

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

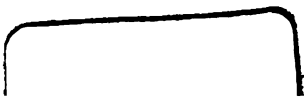

Arch. Bill.

W.

5

Arch. Bill.

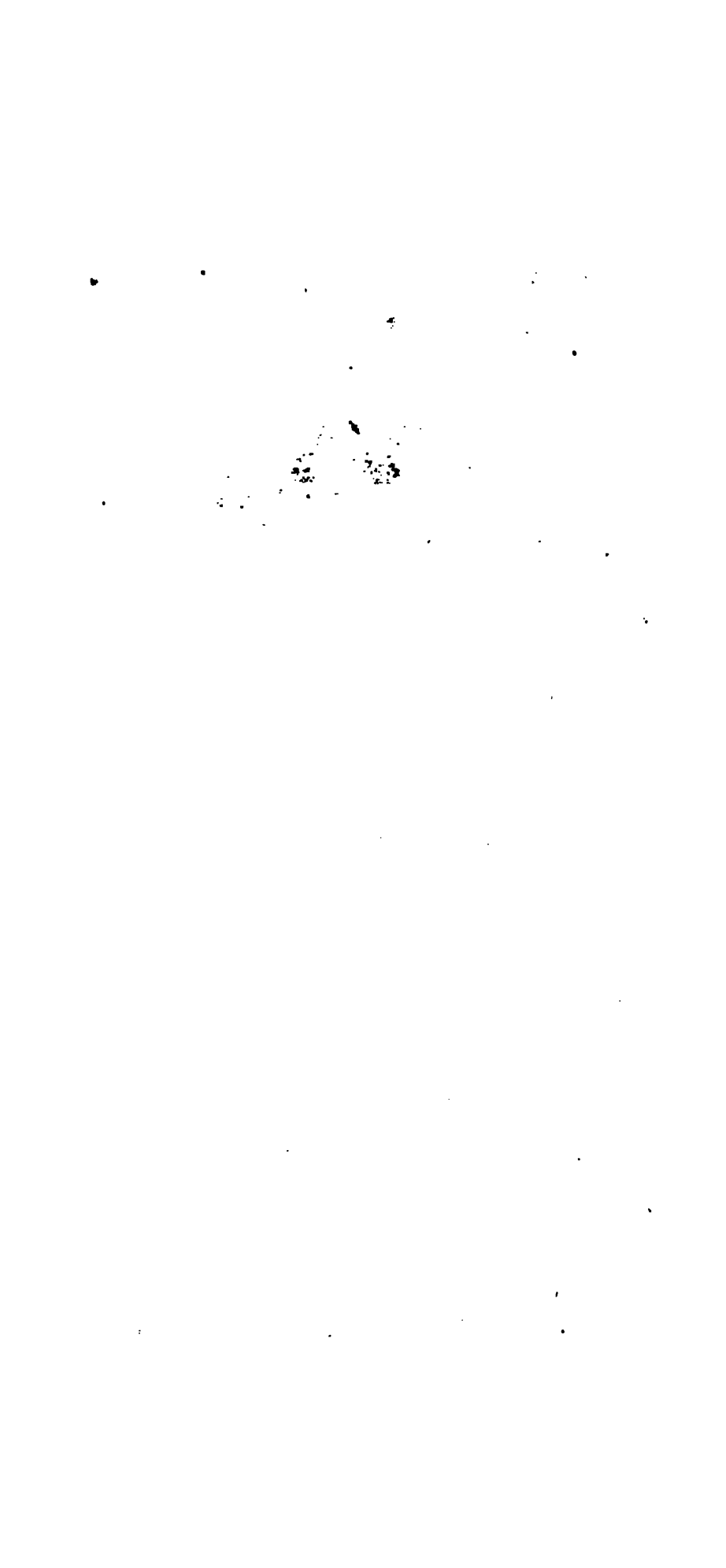
W.

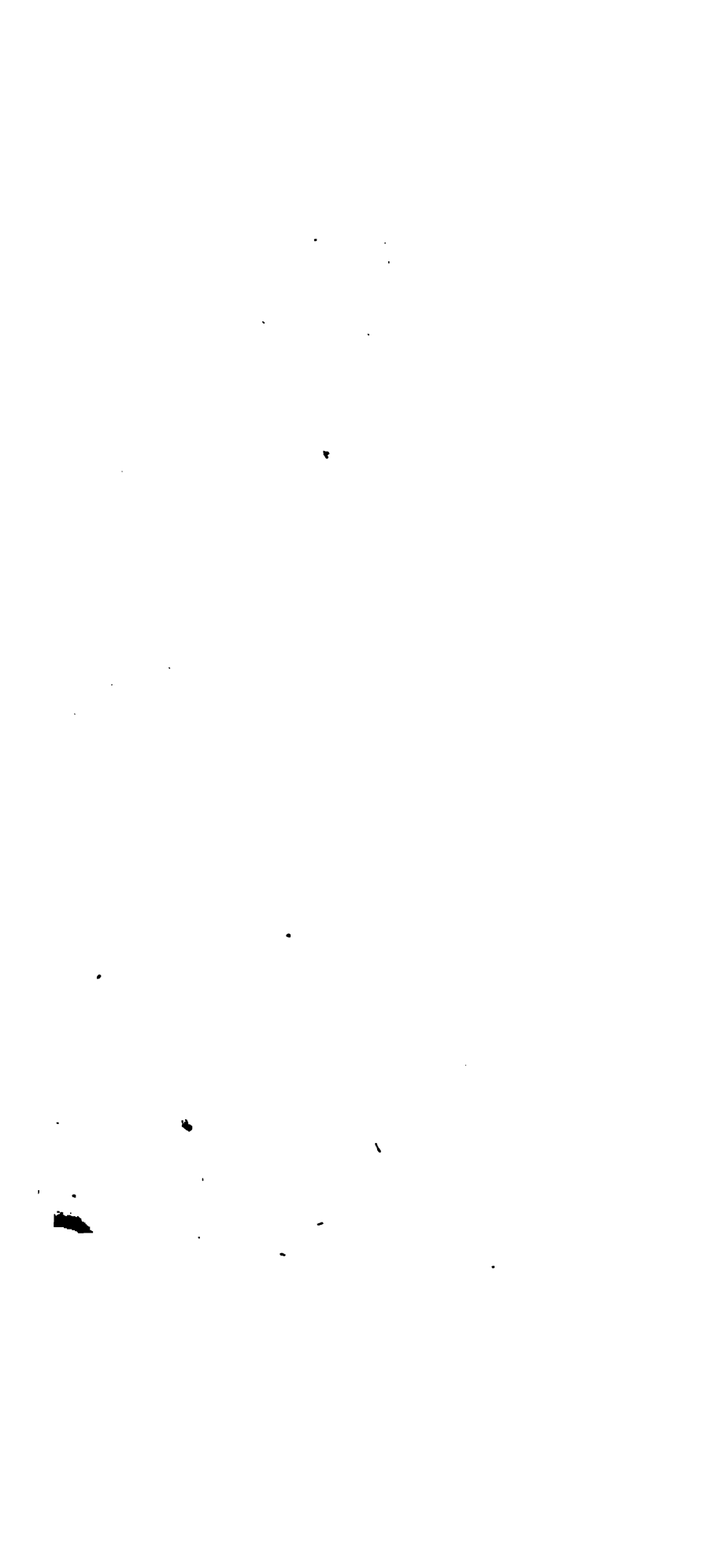
5

BIBLIOTHECA HISTORICA

INSTRUCTA

A

B. BURCARDO GOTTHELF STRUVIO

AUCTA

A

B. CHRISTL GOTTLIEB BUDERO

NUNC VERO

A

IOANNE GEORGIO MEUSELIO

ITA DIGESTA, AMPLIFICATA ET EMENDATA,

UT PAENE NOVUM OPUS

VIDERI POSSIT.

Voluminis III Pars I.

LIPSIAE,

APUD HEREDES WEIDMANNI ET REICHIIUM.

MDCCLXXXVII.

250. l. 163.

THE GREAT DISCOVERY

THE GREAT
DISCOVERY

THE GREAT
DISCOVERY

THE GREAT
DISCOVERY

THE GREAT
DISCOVERY

THE GREAT
DISCOVERY

THE GREAT
DISCOVERY

THE GREAT
DISCOVERY

THE GREAT
DISCOVERY

THE GREAT
DISCOVERY

V I R O
PERILLUSTRI, AMPLISSIMO,
DOCTISSIMO,
IOHANNI GODOFREDO
EICHHORN,

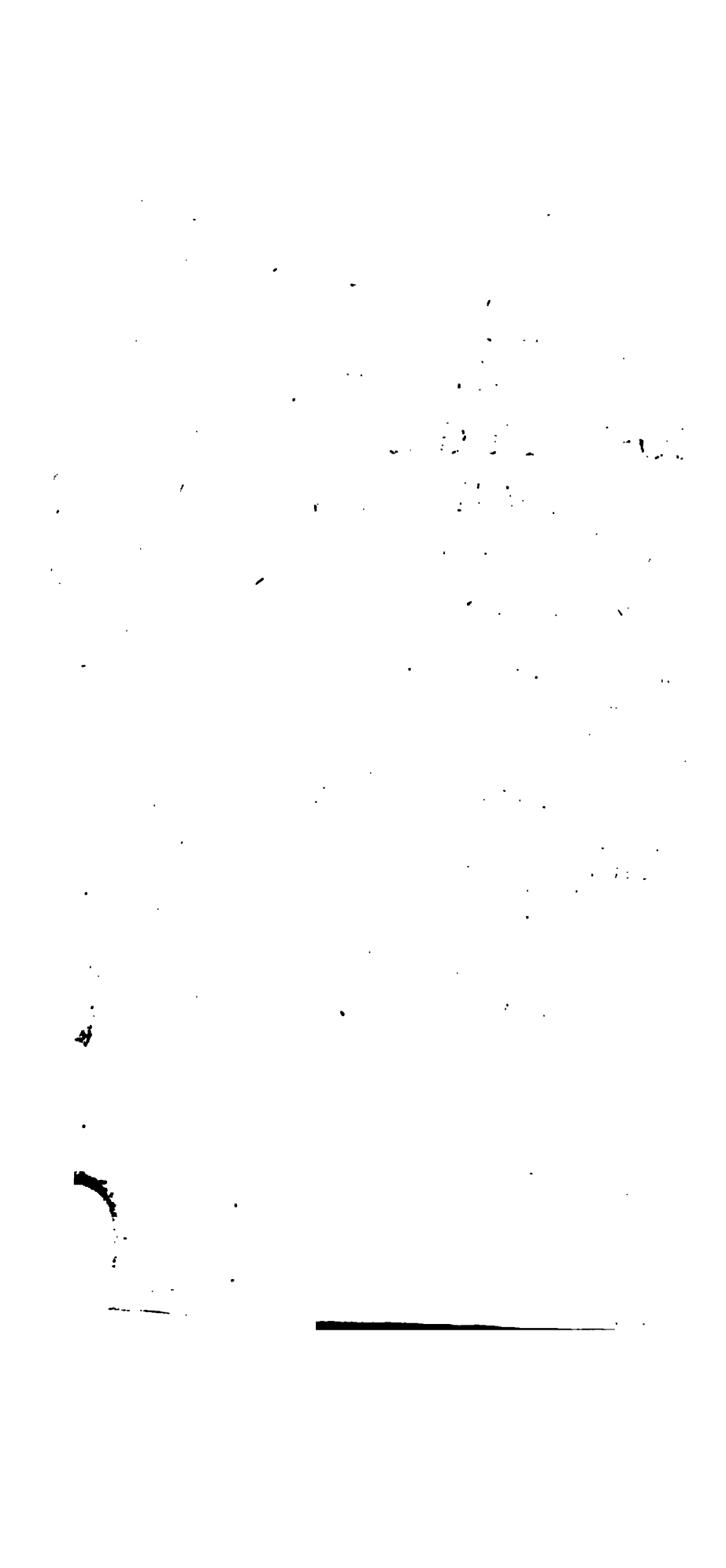
CONSILIARIO AUL. SAXO-VINARIENSI, PRO-
FESSORI ORDINARIO LINGUARUM ORIEN-
TALIVM IN LITTERARUM UNIVERSI-
TATE IENENSI,

HISTORIAE ET LITTERATURAE ORIEN-
TIS SANAEQUE CODICIS SACRI INTER-
PRETATIONIS STATORI AC
VINDICI,

AMICO VETERI,
HANC BIBLIOTHECAE HISTORICAE,
CUIUS FAUTOREM INDE AB EIUSDEM
ORTU HAUD VULGAREM SESE
GESSIT, PARTEM.

D. D. D.

A U C T O R.

INDEX

CAPITUM ET SECTIONUM.

CAPITIS XXIV Sectio II.

Scriptores de historia Aegyptiorum antiqua speciales.

1. Scriptores de historia Aegyptiorum antiquissima pag. 1
2. Scriptores de regno Ptolemaeorum in Aegypto 3
(De Monumento Adulitano) 7
3. Scriptores de urbe Alexandria, de Museo, Bibliotheca et Pharo, ibi a Ptolemaeis institutis et constructis 15

Sectio III.

Scriptores de rebus Aegyptiorum veterum sacris.

1. Scriptores generales 18
2. Scriptores speciales 27
(De Mensa Iliaca) 30

Sectio IV.

Scriptores de re Aegyptiorum litteraria, de eorum sapientia, legibus, hieroglyphicis litteris, calendario, mensuris 44

Sectio V.

Scriptores de Pyramidibus et Obeliscis Aegyptiis.

- A. Scriptores de Pyramidibus 66
- B. Scriptores de Obeliscis 70

Sectio VI.

Scriptores de Mumiiis 76

Sectio VII.

Scriptores speciales de Nilo 85

Sectio VIII.

Scriptores de Aegypto geographici et hodoeporici 88

VI

Sectio IX.

Scriptores de historia Aegypti recentiore pag. 98

CAPUT XXV.

Scriptores de rebus Libycis, Cyrenaicis, Numidis, Mauritanis.

1. De Libya 100
2. De Cyrenaica 101
3. De Numidia 101
4. De Mauretania 102

CAPUT XXVI.

Scriptores de rebus Karthaginensibus sive Punicis.

Sectio I.

Scriptores generales 103

Sectio II.

Scriptores speciales 106

CAPUT XXVII.

Scriptores de rebus Aethiopicis sive Habessinicis 110

CAPUT XXVIII.

Scriptores de rebus Maroccanis, Algericis, Tunetanis et Tripolitanis.

Sectio I.

Scriptores generales 135

Sectio II.

Scriptores speciales.

1. De rebus Maroccanis et Fessanis 143
2. De rebus Algericis 153
3. De rebus Tunetanis et Tripolitanis 156

CAPUT XXIX.

Scriptores de Senegambia, Nigritia et Guinea 159

CAPUT XXX.

Scriptores de regnis Congo, Loango, Caongo, proximeque his adiacentibus 180

CAPUT

CAPUT XXXI.

Scriptores de rebus Hottentotticis et Belgicis in Promontorio bonae spei pag. 187

CAPUT XXXII.

Scriptores de insula S. Laurentii s. Madagascar 203

CAPUT XXXIII.

Scriptores de insulis *Bourbon* (Lusitanis *Mascaregne* dicta) et *France* (Lusitanis *Cerne*, Batavis *S. Maurisii*) 209

CAPUT XXXIV.

Scriptores de insulis, Africae occidentali adjacentibus, S. Helenae, S. Thomae, Promontorii viridis, Canariis, Madera, Azoribus 211

CAPUT XXXV.

Scriptores rerum Americanarum in universum.

Sectio I.

Collectiones scriptorum rerum Americanarum 220

Sectio II.

Scriptores rerum Americanarum generales 226

CAPUT XXXVI.

Scriptores de primis Europaeorum navigationibus in Americam, de Columbo etc.

Sectio I.

Scriptores de America ante Columbum reperta 259

Sectio II.

Scriptores de Christophoro Columbo 260

Sectio III.

Scriptores de Americo Vesputio 264.

Sectio IV.

De Ferdinandi Cortesii epistolis 267

Sectio V.

Alii scriptores de primis Europaeorum in Americam navigationibus 271

CAPUT

VIII

CAPUT XXXVII.

Scriptores de America meridionali generales 287

CAPUT XXXVIII.

Scriptores de America septentrionali generales 293

CAPUT XXXIX.

Scriptores generales de insulis Americae obiacentibus 323

CAPUT XL.

Scriptores de rebus Mexicanis 334

CAPUT XLI.

Scriptores de rebus Floridae 346

CAPUT XLII.

Scriptores de rebus Californiae 350

CAPUT XLIII.

Scriptores de rebus Luisianae 357

CAPUT XLIV.

Scriptores de rebus Canadae five Novae Franciae, atque insulae Cap Breton 361

CAPUT XLV.

Scriptores de rebus freti Hudsoniani, Novae Britanniae, Terrae Novae, et Acadiae s. Novae Scotiae 371

CAPUT XLVI.

Scriptores de Nova Anglia, Pensylvania, Virginia, et reliquis provinciis, novam rempublicam Anglo-Americanam constituentibus.

1. De Nova Anglia 377
2. De Novo Eboraco (*New-York*) 380
3. De Pensylvania et Nova Jersey 381
4. De Virginia et Marylandia 387
5. De Carolina septentrionali et meridionali, atque de Georgia 391

BIBLIO-

BIBLIOTHECA HISTORICA.

CAPITIS XXIV.

SECTIO II.

Scriptores de historia Aegyptiorum antiqua speciales.

1. *Scriptores de historia Aegyptiorum antiquissima.*

FRANÇOIS SEVIN *Dissertation sur Ménés ou Sevin. Mercure, premier Roi d'Egypte, contre le Système de Marsham et de Bochart.* à Paris 1709. 12.

Eiusd. *Réponse à quelques critiques sur la Dissertation de Ménés, où l'on éclaircit plusieurs endroits importants de l'histoire sacrée et profane; par l'Abbé SEVIN.* à Paris 1710. 12. — Contra Marsham auctor demonstrare conatur, regem illum Aegyptiorum Menes, quem Diodorus Siculus primum fuisse affirmat, esse Mizraimum, Chamii filium. Plura de his libellis narrare haud possumus.

Bibl. hist. Vol. III. P. I.

A

GIBERT

Gibert. GIBERT *Observations sur différentes suites de Rois d'Egypte*; in *Mém. de l'Acad. des Inscriptt.* T. XIX. p. 1-34. (1753). — Francogallus doctissimus conciliare studet, quae Manetho ac Diodorus Siculus de primis Aegypti regibus eorumque chronologia tradiderunt.

de la Nauze. DE LA NAUZE *Remarques sur quelques récits d'Hérodote, d'après les prêtres Egyptiens*; in *Hist. de l'Acad. des Inscriptt.* T. XXIX. p. 64-75 (1764). — Observationes insunt super locis Herodoteis de nimia antiquitate regum Aegyptiorum, de eorum successione et dynastiis etc. super differentia chronologiae Aeg. apud Herodotum et Diodorum, et super sacerdotum Aeg. commento de solis ortu et occasu contra naturae ordinem quater facto. Illustrationi loci Herodotei, in quo sermo de hoc commento, inservit etiam dissertatio subsequens amplissima:

Dupuy. DUPUY *Observations sur les quatre leveris du Soleil, dont parle Herodote d'après les prêtres Egyptiens*; ibid. p. 76-188.

Dupuis. DUPUIS *Observations sur quelques traits de l'histoire Egyptienne*; in *Histoire de l'Acad. des Inscriptt.* T. XXXI. p. 7 fqq. (1768). — Primum auctor probare studet, Goguetum Diodorum immerito falsi infimulasse, dum de Aegyptiis cum Sesostride educatis narraverit. Deinde quoque contra Goguetum contendit, Diodorum Herodoto ratione legis cuiusdam matrimonialis minime contra dixisse. Denique Herodotum in quibusdam aliis rebus Aegyptiacis defendere nititur.

Baumgarten. SIEGM. IAC. BAUMGARTENII *Examen variarum opinionum de regno posterorum Abrahami in Aegypto. Halae Magdeb. 1744. 4. Theatris in Uebersetzung der allgemeinen Welthistorie (Halle 1745. 4) T. II. p. 569-589. — Opiniones Morga-*

Morgani, Boivini et Jac. Kochii de regibus istis pastoritiis, Hycfos dictis, sub examen vocantur, atque demonstratur, eosdem minime Aegypto praefuisse; idemque valere de Ismaëlitis et Edomitis.

RENATI IOS. TOURNEMINE Diff. de primo ^{Tournemi-} sacrae et profanae chronologiae vinculo, epocha ^{ne.} Sesostris, cuius occasione tota veteris Aegypti historia nova ratione illustratur; in *Menochii Commentar. in S. Script. (Venet. 1722. fol.)* T. II. p. 405-407.

Recherches sur l'époque du regne de Sesostris; in d'Artigny. Nouv. Mém. de l'hist. de crit. et de litter. de l'Abbé D'ARTIGNY (à Paris 1749. 8) T. I. p. 94-99.

PETRUS ZORN de historia, et antiquitatibus ^{Zorn.} urbis quondam in Aegypto superiori longe celeberrimae No-Ammon, seu Hammon-No, sive No, id est Thebarum sive Diospoleos maioris, ad illustrationem Ierem. 46, 25. Hefek. 30, 15 et Nahumi 3, 8 seq. *Sedini* 1727. 4. et in *eiusdem* Opusc. sacris (*Alton.* 1731. 8.) T. II. p. 322-419. etiam in *Ugolini* Thes. Antiqq. sacr. T. VII. N. XXXII. ubi de multis aliis antiquitatum Aegyptiacarum capitibus disputatur.

IOH. DIETER. WINCKLERI Disquisitio de ^{Winckler.} Thumi, Aegypti quondam haud incelebri urbe; in *eiusd.* Disquisit. philol. (*Hamb.* 1741. 8.) p. 15-24.

2. *Scriptores de regno Ptolemaeorum in Aegypto.*

IO. VAILLANTII Historia Ptolemaeorum, ^{Vaillant.} Aegypti regum, ad fidem numismatum accommodata. Praemissis, indice regum Aegypti, Lagidarum stemmate et canone chronologico Aegypti regum. *Amstelod.* 1701. fol. — Idem praestitit Vaillantius hoc in opere, quod ante viginti

annos in regum Syriae historia praestiterat (Cf. huius Bibl. Vol. II. P. I. p. 33 sq.). In eruendis vero Ptolemaeis maior difficultas oriebatur, quam in Seleucidis. In istorum enim numis, praeter solam quandoque annorum regni notam numeralem, reliqua obscura et prope desperata illi videbantur; cum apud historicos praeter insignia illa nomina, et in numis praeter confusam appellationem ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΥ, nihil fere observaret. In aereis, quos plures viderat, pauci aliquot habebant addita nomina quaedam ΕΤΕΡΕΤΟΥ ac ΦΙΛΟΠΑΤΡΟΣ, verum sine effigie Principis, caput Iovis ubique ostentantes, si excipias Cleopatram, Lathyri et Alexandri matrem, et Selenen, Lathyri coniugem, cuius utriusque imago expressa in illis habetur. Ex aureis, in tanta horum penuria, parum illi erat subsidii, quemadmodum et in argenteis secundi aut tertii moduli. Confugiebat igitur ad argenteos numos maximae formae, in quibus conquirendis viginti annos fuit occupatus. Ex his tum varios regum vultus distinxit, tum ex apposis regni annis singulos quosque suis locis disposuit, non parum etiam in hoc negotio adiutus rebus, symbolis et nominibus, communi auctorum consensu cuique propriis. Ante omnia autem in illustranda historia sollicitus esse voluit de constituendo canone chronologiae secundum Olympiades, tum et annos ante natum Christum, Lagidarum et uniuscuiusque regis. Horum igitur regno ex Ptolemaeo geographo et Petavio tribuit annos 294, initio sumto ab Olympiade 114. In regum annis nunc aliquos addit, nunc contra demit, cum historica aliquae monimenta id iubeant. Totum Lagidarum stemma subiecit indici regum Aegypti, praemisit vero canoni eorundem chronologico.

In

In rebus gestis Ptolemaeorum enarrandis noluit occupari in referendis solis auctorum verbis, ut in Seleucidarum historia fecerat, sed historicum egit, ea amplexus, quae propius ad verum viderentur accedere, laudatis tamen ubique ad marginem auctoribus, quorum testimoniis res firmari potest. Eandem praeterea observavit methodum, qua fuerat usus in Seleucidarum regum historia, praemittendo regis cuiusque vultu, aeneis formis insculptum, ut tum facile singuli dignosci possent ex nativis lineamentis, tum in ipso ore cuiusque scriptum legeretur, qua quis indole ad regnum accesserit. Recensitis singulorum factis, numos omnes adiunxit, qui quidem in eius manus venerunt, cuiuscunque metalli fuerint, in quorum postica parte ubique fere aquilam fulmini insistentem, vel in memoriam aquilae Ptolemaeo I infanti sanguinem pro lacte instillantem, vel in symbolum fortitudinis et potestatis, videre licet: antica interim parte, solum Principis vultum repraesentante. — Appendix duplex adiecta est; prima, brevior, constat explicatione numismatis Aegyptiaci, Caesari Augusto cusi, quod Caesarioni tributum olim fuerat. Altera sub titulo *Aegyptus numismatica, ex Imperatoribus Romanis desumpta, ordine alphabetico undetriginta numorum*, a totidem Aegypti, ditionis populi Romani, oppidis eorum, aversas partes aere expressas, cum integra eorum atque urbium descriptione ac brevi expositione complectitur.

Cf. Acta Erud. a. 1701. p. 1 sqq.

Post messlem Vaillantii uberem spicilegia haud Pococke. *exigua institui posse, docuit vel RICHARDUS PO-COCKE in opere, caeterum minus commendabili, cui titulum indidit: Inscriptionum antiquarum*

Græcarum et Latinarum liber. Londini 1752. fol. Adiecit nimirum indiculum numorum, in Aegypto cuforum, in Museo suo et aliis Britannicis latentium, antea non editorum, qui aut ad Ptolemaeos, aut ad Romanos Imperatores pertinent, p. 94-100. Sunt vero et in aliis collectionibus numismata Lagidarum, a Vaillantio non conspecta.

Exhibuit etiam BRASMUS FROELICH in *Notitia elementari numismatum antiquorum illorum, quae urbium liberarum, regum et Principum ac personarum illustrium appellantur* (Viennae 1758. p. 158-163, seriem regum et reginarum Aegypti, adscriptis Graece titulis illis, qui numismatibus inserti sunt. Horum aliquot memorabiles aeri incidi curavit in tabula XI.

Egregium supplementum Aegypti numismaticae, a Vaillantio historiae Ptolemaeorum adiectae, exhibuit BELLEY in dissertatione doctissima, inscripta: *Observations géographiques et historiques sur les médailles Impériales de plusieurs villes ou Nomes d'Egypte, dont M. Vaillant n'a publié aucune médaille; in Mémoires de l'Acad. des Inscriptions.* T. XXVIII. p. 526-544. Cum tabula aen. in qua XIV numi antea inediti delineati. Qui auctori occasionem suggerunt de sequentibus veteris Aegypti nomis vel urbibus more suo i. e. egregie differendi: Athribis, Antaeopolis, Arabia, Aphroditopolis, Bubaste, Diospolis, Hermonthis, Heroopolis, Letopolis, Libya, Naucratis, Xoïs, Onuphis, Pharbaethos. Maxima numorum pars Hadriano Imp. regnante cusa.

Bayer.

Numi duo Ptolemaei Lagidae explicati a THEOPHILO SIGEFRIDO BAYERO, in *Commentar.*

unter. Acad. Petropol. Vol. IV. et in eius opusculis a Klotzio editis p. 14 - 23. — Cur Iupiter cum aquila in plerisque Ptolemaeorum numis conspiciatur, auctor explicat, simulque de monumento Adulitano aliisque rebus Aegyptiacis sagacissime, ut solet, differit.

GEORG GREENII Diff. de Ptolemaeo Philadelphi, Aegypti rege. *Wittberg.* 1676. 4.

Ptolemaeum Evergetam, Philadelphi filium, bellicosum regem, plures populos sibi subiecisse, fati constat. Eundem vero adeo in Aethiopiam, origines Nili indagandi causa potissimum, irrupisse, partesque huius regionis nonnullas subiugasse, e nobilissimo monumento Adulitano sive Adulitico solo fere scimus. Bello nempe exacto Ptolemaeus ille urbem Adule in Aethiopia petiisse, ibi diis sacrificia obtulisse, Martique sellam praegrandem marmoream dicasse dicitur. Lapidi eiusdem magnitudinis, post sellam positae, ut et sellae ipsi incisa fertur inscriptio Graeca, quam *Cosmas* monachus, quem Indopleustem appellant, tempore Iustini Imp. circa a. post Chr. nat. 522, rogante Elebaano, rege Arumitarum s. Aethiopum, descripsit, atque in opere, quod inscripsit *Χρυσιανική τοπογραφία πάντες κόσμος*, in lucem edidit. De fati huius monumenti typis postea expressi audiamus recentissimum scriptorem, *Christoph. Saxium*, in Onomastico litterario T. I. p. 112 sqq. ita de illo narrantem: „E Vaticano, ut videtur, Codice, non tam *Luc. Holstenius*, ut falso sibi persuadet. La *Crocius* in *vindiciis veterum scriptorum*, p. 140. Not. ε. quam *Leo Allatius* princeps descripsit,

Monimen-
tum Adul-
tanum.

„latineque vertit Romae 1631. 4. Sed vitiose
 „admodum, ut queritur *Isaac. Vossius* ad *Pom-*
 „*ponii Melae* L. III. c. VIII. p. 390. ed. Franecqv.
 „Eiusdem tamen exempli fide et argumento uti
 „*Christi. Adam. Rupertus*, quoad Arfinoës cum
 „fratre Ptolemaeo Philadelpho matrimonium obi-
 „ter usus esse videtur in *Observat. ad Besoldi Sy-*
 „*nopsin* c. XI. p. m. 193. ed. Franecqv. sic totam
 „chartae *Allatianae* formulam repetierunt *Abrah.*
 „*Berkelius* ad calcem *genuinorum Stephani Byzan-*
 „*tini Fragmentorum*, L. B. 1674. 8. sub titulo:
 „*Ptolemaei Evergetae III. Aegypt. regis Monumen-*
 „*tum Adulitanum*, et undecim annis post *Carol.*
 „*Sponius* in *Miscell. Erudit. Antiquit.* Sect. X. n. CIII.
 „p. 358 f. E Florentinis contra membranis, et
 „quidem *Emerici Bigotii* opera emendatius, ple-
 „niusque in lucem protulit *Thevenotus* *Itinerum*
 „*Paris.* 1666. fol. evulgatorum Tom. I. eundem-
 „que Florentinum Codicem paulo ante inspexit
 „*Isaac. Voss.* unde excerpta quaedam *Allatianis*
 „meliora leguntur in eius *Adnotationibus* ad III.
 „*Melae* p. m. 387 et p. 390. Labentibus annis,
 „uti *Bernard. Montefalco* integram *Cosmae*, *Mo-*
 „*nachi Aegyptii, Topographiam Christianam*, sic
 „cum ea marmorei istius folii, dudum deperditi,
 „*Epigraphen* s. *Monumentum Adulitanum* ad utrius-
 „que Codicis, cum *Vaticani*, tum *Florentini* fidem
 „recensuit in *Collectionis Novae Patrum*, *Paris*
 „1706. fol. T. II. p. 141 sq. additis non modo
 „*Cosmae* scholiis in *Ptolemaei* inscriptionem, sed
 „suis etiam animadversuunculis, nec non pictura
 „*Δίφρα Πτολεμαϊκῆ* ad p. 188. E qua *Montefal-*
 „*conis* *Sylloge* mox in praestantissimum *I. A. Fa-*
 „*bricii* corpus *Bibliothecae Graecae* L. III. c. XXV.
 „p. 604 sq. Vol. II. immigravit, subiunctis in mar-
 „gine brevibus viri *πολυμαθεστάτῃ* adnotationun-
 „culis,

mox illustrem, una cum insigni observationum apparatu, locum invenit in *Edm. Alii Antiquitatum Asiaticarum* Parte I. Lond. 728. fol. a p. 73-87. A quo tempore dubitavit, quin maxime sincerum esset *falconis* exemplum. Vel sic tamen huic assisse visus est *Theoph. Sigefr. Bayerus*, qui in partem huius monumenti ex Apogracodiceis Vaticanis summa accurate quoad et litteras a *Ioseph. Simone Assmanno* (Cf. *Assmanni* Epistola ad *Bayerum* in *Syllabiana* Vol. IV. p. 3 f.) describam edidit in *atione de numis duobus Ptolemari Lagidae* IV *Commentar. Academiæ Petropolit.* a p. inserta (et a nobis modo commemorata). Non non eadem omnibus huius monumenti ritas visa est. Sunt, qui probae vetustatis credant, quorum sententiæ me non poe-

Alii *veſeias* accusarunt, in quibus fuerat *Harduinus*, *Begerus*, *Ioh. Sartorius*, aliquantulum dubitans, et *Erasm. Froelichius*. *Harduini* um in *Chronologia Veteris Testamenti* p. m.

Oper. Select. de eo latum vanitatis convictus, in *Vindiciis veterum Scriptorum* p. 145. *Begeri* dubitationibus in *Thesaurus denburg.* T. III. p. 31 f. expositis occurrit nullus in *Animadversionibus* ad Monumentum itanum I. ante I. Et si vero defensio *La Crovirorum* doctorum suffragia tulit, ipsique *Caspero*, testibus eius *Literis Criticis* p. 6 it, tamen *Io. Sartorio*, *Gedanensi* Professo non usquequaque satisfaciebat, nonnullis ei ulis subortis, quorum causa ad *La Crofian* lares scripsit litteras in *Thesaurus La Crofiano*, I. I. No. 267 obvias. Respondit ei humane *La Crofus*, eiusque epistolam ipse *Io. Sar-*

„torius in libello, qui penes me est, satis raro de
 „*Ostracismo Literario* Gedani 1710. 4. p. 78 sq.
 „promulgavit, a Iordano deinceps in *Historia vitae*
 „et *scriptorum La Crofii*, Amstel. 1741. 8. p. 108 sq.
 „typis renovatam. Neque tamen Sartorius her-
 „bam porrexisse videtur, quaedam denuo suspi-
 „catus, ut apparet ex aliis litteris ad eundem *La*
 „*Crofsam* datis in *Thesaur. La Crofsiano* T. I. No. 268.
 „Tandem uti totius monumenti fidem in dubium
 „vocare ausus non est *Erasm. Froelichius* in *Inscri-*
 „*ptionibus antiquis ad Annales Syriae Regum* illu-
 „strandos idoneis p. 125 (sec. edit. alt. a. 1754.
 „p. 127) ita alteram duntaxat eius partem sibi de
 „*sincera antiquitate suspectam* esse scribit. Cuius
 „tamen dubitationum remedia iam occupaverat
 „vir literatissimus *Th. Sig. Bayerus* l. 1.

Forster.

IOH. REINHOLDI FORSTERI Diff. de suc-
 cessoribus Ptolemaei VII: Evergetis II, cui et no-
 men Physcon ab Alexandrinis vulgo dabatur; in
Commentatt. Soc. reg. scient. Goetting. per a. 1780.
 Vol. III. inter *Commentt. hist. philol.* — Varii
 recentiorum errores circa successores istos doctissi-
 me tolluntur.

Baudelot.

(CHARLES CESAR BAUDELOT DE DAIR-
 VAL) *Histoire de Ptolémée Auletes*. à Paris 1698.
 12. — Super numis et gemma huius Ptolemaei;
 caeterum historiam ipsam parum iuvans.

de Saint-
 Real.

CESAR VICHARD DE SAINT-REAL *Histoire*
du rétablissement de Ptolémée Auletes; in eius Opp.
 (à la Haye 1722. 8.) T. II. p. 81-145. sec. vers.
 Theot. T. I. p. 249-285. lucunda magis quam
 vera narratio.

Offerhaus.

LEON. OFFERHAUS Diff. historica de Ale-
 xandro, Aegypti Cyprique rege, eiusque in
 regno

regno successore, Ptolemaeo Aulete; in *eiusd.* Spicilegio hist. chronolog. (*Groning.* 1739. 4.) p. 393-421. Tricae chronologicae potissimum explicantur.

PAGANINO GAUDENZIO *Vita di Cleopatra*, Gaudenzio. *Reina d'Egitto.* Pisa 1642. 4. — De libro hoc rarissimo, a Meuschenio, qui omnia Gaudentil scripta colligere iunctimque in lucem edere cupiebat, anxie, at frustra quaesito, nil nisi titulus nobis innotescit.

IO. BAPTISTAE MORGAGNI de genere mortis Cleopatrae; in *eiusd.* Opusculis miscell. (*Venet.* 1763. fol.) P. II. p. 21 sqq. — Describitur statua Cleopatrae, antiquo opere et summo artificio perfecta, in qua aspis est non pectori admota, ut vulgo nostri pictores credunt, sed ita brachio alligata, ut ipsius vinculi constrictione irritari et ad mordendum provocari videatur. Refutantur etiam illi, qui Cleopatram dicant aut veneno epoto mortuam esse, aut putent, brachium ipsum sibi momordisse, aut pupugisse, et venenum vulneri instillasse.

CHRISTI. GODOFR. GRUNERUS (*Consil. Gruner. an. D. et Prof. Med. Ienensis*) de mortis genere, quo Cleopatra periit; in *eiusd.* Analectis ad antiquitates medicas (*Vratislav.* 1774. 8 mai.) p. 125-150. — Grunerus, quem Morgagnii sententia lauisse videtur, quoque Cleopatram non ex veneno soporifero, sed ab aspide periisse evincit.

CHRISTI. GOTTLÖB HEYNI *Progr. de Heyne genio saeculi Ptolemaeorum*, *Götting.* 1763. fol. multoque auctius in eiusdem opusculis academicis

micis (ib. 1785. 8.) Vol. I. p. 76 sqq. Auctarium copiosius dissertatione ipsa inde a p. 85-134. — Disputatur doctissime aequae ac sagacissime de genio saeculi Ptolemaeorum, sive, ut auctor ipse interpretatur, de ingenio eius aetatis, de studiorum, quae tum potissimum viguerunt, genere et ratione, et ingeniorum natura ac peculiari characterē, causisque, quae quidem harum rerum probabiles afferri possunt. Inservit igitur dissertatio magis historiae litterariae, quam civili.

deSchmidt. FRID. SAM. DE SCHMIDT, *Princ. March. Badensis Consil. aul. etc.* Diss. de commerciis et navigationibus Ptolemaeorum, quam illustrissima Academia regia inscriptionum et liberalium artium Lutetiae Parisiorum praemio dignam iudicavit anno MDCCLXII; in *eiusd.* Opusculis, quibus res antiquae, praecipue Aegyptiacae, explanantur (*Carlsruhe* 1765. 8.) p. 123-379. — Auctor doctissimus et litteratissimus primo loco monet, vetustissimos Aegyptios commercia externa et navigationes non curasse; causas deinde breviter exponit, quibus accidit, ut eadem Aegyptus commercia amplissima exercuerit. Quibus praemissis quaestionis propositae examen ipsum ita sequitur, ut *sectionis prima* agatur de illis, quae Ptolemaei in commerciorum navigationumque gratiam in Aegypto patravere; ubi igitur sermo de Alexandriae aedificatione, de Pharo, de fossa regum, Nilum mari rubro iungente, et de aliis eius fluvii canalibus, de via, Copto Berenicen ducente, et de navibus Ptolemaeorum. Sequitur *sectio secunda* de commerciis et navigationibus Ptolemaeorum, et primo quidem de iis, quae in mari rubro et oceano exercebantur; ubi sistitur status et fortuna

commercii Indici sub Ptolemaeis, atque videtur, quousque sub iisdem in Indiam navim et cum quibus gentibus commercia instituerint; merces item indicantur Indiae, e trinaturae regnis. Exponuntur porro Ptolemaeorum commercia cum finitimis Aethiopibus Arabibus, mercesque utriusque populi describitur. *Sessio tertia* agit de commerciis et navibus Ptolemaeorum in mari mediterraneo, videtur de commercio cum Graecia et minore Asia, Rhodo in primis, cum insulis Cypro, Cretaque, cum Corinthiis et Atheniensibus; de commercio Puteolitano; in littore Africae, inde usque ad Mauretanium; in Coele Syria, Phoenicia et Syria; postea de redditibus et divitiis Ptolemaeorum differitur, ostenditur, quot urbes sub Ptolemaeis in Aegypto et in Asia refertae hominibus fuerint. *Sessio quarta* merces Aegypti e tribus naturae regnis, ubi ubi ultimo loco diutiusque moratur in charta papyracea. — Egregie sane rem suam gessit; ingenio enim gaudet, ab omni mysterio quaerendorum studio alienum, obscuraeque sententiae, quae argutias captat, facilia negligit et recondita et difficilia sectatur, insensum. Sed cum deesset multis, qui sibi res Aegyptioides enarrandas fumerent, quid mirum est, eos a tradidisse inepta atque ridicula? Doctrinae usitatae copia libellus abundat.

AMEILHON, *Censeur Royal et Sous-Bibliothécaire* d'Ameylhon.
de la Ville (de Paris) *Histoire du Commerce et de la Navigation des Egyptiens, sous le Regne des Ptolémées: Ouvrage, qui a remporté le Prix de l'Académie Royale des Inscriptions et Belles-Lettres.* Paris 1766. 8. Theatisse Pragae 1769. 8. —
necnavit Francogallus doctissimus de palma cum

cum Schmidtio nostro; uterque ab Academiâ Parisina praemio dignus iudicatus est. In utroque sane multae sunt litterae; magna est antiquitatis scientia, et in primis summum rerum Aegyptiacarum studium. A Schmidtio tamen gentius maioreque numero veterum auctorum loca excitata et laudata esse videmus, quam Amilhonio, qui paucis contentus, sed iis rebus usus, philosophum agit et praeclare de rebus disputat, quorum ille simplicem tantum narrationem exhibet. Germanus accuratius receperit merces cum natis in Aegypto tum ab aliis rebus eo perlatas; Gallus rei nauticae itinerumque per mare factorum plenioris descriptionem dedit: hic, quibus quasi gradibus, quoque tempore apparatus navalis et mercatura ad summam magnitudinem pervenerit, eundo per singula exponit, ille una quasi tabula, quae eam complectitur, omnia complectitur: Schmidti nullum operam dedit, ut accurate omnia explicet. Ameilhonius etiam elegantiam orationis et faciliam adiecit. Interim uterque magna laude dignus est, nec qui argumentum plenius cognoscere velit, alterutro facile carere potest. Aegyptios ad primos summosque antiquae aenautas referendos, nec ipsis Phoenicibus ponendos esse, arbitratur Ameilhonius, atque laudem sententiam ita explicat, ut primum exponat, fuerit statu Aegyptiorum mercatura et res nautica ante Ptolemaeos: horum tamen cura et summa utramque ad summam magnitudinem evehi fuisse statuit. Quod ut clarius pateat, auctorem diligenter commemorat, quid quisque Ptolemaeorum ad hanc rem perficiendam fecerit. Ind cuiusque regis historia ea decerpit, quae huc pertinent, atque in primis de novis regnis imperatorum ad-

adiectis aut cognitis agit, ubi haec mercaturae iussa facta esse intelligit. Quibus expositis, originem immensarum divitiarum, quas Aegyptios eges possedisse non sine admiratione legimus, hac mercaturae amplitudine repetendam esse locet, atque hinc reges ipsos eam suo nomine percuisse putat. Haec omnia in *prima* parte libri explicantur: in *altera* auctor eadem diligentia narrat, quas regiones navibus adierint veteres Aegyptii, viamque describit, per quam naves eorum in Orientem et Indiam venerint; tum maria Occidentis perlustrat, commercia, quae ibi fecerint, merces, quas Aegyptus peperit, enumerat; nec opificia Aegyptiorum negligit, atque cum celeberrimos portus, tum emporia maxime illustra indicat. Copiose agit de arte Aegyptiorum, coloribus apte multa tingendi pingendique, in primis vestes. In annotationibus doctis, in calce libri positis, capita quaedam argumenti copiosius aut illustrantur, aut confirmantur, aut alia quoque, quae in ipso libro non potuerant commodum locum obtinere, explicantur.

Cf. censura huius libri, a Meuselio exhibita, in *Gattereri* histor. Bibl. T. V. p. 183-195.

KLOTZII Acta litter. Vol. IV. p. 57-66.

3. *Scriptores de urbe Alexandria, de museo, bibliotheca et Pharo, ibi a Ptolemaeis institutis et constructis.*

BONAMY *Description de la Ville d'Alexandrie*, Bonamy. telle qu'elle étoit du tems de Strabon; in *Mém. de l'Acad. des Inscriptions*. T. IX. p. 416 sqq. (a. 1736). Adiecta est tabula geographica, qua facies Alexandriae antiqua iuxta mentem Diodori Siculi, Hirtii, Strabonis, Iosephi, Plutarchi, Dionis et aliorum veterum auctorum exhibetur. Consilio Sicardi (in

(in *Mémoires des Missionnaires* T. VII. p. 142.) auctor excitatus, veterem Alexandriam in hodierna quaerere studuit. Quod quidem ex voto cessit, Strabone duce opeque ichnographiae, hodiernam Alexandriam repraesentantis.

Eiusd. *Explication topographique de la guerre de César dans Alexandrie, après la défaite de Pompée*; ibid. p. 432 sqq. Descriptionem urbis priore dissertatione exhibitam auctor accommodat ad explanandas narrationes auctorum, Hirtii potissimum et Dionis Cassii, de bello Iulii Caesaris, in urbe ista obfessi.

Norden. FREDERIC LOUIS NORDEN *Description de l'ancienne Alexandrie*; in eiusdem *Voyage d'Egypte et de Nubie* (de quo opere postea) T. I. p. 1-24.

Eiusdem *Description de la nouvelle Alexandrie*; ibid. T. I. p. 25-44. — Utraque descriptio fedecim tabulis aeneis egregie illustratur.

De Museo Alexandrino post deperdita Andronici, Callimachi et Alcidamantis scripta consulendae IO. FRID. GRONOVII et LUDOLPHI NEO-

Gronov. CORI s. KUSTERI dissertationes, quae exstant in *Gronovii Thes. Antiq. Graecar.* T. VIII. p. 274 sqq. Quibus iungendi sunt sequentes:

Rechen- ADAMI RECHENBERGII *Diff. de Museo*
berg. Alexandrino. *Lips.* 1698. 4. et in *eiusd. Exercitatt.* in Nov. Test. *ibid.* 1707. 8. p. 523 sqq.

Crollius. IOH. PHILIPPI CROLLII *Oratio de Museo Alexandrino.* *Biponti* 1721. 4. Cf. *Bibl. Germanique* T. VII. p. 74 sq.

Gerischer. CAROLI FRID. GERISCHERI *Commentatio de Museo Alexandrino eiusque δαγεαῖς et δῶρεῖς.* *Lips.* 1752. 4.

De

* * *

bibliotheca Alexandrina consulatur ANT. van Dale
LE in Diff. super Aristeae de LXX inter-
(*Amstelod.* 1705. 4.) cap. 2 sq. Cf. *Bibl.*
VIII. p. 370.

. GELENII Prog. de bibliotheca Alexan- Gelenius.
Dresdas 1710. fol.

IAMY *Dissertation historique sur la Biblio-* Bonamy.
Alexandrie; in *Mém. de l'Acad. des Inscrip.*
p. 397 sqq. Aliorum v. c. Lipsii, Gro-
Kusteri, disquisitionibus criticis usus, Bo-
composuit historiam bibliothecae istius
imae.

IONIS MAGISTRII, *Presbyteri Oratorii*) Magistrus.
iones, subiunctae editioni versionis Grae-
shetae Danielis (*Rom.* 1772. fol.), in quibus
im sententiae patrum de septuagintavirali
agit. Quinta praecipue huc pertinet.

RISTIANI DANIELIS BECKII (*M.* et Beck.
ipf.) Diff. continens Specimen bibliote-
Alexandrinarum. *Lips.* 1779. 4. — Re-
ur variae de origine biblioth. Alex. sen-
fata deinde duarum praecipuarum in
et Serapeo conditarum, exponuntur.

Magistrum modo laudatum probatur,
eum Lagidem bibliothecam in Bruchio
ie, Magistrumque locum Philonis (in Leg-
im) finistre explicasse, dum ex eo tertiam
m Alexandrinam bibliothecam magnam
voluerit.

* * *

liothecarios bibliothecae Alexandrinae re-
IONSIIUS de scriptoribus historiae philo- Ionsius,
e p. 101. et I. F. GRONOVIIUS in diff.
leo Alex. modo laudata.
hist. Vol. III. P. I. B BER-

de Mont-
faucou.

BERNARD DE MONTEFAUCON *Diff. sur le Phare d'Alexandrie, sur les autres Phares batis depuis, et particulièrement sur celui de Boulogne sur Mer, ruiné depuis environ quatre-vingts ans; in Mém. de l'Acad. des Inscr. T. VI. p. 576-591.*

Belley.

BELLEY *Remarques sur la distance de l'île du Phare, ou continent de l'Egypte, marquée dans un passage d'Homère; in Mém. de l'Acad. des Inscriptions T. XVIII. p. 187 sqq.*

Danville.

DANVILLE *sur la différence de latitude et de longitude entre Alexandrie et Syéné; in Hist. de l'Acad. des Inscr. T. XXIX. p. 250-262. (a. 1764) Duarum urbium in extremis Aegypti finibus sibi oppositarum gradus latitudinis et longitudinis examine Eratosthenis et Ptolemaei instituto, definire auctor studet. Addita est tabella geographica.*

SECTIO III.

Scriptores de rebus Aegyptiorum veterum sacris.

1. Scriptores generales.

Plutarchus.

PLUTARCHI, *Chaeronensis*, de Iside et Osiride liber, in quo de omni Aegyptiorum re mythologica agitur, cum eius operibus saepius et a Samuel Squire, Anglo, separatim editus est, hoc quidem titulo: Πλουτάρχου περὶ Ἰσιδος καὶ Ὀσίριδος *Plutarchi de Iside et Osiride liber: Graece et Anglice Graeca recensuit, emendavit, commentario auxit, versionem novam Anglicanam adiecit Samuel Squire*
A. M.

Archidiaconus Bathoniensis. Accesserunt Xy-, Baxteri, Bentleii, Marklandi coniecturae et rationes. Cantabrigiae 1744. 8 mai. Theotisce commentario doctissimo, hac epigraphe: SALOM. SEMLERS Erläuterung der Egypti- Alterthümer, durch Uebersetzung der Schrift rechs von der Isis und dem Osiris, und der Nach- von Egypten aus Herodots zweitem Buch, mit fägten Anmerkungen. Nebst einer Vorrede n. Jac. Baumgartens. Breslau und Leipzig . 8 mai. — Et si Plutarchus acri ingenio, lias vera a falsis sagacissime discernere atque care valuit, praeditus esset: tamen hoc in ulo condendo illud quasi hebetavit vel male n usus est, dum ubique Platonismum odora-, fabellasque ineptissimas tanquam veros λογος Aegyptiacos crederet et vendicaret, uidem fine, ut sententias sublimes atque theses philosophicas ingeniose inde eruere t. Continet igitur eius dissertatio de Iside et de nubem coniecturarum et explicationum fundamentis egentium, saepius ne quidem de Aegyptiorum re sacra historiis respon- um. Licet ipse contendat, se narrationes osissimas abieciisse: tamen retinuit multas ad- im ridiculas et ineptas, de quibus nec Hero- s nec Diodorus referunt. Ita certe iudicat, stro quidem sensu vere, C. Meiners in libro laudando p. 153 sqq.

(BAUMGARTEN) *Nachrichten von einer Halli- chen Bibl.* T. III. p. 454 sqq.

BERMANNI WITSII (*D. et Prof. Theol. Lug- Wits. -Batavi* † 1708) *Aegyptiaca et Δεκάφυλον;* de Aegyptiacorum sacrorum cum Hebraicis tione libri tres, et de decem tribubus Israelis singularis. Accessit diatribe de legione

fulminatrice Christianorum sub Imp. M. A. Anino. *Amstelod.* 1683. 4. *ibid.* 1696. 4. (Eaucta). *Herborn.* 1717. 4; et in *Ugolini* Thes. tiqq. sacr. T. I. Nr. V. — Contra Spencei Marshami sententiam, Hebraeorum sacra ex aegyptiorum ritibus derivanda esse, sequentes septeses auctor fulcire ac comprobare studet. I. pravis Aegyptiorum moribus, superstitione a idololatria multa quidem Israëlitae transsumser sed et similia ab aliis vicinis populis mutuati sineque ab Aegyptiis ea omnia, quae nonnulli uti primis inventoribus adscripserunt. II. dogmatibus, institutis, ritibus, a Deo approbati non est tanta inter Aegyptios et Hebraeos convenientia, quantam viri eruditi praedicant, caute semper, quandoque nec caste satis sancte. III. Ubi conveniunt Aegyptii atque Hebraei, ea cum aliis morationibus populis communia habuerunt, hausta ex communis fonte vel traditionis, vel traditionis; quarum utraque apud Hebraeos purior atque incorruptior fuit. IV. Quae a iure naturae remotiora, Aegyptiis tamen a Hebraeis communia fuerunt, ea probari potest apud Aegyptios quam apud Hebraeos: quiora fuisse; quum illi, qui laudantur, scribae omnes Mose non paullo recentiores. V. Ex adverso probabile est, Aegyptios ab Abrahamo, Iosepho, Mose, Salomone multa accepisse. VI. Ex eodem fonte Graeci hausserunt, sive *σας*, sive *ἐμμέσας*. VII. Nequaquam fuit ea mens in institutis caerimonialibus, quam docti fingunt; ut nimirum pervicaci populi in nio sese attemperaret, ea in cultum suum transfumendo, sed paullulum purgata, quibus perniciosas superstitiones aemulando prave adsueverunt sed potius, ut laboriosis istis exercitiis, v

ingo difficillimo, indomitam populi ferociam subigeret; ut, veluti pariete intergerino, a caeteris gentibus, et potissimum Aegyptiis, a quibus, et Cananaeis, ad quos veniebant, seiungeret; et maxime, ut rerum spiritualium figurae atque umbrae essent. — Qui a partium studio alieni sunt, mediam tenebunt viam, multaque praeclara et utilia cum e libris Spenceri et Marshami, tum e Witsiano, haurire, varios in primis Aegyptiorum veterum ritus sacros illustratos cognoscere poterunt.

Cf. Acta Erud. a. 1684. p. 213 sqq.

Multa de religionibus Aegyptiorum disputat Martin.
IACOBUS MARTIN, Monachus Benedictinus congregationis S. Mauri, in opere, sine nominis mentione in lucem edito, hoc quidem titulo: *Explication de divers monumens singuliers qui ont rapport à la religion des plus anciens peuples etc.* (à Paris 1739. 4.) p. 144-230. Vasculum, hieroglyphicis undique litteris et figuris exornatum, occasionem super hac re disputandi dedit. Quatuor autem partibus illud distinguitur. Prima continet quaedam signa Isidis et Osiridis. Altera ipsa Isidis solennia exhibet. In tertia parte ipsa Isis cernitur, septa undiquaque Loto, ex corpore eius progerminante, puerumque Mercurium lactans. Quarta pars Anubin cum duobus bobus ostendit, per quos Apin et Mnevin significari censet auctor. In hoc argumento tam caute versatus est Martinius, ut nihil sumserit, nisi quod Herodoti, Diodori, Plutarchi, Macrobiani, et aliorum, qui de mysteriis Aegyptiorum nonnulla memoriae prodiderint, testimoniis comprobare possent. Quoniam vero annorum computatio sacrarum rerum particula erat, opere pretium esse

duxit auctor, acutius diligentiusque, quam a multis factum erat, Aegyptiorum diversamtionem computandi annos definire. Cum quae in libro ipso ab auctore dicta sunt, commendandae sunt rationes, quas in praefatione a 125-38 contra Petavium, Kircheri Oedipum, in primis Averanii dissertationem de mensi Aegyptiorum, studiose congeffit.

Anfaldi. CASTI INNOCENTII ANSALDI *Diff. veteri Aegyptiorum idololatria ac moribus. Initio altera emendata et aucta; in Raccolta d'Opuscientif. e filolog. (Venet. 1741. 12.) T. XX p. 135-226.*

Montfaucon. BERNARD DE MONTFAUCON *sur les anciennes divinités de l'Egypte; in Hist. de l'Acad. des Ins. XIV. p. 7-14.* Cum tabula aenea, repraesentante Isidem, cuius capiti nixus insidet, in auctore: *Antiquité expliquée*, haud obviam. Auctore hac occasione data nonnulla quoque de Aegyptiorum Diis disputat. Adiectae sunt observationes Comitum de Caylus et Bozii super inaurati idolorum veterum Aegyptiorum.

Jablonski. PAULI ERNESTI JABLONSKII (*Professor theologiae Francof. ad Viadr. † 1757*) *Panth. Aegyptiorum, sive de Diis eorum commentarius cum prolegomenis de religione et theologia Aegyptiorum. Francof. ad Viadr. Pars I. 1750. Pars II. et III. ibid. 1752. 8 mai.* — Liber multiplici recondita eruditione plenissimus, ex cuius lectione eruditissimus quisque uberrimos semper fructus percipiet: adeo multa continet, omnibus ignorata, qui de Aegypto antiquitate aliquid commentari, aut cum Athanasio Kircheris confingere ausi sunt. Elucet haud vulgaris monumentorum Graecorum lectio, quam linguae Copticae interior cognitio mirifice iuvat; apparet ubi

ubique integra, casta, modesta iudicandi ratio, ut, si vel dissenseris aliquando, alia sentientem ames atque suspicias. De lablonskio quidem et ex ipsius eruditissimis scriptis et ex epistolis *la Crozii* ad eum datis iam antea constabat, paene unicum eum eruditionis fugientisque antiquitatis Aegyptiae statorem fuisse. Exstant in thesauri epistolici *la Croziani* tomo I inde a p. 163 triginta et novem lablonskii ad *la Crozium* epistolae, atque huius ad nostrum viginti quatuor in tomo III eiusdem thesauri a p. 149; ex quibus intelligitur, solum Copticae eruditionis *la Crozii* ex asse tunc certe temporis heredem fuisse lablonskium, eumque adeo superasse. Difficilem sane et molestum laborem suscepit auctor in Pantheo hoc scribendo, cuius ille primas lineas annos XXXI antea iam duxerat, ut in epistola nuncupatoria fatetur, neque pauca ante decennium editionis publicae fere et ultra perfecisse videtur. Hinc est unicum paene illud, quod in praestantissimo opere desiderari possit; nempe lablonskii aliqua, de quibus novae deinde nec contemnendae sententiae dictae sunt, ita edidit, ut ante plures annos scripserat, neque usus recentioribus inventis, neque ea refellens. Primus operis tomus post brevem praefationem agit de Athor, Phtha, Neitha, Cnuphi, Tithrambone et Thermuthi, Osiride, Ammone, Somo, Horo, Serapi, Harpocrate, Mendete, Esmuno, et Antaeo, Diis Aegypti. Secundus tomus praefationi subiungit feminae nobilis cogitata de cultu bovis, a lablonskio neque ornata neque perfecta, sed sola Latinitate donata. Sequuntur prolegomena, quae excipit liber III et IV de Diis Aegyptiorum. Ultimum librum habet tomus tertius, additque indicem, pro praestantia operis variaque eius eruditione minus copiosum,

nec cupidis satisfaciendam. A prolegomenis, quamvis tomo demum secundo praemissis, totius Panthei lectio ordianda, alioqui frustra conquereremur, nullum apparere theologiae veteris Aegyptiacae systema, quod in tomo primo a nonnullis reprehensum erat, antequam prolegomena prodirent. Omnia fere, quae ad pleniorē sapientiae, religionis et theologiae Aegyptiorum cognitionem facere possint, in unum quasi collecta inveniuntur in prolegomenis. Additae praeterea sunt cogitationes de origine cultus tauro-
rum, complexae rationes quasdam probabiles, ex quibus perspicui queat, quam de causa non Aegyptii modo, aliaeque gentes, verum ipsi quoque Israelitae, cultu vitulorum infinitum numen offendere sustinuerint. In opere ipso auctor tum veterum Aegypti philosophorum doctrinas explicat, tum ritus Aegyptiorum permultos exponit, tum etiam difficilioribus quibusdam locis, quae saepius eruditorum virorum exercuerunt ingenia, lucem affundit clariorem. Quaecunque vero de Aegyptiorum doctrinis artibusque priscis et genuinis dicenda erant, ea omnia ex scriptoribus optimis magna industria eruit, eosque ab interpolationibus Graecorum recentioribus sollicitè vindicavit. Deinde vero in id sedulo incubuit, ut nomina Deorum Aegyptiorum, aliaeque Aegyptiis propria, non ex peregrino Hebraeorum, Arabum, aut etiam Graecorum sermone, sed ex avita Aegyptiorum dialecto, cuius reliquiae in lingua ita dicta Coptica hodiernum supersunt, diligenter explicaret atque illustraret.

Cf. *Relationes de libris novis* Gotting. Fasc. III. p. 250-275. Fasc. IV. p. 516-560. Cuius censurae auctor, I. D. MICHAELIS, varias animadversiones doctas adspersit.

Novi

Acta Erud. a. 1752. p. 280-288. 595-606.
iffige Nachrichten von dem gegenwärt. Zu-
stande der Wiss. P. CXXXI. p. 771-808.

praestantissimum ac splendidissimum a Comite DE CAYLUS in lucem editum
iptione: *Recueil d'Antiquités Egyptiennes,* Comes de
Romaines et Gauloises (à Paris 1752- Caylus.
II Voll. in 4.) permulta quoque praebet
oscendam veterum Aegyptiorum rem sa-
rum figuris aeri incisis, tum earumdem
me. Volumen ultimum praecipue aesti-
propterea, quod auctor tabulam Isiacam
denuo aeri incidere iusserit, eamque am-
gisque observationibus ornaverit.

BROSSES, *Président du Parlement de Dijon* de Brosse.

Du culte des dieux Fétiches, ou Parallèle
entre la Religion de l'Egypte avec la Religion
de Nigritie. à Paris 1760. 12 mai. Theo-
.... Pistorio) Berol. et Stralsf. 1785. 8.
pater, *Hermannus Andreas*, Praepositus
Poseritanae in insula Rugen, adiecit huic
: *Einleitungsversuch über Aberglauben, Zau-*
d Abgötterey, und andere Zusätze.

CHRISTOPH MEINERS *Versuch über die Re-* Meiners
geschichte der ältesten Völker, besonders der
r. Goetting. 1775. 8. — Non historiam
religionum veterum, in primis Aegyptiacae,
ductionem potius in eandem sistere voluit
in hoc argumento versatissimus. Magis
lestruere quam exstruere nititur. Vulgarem
opinionem de veterum Aegyptiorum sa-
eximia e doctorum hominum animis evel-
erborum ac sententiarum praestigias, qui-
ensores fanatici religionis gentilium stulti-
vecordiam idololatriae occultare studuere,
atque ὑποθέσεις varias, quarum ope

sectatores sensus allegorici et mystici superstitionem Aegyptiorum absurdam sanam probabilemque reddere cupierunt, profligare conatur. Maxima vero libri pars versatur in examinandis fontibus, e quibus harum rerum amatores haurire solent, codice sacro, Herodoto, Manethone, Diodoro, Plutarcho, Porphyrio, Iamblichio, Horapolline, scriptis Hermeticis et monumentis Aegyptiis. Iungenda his sunt, quae Meinerfius aliquot annos post memoriae tradidit in libro, qui inscribitur: *Historia doctrinae de vero Deo* (Lemgov. 1780. 8.) p. 43 sqq. ubi praeter alia locus exstat admodum memorabilis: „Quodsi omnia, „quae Aegyptiorum sacerdotes de gente sua „Graecis hominibus tradiderunt, cum immensa, „qua tantopere exultabant, historiarum antiquitate compares; non sine admiratione sive forsitan „indignatione invenies, omnia fere ad nuda nomina, incertas et fabulis corruptas auditiones, „ficta denique miracula redire, et nihil praeterea „relinqui, unde suspicari quis posset, Varronem „quendam sive excellentem rerum gestarum scriptorem inter Aegyptios inclaruisse. Ignorabant „omnium paene artium et vitae commoditatum „origines atque inventores; nesciebant Deorum „suorum historias, religionumque ortus, progressus et conversiones: ne tempora quidem „accurate notaverant, quibus florentissimae urbes „conditae, vel portentosae pyramidum moles exstructae fuerant. Quae cum ita se habeant; „recte inde concludi posse arbitror, Aegyptios „nunquam veros ac fide dignos annales habuisse.“ Et quae sunt reliqua.

Cf. *Auserlesene Bibl. der neuesten teutschen Litteratur* T. VIII. p. 163-188. Quae censura MAUVILLONUM, Brunsvigae nunc degentem, auctorem habet.

Philo-

Philologische Bibl. T. III. p. 241-266.

Allgem. teut. Bibl. Anhang zu dem 25 — 36 Bande
P. III. p. 1591-1598.

IOH. CHRISTOPH. GATTERERI de Theogonia Aegyptiorum Praelectiones II; in *Commentt. Societ. reg. scient. Gotting.* ad a. 1784 et 1785. (Gotting. 1786. 4.) — In praelectione prima auctor contemplatur classes tres Deorum Aegyptiorum in genere, secundum Herodotum (L. II. cap. 145. 43 et 156). Investigare praecipue studet, cur tres classes fuerint? cur tot nec plures in unaquaque Dii positi? cur denique Dii uniuscuiusque classis a Diis classis praecedentis orti dicantur? Quas quidem quaestiones lucem accipere credit ex alio Herodoti loco (L. II. cap. 82), cuius argumentum astrologicum et chronologicum docte ingenioseque illustrat. In praelectione altera Dii singularum classium sigillatim considerantur. Ubi simul varia de re Aegyptiorum chronologica rectius, quam antea, docentur. Gatterer.

2. *Scriptores speciales.*

EBERH. RUD. ROTH *Diff. de Osiride, Iside, Horo ac Typhone, Diis olim Aegyptiis.* *Jen.* 1671. 4. — In cap. I auctor, artis criticae haud expertus, simpliciter recenset historiam horum numinum; II varias tam veterum quam recentiorum auctorum opiniones coniecturasve affert; III propriam sententiam ac ἐπίκρισιν super has opiniones exponit, dum v. c. observat, quae passim de idolis istis narrantur, non uno tempore accidisse, sed plures historias in illis accumulatas esse; in Aegypto non eandem semper religionis rationem fuisse etc. IV adduntur caerimoniae ac ritus circa haec numina ab Aegyptiis observati. Roth.

ADAMI

Tribbechov. ADAMI TRIBBECHOVII Diff. historica de Osiride. *Kilon.* 1671. 4.

Lehring. IOH. CHRISTOPH. IEHRING Observatio de etymo Osiridis et Baal - Peor; in *Bibl. Bremens.* Class. V. Fasc. II. p. 387 - 390. *Brem.* 1721. 8.

Calliachus. NICOLAI CALLIACHII Diff. de Osiride, nunc primum edita; in *Ioh. Poleni Suppl. ad Thes. Antiqq. Graec. et Rom.* Vol. IV. p. 305 sqq.

*

*

*

Lehmann. IOH. LEHMANNI Diff. hist. de Serapide, Aegyptiorum Deo maximo. *Viteberg.* 1666. 4; et in *Tho. Crenii Museo philol. et hist. (Lugd. Bat.* 1699. 8.) p. 401 - 428.

Maior. IOH. DAN. MAIORIS Serapis radiatus, medicus Aegyptiorum Deus, ex metallo et gemma. *Killae* 1685. 4.

Galliot. GALLIOT, *Antiquaire de Ste. Geneviere, Dissertation sur le dieu Serapis.* à Paris 1760. 8.

*

*

*

van Bashuysen. HENRICI IACOBI VAN BASHUYSEN Diff. de Ifide magna Deorum matre. *Servest.* 1719. 4.

Oliva. IOANNIS OLIVAE, *Rhodigini*, in Marmor Isiacum Romae nuper effossum exercitationes ad Reverendiss. P. Magistrum F. Antonium Cloche, totius Dominicanae familiae Generalem. *Romae* 1719. 8. — De Ifidis cultu apud Romanos auctor in primis differit, occasione marmoris observatu utique digni, in tabula aenea delineati, diligenterque ac docte ab auctore descripti et illustrati.

Cf. *Acta Erud.* a. 1720. p. 392 sqq. ubi et tabula aenea curis secundis exhibetur.

Gebauer. GEORGII CHRISTIANI GEBAUERI, *Vratislaviensis, (postea Professoris iuris Goettingensis)* in idem

idem illud marmor Iliacum exercitatio; in *Aëtis Erud.* a. 1720. p. 395-402. Oliva in nonnullis confutatur, praecipue in eo, quod ille locum quendam in Apuleii Metamorph. L. XI, ubi pompa Iliaca describitur, ad sententiam suam trahat.

FRANC. GRISELLINI *Dissertazione mitologica* Grifellinus. *istorica sopra la Dea Iside*; in *Raccolta d'Opuscoli scientif. e filol.* T. XXXIX. p. 297-350.

Fascia Iliaca statuæ Capitolinae, nunc pri- della Briga.
mum in lucem edita, MELCHIORE A BRIGA,
e Soc. Iesu, interprete. *Romae* 1716; et in *Actis Erud.* a. 1722. p. 537.

FONTENU *diverses conjectures sur le culte d'Isis* Fontenu.
en Germanie; in *Mém. de l'Acad. des Inscrip.* T. V.
p. 63 sqq.

Eiusdem *Discours sur Isis adorée chez les Suèves sous la figure d'un navire*; ibid. p. 84 sqq. — Con-
iecturae nonnullae, in his dissertationibus exposi-
tae, docte sub examen vocantur in scriptis sequen-
tibus.

IOH. GOTTLÖB BOEHMII *Diff. II de Iside*, Boehme.
Suevis olim culta, ad locum Taciti de mor. Germ.
c. IX. Lips. 1748. 1749. 4. — Demonstratur,
Isidem, a nautis cultam, inter insignia habuisse
navigium; in eius honorem templa in fluviorum
ripis mariumque oris exstructa fuisse. Idem fe-
cisse Suiones, populum Germaniae, in littoribus
maris Balthici olim sedentem; quippe qui Claudio
Imp. Rom. magna cum navium vi in Pontum
Euxinum, Zosimo teste, penetraverit, eaque forte
via cultum Isis didicisse. Huc etiam pertinere
sistra, in urnis Silesiacis reperta etc. Plura alia
de Iside eiusque cultu adspersit auctor elegantissi-
mus.

Nuperrime prodiit dissertatio docte scripta, huc Oberlin.
etiam quodammodo referenda, IOH. IACOBI.

OBER-

OBERLINI, Prof. Argentoratensis, in qua sistit et describit *L. Apuleium Aegyptiis mysteriis initiatum*. Argent. 1786. 4.

Mensa Isaca.

Huc quoque pertinet nobilis ista *Mensa Isaca* quam tempus miro fato nobis conservavit. Inciderat enim in manus fabri alicuius, e quibus confringendam et conflandam eripuit Petrus Bembus, qui ab isto hoc monumentum aere redemit. Ab eo Dux Mantuae Vincentius accepit, inter cuius suppellectilem, urbe Mantua a Caesareis occupata, a. 1630 cum reliqua praeda direpta ita evanuit, ut nemini de ea aliquid amplius innotesceret. Tandem ab archiatro Ducis Sabaudiae reperta, thesauris heri antiqui illata est. Ea vero elegantissimis figuris aeri insculptis auroque distinctis superbiens luculentum exemplum exhibere dicitur sapientiae Aegyptiacae nullis eruditorum laboribus ita explicandum, ut non foecundis ingenio materia abunde supersit, longe alia inde exsculpendi. KIRCHERUS enim, aenigmatum hieroglyphicorum interpretationes ad res sacras et religionis referens, nescio quae mysteria sibi eruisse visus est, religioni Christianae proficua. LAURENTIUS vero PIGNORIUS, Patavinus, Presbyter Tarvisinus, Philologus et Archaeologus, circa initium saeculi superioris clarus, philosophiae moralis atque politicae praecepta in ea reperisse credidit. Cuius commentarius primum prodiit hac epigraphe: *Mensae Isacae, seu vetustissimae tabulae aeneae sacris Aegyptiorum simulacris caelatae explicatio; cum auctuario de variis veterum haereticorum amuletis ex antiquis gemmis et sigillis*. Venet. 1605. 4. Francos. 1608. 4. Editio auctior hoc titulo: *L. PIGNORII Mensa Isaca, qua sacrorum apud Aegy-*

hios ratio et simulacra subiectis tabulis aeneis
hibentur et explicantur. Accessit eiusdem de
Deum matre discursus, et sigillorum, gemma-
muletorum aliquot figuras et earundem ex Kir-
Chifletioque interpretatio, nec non lac. Phil.
asini manus aenea, et de vita rebusque Pignorii
tio. Amstelod. 1669. 4. CLAUS RUDBE- Rudbeck.
; in Atlantide P. II cap. 11 Calendarum Ru-
1 ex tabula ista exsculpsit; et IO. FRID.
VARTUS (in admirandis ethnicae theologiae Herwart.
rius. Monach. 1626. 4.) magnetis pyxidisque
ae naturam et admirandos effectus usum-
re nautica in illa adumbrari, orbi litterato
dere voluit. Exstat quoque huius tabulae, at
delineatae, explicatio apud MONTFAUCON Montfau-
tiquité expliquée T. II. P. II. L. 2. cap. 1-3. con.
1 BANIERII Mythologie etc. T. II. L. 6. Banier.
7. PAUL ERN. IABLONSKIUS in Pantheo Iablonsky.
ptiorum varia huic tabulae explicandae in-
ntia proposuit. Vid. etiam, quae IO. CHRI-
H. WAGENSEIL, testis oculatus, de ea tra- Wagenseil.
in Commentatione de S. R. I. libera civitate
bergenfi (Altorfi Nor. 1697. 4.) p. 83 sqq.
que testis oculatus, IO. GEORG. KEYSSE- Keyssler.
in Neueste Reisen durch Deutschland etc. p. 194
l. alt. — BRUCKERUS in hist. crit. philos.
p. 250 ed. sec. recte de hac re ita iudicat:
dite et conquisitis speciosis argumentis et
rium et Rudbeckium viros doctissimos, et
vero eruditione atque iudicio longe superio-
argumentum excussisse non negamus, ex
fissimis tamen de significatione hieroglyphi-
m harum imaginum opinionibus sole meri-
o clarius est, frustraneum esse laborem, qui
interpretandis solvendisque his aenigmatibus
sumitur; cum, prout quis magis est ingenio
foecun-

foecundus, et a cognitione veterum rerum non imparatus, eo facilius sibi struit explicationem non incommodam, sed sui potius ingenii lusibus quam veritate nixam.⁴

Passeri.

IOH. BAPTISTA PASSERIUS in *Thesauri gemmarum antiquarum astriferarum* (*Florent* 1750. fol.) Vol. III. Diff. III ostendit, serpente quoque esse in Ifidis apparatu, atque de eorum significatu disputat.

Iablonski.

PAULI ERNESTI IABLONSKII de Memnone Graecorum et Aegyptiorum, huiusque celeberrima in Thebaide statua Syntagmata III. Cum figuris aeneis. *Francof. ad Viadr.* 1753. 4. — Est hic mole exiguus libellus, copia rerum spectabili magnus, appendix tanquam libri Iablonskianae de Diis Aegyptiorum, quem paullo ante enarravimus. Syntagma primum de Memnone Graeco secundum de Aegypto, de eius statua celeberrima tertium agit. Fuit nempe antiquissimis temporibus, superestque in hunc diem quamvis non integra, ad Thebas Aegyptias statua eam occasione nobilissima, quod non incerto rumore, sed testibus multis minime poenitendis, sub ortu solis vocem edere diceretur. Nec ipsis quidem Aegyptiis Memnon illa dicebatur statua, sed Amonophis (quod nomen pro more suo Graeci in linguae suae nomen non multum dissonans mutant, Memnonem nominarunt) testibus Pausania, aliisque, atque etiam inscriptionibus in ea a Pocokio lectis; idque nomen linguae Aegyptiae Iablonskius *custodem urbis Amon No* s. Thebarum interpretatur. Nempe Thebae Aegyptiis ipsis sunt No Amon vel Amon No, tanquam tu dices, *Amonis portio*, eoque nomine et in sacris litteris

vocantur: *phi* autem *custodem* sonat. De illam, qualis in hunc usque diem superest, parte a Cambyse, in Aegyptiorum idolosaevia, truncata, diligentissimus scriptor oricus Pocokius, quo multum et bene lablonskii. Neque alium esse colossium anum a statua Amenophis, et locus Theiquis proximus, qualemque antiqui describit, et forma statuæ, et lapis, ex quo facta inscriptiones frequentes, saeculo secundo, quæ Memnophis et Amenophis nomen, vocemque ab eo editam celebrant, arguunt; quod contra *Claudium Sicardum* tur. Diligenter auctor differit de magnitudine humana statuæ forma, puero surrecturo sede simili, deque colore lapidis; in primis de voce, quam statua sub ortum solis edere tur. Merae quidem hae sacerdotum fraudas et suspicatus Strabo est, qui tanquam iectus magni audivit, ne certus quidem, an quo circumstantium editus fuerit; neque lapides mirifice sonori, et tanquam musici, tura lapidis artificio favere potuerit. — autem, non hominem putat auctor, Thei Memnonem, quippe et tanquam Deum; unde fabulosa putanda sunt, quaecumque antiquis traduntur, de colosso hoc regis. Nullis enim mortalibus divini in Aehonores, quod Pantheon Iablonskii abunde. Neque est in omni Aegyptiorum historia ex Memnonis nomine. Cui autem Deo quæ Memnonis dicitur, posita fuerit, inest. Reliquas eruditionis copias tacemus. *Relationes de libris novis* Gotting. Fasc. VI. 453-465.

ting. Anzeig. a. 1753. p. 690 sqq. ⁴

liff. Vol. III. P. I.

C

IACOBI

- Trigland. IACOBI TRIGLANDI Diff. de Iosepho Patriarcha, in sacri bovis hieroglyphico ab Aegypti adorato. *Lugd. Bat.* 1700. 4; et ad calcem dissertationum eius *Delphis* 1728. 4. iunctim editarum.
- Michaëlis. IOH. DAVIDIS MICHAELIS Diff. de Iehova ab Aegyptiis culto ac pro Cnuphi seu Demiurgum numine Aegyptiorum, habito; in *Commentar. Societ. Scient. Goetting.* (1752. 4.) T. I. p. 267-291. — E libro II Reg. XXIII, 34 demonstratur, Aegyptios iam tempore Pharaonis Necho Iehovam pro vero Deo coluisse. Praeterea auctor probat studet ex erroribus Gnosticorum, philosophis maxime Aegyptiacam sectantium, Aegyptios veteres forte Deum Mosis s. Iehovam pro Cnuphi s. Demiurgo s. creatore mundi habuisse. Iablonskii coniecturae aliquot de Cnupho sub examen indestum vocantur.
- Schwabe. IO. GEORG. SCHWABII Diff. de Moloch Remphan. *Witteb.* 1664. 4.
- Iahn. GOTTLIEB IAHN Diff. II de Chiun. *Wim.* 1705. 4.
- May. IOH. HENRICI MAII Diff. de Kijun et Remphan; in *iisd.* select. exercitatt. philol. et crit. (*Francof* 1711. 4.) T. I. p. 763 sqq.
- Harenberg. IOH. CHRISTOPH. HARENBERG Disquisitio coniecturalis propemptica de idolo Chiun Remphan, ex ultimis Aegypti antiquitatibus promta. 1723. 4.
- Iablonski. PAULI ERN. IABLONSKII Remphah, Aegyptiorum Deus ab Israelitis in deserto cultus nunc ex lingua et antiquitate Aegyptiaca erutus et illustratus. *Francof. et Lips.* 1731. 8. — Occasionem huic dissertationi dederunt loca codicis sacri duo, apud prophetam Amos V, 25. 26.

ost. VII, 43. Vocabulum *Remphah* signi-
gem *coeli*, et quae sunt rel.

tsche Alta Erud. P. CLXIV. p. 596-608.

IST. GOTTLOB FRID. WOLFF Diff. de wolf.
Remphan. *Lips.* 1741. 4.

OL. GUIL. SCHROEDERI Diff. de taber- Schroeder.
Molochi et stella Remphan. *Marburg.*

ROBI PERIZONII Disquisitio philologica Perizonius.
Lugd. Bat. 1700. 4.

M. BORDEWISCH Diff. de immolatis ab Bordewisch.
Buliride peregrinis advenis. *Vitsberg.*

BERTI CUPERI Harpocrates, sive expli- Cuper.
argunculae argenteae perantiquae, quae in
Harpocratis formata repraesentat Solem.
monumenta antiqua inedita. Accedit
ANILE MOINE epistola de Melanophoris.
ad *Rhenum* 1687. 4. Haec est editio altera
prior, quae *Amstelod.* 1676. 8. lucem
— Quum auctor in figura, quam libri
commemoratur, varia Aegyptiorum my-
repraesentari animadverteret, non male
um se arbitratus est, si diligentiore illam
excuteret. Nihil autem aliud per Har-
tem denotari censet, quam Solem, ad quem
eos alios ab idololatriis relatos fuisse constat;
quam per eundem labro digitum imprimen-
et silentium commendari non abnuit. Sen-
am hanc suam inter alia exinde probat, quod
mmis loto, et quidem explicatae, infideat
pocrates. Aegyptios enim, cum orientem
exprimere voluissent, infantem hunc in
depinxisse, eo quod sol, uti Plutarchus
set, ex humidis accendatur, vel exhalationi-

bus alatur; dein, quia in alia gemma Harpocra puerili habitu una cum stella et leone conspiciat Leonem enim soli dicatum esse; nec pauca sunt inter se habere fidus illud atque hoc animal. Itum autem ideo soli fuisse dicatam a superstitione ridiculae hominibus, quia sole oriente se explicet et occidente illo se claudat. Porro imaguncula istam solis symbolum atque hieroglyphicum et alae quoque additae et pharetra Cupero sunt gumento. Sic et reliqua explicantur, variis inscriptionibus et gemmis illustrantur. Simul et examen vocantur coniecturae *Baudelotii de Delval*, qui in libro: *De l'utilité des voyages* (à Paris 1686. II Voll. in 12.) priorem quidem Harpocratis Cuperiani editionem laudavit, sed in divae quaedam abiit. Qua ipsa occasione Cuperus prohibita pro sententia sua stabilienda profert. Monumenta antiqua inedita, editioni alteri addita, inscriptiones videlicet, statucae ac numi non magis Aegyptum spectant, quam *Stephani le Moine* Et stola de Melanophoris, qui in inscriptionibus et busdam occurrunt. Existimat tamen auctor et stolae, *Μελανηφόρης* quoque speciatim sacerdos Isidis fuisse dictos, quod velum huius Deae nigrum esset, terramque repraesentaret; nam terram Isidis nomine designari. Putat autem et ideo *μελανηφόρης* nuncupari potuisse Isidis sacerdotes, qui nigris induti fuerint vestimentis; quam rationem et illico Cупero tum interroganti se ingessum innuit.

Cf. *Acta Erud.* a. 1687. p. 693 - 701.

Spon.

IACOBUS SPONIUS in *Recherches curieuses d'antiquité* (à Lyon 1683. 4.) dissertationem quae perdoctam, eamque septimam, exhibuit variis Harpocratis formis et signo pantheo.

La

Laudanda etiam, quae de Harpocrate docet Boerner.
FRID. BOERNERUS in Antiquitatibus medicinae
Aegyptiacis (*Vitemb.* 1756. 4.) §. 24-28.

IOAN GOTTLOB GUIL. DUNKEL de εἰκτῶν Dunkel.
Aegyptio, sive de Ictonis, Dei Aegyptiorum, no-
mine et numine; in *Misc. Lips. novis* Vol. X. p. 7
qq.

(RENATI) OLIVIER (Patris Oratorii....) Olivier.
Dissertation sur Jupiter Ammon. à Paris 1756. 4.

ELIAE GEISLERI Diff. de cultu idololatrico Geisler.
bestiarum. *Lips.* 1669. 4.

BANIER *Dissertation sur l'origine du culte que* Banier.
à Egyptiens rendoient aux animaux; in *Mém. de*
Acad. des Inscr. T. III. p. 84-98. Ingeniose
magis quam veritati historicae convenienter argu-
mentum explicatur.

BLANCHARD *Mémoire historique sur les ani-* Blanchard.
max respectés en Egypte; ibid. T. IX. p. 20-36.
Herodotum, Diodorum, Strabonem et Plinium,
et cultu animalium Aegyptiis usitato, auctor illu-
strare atque inter se conciliare studet.

CAROLI FRID. MENNANDER Diff. de ophio-Mennander.
tria gentilium. Aboae 1752. 4.

FRID. SAM. ZICKLERI, *Ordin. philos. in* Zickler.
Acad. Ienensi Adiuncti, (postea *Prof. Theol. eiusd.*
Acad. † 1779) de Aegyptiis bestiarum cultoribus
tribe. *Ienae* 1756. 8. Ante iam idem exhi-
uerat *Dissertationem generatim exponentem religio-*
em bestiarum ab Aegyptiis consecratarum (ibid.
1746. 4.) in qua breviter solum perstrinxerat,
quae postea uberius exposuit. — Opera auctoris
praecipua ad rectam codicis sacri interpretationem
tenda. Quocirca cultum bestiis nefarie olim ex-
hibitum, quem sparsim subinde et brevius scri-

ptores alii tractaverant, ordine et nexu paulk
uberius exponere studuit. Integra commentar
tribus absolvitur partibus, ita quidem ut de cultu
animalium ipso prior, altera de superstitione eo
rundem conservatione exponat, tertia deniqu
prioribus istis, curis secundis illustratis, superad
dita in antiquissima religionis huius origine inda
ganda occupetur. Postquam igitur de Aegyptio
rum in Deos religione generatim disputatum fuit
ζωολατρειας eorundem praecipua mentio iniicitur
et quae animalia tum ab omni Aegypto, tum a
aliquibus modo eiusdem incolis superstitione fue
rint culta, indicantur. Deinde de praestita besti
et divina, plane reverentia ea quidem lege expe
nitur, ut non vivis modo eis, sed earum quoque
simulacris et imaginibus exhibitam fuisse doce
tur; neque minus de fanis earundem, deque si
cerdotibus ipsarum et oraculis scitu necessari
proponuntur. Quibus de superstitione bestiarum
conservatione tractatio subiungitur, in qua no
ratio modo illorum, qui animalium consecrato
rum nutritionem curarunt (et inde Genes. 47,
explicatur); sed ipsa quoque bestiarum harum
educatio et summa Aegyptiorum in conservatione
earundem cura probatur; atque inde doctrina d
sacrificiis eorum exponitur; e qua lux affunditur
dicto Mosis Exod. 8, 22. Probata hinc abstiner
tia Aegyptiorum a comestione bestiarum sacra
rum et variis inde sacri codicis dictis illustratis
superstitio illorum circa mortuas describitur, et
de cultus huius origine differitur, dum non solus
potiores doctorum virorum sententiae de ista re
censentur, sed etiam illa, quae genuina visa es
exponitur atque ex antiquitate eruitur.

de Schmidt.

FRID. SAM. DE SCHMIDT Diff. de cepis et
aliis ab Aegyptiis cultis, ad Academiam regiam
scier

iarum Lugdunensem; in *eiusd.* Opus. p. 69 -

— Aegyptiorum circa cepas, allia porrum-
superstitionem nonnulli memoriae prodide-
quorum testimonia auctor primo loco col-

Alii Aegyptios cepis abstinuisse scribunt,
quod eas adorarent, sed quod penitus abhor-
t ab iis: quanquam nec alii defunt, qui in
cepas adhibitas fuisse dicant. Hinc auctor
cit, non in omni Aegypto eam superstitione-
viguisse, sed in uno tantum Nomo apud
Sotas. His in oris Typho sedem fixerat, qui
praeses credebatur. Huic igitur cepa ma-
sacra fuit, quae etiam oculus Typhonis ap-
atur. Caeteris cepis, hac sola specie ex-
, uti Aegyptiis licuit.

CHRISTOPH MEINERS *Abhandlung über den Meiners.*
denkmal der Egypter und die wahrscheinlichen
den seiner Entstehung und Erweiterung; in
logischen Bibliothek (Goetting. 1775. 8.) T. III.
25. p. 185-214. Postea in *eiusd. vermisch-*
te philosophischen Schriften. (Leipzig 1775. 8.) T. I.
VII. — Caussas in primis sagacissimus
indagare et examinare studet, propter quas
es Aegyptii bestias coluisse a veteribus et
rioribus dicuntur. Quarum mira est varie-
mythologicae nimirum, historicae, politicae,
cae, allegoricae. Critices ac philosophiae
ope Meinersius nonnulla hac in re acutius
quam omnes, qui ante eum de eadem disse-
nt. Conferri tamen cum eius sententiis
merentur, quae censor anonymus inge-
ac docte monuit in *Auserlesene Bibliothek der*
ten deutschen Litteratur (Lemgov. 1776. 8.)
X. p. 276-283.

Knoblach. IOH. HENRICI KNOBLACH Diff. de Apide bove atque idolo Aegyptiorum. *Vitembergae* 1694. 4.

Terrin. CLAUDE TERRIN *Dissertation sur le Dieu Pet, divinisé par les Egyptiens; in Continuation des Mémoires de Litterature* (à Paris 1726. 8.) T. I. p. 48-60.

Bossa. HIERONYMI BOSSII, *Ticinenfis, Civis nobilis et Patricii Romani, atque in Palatina Academia regii eloquentiae Professoris, Iliacus, sive de fistrorum opusculum. Mediolani* 1622. *) 12. (Rarioribus libellis adscribitur); et in *Alb. Henr. de Sallengrenov. Thes. antiqu. Rom. T. II. p. 1373* sqq. — *Variae de fistrorum forma sententiae sub examen vocantur.*

Cf. CLEMENT Bibl. T. V. p. 127.

Bachini. BENEDICTI BACHINI, *Monachi S. Benedicti apud Divum Ioannem Evangelistam, S. officii Consultoris, ac Sereniss. Rainucci Parmae, Placent. etc. Ducis Theologi, de fistrorum figuris ac differentiis ad illustriss. D. D. Leonem Strozza ob fistri Romani effigiem communicatam, Dissertatio. Bononiae* **) 1691. fol. Quae editio cum sit rarissima,

*) Comes *Mazzuchelli* in *Scrittori d'Italia* Vol. II. P. III. p. 1857 laudat etiam editionem Mediolanensem a. 1612, de qua, ut nobis videretur, dubitandum.

**) Ita Comes *Mazzuchelli* l. c. Vol. II. P. I. p. 8. et *Freitag* in *Anal. litter.* p. 61. Alii Parmae produsse opusculum falso affirmant. Nec a Tollio ex Italico in Latinum sermonem translatum, ut *Fabricius* in *Bibliotheca antiquaria* p. 526. neque anno 1680, ut idem *Fabricius* in *Conspectu thesauri litterarii Italiae* p. 177 scribit, sed, Bononiae a. 1691 a Bachino Latino sermone conscriptus, evulgatus fuit.

omnia habuisse, quod Bosliius existimasse non censendum sit. Ostendit potius, non omni sistro omnia convenire, sed modum alia efformata fuisse; neque nibus impositam, sed sphingem interdum lotum, interdum humanam effigando et nudum extitisse sistrum. Inde atis Isiacorum mysteriis differit, ac quam rit Isidis cultus, docet. Isidem ab Aegyptios, a Romanis Graecos accepisse, eius apud Graecos invaluisse, cum Rodius videret, observat: nec sacra eius Magnae Deum Matris seu Cybeles easus fuisse censet; an tamen utraque taverint, ambigit. Tollit in subiecta dissertatione, quatuor in sistro virgulas aequatuor elementorum harmoniam sonoro significasse coniicit, ovalem figuram Chaos adumbrasse, forte etiam quatuor annorum conversionem istis virgis designatam existimans. Idem in tabula aenea comitorum formas, e numis et gazis illustrium et doctorum virorum petitas, exhibet.

Erud. 1696. p. 246.

Erud. Bibl. T. II. p. 323 sq.

Lettre etc. *Lettre d'un Anonyme concernant un Traité de Sifre; in Bibl. choisie T. XVI. p. 167-191.*
Sistrum nunquam instrumentum militare fuisse ostenditur.

De sacerdotibus Aegyptiorum nonnulli scriptorum a nobis iam laudatorum egerunt, praecipue MARSHAMUS in Canone chron. p. 215 ff. Data vero opera sequentes:

Zentgraf, IOH. IOACH. ZENTGRAF Disputatio historica de lanne et lambré, celeberrimis Aegyptiorum Magis. *Witteberg. 1669. 4.*

Nicolai. IOH. NICOLAI, Tractatus de Synedrio Aegyptiorum, illorumque legibus; de quo pauper post. Hoc loco laudatur, quia etiam de sacerdotibus Aegypt. multa insunt.

de Schmidt. FRIDERICI SAM. DE SCHMIDT, *Domini Rossan, Seren. Princ. March. Bada-Durlacens. Cons. Leg. intimi*, Dissertatio de sacerdotibus et sacra ciis Aegyptiorum, quam illustriss. Acad. reg. Im. et lib. artium Lutetiae Paris. praemio dignam iudicavit A. MDCCLXIV. *Tubingae 1768. 8.*
Praemissa brevi disputatione de argumenti huius dignitate, primo capite agitur de sacerdotum apud Aegyptios peculiari tribu, multa iura possidentibusque e familiis constante; de redditibus eorum; de insignibus, omnibus sacerdotibus communibus. Huc referuntur rasum caput corpusque, varia capitis tegumenta, varius corporis habitus; ubi describitur materia et color vestium forma, discrimina. Sequuntur torques armillaque, in primis imago iustitiae, summo iudici pensae, calcei. Tum nonnulla alia insignia attiguntur, crux ansata, et catenulae, quas sacerdotes tenent manibus, baculus recurvus, al

capite de vita sancta, lotionibus atque us religiosis Aegyptiorum sacerdotum; eg. sacerd. scriptura linguaque, et de um traditionibus sententiam suam au-

Porro commemorat auctoritatem et rdotum in re civili, quaestionemque feminis in antiquo Aegypti Sacerdotio is concessus fuerit. Mox quaerit, an o omni tempore soli sacerdotes fuerint id quod negat, et frustra alios aliter endit. Tertio capite tractantur ea, ios ordines classesque sacerdotum per- imum auctor de sacerdotibus superioris ; de prophetis, ubi artis magicae prigit, de stolista seu hierostolista, de sacris Horoscopis, qui novam auctori occa- ebent disputandi de Astronomiae Astro- ludiis in Aegypto, de sacris cantoribus, le instrumentis musicis loquitur, de ; , victimas, antequam diis offerrentur, ibus sigillumque iis inprimentibus, quae a aptae erant. Quorum quidem sacer- plenissimam descriptionem, insignibus et muneribus enarratis. Sequuntur sa- serioris ordinis: Pastophori, Melane- mastae, Neocori et Zacori; de quibus non minus accurate agit. Tandem prod sacrificia Aegyptiorum, primum in- ad quae pertinent: gramen, legumina, primis ex hordeo cocti, libamina, pr- plicissima, aqua, postea oleis, melle, . Tum commemorat tempora, quibus rugibus offerebantur, solennia, sum- im antiquitatem, ritus, quibus offere- ffimenta iis addita. Deinde duas sacrifi- ffes constituit: ad primam refert ordi- naria

44. *Script. de re Aegypt. litterar. sapientia,*

naria sacrificia, e variis generibus animalium desumpta: id est, porcos, boves et vitulos rufos, asinos, oryges, anseres, interdum etiam pisces, quibus antiquissimis temporibus rufos homines additos fuisse, quidam veteres memoriae prodiderunt: in extraordinariis macTABUNTUR sacra animalia.

Cf. KLOTZII Acta litter. Vol. V. p. 95 - 101.

SECTIO IV.

Scriptores de re Aegyptiorum litteraria, de eorum sapientia, legibus, hieroglyphicis litteris, calendario.

Caremus scriptoribus antiquis, qui data opera de veterum Aegyptiorum sapientia commentati fuerint. Si qui enim huius generis scriptores exstiterint, ii vel iniuria temporis perierunt, v. c.

Hecataeus. HECATAEI *Abderitas* liber de Aegyptiorum philosophia, (de quo *Ionsius* in *Script. hist. philos. L. I. c. 19. p. 121*); vel, quae sub eorum nomine circumferuntur, supposititia sunt. Quam in classem referendi sunt libri XIV de mystica Aegyptiorum

Aristoteles. philosophia, ARISTOTELIS nomine falso insigniti, e sermone Graeco in Arabicum indeque in Latinum versi; adiecti editioni Casaubonianae in fine ex versione Iac. Carpentarii (Cf. *Fabricii Bibl. Graec. L. III. c. 6. §. 36. p. 162 sqq.*). In eandem classem hodie retrudendus liber de myste-

Iamblichus. riis Aegyptiorum, IAMBlichO ab omnibus olim assignatus, usque dum CHRISTOPH. MEINERS exhiberet iudicium suum criticum *de libro, qui de mysteriis Aegyptiorum inscribitur et IamblichO plerumque vindicari solet*; in *Commentatt. Soc. reg. scient. Gotting. per a. 1781. Vol. IV. Class. hist.* et

hll. p. 50-86. Acutissime enim docet, non in universum dicendi genus, quo incertus tor usus est, à Iamblichi sermone penitus abere, verum etiam plurimas sententias, quas yptiorum scilicet mysteriorum enarrator dedit, cum primariis Iamblichi doctrinis pugnare, in insuper decretorum, quae huic viro profuisse, certe scimus, nullum vestigium in illis umentario inveniri. Rationes quoque examini, quae pro communi sive contraria opinione prolatae sunt, vel etiam afferri possunt. Exemdenique adduct, e quibus intelligitur, scriptum istum non saepius ab aliis Pharaonibus, quam a solo discessisse.

Nec multum iuvare possunt antiquitatum Aethiacarum scrutatorem libri duo, insigniti titulo punico: *ἱερογλυφικά*; tributi HORAPOLLINI Horapollon. Iam sive HORO APOLLINI; quem si Fabricius Bibl. Graec. L. I. cap. 13. §. 2 sqq.) et post alii veterem Horum, Isidis filium, esse vo-, vehementer errant: Horapollinis potius immatici, saeculo exeunte quarto post Christum natum viventis, foetum esse credamus necesse est. Nec maiore fide digna sunt, quae idem natus ex Manutii editione profert, Philippum adam opusculum ex Aegyptiaca lingua in Latinam transfuisse: cum potius verosimilimum idem prius Graece ab homine hulus linguae ignaro scriptum fuisse, eo quidem tempore, etiam lingua tum philosophia foedissime degeneraverint. Minime quoque inest, quam titulus libri videtur, clavis scripturae hieroglyphicae: nota potius Deorum temporis, quo vixit, litteresque, amuletis insculptas, auctorem inscriptum voluisse probabile est. Cf. CHRISTOPH. WERNER *Versuch über die Religionsgeschichte der Älten*.

ältesten Völker, besonders der Aegyptier p. 194 sqq. Caeterum editiones Horapollinis potiores sunt quentes:

Editio princeps *Venetis* ap. *Ald.* 1505. f una cum fabulis Aesopi et Gabriae, Phurnu Palaephato aliisque. Hanc secutus *Io. Mercor* versionem Latinam et observationes adiecit, *Pa* 1548. 4. iterumque *ibid.* 1551. 4. Qua in e tione posteriore insunt lectiones variae e cod manu scripto vetusto, additae saltem priorit capitibus LV. Secutae sunt editiones *Dav. E schelii*, secundum codicem antea in consilium n vocatum, *Aug. Vind.* 1595. 4. *) Optimam e tionem curavit *Ioannes Cornelius de Pauw*, qui f observationibus etiam addidit Mercerianas, H schelianas, selectasque Nicolai Caussini. Cont tus Graecus ex Hoefcheliana repetitus. *Tra-* *ad Rhen.* 1727. 4.

Caussinus. NICOLAI CAUSSINI (*Iesuitas Francoga-* *† 1651*) de symbolica Aegyptiorum sapie¹ libri XII (sive notae in memoratum Horapoll¹ librum). *Parif.* 1618. 4. *Colom.* 1623. 8. & 1654. 8. *Parif.* 1647. 4.

Valerianus. IOH. PIERII (f. PETRI) VALERIANI BO ZANII (*Bellunensis, Protonotarii Apostolici, Ph logi et Archaeologi Patavini* † 1558) Hierog phica, f. de sacris Aegyptiorum litteris commu tarii. *Basil.* 1556. fol. cum figg. (Editio rara). it 1567. fol. cum figg. *ibid.* 1575. fol. cum fi *Lugduni* 1594. fol. cum figg. *ibid.* 1610. 4. *Co* *Agri*

*) Cf. G. W. ZAPFII *Augsburgs Buchdruckerann.* (Aug. Vind. 1786. 4 mai.) P. I. p. 183 sq. — editione Augustana, quae a. 1605 prodiisse dicitur, ziro dubitamus.

614. 4. *Francof. ad Moen.* 1614. 4. *Lugd.*
cum figg. *ibid.* (curante *Ludovico a Cassa-*
16. fol. cum figg. (Editio splendidissima,
auctoris poemata insunt). *Colon.* 1631. 4.
6. fol. cum figg. Recentissima et ple-
ditio hac epigraphe prodiit: 1. *Pierii Va-*
c. Hieroglyphica s. de sacris Aegyptio-
rumque gentium litteris Commentario-
ri LVIII, duobus aliis ab eruditissimo viro
O CURIONE) annexis. Accesserunt Hie-
corum collectanea ex veteribus et recen-
auctoribus descripta, et in VI libros or-
nabetico digesta; item HORAPOLLINIS
phicorum Libri II, ex postrema *Dav.*
i correctione. Praeterea eiusdem Pierii
utuncula pro barbis Sacerdotum; de in-
: Litteratorum Libri II; denique Antiqui-
Bellunensium Sermones IV. *Francof. ad*
678. 4. cum figg. — *Francof. ab*
ontlyart, *Lugd.* 1615. fol. — Hoc opus
ne vocatur divinum; ab *Imperiale* (Mus.
p. 38) curiosos antiquitatis abunde reddens
; a *Ghilino* (in *Teatro d'huomini letterati*
) vere egregium et fructuosum, a *Thuano*
ae commendationis a *Vossio* in *Etymologi-*
ditum: sed, uti addit, in quo illud probare
possit, quod tam multa ut hieroglyphica
t, quae talia olim habita esse, nullo adstruere
auctore. *Gundlingius* denique in *Hist. phi-*
nos. cap. I. §. 8: „Lege, inquit, *Pierii Hie-*
pphica et *Calcagnini* res Aegyptias; et habe-
tos magnificos, sed anhelabis perpetuo, de-
abique nullo fuce illitam veritatem.“ Sen-
la, ut nobis quidem videtur, sanissima, quam si
nias eruditi superioris aetatis tenuissent, tem-
fantis et quisquiliis non trivissent.

H.Stephani. HENRICI STEPHANI Appendix ad Herotum de Aegyptiacis legibus et institutis, ex divi historicis et aliis scriptoribus. — Sunt excerpta supra (Vol. II. P. II. p. 338) commemorata, auctor nos latuit, parum utilia iis, quorum diu hoc in argumento se exercere cupit.

Goropius-Becanus. IOH. GOROPII BECANI Hieroglyphica; eius Operibus. *Antwerp.* 1580. fol. Cf. huius Vol. I. P. I. p. 363.

deBel-Estat. PIERRE L'ANGLOIS DE BEL-ESTAT *Cours des Hieroglyphes Egyptiens, emblèmes, de et armoiries.* à Paris 1584. 4. Praeter haec nec auctore nec de eius libro quidquam nobis con-

Crispi. IOAN. BAPT. CRISPI (*Theologi et Poëtae politani, mortui Romae 159.*.) Panoplia Patri ubi refellit Aegyptiorum theologiam, ab Iambl. explicatam. *Romae* 1594. fol.

LAURENTII PIGNORII Mensa Isiaca s. Characteres Aegyptii etc. Quem librum supra citavimus.

Majer. MICHAELIS MAJERI (*Comitis Palatini farii, Medicinas Doctoris et Caesaris Archiaz 1622*) Arcana arcanissima, h. e. Hieroglyph. Aegyptio - Graeca, vulgo nec dum cognita, demonstrandam falsorum apud antiquos deorum, heroum, animantium, et institutorum pro sacris receptorum originem, ex uno Aegyptiorum artificio, quod aureum animi et corporis medicamentum peregit, deductam; ut tot poetarum allegoriae, scriptorum narratio fabulosa, et per totam encyclopaediam errorum sparsi clarissima veritatis luce manifestantur, si quae tribui singula restituuntur, sex libris expositae. Sine loci annique mentione, sed, ut vulgo creditur, *Londini* a. 1614 in 4 excusa. *) Opus,

ou

*) Cf. *Molleri Cimbria litt.* T. I. p. 379.

nia fere huius Maieri, rara, quia somniorum
et plena ideoque nullius usus; doctrinam enim
hemicam Hieroglyphicis occultari existimat. Si-
mile huic opusculum: *De Theosophia Aegyptio-*
rum etc. affervari Lipsiae in bibliotheca Paullina,
docent Acta Erud. a. 1687. p. 393 sq.

IOH. PRIDEAUX Differtatio de sapientia Ae- Prideaux.
gyptiorum, ad Actor. VII, 22. hab. 1616; in *eiusd.*
Opp. theol. (Tiguri 1672. 4.) p. 441-452.

BERMANI CONRINGII de Hermetica Ae- Conring.
gyptiorum vetere, et Paracelsicorum nova medi-
cina, liber unus. *Helmst.* 1648. 4. *Eiusdem* de
Hermetica medicina libri duo, quorum primus
igit de medicina pariterque de omni sapientia ve-
terum Aegyptiorum; altero non tantum Para-
celli, sed etiam Chemicorum, Paracelli laudato-
rum, aliorumque, potissimum quidem medicina
annis, simul vero et reliqua universa doctrina,
examinatur. Editio secunda, infinitis locis emen-
dior et auctior. *ibid.* 1669. 4. Nugas vendere
eritque historica destitui eos, qui artis chemi-
ae apud Aegyptios culturam statuunt, Conrin-
gius offendit.

Ad priorem libri Conringiani editionem iussu Borrichius.
Friederici III, Danorum regis, respondebat OLAUS
BORRICHIVS, Medicus regius, acerrimus Al-
emae patronus, in Diff. de ortu et progressu
somniae. *Hafniae* 1668. 4. Cui cum responderet
Conringius in editione libri sui altera, reposuit
ista BORRICHIVS in ampliore opere: Her-
meticae Aegyptiorum et Chemicorum sapientia, ab
Conringii animadversionibus vindicata. *Hafn.*
1674. 4. De qua lite horum duumvirorum varia
iudicia. Et isto quidem tem-
pore Borrichii plerisque eruditorum potior
Conringiana visa fuit; nondum enim pati potue-
libl. nist. Vol. III. P. I. D rant

rant mortales, antiquitatis praeiudicium sectae
studium abiici. Ubi vero serenior lux eorum in
tibus affulsit, et praeiudiciorum catervae eiici ce
perunt, potiores merito Conringio partes del
sunt.

Kircher. ATHANASIVM KIRCHERUM multum et
fuisse in eo, ut Aegyptiorum sapientiam laudi
extolleret, eorumque artem hieroglyphicam
plicaret, ex operibus eius, in huius Bibl. Vol
P. II. p. 341 sqq. recensitis intelligitur. Rectiss
de inani hac in re posita Kircheri opera iud
Ioh. Owenus, Anglus sagacissimus, in Theolo
menis L. I. c. 8. p. 82. Ita enim ille: „Nef
„inquit, quae nuper mysteria ex Aegyptior
„sacris elicere conatus est Athan. Kircherus, e
„que solos sapuisse, quos ultra humanitatis stu
„tiam desipuisse credidit adhuc reliquus terrar
„orbis, conatu magno et sumtuoso, sed in
„ne dicam ridiculo, docere laborat. Ea vidi
„illorum hieroglyphicis, quae procul omni di
„neque ipsi unquam viderunt, neque ullus,
„Christianae modestiae, aut veritatis, quam ty
„saecularis, potiore rationem habendam du
„rit, viit.“

Prasch. IOH. LUDOVICI PRASCHII (Praef. *Ioh. E*
Boeckero) Dissertatio, inscripta: Νόμμοι τῶν
γυπτίων, sive leges Aegyptiorum. *Argent.* 165;
et in eius Dissertt. acad. (*Argent.* 1710. 4.) T
Nr. XXIII. p. 665 - 700. Epitome legum istar
haud contemnenda in hac dissertatione exhibe
Observationes, e prudentia civili haustae, ab
poterant.

Marshall. IOH. MARSHAM in Canone chronico Ae
ptiaco, saepe laudato, multa quoque praec
de veterum Aegyptiorum philosophia tradit. C

ven sedulo conferendus est HERM. WIT-
 supra sectione huius capitis III excitatus.
 philosophia naturali Aegyptiorum MOR- Morhof.
 ; etiam consulendus in Polyhist. T. II.

p. 4.

ANNIS NICOLAI, Antiquitatum Pro- Nicolai.
 (Tabingenfis † 1708) Tractatus de Syne-
 gyptiorum, illorumque legibus insigniori-
 regd. Bat. 1708. 8. *ibid.* 1711. 8. — In
 i hoc opusculo ad septem negotium omne
 redigitur. In primo, quod de Synedrili
 iaci existentia inscribitur, ad varia aliarum
 , Hebraeae potissimum atque Graecae,
 synedria excurrens, apud Hebraeos tria
 , apud Aegyptios vero triginta, pro No-
 , in quos Aegyptum Strabo dispescit, nu-
 lum floruisse adstruit. Viros qui iudiciis
 di praeficiendi erant, ex civitatibus cla-
 , quales Heliopolis, Memphis atque The-
 at, optimos electos fuisse, caput II nos

Hi ut ex Mercurii instituto, sacerdotio
 ngebantur, et secundum honoris dignita-
 radum post regem tenebant, ita, ut pru-
 x virtus eisdem summopere commenda-
 ecesse erat. Diversos istorum ordines ca-
 recenset, in quo primus locus assignatur
 bus, qui dubia, circa Deorum hymnos et
 exorta, solvere, et vitae regiae rationes ad
 rum Mentium ideas disponere debebant;
 s Horoscopis, quos quatuor Mercurii de
 ja libros alto pectore imbibisse et exactam
 um distributionem in Deorum cultu pera-
 i observare oportebat; tertius Hierogram-
 , quorum erat, ut Hieroglyphica, Cosmo-
 m, Geographiam, ordinem solis, lunae et
 e planetarum, Chorographiam Aegypti,

Nili item et omnis sacri apparatus, accurate cognitam haberent atque perspectam; quartus Stolistis, ab amictu, ut probabilis habet ratio, et quod longis stolis induti incedere consueverint, ita dictis quibus, ut sacrificia oportuno tempore ordinarerent, et *μοσχοσφραγιστικά* h. e. omnia ea, quae ad Apides sive vitulos, quae consignandos quae immolandos pertinebant, sollicitè curarent, incumbat; quintus idemque ultimus Prophetis, quod ut de rerum in comitiis agitarum eventibus finistros per auguria caeterasque divinationum species a prosperis discernendo iudicarent, ita obligabat. Omnes haec memorati sacerdotum ordines, pro Nomorum totius Aegypti numero, secundum cap. IV triginta viros ambitu complectebantur, ubi et de totius collegii praesigillatim annotat auctor, quod communes quos assessores, prudentes ac probos, aetate minus quam doctrina et morum gravitate succellere debuerit. Ubi et de victu et amictu virorum agitur. Modus in synedrio agenductu capitis V, huc fere rediit, ut cunctis libris, quae octo libris continebantur, in comitiis productis, disceptatio de iusto et iniusto, quam tres minimum personae concurrebant, quae inter se disceptarent, actor nempereus, et una, quae litem dirimeret, i. e. iudex instituebatur. Accusatione, secundum methodum, hoc loco descriptam, rite peracta, re singula, vel exceptione, vel negatione, vel diminutione, iterata, si rei id exigebat necessitas, rescribere permissum fuit, atque sic tandem, per communes iudices de controversia quae agerant, Princeps sententiam ferebat. His ita permissis, capite VII in antiquas Aegyptiorum leges de quibus in synedrio agendum erat, et quarum sententia

spendecim in universum enumerantur, ordine
 auctor fufius inquit, omniumque ratione ac
 mploze explicatione adducta, et accurata in pri-
 ms cum legibus civilibus collatione, quae, si non
 rarius, primarius saltem fcriptionis univerfae sco-
 nus est, infututa, coronam operi imponit.

Cl. AcaErd. a. 1706. p. 540 fqq.

IOH. IAC. MUELLERI Diff. de virtutibus et Müller.
 itis philofophorum orientalium (*Chaldaeorum et*
Aegyptiorum). lenae 1709. 4.

ISL. TRAUG. GARMANNI Exercitationes III German.
 e fapientia Aegyptiorum. *Vitemb.* 1710. 4.

CORNELII ADAMI, V. D. M. *Damonenfis et* Adami.
cholas Reflori, Comment. de fapientia, erudi-
 tione atque inventis Aegyptiorum; in *eiusd.* Exer-
 citationibus exegeticis (*Groningae* 1712. 4.) p. 95
 qq. Loca nonnulla codicis facri, in quibus de
 Aegyptiorum fapientia fermo, occasionem differ-
 tionis praebuere.

IACOBI FRIDERICI REIMMANNI Idea fy- Reimmann.
 ematis antiquitatis litterariae fpecialioris, five
 Aegyptiacae; in *eiusd.* Idea fyftematis antiquitatis
 literariae generalioris et fpecialioris, defiderati
 huc in republica eruditorum litteraria. *Hiller-*
is 1718. 8. — Auctor methodo, quam prae-
 fixit, generaliore antiquitates Aegyptiorum litte-
 rariae, fcilicet eorum doctores, difcipulos, doctri-
 nae philofophicas, docendi locum, methodum-
 re, ut et docentium ftipem, quam laboribus
 hae commeruerunt, enarrat; quibus Bibliotheca-
 nae, librorum, eruditorum, inventorum vario-
 rum, quae Aegyptiis debemus, eorumque, qui
 in Aegyptiaca fcripferunt, nubem et fyllabum
 notat; quibus omnibus denique eruditionis Ae-
 gyptiorum fata fubiicit et hiftoriam brevem, ex

qua, eandem per aliquot et paene multos saeculorum decursus plane deteriorasse et nunc intermotuam fere esse, luculenter patet. Ratione huius ante commemoratae, inter Contingium et Bonifacium, partes posteriores inepte satis tenet.

Heumann.

(CHRIST. AUGUSTUS HEUMANNUS) *in der Philosophie der alten Aegypter*; in eiusd. *Act. Philof. T. II (Hilf. Magist. 1720. 8.)* p. 659-697. — Post Contingium usque ad tempus huius dissertationis nemo de Aegyptiorum sapientia, nisi mirum a plurimis laudata, tam sane sensit, quam Heumannus, quippe qui docuit, cum theologiam, tum philosophiam, physicam et medicinam eorum conditionis minime invidendae fuisse; Hermetem haudquaquam esse alchemiae inventorem omniaque eius scripta esse suppositicia; quid quod Hermetem nunquam in rerum natura fuisse

Eckhard.

TOBIAE ECKHARDI *Diff. de nominibus scripturarum in Aegypto. Quedlinburg. 1726. 4.*

Warburton.

GUIL. WARBURTON, A. M. (postea Episcopus Glocestriensis † 1779) *Essai sur les Hiéroglyphes des Egyptiens, où l'on voit l'origine et les progrès du langage et de l'écriture, l'antiquité des sciences en Egypte, et l'origine du culte des animaux. Traduit de l'Anglois (par M. LEONARD de Malpeines) Avec des observations de M. FRERET sur l'antiquité des Hiéroglyphes scientifiques, et des remarques sur la chronologie et la première écriture des Chinois. à Paris 1744. II Voll. in 12.* — Warburtonus, Angli doctissimus, libro IV celeberrimi operis de missione Moysi *) antiquitatem Aegyptiacam e codice

*) *The divine Legation of Moses demonstrated* etc. primum prodit Londini duobus voluminibus, primum quidem a. 1738, alterum a. 1741. 8 mai. Editio quarta ibi 1765. II Voll. in 8. Theotisce a Iob. Christ. Schmitt Francof. et Lipsi. 1751. III Partes in 8.

notum fuit, et Gallice vertit anonymus,
nomen Lengletus nominat *Leonard de Mal-*

Idem suas quoque notas passim notis au-
Angli adpersit, et, quo facilius distingui
, titulum *Addition* illis praescripsit. Inter-
: rara in Francogallia usus est diligentia, in
lis aliorum, qui passim advocantur, aucto-
rbis. Archetypa enim illa, seu Hispanica,
gica, seu Italica, prout res tulit, adpersit.
odioris usus gratia divisit libellum Warbur-
um in paragraphos, eique soli primum vo-

collectioni vero suae opusculorum alio-
d idem argumentum spectantium, secun-
inscravit. Angli disputationes maximam
sunt pereruditae, lectione multiplici et
icio plenae, subtiliter excogitatae, speciose
ae, et Anglicanis moribus dignae: insunt
quoque ingeniosa magis et acuta, quam
t probabilia, multa contentioni obnoxia,
ultra modum intensa. Magnum ex eius
usum habent hieroglyphica, non tantum
rem, quam ille voluit, efficere, sed quod
historiae tam sacrae quam profanae lucem

ligione; cuius duo praecipue capita — p
 magnaue mysteria, de quibus Warburto
 priore volumine operis sui tractaverat, et hi
 glyphica, de quibus hic agit — secundum
 strum duo sunt quasi cardines, super quibus o
 Graecae antiquitatis intelligentia et explicatio
 titur. Divisa est haec tractatio *tres* in *partes*,
 rum *prima* monstrat originem hieroglyphicæ
 in genere. Ubi inter alia auctor contendit,
 roglyphica non a sacerdotibus fuisse inventa;
 manasse artem onkrocriticam et sacrum animæ
 cultum; Aegyptios litteratissimam gentem in
 antiquissimis fuisse temporibus etc. Parte *su*
 exponitur, quo modo homines diversas m
 dos loquendi scribendique, quas necessitas i
 nerat, procedente tempore in mysterium c
 tumque converterint; vanamque esse a Kir
 propagatam opinionem, quæ vult, Aegyptiæ
 tantum sine invenisse hieroglyphicæ, ut iis
 arcanorum custodibus, aut sepulcris, scier
 suam committerent occultandam. Initio
 fuerunt haec hieroglyphica ipsorum alphab
 et litteratura: quin autem procedente tem
 mysteria evaserint, negari nequit. Quod
 modo processerit, ingeniose docetur. Co
 postea auctor vinculum mutuum linguae et
 pturae, usum hieroglyphicorum Aegyptiac
 et nugæ systematis Kircheriani, persequi
 Tota haec de origine, usu et natura hierogl
 corum disputatio eo tendit, ut appareat m
 disciplinarum apud Aegyptios antiquitas, c
tertia parte opusculi auctor probare studet.
 quoque eruditam de origine cultus animæ
 dissertationem exhibet; et opiniones hac c
 caeteram inter turbam sex praecipuas prop
 examinat, et refellit. *Tomus secundus* primo

opusculum, cuius auctor probare vult, textu sacri codicis Samaritani chronologiam praeter Hebraeo probabiliorē in eo esse, quod illi aetati quod a diluvio inde ad Abrahamum effluxit, annos 1002 tribuit, cum Hebraeus 352 habeat; quo stante, stare nequit, non Warburtonus laboriose demonstravit, in antiquitas sapientiae Aegyptiacae. Alterum seculum exhibet observationes de chronologia aensi, auctore *Frereto*. Inquit nempe, numulus Sinarum conciliari possit cum historia Aegyptiaca, cum qua calculus Samaritanus satis congruit. Tertium agit de prima Sinarum aetate, eodem auctore. Collectionem claudit excerptum ex *Bianchini* historia universali, Romae 1697. Italice edita, de obeliscis, et magno aedificium illo Lateranensi. In fine adiectae sunt etiam quaedam observationes de chronologia et aetate Sinica, tanquam supplementum.

f. Nova Acta Erud. Suppl. T. VII. p. 488-510. a. 1750. p. 497-516.

ROBERT CLAYTON'S *Remarks on the origin* Clayton.
Hieroglyphics; in eiusdem *Journal from Cairo*
Mount Sinai, de quo infra sectione VIII.

IOH. PAULLI REINHARDI Progr. de sapientia Reinhard.
Aegyptiorum symbolica in exprimendo iudicio
aetate integroque (ad Horapoll. II. 118). *Erlangae*
51. fol.

HENRICI GODOFREDI SCHEIDEMANTEL, Scheide-
man-
doctores in Academia Jenensi et societ. Lat. Ducal.
episcopi prioris (nunc Consil. aul. et Prof. iur. Stutt-
gardiensis) Legum quarundam Aegyptiorum cum
aetate Spartanisque secundum regulas prudentiae
aetatis comparatio. Accedit Respublica triumphans,
carmen hexametrum. *Jenae* 1766. 8. —

Quindecim leges Aegyptiacae cum Spartani Atticis comparantur et diiudicantur.

Cf. Commentarii de libris minor. Vol. I. P. II. p. 199.

de Guignes. . DE GUIGNES *Essai sur le moyen de parvenir à la lecture et à l'intelligence des Hieroglyphes Étiens*; in *Mémoires de l'Acad. des Inscr.* T. XXII p. 1-56. (a. 1770). Mentem hac de re si breviter antea iam exposuerat *ibid.* T. XXIX. 199. (1764); scilicet in *Mémoire dans lequel, en avoir examiné l'origine des lettres Phéniciennes et braïques etc. on essaye d'établir que le caractère égyptique, hiéroglyphique et symbolique des Egyptiens retrouve dans les caractères des Chinois et quation Chinoise est une colonie Egyptienne.* — cundum auctoris υπόθεσιν, alibi expositam, nenses esse coloniam Aegyptiacam, hoc le hieroglyphica Aegyptiaca, quae hodie superflui ex characteribus et figuris scribendi Sinicis erunt explicare et interpretari posse, summopere contendit. Inanem vero esse hanc operam, probat anonymus (qui vero est C. MEINERS, Professor Goettingensis saepe a nobis laudatus et in partem celebrandus) in *I. D. Michaëlis Orient. exegetischen Bibliothek* T. VI. p. 201-223; occasione quidem opusculi, hoc etiam loco commemorandi ac sic inscripti: *Lettre de Pekin sur le sens de la langue Chinoise, et la nature de leur écrit symbolique, comparée avec celle des anciens Egyptiens en réponse à celle (d'un Membre) de la Société Royale des Sciences de Londres sur le même sujet. On joint l'Extrait de deux Ouvrages nouveaux de M. de Guignes, relatifs aux mêmes matières. Par un Père de la Compagnie de Jésus, Missionnaire à Pékin* à Bruxelles 1773. 4. Cum XXIX tabb. aen. Altera epitome operum Deguignesi et dissertatione,

Lettre de
Pekin etc.

agimus, excerpta est. Francogalli doctissimi
entiae alii, hieroglyphica Aegyptiaca non so-
esse scripturam per figuras, sed eadem quo-
litterarum nostrarum vicem sustinuisse, sive
gyptios cum res tum sonos seu verba, quibus
exprimuntur, iisdem repraesentasse, contra
I. C. GATTERER in *Histor. Journal* T. I.
103 sq.

WOODWARD de sapientia veterum Aegyptio- Woodward.
m; Anglice in *Archaeologia, or miscellaneous
essays relating to Antiquity* (Lond. 1777. 4.) p.
2-311. — Auctor, magna eruditionis et in-
di copia adiutus, paullo tamen iniquior, ve-
rum Aegyptiorum sapientiam flocci et nauci
habendam, probare conatur. Hieroglyphica
eo, pyramides, mumias documenta esse stupi-
dis gentis istius. In fine confutat Spenceri
tentiam, secundum quam Deus seu Moseh varia
gyptiorum instituta in religionem Hebraeam
intulisse creditur.

T. POWNALL Diss. Anglice scripta de scriptura Pownall.
et imagines, hieroglyphica et litteras; in eiusd.
Treatise on the Study of Antiquities (Lond. 1782.
2a ed.) Append. Nr. II. — Auctor in hac disser-
tatione, praelecta societati antiquariae Londi-
nensi, primum tradit multa exempla scripturae
et imagines sive figuras, qua utuntur gentes
Chinenses in America septentrionali, ubi auctor
et aliquamdiu vixit. Deinde figuras hierogly-
ficas Aegyptiorum certas in classes redigere ni-
git, adiectis quatuor tabulis aeneis. Postea spes
inducitur, fore, ut aliquando veterum Aegyptio-
rum lingua atque scriptura restituatur.

Scriptores nonnulli de hieroglyphicis occur-
rent infra in sectione VI de Mumiiis.

De

De *Hermete Trismegisto* s. *Thoth* s. *Thout* s. *Thoyth* s. *Taaut*, quem alii, magno quidem veterum consensu, auctorem sive patrem sapientiae Aegyptiorum iactitant, alii plurium personas fuisse credunt, alii nunquam in rerum natura existisse opinantur, varie a multis disputatur. Hoc loco sequentes saltem nominasse sufficiat.

Patricius. FRANC. PATRICII *Hermes seu vita eius praemissa Zoroastris et Hermetis scriptis*, ab eodem Patricio editis. *Ferrarias* 1591. fol. *Ven.* 1593. fol. Cf. huius bibl. Vol. I. P. II. p. 39.

Lambecius. PETRUS LAMBECIUS in *Prodromo hist. litte.* L. II. cap. L p. 134-143 copiose de *Hermete* disputavit.

Ursinus. IOH. HENRICI URSINI liber, ibidem Vol. II. P. I. p. 4. laudatus, de Zoroastre Bactriano, *Hermete Trismegisto*, *Sanchoniathone Phoenicio*, eorumque scriptis et aliis, contra Mosaei scripturae antiquitatem etc. *Norimb.* 1661. 8. — Evincere conatus est Ursinus, meras fabulas redolere, quicquid ut de antiquis Aegyptiorum Diis et semideis regibusque, ita de *Hermete* s. *Hermetibus* narratur. Expunctis enim ex albo non regum tantum, sed rerum ipsarum Diis atque semideis primorum Aegyptiaci regni temporum, actum esse putat de utroque *Hermete* sive *Mercurio*. Quapropter illud demonstrandum sibi sumsit: non abnuendum quidem esse, reges aliquos gentesque ante diluvium eam possedisse terram, quae multi post saeculis Aegyptus appellata fuerit: quinam vero illi in Aegypto aut alibi gentium reges quove nomine fuerint, hoc aeterna nocte absconditum latere, nec aliam nobis superesse notitiam, quam quae in sacris commentariis traditur.

Cain

ni progeniem tyrannidem exercuisse, missis-
longe lateque coloniis, urbibusque conditis
occupasse. Tot ergo Deos, tot semideos
reges ab obitu consecratos fuisse, esseque
ritus humani ingenii, conceptos e semine pri-
entiae veritatis, scilicet ex historia primorum
minum in sacro codice memoratorum: nec
inde, quam ex hoc fonte Aegyptiorum reges,
as et semideos ortos esse, et primum Pana-
se mundi spiritum, omnem universi molem
tantem; cum hoc coniunctos septem planeta-
rum praefides; hisque successisse duodecim reges,
propter beneficia et artes inventas, virtutesque
eorum choris insertos; qui non alii sint, nisi
decim Cainiticae stirpis rami, Mosi memorati.
Ac vero idololatriam mature et ex Patrum testi-
monio Seruchi tempore exortam, et ad Chal-
deos atque ab his ad Aegyptios per colonias
transminatam, astrolatriam fundamentum habuisse,
habus regum optime meritorum inter sidera
posita. Post exitum vero Israelitarum ex
Aegypto in condendis fabulis certavisse Aegyptios
cum Assyriis et Phoenicibus, et a Psammeticho
as vel renatas fabulas, regnantibus postea Pto-
lemaeis, ut deformes pupas fingi et poliri coe-
rent, hincque novas quotidie et sibi invicem
mutuas explicationes genitas fuisse. Initium
ex harum fabularum ponendum esse in tem-
pore regis Menis, cui primus Aegypti legislator
revis videatur suppar; qui Menes rudes et bru-
tos Aegyptios ad humanam cultus victusque ra-
tionem traduxisse legitur; medium collocandum
est in tempora Psammetichi, quibus sacerdotes
ponendo fabularum opere curam posuerunt,
occasione suscepti cum aliis gentibus, Graecis
accipere, de antiquitate certaminis; finem fuisse
sub

Ab Ptolemaeo Philadelpho et Incessoribus, q
tempore suum, fabulas has pigmentis ornan
maxime servent; hasque fabulas incho irac di
nae et execrationis iudicio fidem, ab aliis ger
bus ritu exagitant, apud Aegyptios inveni
Conferri uniusque merentur, quae super hac Uti
sententia acute disputavit BRUCKERUS in H
cul. philof. T. I. p. 255 sq. edit. alt.

Guil. Christoph. Kriegsmanni Co
iectanea de Germanicae gentis origine ac con
tore, seu commentarius in Tacitum de morib
Germanorum. Edita post auctoris mort
(† 1678) a Joh. Ulrico Prigizero. Tubing. 1684.
Hermetem Trismegistum auctorem gentis G
manicae fuisse, mira somniandi ratione conti
ditur. Idem ipse ediderat Commentarium in H
metis Trismegisti tabulam smaragdina, cu
contenta nobis ignota.

Roeser. IOH. GEORGII ROESERI, Onoldo-Fran
Diff. de Hermete. Witeb. 1686. 4.

Moller. IOH. MOLLERI Homonymoscopia P.
cap. 2. §. 16. p. 255-259.

Fabricius. I. A. FABRICII Bibl. Graeca L. I. cap. 7-
p. 46-85.

Livre, où on tâche de prouver qu'il n'y a po
ni de Zoroastre, ni de Mercure Trismegiste;
Journal Hébreux a. 1744. Nov. p. 480 sqq.

Perizonius. De Aegyptiorum veterum re chronologica e
IAC. PERIZONIUS Vol. II. P. II. p. 347 exci
tus. Post eum fere sequentes:

de Bastide. Mémoire de la manière dont les Egyptiens con
toient les années au Règne des Empereurs (par M
DE BASTIDE); in Hist. de l'Acad. des
T.....

NICOLAI AVERANII; I. C. et Mathematici Averani, Perusini (†. 1727) *Dissertatio de mensibus Aegyptiorum*; in gratiam Antonii Mariae Salvini, Lectis Notis D. HENRICI NORIS, curante ANTONIO FRANCISCO GORIO, nunc primum Ed. Florentiae 1737. 4. — Primum caput inspicit, singulas Aegyptiorum menses triginta es habuisse. Secundum et tertium agit de ordine, serie, et nominibus mensium; quartum, de diebus superadditis et intercalariis; quintum cursum scilicet et mensuram mensium ex intercalationis alterius natura et calculo subducto consistens; sextum, quod princeps videtur, collationem mensium Aegyptiorum et Romanorum inapplicabilem fuisse. In septimo auctor opinionem suam corroborat, ad concordandas expositas variantes. Neque hac contentus expositione est, sed multis observationibus, a solis defectu arcessitis, sententiam suam fortius tuetur, et sub finem belli aliqua non iniucunda subiicit, nosque parte docet, iuxta Alexandrinos pariter ac Aegyptios die octavo mensis *Xois* annum incepisse, et utrorumque menses in caeteris omnibus eadem ratione procedere.

GE. Nova Acta Erud. a. 1738. p. 508 sqq.

DE LA NAUZE *Histoire du Calendrier Egyptien*; de la Nauze in *Mém. de l'Acad. des Inscrip.* T. XIV. p. 334-375. (a. 1743). — Doctissime ac subtiliter auctor inquit in tres anni formas apud veteres Aegyptios, scilicet parte prima in annum vagum seu retrogradum, parte secunda in annum solarem five Alexandrinum, tertia in annum lunarem. Ex his, quae super his tribus computandi tempus rationibus differit, intelligitur, omnes certo quodam tempore in diversis Aegypti nominis usitatas, metho-

methodum adeo, dies incipendi, diversam
De institutione Zodiaci Graeci, aliaque e
differitur. Averantium, quem modo di
operam suam non satis utiliter impendisse,
tenditur.

Bélley. BELLEY *Observations sur plusieurs ma
frappées en Egypte en l'honneur de l'Empereur
mode; in Mem. de l'Ac. des Insér. T. XXI. |
sqq.* Non de numis solum, sed etiam de
mologia Aegypti agitur.

Beyer. CHRISTOPH. WILH. BEYERS *Grund
der Aegyptischen Zeitrechnung, de quibus
Vol. II. Pars II. p. 355.*

Iakson. IOH. IAKSON in opere alibi a nobis la
chronologico fusc quoque agit de chron
Aegyptiaca, quam cum Chaldaica, Phoeni
Sinica conciliare studet, praesertim p. 416
sec. vers. Theotiscam.

Neubron-
ner.

TOBIAE NEUBRONNERI (*Praefide
GESNERO*) Diff. exhibens historiae Zodiaci l
nem *primam* de inventoribus Zodiaci. G
1754. 4. Sectio altera, quantum nos sc
nunquam in lucem prodit. Producimus
dissertationem hoc loco propterea, quod
antiquitatis Aegyptiacae capita lucem inde
pian, dum auctor inter alia contendit, Aeg
fuisse Graecorum in astronomia aliisque disc
ab initio magistros; ipsa adeo illa, quae apu
merum atque Hesiodum deprehendimus, ol
astronomiae atque speciatim Zodiaci vestigi
gyptiacae originis esse etc. Quam dissertatio
docte sane elaboratam, ignoravit auctor sequ

de Schmidt.

FRID. SAM. DE SCHMIDT Diff. de Z
nostri origine Aegyptia, ad perillustres s

scietatis Antiquariorum Londinensis; in *eiusd.* Opusculis p. 1-68. — Enarratis doctorum hominum opinionibus, auctor suam coniecturam proponit; nam ipse, se certam cognitionem assertum esse, negat. Putat nimirum etiam, Graecos Zodiacum, quo hodie utimur, accepisse ab Aegyptiis. Hi enim, inquit, quodlibet signum uni ex diis suis singulari modo consecrarunt, et his representationibus insigniverunt, quae his numinibus in eorum hieroglyphicis notis sacrisque monumentis tribui solebant; idque ita, ut unicuique horum deorum, quantum id fieri potuit, illud sedes sacretur, quod cum cultu, quem Aegyptii ei exhibuerunt, conveniret, et qui fere totus astronomicus erat et physicus, Aegyptiorum regioni adaptatus. Quare in tota disputatione auctor in primis hoc agit, ut refellat eos, qui Zodiacum Aegyptiorum et Graecorum dispares fuisse arbitrantur, atque deinde, per singula Zodiaci genera cundo, ostendat, unde quodlibet eorum omen suum acceperit, et cui Deo apud Aegyptios tributum fuerit. Aries in Zodiaco Aegyptiorum Ammoni sacer fuit, qui praeses habebatur equinoctii verni: Tauro Apis, Geminis Horus: Harpocrates respondebant. Cancrum Anubidi, Mercurio, Leonem Osiridi, Virginem Isis consecraverant.

De Aegyptiorum *mensuris* consulendi sunt sequentes:

DE LA BARRE *Essai sur les mesures géogra.* de la Barre. *plupart des Anciens*; in *Mém. de l'Acad. des Inscrip.* T. XIX. p. 512-576. Quatuor sunt dissertationes; in tertia potissimum agitur de schoeno Aegyptiorum.

Bibl. hist. Vol. III. P. I.

E

FRERET

- Freret. FRERET *Essai sur les mesures longues des anciens*; ibid. T. XXIV. p. 432-547. Ibi enim Etione secunda (p. 458 sqq.) in eo auctor est. disquisitione pyramidis maximae et Nilor mensuram Aegyptiacam definiat.
- d'Anville. D'ANVILLE *Mémoire sur la mesure du Sc Egyptien, et du stade qui servoit à le composer*; T. XXVI. p. 82-91.
Eiusdem *Discussion de la mesure de la Terre Eratosthène, servant à confirmer la mesure du Sc Egyptien, donnée dans le Mémoire précédent.* i p. 92-100.
- Gibert. GIBERT *Observations sur les mesures anciennes* ibid. T. XXVIII. p. 212-224.
D'ANVILLE *Traité des mesures itinéraires ciennes et modernes.* à Paris 1769. 8.

SECTIO V.

Scriptores de pyramidibus et obeliscis Aegyptiis.

Praeter veteres v. c. HERODOTUM, ST. BONEM, DIODORUM SICULUM, POMPONI MELAM, PLINIUM MAIOREM, AMMIAN MARCELLINUM, aliosque, ut et praeter itinera, deinceps recensenda, atque MAILLET in sectione prima commemoratum, notandi sequentes.

A. Scriptores de Pyramidibus.

- Belon. PETRI BELLONII, *Cenomani*, de admir operum antiquorum et rerum suspicienda praestantia; liber primus. De medicato fusu seu cadavere condito, et lugubri defunctor eiulatione; liber secundus. De medicame

servandi cadaveris vim obtinentibus, us. *Parisi*. 1553. 4. (Haec editio rarissimis in libris); et in *Gronovii Thes. antiqq. F. VIII.* — Bellonius Orientis plagas it, ipseque Pyramides, quae supersunt, est, atque cum veterum descriptionibus comparavit. Quod quidem libro primo usculi perfecit.

N GREAVE'S (*Mathematici, Historici et logi Oxoniensis* † 1652) *Pyramidographia; rption of the Pyramids in Aegypt.* London

Greave f.
Gravius.

Et in eius *Miscellaneous Works*, a Thomatis (*Lond.* 1737. II Voll. in 8.) T. I. p. 1

ii editioni adiectae sunt emendationes et nta, ab auctore ipso exemplo cuidam ripta. Insunt quoque anonymi annota-

Pyramidographiam. Et in *Collection of and Travels* (*Lond.* 1744. 4.) Vol. II.

qq. *Francogallice* a Thevenoto in huius *de divers voyages curieux* T. I. P. I. —

re tanta cura et ἀκριβεία de pyramidibus

status est quam Anglus sollertissimus,

qui ipse tres illas celebriores Pyramidas,

lis Libyae solitudinibus ad occidentale Nili

locatas, quarum saepe meminere veteres,

is diligenter usurpavit, dimensus est atque

t; reliquis, quarum viginti fere adsunt,

studio relictis. Illarum vero primum

res recenset; deinde tempus, quo condi-

int, verosimillimis rationibus indicat; de-

forma illarum conica explicata, illarum

ddit, illasque non ostentationis, vel populi

exercendi gratia, ut Plinio videtur, sed

orum regum ac reginarum corporum

ideo exstructas asserit, ut Aegyptii, ex

sententia tamdiu anima in corpore per-

durat, quamdiu illud a putredine intactum vatur, regibus suis immortalitatem quasi praerent. Praemissis generalioribus his dissertationum illarum Pyramidum structuram et rationem omnem Gravius describit.

Norden. FRID. LUD. NORDEN *Remarques sur la Pyramidographie de Mr. John Greaves, ci-devant professeur à Oxford; in eiusd. Voyage d'Egypte & Nubie* (1755. fol.) T. I. p. 90-101. Maximam partem testimoniorum et observationum Approbat, nec tantum eum refellere, quam auluit.

Murtadi. *L'Egypte de MURTADI, fils de Gaphipha il est traité des Pyramides, du Debordement du Nil et des autres merveilles de cette province, selon les notions Arabes; traduite de l'Arabique par Mr. P. Vattier. à Paris 1666. 12. Anglice* (utrum ex chetypo Arabico, quantum scimus, typis expresso, an e versione Francogallica?) a Davies. Lond. 1666. 8. Utraque versio per se Utilia quidem multa, fabulas tamen quoque nugae aequae multas Arabs narrasse dicitur.

Celse. OLAI CELSII *Historiola Pyramidum Aegyptiacarum*. Upsal. 1725. 8.

Gschwend. IOH. DAV. GSCHWEND *Programma de Pyramidibus Aegyptiacis. Eisenberg. 1743. fol.*

Kraus. GEORGII PHIL. KRAUS (hoc tempore Inspectoris ecclesiarum et scholarum Idsteinenensis) *Theoria Pyramidum, welche der berühmten Säulen eigentlichen Endzweck und Absicht vor Augen leget, insbesondere einen vortreflich angebrachten Sonnenweiser an dem Salomonischen Tempelbau decket; mit bester Uebereinstimmung der Sachen Ehre Gottes und deutlichem Verstand einiger Stellen der heiligen Schrift beschrieben. Frankf. und Leipzig. 1757. 8.*

ALBERTI LUDOV. FRID. MEISTERI Com-
mentatio architectonica de Pyramidum Aegyptia-
carum fabrica et fine; in *Novis Commentar. societ.
reg. Gotting.* T. V. ad a. 1774. *Theotifce*, cum an-
notationibus, a IOH. PHIL. OSTERTAG, Pro-
fessore eloquentiae in Gymnasio poëtico Ratisbo-
nensi, sine eius nominis mentione, *Francof. ad
Moen.* 1781. 8. — Diversis veterum ac recen-
tiorum sententiis circa finem molium istarum in-
gentium recensitis, verosimillima auctori videtur
illa, qua Aegyptiorum regum mausolea fuisse
dicuntur. Circa eorum fabricam opiniones vete-
rum et recentiorum aequae inter se discrepant.
Quarum quinque praecipue Meisterus sagacissi-
mus sub examen vocat, ac demum eas modo in-
genioso inter se conciliare et coniungere studet.
Interpretis Theotifci annotationes undecim haud
parvi momenti sunt. Versantur potissimum circa
derivationem vocabuli Pyramis, utilitatem Pyra-
midum gnomonicam, ritum gentium orientalium,
mortuis partem bonorum condonandi; porro
circa templa monolitha; circa studia philosopho-
rum, qui mundum multo antiquiorem, chrono-
logia vulgari, statuunt; circa significationem vo-
cabuli caementum; locum in Pocokii itinerario
de pyramidibus; rationem pyramidum fabricam
perficiendi; correctionem momenti mathematici
in dissertatione Meisteriana; locum e Nordenii
itinerario; denique circa monimentum vetustum
Britannum, Stonehenge appellatum, in planitie
vicinis Sarisberienfis.

PAUCTON *Dissertation sur les Pyramides* Pauçton.
d'Egypte; in eiusdem *Théorie des loix de la nature,*
ou la Science des causes et des effets. à Paris 1781.
8. — Aegri somnia dixeris auctoris opinionem
de pyramidum fine. Illas nempe esse hierogly-
phica

phica magni a se reperti principii naturae, quod
 rum clavem in libro suo aliis communicare existi-
 mat. Pyramidum constructione auctorem —
 Hermetem hunc fuisse Paucton sibi persuasit —
 humano generi servare voluisse scitu necessari
 artis astronomicae, dimensiones terrae, mensuram
 ac pondera, et quae sunt huius generis reliqua
 Maximam earum repraesentasse robur, secundum
 modum, tertiam tempus s. chronologiam etc.

Cf. *Goetting. gel. Anzeigen* 2. 1782. p. 9 sqq.

B. Scriptores de Obeliscis.

Mercati. MICHELE MERCATI (San-Miniatensis Flo-
 rentini, Clementis VIII, Pontificis, Archiatr
 et Archaeologi † 1593) *Degli Obelischi di Roma*
 1589. 4.

Eiusdem *Considerationi sopra gli avvertimenti di*
Sign. Latino Latini, intorno ad alcune cose scritte
nel libro degli obelischi di Roma, insieme con alcune
supplementi al medesimo libro. ibid. 1590. 4.

Bergaeus. PETRI ANGELII BARGAEI (Historici, *A-*
rchaeologi et Poetae Pisani † 1596) *Commentarii*
de Obeliscis, ad Sixtum V. P. M. Romae 1586. 4
 et in *Gravii Thes. Ant. Rom. T. IV. p. 1893* sqq.

Fontana. DOMENICO FONTANA (Milano - Novoca-
 mensis, Mathematici et Architecti Sixti V. P. M.
 † 1610) *della trasportatione dell' Obelisco Vaticano*
et delle Fabriche di nostro Signore Papa Sisto 5
Libro primo. In Roma 1590. fol. Cum figuris
aen. — Machinae potissimum, quibus Fontana
 in erigendo obelisco isto usus est, in hoc libro
 non minus raro, quam splendido, descripta
 quam obeliscus ipse, qui tamen aeri incisus cor-
 spicitur, vulgoque vocatur obeliscus Vaticanus
 eoque tempore, quo erigebatur (a. 1586) iacebat
 po

post templum Petrinum. Quem quum saepe attentus admodum Sixtus observaret, dixisse aliquando fertur, se nullam aliam ob causam optare esse Pontificem, quam ut erigere posset hoc monumentum, quod fecit secundo, Pontificatus sui anno. Liber s. tomus secundus inest, licet titulus primum tantum prae se ferat.

Cf. CLEMENT Bibl. T. VIII. p. 416 sq.

Athanasii Kircheri opera huc pertinentia supra Kircher. Vol. II. P. II. p. 341 sqq. recensuimus.

POUCHARD (Professoris Graecae linguae Parisini et socii Acad. Inscriptt. † 1705) *des Obelisks*; in *Hist. de l'Acad. des Inscriptt.* T. I. p. 193-198. (a. 1736. dissertatio ipsa praelecta fuit a. 1701). — Disputat auctor potissimum de duobus obeliscis, quos Sesostris erigi iussisse dicitur, quorumque alter auspiciis Sixti V, P. M. Romae erectus hodiernum ibidem conspicitur. Hieroglyphica insculpta veras Aegypti veteris historias continere, auctor existimat.

Question historique sur le sujet d'une ancienne Obelisque; in *Continuation des Mémoires de littérature* etc. *de Mr. de Sallengre* T. XI. p. 473-478. Question

ANGELI MARIAE BANDINII (*Bibliothecarii Florentini*) de Obelisco Caesaris Augusti, e campi Martii rudibus nuper eruto Commentarius (adita versione Itala). Accedunt Clar. Virorum epistolae et opuscula. Romae 1750. fol. mai. Cum leg. aen. — In praefatione breviter exponitur de historia obeliscorum, Plinio potissimum duce. Opus ipsum duabus partibus absolvitur. Prior continet XXII capita, in quibus, quae de obelisco Sesostridis dici potuerunt, non minus erudite, quam eleganter describuntur. Primo quidem loco de Sesostride ipso secundum Herodotum et Diodorum

dorum narratur. Tum in tempus inquiritur, et excisus fuerit obeliscus, qua data occasione aut non potuit non simul de tempore regni Sesostr exponere. Si locum quaeras, ubi erectus fu obeliscus, in urbe Heliopolitana factum id fui quod ea Soli dicata esset, cui talia saxa voveb tur, ex eo etiam Bandinio videtur, quod ex urbe Romam fuit translatus. De illa vetustiss urbe paullo fufius agitur; tum et de Camb qui Heliopolin diruens, splendidissima quaei ut et obeliscos, non tamen omnes, nec omn perdidit. Quale fatum obeliscos illos tunc n ferit, qui Romam deportati fuerunt, auctor vult definire: Kircherum tamen, et alios, re guit, quod obeliscum illum vel non Sesostr iussu excisum, vel saltem non integrum esse, t tendunt. De obelisci materia quarto capite ag Marmore tali constat, quale antiqui πυρρον λον s. Syenitem lapidem, recentiores *Gran* appellant. Ex tali lapide omnes Aegyptio obelisci facti fuerunt; et quorum diversa est teries, alios populos, in primis Phoenices, au res agnoscunt. De hieroglyphicis notis obe insculptis dum auctor agere instituit, prae quaedam de varia veterum scribendi ratione symbolicam esse antiquissimam putat, quali Aegyptii modo, sed Aethiopes quoque, e populi, Christiani etiam primis saeculis, usi fue Ille, de quo nunc agitur, obeliscus, talibus si plenus reperitur: quae tamen, iniuria temp vel aliis de caussis, magnam partem deletae Id solum notatu dignum est, apicem minutif hieroglyphicis ita esse ornatum, ut in eo t obelisci notae repetitae videantur, praeter quae semel tantum occurrunt. Harum siq rum plures in aliis obeliscis non reperiu

Quid autem sibi velint, arduum est definire. Huius
amen obelisci cuspidem, consecrationem Soli per-
fectam prae se ferre, atque opera ab Aegyptiis fa-
piens huic numini attributa significare: illos
vero in obelisco ipso conspicuos, metaphorico
atque allegorico sensu Sesostridis egregia facinora
retere, verosimile arbitratur. Porro, qua occa-
sione, quo auctore, et quo modo Romam dela-
tus fuerit obeliscus, docemur. Tum quo in loco,
quo modo et quo tempore Augustus Imp. suos
erexit obeliscos, disquiritur. Inscriptionis, in
obelisci basi ab Augusto insculptae, illustratio
sequitur; singula verba Bandinius explicat stu-
diose, ut non eruditis modo, sed et tironibus
usui esset. In altitudinem obelisci postea inquit.
Statiliano, quem dicunt, pede illum dimensus est,
et altitudinem, praeter basin, invenit pedum cir-
citer LXXV. Simul et de mensuris veterum, pede
in primis Statiliano, commentatur. Si quaeras,
ad quem usum et a quo redactus fuerit obeliscus,
opera Facundini mathematici id effectum fuisse
Noster arbitratur, ut pro meridiana stilo usurpa-
retur: non tamen statim de ea re cogitatum fuisse,
sed interiecto aliquo tempore. De variis hora-
rum et dierum apud veteres mensuris deinceps
asseruntur in vulgus nota. De pila in vertice
obelisci copiose exponit auctor, et Pigafettae alius
pineriae obelisco Caii impositae adiungit descri-
ptionem. Post Plinii tempora neglectus omnino
fuisse obeliscus videtur. Quando vero, et cuius
operi, fuerit eversus, vix ac ne vix quidem po-
tuit definiri. Post ruinam non omnino datus
fuit oblivioni campi Martii obeliscus; a pluribus
etiam memoratur inde a saeculo VIII scriptoribus.
Nec tamen de usu eiusdem quidquam reperitur.
Quam A. C. circiter M D effossam fuisse horologii
partem

vero spectare ad Israëlitas, probare studet. Dicit denique de variis hieroglyphicorum generibus ubi Warburtonum passim probe refellit.

SECTIO VI.

Scriptores de Mumiis.

Gryphius. ANDREAE GRYPHII (*Syndici Principatus Gaviensis, Icti, oratoris et poëtae* † 1664) *Mumii Wratislavienses. Wratislav. 1662. 12. —* Auctor diligentior, si chemicen tollas, unius enim mumiae explorationem, quam ulla alia viri docti opera, suppeditasse dicitur.

Kircher. ATHANASII KIRCHERI *Sphynx Mystago* five *Diatribæ hieroglyphica*, qua *Mumiae ex Memphis pyramidum adytis erutæ, et non ita dem in Galliam transmissæ, iuxta veterum hieroglyphistarum mentem intentionemque plena fide exacta exhibetur. Interpretatio ad inclytos abissorumque cognitionum peritia instructissimos philologos directæ. Amstelod. 1674. fol. —* Sicut ex asphalto Aegyptios in condiendo usos esse contendit.

Lettre d'un Académicien. *Lettre d'un Académicien, où sont expliqués hieroglyphes d'une Mumie apportée d'Egypte. à Paris. 1692. 4.*

Kettner. M. FRIDERICI GOTTLIEB KETTNERI, *Sch. E. Cizensf. h. t. Con-Rectoris, Μουμια των γυπτίων*, five historicum Schediasma de *Mumii Aegyptiacis, deque egregia Lipsiensi in bibliotheca instructissima magnifici Senatus quondam Lipsiensi. 1694. 4. Editio secunda multo auctior. 1703. 8. (Editio prima formam habet dissertationis academicae). Cum tabula aenea, mumiam istam repraesentante. — Post prooemium,*

liorum antiquorum populorum ritibus tuos differitur, sequitur caput primum quo agitur de vocabuli Mumiae etymonymia et homonymia, et de origine Aegyptiaci, quae adiudicatur Aegyptiis. vestigatur causa unctionis, examinantur narrationes Herodoti et Diodori de balsamatione Mumiarumque fabrica. r postea de interiore cadaverum ornatu in fasciis quibusdam; de icunculis aliis infutis; de aureo folio, ori quorundam de fasciis earumque mirabili ligatura; de me corporum in domibus; de sarco-le pompa funebri; de inclusione in cry-diis tutelaribus. Adduntur quaedam de co Mumiarum, de Francisci I, regis Gal-xra mumiali, de difficili Mumiarum super-anslatione. In capite secundo speciali describitur Mumia, quam libelli titulus in fine quaestiones tanguntur de termino, : Aegyptio ponendo, et de moralitate adhuc servatae.

de Mr. RIGORD sur une ceinture de toile, Rigord.

Egypte autour d'une Mumie, avec des ca-mconnas; in Mémoires de Trévoux 1705. 29-441.

d'un Anonyme à Mr. Rigord sur le même Egyptien; ibid. 1740. Mars p. 476-495.

ISTIAN HERZOG, herzogl. Sächf. Gothai-^{Herzog. f.} ^{Vockerodt.} ^{sapothekers,} Mumio-graphia medica, oder von Egyptischen Mumien etc. Gotha 1717. *)
icogallice ibid. 1718. 8. — Verus auctor
st GODOFREDUS VOCKERODT, Rector
Gothanae olim celeberrimus († 1727),
qui nomine Herzogii, foci sui, qui sibi
Mumi-

libo passim legitur 1716.

Mumiam istam comparaverat, hanc opellam descripsit; cuius caput I generatim Aegyptia Mumiarum notitiam aperit, pollincturae in illo codice vestigia notat, sepeliendi apud Aegyritum ab Herodoto et Diodoro Siculo, alii Graecis et Romanis scriptoribus commemorata recenset; observatque, primos Christianos pollincturae Aegyptiacae quosdam ritus imitatos, pollinctorum autem corporum usum medicum introduxisse Arabes, et cum arte medica Europae nationibus tradidisse. Ibidem integrorum cadaverum, cum omni apparatu et ornatu sepulchri ex Aegypto in Europam translatorum occurrunt. Caput II describit Mumiam Gothanam et curatioris illi impensae pollincturae signa indicata. Hic diversitas pollincturae ab Herodo et Diodoro inculcata probatur comparatione materiae Mumiae Gothanae cum fragmentis veteribus, quae in officinis pharmaceuticis profertur. Optima notae Mumiam esse Gothanam. Equam huius magnitudo et facies externa eoque descripta sunt, probatur ex eius odore, et inductis unguibus, gemmis pluribus, idolorum mysteriorum Aegyptiacorum hieroglyphicis signis lacris sub brachiis manibusque in pectore perceptis; maxime autem ex instrumento singulo in abdomine cum filiqua et massa adhuc tractu gravis odoris invento. Huius generis et nunc Mumiam nondum observatam, atque in uno corpore tot et tam pretiosae materiae simulacraque rarissimas, ac ipsum, quod auctor suspicatur ab Herodoto descriptum lapidem Aethiopiae aperiendis cadaveribus, forsitan etiam in ipsa pollinctura vinciendis et ligandis adhibitum, a nostro autem scriptore de huius generis antiquitatibus tractatum, documento esse contenditur, curatissimum

turae cadaveris nobilis ac sacrae originis, de Cambyſis tempora excurrentis. Caput III de ſignificationem in Gothana Mumia re- um LXXII hieroglyphicorum ſimulacrorum uletorum. Ubi auctor Kircherum ducem ne ſequitur; e cuius ſententia vota preceſſo deſunctis contineant ſeralia illa ſigna hie- phica, atque ut rata illa ſint, efficiant, maxi- content ex materia vel lapidibus, quibus creatur vis et facultas trahendi ad vota nu- divinum. Caput IV ſingulorum lapidum glyphice effictorum naturam explicat, indi- e ſpeciatiim eorum genera, figuram et pon- Nimirum ex lapide Lazuli orientalis reper- e imagines Iſidis tres, Apidis unam, Ofiri- am, vas Niloticum unum, columnas Iſiacas rhombum unam, vas Niloticum rotundum , Hori baculos minores duos, ſphaeras ex laſpide Harpocratis imagines duas, Api- um etc. Caput V materiae medicae, quae gyptiorum ſepulcris petitur, naturam ex- Caput VI exponit verarum Mumiarum ſa- i medicas. Caput VII uſum Mumiae Ae- æ repraeſentat, olim regi Galliarum, Fran- , maxime commendatum, deinde impro- a Galenicis, ſed retentum tamen in praxi.

ſta Erud. a. 1717. p. 234-239.

BERTI AINSWORTH (*Grammatici et Ar-* Ainsworth.
gi Angli † 1743) Tractatio de Aegyptio-
neribus, in *Monumentis vetuſtatis Kempianis,*
uſis ſcriptoribus illuſtratis eoſque viciffim illu-
ſtr, quae ſine nominis ſui mentione edidit
1720. 8. (P. I. p. 3-39). — Antequam
auctor recenſionem Mumiarum et ſimu-
Aegyptiacorum, in muſeo Iohannis
Kempii,

Kempā. Societ. reg. Brit. focū, servatorum
grederetur. multa late cōseruit de Aegypti
funeribus. modo condiendi corpora human
adversus corruptionem muniendi, de hier
phicis, et de Aegyptiacis Deorum simul
Ubi in primis observat de Mumiis Kempianis,
post hoc fiducia adeo nihil imminutum esse
Plato non tunc veri specie a corporum firmi
animorum immortalitatem deducere potuerit.
Hieroglyphica illustranda autilis linteam quod
Isidis, Osiris, Anubidis, aliorumque Deo
apotropaeorum et prophylacteriorum imagi
integrum. Huiusmodi lintea corporibus a
fuisse, ut manus impias et sceleratas prohiberi
sceleratis per Deorum conspectum metu inci
non vane opinatur doctissimus Angelus.

Gordon.

ALEXANDER GORDON'S *Essay towards
gleaning the hieroglyphical figures on the Coffin of
ancient Mummy. inscribed to Capt. Lethin*
London 1777. fol. max.

Essai *Essai towards explaining the ancient
hieroglyphical figures on the Egyptian Mummy in
Museum of Dr. Mead. Plutarch is ordinary to
Mummy. ibid. end. fol. max. Additae sunt du
dissertationibus XXV tabb. aen.*

Middleton.

CONGERS MIDDLETONI Descriptio
minae Cantabrigiae: in sua Germanis qui
dam antiquitatis eruditae monumentis etc. (a
1745. 4 max.) p. 251-253: et in eius
Middleton's Works (Lond. 1752. IV Voll. in
Vol. IV. p. 163 sqq. Cum tabb. aen. quarum a
Mumium ipsam, altera eiusdem integument
exhibet.

Blumenbach.

IOH. FRID. FLUMENSACH (Prof. Med. G
ting.) *Von dem Zetern der alten Aegyptier und
den Mumiis; in Lichtenbergs und Forstners Gott*
M

a. 1780. Part. I. p. 109-139. — Den-
Mumiis Aegyptiacis singularis structura,
post Middletonum Blumenbachius primus
vit, occasionem ei praebuit, docte et sub-
le causis huius structurae ac de Mumiis
tim differendi. Tradit igitur compendium
orum, quae cum ipse, tum alii ante eum
mis animadverterunt atque notarunt. Prae-
auctor docet, primos etiam Christianos in
pto cadavera more Aegyptiorum antiquo-
a Mumiis transformasse; non in una Ae-
gione, sed ubique, Mumiis factas fuisse;
in corpora ita condita inveniri pauca, quia
ibus antiquioribus multo pauciores e vivis
uerint, quam hodie, ubi morbi infantibus
, veteribus autem ignoti, stragem multo
m faciant; sarcophagos variae esse formae;
minime esse linteas, sed gossypinas; fascia-
ritificiosissime plerumque complicatarum,
linem non esse semper eandem, nec pol-
m; antiquissimis temporibus omnes Ae-
corpora defunctorum contra putredinem
illo modo servare studuisse. In fine non-
rebus variis cum vel in Mumiis inventis
tur.

RISTIANI GUIL. FRANC. WALCHII Walch.
io de Mumiis Christianis; in Commentatt.
reg. scient. Gotting. per a. 1780. Vol. III. —
bachii sententia, Christianos quoque anti-
, in Aegypto degentes, corporibus defun-
etiam Mumiarum formam induisse, auctori
nem, eandem paullo diligentius exami-
dedit. E recentioribus quidem *Chifletius*
phas earum mentionem fecere: sed quum
ibid adierint, Walchius id suscepit, atque
ex Athenagora, Clemente Alexandrino,
Vol. III. P. I. F Orige-

Origene, Dionysio, Augustino, aliisque ceteris quae lucem aliquam huic argumento obscuri incerto accendere queant. Certum ex iisdem primos Christianos id fecisse, cadaveraque sub terra condidisse, vel in domiciliis suis cavasse, et haec quidem vel medicata solum, Mumias transformata. Nonnulla tamen Verba placita in dubium vocavit

Heyne. CHRISTI. GOTTL. HEYNIUS in subsecuto *Spicilegio antiquitatis mumiatarum*. Indicat primum incerta et imperfecta, quae de Mumia historia nobis tradit. Testimonia scriptorum historicorum recentiorum atque veterum historicorum, Herodoti, Diodori, aliorum, miro ac critico expenduntur et inter se conferuntur, quae, dubia seu minus certa proponuntur. Iuntur ii, qui in imaginibus seu in larva Mumiae vulgo obductae sunt, seu in sarcophagis, speciem et vultum mortui, qui in eisdem dicitur, expressum esse putant. Summa, quae auctor, eruditio et modestia ubique elucet. paulo post exhibuit

Mumiae, quae ex regis Daniae liberalitatis Museo academico (*Gotttingensi*) servatur, auctorem notitiam, cum observationibus; in Commentationibus per a. 1781. Vol. IV; Commentt. hist. philol. p. 1-19. Cum aenea colorata, qua Mumiae forma repraesentatur. Primum de externa specie auctor dicit ad interiorum apparatus progreditur, neque vulgaria aut communia. In mento huius Mumiae nullum vestigium est ornamenti eius, quo *scam* appellant viri docti, coniectura complicati sunt atque in plerisque medicatis corporibus eorum sarcophagis obvium id esse dicitur. Quid species referat, in controversiam venit inter

Vulgo ea pro barba habita est, nec Heyn-
 ius eadem sententia plane abhorret. „Ut,
 pro barbae plicis pertextae specie habende
 censeam, movent me cum alia, tum
 quod in Iside aut alia dea femineive sexus
 ornamentum illud nunquam mihi conspe-
 cit. Nunc vero et illud pro argumento
 est, quod in nostro sarcophago corpus mu-
 conditur, deficitque adeo in eius larva,
 et operculo, insigne illud barbae in aliis ob-
 servatur. Pictura huius Mumiae non est tam varia
 et multiplicis argumenti, quam in nonnullis
 aliis, magis tamen variata et arguta, quam in
 aliis. Pigmenta ipsa chemicis experimentis
 vit. *Ioh. Frid. Gmslin*, Medicinae et Philos.
 Jöttingensis; interiora idem, et *Wrisber-*
Blumenbachius, Professores Medicinae Got-
 tae. Modus hanc Mumiam condiendi no-
 letur ac diversus a caeteris, qui traditi et
 sunt. Nihil hic medicati ex solenni
 nullum bituminis seu resinae vestigium;
 vix deprehensum praeter ossa; nullae ne-
 marum quidem reliquiae. Condituram
 adhibitam fuisse, non dubitandum, ideoque
 eam, antequam corpus condiretur, extrin-
 secam carneam fibram ab ossibus scalpello
 rasam. Probabile porro fit, incisione facta
 esse educta, musculis quoque excisis, et
 abrasis interioribus ossium et costarum
 us; adeo nullum vestigium ne membrana-
 rum idem supererat. Verbo, sceletum factum
 in crassiore Minerva, antequam conditu-
 ret taricheuta. Caeterum hac unius Mu-
 scrip-tione firmatur satis illud, quod in su-
 a commentatione Heynius posuerat, pluri-
 et diversos corporum medicandorum fuisse

modos, frustraue Mumiarum condituras unum aliquod genus esse revocatas.

Posteriori huic commentationi inde a p usque ad 24 Heynius subiecit *Emendanda et addenda* ad priorem. Confirmatur v. c. quod auct. Ptolemaeorum aetate condiendorum corporum adhuc viguisse, dixit. Nec modo Aegyptios, verum et Graecos Aegypto more conditos fuisse, affirmat.

Quoniam etiam multa huc pertinentia possunt e scriptoribus de pollinctura seu balsamatione in genere, hos nominare saltem volumus.

- Rivinus. ANDR. RIVINI Diff. de pollinctura s. balsamatione. *Lips.* 1655. 4.
- Sebiz. MELCHIOR SEBIZ Diff. de conditura s. balsamatione cadaverum humanorum. *Argent.* 1664.
- C. Hofmann. CHRISTI. HOFMANNI Diff. de pollinctura antiquitate, ex Arabum monumentis illustrata. *Ienae* 1669. 4.
- Clauder. GABR. CLAUDERI Methodus balsamandi corpora humana. *Altenburg.* 1679. 4.
- Lanzoni. IOSEPHI LANZONI (*Medici Ferrariae*) Tract. de pollinctura et balsamatione apud veterum et recentium variis balsamandi cadavera. *Ferrariae* 1693. 12. *Genev.* 1696. 12.
- F. Hofmann. FRID. HOFMANNI Prolusio de modo variis balsamandi corpora. *Hal.* 1695. 4.
- Penicher. LUD. PENICHER *Traité des Embaumemens des anciens et les modernes.* à Paris 1699. 12.
- Wedel. GEORG. WOLFG. WEDEL in Exercitationibus medico-philologicis (*Ien.* 1703. 4.) Decade diff. 6 et 7 agit de balsamatione tum aliorum corporum, tum Christi.

THOMAE GREENHIL *Νεχροηδεα; or the Art* Greenhil.
Embalming. Lond. 1705. 4. Magnum volu-
 en, teste Heynio, indocti hominis, in conge-
 endis locis ac rebus alienissimis occupati.

ROUELLE *sur les Embaumemens des Egyptiens;* Rouelle.
Mém. de l'Acad. des Sciences de Paris 1750.

Comte DE CAYLUS *des Embaumemens des Egyp-* de Caylus.
tes; in *Hist. de l'Acad. des Inscrip.* T. XXIII.
 . 119 sqq. Theotisce in eiusdem *Abhandlungen*
zur Geschichte und zur Kunst, a I. G. Meuselio col-
 lectae ac Theotisce redditae (*Altenburg.* 1768 sq.
Vol. II in 4.) Vol. I. p. 334-354. — In parte
 prima de Mumiiis ipsis auctor differit, opiniones-
 que cum veterum tum recentiorum de illarum
 fabrica examinat, adiutore Ruellio, modo laudato.
 Pars altera agit de sarcophagis Mumiarum et de
 eorum conditoriis. Titulo igitur quidem hae ob-
 servationes non vulgares huc referendae videntur,
 e autem vera ad scriptores de Mumiiis ipsis, ideo-
 que post Middletonum etiam commemorandae.

SECTIO VII

Scriptores speciales de Nilo.

Post scriptores de Aegypto generales supra
 memoratos et itineraria postea recensenda, ut et
 inter scriptores de Aethiopia, v. c. LUDOLFUM,
 liquentes, qui in libellis singularibus de Nilo
 singulisque memorabilibus egerunt, in censum ve-
 niunt.

IOH. BAPT. SCORTIA (*Iesuitae Genuensis* † Scortia.
 1677) de natura et incrementis Nili Libri II; in
 quibus inter disputandum plures aliae quaestiones
 physicae explicantur. Nunc primum prodeunt
 triplici indice locupletati. Lugd. 1617. 8. —

monstrat, omnes inundationis effectus minime pluvis provenire. Sexta continet relationes, auctoris opinionem stabilientes.

MURTADI, Sectione V commemoratus. Murtadi.

PETER WYCHE *Short Relation of the River Nile, of its course and current, of its overflowing theampaigns of Egypt, till it runs in to the Mediterranean and of other Curiosities. Written by an eyewitness, who lived many years in the chief Kingdoms of the Abyssine Empire. Translated out of a Portuguese Manuscript, at the desire of the Royal Society. London 1669. 8. Italice a Gianni del Marroffa. Firenze 1693. 8. Laudatur prae caeteris haec selectio, ex Hieronymo Lupo (Lobo, de quo infra in cap. de scriptoribus rerum Aethiopicarum) maximam partem mutuata.* Wyche.

HENRICI VALLERII *Diff. de fontibus Nili.* Vallerius. *Upsal 1698. 8.*

De Nilo etiam audiendi sunt BARTHOLOMAEUS STIBBS, IOH. LEACH, alique, quorum relationes exhibentur in *Travels into the inland parts of Africa* (Lond. 1742. 4.), de quibus supra Vol. II. P. II. p. 329 sq. Stibbs. Leach.

De natalibus vocabili Nili agit CHRISTIANUS MUELLER in *Satura observationum philologicarum, maximam partem sacrarum* (Lugd. Bat. 1752. 8 mai.) p. I - II. Müller.

A D'ANVILLE *Dissertation sur les sources du Nil, pour prouver qu'on ne les a point encore découvertes; in Mém. de l'Acad. des Inscriptions. T. XXVI. p. 46 - 63. (1759). Cum tabula geographica. Adhuc omnia de Nili origine esse incerta, probatur e comparatione et illustratione Strabonis, Ptolemaei, geographorum Arabum et itinerariorum recentiorum.* d'Anville.

CHRISTOPH MEINERS *Kurze Geschichte des Nils; in eiusdem Vermischten philosophischem Schrif-* Meiners.

ten (Leipz. 1775. 8.) P. I. N. VI. — Fontes, quibus auctor narrationem de Nili origine et inundationibus haufit, funt *Herodotus, Diodorus, Strabo, Lobo, Maillet, Dampier, Shaw, Pococke, Hakluyt, Norden et Niebuhr.*

SECTIO VIII.

Scriptores de Aegypto geographici et hodoeporici.

Praeter itineraria, inter scriptores de Palaeſtina et Arabia relata, v. C. FUERRER AB HAIMDORF, VON TROILO, BREMONDI, HEYMANNI, THOMPSONI, POCOKII, HASSELQUIS ATHELARDI, NIEBUHRII, IRWINI, ROCCAET. adeunda et conſulenda funt ſequentia:

Longſward. WILL. LONGSWARD'S or LONG-ESTON'S *Voyage into Aegypt* (a. 1748); in Hakluyt's *Navigations* etc. Vol. II. P. I.

Abulfeda. ABULFEDAE deſcriptio Aegypti; de qua ſuperius. Vol. II. P. I. p. 136 ſq.

Petrus Martyr. PETRI MARTYRIS ANGLERII Legatio Babylonica; in *eius* Decadibus de novo orbe, quibus alibi agemus. Hic notandum, Petrum in Ferdinando Catholico, rege Hiſpaniae, a. 1502 miſſum fuiſſe legatum ad Sultanum Aegypti, ſicque hac provincia deſunctum. Relatio eadem, quam litteris mandavit, potius inſcriberetur fuiſſet: *Legatio Aegyptiaca*, quam Babylonica; quod factum in verſione Itala, ſic inſcripta: *PETRO MARTYRE, Milanefe, delle coſe notabili d'Egitto, tradotto della lingua latina in lingua italiana, da Carlo Paſſi.* In Venetia 1564. 8.

Eveſham. IOH. EVESHAM *Voyage into Aegypt* (a. 1583) ap. Hakluyt Vol. II. P. I.

LAUR. ALDERSEY *Voyage to Alexandria and* Aldersey.
ire (a. 1585); ibid.

IOH. MICH. WANSLEBEN (Gallice VANS- Wansleben.
B; Italice VANSLERIO) *Relations delle stato
resenti dell' Egitto*. In Fiorenza 1670. 12. In Pa-
gi 1671. 12 mai.

Eiusdem *Nouvelle Relation, en forme de Jour-
nal, d'un voyage fait en Egypte en 1672 et 1673*.
Paris 1677. 12. — Wansleben, Erfordienfis,
Regiomont per aliquot annos studio theologiae et
philosophiae se dedit; postea Iobum Ludolphum,
popularem, adiit, addiscendae linguae Aethiopicae
causa. Cuius suasu et sumtibus Angliam petiit,
indeque rediens ab Ernesto, Duce Gothano, a.
1663 in Aegyptum et Habessiniam eo fine missus,
ut Christianorum in Habessinia viventium condi-
tionem et doctrinam exploraret. Quo minus ta-
men mandatis rite satisfaceret, a Patriarcha Ale-
xandrino sibi persuaderi passus, itinere abrupto
Romam petiit ibique a. 1665 a religione Luthe-
rana ad Romano - Catholicam transiit. Haud
multo post socius Ordinis Dominicanorum s. Prae-
dicantium creatus est, annoque 1670 Lutetias
Parisiarum migravit, et a Colberto a. 1672 iterum
in Aegyptum missus, et ad cognitionem huius
terrae penitiorem adipiscendam, et ad codices
manu scriptos rariores comparandos, hosque
in bibliothecam regiam Parisinam ingerendos.
Quamquam vero huic itineri usque ad a. 1676
interfuit, quo etiam tempore Constantinopolin
vixit; Colbertus tamen minime rebus eius gestis
contentus, pecuniam ad edendos codices Aethio-
picos allatos erogare noluit. Qua sorte Wans-
leben afflictus, a. 1679 vicarius ecclesiasticus vici
Buroensis, prope Fontem Bellaqueum mortuus
est. In libello priore, a nobis indicato, primum,
F 5 quod

quod perfecit, in Aegyptum iter leviter ad-
dum descripsit: in posteriore alterum iter cop-
sius maioreque cum fructu narravit. In bibl.
theca Ducali Gothana alia itineris prioris ex-
peditio, quam Ernesto Principi membratim m-
Theotisca lingua concepta, eaque plenior, qu-
quae typis expressa, servatur. — Idem W-
ben edidit: *Histoire de l'Eglise d'Alexandrie, faite*
par S. Marc, que nous appellons celle de Jacob
Coptes d'Egypte, écrite au Caire même en 166-
1673. à Paris 1677. 12. Coptorum caerim-
ecclesiasticae in hoc libro describuntur. Cact-
omnes tres libri Wanslebiani raris annumer-

Cf. ERN. SAL. CYPRIANI Catalogus Cod-
manu scriptorum bibl. Gothanae (Lips. 1714-
p. 64 sqq.

Melton.

EDUARD MELTON *Zeldsame en gedenkwa-*
Zee- en Land-Reyzen door Egypten, West-Indi-
Perfien, Turckyen, Oost-Indien, en d'aengren-
Geweesten. Behelvende een seer nauwkeurige Be-
vinge der genoemder Landen, benevens derzelver
woonderen Godts - dienst, Regeering, Zeden en
woonten. Mitsgaders veel seer vreemde voorv-
ongemeene geschiedenissen en wonderlyke wederv-
gen, aengevangen in den Jaere 1660 en geeynd
in den Jaere 1677. Vertaelt uyt d'eyge aentek-
gen en brieven van den gedachten Hr. Melton, en
verscheydene schoone kopere Figuren verciert. A-
1681. 4. — Prima libri pars integra de Aeg-
memorabilibus agit. Narratio candida videtur
que sincera.

Vossius.

ISAACUS VOSSIUS in *variarum observationum*
libro hodie raro (Londini 1685. 4.) docte etia-
differit de Thebarum Aegyptiarum, Alexandriae
Cairi et Babylonis Aegyptiacae magnitudine.

CLAUD-

DE SICARD, *de la Comp. de Jésus, Lettre* Sicard.
Comte de Toulouse, contenant une Relation
des voyages dans la haute et basse Egypte,
 1716. Cum tabula geographica.

idem Relation d'un voyage aux cataractes et
Delta. Utraque relatio lectu sane digna
Nouveaux Mémoires des Missions de la Comp.
 (à Paris 1717. 12.) T. II. p. 1-288.

ID. LUD. NORDEN *Drawings of some* Norden.
and Colossal Statues at Thebes in Egypt, with
an account of the same in a Letter to the Royal So-
ciety. 1741. 4. — Specimen itinerarii mox
 ndi, in quo idem legitur, Vol. II. p. 165-

INGER (s. potius TOURCHETOT) *Voyage* Grancher s.
Egypte en l'année 1730, où l'on voit ce qu'il Tourchetot.
plus remarquable, particulièrement sur l'His-
toire. à Paris 1745. 12. *Theotiste in Sam-*
uel Reiser (Goetting. 1751. 8 mai.) T. III.
 428. — Relatio quidem brevis, at ob
 tem auctoris, chirurgi et a rege suo in
 um missi, magni aestimanda, utpote qui
 opiniones falsas, a scriptoribus hodoepo-
 ulosis disseminatas, e medio tollere studuit.
 ia contendit, fertilitatem Aegypti minime
 esse, quantam plurimi alii scriptores eam
 verint. Cognitu etiam digna, quae, pro-
 rientia edoctus, profert de Nili inunda-
 le eius canalibus et ostiis, de Aegypti solo
), de regimine Turcico, de antiquitatibus
 iacis rebusque naturalibus.

Journal from Grand Cairo to Mount Sinai Journal
again; translated from a Manuscript, writ- from Grand
by the Prefetto of Egypt, in company with some Cairo.
views de propaganda fide at Grand Cairo. To
be added Remarks on the origin of Hierogly-
phics

phics and the Mythology of the ancient Heathens.
the Right Reverend ROBERT (CLAYTON), La
Bishop of Clogher (in Hibernia † 1758). *Lond.*
 1752. 8 mai. Editio II. *ibid.* 1753. 8 mai. C
 figg. aen. *Theotifce*, cum notis nonnullis, a
Phil. Casselio. Hannover. 1754. 8. Cum fig
 aen. — Descriptio itineris ipsa, a praefecto n
 nachorum Franciscanorum in Aegypto a. 17
 suscepti, non adeo multum frugis praebet, pra
 narrationem de *Gebel el Mokatab* sive de montib
 marmoreis, characteribus hodie plane igno
 signatis; quae ut explicentur, editor Anglicus
 filia expromit, nondum expleta. *) Coniectura
 quas super hac re exhibet, ut et super origi
 hieroglyphicorum atque mythologiae Aegypt
 cae, scriptorem arguunt rerum Aegyptiarum
 satis peritum.

Cf. Goetting. *Anzeigen von gel. Sachen* a. 175
 1332 sqq. a. 1754. p. 537 sqq. et 568.

Erlang. gel. Anmerkungen a. 1753. p. 393 sqq.

BAUMGARTENS *Nachrichten von merkwürd.*
chern T. X. p. 159 sqq.

Norden.

FRID. LUDOV. NORDEN, *Capitains des va*
seaux du Roi (de Dannemarc) *Voyage d'Egyp*
et de Nubie. Ouvrage, enrichi de Cartes et de
gures dessinées sur les lieux, par l'Auteur même
Tome I. à Copenhague 1755. **) fol. max. —
Tom. II. *ibid.* eod. Cum tabb. aen. CLIX, cu
 auctoris effigie aliisque ornamentis aequè utilib
 ac iucundis. — *Anglice*, a Petro Templem
 Lor

*) Cf. tamen EDUARDI WORTHLEY MONTAGI
Observations on the coast of the Red Sea and the g
Desart; in *Philos. Transactions* T. LVI. (a. 1767).

**) Tomus prior prodit quidem iam a. 1751, sed s
 titulo, quippe qui una cum tomo posteriore emit
 annum 1755 praese fert.

Lond. 1757. II Voll. in fol. Cum omnibus archetypi tabulis aeneis. Simul minor prodit huius versionis editio, omissis nonnullis relationis particulis figurisque plurimis, *) notis tamen quibusdam adpersis, Lond. 1757. II Voll. in 8. — Ex hac versione Anglica minore orta est *Theotifca*, confecta a *Joh. Frid. Esaiä Steffens*, Seniore ministerii ecclesiastici et pastore primario Stadeni. *Pratylavias* 1779. II Voll. in 8. Cum fagg. editionis Anglicae minoris additis. — Epitome Theotifca prodierat antea in collectione itinerar. Beroln. T. II. — Auctor, natione Germanicus, utpote qui Gluckstadii in Holsatia a. 1708 natus, impensis regis Danorum inde ab a. 1733 varia institit itinera. Primo petit Belgium, artis nauticae addiscendae gratia. Eodem consilio a. 1734 Massiliam adiit, posteaque Liburnum, tresque per annos in Italia commoratus est. Florentinae a. 1737 accepit mandatum regis sui, quo Aegyptus illi peragrandi erat. Anno paene integro ibi transacto, a. 1738 reversus est in patriam. Nauarcha a rege suo creatus, eiusdem voluntarii militis vicem in classe Anglica, contra Hispanos bellum gerente, sustinuit. Anno 1741 initioque sequentis Londini, maioris rei maritimae peritiae acquirendae causa, versatus est, huiusque socius academiae scientiarum regiae electus. Valetudinis restituendae gratia a. 1742 Francogalliam petit, eodemque vero anno Lutetiae Paritio- nis mortuus est. Quae ille annis 1737 et 1738 in Aegypto observaverat et collegerat, posteaque collata, ut et figuras, ab eodem summo studio delineatas, socius itineris ultimi, Comes Dan- nyfild-Samfoe, secum Hafniam adsportavit, ubi

Comitis

*) Tabulae perpaucae, secundum archetypa delineatae; atque produunt exiguam.

Comitis precibus ac regis iussu academia scientiarum opus in ordinem redegit, perfecit, typis mandavit, quibus sane splendidissime repraesentatum est. Figuras ab auctore delineatas *Tusch* Germanus, in aes affabre incidit. — Prima pars exhibet descriptionem veteris urbis Alexandriae. Secunda, novae s. hodiernae urbis. Tertia, veteris et novae urbis Cahirae. Quarta, Pyrdum, cum observationibus super Gravioris pyrdographia et super obeliscis, paullo superius commemoratis. Pars quinta, qua tomus postea inchoat, continet diarium auctoris in itinere a Cahira usque ad Girgam s. Tschirscham, urbem Aegypti superioris primariam. Pars sexta, continuationem itineris usque ad arcem Essu Septima, usque ad oppidum Deir s. Derri. Quinta, narrat reditum inde usque ad Cahiram. Index in fine. Praeter multa alia ne dignissima observandum, neminem Nili cuiusque regionesque adiacentes tanta diligentia describere atque delineasse, quam Nordenium, harum repperitissimum. Narratio, sine fuco et ostentat expressa, veritatis et candoris signa indubitanter se fert.

Fourmont.

(CLAUDII LUDOVICI) FOURMONT *Description historique et géographique des plaines d'Héliopolis et de Memphis.* à Paris 1755. 12 mai. Cum tabulis aeneis. Theotiste a Georgio Frid. Cas. Schönerm. et Lips. 1782. 8. Cum quatuor tabulis aen. — Auctor, Regi Galliarum ab interpretatione linguarum orientalium, quatuor per annos (scil. ab a. 1747) sumtibus regis versatus Cahiram hanc urbem vastam eiusque vicinia loca studenter observavit, atque geographiam eorum veteris ac novam, ope linguae Arabicae et antiquitatum Aegyptiarum, egregie illustravit. Veterem urbem

M

Memphidem minime, ubi urbis Cahirae pars vera hodie sit, positam fuisse, demonstrat. In descriptione planitiei circa Memphidem ubique suas observationes cum veterum testimoniis comparat. Nec desunt narrationes de Cahirae statu civili ac religioso, de incolarum moribus, aliisque memorabilibus, potissimum de aedificiis urbis maxime conspicuis. Licet vero non adeo multa nova auctor tulerit; tamen eius relatio magis confirmat testimonia superiorum scriptorum. Libellum, in Germania nostra non adeo frequentem, interpres Theoticus locupletavit notis quibusdam minus necessariis, indice nimis paene copioso, tabula aenea, Cahirae situm et viciniam repraesentante, atque indice scriptorum rerum Aegyptiacarum munito.

CL. BAUNGARTENII *Nachrichten von merkwürdigen Büchern* T. X. p. 161 sqq.

MUESCHINGII *wöchentl. Nachr.* a. 1783. p. 69 sq.

GIBERT *Dissertation sur le lac de Moeris*; in *Gibert. Mém. de l'Acad. des Inscrip.* T. XXVIII. p. 225-245 (a. 1761). Cum tabula geographica. Auctor, quid veteres appellaverint lacum Moeridem, demonstrare, eoque eruditorum dissidia circa eius situm tollere conatur. Hunc in finem testimonia veterum et recentiorum de lacu isto, seu potius aedatorio (*reservoir*), inter se confert, indeque robore studet, hodie adhuc adeste Moeridem, eadem ambitu, eadem forma, eodemque situ, prout scriptores antiqui indiderint.

D'ANVILLE *Mémoires sur l'Egypte ancienne et moderne, suivis d'une description du Golfe Arabique et de la Mer rouge.* à Paris 1766. 4 mai. Cf. supra Vol. II. P. II. p. 357 sq.

IACOBI CAPPER *Observations on the Passage to India through Egypt and across the grand Desert.* Capper. Lond.

Lond. 1783. 4. *Theotiste* in Sprengelii *Bry. zur Völker- und Länderkunde* T. IV. p. 183 - 2. Auctor, olim chiliarchus societatis Anglicae mercatoriae, aliquoties, ultimaque v. 1778 Indiam orientalem per Aegyptum v. Syriam et Arabiam petiit. Quibus occasio haud pauca vidit et observavit, aliis peregrinibus incognita vel minus recte percepta. Hanc nam Aegypti conditionem probe declarat. In orientalem prius, quam Aegyptum, ab hominibus cultam, hosque Aegyptiis sapientiores fuisse, tendit. Regulas potissimum et cautiones, in pluri experientia probatas, iis, qui in eadem via Indiam petere cupiant, tradit.

Ditmar. THEODOR IACOB DITMAR, *Prof. d. Geschichte und Erdbeschreibung an den königl. Gymn. zu Berlin* — *Beschreibung des alten Aegypten* Nürnberg 1784. 8 mai. — Descriptio veteris Aegypti geographica concinna et succincta, illustrata ope ducum optimorum, v. c. scriptorum quorum Graecorum atque Romanorum, Strabonae, Ptolemaei, Pocockii, d'Anvillii, aliorum. Topographiam praecedit introductio geographica, physica et historica. Caeterum libellus doctissimus fine compositus, ut illustrationi tabulae geographicae d'Anvillii, Norimbergae secundum eandem typum delineatae, inserviat.

Cf. BUESHINGII *wöchentl. Nachr.* a. 1784.

Savary. SAVARY *Lettres sur l'Egypte, où l'on compare les mœurs anciennes et modernes des Egyptiens, où l'on décrit l'état, le commerce, l'agriculture, le gouvernement du pays, et la descente de Louis à Damiette, tirée de Joinville et des Arabes. Avec des cartes géographiques.* à Paris 1785. T. II et III. ibid. 1786. 8. Tomus p.

editus cum animadversionibus a *Ioh. Meisner*, Professore Eloquentiae in universitatibus, quae floret Francofurti ad *Berol.* 1786. 8 mai. — Recentissimum, verum etiam iucundissimum super itinerarium, cuius auctor epistolas, tomobitas, ab anno 1777 usque ad 1779 hisdem enim annis Aegyptum percur- Priscorum scriptorum lectio, populotatum cognitio, collatio temporum et ac recentiorum, dictionis veneres et quae omnia hoc in libro splendent — itorum plausum excitaverunt. *) Magna tate omnes legent, quae ille narrat at- de Alexandria eiusque vicinia ruderi- bis veteris, ut et Nicopoleos atque Ca- Roletta s. Raschid, urbe hodiernae Ae- ntissima, ubi simul plura de Turcarum et de terrae fertilitate, eiusque proventi- emorabilibus Cahirae et Bulaci; de Ni- le Heliopoleos ruderibus; de variis Ae- hodiernorum moribus ritibusve; de is, ab auctore plus una vice perlustra- uarum molium contemplatione stupuit bervationes secum gestas et examina- rat); marmoribus Pyramides olim ob- ue hieroglyphica incisa fuisse, asserit; egyptiorum victores, una cum vesti- ramidum marmoreis hieroglyphica su- de veteris urbis Memphis situ et memo- de Mansura fornicibusque ibi usitatis, a gallinarum artificiose fovetur; de Dami-

quantum scimus, I. D. MICHAELIS, in *viental. und exeget. Bibliothek* (T. II. 1786) li- lamnavit, nimis, hercle! acerbe et iniuste.

Vol. III. P. I.

G

Damietta vetere ac recentiore, posteriorisque commerciis, de viciniae fertilitate; de Pelusio et Septem Nili ostia non solum descripta, verum etiam in tabula aenea delineata sunt. Adiecta narratio de expeditione cruciata Ludovici Noni Sancti, regis Galliarum, in Aegypto, duce Jo. villio. Haec fere sunt contenta voluminis prius cuius interpres Theotiscus egregie rem suam cum versione ipsa, tum annotationibus adiectis in quibus varia antiquitatum et historiae naturae momenta praeclare illustravit.

Cf. *Gotting. gel. Anzeigen* a. 1785. p. 1079-1082
Gothaische gel. Zeitungen a. 1785. p. 317 sqq.
Historische Litteratur, Meuselii cura edita, a. 1785
 T. II. p. 335-357.

SECTIO IX.

Scriptores de historia Aegypti recentiores

Maraî. MARAI, des Sohns Josephs, von Jerusalem, *Geschichte der Regenten in Aegypten; aus dem Arabischen übersetzt von Iohann Iacob Reiske; in Boscchingii Magazin* T. V. p. 367-454 (1771). Recenset Arabs omnes tam praefectos, quam dominos Aegypti, inde ab initiis Islamismi usque a. 1034 fere post Fugam. Cf. *Bibl. hist.* Vol. I. P. I. p. 194.

Tercier. TERCIER *Mémoire sur la conquête de l'Égypte par Selim I du nom, Empereur des Ottomans; 1er Mém. de l'Acad. des Inscriptt.* T. XXI. p. 559 sqq.

Niebuhr. CARSTEN NIEBUHR in itineralio a nobis Vol. II. P. I. p. 210 sq. ut par est, celebrato, et hodierno Aegypti statu, de commerciis potissimum, fide dignissima retulit, T. I. p. 43 sqq. Tabulae geographicae et figurae rerum memorabilium aeri incisae simul traduntur.

A Hist

Story of the Revolt of Ali-Bey against the Lusignan.
Porte. By S. L. Κοσμοπολίτης (i. e. SALUSIGNAN). London 1783. 8 mai.
lice, Hamburg. 1784. II Voll. in 8.

Lips. 1784. 8. — Huic libro, male
nsunt narrationes fide dignae maximam-
m antea haud in vulgus notae, de viro,
d titulus prodit, qui animo forti et intre-
et iniuste, dominationi Osmanorum in
se subduxit, ibique inde ab a. 1766 us-
1775 regis instar imperavit. Auctor
terum nobis ignotus, ipse bellis ab Ali-
lis interfuit, eique operam praestitit. *)

Aegypti, recentiore introductio agit.
is loco additae sunt descriptiones Tyri,
aliarumque Palaestinae urbium, in usum
ntium; porro, relatio de Christianorum
e Osmanica viventium patriarchis atque
; diarium Angli cuiusdam inde ab urbe
versus Bagdadum et Basram, aliis etiam
im.

ting. gel. Anzeig. a. 1784. p. 147-152.

odierno Aegypti statu multa utilia aequae
la tradit Baro DE TOTT in *Mémoires sur* Tott.
et sur les Tartares (T. III) supra Vol. II.
13 sq. a nobis recensitis. — Audiendus
SAVARY modo commemoratus. Savary.

li-Beco etiam narrat SERGIUS PLESCHT-
EW in appendice, adiecta diario itineris a. 1770
ula Paro versus Syriam et Palaestinam suscepti,
descripti et a C. G. A. (*Arndt*) Theotisce versi,
1774. 8.

CAPVT XXV.

SCRIPTORES DE REBUS LIBY-
CYRENAICIS, NUMIDICIS, MAU-
RETANIIS.

- P**auci de historia harum regionum Africae se-
trionalis antiqua figillatim commentati
Indigenis et coaevis scriptoribus plane care
Hinc factum, ut historia ista admodum manca
atque incerta. Ex relationibus ac testimo-
passim in Graecis et Romanis auctoribus ol-
composuerunt nonnulli recentiorum narrati-
de antiquo regionum et gentium istarum si-
- Cellarius. V. C. CHRISTOPH. CELLARIUS geographian
opere immortal: *Notitia orbis antiqui* L. IV.
2 sqq. *Angli*, qui vastam saepeque a nobis c-
Allgem. memoratam *historiam universalem* condider-
Welthist. T. XVI. p. 108 - 254 secundum versionem T-
tiscam, cui BAUMGARTEN annotationes adi-
Ritter. sicut IOH. DANIEL RITTER, qui suis or-
epitomen, ex opere illo a *Guthrio*, *Grayo* al-
Anglis confectam et a Germanis Theotisce-
tam, P. V. T. II. p. 1 - 211; ubi hercle!
longe praestantiores sunt contextu. T-
- Shaw. SHAW in itineraio infra recensendo res
regionum istarum antiquas illustrare studu-
terea notandi fere sunt sequentes.

1. *De Libya.*

- Appianus. APPIANI, Alexandrini, Libyca f.
vus eiusdem Romanarum historiarum
Ioh. Schweighausero editarum *Lips.* 17
- Reineccius. REINERUS REINECCIUS in H-
f. Syntagmate heroico P. III. cap. 26.
ubi de populis Libycis differit.

2. De Cyrenaica.

ARISTOTELIS libellus de statu civitatis Cy- Aristoteles.
renaicae civili, cuius Scholiastes Aristophanis me-
minit, temporis iniuria periit.

REIN. REINECCIUS l. c. P. I. cap. 20. p. 273 - Reineccius.
278. P. III. cap. 25. p. 325 - 328. Cum de regno
Cyrenaico antiquiore, tum de recentiore agitur.

CL. SALMASIUS in exercitationibus Plinianis Salmasius.
passim de antiquitatibus Cyrenaicis docte disputat.

(IOH. HARDOUIN) *Explication d'une Medaille* Hardouin.
d'or de Cyrène; in *Mémoires de Trevoux* 1727. Aout
p. 1444 - 1452.

HARDION *Histoire de la ville de Cyrène*; in *Mé.* Hardion.
moires de l'Acad. des Inscr. T. III. p. 391 - 413. —

Hac in dissertatione auctor solummodo disputat de
origine conditoris urbis Cyrenaicae, eiusque pri-
morum incolarum, ideoque de Batto et insula
Thera, ex qua ille coloniam in Libyam deduxit.
Continuationem Hardionus quidem promisit,
tamenquam vero, quantum scimus, exhibuit.

GIBERT *sur l'époque d'une Inscription Grecque* Gibert.
appart de Tripoli; in *Hist. de l'Acad. des Inscr.*
T. XXI p. 35 sqq.

3. De Numidia.

REIN. REINECCIUS l. c. P. III. p. 340 - 348. Reineccius.
Sic, quantum fieri potuit, Numidiae historiam,
genealogiam in primis Hiarbae, Masinissae, lu-
pithae, et cognatorum.

LUD. DEL MARMOL in libro tertio descriptio- del Marmol.
is generalis Africae (de qua supra Vol. II. P. II.
1320 sq.) de Numidia agit.

BERNH. ALDRETE in *Varias Antigüedades de* Aldrete.
España, Africa etc. (de quo opere v. Vol. II. P. II.
322) de Numidia variisque olim ibi degentibus

populis differit, capitibus quidem XVI et XV p. 387 sqq. et p. 393 sqq.

Noris. HENRICUS NORIS in *Cenotaphiis Pissae Caii et Lucii Caesarum, dissertationibus illustratis* (Venet. 1681. fol.) Diff. II. cap. XII de Iuba, atque Mauritaniae et Numidia regibus disputat.

Sallustius. De *Iugurtha*, Numidia rege, eiusque be cum republica Romana notissimus aequae ac prae-stantissimus exstat libellus C. CRISPI SALLUSTI. Thucydidea gravitate et acuta brevitate stili orationisque Catonianae colore scriptus, cum a Sallustianis saepissime typis expressus.

4. *De Mauretania.*

Reineccius. De geographia consulendi sunt: REINECCIUS l. c. P. III. p. 349 sqq. et CELLARIUS l. IV. cap. 7. p. 201 sqq.

Aldrete. De historia, praecipue de regibus Mauretaniae, ALDRETE l. c. L. IV. cap. 3. p. 495.
Noris. NORISIUS l. c. Diff. II. cap. 12. et HARDUINUS in *Opp. select.* (Amst. 1709. fol.) p. . . .

Hyde. THOMAS HYDE ad itinera Abrahami Per-
(in *eiusd.* Syntagmate dissertationum a Greg. Si-
pio edito, T. I. p. 54 sqq.) egregie disputat
Mauretania eiusque incolis.

Sevin. SEVIN *Recherches sur la vie et sur les ouvrages de Juba le jeune, Roi de Mauretanie*; in *Mém. l'Acad. des Inscr.* T. IV. p. . . .

Cassell. IOH. PHIL. CASSELLII Progr. de convenientia veteris linguae Mauritanicae cum Phoenicia *Magdeb.* 1735. 4.

Eiusd. Observatio critico-philologica de columnis Phoeniciorum in Mauretania. *ibid.* 1739 et in *Tempe Helvet.* T. V. Sect. IV. p. 594-601.

CAPVT XXVI.

SCRIPTORES DE REBUS KARTHA- GINIENSIBUS SIVE PUNICIS.

SECTIO I.

Scriptores generales.

Quam nullus Karthagine ortus scriptor, qui de historia patriae suae quidquam tradiderit, superfit, omnia fere, quae de hac republica olim florentissima scimus, Romanis, eius inimicis, debemus; excepto uno POLYBIO, cuius tamen Polybius. historiae pars magna, in qua de Karthaginis fati- Livius. straverat, periit. Idem de LIVII opere im- mortali valet.

Nonnulli scriptorum de rebus Phoeniciis, Vol. II. P. I. p. 8 sqq. a nobis laudatorum, multi quoque in posterum, ubi de scriptoribus rerum Romanarum agendum, excitandorum, hoc etiam loco consuli possunt. Praeterea vero sequentes.

REINERUS REINECCIUS in *Historia Iulia* Reineccius. T. II. p. ...

BERNH. ALDRETE in *Varias Antigüedades de España, Africa* etc. (de quo opere v. Vol. II. P. II. p. 322) fuse doctèque de rebus Karthaginiensibus differuit, maxime libro III et IV. Aldrete.

URBONIS EMMII Descriptio reipublicae Karthaginiensium; in *eiusd.* vetere Graecia illustrata (Lugd. Bat. 1626. 8.) T. III. p. 157 - 177 et p. 498 - 519, ubi de situ, amplitudine, magnificentia, et portu Karthaginis differitur. Exstat etiam in *Gronovii* Thef. Antiquit. Graec. T. IV. p. 503 sqq. et 661 sqq. De opere Emmiano in capite de scriptoribus rerum Graecarum referemus. Emmius.

Ireich.

CHRISTOPH HENDREICH (*Gedanensis*, *Historici et Bibliographi Berolinensis* † . . .) *Karthago* sive *Respublica Karthaginiensium*, quam ex totis fere antiquitatis rudibus primus instaurare et natur. *Francof. ad Oderam* 1664. 12. (637 pag.) Cui veteri editioni a. 1705 a typographo Batavi novus praefixus est titulus. Refertur etiam in collectionem, sic dictam, rerum publ. Elzevirianarum. — Docta sane compilatio, in qua omnia fere, quae veteres de Karthagine tradidere, collecta ac disposita. Copiose agitur de Karthaginiensium origine, legibus, magistratibus, rebus, divitiis, armis, religione.

Hibañez de Segovia.

Librum de Karthagine, scriptum lingua Hispanica a D. CASPARO HIBAÑEZ DE SEGOVIA PERALTA, et evulgatum *Pampelonas* 1664 laudat *Thom. Pinedo* ad Stephanum Byz. p. Nullibi plura de hoc libro comperire licuit.

Henckel.

IOH. FRID. HENCKEL de Karthaginiensibus republica. *Francof. ad Oder.* 1664. 4.

Schurz-
fleisch.

CONRADI SAMUELIS SCHURZFLEISCH Disp. ad Aeneidos IV. 265 (de Karthagine). 1676. 4; et in *eiusd.* Opp. hist. polit. (*Berol.* 1676. 4.) p. 515^b - 519^b. — Breviter, at docte, exornatur de Karthaginis origine, de eius ambitu amplissimo, de regimine, de imperio maris, quod Karthaginiensis republ. diu obtinuit, de eius interitu, de religione, de fatis sub Romanorum et Arabum imperio.

Swinton.

Historia Karthaginiensium usque ad excidium Karthaginis per Romanos, ampla nec negligenter a IOH. SWINTONO elaborata, admixtis tam multis, ad rem haud pertinentibus, exstat in *versal History* etc. secundum vers. Theot. BARGARTENII annotationibus ornata Vol. XI 187-688. Vol. XVI. p. 1-108. Singulari

et chronologia Karthaginensis. Nec
haec sunt C. G. HEYNII notulae ad Heyne.

Theot. epitomes operis Anglici, a
hisque confectae, T. III. p. 252-516.

CONRADI FAESI, verbi divini ministri Faesi,

(Ioseph Scaphusam) *erste und zweyte Ab-
theilung der Geschichte von Karthago; in Aus-
zügen über wichtige Begebenheiten aus
der alten Geschichte* (Zürich 1763. 8 mai.)

142. — Ducibus Livii, Polybii et
et ad modum Francogallorum ingenio-
rum Evremontii et St. Realis, Helvetus,
peritissimus, Karthaginis historiam ci-
vilisationem, mores et fata prosecutus est.
legisse videtur, ut Romanorum histori-
ationes de Karthaginensibus invidas
quantum fieri poterat, aequas. Diu-
ratus est in Hannibalis, summi impera-
toris gestis exponendis.

Historie der Republik Karthago. In zwey Thei- Geschichte
furt am Mayn 1781. 8. — Auctor der Rep.
Karth.

historiam Karthaginis antiquiorem sta-
tus reipublicae civilem vix attigit; eo
bella Punica, eorumque causas et fru-
tus atque illustrat; potissimum, ut nobis
ostendatur, duce Swintono. Nimius fere est
indis contra Romanos scriptores Kar-
thaginis. Errores geographici passim occur-

inepte hoc loco repetita videbuntur,
Fabricii bibliotheca antiquaria p. 43 de
olim reipublicae Karthaginensis historis
Dolendum, fatis doctissimi viri Gil-
mini interceptos esse eius libros III de re-
karthaginensium, cum libro singulari de
his Afrorum, quos promisit in praefat.

ad Eustathium de Ismenii et Ismenes amoris quemadmodum etiam lucem nunquam Hendreichii supra laudati opus de rebus Karthaginensium, sive Karthaginensium historia, credendae spem fecit p. 8 et 14; nec edita sunt eadem Analecta sive additamenta, quae pollicetur p. 135. 287 et alibi.

SECTIO II.

Scriptores de rebus Karthaginensium speciales.

Aristoteles. **ARISTOTELES** in libris πολιτικῶν s. de publica, et quidem L. II. cap. 9. L. IV. cap. L. V. cap. 12, egregie super civitatis Karthaginensis statu civili commentatus est, eiusque instituta ac in deterius mutatae interiores causas rationesque exposuit. Quocum conferri possunt **TRUS VICTORIUS** in commentario super illis Aristotelicis p. 164 sqq. et **IOACH. CAMERARIUS** in Politica Aristotelis explicata p. 103 &

De *Hannone*, duce Karthaginensium, eiusque periplo v. Bibl. hist. Vol. II. P. II. p. 314 sqq.

Nepos. **CORNELII NEPOTIS** Hamilcar et Hannibal s. vitae horum imperatorum Karthaginensium in eiusdem vitis excellentium imperatorum.

Appianus. **APPIANUS, Alexandrinus**, historiae Romanae Graece elaboratae, librum septimum *Hannibal* inscripsit, secutus potissimum Polybium.

Hyde. **THOMAS HYDE** ad itinera Abrahami Perit (in eiusdem Syntagmate dissertationum a G. Sh.)

edito T. I. p. 49-54) doctissime differit
ine urbis Karthaginis atque originibus.

H. PINART *Dissertation sur le nom de Pinart.*
donné à la Citadelle de Carthage bastie par
in *Hist. de l'Acad. des Inscr.* T. I. p. 150

Bocharti opinio, Byrsam idem esse, quod
um *Bofra* s. munimentum, corroboratur.

OV. CASP. VALCKENAEER *Diff. de Byrsa*, Valckenaer.
cio arcis Karthaginiensium nomine; inter
xim. academ. (*Franquer.* 1737.4.) p. 1 sqq.

ARRHENII (*Prof. hist. Upsalienfis* † 1725) Arrhenius.
e Hannibale, Poenorum duce. *Upsal.*

idem *Diff. de excidio Karthaginis.* *ibid.*

MANDAJORS *du Camp d'Annibal sur les Mandajors.*
Rhosne; in *Hist. de l'Acad. des Inscr.* T. III.

15. Polybius et Livius corriguntur.

id. *Remarques sur les vies d'Annibal et de Sci-*
us divers auteurs ont citées comme étant de
us. *ibid.* T. V. p. 192-198. — Auctor fuse
errore Campani, quo vitas illas, a *Donato*
i compositas, Plutarcho tribuit, et quo
, ut alii etiam easdem huic adscripserint.

id. *Nouvel examen de la route d'Annibal entre*
e et les Alpes. *ibid.* T. V. p. 198-201. —
t ad dissertationem penultimo loco hic

H. SARTORII *Epanorthosis Annibalis* in Sartorius.
o fletu ridentis. *Gedani* 1708. 4.

DE PAULLI REINHARDI *historische und po-* Reinhard.
Untersuchung der Frage: Ob man die Zer-
störung

Störung der Stadt Karthago ansehen könne als Hauptgrund des nachmahligen Verderbens von R in Erlangischen gelehrten Anzeigen auf das J. 1750. p. 221-224. Quaestio negatur, bella sequentia atrocia reipublicae Romanae max funesta fuisse contenditur.

Freytag. FRID. GOTTHILF FREYTAG Progr. de
fetibus Karthaginiensium. Numburg. 1738. fol

Zeibich. GOTTLOB ERDMANN ZEIBICHII A. N.
de Sufetibus, summo Poenorum magistratu, I
tribe. Vitemberg. 1744. 4. — De Sufetum
mine, munere et dignitate docte et subtil
differitur.

Weinrich. IOH. MICH. WEINRICH *kurzer Vor*
die alten Karthaginiensischen Münzen zu erl
Meinungen 1722. 4.

Mahudel. (NIC.) MAHUDEL *Lettre à Mr. le Baron*
Schmettau, Ecuyer de sa Majesté Prussienne à Ber
au sujet d'une Medaille de la ville de Carthage l'A
quaine, du Cabinet de ce Seigneur. à Paris 1741.
Cum tab. aen. — Numus, qui explicatur,
rissimus, cusus est a Romanis, qui urbem Kart
ginem instaurarunt. Instauratores hosce repr
sentat, quos auctor Augustum et Anton
fuisse existimat.

Richter. IOH. GOTTH. RICHTERI nova numi in
lonia Karthagine Africana percussi, quem nu
illustrare conatus est cl. Mahudel, explicatio. L
1742. 8 mai. — Numum capita Iulii Caesaris
Augusti exhibere, eumque circa A. V. C. 7
cusum fuisse, auctor contendit. Inscription
etiam aliter, quam Mahudel, legit et expli
A

uoque causas, cur Veneris templum in
no occurrat, affert.

IOSEPHI HENRICII MARTINI (*olim Ristola Annabergensis, nunc Lipsiensis*) Progr. III
ere primo, secundo, tertio et quarto Kar-
tensium cum populo Romano. *Annaberg.*
1762. 4. Martini.

CHRISTIAN. GOTTLIEB HEYNII Progr. II, Heyna.
foedera Karthaginiensium cum Romanis
navigatione et mercatura facta illustrantur.
1770. fol. — Praeclare illustrantur foe-
ra, de quibus Polybius satis fuse refert, atque
ur, veteres populos nostris iuribus et com-
mercatoriis, certe quoad maximam partem,
buitos fuisse. Ostenditur simul subtiliter
ic lucunde, quibus modis Karthaginienses
interitum paraverint.

etting. Anzeigen a. 1780. p. 971-977.

CAPVT XXVII.

SCRIPTORES DE REBUS AETHIO-
PICIS SIVE HABESSINICIS.

Aethiopum historia non petenda est ex **HEL-
DORI Aethiopis**, qui liber continet fabul
et vocatur ita ab theatro, quia pars istius fabu
in Aethiopia gesta est. Occurrunt quaedam
Aethiopiae historiam pertinentia quidem,
pauca admodum, et errant, qui illam habent
descriptione Aethiopiae. Nonnulla antiquae
regni historiae cognosci possunt ex **HERODO-
DIODORO SICULO**, **STRABONE**, **PHILOST-
TI vita Apollonii** caet.

Potken. Primus recentiorum, qui narrationem de
thiopia typis mandavit, est **IOHANNES POT-
NIUS**, Praepositus ecclesiae Sancti Georgii
loniensis, Romae cum Habessinibus multum diu
versatus. Is in praefatione Psalterii sui Aethiop
Romae a. 1513 editi, tradit nonnulla de **Abe-
nis**, quae, quum abscondita sint atque insulsa, i
silentio praeterivissemus, nisi postea ceu vera
indubitata in aliquot libros irreperint. Tanqu
fontem igitur Potkenium notamus.

**Matthaeus
Armenius.** Legatio magni Indorum *) Imperatoris, **Pi-
byteri Iohannis**, ad **Emanuelem**, Lusitaniae
gem, A. D. 1513; in qua de Indorum fide, c
moniis, religione etc. per **MATTHAEUM**, **Ar-
menium**, illius Legatum coram Emanuele rege
ribus agitur. Epistola est *Damiani a Goës*, Nol
Lusitani, ad Iohannem Magnum, Archiepiscop
Upsaliensem, tunc temporis Dantisci exul
Calend. Decemb. 1731 data, primum *Antver-*

a. 1!

*) Sic habet titulus: ac in libello ipso non *Indi*,
Ebessini passim vocantur.

corum patriarcha eiusque officio; 3) de
et statu imperatoris Presbyteri Iohannis et
curiae i. e. aulae. Plurima ambigue dicta
bqua; multa etiam apertissime falsa com-
r. Quomodo Matthaeus primo ab Albu-
o, Pro-Rege in India, deinde in Lusitania
s, rursusque dimissus, etiam in Habessi-
rectus fuerit; quaeque a Lusitanis navar-
suspectam legationem pertulerit, ex *I. P.*
rerum Indicarum historia, aliisque vitae
is regis scriptoribus fusiùs cognosci pos-

Hanc notitiam, ut multa alia huius
omenta, debemus *Iobo Ludolfo*, qui in
Commentarii, deinceps commemorandi,
, qui ante illum de rebus Aethiopicis tra-

ceps idem GORSIUS libellum edidit *de fide*, Goës,
moribusque Aethiopum. Lovanii 1541. 8.
41. 8. Et cum *Petri Martyris* de rebus
et novo orbe decadibus. Colon. 1574. 8.
Aethiopes non amplius Indos vocat,
us, hoc nomen illis, orbe tunc melius
non competere. Continet autem con-

pravatam. Ludolfus l. c. haec multis exern probat.

Alvarez.

FRANCISCI ALVAREZII *Verdadeira informação de Preste João das Índias, em que se contém todos os sitios das terras, e dos tratos; e commo dellas, e do que passara na viagem de D. Rodrigo Lima que foi per mandado de Pedro Lopez de queira; et assi das cartas e presentes, que o Preste João mandou al Rey nosso Senhor. En Lisboa: fol. Liber rarissimus, in varias translatus lingua in Hispanam a Thoma de Padilla, Antwerp. 1553. Aliam versionem Hispanam elaboravit Michas Selus, Toleti 1553. 8. (cf. Nicol. Antonii Hispana nova T. I. p. 305). Francogallice, a Iohannis Leonis Africae descriptione, Francogal reddita Lugd. 1556. fol. (Cf. Bibl. hist. Vol. II. p. 319 sq.). Postea hoc titulo, quo simul adiectum conspicitur lubet: *Description de l'Ethiopie, contenant vraye relation des terres et du grand Roy et Empereur Preste-Jean, l'assises royaumes et provinces, leur coustumes, loix et religion. Avecq les pourtraicts de leurs temples, et commencement le voyage d'ANDRÉ CORSAL, rentin. Escrite premierement en Espagnol (s. p. en Portugais) par François Alvarez, et traduit François. à Anvers 1558. 8. Italice e relato Alvarezii manu scripta, in multis ab editione maria et versionibus aberrante, quam a Damia a Goës accepit Ioh. Bapt. Ramusius, et secundam, adhibita tamen editione primaria, ver nem Italiam s. potius epitomen confecit, infer eius *Raccolte delle navigationi* etc. T. I. Ex versione Itala, quam Ludolfus editionem *optimam* vocat, orta est *Theotisca*, quae in ti archetypum Lusitanicum mentitur, ita inscribitur *Wahrhaftiger Bericht von den Landen, auch g*
li**

und weltlichen Regiment des Mechtigen Könige
 iopien, den wir Priester Johann nennen, wie
 durch die Kron-Portugal mit besondern Vleis
 digt worden; beschrieben durch Franciscum
 res, so deshalb sechs Jahr lang an gedachts
 der Johannis Hoffte verharren müssen. Aus der
 ugallischen und Italianischen Sprach in das
 sch gebracht, (a Ioachimo Heller) und zu vorn
 e Druck ausgehen. 1566. fol. In fine legitur,
 hic hanc versionem typis expressam fuisse.
 hae sunt ex Ramusio tabulae geographicae et
 ae ligno incisae. Addita etiam est *Corfalii*
 b de India orientali, quam prima vice edidit
 res Francogallicus, et Ramusius collectionis
 volumini primo inseruit. — *Franc. Alvarez*,
 dos Lusitanus, acta legationis *Roderici Li-*
 per sexennium in Habessinia detenti, *) non
 narrat, verum etiam ipsum Habessiniae
 tum civilem tum ecclesiasticum, ritusque
 ieros tum profanos describit, et lumen olim
 sit historiae Aethiopiae. Tellezius, mox
 endus, scribit, *Alvarezium* composuisse stilo
 et sincero historiam Aethiopiae (ad quae
 Ludolfus notat, potius esse *historiam itineris*
pici cum legato Lusitanico suscepti, quam hi-
 n), cui teste P. *Emanuel d'Almeyda*, fides
 possit in omnibus, quae diceret se vidisse;
 enim hominem candoris prisci et veracem,
 hodierno tempore aliquid reperiri, quod
 affirmationi e diametro repugnet: in iis
 a, quae alii, praesertim Habessini, retulerint,
 la opus esse; istos enim res suas erga pere-
 in maius augere, et plus iusto extollere.

Ludol-

Alvarez enim ipse legati munere haud sanctus est, ut
Clemens mox laudandus putat.

hist. Vol. III. P. I.

H

Ludolfus nihilo minus Alvarezium in nonn castigat. Idem e Ramusio refert, Alvarezii de Aethiopia copiosius et in quinque libros sum interiusse.

Cf. CLEMENT *Bibl. curieuse* T. I. p. 233 sq.

(BAUMGARTEN) *Nachrichten von einer Halle Bibl.* T. VIII. p. 485-489.

Hamburg. Bibl. hist. Cent. X. p. 387 sqq.

Ioh. de Castro.

IOHANNIS DE CASTRO Sinus Arabici maris rubri itinerarium, usque ad fines Aethi (a. 1540); in *Ant. Matthaei veteris aevi ans* (*Hag. Com.* 1738. 4.) T. II. p. 215-248.

Titelman.

FRANCISCUS TITELMAN Franciscanus, religione, moribus et cerimoniis Aethiopi Latine cum libellis Damiani a Goës anno 1565 editus est, sed peculiare nihil habet. Ita Ludolfus l. c. p. 13. Auctor mortuus est a. 1537.

Bermudes.

Anno 1565, teste Ludolfo, prodiit in Lusitania libellus IOHANNIS BERMUDIS, qui, ex Aethiopia redux, *Alexandriae et Aethiopiae Patriarchae* a Papa Paulo III nominatus, in Abessiniam reversus fuit. „De quo, inquit Ludolfus p. 6, iudicium tulere Patres Societatis (Iesu) ac de Alvarezio; vera tantum esse ab illo ipso visa, seculis aliis relata. Libellum hunc Lusitanice non vidi. Purchas, Anglus, eum in itineribus Anglice versum habet. Ex quo apparet, hunc nem simplicissimum fuisse. — Alioquin non iniucundus est, quia ingenua simplicitate tetur ea omnia, quaecunque a se et Lusitanis in causa religionis contra regem Claudium portune et imprudenter admodum acta fuerint. Nec mysterio caret, quod, dum ille in Aethiopia esset Patriarchae titulo, alius Romae e Societatis Nunnius Baretus Patriarcha crearetur.

F. HIERONYMUS ROMANUS AUGUSTI-
NIANUS; in opere Hispanico, cui titulus: *Res-
publicas del mundo i. e. Imperia et resp. Orbis*, P. III.
fol. 99 et sqq. reperitur eius *Respublica Aethiopum*.
Salamaeae 1595. fol. Praeterea nihil de hoc
scriptore Ludolfus (p. 14) comperire potuit; nec
nobis quicquam de eo indagare licuit.

Hierony-
mus Rom.
August.

LUDOVICI DE AZEVEDO, Iesuitae Lusitani, Azevedo.
qui a. 1605 in Aethiopiam penetravit, narratio
confecta est annuis Iesuitarum relationibus de a.
1606 et 1607, Ulyssipone editis a. 1609.

IOANNES DOS SANTOS *Ethiopia Oriental, e va-* dos Santos.
in historia de cosas notaveis do Oriente. Evora
1609. fol. *Francogallice* a Cajetano Charpy, Ma-
conensi, Clerico regulari Theatino, Paris. 1634.
1. — Auctor, socius ordinis Praedicatorum,
Lusitanus, multos per annos missionarii munere
in Africa, praecipue in Aethiopia, functus, ad-
modum negligenter, nulla fere temporis ratione
habita, narrat. Distributus est tractatus in libros
admodum breves; singuli etiam in capita.
Libro primo, praemissis generalibus quibusdam
vulgaribus, de rege quodam sat multa affert,
de barbariem et malitiam summam gentis illius
dicunt. Leguntur in eodem quoque nonnulla
historiam naturalem pertinentia, quae omnem
rem superant. Libro II expeditiones quaedam
Lusitanorum in Caffres, regionem Mocaranga,
in insulam S. Laurentii s. Madagascar referun-
tur, annexis in fine quibusdam vulgaribus de ele-
phantis. Libro III continuatur narratio belli cum
Mocandensibus et vicinarum regionum et insula-
rum regulis.

Cl. Acta Erud. a. 1684. p. 526 sq.

LUDOVICI URRETAE *Historia ecclesiastica, po-* Uireta.
litica, natural y moral de los grandes y remotos
H 2 *Reynos*

Reynos de la Etiopia, Monarchia del Imperatado de Preste-Juan de las Indias. Valentia 1611. — *Lusitanice* cum additionibus Antonii Colazzi, Valentiae 1611. 4. — Auctor, Dominicanorum ordinis monachus Valentianus, Aethiopiam tantam monarchiam quandam, omnibus numeris altissimam, repraesentat, simulque audacter mentitur quod Aethiopia a sede Romana nunquam fuerit. Cum vero non tantum claros scilicet imperitiae et falsitatis argueret, sed etiam deestis, immo de tota Lusitanorum natione admodum indigna traderet, ipsosque Pontifices Romae Lusitaniae reges oblique carperet, quasi obsequium (Iesuitarum) relationibus fidem habuissent, necesse duxerunt Iesuitae, impudentiae huius obviam ire. Etenim illo ipso tempore, dum *relationes ex India de annis 1607 et 1608* Ulyssiponè sub prelo fervebant, supervenit fabulosa historia. Igitur *additionem* de rebus Aethiopicis subiungere necesse habuerunt, quae veritas Urretae detegeretur. Reperitur L. V. *modum* modo dictarum, quae impressae fuerunt 1611. — Caeterum Urreta nugas suas b. M. *Virgini* dicavit.

Godignus.

NICOLAI GODIGNI, *Societatis Iesu* (†) de Abassinorum rebus, deque Aethiopiae Paichis, Ioanne Nunnio Barreto et Andrea Orlandi libri tres — nunc primum in lucem emissi. Valentiae 1615. 8. — Godignus, Lusitanus, pro conservanda societatis suae existimatione et veritate, Urretam consultoque refutandum fuisse. Nomini tamen illius pepercit, et tantum *auctorem* vocavit. At multo copiosior est in repetendo, quam refellendo, quia fere integra capita ex eo describit, eaque uno verbo atque falsa esse dicit; mox vera, quatenus

et

hōis Iesuitarum, in primis *Antonii Fernandezii* ad. de *Azevedo*, habere potuit, subiungit. Plerumque illius narrata, Ludolfo affirmante, bene se habent, nisi quod regna Aethiopiae male referat, id tamen neque illius neque sociorum culpa est. Pauca alia emendatione opus habent, et scilicet Iesuitae adventus sui initio accurate non poterant. Ludolfus addit: „Etenim ex his demum Patrum Societatis epistolis et relationibus certiora et veriora de rebus Habessinorum cognovimus. Illae Lusitanice plerumque prae, raro in alias linguas versae fuerunt; relationem Europae partibus tarde innotuere. Si in 1674 in Gallia existissent, impostura imitatio illius TZAGA - CHRISTI facile detecta est; neque se tam turpiter dedisset RECHAC LE NE, auctor absurdi libelli: *Les estranges evenemens du voyage de Zaga-Christ, Prince d’Ethiopie*, rursus mendacia orbi Christiano obtrusit.“ In nomen pseudonymi *Rechac* est IOHANNES MARIA, ex ordine Dominicanorum, mortuus 1660.

Tzaga-Christi f. de Rechac.

JOSEPHUS DE SANDOVAL (Iesuitae Hispanici de Sandoval. 1) *Naturaleza, policia, sagrada y profana, y de todos Etiopes*. Sevilla 1627. 4. Laudatur in opus Hispanicum de instauranda Aethiopia; *Madridi* 1648. fol. (*Lengletus* T. XIV. habet 1647); quod utrum novum sit, an nova superioris editio, discernere nequit. Posterius nobis quidem verosimilius videbitur Ludolfus, quem opus superius latuit, 14 addit: *Continet naturalia, politica, ecclesiastica, mores, ritus et similia*. „Generatim, pergit, de rebus Aethiopibus agit, et sic partim de Haec nostris. Auctor iste annuas patrum Societatis epistolas vidit, ut et relationem illam

amplam, Ulyssipone a. 1611 impressam, quæ verbotenus operi suo inseruit. Quo magis mirum quod ridiculas Urretæ nugæ de *Doctores* cum Bartolo et Baldo in *Aethiopiam* missis, discernere non potuerit, easque tanquam rem verè referat. Quæ capitibus sequentibus de moribus Habessinorum tradit, ea mihi cum Aethiolorum aliorum moribus pleraque videntur confusa."

da Veiga.

EMANUEL DA VEIGA s. DE VEGA, Iesuita Lusitanus, Lusitanice scripsit: *Relatio generalis status Christianae religionis in Aethiopia, reductæ Schismaticorum, et exceptionis Patriarchæ Romæ Alphonsi Mendezii, et obedientia a rege* (Sultano) *summo Pontifici præfata*. Lisbonæ 1628. Continet res gestas annorum 1624. 1625 et 1626. Huius relationis forte Francogallica versio liber, cuius epigraphen sic expressam invenimus: *Histoire de ce qui s'est passé au Royaume d'Aethiopie années 1624. 1625. 1626. à Paris 1629. 8.*

de Almeida.

EMANUELIS DE ALMEIDA, Iesuita Lusitanus († 1646) Litteræ annuæ ex Aethiopia; ita *Romæ 1629. 12.*

Dulcebennius.

LUDOVICUS DULCEBENIUS, Iesuita Italice, ex Lusitano forte, reddidit *Litteras annuæ Sinenses et Aethiopicas annorum 1622 et 1623. mæ 1632. 8.*

Baratti.

IACOBUS BARATTUS, Italus de quo Ludov. p. 9. „non novi hominem, inquit, miles tantum fuisse videtur, bonarum artium rudis, bellica stolide solers," a. 1685 iter suscepit in Abessiniam idque Italice, ut videtur, descripsit. Nec Ludov. archetypi notitiam externam exhibet, nec Machelli in opere vasto de scriptoribus Italicis Iacobum Baratti meminit. Ludolfus vero comment. p. 25 versionem libri *Anglicam, Londini a. 1685 in 8 impressam. Theotisce quoque exstat in 4.*

id *Africanischen Denkwürdigkeiten* (Norimb. 4.) p. 406 - 480. Ludolfus hunc Italum rem vocat fabulosum, qui infamia Urretae: territus, illius vestigia gnaviter premere et e itinerarii figmentis Habessinicis orbi lit-
tuo imponere ausus fuit.

ONYMO LOBO (Iesuitae Lusitani † 1678 Lobo et le
Grand.) *Historia de Ethiopia*. En Coimbra
fol. Ludolfus huius scriptoris quidem me-
, a solummodo secundum Thevenotii epi-
is; nec interpreti Francogallico hoc archety-
notum fuisse videtur, quippe qui versionem
secundum codicem manu scriptum a Comite
Jo. *Erincyra* elaborasse affirmat. Quae qui-
ornata est inscriptione: *Voyage historique
du R. P. JEROME LOBO, de la Compa-
gnie de Jesus: traduite du Portugais, continuée et
de plusieurs dissertations, lettres et memo-
irs*. M. (IOACHIM) LE GRAND, *Prieur de
la Dames et de Preveissin*. à Paris et à la
1728. 4 mal. Cum tabula geographica a
Jo. delineata. à Amsterd. 1728. II Voll. in
Anglice, Lond. 1735. 8. Epitome ex
Jo. Lusitano exhibetur in *Thevenotii Rela-
tivers voyages* (1672). P. IV. — Auctor,
tor missionis Aethiopicae, a. 1621 iter
, quod vero plane irritum evasit; anno
1625 iterum Abessiniam adiit, diuque ibi
, curis multis molestiisque expositus, tan-
lore observata a se narrat, ut facile sibi
ectorum conciliet. Horum itinerum hi-
excipit *Grandii* continuatio relationis de
ia, usque ad 1705. Hanc sequuntur differ-
; quindecim, Ludolfo oppositae, quarum
re examinat Ludolfi historiam Abessiniae;
de Aethiopia et Abessinia; III de Nilo et

littore orientali Africae a Melinda usque ad-
tum, vulgo dictum Babelmandel; IV de Pre-
tero Iohanne; V de regibus Abessiniae eorum
coronatione, titulis, regnis, filiis, et modo
ministrandi iustitiam; VI de mari rubro et
gatione classium Salomonis; VII de regina Sa-
VIII de circumcissione Abessiniorum; IX de
versione Abessiniorum; X de eorum error-
circa doctrinam de incarnatione Iesu Christi
de sacramentis, quibus Abessini utuntur; Im-
mis de baptismo et confirmatione; XII de
ristia et poenitentia; XIII de extrema un-
ordinatione clericorum, et matrimonio; XIV
invocatione Sanctorum, de miraculis, de pre-
pro mortuis, item de ieiuniis, imaginibus
quibus; XV de hierarchia et regimine ecclesiae
apud Abessinos. His dissertationibus subiectae
relationes et epistolae aliquot, partim legationis
Marati Ebn-Madelun, partim parricidium
tum ab Aethiopibus commissum, . . . spectat
Agmen claudit *Breve* Urbani VIII Papae ad
ratorem *Seguedum* aliosque Aethiopiae pro-
Quae omnia nitide sane et eleganter confecta
sunt, multaque curiosorum hominum, et
de longinquo narrantur avidorum, palatum
citantia continent. Quod si vero de his
veritate quis magis sollicitus sit, quam de his
ornamentis, is, vel Lupi vel Grandii narrati-
usque quaque sibi satisfacturas, nos quidem si-
lores non habebit. Zelus, quo uterque Sock
et Religionis suae gloriam promovere studet,
manae fortassis naturae condonandus est,
eiusmodi maculas parum cavet. Quis vero
miretur Grandii audaciam? Qui cum in pre-
tione huius libri, se linguam Abessiniorum
nue ignorare confiteatur, nihilo tamen minu-
di

rationes opponere non dubitavit peritissimo
dolo, quo Europaeorum neminem linguam
magis calluisse, ipso Grandio idem affir-
mante, constat. Quapropter Ludolfum probe
iudicat la Croze in *Histoire du Christianisme
Ethiopie* p. 83 et 376. Multa tamen et Gran-
us tradit ex aliorum relationibus minime con-
suetudine.

Cf. *Acta Erud.* a. 1729. p. 396 sqq.

(BAUNGARTEN) *Nachrichten von einer Hall. Bibl.*
T. IV. p. 489 sqq.

Espin geral de Ethiopia a alta, ou Preste de Almeyda
Jesu, e de que nella obraram os padres da com- et Tellez.
panhia de Jesus composta na mesma Ethiopia, pelo
Padre MANOEL D'ALMEYDA, natural de Vizeu,
Provincia: Visitador que foy na India: abbreviada
em versos, e methodo, pelo Padre BALTHA-
SAR TELLEZ, natural de Lisboa, Provincial da
provincia Lusitana, ambos da mesma companhia. Em
Lisboa 1660. fol. (pagg. 738. excepto prooemio
pag. 38). Epitomen operis Francogallicam exhi-
bit *Thesaurus* in collectione itinerariorum saepe
reperitur P. IV. — Multa ex hoc opere longe
postremo in suos converterunt usus Ludolfus et
la Croze, ille in conscribenda historia Aethio-
pica, hic vero in componenda *Histoire du Christia-
nisme d'Ethiopie et d'Armenie*. Ipse id fatetur Lu-
dolfus in Prooemio historiae Aeth. §. 10 sqq. ubi
ait: „Cum paucis abhinc annis P. *Balthas. Tel-
lez*, Lusitaniae Provincialis, historiam Aethiopi-
cam florido et amoeno stylo Lusitanice composi-
turus essem, eamque e Patrum Societatis
literarum ac documentis, et quidem ex P. *Emanuel. Almey-
da* commentario in Aethiopia conscripto, nec
non Latina Patriarchae Aethiopici, *Alfonso Men-
ez*, historia manu scripta depromptam intellige-

rem, et a P. Hieronymo Lape, teste iurato, probatam viderem, non dubitavi, operi praesignato manum admovere; praesertim animadverterem, omnia pulchre congruere: his; quae Gregorius Habessinur, ex regno Amoppido Mecana - Selaçè oriundus, mihi prius narraverat. Nisi quod Tellezius religionis Romanae sodalitatisque suae causam passim agat, et Patrum Societatis ubique defendat vel extirpet nec non in enarrandis rerum gestarum causisque finibus illorum partes fortiter tueatur: habessinorum vero res acriter perstringat, atque sacris eorum acerbissime sentiat, eo tamen pudore, eaque sinceritate, ut non raro mores namque gentis indolem commendat.⁴ Cuiusmodi eiusdem ad suam Historiam Aethiopicam, antea editam, Commentarius p. 9 sqq. ubi Tellezii critica philologica, et historica, et defectus expeditur. Opus ipsum sex libris absolvitur. Primus capitibus XXXIX sistit Aethiopiae statum naturalem civilem et ecclesiasticum usque ad Lusitanorum adventum. Secundus narrat capitibus XLI invasionem Christophori de Gama resque gestas triarcharum, Ioh. Bermudis, Ioh. Nunnii Bai et Andreae de Oviedo. Liber tertius exponit gestas Petri Pays eiusque comitum, capitibus XXXVII. Quartus capitibus XXXIX exhibet Iesuitarum sequentium in Aethiopia usque ad Patriarchae, Alphonfi Mendez, adventum. Quintus capitibus XL exhibet Iesuitarum impetum usque ad mortem imperatoris Segued. Sextus capitibus XLI tradit persecutiones in Iudas eorumque discipulos, atque istorum conversionem in Aethiopiam revertendi.

Cf. BAUMGARTEN l. c. T. IV. p. 481 sqq.
FREYTAGII Analecta p. 942 sqq.

ULRICI WILDII Ecclesia Aethiopica Wild.
adumbrata. *Argentinas* 1672. 8.

LUDOLFI Sciagraphia historiae Aethio- Ludolf.
ve regni Abessinorum, quod vulgo per-
resbyteri Iohannis vocatur. *Ienas* 1676. 4.
auctor prodromum esse voluit maioris
se edendi, quod paullo post insecutum
titulo:

LUDOLFI, alias LEUT-HOLF dicti,
Aethiopica, five brevis et succincta de-
regni Habessinorum, quod vulgo male
et Iohannis vocatur. In qua libris qua-
t I de natura et indole regionis et incola-
I de regimine politico, regum successione
de statu ecclesiastico, initio et progressu
Christianae etc. IV de rebus privatis,
a, oeconomia etc. Cum tabula capitum
bus necessariis. *Francos. ad Moen.* 1681.
m figg. aen. *Anglice* a I. P. Gent. Lond.
d. cum figg. aen. Cum autem, inquit
in Commentario statim recensendo p. 47,
hac versione observarem parum apte
praefationem addidi, quam bibliopola
Smith Londinensis imprimi curavit, mu-
titulo, cum adiectione hac: *Secunda*
tabula geographica et praefatione e com-
auktoris Latino desumpta. Lond. 1684. fol.
m, quod Ludolfus, tum praesens in
scripserit istam praefationem. Eodem
pergit I. c. Ludolfus, *Des Jauneaux*,
postea Cameraci in Gymnasio regio Ma-
n Professor, historiam in compendium
oc titulo: *Nouvelle histoire d'Abissinie ou*
1, tirée de l'Histoire Latine de M. Ludolf.
84. 8. Sed ordine rerum mutato, et
s, quae illius religioni favere non vide-
bantur

bantur (quod bonum Historicum minime i decet), me in praefatione inculpavit: *quasi vel ex ritibus ecclesiarum Aethiopicarum sequar pro seu Lutheranoſum deducere*. Cum tamen tale quicere, et a ſententia mea et ab officio Hiſtori alieniſſimum, nec ille id ullo exemplo demonſtrare poſſit, etc. — *Belgicus a Guilielmo Cateb*, ſterd. 1688. 4. Ipſe Ludolfus l. c. narrat. nuntiaturum fuiſſe, quod eius hiſtoriſt Abieſſin linguam Slavo-Ruſſicam, et quidem iuſſu ſui ſeu Autocratoris Ruſſorum, translata fuerit iſtis, quos nominat, interpretibus. Sed ne de hac Ruſſica, nec de Theotiſca, quam Mullerus, Hamburgeniſis, molitus fuiſſe quidquam indagare potuimus. — Iſte Ludolfus, natus Erfordiae in Thuringia a. 1618 poſt ſeptem annorum itinera per diverſa Europa regna, a. 1652 Duci Gothano, Erneſto Principiſt Ratiſbonae factus, a. 1654 eius ſui inſtructor, poſtea conſiliarius aulicus, a. 1671 rector reddituum Altenburgeniſis; a. 1677 muſus hiſce ſe abdicavit vitamque privatam Francofurti ad Moenum, honoratus titulo ſocii intimi ducum Saxoniae; 1681 electoriſt ſtino a redditibus factus, Francofurti tamen deſiderio Denique electoriſt Saxoniſt conſiliarius et legatus Francofurti. Ab a. 1690 etiam Praeſes ſocietatis imperialis hiſtoriciſt. Mortuus Francofurti a. 1705. Vir multarum rerum et linguarum peritiſſimus. Praecipue tamen collocavit induſtriam in curam Abieſſinicae et Amharicae linguae, cuius rationem reddit in Praef. ad Grammaticam Amharicam hiſ verbis: „De conſilio noſtro p

*) Ludolfum XXV linguas calluiſſe, ipſe de ſe i easque recenſet in tabula capitum Commentarii Hiſt. Aethiop. fol. 30.

hominem monebimus, ne forte putent, nos solo
vitis studio, aut famae captandae gratia, talia
functionibus nostris publicis aliena, tractare.
cognitionem rerum et linguarum Aethiopicarum,
nostrum talentum, benevolentia divina nobis pe-
culiariter concessum, minime otiosum penes nos
esse volumus, sed illud excolere, propagare atque
diffundere vulgare conati sumus. Quandoquidem
non nobis tantum, sed multis prudentibus viris,
qui statum huius regni et incolarum ingenium
peritiam inspexerunt, operae pretium visum
fuit, amicitiam atque commercia cum illis insti-
tuere. Etenim interesse putaverunt et reip. Chri-
stianae, et rei litterariae, ut nostras pacis bellicae
res cum illis libere communicaremus. Plurimos
enim circum circa barbaros atque gentiles habent,
qui ad coetum fidelium adgregari possent, si arte
typographica donarentur, qua libros, e libris do-
cuerint, et e doctrina viros pios atque doctos
facerent, tanto operi suffecturos." A. 1649 Ro-
mam profectus, familiaritatem cum Habessiniciis ibi
contractis contraxit, in primis cum *Gregorio*
Abbate, atque frequentiore eorum usu Aethiopice
linguam didicit; nam legere linguam istam et inter-
pretari ipse iam potuerat. Erat autem *Gregorius*
hominum patrum maxime gnarus; quippe qui au-
tem regis primo solus, deinde ut Patriarchae, *Al-*
phonso Mendez, domesticus fuerat secutus; regiam
etque familiam, procures omnes, resque sua
gestas probe habebat perceptas; ad haec
sepius, nec inficetus, praebens se omnibus
hominem affabilemque, nihilque celabat Ludolfum
suum, quae aut quaesita aut scitu digna erant,
ab ipso invicem de statu Europae, et Germaniae
praeterita, plura edoctus. *Gregorius* postea unius
Ludolfi in gratiam in Germaniam profectus;
Gotham

Gotham pervenit, bona cum venia ac sumptibus Ducis Ernesti Pii, qui, cum Ludolfus de Gregorio, in Germaniam venturo, verba faceret, cunctis fidei habebat cognoscendi ex eo certiora de rebus Habessinorum. Ludolfus bona hac occasione, non solum Lexicon et Grammaticam Arabicam composuit, quae deinceps etiam in publicam adspexerunt; sed etiam diligenter investigavit, quae Gregorius de patria et gente sua tradiderat. Quae postea contulit cum relationibus fuitarum annuis, potissimum Tellezii opere memorato; talique ratione opus perfectum, quo nunc amplius dicendum. Absolvitur in libris quatuor. Primo describitur situs regni, coeli illud ambientis solique genius, provinciae altissimi montes, flumina, metalla, varii et generis animalia, ac plantae. Inter flumina Nigra eminet, de cuius fontibus, cursu item, et duabus alveis, quorum sinistrum Nigrin fluvium esse comperto habet, curate agit; ac num divertit Habessinibus Nilus, ne in Aegyptum fluat, sed in mare rubrum exoneretur, possit, quod multum creditum Tellezius negaverat, non perfunctum disquirat. Libro secundo regum Aethiopiae historiam, formam regiminis, ius ac potestatem circa sacra et profana, regni ordines, aulam et rem bellicam, ac caetera, quae civilem statum spectant, prosequitur. Liber tertius res ecclesiasticas Habessinorum complectitur; ubi inter alia sermo de incrementis Christianismi, de libris sacris Habessinorum, de ritibus et caerimoniis ecclesiae Aethiopiae hodiernis, de constitutione et forma regiminis ecclesiastici, de fatibus religionis Romanae Catholicae in terris istis, caet. Quartus liber de rebus Habessinorum privatis describendis occupatur, eo brevior, quo magis et res litterariae

atque opificia sunt apud Habessinios
ula chorographica Habessiniae duplex
ae aeri incisae, quas auctor post prae-
umerat, desunt exemplo operis, quo

Epistola, Aethiopice ad universam
m gentem scripta, et edita typis a.
io minore. Suis Ludolfus sumtibus
m curavit imprimi, quo plura exem-
fas naves in Habessiniam mitti possent,
mmendavit praesens Societati Indicae
in Anglia et Belgio: ab hac vero
eam fuisse in Indiam et Habessiniam,
a. 1685 responsione accepta ex India.
Specimen Commentarii in Historiam
l. 1687. ~~Id~~ hoc docuit L. eruditos
ius commentarii, tum quidem per-
m, et postea editi hac epigraphe: .
DOLFI, alias LEUTHOLF dicti, ad
iam Aethiopicam antehac editam
ius, in quo multa breviter dicta fusius
contraria refelluntur: atque hac oc-
cter res Aethiopicas multa autorum,
iam S. Scripturae loca declarantur:
ima geographica, historica et critica,
ero antiquitatem ecclesiasticam illu-
di haud facile obvia, exponuntur; ut
servationum loco haberi possit. Cum
um, figuris, et variis indicibus locu-
Francof. ad Moen. 1691. fol. — Splen-
opus est et exquisita eruditione refer-
isque adeo quidem, ut vere praestet,
is promittit. In praefatione auctor
ationem exponit, et refutationem con-
d veritatem stabiliendam necessariam

Acta et documenta separatim se
traderet

tradere voluisse, ne lectorem in lectione hist
 morarentur, monet. Tradita a veteribus, e
 bulosa nonnullis visa, declarare et conciliare a
 titur. Versiones peregrinarum linguarum ad
 bum reddit. In prooemio recenset scriptores
 ante eum de rebus Habessiniciis commentati
 Commentarium ad librum primum orditur a
 ptione et derivatione vocabuli Habessini ex
 bica lingua. Porro exponit latitudinem et a
 guitatem nominis Aethiopum, copioseque de
 pore transfretationis Habessinorum ex Arabi
 Aethiopiam disputat. Agit quoque distincte
 Sabacis seu Homeritis, Axumitis et Nubaeis,
 rumque homonymis Pygmaeis, quos olim he
 que existisse, multis tam veterum quam recen
 testimoniis probare conatur. Porro quoniam
 bessini saeculo XV vulgo Indi vocati sunt, d
 tissima vocabuli huius tam apud scriptores p
 nos, quam ecclesiasticos, significatione agit.
 haec Geographorum errores in Habessinia
 signanda indicat; etymologiam veram mari
 bri, et latitudinem variamque eius significatio
 exponit. Mendas numerorum in sacris non
 quam obvias, in profanis vero scriptoribus
 quentissimas esse statuit et exemplis confi
 Regna Habassiae ex Godigno cum epicrisi
 enumerat; insulam Meroën apud veteres celi
 tam, neque regnum Gojam, neque hodie am
 insulam esse putat; immo nec de nomine
 hodierno inter geographos convenire m
 Novum modum Alphabeti universalis prop
 quo litterae Latinae ita accommodantur, t
 omnes nationes exotica vocabula, peregrino
 terarum valores seu sonos habentia, rationi
 quali scribere possint. Hinc adversus phil
 phos quosdam in arenam descendit, ut zo

et ubique terrarum non habentibus, de
fide, horribilibus ventis, montibus et ru-
mossis, de multo auro, metallis et sale
ethiopiae, de Cohol seu subio, oculorum
mento et apud Orientales ornatu. De Nilo
berius, quam in historia differitur. Terrae
us, animalia, incolae, eorum mores,
te. curate describuntur. De Cingarorum
r) lingua, quam Ludolfus etiam calluit,
et observationes subiunguntur. *Secundum*
inchoat cum itinere Hannonis, Poeni,
sitani occasionem ceperunt, navigatio-
um Africam in Indiam tentandi. Verum
rum Iohannem in Asia septentrionali in-
enduc (*Tibet*) olim regnasse asserit, eius-
m nomen fuisse *Prester-Chan*, i. e. *Ado-*
f. Christianorum Princeps. Hinc varias et
ue vanas, partim etiam ridiculas regis
i appellationes, quae per Europam sparsae
censet, verasque adiicit, et fictos catalo-
a Habessinorum, tum aliorum regum ex-
Distinctionem inter Aethiopes orientales
lentes, quod veteres arabes concurrentem

norum ad gubernatorem societatis Indiae or-
 talis. Postea iura quaedam regum Aethio-
 illustrat, inter quae primum locum occupat in-
 dictio ecclesiastica, quam illi ita sibi vindicant
 ob eius denegationem a Iesuitis potissimum
 nati fuerint; nec spernenda sunt, quae collegi-
 misero subditorum in plerisque Asiae Africae
 regnis statu, qui nulla bonorum proprietate
 deant etc. Hinc varia proponit consilia,
 pacto vicini Habessinorum hostes, Gallaei et
 cae, domari et expelli queant, additis egregiis
 servationibus de aequissimo tributi genere ex
 ventibus regionum naturalibus; de Axuma,
 teri Habessinorum regia, nunc desolata; de
 culosa potentia castrensium; de crudelissimi
 bessinorum adversus Adenses bello, ad
 conficiendum a Lusitanis auxilia acceperunt
 legationibus Habessinorum in Europam; de
 ciis et poenis, quibus nobiles et ignobiles
 ciuntur etc. Libro *tertio* auctor res ecclesiae
 complectitur, non solum Habessinorum, sed
 rum quoque Christianorum, praesertim pri-
 vae ecclesiae. Omnia magna diligentia perse-
 tur, et monumentis necessariis, epistolisque
 tractatibus, a Iesuitis eorumque inimicis, nec
 ab ipsis Aethiopiae regibus scriptis, confirma-
 nihil ab eo eiusque auctoribus, Tellezio et
 gorio, fictum esse, luculenter appareat. C
 mentarius ad *quartum* librum, qui res privatae
 oeconomicas continet, paucis absolvitur. In
 observationes de re litteraria, de litterarum
 thopicarum cum Samaritanis convenientia
 Graecarum ex Phoeniciis derivatione; de in-
 tia Habessinorum in arte grammatica, picto-
 musica. Reliqua segmenta artes populares
 opificia tradunt, in primis modum molendi

Tandem de officiis et moribus domesticis crevisia sine lupulo cocta, et vestitu differit. Postremo cum mercatura et pondere totum opus claudit.

Appendix ad Historiam Aethiopicam nmentarium, ex nova relatione de bessinae statu concinnata. Additis ad societatem Indiae orientalis, eiusque cum notis necessariis. *Francof. ad sol.* — Acceperat L. non solum a nem naufragorum quorundam, qui ita milliaria littoris Africani orientalis ut effugium quaerere, miras et a gentes invenerunt, partim feras, et hospitales, moribus plane insolitis, etque ad ipsum fuerant Hottentoticae e specimina, edita post eius mortem i fine vitae Ludolfianae. Postea cum s suas in Indiam missas a. 1693 nactus effino quodam responsionem, idque ietatis Indicae mercatorum Bataviam cum alia gemina regis Aethiopiae rem Batavorum generalem, epistola, illum responsione, auctam publici

ad. a. 1682. p. 64 sqq. a. 1691. p. 361-

JUNCKERI Commentarius de vita scripti-
meritis Iobi Ludolfi etc. *Lips. et Francof.*

TEN L. C. p. 484-488.

GEDDES, (Doctoris Theol. et Can-
siae cathedralis Sarumensis † 1700.) Geddes.
*ry of Ethiopia. Wherein among other
two great splendid Roman Missions into
we placed in their true light. To which*

are added, an *Epitome of the Dominican history of that church: and an account of the practices and vision of Maria of the Annunciation, the first Nun of Lisbon*. London 1696. 8 mai. —
 antea res Aethiopiae ecclesiasticas attigimus, et etiam libri, quoad titulum saltem, meminisse i Plura qui de eodem scire cupit, adeat Baumg l. c. T. VIII. p. 489 sqq.

Kriegk. M. GEORGII NIC. KRIEGK Diff. de n Solis apud Aethiopes, ad locum Herodo Thalia cap. XVIII. *Ienas* 1703. 4. — Ad veterum mentes refertur mensa Solis, quam fuerit, nec ex quodam Pausaniae loco, nec Aethiopum inopia negari potest. Descriptio ex Herodoto affertur, ut et Melae ac Solin monia. De loco disquiritur, ac apud Macro Meroën inhabitantes, fuisse dicitur. Plura de fula et urbe Meroë, et de eius aliarumque tium heliolatria, eiusque origine afferuntur.

Poncet. CHARLES JACQ. PONCET, *Médecin Français Relation du Voyage en Ethiopie, en 1698, 1700; in Lettres edif. et curieuses*. T. IV. p. 195. — Relatio fide digna, licet auctor per Jesuitis nimium favisse videatur.

Krump. THEODOR KRUMP *hoher und fruchtbarer Baum des heiligen Evangelii in Abyssinien*. Augsburg 1710. 4.

Fourmont. FOURMONT le Cadet *de l'origine et de l'antiquité des Ethiopiens dans l'Afrique*, in *Mémoires de l'Acad. des Inscriptions*. T. V. p. 318-331. Parte per auctor disputat de Aethiopum antiquitate, eoque imperium omnium esse vetustissimum; mat. Altera inquit in primas Aethiopum si eorumque colonias. In rebus tam obscuris ac etymologiis multum tribuit.

MAT

MATHURIN VREYSSIERE LA CROZE *Histoire la Croze.*
du Christianisme d'Ethiopie et d'Armenie. à la Haye
 1739. 8. Cf. supra Vol. II. P. I. p. 51. Huc per-
 tinet huius operis liber secundus, quo *Bermudis*
 supra commemorati, relatio de Aethiopia contine-
 tur, et tertius, qui progressus et interitum Missio-
 nis Lusitanicae in Aethiopia sistit.

IOH. GOTTFR. OERTELII, *Sacrorum apud Oertel.*
Imperii Antiquitatis, Theologia Aethiopum,
 ex scriptis, fidei confessionibus, aliisque ipsorum
 patrum ac rerum Habessinicarum peritissimorum
 scriptis congesta et cum necessariis
 notis instructa. *Viteb.* 1746. 8. Liber fere
 per theologici argumenti brevem quidem gen-
 eralem Aethiopiae historiam in fronte gerit, in qua
 nonnulli novi. Cf. *Nov. Acta Erud.* Suppl. T. VIII.
 p. 110 lqq.

DAVIDIS KOEHLERI (*Professoris linguarum Kocher.*
int. Bern.) Fasti Habessinorum sacri, ex veteri
 monumentis poeta editi, additis animadversionibus atque
 annotatione longiori. *Bernae* 1760. 8. Exstat etiam
Excerpto Italianae et Helveticae literaturae a. 1760.
 vol. I et II. Labor haud ad finem perductus,
 et liber absolutus in bibliopolia venit. Auctor
 alendarium Aethiopicum, a Vanslebio a. 1671
 scriptum et in bibliotheca publica Bernensi asser-
 tum cum illo, quod Ludolfus in historia Ae-
 thiopica exhibuit, et a quo passim discrepat, con-
 stat, atque ex duobus indicem sanctorum, uni-
 usque diei adscriptorum versibus elegiacis com-
 pletur, e quo speciminis loco mensem Novem-
 bris cum annotationibus typis exprimi iussit.

Nec indignae sunt observationes et castigatio- Ritter.
 nes, a IOH. DANIELE RITTERO versioni Theo-
 logicae historiae universalis a Guthrio etc. compi-
 latae

latae (P. V. T. II. p. 212-294) adiectae, quae historia Aethiopica perscrutanda consulantur.

Bruce. Pluribus ex annis avide expectatur IACOBI BRUCE, Angli aut Scoti docti, qui plures terrarum regiones peragravit, annoque 1768 et sqq. in Abessiniam commoratus est, itinerarium. Id autem fortassis post auctoris mortem demum luce publicam visurum esse, credere nos iubet scriptor anonymus, qui haud multis abhinc mensibus exhibuit narrationem brevem de Brucei itineribus, *European Magazin* 1786. April. p. 252 sqq. *Travels in hist. Portefeuille* a. 1786. Iul. p. 33-50.

CAPVT XXVIII.

SCRIPTORES DE REBUS MAROC-
CANIS, ALGERICIS, TUNETANIS ET
TRIPOLITANIS.

SECTIO I.

Scriptores generales.

Scriptores nonnullos e capite XXIII, in quo
Scriptores de Africa in genere enumerantur,
hoc loco etiam consulendos esse, ut et scriptores
de historia Arabum in Africa et Hispania, supra
Vol. II. P. I. p. 233 sqq. recensitos, per se patet.
Porro notandi sunt sequentes:

PEDRO DE SALAZAR *Historia de la guerra y de Salazar.*
vaca de Africa. Napoles 1552. fol. — De libro
hoc admodum raro nil, praeter titulum, nobis
notuit.

STUCKELEY'S *Voyage into Barbary.* (1578); Stuckeley.
in Hakluyt's Navigations Vol. II. P. II.

MATTHEW GURNEY'S *Voyage against the* Gurney.
Barbary of Alger, to Barbary and to Spain; ibid.
Vol. II. P. I.

JUAN LUIS DE ROIAS *Relaciones de algunos* de Roias,
sucessos postreros de Barbaria, salida de los Moriscos
de España, y entrega de Alarache. Lisboa 1613. 8.

PIERRE DAN *) *Histoire de Barbarie et de ses* Dan.
Corsaires, divisée en six Livres. à Paris 1637. 4.
Potest hac epigraphe: *Histoire de Barbarie et des*
Corsaires, des Royaumes et des Villes d'Alger, de
Tunis, de Salé et de Tripoly, divisée en six Livres.

I 4

Seconde

*) Quem *Servilius* p. 219 *Danielem* appellat, de cuius
vita et libro nobis etiam nil amplius comperire licuit.

236 *Script. de rebus Marocanis, Algeriis,*

*Seconde Edition, revue et augmentée de plusieurs
ces, par le même Auteur. à Paris 1649. fol. Be
a Simons de Vries, qui et Partem alteram ad
Amsterd. 1648. II Voll. in fol.*

de Helm-
feld.

GUSTAVI DE HELMFELD (Sueci, ingenii
cocis † 1674) Ratio status barbarorum duabus
tionibus exhibita. *Lugd. Bat.* 1669. fol.

Schauplatz.

*Schauplatz barbarischer Sclaverry, oder von
gier, Tunis, Tripoli und Sales. Hamburg 169*

Etat etc.

*Etat des Royumes de Barbarie, Tripoli, 1
et Alger, contenant l'Histoire naturelle et poli
de ces païs, la manière dont les Turcs y traitent
esclaves, comme on les rachate et diverses autres
curieuses. Avec la Tradition de l'Eglise, par
rachat ou le soulagement des captifs. à Rouen 1
12. à la Haye 1704. 8. Theotifce a Vifchov
epigraphe: *Allernuester Zustand der Afrikani
Königreiche Tripoli, Tunis und Alger, von
gelehrten Jesuiten. Aus dem Französischem. L
burg 1708. 8.**

Morgan.

IOH. MORGAN'S *Epitome of the general H
of Barbary from the earliest Times; in citu
Compleat History of Algier (1728) de qua pro
in sectione secunda.*

Brooks.

FRANC. BROOKS *Navigations faite en Bar
Traduit de l'Anglois. à Utrecht 1737. 8. Th
e versione Francogallica a I. G. S. R. G. E. 1
gard. 1748. 8. — Iter factum fuit a. 1681 e
Auctor potissimum narrat tristia fata, quae
postquam a pirata Maroccano captus et in se
ditu detentus fuerat: addit tamen quoque
nulla ad historiam temporis istius moresque
rorum cognoscendum facientia. De arch
Anglico nil reperire potuimus.*

Shaw.

THOMAS SHAW'S *Travels, or Observ
relating to several parts of Barbary and the L*

lection of such papers as serve to illustrate
ing observations; and a Specimen Phy-
e Africanæ, and of coralls, of the varieft
us, shells etc. With Copper-plates. Ox-
8. fol.

. Supplement to a Book intituled Travels, or
us etc. Wherin some objections lately made
are fully considered, and answered, with
ditional remarks, and dissertations. ibid.
l. Cum figg. aen.

Supplementum editioni alteri insertum,
dit Londini 1757. 4 mai. Francogallice
1 editionem priorem, additis tamen ob-
ibus et emendationibus, interpreti ab au-
gustus, Hag. Comit. 1743. II Voll. in 4 mai.
3. aen. Theotisce secundum editionem

a Joh. Henrico Merk, Darmstadio) Lipf.
nai. Cum figg. aen. Excerpta ex hoc
exstant in Collect. itinerar. Berol. T. I. —

vir linguarum orientalium atque Grae-
cissimus, anno 1727 et subsequentibus
septentrionalem, Aegyptum, Syriam,
m et Arabiam, peragravit. Post redi-
atriam munere regii Professoris Grae-
ae et Rectoris Collegii S. Edmundi Oxo-
n, diem supremum obiit a. 1751. Itine-
rus maximi aestimatur, cum ob doctrinae
s utilissimaeque copiam, tum ob varia
bservationes novas iudiciiue sani plenas,
qui ante se observata et evulgata silentio
suaque solum expromsit; qua in re, ut
quisitae ac subtilioris doctrinae ornatu,
popularem, Richardum Pococke. His viri
lotibus factum, ut geographiae, antiqui-
historiae naturalis, rei numariae, quid?
dicis sacri studium mirifice adiutum au-

etumque fuerit. Operis praestantissimi oecon
in editione priore haec est. Tomus primus
hibet in fronte observationes geographicae
regnum Algeriense. Caput I agit de regno /
rienfi in genere. Caput II continet observati
geographicas in partem Mauretaniae Caesari
quae hodie provincia regni Maroccani est.
III observationes geographicas in littus partis
retaniae Caesariensis, quae hodie provincia
dentalis s. provincia Tlem-san appellatur. C
de locis memoratu dignis et incolis huius pr
ciae. Cap. V obss. geogr. in provinciam me
nam s. provinciam Titteria. Cap. VI de lo
incolis huius provinciae, ut et partis Saha
Deserti. Cap. VII obss. geogr. in provi
orientalem s. Constantine. Cap. VIII de lo
incolis eius. Sequuntur observationes geogr
cae in regnum Tunetatum, quinque capi
Post, observationes physicae aliaeque in reg
Algeriense et Tunetatum; ubi quidem C
agitur de aëre, terraeque proventibus. C
de animalibus quadrupedibus, avibus, insect
piscibus. Cap. III de statu litterarum et artium
rebus arte factis, de incolarum moribus etc.
IV de statu civili regni Algeriensis. Tomo
insunt observationes geographicae, physicae
que generis in Syriam, Aegyptum et Arabiam
Petraeam. Caput I sistit observationes geogr
cas in Syriam, Phoeniciam et Palaestinam; c
in Aegyptum, Arabiam Petraeam et in
Israëliitarum ex Aegypto proficiscentium; c
exhibet Specimen historiae naturalis Syriae, I
niciae atque Palaestinae; cap. IV Specimen
nat. Arabiae Petraeae; cap. V observationes
ficas aliusque generis. Omnia tabulis geogr
cis figurisque aeri incisis aptissime illustra

ut huic tomo inde a p. 193 Excerpta e veteribus aliaque testimonia et illuperi inservientes; v. c. Catalogi plantilium, piscium, conchyliorum; volinguae Kabyloꝝ; inscriptio antipluviam Mannae spectans; stationes rum religiosorum, Meccam petensura pyramidis magnae Memphiticae, Iesuita, elaborata; observationes ingyptiacum, ab eodem; modus, sal Am in Aegypto faciendi; diarium meteo- Alexandriae congestum; excerptum da de Nilo et Nilometris; catalogus , ab auctore in Africa collectorum.

postea *Richardus Pocokius* Shawii veler, et itinera ab illo facta repetivisset, Shawii praeceptis ad iter recte instituentis, de variis a magistro suo visitis, deque genuina variorum antiqui- mentorum descriptione dubitavit, et obis Vol. I. P. II. p. 92 indicato litem hawius in Supplemento, cuius epigra- lo ante posuimus, obiectionibus, sibi ab factis, modeste respondit. Inter alia de aliqua civitate Africae, cum incolis etabilibus, omnique utensilium appa- apidem conversa. Inviserat Shawius lo- in Cyrenaica Libyae est provincia, et, quam fide dignum in ista narratione esse, t, praeterquam quod essent in lapidem e conchyliorum imagines, quales ubique t. Ergo ab istis animalium formis in la- mverfis aliquo iure locus ille petraeus dici Sed aliam Pocokius denominandi ratio- reat, putavitque, ideo petraeum hunc lici, quod, ex praeruptis montium iugis con-

confusus, ex longinquo intuentibus aliquam
devastatae, altis muris cinctae, effigiem sistat.
tanti momenti labula esse haud visa est, ut di
tatione dignam actionem aret Shawius; satisque p
esse, miram Arabum credulitatem in eius
fictionibus enarrare. Qua occasione de lapi
rerum simulacris multa exponuntur curiosissi
Utilior est de furore ad Rhinocurum, an Nilu
quod Shawius affirmat, disputatio, nec minus
qua antiquissimae urbis, quae Memphis est,
gines eruntur, multaque de eius distantia a
ramidibus hodie superstitibus differuntur. Po
de incremento Aegypti, et annuo contine
augmento, veluti Nilus alvum mutat, multa
geniose in utramque partem afferuntur.
plantis animalibusque Aegypti, a Shawio
multa monuerat Pocokius: sed hac in re ce
Shawium, virum historiae naturalis peritissim
fidem haud invenit; addidit adeoque in ha
spoonione ad obiectiones sibi factas multa
his, quae in ipso itinerrario scripserat. Prae
teris lectu digna est de Tabula Praenestina,
opere musivo, seu de pavimento figuris str
quae ex minutis verficoloribus lapillis compae
sunt, dissertatio, longe uberior illa, quam *Ma
fanconius Antiquitatum* Vol. XIV tradidit. De
que de itinere Israelitarum per mare rubrum
disceptatio, aliusque accessionis exercitus Israe
tici ad iter illud locus Pocokio signatur, quae
Shawio visus fuit. Accedunt sub finem vindici
itinerrarii, epistola nimirum ad *Rob. Clayton*
Episcopum Clogheriensem, qua populi Israelit
iter per desertum describitur, variaeque station
et mansiones, sicut in sacris litteris expressae su
praesenti locorum statui accommodantur.

Éditioni Londinensi, post auctoris mortem
 ne, insertum non solum est locis aptis supple-
 tum, modo descriptum, verum etiam novae
 observationes, ab auctore operi calamo allitae.
 scripta contra e scriptoribus veteribus vel dimi-
 ta vel plane omissa; idem factum in phyto-
 graphia.

Verſio Theotiſca, negligenter curata, melioris
 editionum excitat, teſte *Michaëlis* in *Orient. und*
Asien. Bibl. P. VIII. p. 115.

*U. Zuerliſſige Nachrichten von dem gegenwärt. Zu-
 ſtand der Wiſſenſchaften* P. LII. p. 229-256.

Nov. Acta Erud. a. 1752. p. 337-341.

Gotting. gel. Anzeig. a. 1759. p. 1217-1225. a. 1765.
 p. 641 ſqq.

TOLLOT *Nouveau Voyage fait au Levant &c.* Tolloc.
 1731 et 1732, contenant les Descriptions
 d'Algier, Tunis, Tripoly de Barbarie, Alexandrie en
 Egypte, Terre Sainte, Constantinople etc. à Paris
 1742. 12. — Modeste, candide, adiutusque ab
 auctoris comite intelligenti, *Condaminio*, narrat
 auctoris se observata in terris, quas titulus indicat.
 clauditur in fine historia Patronae, cuius rebel-
 lionem Achmedus III, Osmanorum Imperator, solio
 deiecit; porro historia Topallis Osmani,
 regis Vifini olim celeberrimi; denique descriptio
 Constantinopoleos.

History of the Pyratrical-States of Barbary. History etc.
 London 1750. 8. Theotiſce hoc titulo: *Die Staa-
 ten der Seeräuber, von einem Engliſchen Conſul be-
 ſchrieben, und aus dieſer Sprache in die Teutſche
 überſetzt.* Rostock 1753. 8. Cum tabella geogra-
 phica et icone urbis Algier.

Histoire des Etats Barbaresques, qui exercent la Hist. des
piraterie; contenant l'origine, les revolutions et l'état Etats Bar-
actuel des Royaumes d'Alger, de Tunis, de Tripoli, baresques.

et de Maroc; avec leurs Forces, leurs Revenus, la Politique, et leur Commerce; par un auteur qui résida plusieurs années avec caractère public; traduit de l'Anglois (par M. Boyer de Pebrander). à Paris 1757. II Voll. in 12 mai. — Minus recte si opus vocatur *historia*: continet potius nartum de recentiore regnorum istorum statu. Tibus absolvitur libris, quorum duo priores et tucula tertii occupatur descriptione regni Algeri reliquum, quod superest, spatium sufficit ad Tunetanis, Tripolitanis, Maroccanis. Praedigitur auctoris nobis ignoti cura in eo versata ut Algeriae statum civilem et religiosum deberet. Nec tamen contemnenda sunt, quae civitatibus reliquis tradit.

Schloetzer. AUGUST LUDWIG SCHLOETZER'S *Sarrafische Geschichte von Nord-Africa, namentlich Marocko, Algier, Tunis und Tripoli; zum Gebrauche seiner Vorlesungen entworfen.* Goettingen 1788. — Succincte, affabre, et quantum pronuria fontium paucitateque rivulorum fieri potest accurate auctor fata regnorum Africae septentrionalis, auditorum quidem, ut ipse ait, omnium vero, ex nostra sententia, qui musas historiarum colunt, in gratiam tradidit. Quarum historiarum sex constituit periodos; primam, ante Christum secundam, Romanis imperantibus usque ad annum p. C. n. 639; tertiam, sub imperio Arabum usque ad a. 908; ubi quarta sub Fatimitis incipit et ad a. 1120, ubi quintae initium et ubi Muezzinorum dynastia maximam Africae septentrionalem partem subiugavit, pertingit. Sexta denique imperantibus Osmanis et Scherifis ab a. 1517.

Heise. (IOH. CHRISTOPH FRID. HEISE) *von misslungenen Hertzügen der Europäer, besonders Spanier und Portugiesen gegen die nördlichen Küsten*

a; in gelehrten Beyträgen zu den Braun-
hen Anzeigen a. 1776. Scida XII.

ERNST HEBENSTREIT (D. et Pro-Hebenstreit.
primarii Medicinae Lipsiensis † 1759)
h Alger, Tunis und Tripoli, 4 Stücke; in
noullii Sammlung kurzer Reisebeschreibungen
12 (1783. 8.). — Auctor a. 1731 iussu
loniae, Augusti II, cum aliis viris doctis
ibis iter in regna Alger, Tunis et Tripoli
annoque 1733 in patriam reversus est. In
libris suis, collectioni istī insertis, observa-
egit haud vulgarem.

pege dans les Etats Barbaresques de Maroc, Voyage
Tunis et Tripoli, ou Lettres d'un des captifs dans les
ont d'être rachetés par MM. les Chanoines Etats Bar-
de la Trinité, suivies d'une notice sur leur baresques.
u à Paris 1785. 8. Theotisce, Lubecae
l. — Sex sunt epistolae, anno 1781 us-
1785 in diversis Africae septentrionalis ur-
iptae, non adeo magni quidem momenti,
gligentia passim laborantes, lectu tamen
ratae.

SECTIO II.

riptores Specialis.

De rebus Maroccanis et Feffanis.

bus Maroccanis haud contemnenda tra-Clenardus.
COLAUS CLENARDUS in Epistolis de
ihamedicis, primum Lovanii 1551. 8. edi-
za Antverp. 1566 et Hanoviae 1606. 8.
nim, Diesta-Brabantus, docuit Lovanii
nticae Graecas et Hebraeas litteras, et
um, quarum aliquam notitiam suo sibi
mparaverat, melius discendarum causa,
quo

quo eorum beneficio posset aliquando Turcos Christianos reddere, abiit Fessam Africae Tamaritanae, ex qua urbe a. 1540 et sequenti Iacobus Latomo, praeceptorum suo, epistolas nonnullas libro primo comprehensas, scripsit. Turcorum invidia et Christiani cuiusdam perfidia impedire infecta reversus est in Hispaniam et obiit natae a. 1542.

Hogan. *The Ambassage of M. EDMUND HOGAN, of the sworn Esquires of her Majesties person, her Highness to Mully Abdelmelech, Emperour Marocco and King of Fes and Sur; in the yeere 1540 written by himselfe; in Hakluyt's Navigations* T. P. II. p. 64 sqq.

Robert. *The Ambassage of Master HENRY ROBERT, one of the sworn Esquires — in the yeere 1540 who remained there as Liger for the space of 3 yeeres written briefly by himselfe; ibid. p. 117 sqq.*

de Torres. DIEGO DE TORRES, Castellano († 1586). *Relacion del Origen y Sucesso de los Xarifes, estado de los Reynos de Fez y Marruecos y de los de Mar, que tienen usurpados. Se imprimió en la Ciudad de Valois, en el Reyno de Francia, el año de 1586. 4. Francogallice a Carolo de Valois, d'Angoulême, à Paris 1636. 4; et in versione Francogallica Africae Marmolii, de qua Vol. II. P. II. p. 320. — Multum laudis tribuitur auctori, utpote qui Iohanni III, regi Lusitaniae, officia egregia decem per annos in regno Fessae et Maroccano praestitit. Ipsa operis oeconomia et indoles nos latet.*

Spontone. *Ragguaglio del Cavalier CIRO SPONTONE del fatto d'arme, seguito nell' Africa trà Don Alfonso, Rè de Portogallo, e Muley Auda Ma* Bologna 1601. 4.

Prado. JUAN PRADO *Relacion del Viage a Marruecos* Madrid 1643. 4.

Relation of a Voyage made into Mauritania, Frejus ex Charant.
 by the Sieur ROLAND FREJUS of Mar-
 by the French King's Order, in the year 1666,
 y Arxid, King of Tafiletta, etc. for the
 ment of a Commerce in all the Kingdom of
 id all his other Conquests. With a Letter in
 to divers curious Questions, concerning the
 1, Manners, and Customs of his Countreys,
 is Trading to Tombutum for Gold, and divers
 remarkable particulars: By Mons. A. CHA-
 , who lived 25 years in the Kingdom of Sur
 woco. Englished out of French. London
 3 min. Italice, Bononiae 1670. 12. Theo-
 (Georg Friedrich Behaims von Schwarzbach)
 les und Afrikanischen Denkwürdigkeiten
 erg 1676. 4.) p. 481-576. Belgice cum
 idescriptione de regno Maroccoano, paullo
 mmemoranda, Hag. Comit. 1698. 8. —
 etypo Francogallico nil hucusque com-
 cuit. Libellum vero lectu fideque esse
 , vel titulus testatur. Relatio Frejusii sta-
 uretaniae civilem, qualis circa annum
 it, historice delineat: et Charantii epistola,
 i sub titulo relationi adnexa, eiusdem fere
 nolis; mores ac ritus Maurorum eo fide-
 ribit, quo longius fuit tempus, quo au-
 er eosdem versatus est. Inter alia etiam
 e statu Iudaeorum in istis terris.

CELLOT ADDISON'S (Archidiaconi Co- Addison.
 tis † 1703) *West-Barbary, or a short nar-*
of the revolutions of the Kingdoms of Fez and
 Oxford 1671. 8. Theotisce, hac epigra-
 beschreibung der Westbarbarey, Fez und Ma-
 haltend die Veränderung der Regierung seit
 ten, nebst der Beschaffenheit und Lebensart
 hr in diesen Landen; aus dem Englischen
 hist. Vol. III. P. I. K ins

ins Teutsche übersetzt (von Georg Friedrich haim von Schwarzbach). *Nürnberg* 1672. II. tes in 12. De eiusdem auctoris *Present. State the Jews in Barbaria* v. supra Vol. I. P. II. p. 291

Desmay. L. DESMAY *Relation nouvelle particulière Voyage des Peres de la Mercy au Royaume de Fez de Maroc, pour la redemption des captifs Chrétiens, gotiés en l'an 1681 avec Moule Ismael, Roy de et de Maroc.* à Paris 1682. 12.

Mouette. GEORGE MOUETTE *Relation de la Captivité dans les Royaumes de Fez et de Maroc, où il a méuré pendant onze ans; où l'on voit les personnes qui y sont arrivées aux Chrétiens captifs etc. un Traité du Commerce et de la manière que les Chrétiens s'y doivent comporter: ensemble les termes et usages de la langue, qui est la plus en usage dans ce pays.* à Paris 1683. 12 mai. *Belgica in Naamloze Versameling der gedankwaardigste Reysen.* Leiden 1707. 8. *Anglice in New collection of Voyages and Travels* (Lond. 1708-1710. II Voll. in 4.)

Eiusd. *Histoire des conquestes de Mouley Ismael connu sous le nom de Roi de Tafilet et de Mouley Ismael ou Semein son frere, tous deux Rois de Fez et de Maroc, contenant une description de ces royaumes, de leurs loix, des coutumes et des moeurs des habitans.* à Paris 1683. 12 mai. — In priore libro auctor potius sua fata sua aliorumque, quibus fors servitum tristis contigerat, exponit: in posteriore historiam duorum fratrum sibi succedentium liberare suscepit. In praefatione huius libri de quo modo ad cognitionem earum rerum, qua memoriam complectitur, pervenerit, et de opera in colligendis utriusque monarchiae regestis fuerit usus. Nominat in primis Aragonensem quendam, Doctorem Bugimanum, qui imperatorem Muley Archy fuerat gubernatori cuiusdam

magnae apud regem auctoritatis viro, a

Ei acceptam quoque fert tabulam geon-
m regnorum Fessae, Tafilettae et Ma-
uam historiae praefixam invenimus. Opus
tres libros dividitur, quorum primus im-
Muley Archy describit; secundus, vitam
et fratris, Muley Semein; tertius, non-
que ad trium regnorum notitiam pertinent.
Initio de Maurorum religione, et summa
capita strictim recensentur. Secundus titu-
latus est de regibus, quorum dignitas non
libero iure ad liberos transmittitur, sed
si plerumque a populo confertur, nisi quis
in vi se intrudat, quod quidem frequenter
fit. Hunc excipit tractatio de populo et
tribus, privilegiis ac habitatione. Inde
de mulieribus, liberorum educatione,
et de mortuorum sepultura, de apostatis,
et ac ludaeis sequuntur. Ultimo omnes
et ac omnia loca, quorum historia men-
ecit, breviter describuntur, ac subiungi-
tabula geographica, quae solum regnum
cum principalium urbium ichnographiis,

Erud. a. 1684. p. 155 sqq.

U DE SAINT-OLON *Relation de l'Em.* Saint-Olon.

*Maroc, où l'on voit la situation du pays, les
et coutumes etc. des habitans.* à Paris 1695.

Cum figg. aen. *Belgice* Hag. Comit. 1698.

figg. aen. (Subiecta est versio Belgica iti-
olandi Frejusii, modo recensiti). — Au-

gis Galliarum ad aulam Maroccanam a-
gatus, libellum lectu tam iucundum ex-
ut itinerariorum scriptoribus non minus,
rindem lectoribus commendari mereatur.

K 2

Ita

Ita enim stilii concinnitate et rerum gravitas varietate oblectat legentem, ut instar esse illis, qui peregrinationum suarum memoriam prolixo plerumque et fastidioso scribendi genere cum aliis communicant. Caeterum ipsa compositio ad duo capita reduci possunt, quorum primum regni Marocani istius temporis, post Francogalliae legationis eventum exponit. brevem regni historiam quatuor illa regna quibus hoc imperium constat, Maroccanum, Susanum et Tafilattanum, ita descriptis recentioris geographiae cultoribus omnino faciat. Tunc auctor progreditur ad reliquos mores et consuetudines Maurorum, hinc rebus ante jam in Europa nota tradit. Digniora sunt, quae de rege istius temporis, Iey Ismael, de eius vitae genere, crudelitate expromit. Legationis historiae subiunguntur stolae aliquot, binae regis Marocani ad Galliae; alia eiusdem ad S. Olonum; alia ad regem Maroccanum; alia Ministri Marocani ad S. Olonum; et ultima ab eodem ad Pontifex trainium data.

Cf. Acta Erud. 1695. p. 75-80.

Ockley. SIMON OCKLEY *Account of South-West Barbary, the territories of the King of Fez and Morocco, written by a person who had been a Slave there. London 1713. 8. Theatise, Hamburgi 1717. 8. Francogallice hoc titulo: Relation des Etats de Maroc, écrite par un Anglois, qui y a été long esclave, publiée par Simon Ockley. à Paris le 12 mai. — Ocklejus, olim Professor linguae Arabicae Cantabrigiensis, hunc libellum, forte fortuna in manus eius incideret, edendū putavit in lucem. In praefatione fatetur, at*

ipsa regione, quam Barbariam australem
 ; II de indole ac vivendi ratione incola-
 rum; III de vestitu utriusque sexus, quo utuntur;
 IV de ordine politico et legibus civilibus; V de
 re, cultu divino, sacerdotibus, ieiuniis etc.
 VI de nuptialibus; VII de genealogia, prae-
 ceptis gestis regis, Muley Ismaëlis (quae
 in capite auctor anonymus, minus vera-
 rum non satis gnaris, ut fieri solet, ac-
 videri, nos docet editor); VIII de regi-
 tico et cultu divino Iudaeorum ibi de-
 IX de summa miseria servorum Chri-
 Additae his sunt litterae binae regis
 aëlis, cum responso, quarum priores
 etiam lingua expressae hic leguntur.
 iocre vero ornamentum conciliat libello
 iptio in aere facta regnorum Fassani et
 l.

Erud. a. 1715. p. 222 sqq.

37, *Dominique de l'Ordre de la très Sainte* Bufnot.
histoire du Regne de Mouley Ismael, Roy
Fez, Tafilet etc.: de la revolte et fin tra-

Recit de trois Voyages à Miquenez et Ceuta pour redemption etc. et la Tradition de l'Eglise pour le rachat des Esclaves. à Rouen 1714. 12. Anglice Theotisce ex versione Anglica a M. Vischero, Hamburgi 1716. 8.

Windus. JOHN WINDUS *Journey to Mequinez, the residence of the present Emperor of Fez and Morocco on the occasion of Commodore Stewart's Embassy thither for the redemption of the British Captives in the year 1721. London 1725. 8. Cum figg. aen. Theotisce a F. C. Weber. Hannover 1726. 4. Cum 1 aen. — Diarium itineris trium vel quatuor mensium per terras Maroccanas, adiunctis sub observationibus Caroli Stewarti, cuius legati Anglici comes Windus fuit, et Corbierii. Vultus quidem insunt multa, minus nota tamen et haud pauca.*

Braithwaite. BRAITHWAITE'S *History of the revolution of the Empire of Morocco upon the Death of the Emperour Muley Ismael. Being a most exact Journal of what happened in those parts in the last part of the present year. With observations natural, moral and political, relating to that country, people. London 1729. 8. Theotisce, Hamburgi 1730. 4. Francogallice, Amstelod. 1731. 12. Auctor, rerum bellicarum aequae ac civilium peritus, navarcha celebris, Iohanni Russelio, rei publicae Anglicaee in terris Maroccanis praesentis supremo, ab epistolis, occasione multa in sciendi et observandi, aliis haud data, bene non modo legationis Russelianaee historiam, tum etiam regni Maroccani fata usque ad mortem regis Muley Alley exposuit. Adpersa sunt etiam ad cognoscendam Maurorum vitae rationem Tabella geographica etiam addita.*

Hist

olunt). à Paris 1733. 8. — De regno
ensi quoque varia traduntur.

Relation de ce qui s'est passé dans le Royaume de Relation
dépuis l'année 1727 jusqu'en 1737. à Paris etc.

12. — Praemissa brevi historia regni Ma-
i antiqua, auctor anonymus ea potissimum
quae inde a morte Muley Ismaëlis h. e. ab
usque ad a. 1737 ibidem gesta sunt.

apz. gel. Zeitung. a. 1743. p. 386 sqq.

HELM FRIEDRICH RAUN'S *zuverlässiger* Raun.

von dem, was während seiner Gefangenschaft
ocko vorgefallen; nebst andern, die Person des
gierenden Fürsten und seine Lebens-Art be-
ten Nachrichten; aus dem Dänischen ins Teut-
übersetzt (ab Andrea Schuhmacher). Coppen-

1754. 8. — Diarium potius fatorum tri-
quae auctori cum aliis Danis captivis sub-
erant, quam itinerarium! Insunt tamen
quae Maroccanorum eorumque tyranni
, ut et civitatem Maroccanam, spectant.

HORG HOEST, *Kongel. Majest. virkelig Ju* Hoest.
Raad Eftersretninger om Marokos og Fes.

oriundus, inde ab a. 1760 usque ad a. 1768 terris Maroccanis versatus est, primum quidem societati mercatoriae Dano - Africanae addictum postea munere praefuit regi Danici commerciorum causa Suiiae s. Mogodori functus est. Quia igitur ibidem ipse bene observavit, rerum variorum linguaeque Arabicae cognitione probe instructus, larga manu exhibuit. Agit vero potissimum decem capitibus de rectoribus rerum Maroccanarum antiquis et novis; de geographia recentiore; de hominibus, qui hodie regnum Maroccanum et Fessanum incolunt, scilicet de Maris, Arabibus, Brebris s. Berberis, Afris, Iudaeis de statu civili, redditibus, magistratibus, aula; re militari; de piratica; de religionibus; de disciplinis et artibus; de commerciis; de historia naturali. Rectores Maroccani recensentur e manu scripto Arabico, auctore *Muhammede Ka-* respectu vero ubique habito ad historicos rectiores, qui etiam subinde corriguntur. *) Notiora sunt plura, quae auctor de religione addit, eo minus cognita, quae de commerciis, litteraria ac historia naturali narrat.

Cf. *Goetting. gel. Anz.* a. 1781. Zugabe p. 673-68

(ID. ECCARD) in *Meuselii histor. Litter.* a. 178

P. I. p. 27-39.

Friedrichs.

Recentissima de rebus Maroccanis, de urbe primis Tanger, de Maurorum moribus ritibus bene narravit C. F. FRIEDRICHS, Goettingensi iure consultus militaris Gibraltariae tempore oblationis nuperrimae, in epistola, Tangeri die XX Junii a. 1783 scripta, typisque mandata in *Goetting. Magazin* a. 1785. P. I. p. 56-89.

2.

*) Laudat Hoeslius nomen FRANCISCI DE ELBERTO *Mission historial de Marueccos*; qui liber bis plane incognitus est.

DIEGO DE HAEDO, *Abad de Fro-*
Orden del Patriarca san Benito, natural
Carranço. En Valladolid 1612. fol. —

nae raritatis continet topographiam
riensis capitibus XLI; epitomen histo-
riis, inde ab exitu saeculi XV usque
auctore **ARUCH BARBARROJA**, capi-
; tres dialogos de captivitate Christia-
eriae, de martyribus Algericis, et de
urcarum et Maurorum. Indice opus

s Merkwürdigkeiten der Garellischen Bibl.
qq.

10 Algeriano ex variis auctoribus; *in* De regno
perii statu. *Lugd. Bat. ap. Elzev.* 1630. Algeriano.

JELIS D'ARANDA f. **D'ARANDA** hi- d'Aranda.
vitat^{is} Algeriensis, Hispanice conscri-
belgice hac epigraphe: *Historie van de*
laverays. Haag 1657. 12. *Francogallice*
1: *Relation de la captivité et liberté de*
Aranda. indur esclaves à Alger. à Paris

Cardinalis, protectione, per CLII annos usque ad a. 1651 continuato. *Romae* 1658. 4.

de Rocqueville.

DE ROCQUEVILLE *Relation du Royaume et Gouvernement d'Alger.* à Paris 1686. 8.

de Tassy.

LAUGIER DE TASSY, *Commissaire de la Marine pour S. M. très-chrétienne en Hollande, Histoire du Royaume d'Alger, avec l'état de son gouvernement, de ses forces de terre et de mer, de ses revenus, police, justice, politique et commerce.* à Amsterdam 1725. 8. — Liber, ut nobis quidem videtur de rebus civitatis Algerianae optimus, in omnia, quae titulus innuit, egregie illustratus. Libris duobus absolvitur; prior agit capitibus de regno Algeriano eiusque incolis, posterior capitibus XXI de urbe Alger in specie, de re militari, de commerciis, redditibus etc. Auctor ut opinor vulgares et praedudatas v. c. de rebus illorum immanitate erga servos Christianos, nonne oppugnat.

Morgan.

* I. MORGAN'S *complete History of Algiers, which is prefixed an Epitome of the general History of Barbary, from the earliest times; interspersed with many curious Remarks and Passages, not touched by any writer whatever.* Vol. I. London 1728. ibid. 1731. 4. — Viginti per annos auctor Africa septentrionali, Algeriae in primis, vix linguaeque ibi usitatae peritus omnia diligenter perscrutatus est; nec neglexit, quae antea *Alatus, Hasdo, Marmol et Tassy* de rebus istis litteris mandaverant; passimque eos correxit. Volumus primum — secundum, quantum scimus, reperiit — sistit brevem epitomen historiae Africae septentrionalis universae, sectionibus sex, quibus de primis incolis, de Karthagine, de provinciis Romanis in Africa usque ad Vandalorum imperium, de eodem usque ad Arabum adventu

... de Romanorum superbia et iniustitia et de
... Afriorum vitis, et de historia usque
... saeculum XVI, ubi Algeria Turcarum imperio
... dicta. Opus ipsum sex capitibus absolvitur:
... de nomine, fatis et situ Algeriae; 2 et 3. de
... gloria Barbarossae, piratae; 4. de Hairadino,
... fratre; 5. de rebus gestis Hassani, huius suc-
... cessori; 6. de rebus gestis Haji, qui Hassano,
... Hassani filio, imperium tradere coactus est.

LE ROY (.....) *Etat général et particulier* le Roy.
... *du Royaume et de la Ville d'Alger, de son gouverne-*
... *ment, de ses forces de terre et de mer, revenus, justice,*
... *fin, commerce, politiques etc. Auquel on a joint*
... *plusieurs pièces aussi authentiques que rares et inte-*
... *ressantes.* à la Haye 1750. 8. Theotisce, Hanno-
... 1752. 8 mai. — Auctor ipse affirmat, maxi-
... ma libri partem e relationibus legati cuiusdam,
... missos per annos Algerii commorantis, haustam
... esse. Cuius nominis tacendi rationem haud vide-
... re. Alii, quibus copia fuit, hunc librum cum
... historia Algeriensi, a *Laugierio de Tassy* tradita,
... confandi, contendunt, istum ex hac ad verbum
... scriptum esse.

An Epitome of the History of Algiers — ex- Epitome
... *from Haedo, Marmol, L. de Tassy, Mor-* etc.
... etc. London 1750. 8 mai.

(G. F. E. SCHOENBORN, olim legato Danico, Schoen-
... merciorum causa Algerii degenti, hodie le- born.
... Danico in aula Britannica, ab epistolis)
... *Schreiben aus Algier vom 22sten Jan. 1776 über die*
... *Spanische Expedition; in Teutschen Museum*
... 1776. lun. p. 520-535. — Epistola ad cogno-
... scendum statum Algerii recentiore, militarem
... statum, minime inutilis.

3. *De rebus Tunetanis et Tripolitanis.*

St. Gervais. SAINT - GERVAIS *Mémoires historiques*
concernent le gouvernement de l'ancien et du nou
royaume de Tunis. à Paris 1736. 12 mai. —
 Etor, usque ad a. 1733 Francogallorum apud
 netanos Consul, editis his commentariis, he
 ribus legenda tradere, quae vel ipse viderat,
 certo cognoverat, simul ac vitae non inerti de
 exactae rationem reddere, ac secuturos tan
 consules monere de evitandis periculis, viam
 laudis obtinendae docere voluit. Sunt om
 commentarii, in quibus saepius ordinem fr
 requiras, semel dicta ter quaterque inculcari
 prehendas, alia interdum et alia desideres. E
 ratio tamen satis excusare videtur auctorem
 defendere, quae docet, ex adversariis coll
 haec fuisse monumenta, uti illa ad manus ven
 Primo auctor antiquam Tuneti faciem sub imp
 Karthaginensium spectandam exhibet, numos
 censet, rudera enumerat, aquaeductus adhuc
 stare ait, ingens ac stupendum opus, per 60 m
 liaria directum, quod nec temporis iniuria, n
 barbarorum furor, destruere potuerit. Quae p
 Muhammedis fata, ruente Romano imperio, T
 neto acciderint, exponit; qua ratione Chaliph
 urbem hanc curatoribus suis administrandam
 derint; et sic historiam ulterius prosequitur.
 spergit alia quaedam, ut de Turcarum in Mau
 insolentia et saevitie, de sermone Tunetanoru
 partim Arabico barbaro ac per infinita vocab
 Africana deturpato, partim Turcico, qui est co
 munis ac vulgaris, partim corrupto Italico, qu
 linguam Francicam appellant. De apostatari
 nequitia et damnis, quae Christianis inferunt,
 de nationibus Europaeis et numero Iudaeoru

urbam gerendi et decussatis pedibus se-
vestitu virili et muliebri, de domiciliis,
structura Tuneti, eius historia et raris
torum reliquiis, de castello et Divano,
rum copia et reditu, de scholis ac asy-
lisculis, quae *Mahrabut* appellant, eo-
post mortem veneratione ac duplici ge-
Bassarum s. foris mercatorum, de more
et mulierum in publicum prodeundi, de
et tempore claudendarum portarum, de
et eorum triplici genere, de Iudaeis vel
et Liburnis, qui, quamvis eandem urbem
colant, iisdemque templis, iisdem fruun-
tur, Vatiniano tamen se odio prosequun-
tur et Capucinis, de Trinitariis, qui-
dam Hispana matrona curam manci-
piorum iniunxit. De iustitiae ad-
mine, de Principibus, quos *Bayos* vocant,
et, qui tunc temporis Tunetum rexit,
et *Ali*; de Beduinis s. campestribus Ara-
bis religione Muhammedana, ubi haud
t. Agit etiam de procerum, mercato-
ribus vivendi ratione, educatione libero-
coniugio. Funeralia, medicorum fata
que habitum describit; praeter vanos
mas capitales Tunetanorum affert. Po-
tatem regni Tunetani, interiores motus,
que hostes aut amicos, ostendit. Brevis-
e, quomodo Francogalli cum Tunetanis
ocet, et succincta aëris, regionis, cam-
et modi Christianorum illic vivendi, de-
et commentarios hos claudit, quos harum
mantibus utilissimos, necessarios, meliore
mmendamus.

pl. ad Nova Acta Erud. T. VII. p. 533-539.

(EDUAR-

Stanley. (EDUARDI STANLEY'S) *Observations on City of Tunis*. London 1786. 4. — Non in urbem Tunis, verum etiam alia regni loca, glus, plures per annos negotiis popularium prospiciens, diligenter describit; rationem si habens status politici hodierni aeque ac antiquis, cuius monimenta varia, quae supersunt, enumerat atque explicat. Observationes quoque sunt super Francogallorum et Anglorum in agendi ratione in commerciis per mare mediterraneum versus Orientem institutis. Excerptum utilissimi exstat in *Histor. Portseville* a. 1786. R. p. 233 - 246.

Ulloa. ALFONSI ULLOA (Historici Castiliani, Maximiliani Imp. et Philippi II reg. Hisp. Ventis prospicientis) *Historia dell' Impresa di Tripoli di Barbaria, fatta per ordine del Re cattolico l'anno 1560*. Venetia 1566. 4.

Rothmann. ROTHMANN'S (D. Medicinae Suecici) *Nach Garean, im Gebiete von Tripoli, im Novemb. und Decemb. 1774; ein Schreiben an den Reichs-Rath in Wargentin in Stockholm; in Schloezers Briefen* T. I. p. 326 - 342. Regio regni Tripolitani in epistola describitur, quam alii itinerariofurores neglexerunt.

1455 missus, *) ut littora Africae
 ulterius, quam ante factum, explo-
 Qui, socio *Antoniotto Uffomars*, Genuensi,
 Europaeorum fuit, qui promontorium
 ac viride praeternavigaret, insulas pro-
 viridis reperiret, et usque ad fluvium S.
 perveniret. Duplex itinerarium five
 literis mandavit. Alterum iter versus flu-
 megam et Gambiam, alterum, aliud iter
 atque ad insulas promontorii viridis,
 Editiones v. supra Vol. II. P. II. p. 318.
 addendum, epitomen duplicis itinerarii
 existare in Collectione itiner. Prevotiana
) Ubi etiam ex collectione Ramusiana,
 Cadamosto, PETRI DE CINTRA, Lusit-
 versus Sierram Leonam breviter descri-

MAE WINDHAM (Navarchae Anglici) Windham.
to Guinea and Benin (1553); in Hakluyti
 Navi-

Brynaeo in errorem inducti, supra Vol. II. P. II.

Navigations Vol. II. P. II. p. 11 sqq. et in
lectione itiner. Prevot. T. I.

Lok. IOHANNIS LOK *Voyage to Guinea* (1555)
ibid. p. 14 sqq.

Townson. GUILIELMI TOWNSON, *Marchant of*
don, thres Voyages to Guinea (1555-1557)
p. 23-52.

Two Voya- *Two Voyages of Guinea, at the charge of*
ges. *liam Gerard* (1562. 1564); ibid. p. 54 sqq.

Fenner. GEORGII FENNER *Voyage to Guinie,*
islands of Cape Verde, in the years 1566,
thres ships — written by Walter Wren;
p. 57-64.

Welsh. *A Voyage to Benin beyond the Country*
sea, set forth by Master Bird and Master
Marchants of London, with a shippe called
chard of Arundell, and a Pinasser; written
MES WELSH, *who was chiefe Master of*
voyage, begonne in the years 1588; ibid. p. 11
Second voyage a. 1590; ibid. p. 130 sqq.

Rainold et *RICHARDI RAINOLD et THOMAE DASS*
Dassel. *Voyage to the Rivers of Senega and Gambia, ad*
ing upon Guinea (1591); ibid.

Linschoten. JAN HUYGEN VAN LINSCHOTEN de
ptionem Guineae, ubi a. 1594 vel 1595 ful-
seruit itinerario, supra Vol. II. P. I. p. 341
nobis commemorato.

Jobson. RICHARDI JOBSON *Golden Trade, or a L*
very of the River Gambia, and the Golden Tra
the Ethiopians: also the Commerce with a great
Marchant, called Buckor Sano, and his Report of
Houses covered with gold, and other strange Obs
tions for the good of our own country. Lon-
1623. 4. Excerpta exhibuerunt *Astley* in Col-
itin. T. II. p. 174 sqq. et *Purchas* in *Pilgrimes* 7
p. 1567 sqq.

in *True Relation of Voyage, imployed by St. John, Knight, and others, for the f the Gambia, in the Sion, a Ship of 200 iral, and the St. John, Vice-Admiral; y passed 960 Miles up the River into the*

Haec relatio nunquam integra typis Purchasius, illa usus, epitomen brevem ibuit in *Pilgrimes* T. II. p. 921-926. triusque relationis critica exstat in Colner. Prevotiana T. III. — Navarcha 1620 et 1621 in Africa fuit, Europaeo-

is, qui Gambiam regnaque adiacentia Observavit bene aequae ac narravit. moribus, ritibus religioneque Aethio- medicorum, ut et de animalibus ter- ventibus, tradidit, egregie cum am- lationibus scriptorum hodoeporicorum n conspirant. Ipse quidem miracula credidit tamen narrata. Genius sae- gitur etiam ille ipse, fidem tribuerat iro testis Aethiopibusque cum diabolo viventibus. Mercatorum Anglicorum s ac fraudes libere perstrinxit.

III JANNEQUIN DE ROCHEFORT Jannequin de Roche- fort.
Libye au Royaume de Senéga, le long du la description des habitans. à Paris 1643.
 1643. aen. Epitome in Collectione itiner. T. II. p. 20-27, et in Collectione itiner. T. II. — Anno 1637 auctor e Gallia am versus profectus est, annoque 1639 ima fuit Francogallorum navigatio in ega, cui interfuit. Capitibus XXIX bre- odumque negligenter rem suam gessit. cacteris observationes super moribus n.

t. Vol. III. P. I.

L

Beschry-

**Beschry-
vinge etc.** *Beschryvinge van Guinea; adiecta versione
gleae Leonis Africani, de quo Vol. II. P.
319 sq. egimus.*

de Martes. *PETRI DE MARE'S Beschryvinge van de
Kust van Guinea, waarin den aert der landts,
manschap, gedierten, vogelen, vischen, boom-
den, bergwerk, mineralien etc. Amsterd. 16*

Villault. *NICOLAI VILLAULT DE BELLEFON-
tation et voyages des côtes d'Afrique, appellés
en 1666 et 1667. Avec la description du pays
mœurs des habitants. à Paris 1669. 12. Angli-
gligenter, Lond. 1670. 12. iterum ibid. ex
Epitome in Collectione itiner. Prevostiana T.
Auctor, eques Francogallicus, littora s.
haud vulgari opera describit; sic et eorum
horumque mores, religionem, statum c.
minorem impendit animalibus atque terrae
ventibus.*

Phillips. *THOMAE PHILLIPS, navarchae A-
diarum itineris, annis 1693 et 1694 inde
gla versus Promontorium Monserado in A-
indeque per Guineae littora etc. suscepti; in
chill's Collection of Voyages T. VI. et in C-
itiner. Prevot. T. III. Cum figg. aen. —
digna aequae ac indigna insunt de Guinea atq-
populis ibi habitantibus, de commerciis etc.*

d'Elbée. *D'ELBÉE Nouveau voyage en Guinée en
pour l'établissement du commerce; in Relation
qui s'est passé dans les Isles de Terre-ferme de
riques etc. à Paris 1671. II Voll. in 12.*

Müller. *WILHELM IOH. MUELLER'S Africa
auf der Guineischen Goldküste gelegene Land
Fetu, wahrhaftig und fleissig, aus eigener ach-
ger Erfahrung, genauer Besichtigung, und
lässiger Nachforschung beschrieben, und mit
lichen Kupfern, und einem Fetuischen Wörter*

nt. Hamburg 1673. 8. Nürnberg 1675. 8. burg 1676. 8. Cum figg. aen. — Auctor, burgo-Lüneburgicus, cum Societati mercatorum Danicorum Africanæ suam in sacris peraribus addidisset operam, ipsis Kal. Ian. a. 1662 n., in Africam abituram, Glückstadii conlatus, et, eo delatus, coetus in regione Fetuici per octennium ecclesiasten egit integrum. burgum hinc, et in Holsatiam, anno circiter reversus, et istuc per annos aliquot commoratus, descriptionem regionis Fetuanae composuit, ob diligentiam veritatisque studium maxime commendabilem. Editio 1676 ab auctore postea auctaque est, addita praefatione D. Rud. E. Professoris Gymnasii Hamburgensis.

(J. GABY) *Relation de la Nigritie.* à Paris Gaby. 1782. — Auctor in praefixa dedicatione se ad Superiorem conventus observantiae S. Francisci Loches. Ipse cum tribus aliis eius ordinis in sub initium anni 1686 a rege Galliarum missus fuerat ad propagandam apud Nigritas Christianam. Praefatio libelli nobis accuratam Nigritiae notitiam hydrographicam, uranographicam ac geographicam: sed inchoata, ut exactam nobis descriptionem terrarum largitus fuerit, ut vix quid praeter sola nomina regnorum, ne quidem nomina, sed maximorum duntaxat istius regionis nominum; certe ad cosmographicam disciplinam accedere queant, tam parce tetigit, ut vix germani huius imperii limites inde satis paterentur specialis locorum situs. Ut adeo abuisset auctor, cur tantopere culparet geographorum ac geographorum plerosque, quod in regione tam pauca et ne ea quidem satis nobis tradant, falsis nempe relationibus nixi:

quandoquidem ipse parum aut nihil attulit, supplendo tali defectui sufficere posset; per quam quod testatur, se sciscitando ibi nihil quam inaudire valuisse aut de regno Senegaliae de urbe eius nominis, quae et alias Tubucatae dicitur, in regione Nigritarum sitis. Cuius maxima libelli pars infumitur recensendis consuetudinibus moribusque Nigritarum, nec non quibus ad historiam naturalem regionis sitis.

Cf. Actorum Erud. Suppl. T. I. p. 421 sqq.

le Maire. LE MAIRE, inter optimos de Africa antiquissimi scriptores referendus, egregia et a praecipuis non observata etiam docet de terris Senegaliae et Gambiae adiacentibus. Plura narrabimus in capite de insulis Canariis.

Tillemand. ERICI TILLEMAND *Liden ufsoldig beretning om det Landshop Guinea*. Kiobenhavn 1697.

Montauban. MONTAUBAN *Relation des Voyages en Guinée* addita versione Francogallicae libri *Bartholomaeus Casae*, qui inscribitur: *Relacion de la destruccion de las Indias occidentales*. Versio ista prodit 1698. 8.

Froger. FRANCISCI FROGER, *Ingenieur volant sur le vaisseau le Faucon Anglois, Relation du voyage fait en 1695, 1696 et 1697 aux côtes d'Afrique, détroit de Magellan, Brésil, Cayenne et Antilles, par une Escadre des Vaisseaux du Roi (France); commandée par M. de Gennez. Avec un grand nombre de Figures dessinées sur les lieux*, à Amsterd. 1699. 12. ibid. 1702. 12. Postea titulo: *Relation d'un voyage dans la Mer du détroit de Magellan etc.* à Amst. 1715. 12. *Anglice* ab Osborne.... Epitome in Collectione itiner. Prevotiana T. XII. — Breviter qui

and. 1705. 8. ibid. 1721. 8. Cum figg.
miste ex versione Francogallica, Ham-
g. Cum figg. aen. *Italice* ex eadem ver-
met. 1752 - 1754. III Voll. in 8. Cum
— Auctor, Belgarum Foederatorum
e Pro - Praetor s. Vice-Praefectus orae
Guineensis, Collegii pro stabiliendis
merciis instituti Assessor, atque Castelli S.
ud Elminenses Praefectus, veri amans
umque naturalium satis curiosus, de
Guineae posteris tradidit, praestantio-
nsendam; cui vel ideo maior habenda
ue aestimatio, quod oculatus omnium,
t; tredecim per annos testis fuit, et ea
de commerciorum ac incolarum illius
u recenset, quae circa finem superioris
nostri saeculi contigere. Dispersuerat
ua in libros quinque, sed mutavit brevi
m, et per epistolas telam, quam exor-
pertexturus, viginti illarum Belgice
quibus duas eiusdem argumenti alias, a
Andaasio et *Ioanne Snoek* ipsi missas ad
se iunxit. *Prima* earum monita quae-

possidebant, ea tamen differentia, quod Batavici Praefectorum, quos Directores gens auctor appellat, culpa omnia fere perdidit. Batavi vero, tanquam rei nauticae ac incensae magis gnari, magnam ex auro, ebore atque cippis mercaturam tunc temporis fecerint. Sed regionem Labinensem et Adomensem; *tertiam* Commannensem, cuius emporium celeberrimum Elmia urbs est; *quarta* Fetoensem, Salsensem, Fantinensem provincias; *quinta* Acron et Agonnensem territorium, nec minus regnum Aquamboensem, in quo Angli, Batavi et Dani sicca fundarunt, delineant. *Sexta* tractus, ubi rum colligitur, eiusque formam ac pretium; *septima* vero auri inde ad Europaeos asportati; *octava* tum ponit; *nona* aërem intra montes missum, morbos inde obortos, vulnerumque decocta olera sanationes, et fulmina plane tributa saepenumero illic locorum obvia delineant. *Decima* mores incolarum versutos et vafros, tum, educationem, linguam, agriculturam, commercia, et quae eius generis sunt; *undecima* cultum sacrorum, infinitum idolorum numerum, saculorumque fraudes; *duodecima* regiminis formam, iudicia, tribunalia, regii cultus a plebeio vitare discrepantiam exiguum, Batavorum autem in Aximenfium maximam partem imperium, morumque diversas species; *decimam tertiam* morborum remedia et funerum ritus; *decimam quartam* animalia quadrupedia; *decimam quintam* volatilia, pisces, ceteros, serpentes; *decimam sextam* arbores, frutices, plantae, fruges et legumina; *decimam septimam* vero singulares de manibus bestiarum historiolas exhibet: *decimam octavam*, *decimam nonam* descriptionem Quahoviae, Ladincuriae, *decimam undecimam* provinciarum, fluminum variorum, ac *decimam duodecimam* in primis Fidae. Huic regno, in Guineen

... descriptiones locorum, a Bosmano
... tractus inter promontoria Misurado
... fluminum Iunck et Sestre etc. Septem
... tabulae aeneae, non ab auctore ipso, sed
... delineatae; quatuor sunt arces Euro-
... versus orientem urbis Elminae sitas:
... animalia.

•
Litt. Erud. a. 1705. p. 261-267.

DOFREDI LOYER, *Preset Apostolique des* Loyer.
des F. F. Prêcheurs aux Côtes de Guinée en
Religieux du Couvent de Bonne Nouvelle de
Bretagne (†) Relation du Royaume
Côte d'Or, Païs de Guinée en Afrique.
714. 12 mai. Cum figg. aen. Epitome in
me itiner. Prevotiana T. III. — Auctor,
1701 usque in a. 1705 extra patriam in
occidentali commoratus, candide, ut vide-
liligenter describit regionem Guineae, ab
se neglectam, quam *Iffyny* appellant, ge-
iores ac religionem hominum ibi viven-
animalia, plantas et fata, quae Francopolli

regiones quasdam mari adfitas instituit. In quibus quae memorabilia ipsi occurrerunt, exponit; lineationes et descriptiones satis curiosas variorum naturalium corporum, testarum scilicet marinarum, concharum, piscium, arborum, herbarum animalium serpentium, brutorum rariorum, tumque, nec non descriptiones morborum, et remediis iis adhiberi solitis, exhibet. Nullo ordine usus taedium lectionis suae multis fabularum narratiunculis ex parte scurrilibus distinguit, eorum mores acerbissimo sale quavis occasu perfricans. Geographica, ab eo allata, non paene iam ex auctoribus praecedentibus. Praecipua videntur, quae de regnis Iudae, et tunc Widae, atque Ardres tradit. Altera liber occupatur narrationibus de insulis nonnullis in occidentalis, v. c. Margarita, Martinica.

Cf. Actorum Erud. Suppl. T. VIII. p. 36 sq.

Atkins.

IOH. ATKINS, *Surgeon in the Royal Navy* († . . .) *Voyage to Guinea, Brasil and the West Indies, in his Majesty's Ships the Swallow and the Mouth*. London 1723. 8. ibid. 1735. 8. Epitome in Collectione itiner. Prevot. T. III. — Auctor chirurgi munere functus, ab a. 1721 usque 1723 in Guinea et India occidentali commoratus post reditum magno popularium suorum praememorabilia varia de Guinea eiusque incolis, non de commerciis, typis mandavit. Novi tamen non multum ineft.

Houstoun.

IACOBI HOUSTOUN, *Medicinae Doctor* (†) *Some new and accurate Observations geographical, natural et historical; containing a true impartial Account of the Situation, Product et natural History of the Coast of Guinea, so far as respects to the improvement of the trade, for the advantage*

pingat.

MILMI SNELGRAVE *New Account of* Snelgrave.
the Coast of Guinea and the Slave-Trade. Lon-
don. 8. ibid. 1734. 8. Cum tabula geogr.
ad hac epigrapha, e qua simul libri
cognoscas: *Nouvelle Relation de quelques
parties de la Côte de Guinée, et du Commerce d'Esclaves qu'on
y fait. I. L'Histoire de la dernière Con-
quête de Juda, par le Roi de Dahomé.
de l'Auteur au Camp de ce Conquerant, où
il a vu plusieurs Esclaves etc. II. La manière
dont les Nègres deviennent Esclaves. Le nombre qu'on
en transporte tous les ans de Guinée en Amérique.
et qui prouvent que ce Commerce n'a rien
de déraisonnable. Les Soulevemens de ces Esclaves à bord des
vaisseaux où étoit l'Auteur etc. III. La Relation
qui est arrivée à l'Auteur lorsqu'il fut pris
par les pirates, et de plusieurs autres dangers aux-
quels il a été exposé. Traduite de l'Anglois du
Guil. Snelgrave, par Mr. A. Fr. D. de
B. à Amsterd. 1735. 12. Cum tabula geo-
graphica, in qua Danvillius littora Guineae deli-*

apparet, primam, quam cum aliis posuimus, in editionem, hanc solummodo narrationem continere, nisi forte contendere velis, talem editam prorsus nullam adesse.

Labat f.
Brûe.

JEAN BAPTIST LABAT *Nouvelle Relation de l'Afrique occidentale, contenant une Description du Senegal et des pays situez entre le Cap Blanc Rivière de Serre Lionne, jusqu'à plus de 300 lieues en avant dans les Terres, l'Histoire Naturelle du pays, les différentes Nations, qui y sont répandues, leurs Religions, et leurs Mœurs, avec l'état actuel présent des Compagnies qui y font Commerce, ouvrage enrichi de quantité de Cartes, de Plans, et de Figures en Taille-douce.* à Paris 1728. V Voll. 12 mai. ibid. 1732. V Voll. in 12 mai. ibid. V Voll. in 12 mai. — Labatus ipse Africanum vidit: usus vero est, in componendo hoc relationibus fide utique dignis, his praecipue, directores, ut audiunt, generales rei mercatorum Francogallorum, Goreae potissimum habitationis chartis mandarunt. In quibus eminet ANDRÉ BRÛE, qui inde ab a. 1697 et plures peritumque ab a. 1714, munere isto functus sum fide atque sollertia, cursus periculorum plenus, fluviis Senega et Gambia, non modo commerciorum, verum etiam litterarum artiumque augumentum gratia, instituit. Cuius viri observationum summum operis Labatiani decus, numero, et ἀκριβεία omnes, quae ab aliis antea postea in lucem editae sunt, antecellunt. Licet Labat haud indicaverit singulis in locis, quae huic vel aliis debuerit, quod quidem fieri debuisset tamen operi praestantia sua manet. Scimus enim hunc monachum peritissimum et doctissimum etiam in aliis huius generis libris cura sollerti et tes subsidiaque, quibus illi uti licuit, examin-

Na

apponit. Agitur etiam de commerciis
Sali, Sale Ammoniaco, Ambra etc. Pars
describit animalia varia, v. c. Struthiocac-
tionem, tigridem; terraeque proventus,
indicum, bezoardicum, zibethum;
fluviumque Senega, incolasque ibi de-
nantes eorum, religionem etc. Pars *tertia*
trahit relationem de regulis nigris, de
marum generibus, de flumine Nigro, de
bellis, eorumque gregibus, de ele-
s etc. de itinere Bruii in flumine Senega
gnum Galam. Parte *quarta* describitur
Bambuc, insula Gorea, promontorium
Cayor, Baol, Burfin, Bruffal-
ore; ut et commercia in his terris et in
bia. Pars *quinta* exhibet iter Bruii versus
cum narratione de frugibus ibi nascenti-
insulis vicinis, de Bruii reditu in Galliam,
in commoratione in insulis Azoribus etc.
eius observationes super Lusitania, eius-
civilibus rebusque naturalibus. Nonnulla
pere superflua nimisque copiose exposita
; nonnulla quoque vulgaria et e trivio

Enrichi d'un grand nombre de Cartes et de Plans en Tailles douces. à Paris 1730. IV Voll. in 12. à Amsterd. 1731. IV Voll. in 12 mai. Cum aen. — Quum Labatus continuationem a modo memorati, in qua ulterior Africa occurrentalis inde a fluvio Serrelione usque ad promontorium Gabo et fluvium Cameronem describere elaborare vellet, eumque in finem relationum contemnendas, licet imperfectas, cum Labatrum tum Francogallorum, collegisset; casu in equitis *des Marchais* notitiam venit, viri itineribus in Africam et in Americam clarissimi. Semel iterumque, navarchae munus functus, Guineam vidit omniaque ibi memorabilia diligentia notavit. Opus, cui Labatus facilem commodavit, in quatuor volumina distributum, incipit a flumine Serrelione, in cuius descriptione desit opus praecedens, finitque flumine Camerone. Continet igitur omnia intra gradum longitudinis quintum et vice tertium. Volumen *primum* capitibus XII agitissimum de promontoriis Monte, Mesurado, ma, terrisque adiacentibus, de littore, et vulgo dicitur, aureo, eiusque incolis. *Secundum* totidem capitibus de flumine Volta, de regnis dra et Iuda s. potius Wida huiusque regibus, rumque cerimoniis et occupationibus; de commerciis ibidem ab Europaeis institutis; de religione, moribus ac ritibus incolarum regni etc. *Tertium* integrum dicatum est descriptioni insulae Cayenne, coloniaeque a Francogallis conditae. *Quartum* capite primo sistit descriptionem provinciae Guianae in America meridionali capite secundo missiones, propagandae fidei Christianae causa ibidem constitutas; capite tertio societatis mercatoriae Francogallorum Guineae

LIBR.

*Journal d'un voyage sur les Côtes d'Afrique et Journal etc.
d'Espagne.* à Paris 1737. 8. Ne minimam
notitiam huius diarii reperire possu-

HOLOMAEI STIBBS *Diarium*, in itinere Sibbs.
1724, flumine Gambia instituto, com-
in *Francisci Moors* collectione Vol. II.
29 sq. recensita.

ELMI SMITH *New Voyage to Guinea* Smith.
1744. 8. ibid. 1750. 8. Cum figg.
cogallice hoc titulo: *Nouveau Voyage de
tenant une Description exacte des Coutu-
miers, du Terrain, du Climat, des Ha-
des Bâtimens, de l'Education, des Arts
l'Agriculture, du Commerce, des Emplois,
us, des Rangs de distinction, des Habita-
Divertissemens, des Mariages, et générale-
t ce qu'il y a de remarquable parmi les Ha-
à Paris 1751. II Parties in 12. Cum
Epitome in Collectionis itiner. Prevot-
III. — Auctor a Societate mercatoria*

quiras; *) editor; qui post auctoris mortem eius chartis illud composuit, ne rationem quae earum habuit. Multo melius libro confici si easdem illi addidisset, quam figuris animalium finibus admodum delineatis. Male quoque provincia sua editor functus est, quod ex alienigenis, velut e Bosmaniano, varia diastrophis intruderet. Manca adeo est descriptio stellarum Anglicorum, et quae ad historiam naturalem spectant, plane abesse poterant. Minus observationes utiles minimeque vix passim occurrunt.

Rask. IOH. RASK *Eukort of sandfærdig Reise til og fra Guinea*. Nidros. 1754. 8.

Roemer. LUD. FERDIN. ROEMER *Adskillige i Handel paa Kysten Guinea og i Vestindien*. Copenhag. 1756. 4. Editio auctior hoc titulo: *En ny og fuldstændig Efterretning om Kysten Guinea*. ibid. 1771. 8. Cum figg. Theotisce, sine auctoris nomine, dum editionem priorem hac inscriptione: *Handlung verschiedener Völker auf der Küste Guinea und in Westindien*: Kopenhagen 1775. ibid. (forte titulo solo mutato) 1771. 8. Editione posteriore, cum auctoris nomine et praefatione *Erici Pontoppidani* ibid. et Lips. 1778. 8. Utraque versio multis vitiis laborat. — Editor Proto-Mercator Societatis Dano-Africanae in littoribus Guineensibus fuit usque ad 1743, quo in patriam rediit. Peritia commerciorum variis Europae gentibus ibi institutorum haud parvis ex eius libro elucet, laudabilique utilis narrando et iudicando libertate. Cap. I agitur de commerciis Belgarum in Guinea. Cap. II de commerciis Anglorum. Cap. III de commerciis

*) Cognitu dignissimae in collectionem itiner. Praenotanda nam translatae sunt.

rationem de cultura iaccuari et gonyphi
s. Crucis, quam Dani in India occiden-
tali, transumptam ab interprete e diario
scripto (*Oekonomisk Journal* etc. 1757).
auctor ipse et, quod magis miraberis,
Pontoppidanus in praefatione, defen-
dent commercia mancipiorum nigrorum

HAELIS) ADANSON, *Correspondant de* Adanson.
Académie des Sciences (de Paris), Histoire na-
turelle du Sénégal; avec la relation abrégée d'un
voyage en ce pays pendant les années 1749,
1751, 1752 et 1753. à Paris 1757. II Voll.
Cum XIX figg. aen. *Theatris* inter-
s duas habemus: unam, ab anonymo
n, emendatam vero et annotationibus
illustratam, a Ioh. Christi. Dan. Schrebero,
L. et Prof. Erlangensi, Lips. 1773. 8 mai.
auctore Frid. Henr. Guil. Martini, D.
n Berolinensi, qui etiam notas adiecit,
s quidem, pretii vero paullo minoris,
anis, Brandenburgi 1773. 8 mai. (Huic
adiecta est Adansoni tabula geographica,

moramur in itinerario operi praefixo. Id quod breve, sed plenum observationum, nova Auctor enim plurium disciplinarum artium utilium gnarus, linguae quoque Aethiopum fluminibus istis haerentium operam dedit laudem, eaque adiutus plura accuratius cognoscere potuerat. Quantum historiam generis humani augere et promovere potuisset, si hominibus tam, quam conchis, curam impendisset.

Cf. Goetting. gel. Anzeig. a. 1757. p. 876-879-944.

Lindsey. IOH. LINDSEY *Voyage to the Coast in 1758*. London 1759. 4. Cum IX figg. auct. Auctor, concionatoris navalis munere functus expeditione, quam Angli duce Augusto Keppel a. 1758 adversus Francogallos in insula Gambia susceperunt, quosque inde pepulerunt. Quae gestas dum narrat, simul varia memorabilia insulis Gorea, Senegala, Teneriffa visa vel dicta refert. Ab Adansono haud una in re differt; qui tamen in historia naturali sine dolo Anglum superat.

Cf. Goetting. gel. Anzeigen a. 1763. p. 423 sq.

Nachricht
etc. *Nachricht von der Insel Gorée*; in den *Begebenheiten Beyträgen* a. 1759. Partic. 36 - 38. Iste in *Stuttgard. oekon. phys. Auszügen* T. I. p. 111 sqq.

Demanet. *Abbe DEMANET, ci-devant Curé et Aumônier pour le Roi (de France) en Afrique — Nouvelle Histoire de l'Afrique Française, enrichie de Cartes et d'Observations Astronomiques, Géographiques, et de marques sur les usages locaux, les mœurs, la religion et la nature du commerce général de cette partie du monde; avec la description des Productions et la situation des Fleuves et Rivières qui servent à la*

an Commerce de l'Afrique; leurs sondes, leurs respectives et les routes qu'il faut tenir viguer; les chemins nouveaux et directs pour l'or et pour l'intérieur de l'Afrique, la des- les forêts qui produisent la gomme; les rendre l'Afrique une portion précieuse à la Religion; enfin une Dissertation physique sur l'origine des Nègres et la cause leur, avec l'exposition et la réfutation des anciens et modernes sur cette matière. à Paris [Voll. in 12 mai. Theotifce, Lips. 1778. 12 3 min. Cum tribus tabellis geogra- - Auctor, annis 1763 et 1764 in ea occidentalis parte, quam populares eius ; commoratus est. Minime omnia, quae se vidit, multa potius ab aliis mutuatus e Labati relatione de Africa occidentali ha exscripsit. Attamen habet etiam nova ; nec fingit a se non visa, nec res, ab tas, tanquam proprias vendit. Sic nemo i de commercio cum bitumine, quod vocant, copiosius exactiusve retulit. De- lambiae fluminis, quam exhibet, varia quae in antiquioribus itinerariis frustra s. Certiores etiam nos facit de flumini- edam regionibusque, de quibus geogra- re, praeter nomina, scire solent. Prae s videtur catalogus mercium, quibus in ta et vicinis locis commercia fiunt, addi- pretis. Lectu etiam digna sunt, quae religione moribusque Aethiopum refert. heri subiuncta est dissertatio historico- iper origine hominum nigrorum et de moris eorum, quam solis calorem esse re audet. Editor versionis Theotifcae, MEINERSIUM, Professore philosoph. 4. Vol. III. P. I. M Goet-

Goettingensem, perhibent, in praefatione ad Demaneti vitia et virtutes non solum candidè cavit, sed etiam nonnullos, qui ante istum saxum volverunt, sub examen vocavit.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1768. p. 371 sqq.

Short Account etc.

A Short Account of that Part of Africa inhabited by the Negroes. Philadelphiae et Londini 8 mai. — Haec est libelli editio tertia: per nos fugiunt. Auctor anonymus strenue re hominum nigrorum in Africa occidentali, tanquam pecora homines albi emunt, his utribus utuntur, atque crudelissime et inhumane in eos saeviunt. Diligenter ex itinerariis hic vides, quae ad cognitionem penitiores mercii huius nefandi facere possunt. Crimines, quibus Europaei Aethiopes obruunt, quae facinora in istos commissa defendere sunt argumentis historicis ac philosophicis fortipelluntur.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1769. p. 1349 sqq.

Benezet.

ANTONII BENEZET *Some historical Account of Guinea, its situation, produce and the general disposition of its inhabitants etc. Also a recollection of the sentiments of several authors, particularly an Extract of a Treatise written by Granville Sharp.* Philadelphiae 1771. 8. Recus. Lond. 1772. 8. Liber eo fere fine, quo proxime praecedens scriptus.

Sprenzel.

MATTHIAS CHRISTIANUS SPRENZEL Professor historiarum Halensis, *vom Ursprung der Negerhandels; ein Antrittsprogramm.* Halle 8 mai. — Originem commercii turpissimi ad investigare studet, docetque, diu ante Lusitanorum adventum in Africa occidentali Aethiopes regulos subditos suos fecisse mancipia etc.

sic Arabibus vel Mauris in Africa septem-
Geographus sic dictus Nubiensis primus
huius commercii inhumani mentionem
Inde ab a. 1445 Lusitani Arabum more
stituerunt; quorum exemplum aliae Eu-
gentes paullatim secutae sunt. Haec aliaque
oriam generis humani penitus cognoscen-
cientia, Sprengelius hausit ex fontibus, in
ma maximam partem raro obviis, utiles-
ervationes haud paucas adpersit.

SCHOTTE, Doctor Medicinae, *über den Zu-* Schotte.
zug in Senegal, mit Anmerkungen von I. R. FOR-
ster; in huius et Sprengelii *Beiträgen zur Völ-*
ker- und Länderkunde (1781) T. I. p. 39—78.
observationes quum Forsterus ex Schotti
lamo concipisset, atque nonnulla inde non
ra vel recta evasissent; Schottus haec cor-
epistola ad Forsterum data, ibidemque ty-
ressa T. III. p. 133-142. Adansonii ob-
ones maxime Schottianis illustrantur vel
ntur, vel amplificantur.

JOBI RAMSAY, olim antistitis sacrorum in Ramsay.
t. Kitts, *Essay on the Treatment and Conver-*
African Slaves in the British Sugar Colonies.
1783. 8. Excerpta exhibet Sprengelius
Beiträgen zur Völker- und Länderkunde (1786)
p. 1-74. — Auctor viginti per annos in
Insulis, dominationi Anglorum subiectis,
latum Aethiopum, ibi a nebulonibus, qui
s esse volunt, vexatorum et cruciatorum,
oloribus pingit. Consilia addit, quibus
fors iis contingere posset, si tyranni eorum
a norint.

etting. gel. Anzeig. a. 1785. p. 1397-1403.

CAPVT XXX.

SCRIPTORES DE REGNIS CONGO
LOANGO, CACONGO, PROXIMEQUE
HIS ADIACENTIBUS.

Lopez et Pigafetta. **R***elazione del Reame di Congo e delle circonu-
contrade, tratta dagli Scritti di ODOAR
LOPEZ per FILIPPO PIGAFETTA. Con dissi-
e figure varie. Roma 1591. 4. Venezia 1728
Anglice ab Abrahamo Hartwell, Lond. 1597.
Cum figg. ligno incisis. Theotisce ex idiomate
lico, hoc titulo: Eduard Lopez wahrhafte un-
gentliche Beschreibung des Königreichs Congo
Africa u. s. w. 'erstlich in Portugalesischer Spr-
gestellt, itzo aber in die Teutsche Sprache über-
durch Augustinum Cassiodorum Reinium; mi-
guren gezieret durch Hans Dietrich und Hans
von Bry. Frankfurt am Mayn 1597. fol. ibid. u.
fol. Latine ab eodem Reinio et cum iisdem
ris fratrum de Bry, ibid. 1598. fol. (Partem
primam constituit collectionis fratrum de
quae inscribitur: India orientalis. Francof. 1628. XII Partes in fol.) Belgice Amsterd. 1628.
Cum figg. aen. In collectione Purchasiana
et in collectione Prevotiana T. IV. — Pigafetta
Italicus et Mathematicus, e Lopezii epistola
tanice scriptis hunc librum confecit. Lopez
quum plures per annos in regno Congo
tus esset, ab illius rege missus est legatus
dum ad regem Hispaniae et Pontificem Ro-
num, ut sibi contra eius hostes opem fer-
eiusque subditis religionem Romano-Catholice
impertire vellent. Madriti repulsam ferens
mam petiit, ubi haud meliore successu gavisus
Ibi observationes de regno Congo chartae*

asque Pigafettae tradidit, qui deinde ex relationibus easdem auxit librumque cit. Lopezius vero Africam repetiit. Pigafetulum duobus libris absolvitur; quorum capitibus XIV brevem regni Congo naturalem et ampliorem eius geographiam: posterior fata historica moresque in- exhibet, ut et observationes super aliis regionibus, versus promontorium bonae spei, regno Sofala, aliisque usque ad mare Indicum; nonnulla etiam de Nilo. Tabulae aevi adiectae versionibus Theotifcae et Latinis omnes archetypum Italum non habet. ipse ordine caret lucido; eo magis autem mendanda videtur editori. Errores quidem sunt, nati vero ex genio saeculi: attamen non tam, quam in aliis istius aevi itinerariis, invenire mirabilia incredibiliave sapiant.

PRAE BATTELII itinera et fata in regnis Loango, Anglice scripta, exstant in *Pilgrimes* Vol. II. p. 970-985. Vol. V. p. 773. Epitome in *Collectione itiner.* Praef. T. IV. — Anglus hicce a. 1589 cum Abrahamo Cooke littora Brasiliae petiit, ubi in bello cum Lusitanis faciendi causa. vero captus et in urbem St. Pauli in Angliam ductus est. Ibi plures per annos mansit, ubi urbis saepe negotiorum causa hinc inde versus septentrionem et meridiem, missus. tandem effugere vellet, iterum captus et in Africa interiora translatus est. Ibi devenit ad gentem anthropophagam; cum qua in Africae meridionalis partem pervagatus est variis mirificisque casus regnum Loango, ubi tres fere annos vixit. Post commotionem octodecim annorum in Africa reversus

est in patriam, chartisque mandavit fata, quam narrationem Purchasius passim auxit, observationibus ex auctoris ore acceptis, quibusdam aliis. Battelli relatio sincera fide digna videtur. Ipse enim licet fata prorsus fallacia subierit, tamen mirabilia contemnit, v. g. Lopezio de Amazonibus incredibilia iactantia tra dicit. Respondent etiam plurimum eius recentiorum missionariorum narrationibus: nulla adeo copiosius exhibet: passim quoque narrat. Maxime cognitu digna sunt, quae Gagis, populo ferocissimo, refert; nemo Europaeorum ante vel post eum istos curae scripsit.

van Lin-
schoten.

LINSCHOTANUS, cuius supra Vol. II. p. 341 sq. meminimus, vidit etiam atque de regna Congo, Angola et Monomotapa.

de Guattini
et Carli.

Viaggio del P. MICHEL ANGIOLO DE GUATTINI e del P. DIONIGI CARLI nel Regno Congo, descritto per lettere, con una fedelissima relativa delli paesi. Reggio 1672. 12. Bononiensi 1678. 12. *Francogallice* hoc titulo: *Relation curieuse et nouvelle d'un voyage de Congo, fait, &c. en l'année 1666 et 1667 par les R. R. Peres Michel (Angelo) et Denis de Carle (Carli), traduite de l'italien.* à Lyon 1680. 12. *Anglice* in Colles itiner. Churchilliana T. I. p. 553 sqq. In Colles itiner. Prevot. T. IV. — Auctores, socii ordinis Capucinatorum, a. 1666 a congregatione de propaganda fide, quae Romae floret, cum aliis duodecim monachis eiusdem ordinis in regnum Congo ad Christianam religionem ibi promovere missi sunt. Mich. Ang. de Guattini ibi tuus est, postquam varias epistolas ex Africa in patriam iis usus, sua adiecit, librumque

perfect, qui observationes continet partim super-
ficias, partim quoque tamen utiles atque gratas,
ordine et simplicitate commendabiles.

HIERONYMUS MEROLLA, eiusdem ordinis Merolla.
Capucinatorum socius, ex insula Sardinia oriundus,
a 1682 eandem ob causam in regnum Congo
missus, non solum de hoc, sed etiam de regnis
Congo et Cacongo, multa memorabilia quidem,
multa tamen etiam permulta et abscondita, refert.
Archetypum Italum num usquam typis expressum
est, nescimus. Anglica vero versio exstat in Col-
lectione itiner. Churchilliana Vol. I. p. 591 sqq.

IOE. ANTONII CAVAZZI *Descrizione dei tra* Cavazzi.
Regni, cioè Congo, Matamba, ed Angola, situata Alamandi-
nell' Etiopia inferiore occidentale, e delle Missioni ni.
spasche, esercitatevi da' Religiosi Capuccini, e nel
presente stile ridotta dal P. FORTUNATO ALA-
MANDINI, da Bologna, Predicatore dello stesso Or-
do. In Bologna 1687. fol. In Milano 1690. 4.
vestite, et quidem pessime, Monachii 1694. 4.
in XLVIII figg. aen. rudibus. Francogallice,
in auctariis, hac epigraphe: Relation historique
l'Ethiopie occidentale, contenant la Description des
peuples de Congo, Angola et Matamba; traduite
l'italien du P. Cavazzi, et augmentée de plu-
rs Relations Portugaises des meilleurs Auteurs,
et des Notes, des Cartes géographiques, et un
grand nombre de Figures en Taille-douce. Par le
P. J. B. LABAT, de l'Ordre des Freres Prêcheurs.
Paris 1732. V Voll. in 12 mai. — Merito hoc
opus, maxime post Labati curas, praestantissi-
mum super regnis istis Africanis praedicatur. Lau-
datur eo maiorem meretur auctor, inde ab a. 1654
usque ad a. 1666 in regnis istis Africanis versatus,
postea a. 1692), quo impensiore cura, quam
ante, propria maximam partem experientia

nixa, commendat, haud pauca, alibi vix a
obvia, nobis suppeditat. Descriptio ipsa se
libris absolvitur, quorum priores duo situm, fo
barbariem, idololatriam, ritus, superstitiones
gimen politicum, et similia: posteriores quir
res ad ipsum religionis Christianae propaga
negotium spectantes, exhibent. Mira ubiqu
paret varietas casuum et factorum novarum
observationum. Crudelitatem et anthropo
giam Gagorum atrocius Battelio describit, u
narrationi fides vix haberi possit. Sic et ali
fert, fide indigna, caeteris tamen relationibus
obnoxia. Labatus insigniter amplificavit et
librum aliorum peregrinantium, Lusitanorum
tissimum, observationibus.

Cf. Acta Erud. a. 1687. p. 649-657.

Supplement. ad Nova Acta Erud. T. I. p. 498 ff.

Barbot et
Casseneuve.

IACOBI BARBOT (iunioris) *Voyage to the
River*; in Collectione itiner. Churchilliana V
et in Collect. itiner. Prevot. T. IV. Plura de
e diario IOHANNIS CASSENEUVE, qui
Barboto a. 1700 et proxime sequentibus in
Congo et Cabinda fuit. Hac occasione alia
raria Barbotorum *) ibidem exstantium bre
indicabimus:

IOH. BARBOT *Description of the Coast of
and South Guinea, and of Aethiopia inferior
early Angola, in 6 Books.*

*A Supplement to the new description of G
in 2 Books, containing also a description of G
in South America.* †

IACOBI BARBOT (senioris) *Voyage to
Calabar River.*

*) Iacobus Barbot senior et Iob. Barbot fratres fu
Iac. Barbot iunior, filius prioris.

189, proximeque his adiacentibus. 189

ARBOUR Description of the Lower Aethio-
d from the best Authors.

NIO ZUCHELLI da GRADISCA, Pres. Zucchelli.
paccino della Provincia di Stiria e già
Apostolico in detto Regno († . . .) Re-
Viaggio e Missioni di Congo nell' Etiopia
orientale. In Venezia 1712. 4. Theotisce,
1715. 4. ibid. 1727. 4. — Relationi-
factor exponit, quae ab a. 1696 usque
4, Missionarii Romano - Catholici in
no munere functus, memorabilia, cum
nam et historiam naturalem, tum ad
ignis Christianae lamentabilem spectan-
vixit. Auctoris candor non modo, ve-
superstitio ubique elucet. In relatione
bekuma de Brasilia, ubi monachus noster
ho bis fuit, varia cognitu digna expo-

INGARTENII) Nachrichten von einer Hall.
I. VI. p. 346-351.

PROYART (ci-devant Missionnaire; Prin- Proyart.
college Royal du Puy à Paris) Histoire de
Kakongo et autres Royaumes d' Afrique,
près les Mémoires des Préfets apostoliques
en François; enrichie d'une Carte utile
leurs. à Paris 1776. 8. Theotisce, Lips.
Succice, Holmlae 1780. 8. — Liber, e
monachorum, qui ex Francogallia in
religionis Christianae promovendae
1766 et sqq. migrarunt, a Proyarto
us, partibusque duabus absolutus, qua-
conditionem regnorum illorum natu-
dolemque incolarum sistit: posterior, hi-
propagationis Christianismi. Ille observa-
novis cognituque dignis hunc longe
licet plura tamen desiderentur, quae
M 5 alios,

alios, uberiore rerum humanarum cognitione instructos, haud fugissent. Nonnunquam narratio sibi contradicit. Eo gratius est veri simplicitatis studium, quod auctores relat sectati sunt; eo maioris momenti res novae terrarum orbis regionibus, antea Europaeis cognitis. Editor versionis Theotifcae, quae MEINERSIUM, Professore Philof. Goettingensem, dicunt, versionem non solum correxit, sed etque archetypi secundam, rebus superfluis inanibus omissis, in epitomen contraxit; sed adiecit amplum ac doctum examen operis Ptolemaei atque superiorum, tamen non omnino scriptorum hodoeporicorum et geographorum qui regnorum istorum Afrorum mentionem faciunt. Tabellam geographicam, archetypam, propter negligentiam, qua delineata est, propter sterilitatem nominum et locorum, &c.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1776. p. 1298-1303.
(MEUSELII) *Fortgesetzte Betracht. über hist. Geogr.*
ten T. III. p. 442-455.

CAPVT XXXI.

TORES DE REBUS HOTTEN- FICIS ET BELGICIS IN PROMON- TORIO BONAE SPEL

to the East Indies, by the Cape of Buena Lancaster. passage, to Quitangone neere Mosambique, to Camero and Zanzibar on the backside of the beyond Cape Comori in India, to the Iles and of Gomes Polo, within two leagues to the Ilands of Palo Pinaom, and thence the land of Malacca, begunne by M. GEORGE MOND in the year 1591, and performed by JAMES LANCASTER, and written from the of EDMUND BARKER of Ipswich, his it in the sayd voyage; in Hakluyt's Navi- Vol. II. P. II. p. 102-110.

ANN SCHREYER'S, *Chirurgi*, (Loben- Schreyer. Jarisci) *Neue Ost-Indianische Reisebeschrei- von Anno 1669 bis 1677, Handels- und von ideoen Africanischen und Barbarischen Völ- derlich derer, an dem Vor-Gebürge, Caput rei sich enthaltenden sogenannten Hottentotten Art, Kleidung, Haushaltung, Ehestand, Kin- kt, Aber-Glauben, Leibes-Übung, Kriegs- , Tanzen, Handel und Gewerbe, Wohnun- d und Begräbnis, u. d. gl. und dann von idenen umbliegenden Provinzen, und ihrer i, Fruchtbarkeit und Nahrung. Alles mit vem Fleis, aus eigener Erfahrung von dem zusammen getragen und zum Druck beför- cipzig 1681. 8. — I. C. Wohlfart, libelli or, hanc editionem curavit, monuitque in one, priorem, de qua nobis nil constat, m tulisse plausum. Breviter ac simpliciter narrat*

narrat auctor, quae in promontorio bonae super rebus, titulo memoratis, observav. Testimonia eius veritatem spirant, eaque comant, quae alii de iisdem rebus narraver. Haec quidem libro priore, capitibus XXXI fincto: posteriore describit eadem ratione in nonnullas, v. c. lavam, Bandam, Ambon Formosam, Ceylanum. Adiecta sunt quoque de littore Malabar, de Persia et Arabia, de I gala etc.

WILHELMI TEN RHYNE, *Daventr. An Soc. Indias Orient. Medici et a Consiliis inf.* Schediasma de Promontorio bonae spei, eius tractus incolis Hottentottis. Accurante breque notas addente **HENR. SCRETA SCHOT ZAVORZIZ**. Scafusil 1686. 8. Basil. 1716. 8. Anno 1673 auctor iter ingressus est. Observationes, in eodem factas, editor, quem tunc prodit, alias nobis ignotus, Latine vertit, et cum suis in lucem edidit. Libellus XXVII alitur capitibus, in quibus agitur de situ promontorii, de animalibus, plantis, incolis nativis, rumque moribus ritibusve et lingua.

Vallerius. **HENRICI VALLERII** Diff. Caput bonae *Upsal.* 1705. 8.

Leguat. **FRANCISCUS LEGUAT**, cuius itinerari Vol. II. P. I. p. 364 sq. recensuimus, a. 169 promontorio bonae spei versatus est more incolarum bene observavit.

Purry. (**IOH. PETRI PURRY**) *Mémoire sur le des Caffres et la terre de Nuyts (dans la Non Hollande), par rapport à l'utilité, que la Compagnie des Indes orientales en pourroit retirer pour son commerce.* à Amsterd. 1718. 12. Belgice, auct auspiciis, Amsterd. 1718. 8.

Eiusd

Eiusdem *Second Mémoire sur le pays des Caffres* ibid. eod. 12. *Belgica* ibid. eod. 8. — Con-
 tinet exhibit auctor, natione Helvetus, quinque
 annos in India orientali commoratus, Batavis,
 sub exsequendis coloniae in promontorio bo-
 nae spei conditio prosperior reddi possit; qua oc-
 casione varia avertit, e quibus status illius, qualis
 eo tempore fuerit, cognosci queat.

Cl. *Tafels Asia Erud.* P. LXI. p. 46-57.

JOH. MAXWELL'S *Account of the Cape of Good Hope*; in *Philosophical Transactions* N. 310. Maxwell.

M. PETRI KOLB, Rectoris scholae Neosta-
 lensis ad Aisium in Principatu Baruthino († 1726) Kolb.
 de bonae spei hodiernum, das ist: *Vollständige*
Beschreibung des Africanischen Vorgebürges der gu-
ten Hoffnung; worinnen in dreyen Theilen abgehan-
del wird, wie es heut zu Tage nach seiner Situation
und Eigenschaft aussieht; ingleichen was ein Natur-
geschicht in den dreyen Reichen der Natur daselbst
vor sich findet und antrifft: wie nicht weniger, was die eige-
nen Einwohner, die Hottentotten, vor seltsame Sit-
ten und Gebräuche haben: und endlich alles, was die
Europäer daselbst gestifteten Colonien anbetrifft.
Die angefügter genugsamer Nachricht, wie es auf der
letzten Hinein- und Heraus- Reise zugegangen;
was sich Zeit seiner langen Anwesenheit, an die-
sem Vorgebürge merkwürdiges ereignet hat. Nebst
vielen andern curieuseu und bishero unbekannt
wesenen Erzählungen, mit wahrhafter Feder aus-
geschrieben: auch mit nöthigen Kupfern gezier-
t, und einem doppelten Register versehen. Nürn-
 berg 1719. fol. Cum figg. aen. *Belgica*, Amsterd.
 1727. II Voll. in fol. Cum figg. aen. *Anglice*, au-
 ctore Medley, Lond. 1731. II Voll. in 8. Cum
 figg. aen. *Francogallica epitome*, auctore Iohanne
 Br.

Bertrando, Helveto, sine nominis mentione, diit *Amsterd.* 1741. III Voll. in 12 mai. ibid. III Voll. in 12 mai. Cum figg. aen. Haec epistola *Theotisce* reddita, Francof. et Lips. (s. potius rimb.) 1745. 4. Cum figg. aen. Epitome, quae exstat in Collect. itiner. Berol. T. XIII Kolbius, Baruthinus, *) Wunsideliae, Norimbergae (ubi duce Eimarto, astronomo peritissimo mathefi et astronomiae operam ita dedit, ut per ipse harum disciplinarum studium scriptis et perlectionibus promovere potuerit) et Halae bavarum litterarum studiosus fuit. Cellario iuv. Halae usus est familiaritate *Bernhardi Friderici B. de Krosch*, Consilarii intimi Borussici; circumsumptibus in promontorium Africae, quod Caput bonae spei salutatur, profectus observatioastronomicarum gratia. Anno igitur 1704 agium petiit, coemptis instrumentis astronomon die XX m. Decembris a. 1704 nave vectus e Africam, promontorium attigit die XII Iulii 1705. Observationibus astronomicis per triennium sat negligenter continuatis, cum hanc causam nullae amplius a patrono pecuniae mererentur, studio astronomico valedicens, ad munus Secretarii duarum coloniarum, Stellenbosch et Drakensteinensis, a Ludovico Assenburgh Gubernatore, promovebatur. Enimvero, quam a. 1712 unius noctis intervallo oculorum usu orbatus fuisset, coecus in Europam rediens opera medici periti visum recuperavit. Hortibus amicis statum istius regionis una cum itinere descripsit, inde ab a. 1715 apud matrem commoratus, **) usque dum a. 1718 scholae Neostad

*) Oriundus Doerfflaco, vico inter Wunsideliam et Wizam sito.

**) Eodem fere tempore composuit dissertationem

insideretur. Cui munere functus est usque in
mensem Iulium a. 1726, in quo morbo correptus,
se ultmo eiusdem anni mortuus est. Placuit
item, aliorum exemplo per epistolas totum dige-
re opus, quarum pars prima complectitur XXII,
secundus totidem, tertius XX. Parte prima de-
scribit statum promontorii naturalem, ubi singula
describuntur, quae ad triplex naturae regnum
pertinent. Postquam igitur ab epist. 1 usque
ad 4 iter ad promontorium descripsit, epist. 5 lati-
tudinem eius geographicam definit. Epist. 6, 7
et 8 continent geographicam promontorii descri-
ptionem. Epist. 9 et 10 terrae fertilitatem com-
mendant, ubi simul agriculturae ibi usitatae modum
describit. Epist. 11 recensentur animalia bruta,
et 12 volatilia, ubi se telam pertexere non posse
ostendit, ob iacturam, quam dolet, manu scripto-
rum, in quibus a se observata collegerat. Ep. 13
describit marinos, quibus ep. 14 insecta cum
piscibus succedunt. Ep. 15 mineralia recenset
et metallis ac lapidibus terrarumque speciebus.
Ep. 16 herbas enumerat ordine alphabetico, qua-
rum plerumque non nisi nomina hic invenies.
Adtingit ep. 17 plantas exoticas, in hortis cre-
scentes. Epistolas 18, 19 et 20 aquis impendit,
et fluviali, tum pluviali, tum etiam marinae.
scribuntur etiam thermae, quarum aquas in-
de etiam herbae Thée ac potui Caffé inservire,
et ad cibos coquendos inutiles esse, observat.
Ep. 21 statum aëris cum meteoris delineat, ita ut
etiam partem ventis impendat. Tandem
ep. 22 morbos commemorat, quibus Europaei
et Africanorum vexantur, itidemque remedia, quibus
utuntur eos. Parte secunda Hottentotto-
rum

aquis Capitis bonae spei, insertam Tomo VII Supple-
mentorum ad Acta Erud. Lips. a. 1716,

rum mores, ritus ac vitae genus describit ac
ratiùs, quam ab aliis antea factum. Varios ne
Dapperi, Vogelii aliorumque errores, qui Hott
totos fordidiore depingunt, quam par erat. 1
eos adeo stupidos esse, ut vulgo olim ferebat
uno alteroque exemplo probat. Parte tertia
etor describit statum incolarum Europaeon
Scilicet ep. 1 de primis incolis Christianis agit
supremos rerum moderatores a prima origine
praesens usque saeculum recenset. Ep. 2 et 3
mam regiminis delineat. Ep. 4 de munime
aedibus sacris ac publicis differit. Ep. 5 sumtus
terminat, qui quotannis fiunt ad alendum mili
praesidiarium aliasque res publicas; quibus e
reditus iungit, et ep. 7 emolumenta ministro
Societatis Indicae ultra salaria annua. Ep. 8
res ac ritus incolarum Europaeorum depin
Ep. 9 et sequentibus multus est in describe
controverſiis *Guilielmi Adriani van der Steel*,
bernatoris, cuius facinora ac fraudes Kolbius li
acerbeque perstrinxit. Quibus fufe pertract
tandem ep. 20 reditum in Europam narrat.
ducit ubique fere aliorum quoque auctorum
monia, quibus sua confirmat. Usus etiam est
maxime schedis GREVENBROEKII, consilio
tia in promontorio olim ab epistolis, quae
obitum auctoris in Kolbii manus venerunt.
propriaque experientia sat longa adiutus trac
utique multa pergrata anteaque magnam par
Europaeis incognita: dolendum vero, quod o
nem dicendorum haud raro neglexerit, m
fufius iusto narraverit, multa sine necessitate
petierit, falsa insuper et incredibilia nonnunq
retulerit. Tabulae aeneae XXIV, operi iuné
minime a Kolbio ipso delineatae: desumptae po
partim videntur ex aliis libris, partim secund

narrationem ab alio exaratae, quibus fides nulla aut exigua tantum tribuenda. Tabula graphica omni paene fide caret. Haec omnia e habere, recentiores, *Mentzelius* potissimum, ita commemorandus, affirmant. — Bertrandus, cuius epitomen paullo ante excitavimus, in hac operis Kolbiani refecare studuit, novos vero non errores induxit, auctorem Theotiscum facere minus recte intelligendo. Interpres huius *Jacques* Theotiscus his naevis mederi studuit.

Acta Erud. a. 1720. p. 200-208.

Zeitsch. Acta Erud. P. LXIX. p. 609-631.

CHRISTOPHORI OERTELII, Directoris *Scholae* Neostadiensis ad Aissum, Prolusio de vita, *actis et meritis* M. Petri Kolbii. *Norimbergae* 1758. 4. Idem animadversiones quasdam in eandem vitam exhibuit alia prolusione. *Norimb.* 1780. 4.

Description du Cap de Bonne-Esperance. à Amsterdam 1727. 2 Voll. in fol. *En Hollandois.* — Legimus in Lengletii *Catalogue des principaux* *travaux* T. XIV. p. 143. Haec notitia molestiae non sine iacturae haud parum nobis creavit. Non expiscati sumus, descriptionem istam nil esse, quam versionem Belgicam operis Kolbiani. Et talia monere iuvat, ne alii quoque in indagatione tempus perdant. — Idem nobis *notum*, postquam in Germania litterata a Hamro curata sub nomine: BERTRAND (Ioh.) *notum*: *Description du Cap de bonne Esperance.* *Amst.* 1741. 8. Est vero interpretatio Franco-*sa* et epitome eiusdem operis Kolbiani.

DE WOLFGANG HEYDT in opere supra Heydt.
P. I. p. 373 sq. a nobis laudato (*Allerneue-
topographisch- und topographischer Schauplatz von
Indien und Ostindien* etc.) egregia fideque dignissi-
mè de promontorio bonae spei, quum
et *hist.* Vol. III. P. I. N ipse,

ipse, *Gustavo Guil. de Imhoff* res Belgicas ibi gente, aedificiorum summam curam gessit. *Mentzelius* mox laudandus quoque hanc ob eam opus summopere commendat: qui tantum istud non maxime rarum et eorum appellasse legisset, quae *Mentzelius* in *histor. Litteratur* a. 17 P. V. p. 474 sqq. de eodem libro, Erlangae descripserat.

Lojardiére. *Herrn LOJARDIÈRE, weiland Obristen Commandeur eines Infanterie-Regiments in den Preussischen Diensten — Reise-Beschreibung von Afrika; von ihm selbst in Französischer Sprache geschrieben, und wegen seiner Würdigkeit zumahl ins Teutsche übersetzt, und mit einigen geographischen und die natürliche Geschichte erläuternden Anmerkungen versehen.* Frankfurt an der Elbe 1748. 8. — Anno 1686 auctor, iuvenis aetate, ob persecutionem religionis Reformatae cui addictus erat, nave vectus Burdegala in Insulam Maderam, deinde Belgium et Germaniam perambulavit. Quum vero in insula ista novas exquireret ob religionem molestias, nave Anversum versus Africam et Indiam orientalem profectus. Fatis tamen admodum tristibus pervenit in regionem Africae, sibi et comitibus incognitam, calamitatibus innumeris superatis, itinere tandem devenit in terram Caffrorum, postea ad promontorium bonae spei; ex quo a. 1687 Europam transfretavit, matremque ac fratrem in Dessaviae invenit, reiique tandem militari Brandenburgicae operam dicavit. Plura libello indicantur quae alibi frustra quaeras.

de la Caille. (NICOLAI LUDOV.) DE LA CAILLE († 1763) *Journal historique du Voyage fait au Cap de Bonne-Espérance, précédé d'un Discours sur la Vie de l'Auteur, suivi de remarques et de reflexions sur*

des Hottentots et des habitans du Cap. à Paris. 12 mai. ibid. 1776. 12 mai. Cum figg. *scotise*, Altenburgi 1778. 8. — Post mortis liber ab amico quodam, qui panegyri eius merita praefixit, in lucem editus. 1 astronomi peritissimi, in itinere versus atorium illud a. 1750 et 1751 conscriptum, utariis editoris, continet. Observationes promontorio argumenti mixti, nulloque ornamentatae, tantam utilitatem haud praebent, mer auctoris fama augurari liceat. Adfunt varia minime contemnenda. Quae postea in Franciae, cuius circuitum geometrice lus est, narrat, maioris momenti videntur. in Ascensionis occurrunt etiam nonnulla, ante cognita. Sequuntur observationes de moribus et ritibus Hottentottorum algarum, promontorium bonae spei inhans, lectu quidem dignae, at sine ullo ornatu coniectae. Finem libro imponunt revisiones criticae in Kolbii opus, in quibus illud Germano paullo infestior apparet. e quidem in nonnullis Kolbium reprehendit, sed raro tamen iniuria; quia partim ipse omnibus vera vidit vel audivit, partim quia versione operis Francogallica, quam adritiosam esse modo monuimus; castigavit ad pauca peccata, non a Kolbio, sed ab ipso prete orta. Testati hoc sunt duumviri, et minime fugitivis promontorium videtur. *metzelius* in praefatione ad librum proximum p. XXII sq. et p. XLII sqq. ubi eodem modulo exagitur, quo ipse Kolbitaverat; et *Ge. Forsterus* in praefatione *suavi* librum mox describendum.

Cf. *Götting. gel. Anzeigen* a. 1763. p. 1109-1111;
Allgem. teutsche Bibl. T. XXXVIII. p. 538 sqq.

de St. Pierre.

DE ST. PIERRE in *Voyage à l'Isle de France* etc. mox laudandus varia lectu iucunda de promontorio bonae spei, de terrae proventibus, et malibus et incolis, narrat. Auctor a. 1771 ibi.

Das Vorgebirge etc.

Das Vorgebirge der guten Hoffnung; in Denker gel. Anzeigen a. 1774. p. 750 sqq.

Kindersly.

Kindersly, aut quisque tandem auctor fit stolarum Anglicarum, Voll. II. P. I. p. 380 a. his commemoratarum, pauca, eaque haud a promontorio refert.

Masson.

FRANC. MASSONI Relatio Anglice scripta itineribus ex Capite bonae spei in australes Africae partes susceptis ad novas plantas detegendas. *Philosophical Transact.* Vol. LXVI. p. 268. Auctor, hortulanus Scotus, a. 1773 et in botanices augendae gratia in promontorium Anglia missus, itinera quidem versus interiora eius partes suscepit: relatio eius vero, si non historia naturalem iuvantia excipias, minus satisfacit rerum novarum cupidis.

Nieuwe alg.
 Beschry-
 ving.

Nieuwe algemeene Beschryving van de Kaapgoede Hop. Amsterd. en Haarlingen 1777. II in 8. Cum figg. aen. — Nova quidem non sunt: auctor vero e scriptoribus superioribus Kolbio in primis et de la Caille, ea in meliorem ordinem redegit, quae ad historiam naturalem regiminis Belgici statum, incolarum mores et consuetudines spectant, potioraque eleganter in lucem incidit curavit.

Nouv. Description.

Nouvelle Description du Cap de bonne esperance avec un Journal historique d'un Voyage de terre fait par ordre du Gouverneur feu Mgr. Ryk Tulé dans l'intérieur de l'Afrique, par une caravane de 85 personnes, sous le commandement du Capitaine

HEN

IREY HOP. à Amsterd. 1778. 8 mai. Cum figg.
Theotiscis, Lips. 1779 — 1780. In Partes in
 al. — Editores, qui etiam annotationes ad-
 erunt, perhibentur: IOH. NICOLAUS SEBA-
 IANUS ALLAMAND, Professor historiae natu-
 ris Leidenfis, et KLOKNER, caeterum nobis
 notus. Descriptio promontorii, diario praefixa,
 nris fere e Kolbio eiusque adversario, de la
 Caillie, conscripta, eorum verbis adeo haud raro
 usurpatis, nec tamen, ut videtur, sine omni nova
 observatione. Diarium ipsum *Hopii*, in libri in-
 scriptione commemoratum, non multa continet
 nova ad penitiorem promontorii notitiam: auctor
 potius in eo maxime versatur, ut iter annis 1761
 et 1762 versus septentrionem in promontorii in-
 teriora peractum suaeque et comitum fata enarret.
 Diarium sequitur relatio de eadem expeditione,
 exhibita a duobus eiusdem comitibus, KOOS et
 MARAIS; ut et chirurgi RYKVOET narratio de
 pere cyprio, latente in montibus regionum, quas
 cum societate ista perlustravit. Editorum animad-
 versiones e fontibus notis ante indicatis haustae,
 tribus non plane immunes, animaliumque
 magnae vel notissimae e Buffonii et Pallasii ope-
 ribus mutuatae vel, si novae, sinistre delineatae
 descriptae sunt. Interpres Theotiscus, cuius
 nomen nos latet, auctaria addidit, partim e libro
 allegico, modo a nobis recensito, partim ex ob-
 servationibus GORDONI, Scoti, qui ter promonto-
 rium, morum Hottentotticorum curatius indagan-
 tum animaliumque et plantarum gratia, pera-
 gavit, ideoque haud vulgaribus, quibus potissi-
 mus animadversiones de la Caillii examinantur; *)
 partim ex Massoni et Sparrmani relationibus.

N 3

Cf.

*) Diarium Gordoni integrum, cuius etiam *Sonneratus* in
 itinere

Cf. Goetting. gel. Anzeig. a. 1778. p. 665-669.
FORSTER ET MENTZEL in praefationibus n
laudatis.

Sparrman.

ANDREAE SPARRMAN, Doctoris et Profe
ris Medicinae Holmienfis, Socii diverfarum A
demiarum, *Resa til Goda Hopps-Udden, Södra
Kretsen och omkring Jord klotet, samt till Hottes
och Caffer-Landen, Åren 1772-76. Första D
Stockholm 1783. 8 mai. Cum XIII figg.
Theotifce hac epigraphe: Andreas Sparrman
Reise nach dem Vorgebirge der guten Hoffnung,
födlischen Polarländern und um die Welt, haupt
lich aber in den Ländern der Hottentotten und
fern in den Jahren 1772 bis 1776. Aus dem Sc
dischen übersetzt von Christian Heinrich Grosk
Rector des Gymnasiums zu Stralsund; herausgeg
und mit einer Vorrede begleitet von Georg For
Professor am Carolino zu Cassel (nunc Consilia
intimus reg. Polon. et Professor historiae natu
Wilnae in Lithuania). Mit (XIV) Kupfern un
ner Landcharte. Berlin 1784. 8 mai. Epitome
stat in Wielandii Teutschen Merkur a. 1784. N
p. 97—120. Anglice, Londini 1785. II V
in 4. — Praestantissimis itinerariis Sparrman
num adnumerandum est. Annis 1765 et 17
auctor iam cum Ekebergio, navarcha Suecico
promontorium bonae spei atque Sinam vidit, cu
et Linnaei commendatione factum, ut inde a
1772 usque ad a. 1776 promontorium repet
ibique observationibus utilibus incumbere
ruerit. Tamen non omne id tempus in p
montorio consumsit. Vix enim sex mensibus
vixit*

itinerario de India Orientali (Vol. II. p. 75 secund.
Theot.) meminit, avide expectatur.

*) Cuius meminimus Vol. II. P. I. p. 380 sq.

m, de quo nunc agimus, XVI sectionibus
ita, quarum prima sistit iter Gothenburgo
promontorium bonae spei susceptum; se-
cunda, commorationem in eodem usque ad iter,
tercium australem initum; tertia, hoc iter
quo potissimum nova Seelandia insulaque
ita in censum venire; quarta, iter in Afri-
que ad terram Caffrorum; quinta usque
inam sextam, itinera varia versus varias
itorii regiones, orientales in primis, directa.
appendix continet vocabula varia Hotten-

Maxima vero libri pars promontorii de-
e occupatur bonae frugis plenissima. Non
nim auctor animalia plantasque sollicite
rit, descripsit, aliorumque errores emend-
ad etiam geographiam, regiones ante mi-
is obeundo et describendo, multum ad-
axime quoque generis humani historiam,
res Hottentottorum et Caffrorum studio-
to, quam ante factum, acrioreque iudi-
ciavit, perpendit atque delineavit. Ubique
studium haud vulgare elucet. Adiecta est
historia promontorii bonae spei. cum Bel-

malium quadrupedum, ex parte *Forster* cura emendatius exhibitorum in versior-
tisca, quam *Groskurdus* elaboravit atque
iunior diligenter emendavit, notulisque
satione instruxit.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1783. p. 1769

Afrique
Hollandaise.

*L'Afrique Hollandaise; ou Tableau hi-
politique de l'état originaire de la Colonie
Bonne-Espérance, comparé avec l'état actuel
Colonie. Publié sur le manuscrit d'un O-
instruit. En Hollande 1783. 8 mai. Th.
Augusto Ferdinando Lüder (nuper Profess-
riarum Brunovici constituto). Goetting-
8 mai. — Liber argumenti historici e
Auctor enim anonymus, natione, ut
Francogallus, post brevem introductione
sectionibus examinat narratque, quo mo-
norum Belgicorum in promontorio stat-
buerit; comparat statum praesentem c-
quiore; et qua ratione societas mercato-
tavo-Indica, cui promontorium hucusq-
debut, decremento rerum occurrere co-
discidium impedire possit; ubi simul coi-
gerit, quibus coloniae conditio laetior re-
Probatum enim satis et abunde, praeside
que ministros iniustitiam summam atque
dem amplius vix ferendam saepe ex-
coloniam, ideoque eius opibus obstitisse
pres Theotiscus archetypum nimis pass-
sum dextre contraxit, ordine rectiore
atque animadversiones haud paucas add-
bus auctoris effata vel affirmantur, vel
tur; haud raro scriptores de promon-
nae spei priores cum hoc recentiore
hacque ratione veritatem eo acrius*

et Belgii in promontorio bonae spei. 202

H. Kolbii fidem contra obrectatores passim
ur.

E. Goetting. gel. Anzeig. a. 1784. p. 955-960.

Anno 1773 DE PAGES, navarcha Franco- de Pagés.
lus, dum iter circa orbem terrarum institueret,
promontorio bonae spei fuit, quaeque ibi ob-
servavit, tradidit in itinerrario a. 1783 edito, alibi
recensendo. Videatur libri versio Theotisca (Fran-
cof. ad Mon. 1786. 8 mai.) p. 465-500.

Recentiora exhibuit ADOLPHUS ESCHELS- Eschels-
kroon, alibi a nobis laudatus, qui a. 1783 in kroon.
promontorio vixit, in epistolis, insertis scripto
mensuro: *Politisches Journal* a. 1783. T. II. p.
657 sqq. 741 sqq.

O... F... MENTZEL *Vollständige und zu* Mentzel.
verläufige geographische und topographische Beschrei-
lung des berühmten und in aller Betrachtung merk-
würdigen Afrikanischen Vorgebirges der guten Hoff-
nung, worinnen solches nach seiner Lage, Grenzen,
äußlichen und innerlichen Beschaffenheit, Ver-
fassung, Regierungsform, Justitz- und Polizeiwes-
en, militärischen Defensionsstand, Finanzwesen,
Handlung, Gerechtsamen, bürgerlichen und länd-
lichen Nahrung, Gewerben, Sitten, Gebräuchen und
sonst derer christlichen sowohl als heidnischen
Einwohner, zwar kürzlich, jedoch gründlich, deutlich
und wahrhaftig beschrieben wird. Erster Theil.
Lingen 1785. 8. — Auctor nusquam prodit,
quasnam olim fuerit, quis nunc fit, quale munus
in promontorio gesserit, quonam tempore ibi
vixerit. Octo tamen per annos, et quidem ante
annum 1740 illum ibidem fuisse, ex libri locis
quibusdam apparet: recentiora vero ex aliorum
relationibus passim inserit. Quicquid illud tan-
dem

dem sit, multa explicatius perhibet, quam scilicet res priores, veritatisque sectator strenuus efficitur, si excipias, quae in defensionem praefatae coloniae, a Batavis in promontorio constitutae, profert. Librum a se elaboratum, ad quod saepius provocat (*Leben des Herrn Altema*), nos certe haud novimus. Prior tomus, cui prior, dum haec scribimus, non successit, rebus titulo memoratis fuscè explicat. In Kolbium actor paullo iniquior videtur.

CAPVT XXXII.

FORES DE INSULA S. LAU-
RENTII s. MADAGASCAR.

WILHELMUS VAN LINSCHOTEN *Itinerarium* van Lin-
schoten.
puert naar Oost ofte Portugals . Indien.
1596. fol. etc. Cf. huius Bibl. Vol. II.
1 sq. Fata Belgarum in insula ista prae-
ter.

IONYMI MEGISERI (Historiographi Megisen-
sici † 1616) *wahrhaftige, gründliche
bliche, sowohl historische als chorographi-
sierung der überaus reichen, mächtigen und
alten Insel Madagascar, sonst S. Lau-
rent, welche heutigs Tage für die aller-
ste dem Meer, in dem ganzen Umbkreiß der-
selben wird. Sampt Erzählung aller dersel-
ben und Gelegenheiten, Einwohnern, Thie-
ren und Erdgewächsen. Auch aller Ge-
schichte darinnen, vor und seither sie erfun-
den, zugetragen haben. Auch angehengtem
Prolog und Dialogis der Madagascarischen
Alten mit sondrem Fleiß aufs dem Portu-
galischen und Lateinischen, auch andern
Historien und Geographis zusammen gezo-
gen, und mit artigen Kupferstücken ge-
zieret in Meissen 1609. 8. Leipzig
Cum figg. aen. — Megiserus hoc titulo
titulis indicavit, quae in libello tradiderit;
idem monet, unde ista sumserit, nec ta-
xatores nominatim prodit; in libello ipso
notanum solum provocat. Sunt vera
ta. Dictionarium linguae Madagascari-
lo singulari adnexum, cum tribus dialogis,
taut a mancipiis, ex insula in Belgium
delatis,*

delatis, maximeque debetur curae *Friderici messi*, quem Megiserus in praefatione culminat.

Boothby. BOOTHBY'S *Discovery and Description of Madagascar*. London 1646. 4.

Morifot. CLAUDII BARTHOLOMAEI MORISONATORIS Divionensis † 1661) *Recueil des relations nouvelles de l'isle de Madagascar, du d'Egypte et de Perse*. à Paris 1651. 4.

Cauche. FRANÇOIS CAUCHE *Relation de l'Isle Madagascar et du Brésil. Avec l'Histoire de la guerre faite au Brésil entre les Portugais et les Hollandais* par PIERRE MOREAU. *Trois Relations d'Egypte et une du Royaume de Perse*. 1651. 4. Eundem forte librum ita inchoavi reperimus: FRANÇOIS CAUCHE *Relation d'un Voyage de l'Isle de Madagascar, isles adjacentes, et de la Côte d'Afrique*. à Paris 1651. 8. Hac tantum ratione: FRANÇOIS CAUCHE et ROULOY *Relation d'un Voyage de Madagascar et du Brésil. Trois Relations d'Egypte et une du Royaume de Perse*. à Paris 1658. 4. Anglice in (Stevensii) *New Collection of Voyages and Travels* (Lond. 1708-10. ib. 1711) Vol. II. — Quo modo haec omnia inter se concurrant aut conspirent, dicere non habemus. Cum tamen relationem non adeo magni esse momenti traditur.

deFlacourt. (STEPHANI) DE FLACOURT, *Directeur Général de la Compagnie Française de l'Orient, et Commandant pour sa Majesté dans ladite Isle et des Isles adjacentes* († . . .) *Histoire de la grande Isle Madagascar*. à Paris 1658. 4. — *Avec une Relation de ce qui s'est passé es années 1655, 1656 et 1657, encor veuë par la première Impression*. à Troyes à Paris 1661. 4. ibid. 1664. 4. Cum tabellis
gra

is, multis plantis et animalibus (ruditer
at bene descriptis) aliisque figuris aeneis. —
um paene de insula Madagascar hoc opus
, quippe quod singulari cura summaque
aboratum a viro, qui Francogallorum, sedes
ere studentium, rebus praefuerat. Histo-
nam XLVII capitibus absolvit. Primo loco
m in universum describit, deinde singulas
regiones, fluvios, insulas minores adiacentes;
ta incolurum religionem, mores ritusve, rem-
pura, leges; porro plantas, metalla, anima-
milia et insecta, aves terrestres et aquati-
les fluviatiles atque marinos; inde Om-
isive sacerdotes, qui et astrologi ac praesti-
tes; linguam etiam litterasque, cum versione
nam precum Christianarum Madagascarica.
a libri pars, singulari titulo (*Relation de la
île Madagascar* etc.) ornata, eiusdem mo-
zeterum historici argumenti est. Copiose
e narratur, qua ratione Francogalli, com-
orum caussa, inde ab a. 1642 sedes in hac
fixerint, quae fata molestiasque subierint.
libera varia in minores insulas adiacentes
la insulam *Bourbon*, quae etiam describun-
ex parte delineantur, exponuntur. In fine
is secundae et tertiae adiectae sunt singula-
rationes de rebus a Francogallis in insula
annis 1655, 1656 et 1657; ubi quoque
de insula *Bourbon*. Ad postremum auctor
exhibet, quibus coloniae religionis Chri-
et mercaturae caussa in insulam deduci
bvereri possint.

DAPPER *Beschryving der Afrikaensche Eij-* Dapper.
als *Madagascar* etc. Cf. supra Vol. II. P. II.

24.

SOUCHU

de Renne-
fort.

SOUCHU DE RENNEFORT, Vol.
p. 352 laudatus, narrationem singularem
vigatione in hanc insulam, a. 1664
suscepta, litteris mandavit.

du Bois.

SIEUR DU BOIS *Voyages aux Isles
ou Madagascar, et Bourbon ou Mascarenne,*
1672. à Paris 1674. 12.

de V * *

*De V * * Voyage de Madagascar, co
sous le nom de l'Isle de S. Laurent.* à Par
12 mai. Cum mappa geograph. et figg. ae
Auctor, commissarius provincialis rei te
riae Galliae, nihil fere commemorat pra
tunam, qua mare pererrans usus est, m
ctuum insultus, qui interitum omnibus r
tur, expertus, modo reddita serena aëris
restitutus, quae narratiunculis distinguit,
de odiis hominum nec imminente morte e
vel de imprudentia eorum, quibus fidem
nam apud paganos propugnare manda
vel de aliis rebus minoris momenti t
Sunt tamen quaedam, quibus lector instr
Subiicit enim, quae de insula, terrae
pecude, inhabitantium moribus, perfidia
et acerrima illorum vindictae cupiditate
digna visa sunt. Finem libro auctor im
censendo ceremonias, quibus Madagass
tuos efferunt atque cremant; quibus ea f
quae expertus est domum per mare i
Caeterum non sine laude humanitatem
dimittit, cui fata itineris percontanti ube
rium se obtulisse memorat, quod an idem
eo, cuius edendi spem alicubi (p. 241)
quod luculentior naturae regionis, in
atque situs, narrationem se retulisse ait, e
ipsum vix diiudicaveris.

*ascar: or ROBERT DRURY'S Journal, Drury.
Ten Years captivity on that Island. Con-
His Voyage to the East Indies, and short*

*II. An Account of the Shipwreck of the
the Island of Madagascar; the Murder
Tounge and his Ship's Company, except
Bembo's Son, and some few Others, who
Hands of the barbarous Natives. III. His
into Captivity, hard Usage, Marriage,
of Fortunes. IV. His Travels through
and Description of it; as to its Situation,
Manufactures, Commodities etc. V. The
the People, their Customs, Wars, Reli-
Policy: As also, the Conferences between
and some of their Chiefs, concerning the
and Their Religion. VI. His Redemption
by Capt. Mackett, Commander of the
Wales, in the East India Company's Ser-
arrival to England, and second Voyage
VII. A Vocabulary of the Madagascar*

*The Whole is a Faithful Narrative of
Fact, interspers'd with Variety of sur-
idents, and illustrated with a Sheet Map of
r, and Cuts. Written by Himself, digested
, and now publish'd at the Request of his
ondon 1729. 8 mai. — Anglus, fata
nera perpeffus, extra patriam inde ab a.
ie ad a. 1720 vivens, omnia, quae epi-
rma innuit, uberius exponit, five potius
exponi iuffit.*

*DRURY Lettre contenant l'état actuel des de Barry.
sages et commerce des habitans de Mada-
Paris 1764. 12.*

*DRURY in Voyage dans les mers de l'Inde le Gentil.
ris 1779-1781) de insula Madagascar
tradit. Cf. supra Vol. II. P. I. p. 379 sq.*

Sennerat. SONNERATUM plura, quae *le Gentil* de insula Madagascar narravit, confirmasse, alia nova addidisse, supra monuimus Vol. II. p. 382 sq.

de Pagés. DE PAGÉS, paullo ante commemoratus, in itin-
nerario recentissima de insula ista retulit,
repetita invenies in Wielandii *Teutschen Merkur*
1783, mensibus Maii et Iulii; ubi p. 24 sqq
monstratur, hunc navarcham Francogalli
maximam partem eorum, quae de insula
debere alii, cui nomen DE KERGUELEN,
quo *de Pagés* navigationem in oceanum australem
a. 1771 usque ad a. 1774 peregerat, et cuius
(*Relation de deux voyages dans les mers Australes
des Indes fait en 1771, 1772, 1773 et 1774*
à Paris 1782. 8 mai.) a. 1783 iniuste, ut vide-
suppressus fuit. *Kerguelen* in itinera-
rio suo p. 169 de Madagascar agit.

CAPVT XXXIII.

TORES DE INSULIS *BOUR-*
USITANIS MASCAREGNE DICTA)
RANCE (LUSITANIS CERNE, BA-
 TAVIS S. *MAURITII*).

1019 capite modo absoluto laudatus in du Bois.
 nario, a. 1674 in lucem edito, multa quo-
 mae de insula *Bourbon*. De eadem FLA- Flacourt.
 7 *ibidem*.

1796. LEGUAT de utraque insula nonnulla Leguat.
 maxime tamen de insula Rodericana eius-
 tani, in itineralio (*Lond.* 1708. 12 mai.)
 egimus Vol. II. P. I. p. 364 sq.

LA CAILLE, capite XXXI commemora- de la Caille.
 ad negligenda tradit de utraque, maxime
 e insula Franciae, cuius ambitum geome-
 mensus est. Lectu quoque digna, quae de
 nsula Ascensionis refert.

1786. RE, praefectus olim rebus Gallicis in in- Poivre.
 ciae († 1786), in *Voyage d'un Philosophe*
 em quidem, fide vero dignam relationem
 utraque exhibuit. Cf. huius Bibl. Vol. II.
 135.

1785. praetereundus est GUIL. THOMAS RAY- Raynal.
 ii in *Histoire philosophique et politique des*
ens et du commerce des Européens dans les
es, supra Vol. II. P. II. p. 45 sqq. recensita,
 ud pauca de insulis istis exposuit, in pri-
 o de aromatum cultu, primum a Poivrio
 udato in insula Franciae tentato, ac re-
 tempore felicius continuato. Qua de re,
 ribus Batavis avidis, aromatibusque insana
 stuentibus, maxime ingrata, potissimum
 da est operis editio recentissima, a. 1781.

ist. Vol. III. P. I. O *Voyage*

de St. Pierre.

Voyage à l'Isle de France, Isle de Bourbon Cap de bonne Esperance etc. Avec des observations nouvelles sur la nature et sur les hommes. Par unicier du Roi (Chevalier de SAINT-PIERRE). à Amsterdam et se trouve à Paris 1773. II Tomi Cum figg. aen. Theotifce (a Henr. Augusto Otto Reichard, Consil. et Bibliothecario Gothano, et notas adpersit). Altenburgi 1774. II Parte 8 mai. Cum figg. aen. Epitome in Collect. it Berol. T. XIII. — Liber lectu aequè iucundus ac utilis epistolarum simulque diarii formam habens Humanitas, candor et simplicitas auctoris literas permultos merito allexerunt. Status colorum Francogallicarum in istis insulis conditarum cum primis describitur; ubi quidem auctor crudelitatem popularium erga mancipia nigra saepe cule reprehendit atque detestatur. Horror facinus penetrat animum, facinora ista atrociter gendo, luctuque refugit. Trium naturae rerum dona auctor quoque observavit, deserpsit partim delineavit, licet his in rebus plura observatu digna restare videantur. Interpres Theotifce, ope amici historiae naturalis periti, nulla correxit.

Le Gentil.

lure magni aestimantur, quae LE GENTIL in his insulis, quas a. 1761 sq. perscrutatus est in itineralio, Vol. II. P. I. p. 379 sq. a nobis inditradidit. Geographiae physicae rationem potissimum habuit. Separatim Theotifce versae editionis sunt observationes super insula Francia Forsteri et Sprengelii *Beyträgen zur Völker-Länderkunde* (Lips. 1783. 8.) P. III. p. 57-88.

Sonnerat.

Post Gentilium popularis eius SONNERAT insulas easdem vidit atque pauca de illis tradidit in itineralio, supra Vol. II. P. I. p. 382 sq. commemorato.

CAP

CAPVT XXXIV.

PTORES DE INSULIS, AFRICAE
IDENTALI ADIACENTIBUS, ST. HE-
AE, ST. THOMAE, PROMONTORII VI-
RIDIS, CANARIIS, MADERA,
AZORIBUS.

1. *De insula Stae. Helenae.*

HUYGEN VAN LINSCHOTEN de insulis v. Linscho-
Helenae et Sti. Thomae refert in itinera-
ten.
memorato. Cf. huius Bibl. Vol. II. P. I.
314.

A Description of the isle of St. Helena, fre- Description
ed by the Portugales in their return from the etc.
India; in Hakluyti Navigations etc. Vol. II.
in fine; sec. edit. a. 1600.

Beschryving van 't Eiland sanct Helena. Am- Beschry-
1652. 4. ving etc.

H. OVINGTON in itineralio, Vol. II. P. I. Ovington.
commendato.

ANC. LEGUAT, de quo Vol. II. P. I. p. 364. Leguat.
centissima de hac insula exhibet *Historischer* Anonymi
Annale a. 1785. Partic. VI. p. 698 sqq. ubi relatio.
anonymi relatio Theotisce legitur.

2. *De insula Sti. Thomae.*

Navigazione da Lisbona all' Isola di San Thome, Navigatio-
per un Pilotto Portugheze; in Ramusii *Raccol-* ne etc.
Fuggi (Venet. 1588. fol.) Vol. I. p. 114-118.

Gallice cum versione Francogallica Leonis
ni, de quo supra Vol. II. P. II. p. 319 sq.

AN LINSCHOTEN modo laudatus.

APPERI descriptio insularum Africanarum, v. Linscho-
ten.
Dapper.
Vol. II. P. II. p. 324.

3. *De insulis Promontorii viridis*

- Fenner.** GEORGIUS FENNER, supra inter 1
de Guinea excitatus, a. 1566 has insula
stravit breviterque descripsit; ap. *Hakluy*
P. II.
- da Silva.** NUÑO DA SILVA *Voyage at the yles*
verde and caried along to the haven of
upon the coast of New Spain; ap. *Hakluyt*
- de St. Loo.** ALEXIS DE SAINT-LOO *Relation du*
du Cap-Verd. à Paris 1637. 8.
- Dapper.** DAPPERUS modo laudatus.
- le Maire et Roberts.** LE MAIRE et ROBERTS proxime lau

4. *De insulis Canariis.*

- Nicols.** THOMAS NICOLS *Description of the*
nate Ilands, othervise called the Ilands of
with their strange fruits and commodities;
kluyt Vol. II. P. II. p. 3-7. *Francogallice in*
de la Navigation et des Voyages de decouver
queste modernes, et principalement des
(à Paris 1629. 8.) p. 220-238. In *Collect*
Prevot. T. II. p. 1 sqq. additis aliis. —
rem mercatoriam in insulis istis circa med
culi XV partem *) septem per annos cura
rum memorabilia brevi, sed exacta na
complexus est.
- Benzoni.** HIERONYMI BENZONI *Descriptio in*
Canariensium; adiecta eiusdem *Istoria di*
nuovo (1565. 8.), de qua capite proximo.
- Scory.** EDMUNDI SCORY, Angli, iter in 1
Pico insulae Teneriffae; in *Purchasi &*
ge *Francogallice in Traicté* l. c. p. 2;
In *Collect. itiner. Prevot.* T. II; ubi co

*) In versione modo laudata annus 1526 ponitur
quo fundamento.

écrit par M. GALIEN DE BETHENCOURT
Conseiller du Roy en sa Cour de Parlement
Plus un Traicté de la Navigation et des
Descouvertes et Conquestes modernes, et
des François. à Paris 1630. 8. —
potius editor nominandus, qui *Galieno*
est librum, cuius archetypum manu
illo acceperat, dicavit. Narratur ex-
itaris, quam *Ioannes de Bethencourt a.*
Gadifero de la Salle aliisque equitibus
verius insulas Canarias tribus navibus
Primam, quam viderunt, insulam
vocarunt; ibique, incolis pacis stu-
diuantibus, castellum erexerunt. Re-
vera gesta in insula Fortaventura, nau-
tiosis, *Bethencourt* Hispaniam petiit,
oris quaerendi caussa ab Henrico III,
re, cui fidem clientelae fecit. Interea
s *Bethencourt* in insula reliquerat, sibi
lis infensi, motus excitaverant pericu-
los. Redeunte tamen Bethencourtio re-
atis, caeteras insulas Canarias quoque

solus insularum dominus constitutus erat, iam reversus est. *Bethencourt* autem, novis ex Hispania accersitis, variis victoriis insulas incolas subegit. Quibus rebus gestis, in patriam rediit, indeque in Canarias secum duxit et aliosque homines utiles, quibus earum cultura promovere incolasque religione Christiana instruere studuit. Compositis aliis rebus nec Hispaniam repetens, consensu regis et Pontificis Romani, quem ipse hanc ob causam Romanum episcopum insularum constituit. Anno 1492 strenuus atque industrius Lutetiae Parisiorum habitator tuus est. Huius historiae scriptores, qui in hoc libri titulus prodit. Ipsi cum *Bethencourtio* insulariis vixerunt; certe alter eorum, *Johannes Verrier*, passim eius comes appellatur. Si insulae capite LXV ad LXXI usque describitur. Additus est historiae tractatus, cuius iam meminimus, ita inscriptus: *Traicté de la Navigation et des Voyages de Descouverte et Conqueste made et principalement des François. Avec une description particulière de toutes les Isles Canaries les preuves du temps de la conqueste d'icelles Genealogie des Bethencourts et Braquemons. Recueilly de divers Auteurs, observations, et enseignemens. à Paris 1629. 8.* Auctor forgeron, modo dictus?

Núñez de la Peña.

Conquista y Antigüedades de las Islas de Canaria, y su Descripción. Con muchas Añotaciones de sus Privilegios, Conquistadores, Pobladores y otras particularidades en la muy poderosa y fértil Isla de Thenerife. Dirigido a la milagrosa Imagen de Señora de Candelaria. Compuesto por el Licenciado Don JUAN NUÑEZ DE LA PEÑA, Natural de dicha Isla de Thenerife en la Ciudad de la Laguna. En Madrid 1676. 4. (pagg. 560). — Sur

ont. virid. Canar. Mader. et Azoribus. 213

nalis. Multa quidem insunt geographica istorica, quae auctor, ex insula Teneriffa is, melius, quam exteri, scire poterat: remen quoque haud pauca, superstitionem ulitatem crassam. olentia. Vitae omnium orum et gubernatorum Canariensium ad- nt, atque familiae nobiles plures earum- signia descripta.

(GÖTTZII) *Merkwürdigkeiten der königl. Bibl. in Dresden* T. I. p. 299 sq.

Le Page du Sieur LE MAIRE aux Isles Canariennes, Cap. verd, Senegal et Gambie, en 1682. le Maire. 1695. 12. *Anglice* 1696. Epitome in Col- her. Prevot. T. III; et in Hirschfeldii *Biblio- Geschichte der Menschheit* T. I. — Auctor, munere functus, socius fuit *Dancurtii*, ris societatis mercatoriae Francogallo-Afri- In itinere a. 1682 in plagas istas Africae. irrat ab aliis neglecta. Editor anonymus ibri spem recentioris relationis ab auctore tae iniicit, quae tamen nunquam in lucem

RICI VALLERII *Diff. de insulis Canariis.* Vallerius. 108. 8.

EDENS *Account of a Journey from the Island of Teneriff to the mount August.* Edens. 1715, with observations thereon; in *ical Transactions* Nr. 345. p. 317 sqq. Et uni *Abridgement or Memoirs of the royal* Vol. VI. p. 172 — 177. Exstat etiam in itiner. Prevot. T. II.

RGII ROBERTS *four years Voyage on the Barbadoes, the Green Cape and Barbados.* Roberts. 26. 8. Cum figg. aen. Epitome in Col- r. Prevot. T. II. — Fata potius varii
O 4 gene-

generis, ex parte fere incredibilia, quam loca
visa, auctor, navarcha Anglicus, describit.
rem tamen curam insulis promontorii virid
pendisse videtur; in tabula etiam geographica
lineatae conspiciuntur. A. 1721 Anglus e
tannia ad Barbados insulam cum venisset
destinaverat in Guineam. In quo autem
ceptus a piratis, omnibusque exutus rebus,
vigio vacuo cum duobus pueris relictus uni
commisus fuit. In quo periculo cum vigili
exegisset, ad aliquam insularum promontori
dis, S. Nicolai, appulit. Unde tempestate
retractus, relicto sibi unico saltem ex pueris
quatuor dies nave etiam fracta ad insulam se
fertam S. Ioannis eiectus est. Ubi vix a
et aerumnis per incolas refectus, biennium
donec navicula iterum fabricata ad alias
promontorii viridis, demumque iterum ad
bados deferretur.

de Viera y
Clavijo.

JOSEPHI DE VIERA Y CLAVIJO *Noticia
la Historia general de las Islas de Canaria*. M.
1762 sqq. IV Voll. in 4. — Opus, in Ger
nostra nondum satis notum. Scimus solum
auctorem, e Canariis oriundum, optime a
piofissime tradidisse patriae suae geographi
historiam, una cum tabula morum rituum
colarum, atque narratione de statu insularu
clesiastico, politico atque militari.

Glas.

GEORGII GLAS *History of the Discovery
Conquest of the Canary Islands; translated from
Spanish Manuscript lately found in the Isl.
Palma*. Lond. 1764. 4. *Theotifcs* (alii *An.
Laisnoitz* interpretem dicunt, alii negant)
1777. 8 mai. Epitome a V. A. Heinzius ex
in *Hirschfeldii Bibl. der Geschichte der Meer*
T. I. — Vero auctori nomen fuit IOHANNES

t. virid. Canar. Mader. et Azoribus. 217

U DE GALINEO, qui, ordinis Francius, in insula Palma a. 1632 historiam iposuit, quae usque ad nostra tempora terio, quo Galineus vixit, delituit. Glaraphum nactus, illud Anglice non solum sed etiam in ordinem meliorem redegitavit. Adiecit insuper descriptionem in-
amplam novamque, a se ipso elaboratam. ~~hoc~~ primus continet historiam insularum, ~~tempore~~ isto, quo per *Ioannem de Bethen-*
~~is~~ quo paullo ante retulimus, Europaeis ~~est~~. Libro secundo et tertio hoc argu-
continuat, simulque de moribus inco-
singulis insulis agitur. Subiecta legitur
lo super origine incolarum, et collectio
rum, quae ex linguis priscorum incola-
erunt. Sequitur descriptio insularum, a
omposita, cum historia incolarum recen-
relatione de eorum moribus, ritibus,
iis etc. Nec tacet facinora atrocia, ibi
in inquisitionis tribunal commissa.

ERSLY in libro, bis commemorato, Kindersly,
edisi a. 1777 evulgato, nonnulla de
incolarum insulae, in primis Teneriffae

STEIN, *Consuls auf den Kanarischen In-* Vanstein.
auf den Pick von Teneriffa; ex Rozierii
la Physique 1779. Febr. p. 129. in *Samm-*
Physik und Natargeschichte T. II. p. 86 sqq.

5. *De insula Madera.*

issione dell' isola della Madera, scritta nella Landi.
na dal Conte GIULIO LANDI, tradotta
da ALEMANIO FINI. Piacenza 1574. 8.
um latinum manu scriptum servatur

218 *Script. de insulis St. Helenae, St. Thomae,*
in bibliotheca publ. Lugduno-Batava. V. eius
talogus p. 383 sq.

Constanti-
nus.

EMANUELIS CONSTANTINI, *Funchalen*
(*D. et Professoris Theologiae Romae* † 16 . .) insu-
Maderae hiltoria. *Romae* 1599. 4. — Auctore
ex ipsa insula oriundum fuisse, ipse quidem
titulo libri testatur: qua vero ratione historia
patriae perscripserit, deficiente libro dicere n-
quimus.

Alcaforado.

FRANCISCI ALCAFORADO *Relatio histom*
de nuper reperta insula Madera, quam auc-
comes Henrici Navigatoris, cuius singulari et
Lusitani insulam istam repererunt sibique vindic-
runt, idiomate Lusitanico conscripsit, *Franciscus*
Manoël vero in lucem edidit. De quo archety-
nullibi notitiam quandam expiscari possumus.
Versio Francogallica hunc habet titulum: *Re-*
tion historique de la decouverte de l'isle de Mad-
traduite du Portugais. à Paris 1671. 12. Ang-
Londini 1675. 4.

Nicols.

THOMAS NICOLS, inter scriptores de ins-
Canariis excitatus, de Madera quoque narrat;
etiam, qui de iisdem insulis quibus a multis M-
dera adnumeratur, tradiderunt.

Ovington.

IOH. OVINGTON, bis iam a nobis com-
moratus, itinerario suo (*Lond.* 1698. 8.) adiuv-
descriptionem insulae Maderae.

Sloane.

HANS SLOANE *Voyage to the islands Mad-*
Barbados, Nieves, St. Christoffers and Jame-
with the natural history etc. To which is prefix'd
introduction, wherein is an account of the inhabita-
air, waters etc. Lond. 1707. 1725. II Voll-
fol. — Historiae naturali potissimum prospect-
est hoc opere, de quo forte alibi plura.

Forster.

Recentiora memoratuque digniora de in-
Madera, de incolis eorumque numero, de v-

a

6. *De insulis Azores s. Accipitrum.*

Designatione harum insularum, a. 1582 Herrera.

Hispanis peracta, refert ANTONIUS
HERRERA in *Cinco libros de la Historia de Por-*
Madrid 1591. 4.

VAN LINSCHOTEN in itineralio saepe v. Linscho-
copiose narrat, quae Comes *de Camber-* ten.

virinus Frobisher, Richardus Greenville, alii-
archae Anglici, circa insulas atque in illis

1590, 1591 contra Hispanos et Lusita-
unt. Quae *Hakluytus* excerptit et in col-
suam retulit, Vol. II. P. II. p. 175-187.

nael of kort en waerachtigh Verhael van 't Journal
anghs is geschiet in 't Eylandt S. Michiel, etc.

le Vlaemse Eylanden, vervattende de won-
vremde noyt gehoorte en de langhdurighe
gen, in den Jaere 1652, in de Maent Octo-
rocken uyt een Brief van F. K. by hem selfs
amsterdam. 4.

insula S. Michaelis relatio ampla exstat in
ical Transactions T. LXVIII. P. II. Art. 1.

CAPVT XXXV.

SCRIPTORES RERUM AMERICANARUM IN UNIVERSUM.

SECTIO I.

Collectiones scriptorum rerum Americanarum.

Unbekannte
Länder
etc.

Primo loco ponimus collectionem Theotini scriptam, hodie valde raram, cuius titulus dispersus apparet in fasciis ligno incisis, quorum in medio orbis terrarum positus. Sic vero se habet: *Unbekannte landte und ein neue welde in kurvergänger zeythe erfunden.* Libri exemplum, quod in bibliotheca academica Erlangensi conspicitur, continet solummodo versionem CADAMOS (v. supra cap. XXIX). Alii vero insuper sequentes inesse dicunt: VINCENTII PINZONI, CHRISTOPH. COLUMBI (qui hic vocatur: *Christoph. Dauber von Jenua*), AMERICI VESPUTII Navigationes. In fine leguntur haec verba: *Also ein endte dieses Büchlein, welches aus wellischer sprache in die dewtischen gebrachte und gemachte ist worden durch würdigen und hochgelahrthen herren JOBST RUCHAMER der freyen Künste, und artznen Doctoren etc. Vnd durch mich Georgen Stüchli zu Nüreinbergk, Gedrückte vnd volendte nach Christens unsers lieben herren geburde M. ccccc. viij. Ja am Mitwoch sancti Mathei, des heiligen apostols abenthe, der do war der zweynzigste tage des Monats Septembris. fol.* Utrum vero talis collectio linguae Italae composita existet, an potius Ruchamer libellos istos singulos ex eadem lingua in nostram transtulerit, definire non possumus.

Nov

Orbis Regionum ac Insularum Veteri-
nitarum, una cum Tabula Cosmogra-
liquot aliis consimilis argumenti libellis. Collectio
Hurrichio-
Grynaeo-
Hervagiana.

d Io. Hervagium 1532. fol. *Parisi.* apud
gerellum impensis I. Parvi et Galeoti a
32. fol. *Basil.* ap. Io. Hervagium 1537.

1555. fol. Editio Parisina omnium ra-
expresia tamen secundum editionem Basi-
pnam. *Theotisce*, a *Michaile Herv*, Do-
Mak. *Basil. Argent.* 1534. fol. — IO-

MUTTICHIUS, Moguntinus Canonicus
ensis, Theologus et Archaeologus
i, *Hervagio*, typographo Basileensi, obtu-
pta, hac collectione complexa. Herva-
gia editionis mandavit SIMONI GRY-
nologo Basileensi, qui et praefationem
lib. Post illam continentur in hac col-

ISTIANI MUENSTERI in tabulam Cos-
miae introductio.

RSII CADAMUSTI navigatio ad terras
Archangelo Madrignano interprete.

ISTOPH. COLUMBI navigatio ex iussu
regis ad multas insulas haecenus inco-
modem *Madrignano* interprete.

LI ALONSI navigatio, eodem interprete.

MENTII PINZONI navigatio, eodem

2.

RICI VESPUTII navigationum epitome.

ALIARIS navigationis et epistolarum

mercatorum opusculum. Indiam

in spectat, ut et scriptum sequens.

PHI *Indi* navigationes.

RICI VESPUTII navigationes IIII. —

bus huius collectionis editionibus hic et

ns libellus, *Alberico* cuidam tributus,

duobus

duobus auctoribus diversis falso adscribuntur. enim, cuius auctor vitiose *Albericus* vocatur, rationem de tertia navigatione *Americi Vesp* exhibet.

EMANUELIS, Regis Portugall. ad Leonem Pont. Max. Epistola de victoriis habitis in India Machala.

LUDOVICI, *Romani Patritii*, navigationis libri VII, *Archang. Madrignano* interprete.

F. BROCARDI *Monachi* locorum terrae sanctae descriptio.

MARCI PAULI *Veneti* de regionibus orientis libri III.

HAITHONI de Tartaris liber.

MATTHIAE A MICHOV de Sarmatia Asiatica et Europaea libri II.

PAULLI JOVII de Moscovitarum legatione liber.

PETRI MARTYRIS de insulis nuper repertis liber.

ERASMI STELLAE de Borussia antiquis libri II.

Quae nunc sequuntur, insunt soli editioni Basilicae 1555.

MAXIMILIANI, *Transylvani*, de Moldavia epistola.

FERDINANDI CORTESII de insulis novae inventis narratio ad Carolum V. Imp.

Epistolae duae de profectu Evangelii in Indos.

R. P. Episcopi magnae civitatis *Temixtitan* *Huketan* epistola.

F. D. NICOLAI HERBORN Epitome de doctrina ad fidem Christi convertendis.

Cf. HUMMELII *Neue Bibl. von seltenen B.* T. II. p. 270-280.

ENDE) *Freymüthige Betrachtungen über neue Bücher* T. I. p. 77 fqq.

ac collectione maiore orta est minor hac
re: *Novus Orbis, id est Navigationes primae*
icam. *Cura et cum Praefatione* BALTHAS.
Rotterd. 1616. 8. — Omissa sunt, quae
am non spectant: addita contra CASPARIS
RII (DE BARREIROS seu DE BARROS)
in *supra* *Ophyra regione.* Cf. supra Vol. I.
1. 270.

Item (IOHANNIS DIETERICI et IOH. de Bry.
IIIS) DE BRY *Historia Americae s. novi*
Indiae occidentalis, tredecim sectionibus
comprehensa. I. Theil, enthaltend die
I. und Moral - Historien von West - Indien
JOSEPH DE ACOSTA. *Frankfurt am Mayn*
ol. cum figg. — *II Theil, von dreien*
then, so die Franzosen in Floridam gethan,
reibung und lebendiger Contrahatur dieser
Gestalt, Sitten und Gebrauch der Wil-
ch IACOB LE MOYNE, *aus dem Latein im*
bracht durch Oseam Halen. *ibid.* 1603. fol.
— *III Theil, darinnen Brasilia durch*
ADEN *Teutsch beschrieben. Item IOAN.*
istorie der Schiffarth in Braslien verteutsch
ucrium Annaeum Privatum etc. *ibid.*
l. cum figg. — *IV Theil, enthaltend die*
der von Christoph Columbo a. 1492 entdeck-
Welt, durch HIERON. BENZON in Wels-
ache beschrieben, und nun in das Teutsche
durch Nicol. Hoeninge. *ibid.* 1594. fol.
— *V Theil, enthaltend das II Buch der*
HIERON. BENZONIS, *von denen verüb-*
ksamkeiten der Spanier gegen die Indianer.
l. fol. cum figg. — *VI Theil, enthaltend*
der

der Historien HIERON. BENZONIS III Buch die Spanier das Königreich Peru eingenommen, einem kurtzen Tractat von den glückhaftigen Ibid. 1619. fol. cum figg. — VII Theil, enthaltend die Beschreibung etlicher fürnehmen Indianer Landſchaften und Inſeln, von ULRICO SCHMIDT von Straubingen beſchrieben. Oppenheim 1617. cum figg. — VIII Theil, enthaltend WALTER RHALEGS, THOM. CANDISCH und FRANK DRAKENS Reiſen. Frankfurt 1624. fol. c. figg. IX Theil, enthaltend eine hiſtoriſche Relation von 5 Schiffen, welche ao. 1598 zu Rotterdam abgeſandt worden, durch das Fretum Magelanum nach den ſüdlichen Inſeln zu fahren etc. Aus dem Holländiſchen Verzeichniß BERNH. JANSſ CIRURGII in teutſcher Sprache beſchrieben von Gothardt ANNOORNB. Nebſt der Reiſebeſchreibung des OLIVIER VAN NOORT durch das Fretum Magelanum. Frankfurt 1601. fol. cum figg. — X Theil, enthaltend zwei Schifffarthen AMERICI VESPUTII, einen gründlichen Bericht von dem Zuſtand der Landſchaft Virginien, durch RAPHE HAMOR beſchrieben Hochteutſch überſetzt, und eine Beſchreibung von Engelland, von IOH. SCHMIDT. Oppenheim 1618. fol. cum figg. — XI Theil, enthaltend Reiſen WILHELM SCHOUTEN und GEORG SPIELBERGEN durch die Magellaniſche Straße. Frankfurt 1619, und Oppenheim 1620. fol. cum figg. — XII Theil, enthaltend ANTONIO DE HERRERA Beſchreibung der Neuen Welt, PIERRE ORDONNEZ DE CEVALLOS Beſchreibung der Weſt-Indianiſchen Landſchaften, ſamt andern dergleichen. Frankfurt 1623. fol. — XIII Theil, enthaltend eine Beſchreibung von Neu-England, Virginien, Braſilien, Guiana und der Inſel Bernice, nebst einem neuen und wahrhaften Bericht von

trali oder incognita etc. Frankf. 1628. fol.
 — Ita argumenta operis enumerat
atalogi Bibl. Bunavianae T. II. p. 45 sq.
 Freytagius v. c. in Anal. litter. p. 163
 partibus idem absolvi affirmat. Primam
 se iubet descriptionem Virginiae, auctore
 HARIOT, Anglo, eandemque secunda
 600 *Francofurti* prodiisse *sumtibus viduae*
Disterici de Bry docet. Partem secun-
 1591 prodiisse, atque continere descriptio-
 nem, auctoribus LAUDONNIERE, GER-
 et LE MOYNE. Sequentium partium ar-
 eadem fere sunt, quae in Catal. Bunav.
 ntur. — Audiendus quoque E. G. Rinch
 bibl. suae p. 217, cuius loci partem,
 nem fratrum de Bry de India orientali
 m, supra Vol. II. P. I. p. 334 excitavimus.
 tinent verba sequentia: „*Merianus* duo-
 rtibus operis Americani, a socero suo
 de Bry) iam editis, decimam tertiam et
 adiecit, totumque opus postea sub titulo:
 Antipodum, *oder neue Welt* etc. in com-
 redegit, atque an. 1631 testante titulo,
 NE LUDOVICO GODOFREDO, sub quo
 OH. PHILIPPUS ABELIN, scriptor satis
 latet, digestum, edidit.“ (Sectione fe-
 lura de hac Abelini opera dabimus).
 II in volumine nostro secundo continua-
 men gerit, posteaque a. 1628 novum
 itulum, cum numero partis decimae ter-
 epit: sed cum nihil mutatum, ac decima
 ars, a. 1630 seorsim excusa non solum
 proftet, verum etiam in historia antipo-
 iam partem verbotenus constituat: opus
 rum omni ex parte completum est. Hoc si
 is alique scivissent, in recensendis huius
ist. Vol. III. P. I. P operis

operis totius non hallucinassent. Ceterum operis huius tredecim tomis s. partibus in Lat. sermonem translatis, consulendus est Catalog. Bibliothecae *Dalmatianae* p. 101. "Opus h. Francogallice, variis quidem accessionibus auctum, quoque exstare in collectione itinerantis *Petri van der Aa*, supra L. c. monuimus." *) *ca.* versionis mentio etiam passim occurrit, tamen exacta.

Barcia. ANDREAE GONZALEZ BARCIA (C. supremi Senatus Castellani) *Historiadescriptivos de las Indias Occidentales*. Madrid 1763. 4 Voll. in fol. Notitiam operis petimus ab his, quibus copia illud inspiciendi erit.

SECTIO II.

Scriptores rerum Americanarum generales.

de Oviedo. *La historia general y natural de las Indias, y terra ferma del mar Oceano. Por el Cap. GONÇALO HERNANDEZ DE OVIEDO. I P* Sevilla (ab Ioh. Cromberger) 1535. fol. 1 figg. — *con verdadera Relacion de la Conquista Peru por FRANC. XEREZ*. Salamanca 1547. Valladolid 1557. fol. Madrid 1730. fol. (Nova sectiorque editio avide exspectatur a Marchi TRUXILLO). Francogallice a Iohanne Polcur. 1556. fol. Italice in Ramasii *Raccolta de V.* (Venet. 1565. fol.) Vol. III. p. 74 sqq. Epit. Anglicam exhibuit Purchas in *Pilgrimes* Vol. II. Auctor, natus Madriti circa a. 1478, Ameri petiit a. 1513; postea anno 1535 rebus Hisp.

*) *Geofroy s. Godefridus*, quem ibidem p. 336 nescimus, est Ioh. Phil. Abelin, modo commemoratus.

fula S. Dominici s. Hispaniola praefectus;
rwallum decem annorum in Hispaniam
a Carolo V Imp. anno aetatis septua-
historiographi munere ornatus est. Hic
storiā Americae generalem scribere in-
duxit. Omne opus libris quinquaginta
e cum vellet, undeviginti priores tantum
na cum alio de *Naufragiis* inscripto, mini-
q. XXVII, ut *Baumgartenius* scripsit in prae-
historiam Americae generalem Theo-
ntam, posteaque commemorandam.
is maiore fide dignus, quo diutius in-
versatus rebusque ibidem praefectus fuit,
maiore candore in narrando utitur. Idem
licerat: *Relacion sommario de la natural
de las Indias*. Toledo 1525. fol. et in
historiadores primitivos etc.

L. BECKMANNI *Beyträge zur Geschichte der
Indigenen* (Goetting. 1782. 8.) Partic. III. p. 435

C. LOPEZ DE GOMARA (Hispalensis fa- Lopez de
Gomara.
*Primera, segunda y terza parte de la histo-
ria de las Indias, con la conquista del Mexico
y de España*. Medina 1553. fol. En Am-
1564. 12. Inter Barciae *Historiadores pri-
marios*. II. *Italice* ab *Augustino Cravalis*, Romae
et a *Lucio Mauro*, Venet. 1566. 8. *Fran-
co* Martino Fumée, Paris. 1584. 8. ibid.
1597. 8. Epitomen dedit *Parchas*
Vol. III. — Liber quidem a supremo
Hispano-Indico prohibitus, quia ex eius
errores multi gravesque inesse diceban-
t, quia solum auctoris libera sentiendi
libertatis proceribus displicuerit. Refutat
idem passim *Bernardus Diox del Castillo*,

postea commemorandus. Utrum vero an ipse Americam viderit, nec ne, dicere non possumus; fugit nos insuper operis oeconomia. Sed esse elegantem et luculentam, *Nic. Antonius* videtur in *Bibl. Hispana* T. I. p. 334.

Ortelius. ABRAHAMI ORTELI, (*Antwerpiani, Phil. et Geographi* † 1598) *America, sive novae descriptio. Antwerpiae* 1587. fol.

Acosta. IOSEPHI DE ACOSTA de natura novae Libr. II. Et de promulgatione Evangelii apud barbaros, s. de procuranda Indorum salute in *Salamanticas* 1589. 8. *ibid.* 1595. 8. *Coloniae* 1596. 8. *Lugd.* 1670. 8. — Omnis de promulgatione Evangelii etc. auctor operis nice reddidit multumque auxit et amplificavit epigraphae: *Historia natural y moral de las Indias en que se tratan las cosas notables del Cielo y de la Tierra, Metales, Plantas y Animales dellas; y las Leyes y Ceremonias, Leges, y Gobierno, y Guerra de los Indios.* En Sevilla 1590. 4. Editio auctior 1591. 4. (Laudatur etiam editio *Barcinonae* eo anno curata: soli tamen tituli diversi videntur *En Madrid* 1608. 4. *ibid.* 1610. 4. *Italice* a Paulo Galluccio, Venet. 1596. 4. *Belgice* a Willelmo Schotano, Enkhusae 1598. 8. *Amsterd.* 1621. *Francogallice* a Roberto Regnault, Paris. 1598. 1600. *ibid.* 1606. *ibid.* 1616. 8. *Anglice* ab Iohanne Humberger, Wetteravio Linschotanium, auctorem libri appellat, *Utr.* 1605. fol. *Francof. ad Moen.* 1617. fol. Cum geogr. et figg. ligno incisis. Haec versio Italica inest etiam tomo nono operis fratrum de sectione huius capituli prima descripti. Epitome Anglica exstat in *Purchasii Pilgrimes* Vol. II. Auctor, natione Hispanus, patria Methymnaeus

ita, a. 1571 in occidentis solis Indiam navigavit, et Peruanam societatis Iesuiticae provinciam Praepositus Provincialis gubernavit. In Hispaniam reversus, in Aragoniae ac Baeticae provincis Visitatoris partes egit. Demum cum Sacerdotum Collegii Iesuitici habenas regeret, atque prudentiae doctrinaeque laude floreret, morbo oppressus et exstinctus est a. 1600. Indiae occidentalis historia, quam Hispanice scripsit, septem voluminibus consistit; in quibus agit de Americae historia generali, de incolarum origine, indole, superstitione, idololatria, statuque civili. Exhibet porro et historiam regum Mexicanorum usque ad ultimum, cui nomen Motefuma II. Addit quoque de Mexicanorum ratione bellandi etc. Acofta praeterea haussisse e duobus libris seu operibus Hispanice scriptis *Didaci Duran*, Dominicani, de rebus Hispaniae, testatus est Antonius de Leone in appendice Bibliothecae suae Indicae, quem laudat *Nic. Antonius* in *Bibl. Hisp. T. I. p. 614*. Inter Francogallicos tradiderat, Hispanos omnia exemplaria delevisse, ne Americae cognitio ad alias Europae gentes perveniret: verum quae, tanquam fabulosa, sunt exhibitata.

ELEMENT Bibl. T. I. p. 38 sqq.

HAUFEPIE' Nouveau Dictionnaire T. I. f. v. Acofta (Ioseph).

CORNELII WYTFLIET (ICti et Senatui Bra- Wytfliet.
ab epistolis †) Descriptionis Ptolemaei
argumentum, sive Occidentis notitia, brevi
commentario illustrata. *Lovanii* 1598. fol. *Arnheim.*
fol. *Francogallice*, à Douay 1607. fol. —
Ptolemaeus geographiae suae notitiam de
America addere nequiverat, Wytfletus quasi illam
supplere voluit; ipse tamen egens novis
argumentis.

de Vargas
Machuca.

Metellus.

BERNARDI DE VARGAS MACHUCA (C
rionis Hispani saeculi decimi sexti) *Milicia
scripcion de las Indias*. En Madrid 1599. 4.

America, five novus Orbis, Tabulis
secundum rationes Geographicas delineatus.
METALIUS METELLUS, Sequanus, I. C
doctrina praestans longioreque vita digniss
Orbis universi Tabulas historico amictu c
statuerat, sciens historiam nunquam satis lat
Artis Geographicae esse oculum. Ornavit
historicarum rerum veste aliquot Tabulas,
ipso adhuc in vivis agente typis excusae
multoque cum fructu leguntur. Ingrave
autem aetate morboque, quo sublatus est, k
dem Amico tradidit, cuius cura Europae,
et Africae antehac Tabulis editis nunc q
accedunt Americae five novi Orbis Tabulae
nudae discalceataeque, sed pro dignitate n
que rerum historicarum veste ornatae.

Agripp. excud. Steph. Hemmerden A. 1600
Tabulae quoque adiectae sunt *Linschotani* I
ptioni totius Guineae tractus et Americae
Hag. Com. 1598. fol. — Auctor, Geog
et Archaeologus Colonienfis, mortuus est
a. 1590. Alii eundem appellant *Matalium Me*
alii *Natalium Metellum*: sed falso. Operis
titulus, cuius partem America a nobis in
constituit, generalis est: *Speculum Orbis*
seu tabulae geographicae totius orbis, cum
rica narratione, ab ipso authore inchoatae
moriente ab alio quodam perfectae et editae
Ursellii et *Colon.* *Agripp.* 1600 et 1602. IV
in fol. Magis ob raritatem, quam ob pra
tiam, opus commendabile videtur.

... Cf. *VOGTII Catal. libr. rar. (Hamb. 1747. 8.)*
FREYTAGII Anal. litt. p. 596.

de la Cuesta 1615. fol. pp. 317. — *Desde el año 1536 hasta el 1541.* ibid. eod.
 — *Decada VII desde el año 1541 hasta*
 ibid. eod. pp. 315. — *Decada VIII desde*
 146 *hasta el 1554.* ibid. eod. pp. 341. Cum
 tem *Descripcion de las Indias Occidentales.*
 id, en la Emprinta Real por Juan Fla-
 1601. fol. pp. 96. Cum tabulis geogr.
 sum fuit opus, cuius editio prima maxime
 1728. fol. quae vero editio propter
 nem errorum typographicorum et pro-
 lionem tabularum geographicarum, qua-
 cum additae imagines ineptae, non adeo
 limatur a ferum peritis. Omnium opti-
 a, quae curante *Andrea González de*
 um continuationibus, *Madridi 1729* —
 Tomis in fol. cum figg. aen. prodit.
 im doctissimus Herreram contulit cum
 oribus praestantioribus de rebus Ameri-
 ae cum variis monumentis manu scriptis,
 ibulariis regiis latent. Splendescit quo-
 um geographica. Eustat versio Franco-

d'Anton Herrera par Mr. de la Coste. à Paris 1671. 4. *Anglica* ita est inscripta: *The general History of the vast Continent and Islands of America, commonly called the West-Indies, from the first discovery thereof: with the best accounts the people could give of their Antiquities. Collected from the original Relations sent to the King of Spain. By Antonio de Herrera, Historiographer to His Catholic Majesty. Translated into English by Capt. J. Stevens. Illustrated with Cuts and Mapps.* London 1725-1726. VI Voll. in 8. Interpres in praetione scriptores, quibus Herrera usus est, recitet, omnesque ab hoc superari docet. Caspar Barlaeus *Herrerae* descriptionem *Indiae occidentalis* Latine vertit, et cum aliorum descriptionibus historia navigationis *Iacobi le Maire* edidit *Amstelredami* 1622. fol. Cum tabb. geogr. Errat igitur *Barlaeus* theca hist. Struvio-Buderiana, quae p. 224 in eum Antonii de Herrera opus a Barlaeo Latine versum scribit. *Francogallica* quoque versio huius descriptionis prodit *Parisi* 1640. fol. *Theophrastus* opus maius in *Fratrū de Bry America P. Epitome* *Anglica* in *Purchasi Pilgrimes* Vol. III. Auctor operis egregii, iussu regio elaborati, chichronographi munere Indiarum et chronographi *Castiliae* ornatus, mortuusque a. 1625, quidem, quantum constat, in *America* non usus vero est in opere conficiendo tabulariis et risque authenticis ita, ut eas inter se atque libris typis impressis sedulo acrique intelligere contulerit. Ipse de materie, e qua opus compositum est, refert in *Decad. VI. Lib. III. cap. 19.* Et si constantissimis historicis accensendus esset, nisi orbis res fataque paene innumera in ordine chronologicum nimis studiose cœgisset. enim factum, ut narratio rerum gestarum a

iecta et turbata evaderet, adeoque ea, nam historiam clare cognoscendam peragna cum difficultate conquirenda sint, teste G. I. Voffio (de Scient. Mathemat. 7, 534) non alius maiori fide et industria fines provinciarum et magnitudinem, us, promontoria, insulas, fluminum flia et portus, lacuum amplitudinem, reum, ratione tum vicinorum tractuum, m coeli: item proventus singularum, m urbes et propugnacula pertinent.

REXII *Merkwürdigkeiten der königl. Bibl. zu* T. I. p. 346 sq.

LAGII Anal. litt. p. 445 sq. Hic Goetizium ad m paene, sine mentione eius, exscriptis.

ARIS ENS Indiae occidentalis historia, Eng
ma regionum istarum detectio, situs, in-
mores, aliaque eo pertinentia, breviter
r: ex variis auctoribus collecta. *Colonias*
— Opusculum, libris V comprehen-
liocritatem vix attingit.

IAN DE TORQUEMADA, *de la Orden de Torquemada*
e. *Monarquia Indiana, con el Origen y*
los Indios occidentales, de sus poblaciones,
nto, conquistas, conversion y otras cosas
as de la misma tierra, en XXI libros. En
15. III Voll. in fol. En Madrid 1730.
1 fol. Et haec editio operis rari debetur
rti *Andreas Gonsalvi de Barcia*. Auctor
us est in Nova Hispania, religionis chri-
omovendae caussa. Inania quidem et
ita refert, haud pauca tamen etiam non

NNIS DE LAET (*Antverpiani, Historici,* de Laet,
et Societati Belgico-Indicae Praefecti †
ovus Orbis, sive Americae. utriusque
P 5 descri-

descriptio, Libri XIX. *Lugd. Batavor.* 16
 Cum Mappis geograph. et figg. aen. *Fran*
ibid. 1640. fol. Cum figg. aen. et lign. *Belg*
 1644. fol. Cum figg. aen. — Opus eg
 maximeque rarum et infrequens, in quo
 pro linguarum cognitione, qua valuit, et
 ac singulari historiarum et geographiae
 non solum situm generalem, sed etiam spe
 provinciarum rationem, incolarum mores,
 riam naturalem, aliaque elegantissime desc
 iconibus illustravit. Omnia iudicio acri ex *H*
Acosta, *Petro Martyre*, *Gomara*, *Lerio*, *O*
 aliisque operibus sumtuosis, raris, moleq
 ex parte laborantibus, excerpta atque in or
 lucidum redacta. Hoc respectu libro sempe
 honos pretiumque suum manebit. Per
 patet, illo, ut et aliis hactenus recensitis op
 solummodo Americae, Hispanorum ac Lu
 rum dominationi subiectae, partes illustrari
 enim serius Europaeis innotuere. Magnan
 riae naturalis Brasiliae partem, quam Lat
 vindicavit, *Marggrafii* esse, *Conringius* in
 cap. 10. p. 344 dicit, et *Sloane* in Praefat. a
 Iamaic. scribit, eundem *Marggrafiana* et *Pl*
 corruptisse, quia historiae naturalis non
 fuerit. Eiusdem auctoris *ad novum orbem*
tum emendationes et adiditiones minime sane
mendas MStas, in Ducali bibliotheca Vir
 asservari, nos docet Ioh. Matthi. Gesne
 istius bibliothecae notitia p. 24.

Cf. *VOGTII Catal. libr. rar.* p. 391.

FREXTAGII Anal. litter. p. 506 sq.

Pizarro.

FERDINANDI PIZARRO Y ORELLAN
rones ilastres del Nusvo Mundo, Descabridore.
quistadores, Pacificadores de las Indias occide
sus vidas, virtud, hazañas, y claros blasones;

torat verum Americanarum generales. 235

singulares observationes iuridicas, morales y

En Madrid 1639. fol. — Auctor, Eques
venetis, per tempus aliquod Professor iuris
uticensis, postea Consiliarius regius Sevi-
Grànatae, tandem socius concilii magni
ensis Madriti, mortuus est ibidem a. 1640.
hocce maxime in honorem familiae Pizar-
a Lusit, e qua oriundus erat, congestit.

description générale de l'Amerique, troisième d'Aviry.

*de la grande, avec tous ses empires, royaumes,
républiques: où sont deduits et traictez par
leurs noms, assiette, confins, mœurs, richesses,
gouvernement et religion, et la Genealogie des
Rois, Roys et Princes Souverains, lesquels y
ont esté jusques à nostre temps, par PIERRE
BETTY, Seigneur de Montmartin, Gentilhomme
de la Chambre du Roy († 1635). à Paris
1641. fol. — Partem constituit tertiam operis alibi
reconsendi, cuique titulus: *Le Monde, ou
description générale de ses quatre parties* — *Se-
dition* etc. Opus, vel hodie quoque non*

HL COPPIER *Histoire et Voyages des Indes* Coppier.
tulu. à Lyon 1645. 8.

HL LUDOVICI GOTTFRIED (s. potius IOH. Gottfried f.
1771 ABELINI *) *Historia Antipodum,* Abelin.

*die Welt und Americanische Historien: inhal-
tehaltreiche und vollkommene Beschreibungen
Westindianischen Landschaften, Inseln, Kö-
nigreiche und Provinzen, Seehäfen, fließenden und
stehenden Wassern, Port und Anlaendungen, Gebir-
ge, Thäler, Städten, Flecken und Wohnplätzen,
der Natur und Eigenschaft des Erdreichs,
der Minerer und Metallen, der brennen-
den Vulkanen oder Schwefelbrunnen, der siedenden
.. und*

Cl. huius bibl. Vol. I. P. I. p. 108.

und anderer heilsamen Quellen, wie auch der 7
 Vögel, Fisch und Gewürm in denselben, samt an
 wunderbaren Creaturen und Miraculn der Natur
 diesem halben Theil des Erdkreises: desgleichen ge
 licher Bericht von der Inwohner Beschaffenheit,
 ten, Qualitäten, Policy und Götzendienst, Leben
 Wesen, barbarischer Unwissenheit und unerhö
 Grausamkeit des meisten Theils dieser wilden L
 samt Unterscheid der Nationen, Sprachen und
 bräuchen: Item historische und ausführliche Re
 38 fürnemster Schiffarten unterschiedlicher Völ
 West-Indien, von der ersten Entdeckung durch
 Christoph. Columbum in 150 Jahren vollbracht:
 aus verschiedenen Westindianischen Historien
 bern, und mancherley Sprachen mit sonderm
 zusammengetragen, extrahirt, in eine richtige
 ung der Materien und Zeit und in diese käu
 Form gebracht. — Mit zugehörigen Landta
 Contrafacturen und geschichtmäßigen Kupferst
 zum Lust und Nachrichtung reichlich gezieret
 verlegt durch MATTH. MERIAN, Buchhändler
 und Kupferstechern zu Frankfurt am Mayn. Fran
 furt, bey denen Merianischen Erben 1655. fol.
 Nil aliud est, nisi epitome operis fratrum de B
 servatis adeo plurimis in locis verbis iisdem. N
 figurae sunt novae. Contenta ingens operis
 scriptio satis indicat.

Cf. BAUMGARTENII Praefatio ad T. I ope
Allgemeine Geschichte der Länder und Völker
America, (not. 10).

Winkel-
mann.

HANS IUST WINKELMANN (Consiliarius
 historiographi Oldenburgici et Hassiaci † post
 1671) der *Americanischen neuen Welt Beschreibung*
 darinnen deren Erfindung, Lage, Natur und Eig
 schaft, Sitten, Barbarey, und unerhörte Grausam
 der Einwohner, Thiere, Vögel, Fischen und and
 ben

neglectae. Mirandum sane, quod opus huius
stantiae in alias linguas non translatum fuit.

Ogilby. IOHANNIS OGILBY, aliis OGILBY *H*
of America, being the latest and most accurate
scription of the new World; containing the ori
of the Inhabitants and the remarkable Voyages
ther, the Conquest of the vast Empires of Mexico
Peru, and other large Provinces and Territo
with the several European Plantations in those p
Also their Cities, Fortresses, Towns, Temples, A
tains and Rivers; their Plants, Beasts, Birds
Serpents: with an Appendix containing (besides
ral other Additions) a brief Survey of what hath
discovered of the unknown South-land and Arcti
gion. Collected from most Authentick Authori
mented with later Observations, and adorned
Maps and other Ornamentals, as Groundplots,
Specks of Cities, and Historical Sculps, to the nu
of 122. London 1671. fol. — Compilatio
huius contenta epigraphae abunde prodit. Ta
lae geographicae aliaeque figurae aeneae mai
sunt aestimandae, quam descriptiones.

Dapper. OLFERT DAPPER *Unbekannte neue Welt,*
Beschreibung des Welttheils America und des
landes, darinnen von Ursprung der Americaner
Südländer und den Reisen der Europäer dahin,
auch von derselben festen Ländern, Inseln, Stä
Festungen, Dörfern — Flüssen, Arten der Th
Bäumen — als auch von Gottesdienst, Sitten, S
chen, Kleidertrachten — und Kriegen ausführlic
handelt wird. Amsterd. 1673. fol. Cum
geogr. et figg. aen. iisdem, quae Montani
adiectae sunt. Laudatur etiam editio a. 1
Archetypum Belgicum, cuius notitia nullibi
occurrit, forte hoc anno prodit? Caete

tio eiusdem indolis, ut omnes Dappe-

SIE' *Description générale des côtes de l'Amérique, isles, caps, golfes, bancs, ecueils, basses, lurs, vents, et courans d'eau, des peuples, qui habitent, du temperament de l'air, de la qualité du sol etc.* à Rouen 1677. 12. Daffié.

ALEXANDER OLIVIER OEXMELIN *History of the Indians of America etc.* London 1681. 8. Oexmelin.

ibid. Cum figg. aen. *ibid.* 1699. 8. Cum

ibid. 1741. II Voll. in 8. *Francogallice*

éditione: Histoire des Avanturiers, qui se

font dans les Indes (occidentales): conte-

nt qu'ils ont fait de remarquable; avec la vie,

des, et les coutumes des Boucaniers et des Ha-

bitans de St. Domingue et de la Tortue: une descrip-

tion de ceux lieux etc. Traduite de l'Anglois

(Ld.) Frontignieres. Avec un Appendice de

l'histoire d'une Chambre de Compte dans les

Indes occidentales par les Espagnols (traduit de

l'Espagnol). à Paris 1686 et 1688. II Voll. in

Cum figg. aen. ibid. 1699. II Voll. in 8.

gg. aen. — Nouvelle Edition, corrigée et

ajoutée au Journal du Voyage, fait par la mer

du Sieur RAVENAU DE LUSSAN, et de de Lussan.

des Pirates Anglois, depuis leur établisse-

ment sur l'Isle de Providence, jusqu'à présent.

Vie de deux femmes pirates, Maria Read et

Johny, et un Extrait des loix et des ordon-

ances concernant la Piraterie par CHARLES Johnson.

ibid. à Trevoux 1744. IV Voll. in 12.

gg. aen. ibid. 1775. IV Voll. in 12. Cum

figg. aen. — Quanquam honestiore vocabulo

pirarum sive periclitantium, probrosam et im-

perita vitae suae sectam velare soleant, qui in

hoc describuntur: veram tamen absque

dubio

dubio appellationem ab Hispanis, Ar
 lonis, acceperunt, a quibus *Latrones*.
 Horum igitur infamium hominum, et
 et venatoribus archipiratae olim fiebat
 et gesta, tum fata, meritis aliquando
 hoc opere copiose enarrantur. De v
 tionis, is qui editionem procuravit, co
 bet, ob simplicitatem maxime auctori
 visa aut a fide dignis audita referentis.
 stilum rudem sese emendasse fatetur,
 minime mutatis. Quod ad descriptio
 rum et gentium attinet, auctor lice
 non pauca tamen memoratu digna ob
 bulas etiam geographicas, quae non
 videntur, confecit. Inter alia exacte
 insula, quae Gallis *Tortuë*, sive testu
 a situs figura dicitur, et a magna S. D
 fula parvo freto dividitur. Illa pirata
 mum dicebatur esse receptaculum. S
 scriptio insulae Hispaniolae s. S. Dor
 animalibus, arboribus et plantis plurim
 ratur auctor, sed ab aliis peritioribus
 dita. Historiae ipsi piraticae multa, qu
 graphiam et ad mores indigenarum
 interseruntur. Appendicis loco subiun
 in titulo libri indicatur, Breviarium.
 MS. Hispano nunc primum edi dicitur.
 bet partes: *Prima* describitur consti
 quas vocant *Camerarum*, unius in No
 niae, alterius in Novae Granatae, ter
 ruviano regno. Describuntur collegio
 fides, assessores, apparitores et iur
Parte secunda Archiepiscoporum VI,
 rum XXXVIII, sedes, dioeceses et redi
 tur. *Tertia parte* de redditibus et iur
 Hispaniarum in America agitur. In

quae aliae Europae gentes in America

Erud. a. 1688. p. 139-145.

CISCI CORREAL *Voyages en Indes occi.* Coreal.
contenant ce qu'il y a vu de plus remar-
quant son séjour, depuis l'an 1666 jusqu'
traduit de l'Espagnol. Avec la Relation de
de WALTER RALEIGH et le Voyage de
HUGH à la Mer du Sud, par le Detroit de
traduit de l'Anglois; et une Relation d'un
des terres australes inconnues, tirée du
du Capitain ABEL JANSEN TASMANN,
Flamand. à Amsterd. 1722. III Voll. in
8. figg. aen. ibid. 1772. II Voll. in 8.
folio, quam Stuckius in *Verzeichniss von*
Reisungen p. 78 commemorat, figmen-
videtur. — Primi itinerarii, huc per-
uctor Carthagena Hispaniae oriundus,
partem Americae, praecipue eam, quae
etque Lusitanis paret, itineribus tam
terra inde ab a. 1666 usque ad a. 1697
um adiisset, modoque inter cives suos,
et piratas Anglos, qui *Flibustiers* dicun-
tus fuisset, descriptionem eius exactam
silo conceptam dedit. Sed non secun-
dum chronologicam itinerum suorum re-
hanc adornavit, verum, id quod etiam
s et publico gratius, secundum ordi-
graphicum et situm regionum inces-
sit, in primis distantiam exhibuit, nec na-
tum, sed et quae ad mores incolarum
aliaque curiosa attulit. Mores civium
America degentium ibique natorum
nos fatetur, utpote mollitia et otio
perforum, fastu vero et iactantia, qua
t. Vol. III. P. I. Q se

se vel infimus quisque pro nobili gerit, et o
manuarias se indignas iudicat, plane turgent
etc. Ita fere de hoc itinerario iudicant auc
Actorum Eruditorum Suppl. T. VIII. p. 2
Longe aliter sentit *Prosper Marchand* in *D*
naire T. II. p. 197: *On fait, que ce n'est qu'*
tion de divers lambeaux pillés çà et là dans plu
voyages effectifs, par quelque compilateur
Nos, quibus opus nunquam visum, omni i
abstinemus. Candide quoque fatemur, nos
quidquam de archetypo Hispano reperire po

Lafiteau.

IOSEPHI FRANCISCI LAFITEAU, *les*
Moeurs des Sauvages Americains, comparés
moeurs des premiers tems. à Paris 1723. II Voll.
Cum figg. aen. à Rouen 1724. IV Voll. in 1.
Cum figg. aen. à Paris 1726. II Voll. in 4.
figg. aen. *Theotisce* ab I. F. S. (*Seysart*) in
meine Geschichte der Länder und Völker in A
(Halae 1752. 4.) cuius operis volumen priu
integrum versione huius libri occupatur.
figg. aen. notulisque interpretis. *Hispanice*, a
Emanuele Antonio Ramirez. Madriti 1774.
Spectat quidem opus praecipue ad cogniti
penitiorum populorum nativorum Americae
tentrionalis, Canadae potissimum, inter quo
ctor quinque per annos versatus fuit: insu
men etiam multa, ad omnem Americam
nientia, v. c. caput primum de origine ge
Americanarum. Sequuntur tredecim alia c
de indole ferarum nationum Americanaru
genere, de earum religione, de regiminis f
de nuptiis et liberorum educatione, de ne
laboribusve virorum ac foeminarum, de bell
legationibus, commerciis et opificiis, de art
nandi, de lufibus tempusque fallendi mod
morbis eorumque remediis, de morte, sep

actu, de linguis. Iure magni aestimanda sunt
 ima, ab auctore narrata. Maximam eorum
 tem accepit a GARNIERIO, Missionario, qui
 nos sexaginta, et quod excurrit, cum populis
 vixit eorumque linguas probe calluit. Alio-
 etiam, cum veterum tum recentiorum scri-
 um relationes cum suis sedulo contulit; inde
 lecturae haud paucae ortae, dissertationes
 enatae, super veterum populorum et ho-
 nom Americanorum similitudine; quo in
 tamen non raro titubavit. Sustulit varias
 praepiudicatas falsasque, novaque per-
 promisit. Quo factum, ut alii post eum
 opera eius uterentur, v. c. auctores splen-
 collectionis: *Ceremonies et Coutumes religieu-*
des des peuples du Monde etc.

HENRICI WILSON *Description of America*, Wilfon.
Containing Conjectures of its first peopling; the Con-
dition of the several countries by the Europeans; the
Language, Genius, Habits, Buildings, Manners, Laws,
Religion, Policy, Arts, Manufactures etc.
of the Natives; with an Account of the present Di-
visions and Subdivisions of this new World, and the
Vegetables, Animals and Minerals, that are to be
found in each Province; in eiusdem Compleat uni-
versal History of the several Dominions throughout
the known World etc. Lond. 1739. fol. Cum
 geogr. Recentiora nunc, eaque meliora
 sunt.

Allgemeine Geschichte der Länder und Völker von Allgem.
 1 Theil. Nebst einer Vorrede Siegmund Geschichte
 Baumgartens, der heil. Schrift Doctors und
 Lehrers, auch des theol. Seminarii Directors
 der königl. preuss. Friedrichsuniversität in Halle.
 (XLI) Kupfern. Halle 1752. — 2 Theil.
 einer Vorrede etc. Mit vielen (XVII) Kupfern.

ibid. 1753. 4 mai. — Auctoris nomen solo modo litteris initialibus *I. F. S.* dedicationi scriptis, indicatur, quem fuisse IOH. FRIDERICUM SEYFART, polygraphum, mortuum Hildesheim Saxonum a. 1786, suspicamur. Prioris voluminis primam et maximam partem comprehensionem operis Lafitauani, modo monuit. Pars secunda sistit catalogum chronologicum Europaeorum, quorum navigationibus et studiis versae Americae partes detectae atque civitates coloniaeque conditae sunt; e libro Charlevoix scripto: *Histoire et description generale de la Nouvelle France*. Sequitur introductio, cuius prima agit de America in universum, secundumque, quae paullo ante Americam detecta sunt, de insularum Canariarum et Azorum historia indole. Liber demum huius partis primus continet quinque sectionibus primas Hispanorum Americam navigationes resque ibi gestas. In secundo sequuntur ultiores Hispanorum navigationes; cuius capitis primi sectio prima de Mexicani expugnatione, auctore Solis, voluminis prius finit. Posterius tradit sectionem secundam de regni Mexicani indole et geographia; tertiam de Mexicanorum veterum statu civili, moribus artibus; quartam de eorum religione; quintam de regum Mexicanorum successione et historia sextam de hodierna natione Mexici s. Novae Hispaniae. Capite secundo describitur Mexicum ipsum; tertio, et quidem sex prioribus sectionibus historia regni Peruviani, atque septima terra Peruviana. Liber tertius complectitur Lusitanorum navigationes et colonias, in Brasilia potissimum conditas. Quartus colonias Gallorum et Belgarum; et quidem caput primum historiam eorum quae in America patrarunt. Caput secundum de

us. *York*); sexto, de Nova Jersey; septi-
Pensylvania; octavo, de terra Mariae
us); nono, de Virginia; decimo, de Ca-
undecimo, de Georgia; duodecimo, de
sinu; decimo tertio, de insula Iamaica;
quarto, de insulis Bermudes; decimo
de insulis Caribicis. Liber sextus conti-
niam coloniarum Danicarum in Groen-
Islandia. Auctor optimis sui temporis
usus est, quae haud raro ad verbum
e reddidit; ideoque opus semper com-
e manebit, licet temporibus recentiori-
is de pluribus Americae regionibus rela-
cti sumus copiosiores et exactiores. *Baum-*
prae-fationes litterarii sunt argumenti.
t enim breviterque recenset potiores de
scriptores. Talem ducem lubenter passim
us.

IELMI BURKE *Account of the European* Burke.
s in America, containing an accurate De-
of the Settlements in it, their Extent, Cli-
London 1757. II Voll. in 8. Editio ter-
760. II Voll in 8. Cum tabellis geogra-

rum indigenarum Americae, septentrion
me. Sequitur brevis mancaque descripti
rum Hispanicarum et Lusitanicarum in
In posteriore volumine describuntur col
licae, Belgicae, Danicae, Anglicae,
auctor copiosior est, quam in reliquis. I
refert sine partium studio.

Cf. Goetting. gel. Anzeig. a. 1758. p. 141
p. 588 sq.

Jennings. (SOAME JENNINGS) *Description of the
nities Europeans in America*. London 1758. II Voll. in 8. Editio
in 8. ibid. 1758. II Voll. in 8. Editio
1777. II Voll. in 8. *Francogallice*, (Paris. 1767. II Voll. in 12 mai. (Auctor
fionis male *Burkio* archetypum adscri
tiste, Lips. 1778. II Voll. in 8 mai. —
cunda paullo emendatior est, reliquae
nec emendatae. Liber ipse est bonae
optimis, qui tunc patebant, fontibus ha
bertsoni plausu ornatus, a Raynallio p
latus. Volumen prius quatuor partibu
quaeque plures sectiones continet,
Prima sistit historiam Americae ab Eu
tectae et expugnatae, regnorum in pr
cani et Peruviani; secunda, mores nati
genarum; tertia, Americanam Hispana
Lusitanam. Volumen posterius habet
de coloniis Gallicis, Anglicis in insulis
rica septentrionali. Tabellae geograp
Americam meridionalem et septentri
praesentant.

Gazzettiere Americano. *Il Gazzettiere Americano, contenent
Ragguaglio di tutte le parti del Nuovo
loro Situazione, Clima, Terreno, Pro
antico e moderno, Merci, Manifatture, e*

salta descrizione della Città, Piazze, Porti, umi, Laghi, Montagne, Passi, e Fortifi- Il tutto destinato ad esporre lo stato presente in quella parte di Globo, e le mire, e interdiverse Potenze, che hanno degli stabilimenti ica. Tradotto dall' Inglese e arricchito di Note, Carte, e Rami. In Livorno 1763. in fol. min. — Interpres Italus anonymus auctore archetypi, nec de tempore, in lucem editum fuerit, refert, nisi versus belli, anno 1763 pace Parisina confecti, redidit. Versio Itala splendide typis impressa; figurae, varia animalia Americae propeque res scitu dignas repraesentantes; taxographicae et ichnographiae urbium, elegeri incisae. Tabulae aeneae octoginta numero sunt. Opus ipsum, ordine alphabetico dispositum, e fontibus limpidis, maximam partem, haustum videtur. Auctor ipse nihil tulit, nullibi eorum mentionem iniiciens. Titulus brevis exponit Christophori Columbi resque gestas.

(TONII) TOURON, de l'Ordre des Freres Touron.
(† 1775) *Histoire générale de l'Amérique, découverte, qui comprend l'histoire naturelle, militaire, morale et civile des continents grande partie du monde.* à Paris 1768 - IV Voll. in 12 mai. — Minime de omni-
ericarum partibus, ut titulus mentitur, in re differitur, sed de iis solum, quas Hispani occuparunt. De historia naturalis silentium; de re militari, morali ac politica: eo plura de ecclesiastica; nec vero in libris suis partibus absoluta: auctor potest, ut episcoporum ordinisque Dominica copiosissime exponat atque laudibus

extollat, commenta religiosa fabellasque narret, atque propagationem religionis Romanae Catholicae in America explicet. De S. Lienae, Americae numine tutelari, liber operis integer agit. Memoratu maxime dignantur, quae de Iohanne Palafoxio, episcopo Hispaniae regis vice regnum Mexicanum tempus aliquod gubernante, traduntur.

de Pauw.

DE P*** (DE PAUW, Canonici Xantoducatu Clivienti) *Recherches philosophiques Américains, ou Mémoires intéressants pour à l'Histoire de l'Espèce humaine.* Tome I. 1768. Tome II. *ibid.* 1769. 8. — *Nouvelle édition, corrigée et considérablement augmentée* 1772. III Tomi in 8. Theotisce ex editione *ibid.* 1769. 8. *Belgice* . . . — Eodem divino doctrinaque exquisita, verum etiam studio, res novas venandi aliisque contra verbum, iisdem virtutibus ac vitiis, quae (Vol. II. P. II. p. 167.) in hoc scriptore non dedignati sumus, praeditum est opus eius Americanis. Inquit potissimum in eorum constitutionem physicam morumque conditionem. Quam ob causam in primo volumine antequam coelum atque solum hemisphaerii istius extenderet, atque probare studet, terram ibi longe magis quam in hemisphaerio nostro, ex aqua emitti omnia ibi esse minutiora inferioraque; incertitudiniae adeo minime esse proceros; opiniones et coniecturas super ratione, qua America concepta esse somnia; indigenas Americanos septentrionalis minime esse originis Tatarum. Pars secunda tribus capitibus absolvitur. I. inquit in Americanorum varietates, eas describit; secundum agit de eorum colore; tertium de anthropophagis. Tertiae partis caput

na de hermaphroditis in Florida obvis;
de circumcissione et infibulatione. Pars
occupatur examine diligentiore indolis
eorum. Sectio prima agit de eorum
ignorantia et stupiditate; secunda, de riti-
bus, superstitionibus et erroribus, duo-
mphaeriis communibus; tertia, de usu
venenatarum. Sexta pars continet sex
reges, quarum prima spectat ad Americano-
niam; secunda, ad fata et indolem hie-
malae, sic dicti, magni in regno Tibe-
ris religio auctori nostro omnium est an-
na; tertia, ad fata et vicissitudines, quas
inter terraqueus expertus est; quarta deni-
lesuitarum regnum in Americae meridio-
ne, quam Paraguay vocant. — Editio-
nis, multis in locis auctae et emendatae,
etiam continet operis defensionem contra
eum, de quo statim referemus.
exit nempe contra Pauvium ANTONIUS ^{Pernety.}
IUS PERNETY, socius ordinis Benedictini
legatione S. Mauri, olim Berolini munere
secretarii regii functus, nunc in Francogallia

- indigenarum defensionem suscepit, eosque corpore tum animo valere demonstrare con-
 Quo in negotio partim feliciter versatus est, tim infelicit, Pauvioque occasionem dedit, defendendi novisque observationibus aug-
 de Pauw. Quod quidem egit in *Defense des Recherches philosophiques sur les Américains*. à Berlin 1770. 8. Constituit quoque tomum tertium editionis secundae operis maioris. Pernetus quidem perculsus nondum suppressus, nova sibi parabat arma,
 Pernery. bus adversarium prostrernere posset. Quod tentabat in *Examen des Recherches philosophiques sur l'Amérique et les Américains, et de la Defense de cet ouvrage*. à Berlin 1771. II Partes in 8. Melioremque apparatu instructus in hoc opere suam agit. Testimoniis nempe scriptorum eorum Pauvium aggreditur, ubi tamen delusumque critico opus fuisset. Id vero evicisse videtur, Pauvium utique more suo omnibus Americanis populis tribuisse, quae uni tantum vel duobus tribuenda fuissent; eundem hypothesebus quibus Buffonianis et Voltarianis nimium favisse; ac sententiis opinionibusve temerariis indulgisse.
 Poivre. Tandem certamini anonymus, quem nonnulli esse dicunt Francogallum POIVRE, praefectus olim rebus Gallicis in insula Francia, sese immiscuit hoc libello: *De l'Amérique et des Américains ou Observations curieuses du Philosophe la Douce qui a parcouru cet Hemisphère pendant la dernière guerre, en faisant le noble métier de tuer des hommes sans les manger*. à Berlin 1771. 8. — Sali Pauvium perfricare atque ridendo verum didicistuduit: insunt tamen et seria, digna examini Pauvii, qui vero inde a tempore isto tacuit.

Nonnulla etiam graviter et acerbe, nec mihi docte ac subtiliter monentur contra Pauvium

tra quaedam eius asserta, ex histo-
ita, a Belga anonymo, cuius epi-
heotisce legitur in *Encyclopädischen*

Clivias in lucem edito a. 1774.
11-367. Partic. V. p. 420-445. —
o Pauvii adversario, Comite CAR-
t dicetur.

teutsche Bibl. T. XII. P. II. p. 114-139.
II. p. 366-382.

Anzeig. a. 1770. p. 177-182. a. 1771.
p. 1035-1038. p. 1046 sqq. p. 1067—

) *Betrachtungen über die neuesten histor.*
I. p. 328-346. T. II. p. 74-86. T. III.
Fortgesetzte *Betrachtungen* T. I. P. II.

DE ULLOA (Navarchae Hispani de Ulloa.
rii regii in rebus mercatoris et mo-
ias *Americanas sobre la America Me-*
Septentrional oriental. Comparation
territorios, climas y producciones en
r, vegetables, animales, i minerales,
rticular de las petrificaciones de cuer-
de los Indios naturales, de aquellos
umbres, i vios de las Antigüedades i
la lengua, i modo con que pasaron los
dores. En Madrid 1772. 4. *Theotisce,*
a Ioh. Andrea Dietze, Lips. 1781.
— Liber maxime quidem histo-
scriptus, in quo tamen etiam inve-
e geographiam et statisticam, quam
l parum iuvare possunt. Quo etiam
uae de Americae incolis indigenis
Auctor, diu in Americae partibus,
ctis, versatus multa affert nova me-
igna. Quum vero idem haud pauca
s nec satis distincte, falso etiam non-
nulla,

Snneider. nulla, docuerit, probe utique factum, quod terpres Theotiscus intelligens in societatem adscivit IOHANNEM GOTTLOB SCHNEIDER Professore eloquentiae et philologiae in li- rum universitate Francofurto-Viadrina, quod rara, qua pollet, peritia historiae naturalis vaeque ac novae, auctaria addidit ampla doctum in quibus Hispani errores emendantur, verum pronuntiata vel confirmantur vel amplificata quem in finem alii de rebus Americanis scrip- sedulo cum eo conferuntur atque sub examina- vocantur.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1773. p. 1097-1101
1781. p. 1017-1020. a. 1782. p. 25-28.

Baumann. LUD. ADOLPHI BAUMANN *Abriss der Staats- verfassung der vornehmsten Länder in America. Mit einem Anhang von den nordlichen Polarländern Brandenburg 1776. 8. — Liber eadem ratione eodemque fine conscriptus, quo eiusdem auctoris notitiae de Asia et Africa, de quibus retulimus Vol. I. P. II. p. 13 et Vol. II. P. II. p. 332.*

Collyer et Schloezer. (I. COLLYER) *Neue Erdbeschreibung von ganz Amerika. I Theil, welcher eine allgemeine Einleitung und das Britische Amerika, enthält. Mit Vorrede, Inhalt, Landkarten und Kupfern. Aus dem Englischen. Herausgegeben von AUGUST LUDWIG SCHLOEZER, Professor in Goettingen. — II Theil, welcher das Französische, Holländische, Dänische, Portugiesische, und Spanische Amerika enthält: mit einem Anhang vom fünften Welttheile. Mit Landkarten, Kupfern und Registern etc. Goettingen und Leipzig 1777. II Voll. in 8. — Liber delectus Theotisce redditus ex opere geographico Anglico quod inscribitur: *A new System of Geography, or general Description of the World etc. — By the D. FENNING and I. COLLYER. — The first Edition**

nisi et correctis throughout — Lon-
 II Voll. in fol. Maximam versionis
 boravit G. C. H. List, Goettingensis,
 V. I. C. Hennemann, Sverinenfi, et ab
 Theotisce reddita. Alius anonymus
 didit. Omnia acta auspiciis Schlozeri,
 lum praefationem brevem quidem, at
 is plenam addidit, sed etiam versionem
 typo comparavit, omnia limavit, cla-
 rit, in meliorem ordinem redegit, in-
 nit. Idem refert, *Pennsylvia* in Ame-
 rione nullas esse partes, sed potius
 forte et aliis recentioribus editoribus.
 heotiscæ additæ solummodo sunt tres
 ographicae atque quatuor aliae figurae

AM ROBERTSON'S *History of Ame-* Robertson.
Notes and a Catalogue of Spanish Books.
 77. II Voll. in 4 mai. Cum tabb. geogr.
 inglia editiones secutæ dicuntur. Re-
 prodiit *Lipsiae* 1786. III Voll. in 8 mai.
Joh. Frid. Schiller. *Lips.* 1777. II Voll.
 Cum tabb. geogr. *Francogallice* (ab
Mastricht 1777. IV Voll. in 12. à *Neuf-*
IV Voll. in 12. Italice ab anonymo,
 4; et ab *Antonio Pillori.* Ed. 2da.
 3. IV Voll. in 8. — Post tot libros
 rica hætenus a nobis recensitos post-
 sendos, prodiit hicce Robertsonianus,
 restantissimus. Auctor etus omnia sub-
 illi uti licuit, critices sublimioris ope-
 s enucleata in ordinem lucidum redegit,
 e vere historica enarravit. Novi qui-
 multum reperies, si sola facta spectes:
 is summa, iudiciaque super rebus notis
 vitatis utique prae se ferunt. Convertit
 auctor,

auctor, divino prorsus ingenio praeditus, in suos multos in Hispania editos libros, quos accessus in reliquis Europae partibus raro quorumque indicem in fine operis exhibuit. nam iste non solos librorum titulos sifteret, sed etiam critice dispositus esset! Multo gra-
 forte praestitisset, nisi Hispanorum invidia sauros litterarum ac relationum ineditarum, tum in tabulario Simancensi reconditis illi occlusisset: Opus ipsum, quo Robertus omnem Americae historiam complecti nondum absolutum. Volumina enim ista, aedita, sistunt solummodo historiam primarum navigationum in Americam atque coloniarum provinciarum Hispanicarum. Reliquarum partium historia avidissime expectatur. Duo ista volumina, quae auctoris liberalitati debemus, continent libros. Primus exponit mortalium sensus, arte navigandi terras sibi ignotas detegit usque ad Lusitanorum navigationes, Henrici Navigatoris instigante et dirigente, felicissimo successu. Secundus narrat res gestas Christophori Columbi immortalis. Tertius, continet Hispanorum navigationes, facinoraeque eorum subigendis et trucidandis hominibus, in quo minimum quidem ius iis fuerat, atrociter committitur. Eminent in hoc libro relatio de lite super aequatione cum Americanis agendi, a Bartholomaeo Casas mota. Liber quartus contemplatur Americae eiusque incolarum statum, qualis fuerit primis Europaeis ibi advenientibus. Quo in negotio auctor nobis minus, quam in aliis argumentis tractandis, praestitisse videtur. Multa debet viro, quem in delineanda Americanorum industria physica et morali potissimum secutus est, sine laudis eius mentione. Nec operi suo pro-

Et, si plura ab eo mutuatus esset. Libro
o exponitur expugnatio Novae Hispaniae, a
esio patrata. Hoc vero loco ingenium histo-
nostri maxime fulgere videtur: tamen paullo
rior in tradendis rebus gestis apparet. Eadem
as debetur libro sexto, in quo expugnatio regni
eruviani bellaque civilia ibi ab Hispanis gesta de-
scribuntur. Septimus occupatur observationibus
super statu civili, religioso, militari ac domestico
Mexicanorum et Peruvianorum. Ubi tamen
paullo altiora a tali scriptore expectavimus. Liber
octavus continet observationes magnam partem
novas super hodierno regimine, commerciis et
rectibus coloniarum Hispanicarum. Volumini
varique adiecti sunt excursus notaeque criticae
lectu non minus dignae, quam ipse contextus.

Ci. Goetting. gel. Anzeig. a. 1777. Zugabe p. 657.

ibid. p. 689-699. a. 1777. p. 1057 sqq.

domii censura in Meuselii *Neuesten Litteratur den
Geschichtskunde* P. I. p. 14-28.

Sitten und Meynungen der Wilden in America. Sitten etc.
Frankfurt am Mayn 1777. — *Zweyter Theil.* ibid.
1778. — *Dritter Theil.* ibid. 1779. — *Vierter
und letzter Theil.* ibid. 1781. 8. Cum figuris ae-
cis, quas, sicut totum fere librum, compiler
onymus mutuatus est e SEYFARTI *Allgemeine
Geschichte der Länder und Völker von America*, paullo
tius recensita, atque ex aliis libris tritis, v. c. e
Carveri relatione de incolis Americae septentrio-
nalis. Parti ultimae insunt narrationes de moribus
indigenarum, Tabaitam aliasque insulas maris pacifici
inhabitantium, e Cookii et Forsteri itinerariis
descriptae.

IOANNIS GENESII SEPULVEDAE de rebus Sepulveda.
Hispanorum gestis ad novum orbem Mexicanum
que

que Libri VII; in eiusdem Operibus cum e-
tum ineditis (*Madridi* 1780. IV Voll. in 4.) Vo-
p. 1-244. — Sepulveda, nobilis decimi
saeculi historicus Hispanus, de quo cuiusque
liquis operibus alibi dicemus, condidit qui
hos septem libros de primis popularium suo-
sedibus in America, inde ab a. 1492 usque
1521 constitutis, duce potissimum *Ferdinando*
falo Oviato, de quo supra egimus: sed non
mandavit; quippe quod demum his nostris
poribus factum. Dictionis Latinae elegancia
me hic scriptor se commendat.

Russel. WILLIAM RUSSEL *Esq.* *History of Amer-*
from its Discovery by Columbus to the Conclu-
the late war. London 1778. II Voll. in 4.
Cum tabulis geogr. et figg. aen. *Theotifca*, L.
1779-1780. IV Voll. in 8 mai. Huic versi-
nonnullae tantum aeneae tabulae adiectae.
Archetypi plagulae singulatim distributae s.
Auctor Robertsoni aemulus, hunc passim affe-
tus est, quid? quod interdum correxit, saep-
vero longe post eundem haesit, adeoque ad v-
bum exscripsit, semper fere sine nominis Rob-
soniani mentione. Plerumque latius isto eva-
tus, historiam etiam Americae septentrionalis
didit. Volumen quartum exhibet historiam b-
Anglorum cum coloniis Americanis inde ab
1775 gesti, cum eiusdem caussis, non sine p-
tium studio, quod etiam ab Anglo ingrato e-
Germanos, in hoc bello Anglis auxilia feren-
inique prorsus se exseruit. Historia belli tant-
usque ad cladem Anglorum apud Saratogam c-
tinuatur. Versio Theotifca huius voluminis fe-
ratim quoque venditur hac epigraphe: *Gesch-*
des Ursprunges und Fortganges der gegenwärt-
Str-

et rerum Americanarum generales. 257,

*ichen Land und seinen Colonien. Mit
von Nordamerika.* Leipz. 1780. Eorum
, qui priores operis tomos sibi haud
interpres Theoticus praefixit brevem
in coloniarum Anglicarum in Ame-
ricanali.

*EL Nueve Litteratur der Geschichtkunde
131-150. Eiusdem Histor. Litteratur a.
II. p. 178 sqq.*

INALDO Conte CARLI (*Presidente em- Carli.
remo consiglio di publica economia e del
Magistrato camerale di Milano, e Con-
no attuale di Stato di S. M. I. R. A.)
vicane.* Cosmopoli (Firenze) 1780. II
Cremonae 1781. III Voll. in 8. Theo-
primam et secundam partem a Chri-
redo Hennig, quoad tertiam ab ano-
e 1785. III Voll. in 8. — Editionem
teram, tertia parte auctam, curavit
BIANCHI, Cremonensis, qui et prae-
plam praefixit. Auctor illustris, aliis
is, bonae frugis plenissimis, clarus,
quae duas operis partes priores con-
vii librum, paullo ante indicatum, sub
cat, naevosque eius libere ac docte
ria in primis capita historiae naturalis
trantur. Epistola XVIII tomi secundi
opus describit dubiaque nonnulla con-
ribet. Pars tertia, cui tabella geogra-
la, Americam haud spectat, fereque
riae naturali dicata est. Auctor enim
in eo est, ut *Baillii* opinionem de Pla-
tide et *Comitis de Buffon* hypothesin
traquel refrigeratione, quam sensim
tur, examinet atque refellat. Inter-
Vol. III. P. I. R pretes

pretes Theotisci annotationes et correctiones
asperferunt.

Almanach
Americain.

*Almanach Americain, ou Etat politique, eccl
que, physique et littéraire d'Amérique, par M.
R. C. A. L. T. de M. (PONCELIN DE LA
CHE-TILHAC). à Paris 1783. 12. — O
Americae partes cognitae auctor describit,
paene duce Raynalio, cuius verbis ipsis saepe
tur. In descriptione Americae septentrionalis
berteuilium quoque sequitur.*

CAPVT XXXVI.

SCRIPTORES DE PRIMIS EURO-
PEORUM NAVIGATIONIBUS IN AME-
RICAM, DE COLUMBO etc.

SECTIO I.

*Scriptores de America ante Columbum
reperiti.*

PHILIPPI CASSELIJ Observatio historica casu
Prisonum navigatione fortuita in Americam,
anno XI facta. *Magdeburgi* 1741. 4; et in *Assir-
ensis* (Isenaci 1742. 8.) Partic. V. *Theotisce
omniferae Magazin* T. VI. p. 241 sqq. — Ada-
m Bremensis narrat, Prisones mirabili modo
venisse in regionem auriferam; quam fuisse
certam, Casselius probare studet: at conatu
Certiora sunt, quae coniectura affecutus
Danorum seu Normannorum navigationem
indiciam de America intelligendam esse.

Differtatio philologico - historica de
Prisonibus fortuitis in Americam, ante Chri-
stopherum Columbum factis. *Magdeh.* 1742. 4.

MICHAELIS LEBRECHT MADELICH Ame- Madelich.
ricam ante Columbi tempora Rabbini nota;
Magd. Akad. Elest. Magunt. Scient. util. (Erfordiae
1744) T. II. p. 649 sqq. — Rabbini medi-
tationem faciunt ligni Brasiliiani. Hoc a
Brasilia deportatum fuisse, auctor
conatur.

Referuntur etiam TORFARUS, capite XXXVIII Torfaeus.

R 2 SECTIO

SECTION II.

*Scriptores de Christophoro Colombo*Christph. Co-
lumbus.

CHRISTOPHORUS COLUMBUS ipse suisque versus Indiam occidentalem expeditionibus retulit in epistolis ad Isabellam et Ferdinandum, reges Hispaniarum, datis. Quas in laudibus editas fuisse, valde dolendum. Exstat eadem epistola, quam Columbus in prima natione, a. 1492 suscepta, scripsisse dicitur: sed omnes eius authenticam agnoscunt. Nihil non abs re erit, exponere, quae de ea fuit. De archetypo Hispano, a. 1493 edito, nihil constat. Descriptionem autem versionis Latinam habemus. Ita vero inscribitur: *Epistola CHRISTOPHERI COLOM* (cui etas nostra multum adest) *de Insulis in mari Indico nuper inventis, ad perquirendas octavo antea mense, auspiciis et auspicio victissimi Ferdinandi, Hispaniarum regis, missa erat, ad Magnificum Dominum Raphaelem Sancti eiusdem Serenissimi Regis Thesaurarium missa, et nobilis ac litteratus Vir Aliander de Cusca* hispano idiomate in latinum convertit, tertio Kalendas Maji MCCCCXCIII. Pontificatus Alexandri Sexti Anno primo. Adiecta alio libello ita inserta: *In Laudem Serenissimi Ferdinandi, Hispaniarum regis, Bethicae et regni Granatae obsidio, victor triumphus. Et de Insulis in mari Indico nuper inventis. Cum figg. ligno incis.* Epistola in collectione, cuius primum locum occupat *Berti Monachi Bellum Christianorum Princeps Basil. 1533. fol.* et in *Schotti Hispaniae illustratio T. II. Theotisce*, et quidem pueriliter, hoc est: *Eyn schoen hübsch lesen von etlichen inslen die kurtzen zyten funden synd durch den künig von Spanien. vnd sagt vñ grossen wunderlichen Ding*

selbe inslow synd. In fine legitur: *Getruckt zu
iburg vff grüneck von meister Bartlomejs Kist-
er im M CCCC XCVII vff sant Jeronymus*
(2 plagg. in 4.). Haec versio non minus rara,
in Latina. Caeterum scire vellemus argumenta
um, qui epistolae authenticam in dubium vo-
ant: nobis nil falsi odorari licuit: candor potius
et nativa simplicitas contrarium augurari iubent.

CI. HUMMELII *Neue Bibl. von seltenen Büchern*
T. I. p. 15 sqq.

RINGIUS, *Consiliarius intimus Badensis, in Monats-
Blät. Litter. a. 1782. Novemb. p. 470 sq.*

2. (potius AM ENDE) in *Freywilligen Betracht.
der alte und neue Bücher* (Augsburg 1784. 8 mal.)

T. I. p. 79 sq.

FERNANDO COLON *Historia del Almirante, Ferd. Co-
lumbus.*
Don Christoval Colon Haec Ferdinandi, filii
Christophori, historia, in ipsa Hispania rara, *)
cuiusque ne titulum quidem plenum invenimus.
italica reddita ab *Alphonso Ulloa*, hac quidem in-
scriptione: *FERNANDO COLOMBO Istoria, nelle
quali si ha particolare, e vera relazione della vita, e
i fatti dell' Ammiraglio D. Cristoforo Colombo, son-
dare, e dello Scoprimiento da questi fatto delle Indie
occidentali dette il Nuovo Mondo; nuovamente di-
gnu Spagnuola tradotta nella Italiano da Alfonso
Ulloa. Venezia 1571. 12. ibid. 1618. 8. Franco-
Ulloa hac epigraphe: *La Vie du Christofle Colomb,
la Découverte qu'il a faite des Indes Occidentales,
désormais appellées le Nouveau Monde, composée
par FERNAND COLOMB son Fils, et traduite en
R 3 Fran-**

*) Utopie quam Nic. Antonius ipse haud vidit; „Hispana,
inquit, editio cum blattis nunc et tineis in angulo sti-
quo sepositae bibliothecae (si Libitinam potuit usque
adhuc evitare) rixatur.“ Quapropter librum recudi cu-
ravit Barcia in collectione laudata T. I. p. 1 sqq.

François par C. Cotelendy. *Part. I, II.* 1681. II Voll. in 8. *Anglice* in Collection Churchilliana T. II. — Auctor, Chr. Columbi filius naturalis atque sacerdos. Patris fata copiose et quantum diiudicamus, candide exposuit in hoc opere, quo causas primis historiae Americae recens fontibus adnumeratur.

Relatio de Christoph. Columbi navigationibus multas insulas hactenus incognitas a. 14. Archangelo Madrignano interprete, quae Collectione Huttichio-Grynaco-Hervagiana, huius capituli prima recensita, non Columbum auctorem habet, sed ab anonymo Columbi aliorumque relationibus composita.

Gallus. ANTONII GALLI Commentariolus de navigatione Christ. Columbi; in *Muratorii* Rescriptis. T. XXIII. — Auctor, reipublici nuenfi ab epistolis, floruit circa finem saeculi quinti.

Giustini. De Christ. Colombo eiusque filio Ferdinando, copiosus est MICHAEL GIUSTINIANI, Patricius Genuensis, in *Scrittori* (Romae 1667. 4.) P. I.

Toze. E. (BOBALDI) TOZE, *Universitäts-Scholar* Göttingen (nunc Consiliarius iustitiae et P. Butzovienfis) *Der wahre und erste Entdeckung der neuen Welt, Christoph Colon, gegen die ungründlichen Ansprüche, welche Americus Vespucci und Bartholomäus Behaim, auf diese Ehre machen, vertheidigen* 1761. 8. — Licet Christophori navigatio et expeditio, novae partis orbem inveniendae causa instituta, testes permultos, neque dubitandum fuerit, illam solum insulas, sed etiam terram Americam videri: tamen nequitia et temer-

ita Americi Vesputii gloria huius facinoris illi
 cademta, certe dubia reddita fuit. Hanc igitur
 gloriam Columbo, post alios, qui obiter idem
 pat, vindicare felici ausu Tozius studuit.
 Haec ob causam ex optimis scriptoribus narrat
 navigationum Columbi et Vesputii, do-
 re egregie, huic gloriam istam minime tri-
 buenda esse. Idem exsequitur ratione Martini
 Equitis Lusitani et Patricii Norimber-
 gae quo etiam nonnulli affirmare ausi sunt,
 Columbum Americam vidisse. Idem
 tempore pluribus argumentis et testimoniis
 CHRISTOPHORUS THEOPHILUS de Murr.
 ipse Norimbergensis, in libello, qui
*Historisch-Diplomatische Geschichte des Portugesi-
 schen Ritters Martin Behaims; aus Ori-
 ginalen; nebst einer Kupfertafel.* Nürnberg
 1778; et in eiusdem *Journal zur Kunstgeschichte
 der allgemeinen Litteratur* T. VI. Usus enim
 monumentis et testimoniis, in tabulario gentis
 Norimbergae, hodie etiam Norimbergae florentis,
 Adiecta est tabula geographica ita in-
 scripta: *Pars Globi terrestris Ao. 1492 a Martino
 Equite Lusitano, Norimbergae confecti.* De-
 scripta Christoph. Theoph. de Murr 1778. Antea
 GABRIEL DOPPELMAYR eandem mi-
 nus minusque accurate vulgaverat in
*Nachricht von den Nürnbergschen Ma-
 schinen und Künstlern* Tab. I. Qui Behaimio,
 gestis nobilissimo, nimium tribuere stu-
 dit, hi fere sunt:

CHRISTOPH. WAGENSEIL in sacris Wagen-
 seil, h. Georgio Friderico Behaimo di-
 ctis. 1682. 4. Cf. eiusd. *Synopsis hist.*
 (in Pera libror. iuvenil. loculam. III)
 Arch. IV. Saec. XV. P. 528 sq.

Wulfer. IOH. WUELFER de maioribus Oceani in earumque origine brevis disquisitio, quam tione inaug. exposuit et nunc annotationibus cessariis auxit. *Norimb.* 1691. 8.

Omeis. MAGNUS DANIEL OMEISII Diff. de cl quibusdam Norimbergenfibus (*Altorf.* 1708. p. 13 sq.

Fürer. IOH. SIGISMUNDI FUERERI AB HAIMEDORF Oratio de Martino Behaimo, aliisque eadem familiae viris, qui longis itineribus inclarunt; in *Museo Norico* (a IOH. ANDREA WILL. Professore Altorfino, curato, qui et notas o tioni isti adiecit) p. 385-400.

Stüven. IOH. FRIDERICI STUEVENII de venovi orbis inventore Dissertatio historico-criti *Francof. ad Moen.* 1714. 8. — Summo, at pla irritio studio hic scriptor id, quod Colombo de tur, Behaimo vindicare conatus est. Si Beha tabulam geographicam, a Doppelmayero et M rio in lucem editam, vidisset, profecto tacui neque iactitasset, Columbum ex eadem in occidentalis notitiam primam hausisse. Atta audacter ad eandem provocat, quasi illam oculos habuisset.

Stüvenium temerarie secutus est CHRIS NUS GOTTL. SCHWARZIUS in Diff. de co nis Herculis (*Altorf.* 1749. 4.) p. 33 sq.

SECTIO III.

Scriptores de Americo Vesputio.

Vespucci. AMERICUS VESPUTIUS (vulgo AMER VESPUCCI), Florentinus, Astronomus et Co graphus, natus a. 1451, denatus a. 1516, ip se suisque navigationibus in Indiam occiden

inscripto: *Cosmographias introductio, cum
Geometriae ac Astronomiae principiis etc.
quatuor Americi Vespucii navigationes.*
Cal. Sept. 1507. 4. Et in collectione
Grynaeo-Hervagiana, sectione prima
pitis recensita. Auctor versionis fuisse
secundo sive Ioh. Giocondi. Francogallice
raphe: *Le nouveau monde et navigations
de Vespucce, Florentin, traduit de l'Italien
par Mathurin de Redouer.* S. l. et a.
um saeculi decimi sexti). 4. Italica versio,
c Francogallica hausta dicitur, nos fugit.
ut in *Ramusii Raccolta de Viaggi* (Venet.
) Vol. I. p. 128 sqq. Francogallice etiam
ione Leonis Africani, de qua v. supra.
II. p. 320. Theotifce a Michaelle Herr in
Theotifca collectionis Huttichio-Gry-
ervagianae; e qua *Martinus Fridericus*
ndem separatim edidit, hoc titulo: *Aller-
chricht von der neuen Welt, welche dieser
derselben ehemals ertheilt, von neuem edirt.*
22. 8. — *Bandinius* in libro mox descri-

nentem vidisse, impudenter mentitum fuisse, potius illum demum a. 1499 primum iter tuisse, ideoque Columbum primum, non 1498 in navigatione tertia, Americae contem attigisse, quid? quod iam in secunda a. vidisse, licet tum non calasse (Pariam ne a pluribus contra Vesputii fautores ac defer probatum est, v. c. a *P. F. X. de Charlevoix Histoire de S. Domingue* T. I. p. 242; a *Toribello* modo laudato p. 29 sqq. et a *Tiraboschi* in *Historia litter. Italiae*, a *C. I. Jagemanno* in eadem men redacta et Theotisce reddita T. III. p. 176 sqq.

Bandini.

ANGELO MARIA BANDINI (Canonici et bibliothecarii Florentini) *Vita e Lettere di Amerigo Vesputi, raccolte et illustrate*. Firenze 1745. Theotisce, Hamburgi 1747. 8. — Insunt quae huic libro utilia: maxima tamen eius pars pars studio atque panegyricum potius, quam biographiam, sapit. Capite peculiari, Vesputium novi orbis repertorem, iuit comprobatum, distans adversus Abbatem *Pluche* et Iesuitam *Levoix*. Quam tamen operam irritam esse, monstrarunt *Tozius* et *Tiraboschius* modo commemorati.

Cf. Nova Acta Erud. a. 1497. p. 480-484.

San-Severino.

La Vie d'Améric Vesputi; in *Les Vies des hommes et des femmes illustres d'Italie* (à Paris 1766 Voll. in 12 mai.) T. II. p. 356-430. Theotisce *Italienische Biographie* (Francof. et Lips. 1770) T. II. p. 353-422. — Auctor anonymus, qui tamen dicunt ROBERTUM SAN-SEVERINUM Italum, Berolini nunc degentem, quoque Vesputium laudibus nimis extollit, frustra quoque contra accusatores defendere audet.

SECT

SECTIO IV.

Ferdinandi Cortesii epistolis.

ius de se suisque rebus gestis episto-
lam perscripsit, quatuor quidem nu-
m., nunquam typis expressa, aut in-
scripta, aut in tabulario Simancasensi ser-
vati. Certe labor, eam adipsicendi,
Secunda Hispanice prodit *Sevillas* au-
gulae in fol. min. Titulus prae se
in ligno incisam, regem Hispaniarum;
indutum, repraesentantem. Sub-
ter Gothicis verba sequentia: *Carta*
mandada a su S. majestad del emperador
por el capitan general dela nueva españa:
mandada a la corte. En la qual haze relacion de
provincias sin cuento que ha descubierto
del yucatan del año de xix a esta parte:
y ala corona real de su S. M. En espe-
cion de una grandissima provincia muy
Culua: en la qual ay muy grandes ciu-
dadillosos edificios: y de grandes tratos.
Entre las quales ay una mas maravillosa
llamada Timixtitan: que esta por
arte edificada sobre una grande laguna,
ciudad y provincia es rey un grandissimo
Montesuma: donde le acaecieron al ca-
españoles espantosas cosas de oyr. Cuenta
del grandissimo señorio del dicho Montesu-
mitos y cerimonias, y de como se frue.
Est: Dela villa segura dela frontera
España. a xxx Octubre de M. D. e xx
ne leguntur haec verba: La presente
relacion fue impressa en la muy noble e muy
la Sevilla: por Jacobo cromberger aleman.
de Noviembre. Año de M. D. e xxij.

Testis

*Tertia Cortesii epistola eandem prae se
figuram ligno incisam atque hanc inscriptionem
Carta tercera de relacion: embiada por Fernan
cortes capitan e justicia mayor del yucatan llan
la nueva españa del mar oceano: al muy alto y po
tissimo cesar et inuictissimo señor don Carlos emper
dor semper augusto y rey de españa nuestro señor
delas cosas sucedidas e muy digna de admiracion e
conquista y recuperacion dela muy grande y mero
losa ciudad de Temixtitan: y delas otras prouin
cias a ella sujetas que se rebelaron. Enla qual cinco
dichas prouincias el dicho capitan y españoles conquis
aron grandes y señalados victorias dignos de perpetua
memoria. Assi mesmo haze relacion como han descubierto
el mar del Sur: y otras muchas y grandes prouin
cias muy ricas de minas de oro: y perlas: y otras
dras preciosas: y a un tienen noticia que ay espedicion
Epistola haec data: Dela cibdad de Cuyoatan en
su nueva españa del mar oceano a xv dias de mayo
mil y quinientos y xxij años. In fine legitur:
presente carta de relacion fue impressa enla muy
y muy leal ciudad de sevilla por Jacobo cronista
aleman: acabo se a. xxx dias de março: año de
y quinientos y xxiiij.*

*Quartae epistolae editionis primae descri
ptionem nullibi invenimus. Omnes vero tres
epistolae sunt in Barciae Historiadores primitivos a
Indias occidentales Vol. I. Separatim typis re
ctae sunt cura, auctariis et observationibus
Iacobi Antonii Lorenzanae, mortui, munere A
lexandri Toletani ornati, postquam archiepi
scopo Mexicano functus fuerat, hoc quidem
Historia de Nueva España, escrita por su
descubridor Conquistador Hernan Cortes, aumentada
otros Documentos y Notas. En Mexico 1770
Cum figg.*

undae epistolae versio Latina prodiit hac
lone: *Præclara Ferd. Cortesi de nova maris
Hispania narratio, in qua continentur pluri-
e et admiratione digna circa egregias earum
ciarum urbes, incolarum mores, puerorum sa-
et religiosas personas; potissimumque de celebri
Temixtitan, variisque illius mirabilibus. Per
Saguorgnanum, Foro Juliensem, episcopi
secretarium, ex hispano idiomate in lati-
A. D. 1524. Kal. Martii; Sine loco; et
1524. fol. Tertiae epistolae versio
inscripta: Narratio, in qua celebris civi-
Temixtitan expugnatio, aliarumque provincia-
discesserant, recuperatio continetur; in qua
expugnatione Praefectus una cum Hispanis victo-
riae memoria dignas consecutus est. Praeterea
del Sur Cortesum detexisse; quod nos An-
Indicum Pelagus putamus; et alias innumerat
cias, aurifodinis, unionibus, variisque gem-
fuitur. Norimb. 1524. fol. Cum figg. Hi
summam raritatem prae se ferentes, com-
aduntur libro aequae raro, ita inscripto: *De
nuper inventis Ferdinandi Cortesi ad Caro-
Rom. Imperatorem, Narrationes, cum alio
Petri Martyris ad Clementem VII. Pontif.
infamilis argumenti Libello. His access. Epi-
de felicissimo apud Indos Evangelii incre-
quas superioribus hisce diebus quidam fratres
India in Hispaniam transmiserunt. Item
de inventis nuper Indiae populis idololatri-
Christi, atque adeo ad Ecclesiam Catholicam
his, Autore R. P. F. Nicolao Herborn, re-
servantiae, ordinis Minorum Generali Com-
Gismontano. Coloniae ex officina Melchio-
Indiani, A. 1532. Decimo Kalendas mensis
Iulii. Fol. Et in Collectione Huttichio-
Gry-**

Grynaeo-Hervagiana, sectione huius capituli recensita; et in eiusdem epitome Rotomensi, a *Lydio* curata.

Italice hae Cortesii epistolae prodierunt collectione Ramusiana modo laudata, Vol. p. 225 sqq.

Francogallice, ex editione Archiepiscopi renzana, hoc titulo: *Correspondance de Fernand Cortes avec l'Empereur Charles-Quint, sur la conquête du Mexique. Traduite par M. le Vicomte de Vigny, Lieutenant-Colonel de Dragons, et Chevalier de l'Ordre Royal et militaire de Saint-Louis.* Suisae 1779. 8 mai. Ex hac versione Francogallica Theotiscam exhibuit I. I. Stapfer, Helvetus, *Herbergae* 1779. II Voll. in 8. Stapfer introductionem praefixit, qua supplere studuit, quae ob iacturam primae epistolae Cortesianae manca fuere. Observationes insuper adiecit iis potissimum locis, lacunis laborant, caeterum nihil novi continens Archiepiscopi Toletani auctaria, et ab interpretatione Francogallica et Theotisco exhibita, inter sistunt relationem de omnibus post Cortesium Californiam directis itineribus. Epitomae hae epistolarum exstant in Collectione itiner. Prætiana T. XIII. et in Berolinensi T. X. — Cortesius ipse narrat simpliciter quidem atque plene a partium tamen studio minime immunis videtur.

Cf. C. G. VON MURR *Journal* etc. T. VIII. p. 288. *Allgemeine teut. Bibl.* T. XL. p. 199 sqq.

Ring. (FRIDERICI DOMINICI RING, Consul. intimi Carlsruhenfis) *Kurzgefasste Geschichte der drey ersten Entdecker von America.* Frankfurt 1781. 8. — Libellus, in usum illiteratorum Robertsono potissimum excerptus.

SEC'

SECTIO V.

*i Scriptores de primis Europaeorum
in Americam navigationibus.*

INCENTII PINZONI (*Socii Columbi in pri-* Pinzonus.
navigatione) *Navigatio in Americam; inter-*
Archangelo Madrigano; in Collectione Huti-
mano-Hervagiana, de qua supra. De ar-
genti nobis constat.

PETRUS MARTYR, ANGLERIUS, *Mediola-* Petrus
(AB ANGLERIA Mediolanensis) natus a. Martyr.
Protonotarius Apostolicus, Prior Archie-
piscopus Granatensis, postea quoque legatus
apud Venetos et in Aegypto, et post
in, Isbellae et Ferdinando Catholico a Consi-
lium Indicarum Hispaniarum, paulloque ante
supremum primus Abbas in Iamaica, insula
reperita, obiit circa a. 1525. Vir, inter
ipsos scriptores, qui de primis Europaeorum
navigationibus retulerunt, numerandus, utpote
ante Christ. Columbi amicitia et epistolarum
periculo usus est, atque, ut ipse scribit, huius
rei marini archetypa in condenda historia
ante oculos habuit. Initio quidem epistolas de
his rebusque novis a Columbo repertis ex
Hispania ad amicos et fautores perscripsit;
postea primam Barcinonae ad Ioh. Borro-
mæum, auratum equitem, die 14 m. Maii a. 1493;
postea alias usque in annum 1496. Ex quo
de Americanis rebus non adeo multa in-
veniri occurrit, quia latius in libris, quos
ipse scripsit, differuit. Epistolas ipse, quan-
tum videmus, non edidit, sed post eius mortem
primum prodierunt *Compluti* a. 1530. fol.
et editio rarissimis libris adnumeratur. Recusae
quidem

quidem hac epigraphe: *Opus epistolarum Martiris, Anglerii Mediolanensis, — tanta excusum, ut praeter styli venustatem quoque possit vice luminis historiae superiorum temporum. accesserunt epistolae Ferdinandi de Pulgar, coaeta Latinae pariter atque Hispanicae, cum tractatu Historico de viris Castellae illustribus.* Editio postea *Amstelod.* ap. Danielelem Elzevirium 1670. fol. 7. men et haec editio nitida raro conspicitur. enim *Boeclerus* in epistola ad *Boineburgium* a. 1. perscripta et *Struvii Actis litterariis Fasc. VI* ita p. 23 tradit: „*Petri Martiris epistolae multae* „*gis sunt, sed intelligentibus. Displicet aut* „*editorum consilium, tam pauca exemplaria* „*parca manu publicantium, ut semper rarus* „*neat liber. Patino, Medico Parisiensi, debet* „*editio novissima Petri Martiris epistolarum etc.* Insunt operi epistolae DCCCXIII, per lib. XXXVIII distributae, omnes a Ianuario anni 147 usque in aestatem anni 1525 scriptae, plenaq rerum memorabilium, ideoque historiae perit admodum iucundae. Quae ad res Americanas spectant, maxime sunt sequentes: 130. 133. 144. 146. 152. 156. 158. 164. 168. 202. 545. 549. 551. 560. 562. Potiores repetit n tulisque instruxit AUG. LUD. SCHLOEZERUS *Briefwechsel meist historischen und politischen Inhalts* P. II. p. 207 - 226.

Cf. (BAUMGARTEN) *Nachrichten von einer H. Bibl.* T. VII. p. 550 sqq.

IOH. GEORGII SCHELHORN *Ergötzliche Aus der Kirchenhistorie und Litteratur* (Ulmae Lipf. 1763. 8.) T. II. p. 649 sqq.

Nunc Petri Martiris opus, modo commemoratum historiaeque Americanae primorum temporum prorsus dicatum, curatius describend

riam suam: Decadibus auctor com-

Primam in lucem edidit AELIUS AN-
 IEBRISSENSIS cum eiusdem Lega-
 onica (h. e. in Aegyptum) *) et carmi-
 nullis Latinis, *Sevilias* 1506. fol. Ipse
 516 tres priores Decades *Compluti* in
Recusae Paris. 1532. fol. *Basil.* 1533.
 iudem titulo: PETRI MARTYRIS —
micis et orbe novo Decades tres. Carolo,
no, inscriptae. Quibus, quicquid de insulis,
nis, earumque incolis traditum, docetur.
! Praefatio celeberrimi Cosmographi, Ael.
brissensis. Acc. Auctoris Legationis Ba-
hri tres. Ubi, praeter oratorii numeris
et exemplum, quicquid in variarum gen-
et institutis insigniter praeclarum vidit,
re marique acciderunt, omnia lectu in-
tu necessaria, genere dicendi politissimo,
Jun indice rerum memorabilium.) Haec
ta Coloniae 1574. 8. (Adiecta sunt *Da-*
r, Equitis Lusitani, opuscula aliquot
Editionem curavit et dedicationem
ruinus Calenius, Lippiensis, l. Licent.)
omnium decadum, numero octo,
luti 1530. fol. *Recusa Paris.* 1536. fol.

Postremam hanc editionem, propter
 riorum raritatem, curavit *Richardus*
ardos Anglus, quem saepe numero lau-
 ic quidem inscriptione: *De Orbe novo*
ris Anglerii Mediolanensis, Protonotarii
Senatoris, Decades octo, diligenti tempo-
ione et utilissimis annotationibus illustra-
uitori restituae, labore et industria Ri-
tyti, Oxoniensis Angli. (605 pagg. in 8).

Cum

a p. 28.

Vol. III. P. I.

S

Cum indice et tabula Americae geographica. tome operis Itala exstat hoc titulo: *Sommario generale istoria delle India occidentali, cavato da di Pietro Martire*. Venet. 1534. 4; et in *Ra collect.* T. III. p. 1-43. *Theotifce* tres priores cades exstant in *Michaelis Herrii* versione *Ti tisca* collectionis *Huttichio - Grynaeo - Hervae*, p. 174-229.

Eiusdem PETRI MARTYRIS habemus *li lum* de insulis nuper inventis, et de moribus colarum earundem *enchiridion*. *Bafil.* 1521. *ibid.* ... Et in *Collect. Hutt. Gryn. Hervag. atq in Balthaf. Lydii* *Novo orbe* p. 133 sqq. *Addi etiam* editioni *Colonienfi* *Decadum trium prioru* 1574. 8. *Francogallice* *Parif.* 1532. 8. *Theoti a Herrio* l. c. p. 229-248; ubi et eiusdem libri *legatione* *Babylonica* *Theotifce* leguntur, p. 23-248. — Est quasi compendium operis maiori maximam partem e *Columbi, Vesputii* aliorumq navigatorum relationibus cum scriptis tum narratis hausti. A fabulis non prorsus immunis cum ipse Americam non viderit et pro genio culi superstitiosus credulusque fuerit. Decem *li primae* *Decadis* singuli formam habent *episto rum*, ad *Cardinales ecclesiae Romanae* divers scriptarum.

Benzoni.

HIERONYMUS BENZONI (minime vero, alii scribunt, BENZONE, nec BENZONO) *Meclanensis*, adolescens XXII annorum natus, fort adversa in patria agitatus aliorumque exen exeras videndi regiones cupidus, praesent Americae, haud ita pridem repertae, perlustrandi desiderio excitatus, anno 1541 *Mediolano* pfectus, in *Hispaniam* se contulit, et ibidem nav conscendit, quae cursum *Indiam occidenta* versus dirigere constituerat. Per quatuorde

ant

*Historia del Mondo Nuovo di M. GIRO-
NZONI, Milanese, laqual tratta dell'
ri, nuovamente ritrovati, et delle nuove
a proprio vedute, per acque e per terra in
anni. Con privilegio dell' Illustrissima
i Venezia per anni XX. In Venezia,
rancesco Rampazetto 1565. 8. Cum figg.
lius libri editio con la giunta di alcune cose
l' Isole di Canaria prodit ibidem 1572. 8.
posteriore editione librum Latina dona-
Urbanus Chauveton sive Calveto, Medi-
heologus Genevensis, hac epigraphe:
i Orbis Historias, id est, Rerum ab Hispa-
Occidentali haecenus gestarum, et de acerbo
sas gentes dominatu, Libri tres; Urbani
opera industriaque ex Italicis Hieronymi
Mediolanensis, qui eas terras XIII anno-
rinatione obiit, commentariis descripti, La-
ac perpetuis notis, argumentis et locupleti-
um rerum accessione, illustrati. His ab-
uncta est, De Gallorum in Floridam ex-
et inigni Hispanorum in eos saevitiae
brevis historia (Sine loci mentione. qui*

Indiae nomine, tria Calvetonis epigrammata aurea aetate, apud Indos occidentales in forma mutata, et de Indorum conversione. *St. Tr.* grammata duo de Hispanorum in Indiam occidentalem navigantium consilio, et de versione bani Calvetonis. Opus Benzoni ipsum tribus solvitur libris, quorum primus habet capita X in quibus narrat adventum in Americam; lumbi navigationes; Hispanorum crudelitatem calumnias erga incolas; praefectorum provinciarum fraudes aliasque pravas artes etc. Liber secundus XX capitibus agit de Hispanorum gressu in terra continenti; ubi etiam eorum vitia acerbè notatur; de Hispanorum et Gallo bellis in America; de coloniis et urbibus, ab Hispanis conditis; de Americanorum odio adversus eosdem. Liber tertius capitibus XXII de Hispanorum ultiores progressus in America meridionali, praecipue expugnationem regni Incaeani, ducibus Pizarro et Almagro; bellum testinum, ex horum inimicitia ortum; religio moresque Peruvianorum, odiumque eorum contra omnes, qui Christianos se vocant. In fine tertii narratur auctoris reditus in Hispaniam, que in patriam. Adiecta est eiusdem Benzoni *brevis insularum, quae Canariae appellantur, descriptio*. Adiunxit Calveto appendicem, e Gallico sermone conversam hoc titulo: *De Hispanorum expeditione in Floridam, et clade ab Hispanis non minus iniuste quam immaniter ipsis illata, et brevis historia*. Cui adiunctum est: *Supplicis et querelae, a viduis, liberis, cognatis et amicis Incaeanorum, ab Hispanis in Florida, contra factae, et a Caesarum, ad Carolum IX, Galliae regem, de his exemplum*. Libro finem facit Georgii Buchii *Carmen επιτιμωρητικόν* in colonias Brasiliæ

z rerum et verborum. Cum bibliopolas
ensi, Eustathio Vignon, nonnulla exempla
s. a. 1581 superessent, iunxit cum illis
, qui inscribitur: *Historia navigationis in*
am, quas America dicitur. Quae describitur
navigatio, quasque in mari vidit memorias
da. Villagagnonis in America gesta: Bras-
visus et mores, a nostris admodum alieni,
linguae dialogo: animalia etiam, arbores
que, reliquaque singularia et nobis penitus
IOANNE LERIO, Burgundo, Galliae
vero primum Latinitate donata, et va-
illustrata. Genevae 1586. 8. Utrique
hunc novum, et, ut vocant, gene-
titulum: Historia Indias Occidenta-
duobus comprehensa. Prior, res ab Hispa-
occidentali hactenus gestas, acerbum illo-
gentes dominatum, insignemque in Gallis ad
insulam, sacvitiae exemplum describit. Alter
brasiliam (quae et America dicitur) terramque in ea
diu dignorum et nobis penitus incognitarum
continet. HIERONYMO BENZONE,
Ioanne Lerio, Burgundo; testibus ocula-
ribus. Ex eorum autem idiomate in latinum
Urbani Calvetonis et G. M. studio con-
ceptis notis, argumentis, figuris, indicibus,
memorabilium rerum accessione illustrati:
Indias occidentalis, seu orbis illius
descriptio, quae maximam hanc mundi
velut intuitu perlustrandam oculis subiicit.
Eustathius Vignon 1586. in 8. Desumpta
Americae descriptio, e D. Hieronymi
Tarraconensis, Cosmographia. Urbani
Calvetonis epistola dedicatoria, ex hac col-
lecta. Hieronymi Benzonis librum
Calvetonis, Genuae an. 1600. in 8.
S 3 esse

esse recusum testatur Sigm. Iacob. Baumgart praefatione ad opus supra commemoratum: *meine Geschichte der Länder und Völker von Annot. 29.* Cum fratres de Bry corpus huius Americanae nonnullis tomis Latine et Germanice in fol. evulgarent, Calvetonis versionem latine in parti IV. V et VI. inferuerunt. Idem Urbanus Calveto, Hieron. Benzoni librum etiam in Germanicum sermonem transtulit, quod testatur Antonius Verdier, in *Bibliothèque de France* (à Lyon in fol.) p. 1189. hisce verbis: *Urbain Chauvet traduit Histoire nouvelle du nouveau monde, contenant en somme ce que les Espagnols ont fait jusqu'à présent aux Indes occidentales, et le rude traitement qu'ils font à ces peuples. Extraite du lien d'HIEROSME BENZONI, Milannois, voyage 14 ans en ce pays là. Et enrichi de plusieurs discours et choses dignes de memoire. Imprimé Eustace Vignon 1579. in 8.* Exstat etiam de libri versio Theotisca. Alteram dedit Nicolaus niger sive Honinger, hoc titulo: *Der neuwen vnnndt Indianischen Königreichs Neuwe vnnndt geyliche Histori, von allen Geschichten, Handlung Thaten der Hispanier vnnnd anderer Völker, so vnserer Zeit und gedechtnusz darinn begangen. Deszgleichen von der Indianer wunderbarliche angebräuchlichen Sitten, Statuten, Religion, Götter Ceremonien, Gottesdienst vnnnd andern Gebräuch Erstlich durch HIERONYMUM BENTZON Meilandt in welscher Spraache wahrhafft beschriben vnnnd selbs persönlich in viertzehen Jahren wandert und erfahren. Vorhin nie in deutscher Spraach deszgleichen gesehen. Erst jetz mit so viel Fleisz, allen Liebhabern der Historien vnnnd der Sitten zu Nutz auß dem Latein vertentzschet Nicolaum Höniger von Tauber Königs*

...
in Christophoro Columbino gefunden
den Einwohnern derselbigen und den
mehrertheils bisz auff a. 1556 sich zuge-
hörffiger gründtlicher Bericht auß
ENZONIS in welscher Sprach beschrie-
ben, deszgleichen von der Frantzö-
sischen Kriegsrüstung in das Land Flori-
da Abel Scherdigern, Pfarrh. zu Wa-
terlooy gebracht. Helmstädt, bey Ioh.

in 4. Excerpta ex HIERON. BEN-
ZO Anglica reperiuntur hoc titulo:
Is out of JEROM BENZO'S three Books
world, touching the Spaniards' cruel
the Indians, and the Effects thereof,
going to America in the Year 1541;
Archas, Pilgrimes, containing a History
in Sea-Voyages and Land-Travels by
and others Lond. 1625. fol. Tom: IV.

Belgicam versionem curavit Caro-
lus Mander, Harlemi 1610. 8. Amstelod.

(GARTEN) Nachrichten von einer Hall.

Comitis MAZZUCHELLI *Scrittori d'Italia* V
P. II. p. 905.

Lettere o ve-
ro Relatio-
ne etc.

Lettere ovvero Relations di PIETRO D'AL-
DO, di DIEGO GODOY, D'ALVARO NUÑE-
NUÑO di GUSMAN, di FRANCESCO D'U-
di FRANC. VASQUEZ, di DON ANTON
MENDOZA, di Fra MARCO da NIZZA
FERNANDI ALARCHON, delli suoi *discopri*
nell' Indie occidentali; in *Ramusii Raccolta de l*
(Venet. 1565. fol.) Vol. III. p. 296 - 370.

Custodio.

Itinerario del nuevo mundo del P. CUSTO
Fray MARTIN IGNACIO y de otros. Religio
la Orden de S. Francisco; in *Jo. Gonzalez de*
doza Historia de China p. 341 - 440.

Schmidel.

HULDERICI SCHMIDELII (*Straubingo*
vari †) *Vera Historia admirandae navi*
nis, quam ab anno 1534 usque ad a. 15
Americam confecit. Germanice conscripta,
emendatior edita. Norimb. 1599. 4. Cum
Hispanice in Barciae Historiadores primitivi
T. III.

Philoponus.

Nova typis transacta Navigatio novi
Indiae Occidentalis, BUELLII, Cataloni, A
montis Serrati, et in universam Americam
vum Orbem sacrae sedis Apostolicae Rom.
tere Legati, Vicarii, ac Patriarchae: sociori
monachorum ex Ordine S. Benedicti ad supi
Novi Mundi barbaras gentes Christi S. E
llum praedicandi gratia delegatorum Sacerd
dimissi per Papam Alexandrum VI a. 1492;
primum e variis scriptoribus in unum coll
figuris ornata. Auctore Venerando Fr. Do
NORIO PHILOPONO, ordinis S. Benedicti
nacho. S. l. 1621, fol. Cum figg.

Simon.

PETRI SIMON (Franciscani Hispani, P
cialis, Ordinis sui in Nova Granata, L

iti, et Censoris fidei) *Primera Parte*
de las historiales en las Costas de Tierra
Indias Occidentales. En Cuenca. 1626,
 2 volumina operis duo praeo mun-
 ta sunt.

DIAZ DEL CASTILLO *Historia ver-* del Castillo.
Conquista de la Nueva España. Madrid

Auctor, omnium in nova Hispa-
 io susceptarum expeditionum bellica-
 , indignatus, quod Gomara, supra
 nec sui nec commilitonum meriti
 potius per eosdem gesta soli Costesio
 lamum arripuit *et* suam histo-
 riam, annoque 1568 absolvit. Siste-
 reque ac confusam narrationem de
 testis in America bellis habitu quidem
 il, qualem a bellatore litterarum rudi
 averis. Quum vero ipse testis ocula-
 , rebusque maioris momenti interfue-
 rit fide utique dignissima aestimanda;
 simplicitate atque candore, faceta, loquaci-
 tanitateque, triario facile condonanda;
 ut, ut liber vix sibi similem habeat.

RTSON L. c. T. II. p. 505⁴ sec. vers. Theot.

PHILIPPS VON HUTTEN *Zeitung* Philipp
aus seiner, zum Theil unleserlich gewor- v. Hutten
den Schrift; in Meusel *Historisch-litterari-*
en (Bayreuth und Leipz. 1785. 8 mai.)
 .117. — Germanos cum Hispanis
 Americae indagationem hanc novam
 ibi partem adiisse, maximeque, Ca-
 . annuente sumtibusque familiae ditissi-
 . nae, Augustae Vindelicorum florentis,
 . ditiones, novas regiones ibi reperiendi,
 . Venezuelae potissimum studiosius per-
 qui-

quirendae, aurique et argenti corradendo a. 1528 usque ad a. 1555 susceptas fuit quidem, praecipue e *Martii Welseri Opusculi* 1628. fol. editis. Plura de *Paullo de Stetten, iunior*, adhuc renouantem Augustanam egregie ornans, in *Lebens- und Tugend* (Aug. Vind. 1782. 8.) p. 209. notiora et exactiora de iisdem discimus. *Philippi de Hutten*, uniusque nobilitate Germanica antiquaeque notae, qui primis terrae continetiae expugnationibus interfuit; unicus sui, qui de rebus ibi gestis litteris alacriter narravit. Narrat candore ac sinceritate perhibili, quae inde ab a. 1535 usque ad a. 1555 in Hispania, e qua in patriam Franciae reverti statuerat, a submissis percussoribus occisus est, vidit atque pertulit. Prae hac relatione patet, Germanos, proinde multo minus barbaramente ac crudeliter conuincendos saeviusse, quam Hispanos.

Thevet. **ANDREAE THEVET** *Singularitez de l'ant-arctique, autrement nommée Amerique, plusieurs terres et isles decouvertes de nous* à Paris 1558. 4. à Anvers 1558. 8. *Italice*, Venet. 1561. 8. Cum figg. — Iuuenis admodum ordini monachorum se dicavit, cupidine vero, regem pergrinas perlustrandi, ductus, Italiam, insulam pelagi, Constantinopolin, Rhodum, vidit, annoque 1554 in Galliam reversus subsequenti cum Villegagnonio, Equatorem Brasiliam petiit, anno 1556 vel 1557.

et monachismo se abdicavit. Postea confectus elemosynarius reginae Catharinae de historiographus Galliarum, regisque coetus: vix tamen his honoribus dignus, si ignorantiam iudicii que tenuitatem, quas turpiter miscuit. Nihilominus haud contemnendus, cum ipse diversas Americarum, Brasiliam potissimum, insulasque perobierit. Multae ab eodem rudes icones et plantarum provenerunt, inque aliomundique transierunt. Excitatam legimus auctoris *Histoire générale des Indes et terres neuves*: sed hanc a bibliographis credimus.

THOMAS RALEIGH *Discoveries of the large, beautiful empire of Guiana.* Lond. 1596. 4. *Johnus Hond* Et ex hac *Latine*, 1599. 4. *Theotistes* excerpta nonnulla in collectione fratrum *de Bry* T. VIII. *Francogallice* cum *Francisci Coreal Voyages occidentales* etc. (à Amst. 1722. III Voll. in 4) supra commemoratis. Et in Collectione *Neotiana* T. XVI. — **GUALTERUS RALAS** s. *Ralasus* Eques Anglus, Cornubiae et Devonodinarum omniumque castellorum provinciae Praefectus Generalis; regii militi Praefectus, omnibus paene curis et rebus eo tetenderat, ut partem saltem gloriae, quam Hispani in reperiendis novis regionibus sibi pepererant, popularibus exhiberet. Hac mente navigationem ad Guianam ab Hispanis decantatam suscepit. Igitur solvens die VI Febr. a. 1595 *Trinitatem*, Hispanis subiectam, die XXII Martii oppidum *S. Iosephi* dictum, et Praefectum *de Boreum* facile capit. A quo, qui auri fodinas

fodinas in Guiana sedulo quaesierat, multatus, nave in Trinidada relictâ, cum lecentum militibus vastum illud et plurimum os flumen *Orenouo* ingressus, Guianam indagat CCC mill. pass. inter anfractuosa brevia et rum divortia repercussis verticalis solis radiarefactus, imbribus permadidus, pluribusque cultatibus conflictatus, donec coelo mense hibernante, aquis superinfusis omnia paene fierent, ut necessario nec sine periculo reverti esset. Plura qui desiderat, adeat elegantem lum, cuius titulum posuimus, in quo auctores regiones accurate quasi indigena describit, et de Guianae opulentia e splendentibus marcaffi inventis, ex Hispanicis scriptis, ex barbarâ fide, quos minime intellexit, et spe credula, nulla etiam, quae fabulosa videntur de Amibus, et gente, cui ex humerorum promittunt vultus in pectore, enarrat.

Hennepin.

LUDOVICI HENNEPIN, *Missionnaire* (†....) *Description de la Louisiane, nouvel découverte au Sudouest de la Nouvelle France; Carte du pays et les mœurs des Sauvages.* à 1683. 12. *Italice* a Casimiro Freschot, Bon 1686. 12. *Theotifce*, Norimberg. 1689. 1. Auctor, Monachus Ordinis S. Francisci, ex riore Recollectorum disciplina provinciae A tenfis, in dedicatione regi Galliarum nov ingens in America septentrionali, cuius res nonnullas Francogalli circa annos 1670 et indagaverant, regnum ominatur, reperta iam antea non explorata, per lacus et flumina, e ex nova Francia in sinum usque Mexicanum vigari potest. Huius indagatio non semel a tum militibus et mercatoribus, tum missis ecclesiasticis, aemulatione et invidia, ut et

ibro apparet, aliquando certantibus, coeptam
tamen interrupta fuit. *Robertus Sallius*,
anno 1669 iter ingressus, ultra fines lacus
vii sive *Frontiniaci* non pervenerat, varis
oris impeditus, donec a. 1675 ex cessione Co-
is *Frontiniaci*, *Novae Franciae* postmodum Gu-
matoris, regium diploma impetraret, ad Fron-
tiam munitionem, quae subitaneo opere ex
illis et cespite exstructa erat, amplificandam et
tamentis firmandam; deinde a. 1676 novo privi-
legio ad exercendam pellium mercaturam excita-
ta, serio de itinere occidentem et meridiem ver-
sus cogitaret. Assumfit autem ad religionis Chri-
stianae rudimenta barbaris proponenda, ex *Recol-
lectorum* sodalitie monachos tres. Inter eos fuit
auctor huius descriptionis, qui paulo ante in co-
lonia Gallica XIV aut XV familiarum ad *Frontina-*
cum collecta, sacerdotis et catechetae munus exer-
cebat, et liberos *Iroquiorum* litteris imbuere coe-
cebat. Orsi sunt iter mense Novembri a. 1678,
ambo maiore usi. Ubi auctor praecipue ingentes
in vasto illo terrarum tractu lacus et celebre S.
Laurentii flumen describit; mores porro homi-
num ibidem degentium, quorum captivus per
menses novem fuit; nec minus fata et pericula in-
numera. Post annos a coepta navigatione fere tres
Frontiniacum rediit.

U. Acta Erud. a. 1683. p. 373-380.

Eiusdem *Nouvelle Description d'un très-grand
peu jol dans l'Amérique, entre le nouveau Mexique
et la Mer Glaciale, depuis l'an 1679, jusqu'en 1682;
avec des Reflexions sur les entreprises de M. Cavalier
de la Sale, et autres choses concernant la description
de l'histoire de l'Amérique septentrionale.* à Utrecht
1697. 12. Cum figg. aen. — Ingentem istum
terra-

terrarum tractum, a se primum perlustrantiumque eum inhabitantium mores, acc hoc libro describere aggressus est Henn. Multa hic exhibet, in libro priore data operata; cuius quidem instituti sui causam affert. Accuratiorem v. c. descriptionem Mississipi, praesertim qua in sinum Mexicanum exonerat, ibi non inseruerat, quod invito a quo ad provincias versus septentrionem vires perlustrandas missus erat, necessitate summa urgente, sociis quoque eius alterum iter plane declinantibus, fluvio hocce ad usque Mexicanum descendisset. Voluisse enim Sallium gloria detecti per fluvium hunc in Mexicanum itineris solum frui. Sed eo suo scelere e medio sublato, Hennepinus nihil quo minus cuncta promulgaret, nunc arbitratus est.

Eiusdem *Nouveau Voyage d'un pays plus que l'Europe entre le Mer Glaciale et le Mexique*, depuis 1679 jusqu'en 1682. à U. 1698. 12. Cum figg. aen. Cum Bordii itin. (*Amst. 1704. 8. ibid. 1711. 8.*) de quo Et in *Recueil des voyages au Nord* T. V. p. 1. et T. IX. p. 143 sqq. *Anglice*, Lond. 16. Cum figg. aen. *Theotisce* ab I. G. Langen. E. 1699. 12. Cum figg. aen. Novo solum prodiit eadem versio *ibid.* 1742. — Narrat hoc libro potissimum infelices conatus vltissimi *Roberti Sallii*. Simul auctor de variis rcae gentibus, quas idem et qui illum ex lectorum ordine sacerdotes comitati sunt, runt, uberius exponit. Fabulis et coniecturis non prorsus immunis est.

Cf. *Acta Erud.* a. 1698. p. 68-74.

CAPVT XXXVII.

CRIPTORES DE AMERICA MERIDIONALIS GENERALES.

res scriptores, capite XXXVI enumeratos, hic etiam pertinere, per se patet. Nos hoc de istos separatim sistimus, qui in libris suis opera vel omnes Americae meridionalis partem saltem plures, descripserunt, reservaturi de singulis regionibus speciatim exponebant, frequentibus capitibus aut sectionibus.

Voyage and Discoveries in South-America. London 1793. 8. Cum tabb. geogr. Voyage and etc.

Afijuying van eenige vornaamste Kusten in Oost-Indien, als: Suriname, Nieuw-Nederland, Cuba, Brazil, Suratte, Madagascar, Batavia en Mexico. Leeuwarden 1716. 4. Beschryving etc.

Don DIONYSIO DE ALGEDO Y HERRERA Historico-Politico-Geografico, con las Noticias particulares del Peru, Tierra Firme, Chili y Reyno de Granada. En Madrid 1740. 4.

Undem Compendio Historico de la Provincia y de Guayaquil. ibid. 1741. 4.

Concise History of the Spanish America. London 1741. 8. Concise History etc.

Theotische hac inscriptione: Das Spanische Reich in America, oder kurze Beschreibung aller Pflanzstädte und Besitzungen, vornehmlich im südlichen Theil desselben und der merkwürdigen Orte im Nordamerica, ingleichen einiger in dem amerikanischen Meerbusen gelegenen Inseln. Sorau 1741. 4. —

Auctor anonymus agit de primis Americam navigationibus, de coloniis ibi ab Hispanis potissimum, conditis, de statu naturae Hispaniae naturali et civili, de com-
muni incolarum cum Hispania vetere, etc. Apponit descriptionem regionis Paraquaianae paullo

paullo copiosiore. Omnia e scriptis hausta dicuntur.

de la Con-
damine.

DE LA CONDAMINE (Socii Academi-
tiarum Parisinae † 1774) *Relation
Voyage, fait dans l'intérieur de l'Amé-
rique, depuis la côte de la Mer du Sud, jus-
qu'au Brésil et de la Guiane, en descendant
des Amazones. Avec une Carte du Nord
de la Rivière des Amazones, levée par lui
en 1745. 8 mai. Cum figg. aen. — No-
ta augmentée de la Relation de l'Émeute
Cuença au Pérou, et d'une Lettre de
DES ODONAIS, contenant la Relation
de Madame Godin, son Épouse etc.*

1778. 8 mai. Cum figg. aen. *Hispani-
ca* 1745. 12. Cum figg. aen. *Theotifce* in
itin. Goettingensi T. II. — Globi
quei dimetiendi eiusque figuram expli-
candi erant a rege Galliarum in Ame-
ricam a. 1735 *Condaminus, Godi-
nais* atque *Bouguer*, cum quibusdam
strina arteque peritis. Condaminus in-
multas offert observationes, doctrina
historiam naturalem ac geographiam
tes, in regionibus istis, maxime circa
flumen, institutas. Fabulas haud p-
creditas docte dissipat. Versioni Theo-
est *Bougeri* brevis descriptio itineris in
Commentariis Academiae scientiarum
Epistola maxime memorabilis, quam
lectina innuit, *Godini des Odonais* a. 1745
a *Lodero* Theotifce reddita legitur in
zari Briefwechsel meist statistischen Inhalt
gen 1775. 8 mai.) p. 156-180. Cf. ibi

Eiusdem *Mésure des trois premiers
Meridien dans l'hémisphère Austral, tirée*

peurs de America meridionali generales. 289

des Messieurs de l'Academie Royale des Sciences sous l'Equateur. à Paris 1751. 4. — integer argumenti mathematici. Cf. *Götting. Zeig.* a. 1752. p. 771. et *Erlang. gel. Anmerk.* a. 1752. p. 224 sqq.

ndem Journal du Voyage fait par Ordre du (de France) à l'Equateur, servant d'introduction à la Mesure des trois premiers degrés du à Paris 1751. II Voll. in 4. Theotifce, 1763. 8. — Infunt solummodo, pauca si que auctor singulis diebus observavit, astronomica, cum narratione molestissima paene innumeras expertus est. Magni tabula geographica adiecta, qua pro toto repraesentatur.

Ang. gel. Anzeig. a. 1752. p. 766 sqq.

gel. Anmerkungen a. 1752. p. 201 sqq. 209 sqq. 1754.

ndem Supplement au Journal historique du à l'Equateur et au Livre de la Mesure des premiers degrés du Meridien, servant de Réponse aux objections. à Paris 1752. 4.

ndem Supplement au Journal historique du à l'Equateur et au Livre de la Mesure des premiers degrés du Meridien, pour servir de Réponse aux objections de M. B. (Bouguer). Seconde Ed. 1754. 4. — Controversiae, historiographiam nihil invantes.

Ang. gel. Anmerk. a. 1753. p. 9 sqq. a. 1754. 11 sqq.

BOUGUER (Socii Acad. Scient. Pa- Bouguer.

1758) Figure de la Terre, déterminée par les observations de Mr. Bouguer et de la Condamine, par le Roi (de France) à Perou, pour observer l'Equateur. Avec une Relation Hist. Vol. III. P. I. T abr.

abrégé de ce voyage, qui contient la Description du Pays, dans lequel les opérations ont été faites 1749. 4 mai. Cum figg. aen. Epitome rarii, e Commentariis Academiae Scientiarum mutuata, Theotisce legitur in Collectio Goettingensis T. II. — Liber eiusdem eodemque fine elaboratus, quo libri Cuius adversarius acerrimus Bouguerus damini nomen licet in libri fronte firmaverit, idem tamen contendit, se illius esse participem. In hanc bibliothecam referenda est adiecta relatio de regionibus nullis Americae meridionalis.

Cf. Goetting. gel. Anzeig. n. 1750. p. 939

Jorge Joan
et Ant. de
Ulloa.

*Relacion historica del Viage à la America meridional, hecho de Orden de su Magestad, y algunos grados de Meridiano terrestre, y ellos en conocimiento de la verdadera figura de la tierra, con otras observaciones astronómicas y físicas: por D. JORGE JOAN, Comendador Aliaga, en el Orden de S. Juan, Socio correspondiente de la Real Academia de Ciencias de Paris; ANTONIO DE ULLOA, de la Real Academia de Ciencias de Londres, ambos Capitanes de Fraga de la Real Armada. En Madrid 1748. 1749. II Voll. Cum XLVII figg. aen. Francogallice, A. Lips. 1751. 1752. II Voll. in 4 mai. Cum 40 figg. aen. Paris. 1752. II Voll. 4. Anglice, Adams, Lond. 1751. Editio tertia ibidem Epitomae huius itinerarii exstant in *Bibliotheca of authentic, useful and entertaining* (Lond. 1765. III Voll. in 8.) Vol. III; Francogallice et Theotisce reddita; postea lect. itiner. Berol. T. XI. — Eodem Condaminus cum sociis a rege Gal*

cam meridionalem missus erat, Iorge Ioan atque Antonius Ulloa sumtibus regis Hispaniae eo se contulerant. Et Georgius quidem non solum vir erat splendidis ornatus munus — quippe qui ducibus classis Hispaniae adscriptus, Director regii Seminarium Novitatis Madritensis et consilii regii, commercio monetae causa instituti, rebusque maritimis affectus, atque olim munere legati Hispaniae ad Maroccum functus erat — sed etiam multiplici clarus, in rebus mathematicis maxime versatus, socius plurium Academiae Illustrum. Mortuus est a. 1773. Nec debetur laus Antonio Ulloae, cuius Novitatis Americanae supra sectione secunda capitis commemoravimus. Ipse stilum itinerario communi atque eius editionem curavit. Hispani tamen egregiis multisque novis observationibus cum doctrinam physicam et historiam naturalem, tum geographiam et historiam gentis meridionalis. In primis grata sunt utique de gentium indigenarum moribus et literis consignarunt. Quo in negotio tandem praeferunt. Anno 1735 ex profecti, a. 1746 demum in eandem re-

Mag. gel. Anzeig. a. 1749. p. 327 sq.

Mag. gel. Journal T. VIII. p. 309 sqq.

HARD ROLT *New History of South America* Rola.

London 1756. 8 mal. — Legimus olim

T 2

huius

Ioan, ut dialecto Castiliensi dicitur; nam familia Ioan Catalonici originis est: Cataloni vero nomine Ioan expriment per Ioan.

ephemeridibus Goettingensibus mox excitandis Ioan Ulloa minus recte frater Georgii Ioan apel-

huius historiae recensum commendati
plenum in *Journal étranger* a. 1757.

Zapata.

Don JOSEF EUSEBIO LLANO Z
*liminar al Tomo primero de las Memorias
physicas, critico-apologeticas de la Ame-
rica*. Cadiz 1759. 8.

Coleti.

GIANDOMENICO COLETI, *della
di Giesù, Dizionario Storico-Geografica
Meridionale. Tomo primo A—L.
do M—Z. In Venezia 1771. 4. Cum
graphica Americae meridionalis. —
hocce prae caeteris huius generis libri
mendandum, quod eius auctor decer-
nimirum usque ad a. 1767 in Ameri-
nali, praecipue in urbe Quito, ver-
magnamque igitur partem eorum,
ipse viderit atque ex regionibus, qua-
poterat, per viros doctos fideque dig-
nam partem Iesuitas, memorabilia co-
bulariis adeo nonnullis publicis et priv-
fuisse affirmat. Tabulam, quam adi-
graphicam e viginti et duabus aliis se h-
Praeter alia notamus, in articulo de
indices Viceregum et Archiepiscop-
usque ad a. 1767 ibi vixerunt, exhib-
mine Amazonum s. Maragnon varia n-
rere; de regno Peruviano exactiora, c-
tradi etc. Americanos indigenas non
dos et infirmos pingit, ut Pauvius eius*

Cf. GATTERERI *Hist. Journal* T. V.

CAPVT XXXVIII.

SCRIPTORES DE AMERICA SEPTENTRIONALI GENERALES.

BASTIANUS CABOTUS (CABOTTO) Vene- Cabotto,
tus, Henrici VII, regis Angliae, sumtibus pri-
uonnum erat, qui viam per oceanum septen-
alem versus Indiam orientalem navigatione
quaereret. Is quidem conatus irritus fuit.
tamen a. 1497 Cabotus vidit Americae
bionalis continentem tractumque amplum,
Florida usque ad littora terrae Labrador,
ave, partemque istius terrae nomine regis
rum possessione occupavit. Ipse quidem
descriptionem non exhibuit; certe nulla
habemus tamen narrationem de eadem
in *Hakluyti* collectione saepius laudata
III. *Petrus Martyr* etiam de Caboto, quem
marem et contubernalem suum appellat, varia
Alia itinera, postea a Caboto, regis Hispa-
niam peracta, huc non pertinent.

Eandem viam, quam Cabotus tentaverat, a. Frobisher.
et sequentibus, **MARTINUS FROBISHER**,
Anglus, investigare studuit. Quem in finem
navigationes versus Americam septen-
alem, quarum diaria brevia exhibentur in
collectione Vol. III, hac inscriptione:
FROBISHER'S three Voyages to the
1576-1578. Et in Recueil de Voyages
T. V. p. 435-494. Epitome in Collect.
Prevot. T. XVII. Exstat etiam: Historia
Navigationis Martini Frobissheri, a. 1577 iussu Regi-
Elisabethae ex Anglia in Septentrionis et Occiden-
tralem susceptae; ex Gallico in Latinum sermo-
lob. Thoma Freigio translata; cum obser-
vatio-

vationibus et appendice denuo edita: *Mus. Hamburg.* 1675. 4. — Frobissieri *lung von merkwürdigen Lebensbeschreibungen theils aus der Britannischen Biographie* (8 mai.) T. IV. p. 437-455.

Beschry-
vinge etc.

Beschryvinge van Virginie, Nieuw-Nieuw-Engelandt, en d'Eylanden Barbados en St. Christoffel, daer in den Aen- en koopmanschappen duydelyck beschryft dienstelyk voor degene die derwarts na de Koperse Platen verciert. Amsterd. 1649.

Boyer.

PAUL BOYER, SIEUR DE PETIT-BOYER, *table Relation de ce qui s'est passé au cours de la guerre de Bretigny en l'Amérique occidentale, description des mœurs des Sauvages; un discours de la Langue, et un Avis à ceux qui veulent aller aux Colonies.* à Paris 1654. 8.

Denys.

NICOLAI DENYS, Gouverneur général pour le Roy († . . .) *Description et géographique des Côtes de l'Amérique avec l'Histoire naturelle du Pays.* à Paris 1685. 12. — *Hodie non magni*

Marquette.

P. MARQUETTE *Beschreibung eines neuen, etlicher, bisher noch unbekannter, Länder in Nordamerica . . .* 1673. 12.

Blome.

RICHARDI BLOME *Present State of the most fertile islands and territories in America* 1687. 8. Cum figg. aen. *Francogallica* 1688. 12 mai. Cum figg. aen. *Thesaurus Francogallica inepta*, Lips. 1690. 8. figg. aen. — Liber, ab auctore, eximie popularium suorum animis, quamquam natali solo potius est, aut benignius scriptus; ut translatis eo domiciliis, Imperio, et iuxta colonias ab hac parte constitutas, sedem fortunarum

continentur autem hae terrae, cum insulis, pluribus Caraibicarum, Bermudicis et aliis, tum continentis Americae septentrionalibus, Carolina, Virginia, Marylandia, Jersey (Nou Jersey), Novo Eboraco (Nou Nova Anglia. Harum plerarumque cartographicae libello sunt insertae, caeteris, quae ad tempus usque illud prodire, effato, accuratiores,

Erud. a. 1689. p. 146-157.

JOHANNI MELL *British Empire in America.* Melb. 1700. 8. Cum figg. aen.

JOHN DE LA HONTAN *Nouveaux Voyages de la Hon-*
Amérique septentrionale, qui contiennent une
des différens peuples qui y habitent, la na-
leur Gouvernement, leur Commerce, leur Cou-
leur Religion, et leur manière de faire la
l'intérêt des François et des Anglois dans le
qu'ils font avec ces Nations, l'avantage
terre peut retirer de ce pair, étant en
et la France. Le tout enrichi de Cartes et
s. Avec des Mémoires de l'Américaine sep-

Avec un petit Dictionnaire de la Langue d'Haye 1703. II Voll. in 12. — *Seco augmentée des conversations de l'Auteur vage distingué.* ibid. 1705. II Voll. in sterd. 1728. III Voll. in 12 mai. ibid. Voll. in 12 mai. Cum figg. aen. *The Frid. Vischer*, Hamburg und Leipzig ibid. 1711. 12. (Huic editioni adiunctoris iter in Lulitaniā, Daniā et Belgice a *Gerardo Westerwyk*, Hag. C. II Voll. in 8. Cum figg. aen. — *La scitio Baronis de la Houtau* nomine VILLE, monachus, e Gallia profugdiu in aula Hannoverana commoratu quam varias terrae regiones peragrAmerica commoratus dicitur ab annque ad a. 1693. Prima pars continetstolas, in quibus Canadā in primis,glorum et Gallorum ibidem tunc terrmoresque Iroquesiorum describit. Sccommentarius quasi prioris est, in varia argumenta copiosius exponunt omnia lecta sunt, nec prorsus immeritor fat bene narrat: numne vero ubi convenienter, alii videant. Dialogi, cundae reliquisque adiecti atque principiosa continentes, separatim etiam pro titulo: *Suite du Voyage de l'Amerique, de lui et d'un sauvage Americain.* à Loi 8. Quae editio rara dicitur.

Torfaeus.

THORMODI TORFAEI, *rerum N Historiographi regii*, Historia Vinlandi seu partis Americae septentrionalis. H 8. ibid. 1715. 8. (forte novo solum Auctor, de quo alibi, demonstrare f quam Christophorus Columbus, aut V

us et Antonius Zeni a. 1380, immo et Magnus, filius Guimeth, Principis Walliae frater, circa a. 1170 colonias in Canadam et Floridam duxisse traditur, de America quidquam sciens, Groenlandos, Islandiae cives colonicos, quae ex parte Islandos circa a. Chr. 1020 non detectae, raptim etiam inesse, sed et late celebratae Vinlandiae et per vicinam eandem seu Hiberniam decantatae religionis christianae decus et laudem immortalem sibi petebat. Simul nominis Vinlandiae rationem exactum terrae ex dierum brumalium spatio, soli fertilitatem et incolarum barbariam, morum temporarios incolatus et gesta, vicinarum terrarum nomina et faciem, ex traditione Islandicis in lucem produxit.

(JOHANNIS OLDMIXON) *British Empire in* Oldmixon, *Asia, containing the History of the Discovery, Plant, Progress and present State of the British Colonies, on the Continent and Islands of America.* London 1708. II Voll. in 8. Cum tabb. geogr. *secunda, corrected and amended, with Continuation of the History and the Variation in the State and Trade of those Colonies, from 1710 to the present Time.* ibid. 1741. II Voll. in 8. Cum tabb. *Thotifce, hac inscriptione: Groß-Brittanien in America, nach seiner Erfindung; Bevölkerung und gegenwärtigen Zustand: Terre-Neuf, Neu-Schottland, Neu-Engelland, Neu-York, Neu-Jersey, Pennsylvania, Maryland, Virginien, Carolina, Hudson, Barbados, St. Lucia, St. Vincent, Dominica, Montserrat, Nevis, Barbuda, Antigua, Jamaica, Bahama, und Bermudas. Aus dem Englischen übersetzt durch M. (Ludwig Friedrich) Meier.* Hamburg 1710. 8. Editio secunda, hoc titulo: *Das Großbrittanische Scepter in der neuen Welt*

Welt etc. ibid. 1715. 8. Editio tertia se alteram archetypi editionem a *Theodoro Lemgoviae* 1744. II Voll. in 4. Cum tabl *Belgica*, Amsterd. 1721. II Voll. in 4. Cu geogr. — Liber, haud vulgari diligenti elaboratus, ideoque magno plausu exceptu tamen, ubi melioribus uti possumus, facil dus. Multa etiam, quae *Richardus Blomius* perio Britannico in America dixit, *Old* alias nobis plane ignotus, ita repetiisse vid filo tantum uberiore utatur, rerumque Americae partibus gestarum peramplam hi addat. Commentatur etiam in primo vo de Nova Scotia et Freto Hudsoni, in alter de insulis Baamae et St. Luciae, de quib habet Blomius. Coloniae Anglicae eo quem titulus prodit, descriptae. Tabulas g phicas HERMANNUS MOLL, Geographu poris istius celeberrimus, novissimis observ bus adiutus, summa cura atque industria del Nam non solum limites cuiusvis regionis a descriptos, sed etiam singulas urbes et muni quo facilius situs eorum oculis inspicientiu ret, certis characteribus notata invenies.

Cf. Acta Erud. Suppl. T. V. p. 128-133.

de Bacque-
ville de la
Potherie.

DE BACQUEVILLE DE LA POTHERIE *toire de l'Amerique septentrionale*. à Paris 17 Voll. in 12 mai. Cum figg. aen. XXVII. — ctor huius historiae, natus in Guadelupa ex Antillanis una, iter suum et expeditione bus in septentrionali America interfuit, desi subinde veterum poëtarum Latinorum fle sperfit. Prima expeditio, quam narrat, est a Francogallis contra castellum *Nelsoni* glis dictum. Solverunt Gallicae naves A

ritu appulere ad insulas *Terrae Novae* laesentiam a Gallis possessam. Qua occa-
 destructione coloniarum Anglicarum in
 isula conditarum fere omnium, a. 1696
 rvillio per Gallos facta, exponitur et
 atque conditura asellorum, quorum in istis
 maximam copiam esse constat, accurate
 r. Hanc narrationem sequitur expositio
 bus barbarorum huius tractus; nec non
 qui *Esquimaux* dicuntur; nec non lucu-
 scriptio regionum ad fluvium *S. Laurentii*,
 apud ad *Canadam* relatae, coloniis Gallo-
 pentabantur. Cum de moribus barbaro-
 confines sunt hisce regionibus, fusissime
 memorantur et progressus, quos facie-
 ponari Romani in convertendis barbaris.
 contenta sunt tomi primi. Reliqui ex-
 bellorum cum *Iroquesibus* gesto-
 tomo quidem II, quae ducibus *de Traci*,
mac, de la Barre, et Denonville acciderunt;
 lica, quae ab a. 1689 usque ad 1701 con-
 enarrantur, tomusque IV clauditur nar-
 pacis generalis, quae post Ryfwicensem
 n his partibus inter Gallos Anglosque et
 genti foederatos barbaros stabilita fuit.
 partium studio passim laborat.

la Erod. a. 1724. p. 183-186.

de l'Amérique septentrionale. à Amsterd. Voyage en
 I. Tomi in 8. à Paris 1753. IV Tomi in 4.
 p. 387; praeterea nullibi quidquam de
 reperire licet.

moires du Sieur C. (CLAUDE) LE BEAU, le Beau.
au Parlement, ou Voyage curieux et nouveau
de Sauvages de l'Amérique septentrionale, dans
à trouver une description du Canada, comme
 une

une Relation très-particulière des anciennes mœurs et façons de vivre des barbares, qui et de la manière, dont ils se comportent au à Amsterd. 1738. II Voll. in 8. Cum tabul et figg. aen. Theotisce a Ioh. Bernardo Nacof. ad Moen. 1752. II Voll. in 8. C aen. — Maxima operis pars figmentis a referta.

Keith. WILHELM KEITH, Baronet († . . .) of the British Plantations in America. 1739. 4. — Introductio exponit comme indolem ac praestantiam. Sequitur eam primarum expeditionum, ab Europaeis in cam susceptarum; tum historia singularis rum Anglicarum in America septentrio primis Virginiae; fata eiusdem, constituti commercia. Historia haec Virginiae specibus absolvitur partibus. Optimis subsidi instructus fuisse videtur.

Benaducci. LORENZO BOTURINI BENADUCCI de la Torre y de Hono, Historiador de las Ideas de una nueva Historia general de la septentrional, fundada sobre material copias, Symbolas, Caracteres y Manuscritos Indios. Madrid. 1746. 4. — Mo haec Americae veteris auctor ipse in septentrionli collegit, et ex iisdem historiare voluit tripartitam, morte vero pra illam elaborare, certe in lucem edere haui Praestantiora videntur, quae de Mexic chronologia et origine differit.

Cf. Goetting. Zeitungen von gel. Sachen a. 311 sq.

Cadwallader Colden. CADWALLADER COLDEN History of Indian Nations of Canada. With an Account of several other Nations of Indians in North-

London 1747. 8. II Edit. ibid. III
 . II Voll. in 8. — Auctor, olim Congis Magnae Britanniae atque architecturis praefectus Novi Eboraci (*New-York*), revixit et descripsit in hoc libro mores indigenarum Americae septentrionalis; bellorum, quae cum Europaeis gesserat et commercia cum iisdem; artes eorum, cum iis se consociandi etc. Namprobandae causa adiectae sunt epistolarum, in America tum viventium.

PHI BERNARDI) DE CHABERT, *En-* de Chabert.
Vaisseaux du Roi, (postea *Capitaine des Membre de l'Académie de Marine*, de celle et de l'Institut de Bologne, *Voyage fait du Roi en 1750 et 1751 dans l'Amérique septentrionale, pour rectifier les Cartes des côtes de l'Isle Royale, et de l'Isle de Terre neuve; et fixer les principaux points par des observations astronomiques.* à Paris 1753. 4. Cum octo tabulis aeneis. — Partibus duabus absolvitur prima sistit auctoris navigationem e portu versus Ludoviciburgum in insula Capum cum quatuor itineribus minoribus per littora vicina, redituque in Francogallicum huius partis spatium occupatur observationibus astronomicis et geographicis, pluribus haud gratis. Altera, solis nautis et utili tabulae geographicae marinae: corriguntur atque emendantur.

UMGARTENII *Nachrichten von merkwürdigen Büchern* T. X. p. 163 sqq.

PER KALM (Professoris oeconomiae et com- Kalm.
 missarii boënsis, antislitis sacrorum atque socii
 Walsensis † 1780) *Resa til Norra Amerika*
i Svenska Vetenskaps Academiens befallning
och

och publici keshnad förrättad. Stockholm 1756. 1761. III Voll. in 8. Cum figg. ligno in *Theotifce* a Ioh. Philippo et Ioh. Andrea Mus Goettingen 1754. 1757. 1764. III Voll. in 8. Cum figg. aen. Infunt etiam haec tria volumino IX, X et XI collectionis itinerariorum Goettingensis. Primum volumen etiam ab anonymo *Theotifce* redditum, sine figuris aeneis, pro Lips. 1754. 8. *Anglice* a Ioh. Reinoldo Forster, et tabulam geographicam, figuras aeneas atque observationes addidit, loca archetypi nimis diffecotraxit, Lond. 1771. III Voll. in 8. Ex hac *Anglica* versione enata est *Belgica*, cui etiam annotationes Forsteriae additae, *Ultraj. ad Rhm.* 1771. II Voll. in 4. Cum figg. aen. — Auctor, a. 1748 in America septentrionali advenit atque 1751 Sueciam repetiit, pauca exhibet, geographicam et historiam iuvantia: eo vero pluribus quibus historiae naturalis et oeconomiae studium mirum in modum promovit. Primo volumini sunt observationes ante adventum in America collectae in Suecia et Anglia. Secundum complectitur, quae auctor maxime in Pensylvania Novo Eboraco et Marylandia vidit. Tertium finit ex Pensylvania in Canadam; ubi etiam nulla de moribus hominum, quos *Esquimaux* appellamus.

Cf. Goetting. gel. Anzeig. a. 1754. p. 1105 - 1106. a. 1757. p. 578 - 583. a. 1763. p. 250 - 256.

Palairer. IOH. PALAIRET, Francogalli, qui diu Londini vixit, *Concise Description of the English and French Possessions in North-America for the better explaining of the Map published with that Title* London 1755 bis, 8 mai. Francogallice ab auctore ipso, eodem tempore. *Theotifce* Lips. 1755. 8. sine auctoris mentione, hoc titulo: *Des Britanni-*

*he Reich in America, oder vollständige
; aller Englischen und Spanischen Pflanz-
Freystadt in Niederschlesien. Dritte
Auflage 1764. 4. Cum tribus mappis
ictario brevi de Florida. — Palairetus
e, quam ediderat, tabularum geogra-
t ex geographia, ad eandem illustran-
pta, *) ea, quae notitiae coloniarum
et Gallicarum in America septentrio-
e poterant, occasione belli, eo tem-
Anglos et Gallos orti, quodque pluri-
tes libros ac libellos creavit, separatim
lidit passimque amplificavit.*

g. gel. Anzeig. a. 1756. p. 10 sq.

IMI DOUGLAS *Summary historical and* Douglas.
*the first planting, progressive, improve-
resent state of the Brittish Settlements in
rica. London 1755. II Voll. in 8. ibid.
ill. in 8. (Editio correctior). — Agitur
de Nova Scotia, Nova Anglia, Pen-
Marylandia. De Virginia pauca ac de
auciora traduntur. Auctor olim iam
21 Bostoni artem medicam exercuit,
rebus civilibus operam haud segnem
lo deest lucidus, ita ut nova bonave,
is minime caret, casu fere reperiri
rimum volumen auctor, affecit, ut
tae, quam Angli *Independents* vocant,
a. 1749, alterum a. 1752.*

g. gel. Anzeig. a. 1756. p. 649-656. p. 694-

III MARIAE BUTEL DUMONT) *His-* Dumont.
*merce des Colonies Angloises dans l'Amé-
trionale, où l'on trouve l'état actuel de
leur,
tribodique et Géographie moderne.*

epitomis, et hinc hinc notum claudere
pularibus suis commoda demonstrat, quae
tunc temporis coloniarum Americanarum
fruebantur. Additur historia et geographia
coloniarum.

Kennedy.

ARCHIBALDI KENNEDY *Esq.* *Considerations on the present State of the Nations.* London 1755. 8. — Libellus mentia contra Francogallos conceptus antea ediderat:

The Importance of gaining and preserving Friendship of the Indians, considered. Lond.

Present State
etc.

The present State of North-America 1755. II Partes in 8. Maximam partem e Dumontii opere, modo descripto.

State etc.

State of the British and French North-America etc. Lond. 1755. 8. — exponitur numerus colonorum Anglorum, eorum copiae, foedera cum commercia etc. Simul status coloniarum cogallicarum describitur atque cum statum comparatur.

Rogers.

ROBERTI ROGERS *Concise Account*

Gotha 1767. 8.) T. I. P. I. Epitome exstat collect. itiner. Berol. T. XI. — Auctor, olim iac Britannicae chiliarcha, plures per annos America septentrionali, adeo inter gentes barbaras vixit, ideoque permulta nova observavit, liberaliter sineque verborum ambagibus hac relatione obtulit. Colonias praecipue Britannicarum earum situs, fines, aërem ac solum, terrae cultus, regiminis formam, religionem, incommodum numerum moresque descripsit. Nec desunt relationes egregiae super interioribus America septentrionalis regionibus, super fluviis magnis insignibus, super barbararum gentium institutibus, moribus, linguis.

Herrn Hofrath ACHENWALLS in Göttingen Franklia.

Vorlesungen über Nordamerika und über dasgebritannische Colonien, aus mündlichen Nachrichten des Herrn Dr. (BENJAMIN) FRANKLINS. Frankfurt und Leipzig 1769. 8. Et in *Koeleri* collectione modo laudata T. I. P. II. — Cui non FRANKLIN? Ex huius igitur ore, cum Angliae aliquando esset, Achenwallus excepit relationes exquisitas super coloniarum Britannicarum in America aëre ac solo, terrae proveniendis, eorum numero et industria, colorum constitutione civili in primis, super piscatu, maxime, commerciis etc.

Bossu (Chevalier de Saint-Louis, Officier de la Bosu.

de François) Nouveaux Voyages aux Indes occidentales de 1751 - 1762. à Paris 1768. II Voll. in 12. 1769. II Voll. in 8. Cum figg. aen. Francof. 1771. II Parties in 8. Editio cor- Helmstad. 1776. II Parties in 8. Anglice hac
Tophe: Travels through that part of North-
America, formerly called Louisiana. By Mr. BOSSU —
translated from the French by JOHN REINHOLD
Vol. III. P. I. U FOR-

FORSTER, F. A. S. *Illustrated with Notes chiefly to natural History. To which is added Translator a systematic Catalogue of all the Plants of English North-America, or a Florae septentrionalis. Together with an A of the most useful and necessary Articles conta Peter Loefling's Travels through Spain and C in South-America.* London 1771. II Voll. in Omnia, quae auctor inde ab a. 1751 usq. 1762 in America septentrionali, quantum temporis Francogallis paruit, in regionibus cique Luisianae fluviique Mississipi, et inter baras gentes, Illinos atque Alibamones, observavit, viginti ac duabus epistolis complexus est tamen credas, omnia, quae refert, esse neque vera: admiscuit potius multa in vulgum passim etiam fabulas.

Eiusdem *Nouveaux Voyages dans l'Amérique septentrionale en 1770 et 1771, contenant une sélection des Lettres, écrites sur les lieux par l'auteur à son ami M. Dönnin.* à Amsterd. 1777. 8 mai figg. aen. — Refert in his epistolis de Luisianae, Mexici, terra moribusque Acahualliorumque populorum ferorum, de insula maica, Cuba, Hispaniola etc. Copia rerum credibilium atque mirabilium in his epistolis est, quam in prioribus. Occurrunt tamen etiam utilia gratave.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1768. p. 1116-1117. 1778. p. 194-198.

I. P. MOELLER in *Neuesten kritischen Nachrichten* (Gryphiswaldiae 1778) T. IV. p. 323-328 mentionem Francogalli de Charlotta Christina Principe Brunovicensi, coniuge Alexii, filii Imperatoris Russorum, eiusque fatibus incredibilibus minatur.

(ALEXANDRI CLUNI, Navarchae Anglici Cluni.
 † 1770) *American Traveller, or Observations on the present State, Culture and Commerce of the British Colonies in America and the further Improvements of which they are capable; with an Account of the Exports, Imports and Returns of each Colony respectively, and of the numbers, of British Ships and Leamen, Merchants, Traders and Manufactorys, employed by all collectively; together with the Account of the Revenue arising to Great-Britain therefrom. By an old and experienced Trader.* London 1769. 4. Cum tabula geographica. *Franco-gallice, sine auctoris nomine hac epigraphe: Le Voyageur Américain, ou Observations sur l'Etat actuel, la Culture, le Commerce des Colonies Britanniques en Amérique etc. Traduit de l'Anglois; augmenté d'un Précis sur l'Amérique septentrionale et la République des treize États-Unis par M. Th. M. . .* (Saint-Mandrillon). à Amsterd. 1783. 8. Cum tabb. geogr. — Auctor ideo nomen suum tacuit, quia ipse quidem res et facta, in hoc libro oblata, prae-buit, alius vero stilum epistolarem iis accommodavit. Anno 1744 proximeque sequentibus peragravit, semper fere pedibus, omne Americae litus inde a gradu LXVIII latitudinis septentrionalis usque ad promontorium Floridae. In quibus itineribus Americae interiora versus occidentem penetravit, regionesque adiit, quas ante eum nemo Europaeorum unquam viderat. Anno 1746 in lembo Groenlandico pervenit usque ad LXXXIII et dimidium gradum latitudinis septentrionalis ibique nec terram nec glaciem conspiciatus est. Praecipue *freti Hudsoni* notitiam exactiorem exhibet, consiliaque offert, quibus commercia Anglorum in terris et maribus istis feliciter exerceri possent. Similia ratione aliarum coloniarum, Anglis tum

U 2

paren-

parentium, cum popularibus communicat. Libe-
quidem iussu et auspiciis Comitis de *Chatham* pro-
diit, quia vero eius contenta animos Anglorum
et Americanorum mirum in modum agitabant
exempla libri, quantum fieri poterat, coëmpta et
suppressa sunt; hinc archetypi raritas. Appendix
ab interprete Francogallico addita, e Raynal
opere notissimo hausta est.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1769. p. 1354-1357.

SAM. ENGEL *Geogr. und kritische Nachrichten von
Anmerkungen über die nordlichen Gegenden von Asien
und America* p. 242 sqq.

DARNES BARRINGTON in *Büsching's wöchentlich
Nachr.* a. 1774. p. 412 sq.

Wynne. WYNNE *General History of the British Empire
in America: containing an historical, political and
commercial View of the English Settlements; including
all the countries in North-America and the West
Indies, ceded by the Peace of Paris.* London 1771.
II Voll. in 8. — Auctor amplam sibi imposu-
provinciam. Non solum enim exponit origines
et incrementa coloniarum Anglicarum in America
usque ad nostra tempora, sed etiam historiae
Americae universae, eius indagationem, expugna-
tionem etc. fata regnorum Mexicani et Peruvian
aliaque. Post haec volumine priore sequitur histo-
ria Novae Scotiae, Novae Angliae, Pensylvaniae
et Canadae; posteriore, Carolinae, Georgiae
Floridae, atque insularum, quas tunc temporis
Magna Britannia possedit. Volumini priori adiecta
est tabula geographica, colonias Anglicas reprae-
sentans. Veritatis studium, iudicandi dexteritas, d-
ctioque nobilis sunt praecipuae huius operis dote

de Blak-
ford.

(DOMINICI) DE BLAKFORD *Etat des Col-
nies Angloises (en Amérique).* à Milan 1771. 8; et
cum eiusdem versione itinerarii Toreniani, d-
qu

upra Vol. II. P. II. p. 133 sq. egimus, simul-
monuimus, Blakfordum relationem de statu
iarum Anglicarum in America excerptisse e
asi opere et e *Kalmii itinerario*.

HOMAE MANTE *History of the late War in* Mante.
h. America, and the Islands of the West-Indies,
ling the Campaigns of 1763 and 1764 against
lajesty's Indian enemies. London 1773. 4. —
na fideque dignissima historia belli istius, qua-
Anglus, a partium studio non prorsus alie-
eam scribere potuit.

The History of the British Dominions in North- History etc.
ica, from the first Discovery of that vast conti-
by Sebastian Cabot in 1497, to its present glo-
etablissement as confirmed by the late Treaty of
in 1763. Illustrated with a new and accurat
coloured. London 1773. 4. *Theotisce* (ab Ant.
sto Klausing, Professore Lipsienfi) Lips. 1775-
II Voll. in 8. Cum tabula geogr. Primum
versionis volumen recusum ibid. 1777. —
I, XIV libris distinctum, nihil offert, quod
ex *Oldmixono* aut *Duglasio* iam cognoveris.
erea titulus mentitur, historiam coloniarum
e ad annum 1763 continuatam esse: subsistit
s in anno 1750. Interpres Theotiscus multa,
s cognitu digna, omisit, indiceque librum
ixit.

UILIELMI IOHNSON, Equitis Angli, Differ- Iohnson.
de lingua et moribus indigenarum Americae
ntrionalis; in *Philos. Transactions* T. LXIII.
4).

NDREAE BURNABY, *A. M. Vicar of Green-* Burnaby.
, Travels through the middle Settlements in
h. America in the year 1759 and 1760. With
rvations upon the State of the Colonies. London
5. 8 mai. ibid. . . . *Theotisce* (a C. D. Ebeling;

Professore Hamburgensi, qui etiam annotationes haud tritas addidit) *Hamburg und Kiel* 1776. 8 min. *Francogallice* secundum editionem archetypi alteram a Wildio, Lausanne 1778. 8. — Auctor, testis oculatus, multa refert, minus antea in Europa cognita. Veritatis studium odiumque adversus partium studium ubique paene elucet. Coloniae, de quarum statu narrat, sunt: *Virginia*, ubi diutius haesisse videtur, *Maryland*, *Pensylvania*, *New-Jersey*, *New-York*, *Rhode-Island*, *Massachusetts-Bay*, *New-Hampshire*. Adiectae sunt FRANCISCI FAQUIERII observationes meteorologicae, in Virginia a. 1760 institutae.

Cf. *Götting. gel. Anzeig.* a. 1776. p. 14 sqq. a. 1776. Zugabe p. 274-279.

Adair.

JACOBI ADAIR, *Esquire, a Trader with the Indians, and Resident in their Country for forty years* — *History of the American Indians, particularly those nations adjoining to the Mississipi, East- and West-Florida, Georgia, South- and North-Carolina and Virginia, containing an Account of their Origin, Language, Manners, Religions and civil Customs, Laws, Form of Government. With a new Map of the Country referred to in the History.* Lond. 1775. 4. Theotisce (a Schak Hermann Ewald, Gothano) Vratislaviae 1782. 8 mai. — Anglus, inde ab a. 1735 usque ad a. 1750 inter gentes Americanas, quas titulus memorat, versatus, multiplici occasione, mores eorum studiose cognoscendi, bene usus est, uberrimeque de iis in hoc libro narrat. In sectione prima exhibet observationes super colore, figura, indole ac vestitu indigenarum Americae septentrionalis. Colorem cupreum illis esse nativum, eorumque barbas crinibus prorsus carere, pernegat. Sectio secunda agit de origine Americanorum. Quo loco auctor multis

multis argumentis probare nititur, eos esse posteros decem tribuum Israëlitarum, ab Assyriis in captivitatem redactarum, quos e partibus Asiae septentrionalibus et occidentalibus in Americam pervenisse statuit. Quo in somnio exponendo et amplificando mirifice sibi placet, lectoribus vero nauseam excitat. Sequuntur historiae singularum nationum Americanarum. Versus finem operis observationes subiicit de amore, quo flagrant, patriae, de bellandi ratione, de crudelitate adversus captivos, de mortis contemptu, de praemiis, quibus merita ornant, de eorum lufibus, arte venandi, pugnandi, aedificandi, de omni vita domestica, de legibus formaque regiminis. Appendix consilia exhibet serius data, quibus amicitia inter Anglos eorumque colonias in America servari posset. Postea Florida describitur, modusque exponitur, quo novae coloniae condi queant.

Cf. *Gothaische gel. Zeitungen* a. 1776. p. 105-112.

I. D. MICHAELIS *Oriental. und exeg. Bibl.* P. XL. p. 1 sqq.

I. E. FABRI *geogr. Magazin* Partic. II. p. 178-191.

A concise historical Account of all the British Colonies in North-America, comprehending their rise, progress, and modern state, particularly of Massachusettsbay, together with the Provinces of New-England etc. London 1775. 8. — Liber, in usum illiteratorum, occasione belli a. 1783 confecti, conscriptus, sicut et subsequens:

(GOTTLÖB BENEDICTI DE SCHIRACH) *Historisch-statistische Notitz der Großbritannischen Colonien in America, mit politischen Anmerkungen, die gegenwärtigen Unruhen in America betreffend.* Frankt. und Leipz. 1776. 8.

Cf. SPRENGELII censura utriusque libri in *Gattereri lust. Journal* T. VII. p. 61-83.

Pownall. T. M. P. POWNALL *Description of such Parts of North-America, as are contained in the annexed Map of the Middle British Colonies in America.* London 1776. fol.

Martinelli. VINCENTII MARTINELLI *Istoria del Governo d'Inghilterra e delle sue Colonie in India e nell'America settentrionale.* In Firenze 1776. 8. — *Compilatio manca et vitiosa!*

Cf. Goetting. gel. Anzeig. a. 1778. p. 190 sqq.

Sprengel. MATTH. CHRISTIANI SPRENGEL (Prof. Histor. Halensis) *Kurze Schilderung der Grossbritannischen Colonien in Nord-America.* Goettingen 1776. 2 plagulae in folio, in quibus velut in tabula exhibentur memorabilia coloniarum singularum. Eaedem a. 1777 ibidem auctiores et emendatiores prodierunt una cum libello eiusdem auctoris ita inscripto:

Briefe, den gegenwärtigen Zustand von Nord-america betreffend. Erste Sammlung (plures, quantum scimus, non secutae sunt). Goettingen 1777. 8. — Auctor potissimum causas belli in America septentrionali nuper gesti explicat, Magnaeque Britanniae consilia in eius ortu adhibita defendit.

Leiste. CHRISTIANI LEISTE, *Conrector* (nunc *Rektor*) *an der herzoglichen grossen Schule zu Wolfenbüttel* — *Beschreibung des Brittischen America zur Ersparung der Englischen Karten. Nebst einer Special-Karte der mittlern Brittischen Colonien.* (Wolfenbüttel) 1778. 8. — E libris, maximam partem probis fideque dignis, auctor hanc descriptionem coloniarum Anglicarum in America septentrionali, iudicio acri adiutus, hausit. Singularum coloniarum geographiam atque historiam cum civilem tum naturalem exposuit. Singulari diligentia situm geographicum locorum, fines provinciarum

rum earumque magnitudinem constituere nifus est. Ope huius libri atque schematis ventorum nautici defectum tabularum Anglicarum, speciales Americae septentrionalis regiones repraesentantium, ingeniose supplere studuit.

Cf. *Goetting. gel. Anzeigen* 1778. p. 452-456.

BUESCHINGII wöchentl. Nachr. a. 1778. p. 119.

Allgemeine teut. Bibl. T. XLI. p. 239 sq.

IOHANNIS CARVER, *Esq. Captain of a Com-* Carver.
pany of Provincial Troops during the late War with
France — Travels through the interior Parts of
North-America in the years 1766, 1767 and 1768.
London 1778. 8 mai. ibid. eod. 8 mai. Cum ta-
bula geogr. aliisque figg. aen. Editio tertia, to
which is now first added some Account of the Author
by D. LETTSOM. ibid. 1779. 8 mai. Cum tabula
geogr. aliisque figg. aen. *Theotifce*, Hamburgi
1780. 8 mai. Cum tabula geogr. et in *Neue Samm-*
lung von Reisebeschreibungen, quam C. D. Ebeling
Hamburgi curat, T. I. *Francogallie* secundum edi-
tionem archetypi tertiam a de C. . . . Paris. 1784.
8. — Iisdem annis, quos titulus prodit, auctor
iter in partes Americae septentrionalis interiores
instituit, eo quidem fine, ut post earum cognitio-
nem penitiorum populares suos docere posset,
quibus modis provincias, pace a. 1763 a Franco-
gallis acceptas, maiore cum fructu possidere vale-
rent. Francogallos regionum istarum veram fa-
ciem oculuisse, easque in tabulis suis geographi-
cis minus accurate exhibuisse, nominaque popu-
lorum et locorum corrupisse, contendit. Ipse
nova tabula faciem veriore repraesentare studuit.
Lucem pleniorum ea accipit diario itineris sui Im-
mensi, quod auctor primo loco posuit. Profectus
est e castro *Mischillimakinak*, sito inter lacus *Mischi-*
gan et *Huron*, MCCC miliaria Anglica ab urbe

Boston dissito. Adiit regiones versus occidentem remotiores, vidit origines fluviorum *Bourbon*, *St. Laurentii*, *Mississipi* et *Oregon*; plures populos, partim antea ignotos conspexit, linguasque quorundam didicit. Ulterius iter molestiarum plenum continuasset, si magistratus istius temporis Magnae Britanniae supremus opem maiorem illi tulisset, quem etiam in praefatione ob iniustum erga eius merita agendi modum incusat. Sequuntur observationes, octodecim capitibus distinctae, super Americanorum indigenarum origine, moribus, ritibus, religione ac lingua; atque super animalibus, in disitis istis regionibus viventibus. Omnia utilia aequae ac iucunda, magnam partem nova. Appendix sistit consilia, quorum ope illae regiones Anglis, ratione commerciorum, utiliores fieri possent. Interpres Francogallicus magna libertate usus est in convertendo archetypo. Annotationes addidit exiles; contextui adeo inseruit auctaria superflua.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1779. p. 706-712.

BUESCHINGII *wöchentl. Nachr.* a. 1780. p. 253 sq.

MEUSELII *Hist. Litter.* a. 1781. Mart. p. 215-218.

Lemgoische auserlesene Bibl. T. XLX. p. 229-258.

Storia etc.

Storia dell' America settentrionale etc. i. e. *Historia Americae septentrionalis*, excerpta e RAYNALII *Histoire philosophique et politique des établissements et du commerce des Européens dans les deux Indes* (de quo opere retulimus Vol. II. P. II. p. 45 sqq.), continuata usque ad praesens tempus; cum tabulis geographicis recens delineatis coloribusque distinctis, theatrum belli civilis inter Magnam Britanniam eiusque colonias exprimentibus. *Venet.* 1778. fol. max. — Tabulae geographicae summam operis dotem constituunt, utpote quae Doctoris MITCHEL a. 1755 in Anglia edita octo folia

regia aequae ac cara pro fundamento habitaque ex aliis postea editis tabulis fide dignis ac et emendatae sunt. Quarum octo sistunt in colonias, contra metropolin Britanniam latas, cum reliquis in terra continente abconditis; duae aliae omnem Americam continentalem; ultima, insulas Terram novam Breton.

oth. gel. Zeitung. a. 1778. p. 607 sq.

THOMAS CHALMERS *Political Annals of the United Colonies, from their Settlement to the year 1763. Book I.* London 1780. 4 mai. Theodorus modo a Sprengelio, de quo postea. — cuius continuatio hucusque frustra expectata omnes fere praecedentes huic argumento libros superat, cum doctrina exquisita iure fano et aequo, tum studio auctoris; historiae suae partes ita elaborandi, ne quid quod quaeras aut desideres. Omnes enim res superiores non modo ante oculos habuit itaque, verum etiam fontes illis occlusosque degustavit, v. c. tabularium, rebus Americanis dicatum; relationes praefectorum coloniarum, harum petitiones et querelas; supremi magistratus Anglici iis exhibita etc. in primum historiam coloniarum tredecim, metropoli descivere, usque ad annum 1688 constitur. Auctor singularum coloniarum originem, impedimenta, ab earum conditorum eranda, relationes earundem erga metropolim ac privilegia etc. Obiter tantum agitur de mercibus numeroque incolarum. Praeterea, tanquam ad auctoris scopum haud pertinet, bella coloniarum cum nationibus barbaris Francogallis, atque rixae dissidiaque, eiusque orta.

cf.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1780. *Zugabe* p. 721-730.

Schoepff. IOHANNIS DAVIDIS SCHOEPFF Epistola de aëre, solo, rationeque vivendi, morbis etc. in America septentrionali; in *Muselii histor. Litteratur* a. 1781. lul. p. 71 sqq. Aug. p. 180 sqq. — Auctor, a. 1780 et sequentibus medicus castrensis copiarum Brandenburg- Onoldo-Baruthinarum, Anglis auxilio in Americam missarum, nunc Baruthi medicus aulicus ac militaris, in ampla hac epistola varia a se observata nova proposuit.

Pouchot. POUCHOT *Mémoires sur la dernière guerre de l'Amérique septentrionale entre la France et l'Angleterre.* à Yverdon 1781. III Voll. in 12 mai. Cum tabula geographica. — Quantum Angli popularis sui *Mante* historiam belli, ab a. 1755 usque ad a. 1763 gesti, aestimant, tantum *Puchotii* commentarii apud Francogallos valent; qui vero vix annum 1760 attingunt, quo auctor captivus in Europam abductus fuit. Uterque bello isti interfuit; uterque haud vulgarem diligentiam in enarrando illo posuit; uterque a partium studio non omnino alienus. Puchotius, praeter alia facinora bellica, Niagaram et castellum Levis contra Anglos fortiter defendit. In insulam Corsicam postea cum copiis Gallicis transmissus, a. 1769 ibidem cum Corsis pugnans cecidit. Quisnam post illius mortem chartas eiusdem evulgaverit, nescimus. Multa operi insunt, antea minime in vulgus nota; peccata maxime, ab auctoris popularibus commissa. Editor ex auctoris chartis addidit observationes nonnullas geographicas super regione ampla Canadensi, eiusque incolis; insuper fragmenta et excerpta operis maioris, quod Puchotius molitus fuerat.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1782. p. 17-23.

J. HB.

J. HECTOR ST. JOHN (f. potius DE CRE-^{Hector St.}
VECOEUR) *Letters from an American Farmer, de-^{John f.}
scribing certain provincial situations, manners and^{de Creve-}
customs, not generally known.* London 1782. 8.
Theotifce, hac epigraphe: *Sittliche Schilderungen
von America; getreues Gemähde der innern Lage,
Denkungsart, Beschäftigungen und Gewohnheiten eines
Theils der Bewohner von Nordamerica. In Briefen
eines Amerikanischen Gutsbesitzers an seinen Freund
in England. Aus dem Englischen.* Liegnitz 1784. 8.
Cum II tabb. geogr. *Francogallice* ab auctore ipso,
qui etiam multa nova auctariaque ampla addidit,
hac inscriptione: *Lettres d'un Cultivateur Améri-
cain, écrites à W. S. écuyer, depuis 1770 jusqu'à
1781. Traduites de l'Anglois par * * *. à Paris
1784. II Voll. in 8 mai.* Descriptio insularum
Nantucket et Marthas vineas excerpta ac Theotifce
reddita legitur in Forster et Sprengel *Beiträge zur
Völker- und Länderkunde* (1783) P. III. p. 89-132. —
Grata lectuque iucunda sunt, quae auctor in duo-
decim epistolis, in America ipsa scriptis, narrat de
felicitate rationeque vivendi colonorum, qui in
provinciis Americae borealis mediis ac septentrio-
nalibus, in Pensylvania potissimum, agriculturae
operam dant: nec tamen tacet pericula et mole-
stias, fubeundas belli tempore colonis, qui natio-
nibus barbaris vicini sunt. De rebus civilibus et
mercatoriis coloniarum multa traduntur in editio-
ne operis posteriore. Declamatorem subinde agit
loquacem; quo fit, ut lectores, rebus utilibus
magis intenti, quam iucundis, haud adeo multa
nova, eaque satis difficulter, inveniant. Maxi-
mam novitatis gratiam habet descriptio insularum,
iam memoratarum, ad provinciam *Massachusettsbay*
pertinentium, aridarum quidem, et tamen homi-
nibus impigris plenarum.

Cf.

Cf. *Götting. gel. Anzeig.* a. 1782. p. 1201-12
Allgemeine Litteratur-Zeitung a. 1785. T. I. p. 2

Scheibler. CAROLI FRIDERICI SCHEIBLER, *Pa-
 Hansfelde, Zarzig und Schwend in Preussisch-
 mern — Reisen, Entdeckungen und Unterne-
 gen des Schiff-Capitain JOHANN SCHMIDT
 JOHN SMITH; welche den wahren Ursprung
 Englischen Colonien in Nord-America bewürkt
 und ihn deutlich vor Augen stellen; größtentheils
 desselben eigenen Schriften beschrieben.* Berlin
 8. — Anglus, quem titulus innuit, ab a.
 usque ad a. 1623 totus in eo fuerat, ut pop-
 ulus suis in America septentrionali sedes acqui-
 rere. Magnam ideo littoris istius partem saepius per-
 stravit, atque re vera et dictis et scriptis A-
 mericam excitavit, ut potissimum Virginiam et Mar-
 tiam maiore studio, quam antea, colerent. Schei-
 blerus ex scriptis Smithianis excerpta exhibuit
 diditque multa aliis ex libris, licet notioribus,
 ad notitiam Americae Britannicae facere que-

Cf. *Gothaische gel. Zeitung.* a. 1782. p. 775-77
Allgem. deutsche Bibl. T. LIV. p. 518 sqq.

Robin. Abbé ROBIN *Voyage dans l'Amérique
 septentrionale en l'année 1781, et Campagne de l'Armée
 M. le Comte de Rochambeau. à Philadelphie* (s. p.
 Paris.) 1782. 8. ibid. 1784. 8. Cum figg.
Theotifce, Norimb. 1783. 8 mai. — Auctor
 armatarum facrorum militarium gerens in expeditione
 Francogallis, opem ferentibus coloniis Americanis,
 suscepta, epistolis tradidit, quae servaverat in
 itinere militari inde a Novo portu insula, quae
 dicitur *Rhodeisland*, usque ad *Toronto* in Virginia,
 ubi Americani et Francogalli cum Britannis et
 Germanis, cum duce Cornwallis interceperunt.
 Nota cum ignotis mixta refertur, potissimum de
 locis sequentibus: *Newport, Trenton, B.*

1, *Philadelphia, Baltimore, Annapoli.* Nec
missa sunt bellica, tunc temporis in Ame-
septentrionali gesta.

ATTHIAS CHRISTIAN SPRENGEL *Pro-* Sprengel.
der Geschichte in Halle — Geschichte der Eu-

in Nord - America. Erster Theil. Leipzig

8. — Liber, cuius pars altera nondum
t, praecipue secundum *Chalmersii* annales po-
, de quibus paullo ante, compositus, ita ni-
n, ut *Sprengelius* modo quaedam demserit,
addiderit. Initio describit omnes Anglorum
ias in America septentrionali, quales circa
n 1775 fuerint. Deinde narrat de primo
aeorum in America septentrionali adventu,
ad constitutionem coloniarum rege Iaco-
tum, quo modo ab Anglis, hoc rege impe-
, coloniae *Virginia, Nova Anglia et Massa-*
bay et a Gallis *Nova Scotia* conditae, postea-
mplificatae fuerint.

onstitutions des treize Etats-Unis de l'Amérique. Constitu-
ladelphie et se trouve à Paris 1783. 8 mai. — tions etc.

novae reipublicae Anglo - Americanae hae
tutiones singularum provinciarum, cum arti-
confoederationis universae et pactis, a re-
a cum Francogallis aliisque populis initis,
mandatae, et quidem Anglico sermone, e
iussu itidem reipublicae, in Francogallicum
atae sunt. Anglice postea quoque in Europa
erunt hac epigraphe: *The Constitutions of the*
1 independent States of America, the Declara-
of Independence, and the Articles of Confederacy
in the said States; the whole arranged by WILL.
SON. London 1783. 8.

MEUSEL *Histor. Litteratur.* a. 1784. Ian. p. 61
qq.
ding. gel. Anzeig. a. 1784. p. 249 - 253.

ANTO-

historia, quam exhibet, provinciae Geo
auctor ante bellum nuper confectum in
supremus fuerat.

Cf. Goetting. gel. Anzeig. a. 1785. p. 653

●
Saint-
Mandrillon.

*Le spectateur Americain, ou Remarque
sur l'Amérique septentrionale et sur la Rep
treize Etats-Unis par Mr. Th. M. (THOMAS
MANDRILLON). à Amsterdam 1784.*

Auctor epitomen de republica Anglo-A
adiectam versioni Francogallicae lib
(CLUNI'S *American Traveller*) supra c
ratae, hac scriptione amplificavit, nihi
afferens. Liber duas habet partes: prim
agit de America eiusque coloniis, terra
tibus, commerciis etc. altera historiam
publicae sistit. Omnia negligenter admo
moque partium studio conflata. In f
declamatio super quaestione: utrum An
titia humano generi utilis fuerit, nec ne

Cf. Goetting. gel. Anzeig. a. 1786. p. 100

de Mably.

*Abbé DE MABLY Observations sur le
ment et les Loix des Etats-Unis de l'Am
Séance de l'Assemblée à Paris. Adm. N. N. N. N.*

J. D. SMYTH *Esq. Tour in the united States* Smyth.
Paris. London 1784. II Voll. in 8. Theotisca.
 In promissa, dum haec scribimus, non pro-
 a — Anglus, Kalmio quidem ac Burnabio
 aequiparandus, multa tamen narrat minime
 in, maxime de quibusdam Americae septen-
 trionalibus partibus interioribus: multo maioris certe
 usus foret, si paullo exactius rem suam
 in prima pars exhibet itinera per Virginiam
 provincias versus meridiem iacentes atque per
 in utramque ad Novam Aureliam usque,
 in deserta, his provinciis averfa, usque ad
 Mississippi. Maxima narrationis pars occu-
 rationibus fluviorum maiorum minorumve,
 in vel lembis vel pedibus transgressorum,
 in saepe adversae casibus, atque nonnullis
 in casibus super incolis eorumque moribus.
 in parte auctor describit calamitates incredibi-
 et horrendae, quae illi captivo America-
 num rebellium, quorum duces vivis colo-
 nigr. subeundae erant. Insertae sunt bre-
 viores vulgares de coloniis septentriona-
 li. Optandum sane, ut interpretes Theotiscus
 in nota scituque minus digna mittat, solum-
 in eminentiorave excerptat.

Antiq. gel. Anzeig. a. 1784. p. 1473-1486.

JOHANNIS JACOBI MÖSER, Königl. Däni. Moser.
Reise († 1785) Nordamerica, nach den
Entdeckungen vom Jahre 1783. Nebst 1. einem
Verzeichnisse von America überhaupt, 2. einigen Char-
actern, 3. einem hinlänglichen Register. Leipzig
1785. III Voll. in 8 mai. — Ultimum opus
hujus saeculi nostri in Germania foecun-
do in quo diligenter collecta et in ordinem re-
posita, quae in multis libris, plerisque vero
libris. Vol. III. P. I. X notissi-

propria sunt.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1784. p. 1206 sq. 1
a. 1785. p. 1182 sq.

MUSCHING wöchentl. Nachrichten a. 1785. p.
Allgemeine deutsche Bibl. T. LXVI. p. 184-19

Chastellux.

Voyage de Mr. le Chevalier CHASTELL
Amérique. S. l. 1785. 8. à Londres 1785
Strasbourg 1786. 12 mai. *Theotifce*, cum
pretis annotationibus nonnullis ac praefatio
toris, *Hamburgi* 1785. 8. *Francof. et Lips.* 17
Anglice, cum animadversionibus, *Lond.* 1786
Animum nobilem et a partium studio a
spirant hae observationes super bello, ab
cum coloniis suis in America gesto, super
inde nata republica, super incolarum mori
que super auctoris fati. Stilus facilis est
gratus.

Libros, in quibus bella Europaeorum
Europaeis propter Americam gesta enar
enumerabimus inter historicos cuiusque

CAPVT XXXIX.

PTORES GENERALES DE IN-
LIS AMERICAЕ OBIACENTIBUS.

lectionis HAKLUYTIANAE volumine tertio
tionones nonnullae de Europaeorum expedi-
is versus insulas istas saeculo decimo quinto
is exhibentur; et quidem hae fere:

OMAE PERT et SEBASTIANI CABOT Pert. Cabot.
to Bresil, St. Domingo and St. Juan de Por-
1526.

OMAE TISON *Voyage to the West-Indies* Tison.

H. HAWKIN *Voyage to the West-Indies* Hawkin.

*isdem Voyage to the Coasts of Guinea, to the
Dominica, along the Coast of Terra ferma, to
and through the canal of Bahama* 1564.

H. OXNAM *Voyage to the West-Indies* 1575. Oxnam.
ANCISCI DRAKE *Expedition of the West-* Drake.
1585. 1586.

RIST. NEWPORT *Voyage to Dominica; Newport.
Rico, Hispaniola and to the Bay of Hondu-*
91.

IL. KING *Voyage to West-Indies* 1592. King.

NRICI MAY *Navigation to East-Indies* May.

1592; in his returne with M. LANCASTER
*isles of Trinidad, Mona, Hispaniola, the isles
muda, and to Newfoundland* 1593.

BERTI DUDLEY *Voyage to the yle of Tri.* Dudley.
*and to the Coast of Paria, with his returne by
Granada, St. Crux; St. Juan, Porto Rico,
and the isles of Bermuda* 1594. 1595.

A. PRESTON et GEORGII SOMER *Voyage* Preston.
Somer.
West-Indies 1595.

*Ruttier for the islands of the West-Indies
ferma and Nueva España.*

*Ruttier from the St. Luca in Andalus
Canaries, the Antillas, to St. Juan d'Ulloa
España.*

du Terre.

IOHANNIS BAPTISTAE DU TERRE
*l'Ordre des Freres Prêcheurs († 1687) His-
toire générale des Isles de Saint - Christophe et Gu
de la Martinique et d'autres Isles, habitées
Francois. à Paris 1654. II Tomi in 4. Qui
Rochefortius, hanc historiam in opere suo
recensendo, temere ad verbum paene ac
erroribus exscripserit; du Terre novam
remque editionem curavit sic inscriptam:
générale des Antilles habitées par les Fran-
çois, visée en deux Tomes et enrichie de Cartes et de
T. I, contenant tout ce qui s'est passé dans
ment des Colonies Françaises. à Paris 1667.
contenant l'histoire naturelle. ibid. eod. 4.
duobus tomis auctor subliteret voluerat*

en Gouvernement jusqu'à la guerre entre la
et l'Angleterre. à Paris 1671. Tome IV,
quel il est traité de tout ce qui s'est passé de
considérable dans les Ant-Isles de l'Amérique,
le commencement de cette dernière guerre, jus-
qu'à la paix de Breda. ibid. eod. 4. — Scriptor,
arii munere in insulis istis ab a. 1640 usque
1658 functus, primarius in hoc argumento,
ratione diffusa ac languida utatur. *Gryphius*
in *Diff. isagogica de scriptoribus historiam*
XVII illustrantibus p. 597 narrat, opus
regis Galliarum iussu, quod multis nimis
scriptis videretur, suppressum fuisse. Quam-
vis iam postea alii sunt amplexi indeque opus
prioribus adnumerare voluerunt. Ob silen-
tium Diarii litterarii, quod inscribitur *Journal*
pour l'année 1667, ubi Pars I et II recensetur,
non Jacobi le Long et Lenglet du Fresnoy,
ne ratione hac de re dubitat GOETZIUS in
irdigkeiten der königl. Bibl. zu Dresden T. III.
sq.

PAR DE ROCHEFORT *Histoire naturelle et de Roche-
des isles Antilles.* à Rotterdam 1658. 4 mai. fort.
in 1665. 4. à Paris 1666. II Voll. in 12.
1667. II Voll. in 12. à Rotterdam 1681.
à Amsterdam 1716. 4. Omnes cum figg.
algice ab Henrico Dullaart, Roterod. 1662. 4.
igg. aen. *Anglice* ab Ioh. Davies, London
ol. (Multae hic figurae omissae, bono con-
sunt enim pleraeque fictitiae). *Theotisco*
E. 1668. II Partes in 12. ibid. 1688. II Par-
12. Cum figg. aen. *Anmerkungen aus Rö-
Beschreibung der Antillen-Inseln*; in *Zinkli-
er Sammlungen* T. XIV. p. 566 sqq. —
; verbi divini minister Reformatus, modo
in *de Tertre* maximam partem expilavit

reliqua fere omnia e commentis atque figmentis conflata sunt, v. c. quae de Apalachitis somniat.

Relation
etc.

Relation de ce qui s'est passé dans les Isles et Terre ferme de l'Amérique, pendant la dernière guerre avec l'Angleterre en 1666 et 1667; avec un Journal du dernier Voyage de M. DE LA BARRE en l'Isle Cayenne, accompagnée d'une exacte Description du Pays, mœurs et naturel des habitans; le tout recueilli des Mémoires des principaux Officiers, qui ont commandé en ce Pays, par I. C. S. D. U. à Paris 1671. II Voll. in 12.

de la Borde.

DE LA BORDE *Relation de l'Origine, Mœurs, Coutumes, Religion, Guerres et Voyages des Caraïbes, Sauvages des Isles Antilles de l'Amérique*, in *Recueil de Voyages en Afrique et l'Amérique* (à Paris 1684. 4.). Theotisce a Georgio Frid. Caf. Schad, in eius versione itinerarii Labatiani, proxime recensendi, T. I. p. 373-458. — Auctor, diu inter Caribos, religionis Christianae promovendae causa, versatus, bonam fideque dignam relationem de eorum moribus tradidit.

Sloane.

HANS SLOANE *Voyage to the Islands Madera, Barbados, Nieves, S. Christophers, and Jamaica, with the natural History of the last of those Islands. To which is prefixed an Introduction, wherein is an Account of the Inhabitants, Aire, Waters, Diseases, Trade etc. of that place, with some Relations, concerning the neighbouring Continent and Islands of America.* Vol. I. London 1707. Vol. II. ibid. 1725. in fol. Cum CCLXXIV figg. aen. — Octo et decem annis ante, quam splendidissimum hoc opus ederet *Sloanius*, de re publica litteraria immortaliter meritus, sub auspiciis Ducis Albemarlîi Medicus factus, qui in itinere et in ipsa Iamaica et aliis Americae insulis sanitatem curaret, id egit, ut omnia, quae ad naturae historiam promoven-

dam

dam facerent, quam diligentissime observaret; atque hinc magnum sibi rariorum rerum naturalium thesaurum studiosissime collegit, cuius studii specimen in *Catalogo plantarum, quae in insula Iamaica sponte proveniunt* etc. quem historiae naturalis Iamaicae partem prodromi primam esse voluit, et Londini a. 1696 in 8 excudi curavit, exhibuit. Eorum autem, quorum nomina in catalogo isto recensuit, in pleniore hoc opere integras descriptione et figuras ad archetypa factas aerique elegantissime incisas hic oculis legentium obtulit. Primum volumen post praefationem exhibet introductionem in totum opus, in qua Iamaicae historia perstringitur, praecipue naturalis et morborum in ea regnantium. Huic itineris enarratio subnectitur, in qua plurima recensentur, quae navigantibus solent obvenire, quaeque in mari se videnda praebuerunt. Tandem ipsa sequitur historia naturalis Iamaicae. Volumen alterum reliquas huius historiae partes, memorabilia aliarum, quas titulus innuit, insularum, atque iter ex Iamaica in Angliam sistit. Qui auctoris, a. 1660 nati annoque 1753 denati, vitam, merita et honores, noscere cupit, adeat IOH. DAVIDIS MICHAELIS relationem in *Götting. gel. Anzeigen* a. 1754. p. 473 - 477, et in *Comment. Societ. regiae Goetting.*, aut *Histoire de l'Académie des Sciences de Paris* a. 1758. Vol. II.

Cf. *Acta Erud.* a. 1710. p. 131 - 134.

Bibliothèque Angloise T. XIII. P. I. p. 1 fqq.

IOHANNIS BAPTISTAE LABAT *Nouveau Voyage aux Isles d'Amérique, contenant l'histoire naturelle de ce pays, l'origine, les mœurs et le gouvernement des habitans, le commerce et les manufactures, qui y sont établies etc. Ouvrage enrichi d'un grand nombre de Cartes, Plans et Figures en Taille-*

Labat

*donce. à Paris 1722. VI Voll. in 12 mai. à la Haye 1724. VI Voll. in 12 mai. ibid. eod. II Voll. in 4 mai. à Paris 1738. VI Voll. in 12 mai. à la Haye 1738. II Voll. in 4 mai. à Paris 1742. VIII. Voll. in 12 mai. Belgice, Amsterd. 1725. IV Voll. in 4. Cum figg. aen. Theotisce a Georgio Frid. Casmiro Schad, Norimbergae 1782-1787. VII Voll. in 8. Cum figg. aen. — Non aliter, ac si publico omnium dictorum factorumque otitque etiam sui rationem reddendam iudicasset, hanc relationem conscripsit Labatus, ex ordine Dominicanorum, scriptor hodoeporicus celeberrimus. Neque enim solum curiosa de naturalibus rebus et statu politico insularum, in quibus per duodecim paene annos moratus est, hic comparent, sed plane indoles atque familiaris vivendi ratio incolarum vel colonorum h. e. Gallorum, Anglorum etc. accurate depingitur. Ablegatus erat scilicet auctor a superioribus ordinis sui in insulas Antillanas, quae Francogallis parent, a. 1693, postquam in conventibus scholisque ordinis sui philosophiam et mathesin docuisset. Amplissime et accuratissime describit, qua ratione paretur color *Roucou*, Gallis *Achiotte*, atque *Indigo* s. *Indicum*, in primis vero *Saccharum*, de quo fere integro tomo tertio agit, non solum singulas eius species, quae in una eademque officina parari solent, recensens, sed etiam minutissima quaeque, circa operarios, mancipia, impensas notanda, exponens. Praemissa est brevis sacchari historia. In plantis et animalibus describendis non multum novi affert, secutus potissimum *missionarium du Tertre*, e cuius libro multae quoque icones mutuatae. Labatus minime omnes, ut operis inscriptio fere mentitur, Americae insulas descripsit, sed eas tantummodo, quae tunc temporis Francogallis parue-*

puerunt. Accurate de Insula S. Lúciae et Anglorum in eam iure, de insula item Hispaniola sive S. Dominici, de Tortuga (Gallice *Tortue*) atque de insula St. Christophori, cuius pars, quae Gallorum fuerat, ipsis ab Anglis fuit erepta bello, quod propter successionem in Hispaniam ineunte saeculo nostro gestum fuit. Eodem bello, cum Angli insulae *Guadelupae* imminerent, auctor, deposito officio procurationis et missionis suae, architecti militaris munus suscepit, atque, insula servata, a. 1703 se in *Martinicam* contulit, unde, cum eodem anno in S. Thomae insulam aliasque excurrisset, tandem ob quaedam negotia ordinis sui in Gallia curanda Europam repetiit, via per Gades, ubi a. 1705 mense Octobri appulit, Massiliam directa.

Errores Labati, praecipue ratione historiae le Breton, naturalis commissos, coarguit P. LE BRETON, et meliores dedit plantarum descriptiones in *Mémoires de Trevoux*. a. 1727. Iul. a. 1732. Iul. Aug. Sept. Oct. Nov. Dec. a. 1733. Mart. April. Iun. Iul. Aug. Oct. Nov.

Auctor versionis Theotiscaae operis Labatiani haud vulgarem diligentiam in ea conficienda posuit. Recentissimam et absolutissimam archetypi editionem Parisinam ante oculos habuit; addidit annotationes, quarum tamen in locum passim meliores magisque necessariae substitui potuissent; quintam operis partem, in qua Labatus historiam insularum saepe dictarum antiquiorem atque originem coloniarum Gallicarum ibi conditarum exposuit, primam fecit; amplam Labati de saccharo dissertationem, modo a nobis collaudatam, separatim edidit, hac inscriptione: *Labats — Abhandlung vom Zucker, dessen Bau, Zubereitung und mancherley Gattungen etc. Nürnberg. 1785. 8.*

Cf. Acta Erud. a. 1724. p. 187-191.

Journal des Savans T. LXXI. p. 298 sqq.

Allgemeine deutsche Bibl. T. LIII. p. 199 sq. T. LIV. p. 502 sq.

Relation
etc.

A Relation of the late intended Settlement of the Islands of St. Lucia and St. Vincent in America; in right of the Duke of Montaguë and under his Grace's Direction and Orders in the year 1722. London 1725. 12 mai. — Auctor anonymus non solum Anglorum et Francogallorum litem super his insulis a. 1722 motam exponit, sed etiam carundem descriptionem addit.

Cf. *Bibl. Angloise* T. XII. P. II.

Carranza-
na.

DOMINGO GONZALEZ CARRANZANA *Geographical Description of the Coasts, Harbours, and Sea Ports of Spanish West-Indies, particularly of Porto-Bello, Cartagena, and the Island of Cuba.* London 1740. 4. — Fortassis versio archetypi cuiusdam Hispani, nobis ignoti.

Collect. itin-
ner. Prevot.

E fontibus hactenus indicatis aliisque derivata est pulchra insularum Antillicarum descriptio in *Collectione itiner. Prevotiana* L. VII sive T. XVII. p. 379-726 sec. vers. Theot.

Bellin.

IACOBI NICOLAI BELLIN (Geographi Francogallici et Socii regiae societ. scient. Londinensis † 1772) *Description géographique des îles Antilles, possédées par les Anglois.* à Paris 1758. 4.

Hist. et
Commerce
etc.

Histoire et Commerce des Antilles Angloises; où l'on trouve l'état actuel de leur population, et quelques détails sur le Commerce de contrebande des Anglois avec les Espagnols dans le Nouveau Monde. On y a joint l'histoire des loix principales, qui concernent les Colonies Angloises établies tant dans les îles, que sur le Continent de l'Amérique. à Paris 1758. 12 mai. Cum tabula geogr. — Auctor anonymus minus in

in descriptione insularum geographica et naturali; quam in expositione commerciorum ibi florentium atque commodorum Britannis inde enascentium, moratus est. Idem affirmat, se omnia e probatissimis scriptoribus adeoque e schedis mercatorum Anglicorum hausisse. Ita tradit scitu digna de insulis *Barbados*, *St. Lucia*, *S. Dominica*, *S. Vincentii*, *Antigoa*, *S. Christophori*, *Jamaica*.

THOMAE JEFFERYS (Geographi regii Britannici) *Description of the Spanish Islands and Settlements on the Coast of the Westindies*. London 1762. 4. — Est collectio splendida ichnographiarum urbium, portuum et castellorum, Hispanis cum in insulis tum in terra continenti parentium. Delineationes maximam partem desumptae e schedis Hispanicis, ab Anglis bello interceptis. Varia loca, ante in Europa extra Hispaniam vel plane obscura vel non satis cognita, in tabulis hisce conspiciuntur. Insula Cuba praecipue accuratius in tabula geographica repraesentata, singulisque in tabulis portus eius haud pauci. Tabularum numerus est XXXII; brevis earum descriptio CVI paginas occupat.

Historisch-geographische Beschreibung der von den Engländern eroberten französischen Antillischen Inseln, besonders Guadeloupe und Martinique. Stuttgart 1762. 8 mai. Hist. geogr. Beschreibung etc.

*Voyages et Avantures de Chevalier de * * * contenant les Voyages de l'Auteur dans les Isles Antilles Françaises du Vent, de l'Amérique septentrionale, et compris les Isles Caraïbes de St. Vincent, Sainte Lucie et la Dominique, et dans celle de S. Thomas, appartenante aux Danois*. à Londres (et se trouve à Paris) 1769. IV Voll. in 12. — Non omnia, quae auctor anonymus narrat, veritati consentanea, Voyages et Avantures etc.

tanea, multa potius fabulae Romanensi sunt. Itinera per insulas istas inde ab a. 17 que ad a. 1734 peracta dicuntur.

Present State
etc etc.

The present State of the West-Indies, containing an accurate Description of what Parts of are ruled by the several powers in Europe, together with an authentick Account of the first Discoverers of the Islands and the Parts adjacent, their Situation etc. The Materials for which were collected during the last War by some of the Officers of his Majesty's forces etc. etc. London 1778. Cum tabula geogr. in fol. — Est mera re introductionis, praefixae collectioni tabularum geographicarum, quam Th. Jefferys edidit, epigraphe: *Westindia Atlas*. Lond. 1775. vero introductio etiam Jefferysio minime propinqua quippe qui eam e Raynaldi opere, saepe a commemorato, ad verbum paene exscripsit, bula geographica, a Kitchino delineata, recte haud repraesentat, ideoque parvi pretii.

Beschr. der
Antillen.

Beschreibung der Antillen; in I. Bernoulli's *lung kleiner Reisebeschreibungen* (Berlin und L. 1781 sqq. 8.) T. I. II. V. VIII; in quibus quae huius descriptionis particulae dispersae conspiciuntur. Auctor anonymus ipse quidem insula non vidit: at iudicio haud vulgari ex optimis contraxit descriptionem earum maxime conlabilem imitationeque dignissimam.

Voyage
d'un Suisse.

Voyage d'un Suisse dans différentes Colonies d'Amérique pendant la dernière guerre. à Neuchâtel 1786. 8. Theotiste, Lips. 1786. 3 mai. — rariorum quidem haud primae classis, in quo invenias varia, quae animum detinere ac delibere possint, quibusve et aliorum observationes

idem nanciscantur. Auctor anonymus a. cum classe Gallica petit Indiam occidentem attigit insulas *Martinique*, *Curassao*, aliasque illas; postremo, et diutissime quidem comes in insula *S. Domingo*, qua Francogallia est. Hominum mores sollerter suaviter epingit. Nec desunt narrationes de terrarum rebus atque commerciis. Auctor interfuit 5 navali anno 1782 die 12 m. Aprilis, quo regali, duce Grassio, infeliciter cum Anglis, rege duce, dimicarunt.

Goetting. get. Anzeng. a. 1786. p. 1019-1023.

CAPVT XL. SCRIPTORES DE REBUS MEXI- CANIS.

- Cort.** **D**E FERDINANDI CORTESII, expugnatoris regni Mexicani, quatuor epistolis, v. supra capitis XXXVI. Sectio IV.
Ex HAKLUYTI collectione itinerariorum huc pertinent scriptores sequentes:
- de Niça.** MARCO DE NIÇA *Voyage to Caliacan and Cibola in Mexico* 1539.
- de Coronado.** FRANC. VASQUEZ CORONADO *Voyage from Nueva Galicia to Cibola etc. and to the Western Ocean* 1540. *Italice* exstat in Ramusii collectione.
- Ruis.** AUGUSTINI RUIS *Voyage to New-Mexico* 1581.
- de Espejo.** ANTONII DE ESPEJO *Voyage from Nueva Galicia to New-Mexico* 1582.
- Gualle.** FRANCISCI GUALLE *Voyage to Acapulco, the Philippinos, to Macao and the isles of Japan* 1582-1584.
- Tomson.** ROBERTI TOMSON *Voyage into Nueva España* 1555.
- Bodenham.** ROGERII BODENHAM *Voyage into Mexico* 1564.
- Clinton.** IOH. CLINTON *Voyage to New Spain and Peru* 1568.
- Hawkes.** HAWKES *Voyage to Nueva España* 1572.
- Philips.** PHILIPS *Voyage to the North of Panuco at Mexico.*
- Hortop.** IOH. HORTOP *Voyage to the North of Panuco* 1586.
- Relation-
sic.** *Relation of the Haven of Tecuanapa, situated upon the South-sea, not farre from Nicaragua (in Mexico).*

Relations

Relatione d'un Gentilhuomo del Sig. Fern. Cortese della gran Città Temistatan, Mexico e delle altre cose della Nova Spagna; in Ramusii collectione T. III. p. 304. — Hispani hunc scriptorem Expugnatoem anonymum appellare solent. De veterum Mexicanorum chronologia, habitationibus, templis, sepulcris, armis, vestimentis, cibis etc. fide digna, modo nimis breviter, tradit. Relatione etc.

ANTONII DE MENDOZA *Lettera al Imperatore del Distoprimiento della Terra Firma della Nuova Spagna verso Tramontano; in Ramusii collectione T. III. p. 355. — Auctor, Jaci Mondexarensis filius, Novae Hispaniae s. regni Mexicano circa medium saeculi decimi sexti summa cum prudentia praefuit. Conscribi etiam fecit, non ipse conscripsit librum hoc titulo: De las cosas naturales y maravillosas de Nueva España. Cuius notitia exaltior nos fugit.* de Mendoza.

JOH. DIAZ DE LA CALLE (secundum Anto. de la Calle) testimonium in Bibl. Hisp. T. I. p. 519, in Secretario Mexicanarum rerum Senatus Indici Matritensis, ut vocant, Officialis maior seu primus) *Memorial y Noticias sacras y reales del Imperio de las Indias Occidentales: comprehende lo ecclesiastico y secular, politico y militar, que por la Secretaria de la Nueva España se provee etc.* Madrid 1546. 4.

FRANCISCI LOPEZ DE GOMARA *Chronica de la Nueva España ó Conquista del Mexico; in eiusdem Historia general de las Indias, supra Cap. XXXV, Sect. II. indicata.* Lopez de Gomara.

AUGUSTINI DAVILA Y PADILLA (Mexicani, Ordinis Praedicatorum, Theologiae Doctoris, Philippi III, regis Hisp. ecclesiasticis, insulae Sancti Dominici tandem creati Archiepiscopi [...]) *Historia de la Provincia de Sant Iago de Mexico,* Davila y Padilla.

Mexico, de la Orden de Predicadores. Brussel. 4. ibid. 1625. fol. Pictae f. *Vasculum* (hæc graphæ non satis aptæ: *Varia historia de la España*) 1634. fol.

de Villagra. CASPARI DE VILLAGRA *Historia de la Nueva Mexico.* Alcalá 1610. 12. — Poëma quidem historicis ideo carum, quia eius auctor, peditum, interfuit expeditioni, historiam inquam poetice, a se tradidit.

de Torquemada.

JOHANNIS DE TORQUEMADA *Monarchia Indiana*, supra Cap. XXXV. Sect. II. commemorata, vel maxime huc referenda, utpote in auctor, per quinquaginta, et quod excurrit, nos in regno Mexicano vivens, diligentissimè copiosissime antiquitates Mexicanas consignavit.

de Cisneros.

DIDACI DE CISNEROS (Doctoris Mexicani Complutensis, Didaci Fernandez a Cortes Marchionis de Guadalupe, Novae Hispaniae Proregis, Medici † ...) *Sitio, Naturaleça y Priedades de la Ciudad de Mexico.* Mexico 1611.

de Remesal.

ANTONII DE REMESAL *Historia de la Provincia de S. Vincente de Chiapa y Guatemala, y del Orden de Santo Domingo, con los principios de todas las demas Provincias desta Religion de las Indias Orientales, y lo secular de la Governacion de Guatemala.* Madrid 1619. fol. — Auctor, sodalis Dominicanorum, in Americam veniens ex tabulariis nobiliorum et urbium, variorumque relationum fide dignis, hanc historiam composuit. Attum se in describendis huius provinciae Mexicanae originibus fatetur schedis seu historia olim THOMAE DE TURRE, eiusdem familiae Dominicanæ, conscripta.

de Castillo.

BERNAL DIAZ DE CASTILLO *Historia verdadera de la Conquista de Nueva España.* V. su Cap. XXXVI. Sect. V.

BER

1693. 101. 101. 101. 101. 101. 101.
 Inscription: *Nouvelle Relation des In-
 stales, contenant les Voyages de Th. Gage,
 Nouvelle Espagne, ses diverses aventures et
 par la Province de Nicaragua jusqu'à la
 Avec une Description de la Ville de Mexi-
 qu'elle estoit autres fois et comme elle est à
 semble une Relation exacte des Terres et
 que possèdent les Espagnols en l'Amérique,
 de leur Gouvernement ecclesiastique et poli-
 ur Commerce, de leurs Moeurs et de celles
 r, des Metifs, des Mulatres, des Indiens
 res, et un Traité de la Langue Poconchi ou
 Le tout traduit de l'Anglois par le Sieur
 u Huës O-Neil. En quatre Parties. à
 6. II Voll. in 12 mai. à Amsterd. 1695.
 12 mai. *ibid.* 1699. II Voll. in 12 mai.
 1721. II Voll. in 12 mai. Omnes cum
 Epitome in Collect. itiner. Thevenotia-
 . IV. *Belgique*, Ultraj. ad Rhen. 1682. 4.
 Lips. 1693. 4. — Auctor, natione Hi-
 n Hispania ordin. Dominicanorum se-
 . 1625. cum aliis in regnum Mexica-*

quam Londini vulgavit, iure magni aestimari quia maiore libertate in narrando usus est, quod scriptoribus Hispanis, a quibus immerito mendaciorum accusatur, licuit. E versione Francogallica, cuius verum auctorem *Adrianum Batum* nonnulli perhibent, promanavit Theotipuerilis, eademque, sicut Gallica, manca atque mutila; siquidem in archetypo Anglico loca plura, praesertim de cleri Romanensis in regno isto tyrannide continentur, quae Gallicus impres studio partium, Theoticus vero, quod Francogallum pressio pede sequebatur, omnia. Quapropter optamus, ut harum rerum perit novam perfectamque versionem ex altera archetypi editione elaboret.

de Guadalupe.

EUGENII DE GUADALOUPE *Historia de Santa Provincia de los Angeles (in Mexico) de Orden de S. Francisco de la Observancia*. Madrid 1662. fol.

Salazar y Olarte.

IGNATII SALAZAR Y OLARTE *Historia la Conquista de Mexico*. S. l. et a. fol.

de Solis.

ANTONII DE SOLIS, *Secretario de Su Magestad y su Coronista mayor de las Indias* († 1688) *Historia de la Conquista de Mexico, Poblacion y Progressos de la America septentrional, conocida por nombre de Nueva España*. Madrid 1684. fol. Nueva Edicion, enriquecida con diversas Estampas aumentada con la Vida del Autor, que escribió D. JUAN DE GOYENECHE. En Brusselas 1704. f. En Barcelona 1711. fol. Cum figg. aen. En Madrid 1785. II Voll. in 4. Francogallice, hac inscriptione: *Histoire de la Conquête du Mexique ou de Nouvelle Espagne, depuis l'an 1518. jusqu'à l'1621. traduite de l'Espagnol par l'Auteur du Triumvirat* (i. e. CITRI DE LA GUETTE). Paris 1694. Cum figg. aen. Hag. Comit. 1692. 8. Cum figg.

aen. Quinta huius versionis editio prodiiit
f. 1730. II Voll. in 12. *Italice* — da un *Atta-*
co della Crusca. In Firenze 1699: 4. Cum figg.

In Venezia ibid. 1715. 4. Cum figg.

Anglice a Thoma Townsend, Lond. 1724. fol.

1 figg. aen. Dublin 1727. 8. Cum figg. aen.

lita est effigies Ferd. Cortesii, delineata secun-

picturam Titiani, in Anglia servatam. *Da-*

Brigitta Langia, Hafniae 1747. 8. *Theotifca*,

1750-1753. II Voll. in 8. — Antonius de

, teste *Antonio* in Bibl. Hisp. T. I. p. 127.

entinus, Oropefano Comiti, Praefidi Senatus

n ordinum militarium Castellae, in Navarrae

ntiaeque regnorum praefecturis, a secretis,

ide ab a. 1661 Archichronographus India-

, historiam regni Mexicani, a Ferdinando

tesio in potestatem Hispanorum redacti, *quin-*

libris absolvit. *Primo* exponit, quae caussa

t, cur se ad scribendam hanc historiam ac-

erit; quae provinciarum tam Hispanicarum,

n Americanarum, post Christophorum Co-

rum fuerit conditio; quo modo Ioh. Crijal-

Mexicanam exploraverit; quo modo Corte-

occupandae Mexicanae negotium fuerit de-

datum. Referuntur denique, quae Cortesio

lerunt, ubi primum in Mexicana pedem po-

Libro *secundo* enarrantur acta Cortesii cum

is Motezumae, Imperatoris Mexicani; Mo-

ma eiusque imperium describitur; prodigia

o futurae Mexicanorum calamitatis, urbis

u *Crucis* fundatio, Cortesii in militum seditione

omprimenda studium, et regulorum nonnu-

m, quos *Caciques* vocant Mexicani, a Mote-

a crudeliter imperante ad Hispanos defectio,

nsentur. Libro *tertio* exponitur, ut Corte-

occupatis passim urbibus et provinciis, viam

Y 2 sibi

fibi paullatim straverit ad Mexicum, praecipit totius Mexicanae locum; ut Motezuma armis magicis Hispanos detinere, sed frustra, fuerit natus; ut Cortesius Mexicum ingressus, cum Motezuma disputaverit. Mexicum indoluit Vitzliputzli, praecipuum Mexicanorum idolorum palatia, splendor aulae, divitiae, mores, consuetudines et caerimoniae Mexicanorum describitur. Libro *quarto* recensetur, quo modo Cortesius pretiosissimis muneribus mitigatus Mexicum decesserit, sed paullo post fuerit reversus; quo modo incolae obsederint Hispanos; quo modo Motezuma, qui in Hispanorum potestate erat, dum supra moenia elevatus tumultuantes suos praesentia in ordinem redigere conatur, telis utriusque petitus, faucibus tandem, spreto oblato beneficium, exspiraverit; quo modo, cessante tumultu, Hispani sese ex urbe denique subduxerint. Libro *quinto* exponitur, qua ratione Cortesius, novis copiis auctus, vi armata tandem, capto Guatimozino, Mexicanorum potestatem Motezumam Imperatorem, et Mexicum et totam simul Mexicanam in potestatem Hispanorum duxit. 13 Aug. 1521, tertio post susceptam expeditionem anno, redegerit. Haec sunt contenta huius operis. Quemadmodum vero ex eo laudande est auctor, quod minutissimas quasque res gestas attingat: ita negandum non est, quod amore patriae ductus, quaedam vel dissimulet, vel melius interpretetur, quae, si consulamus alios huius historiae scriptores, Cortesio et crudelitatis avaritiae non levem maculam adspargunt. quod ipse Gallicae versionis auctor in praefatione, inter alia ad Cortesii vitam spectantia, haec obscure innuere videtur. Caeterum licet Annius de Solis a popularibus suis maximi aesti-

recipue dictionis admodum limatae rationem recte desiderant elegantiam ac venam haud fucata, atque periodorum structuram simpliciter; maxime vero diligentiam scrutanda veritate, iudicium acriter in rebus examinandis et deligendis, mentem utrumque studio alienam. Cortesius quidem laudat, eas tamen minime legisse videmus, scriptorem minus fide dignum, hos coevos, potissimum sequitur. Clapaullo post commemorandus, errores de Solis multos acriter notavit. Vita auctoris *de Goyeneche* conscripta, editionique nisi addita, nimis brevis, haud magni pretii. Paucis solum monemus, hanc regni descriptionem anonymo Gallico attribuisse, poema inde conficiendi, hoc titulum *Mexique conquis.* à Rouen 1752. Il Tomi in duabus tabulis geogr. Pauca mutata sunt, cum Ant. de Solis ipse plerumque in adhibuerit poeticam; ne versibus quilibet usus est.

Mexique
conquis.

Erud. a. 1692. p. 524 sqq.

HARTEN *Nachrichten von merkwürdigen Büchern* T. III. p. 512-517.

JOSE LOPEZ COGULLADO *Historia de Cogullado*. Madrid 1688. fol.

Journal historique du dernier Voyage que feu M. Joutel et de Michel fit dans le Golfe du Mexique, pour trouver l'embouchure et le cours de la Rivière du Mississipi, vers la Louisiane; où l'on voit l'histoire tragique de la mort; et plusieurs autres choses curieuses du Monde; par JOUTEL, l'un des Compagnons du Voyage; rédigé et mis en ordre par DE LA PERRONNIÈRE 13. 12. Et in *Recueil des Voyages* de la Compagnie de la Louisiane.

- Conqueste etc. *Conqueste du Mexique.* à Paris 1730. 1.
Benaducci. LAURENTIUS BOTURINI BENAD
pra Cap. XXXVIII. laudatus, haud neg
videtur in disquisitione antiquitatum
narum.
- Villa Señor y Sanchez. JOSEPHI ANTONII VILLA SEÑOR
CHEZ (Cosmographi Mexicani) *Teatro*
no. Descripcion general de los Reynos y
de la Nueva España. En Mexico 1746-
Voll. in fol.
- Aldama y Guevara. JOSEPHI AUGUSTINI DE AL
GUEVARA *Arte de la Lengua Mexicana.*
CO 1754. 12.
- Eguiara el Eguren. JOH. JOSEPHI EGUIARA EL E
Bibliotheca Mexicana, sive Eruditorum
virorum in America boreali natorum et
I. Mexici 1755. fol.
- Chappe d'Auteroche. CHAPPE D'AUTEROCHE *Voyage*
nie etc. à Paris 1772. 4. Videatur C
Titulus quidem magis ad Californiam
gumentum vero ad Mexicum.

Clavigero. Abate Don FRANCESCO SAVERIO
GERO (olim Iesuitae) *Storia antica d*
cavata da' migliori Storici Spagnuoli, e
scritti, e Pitture antiche degli Indiani; divi
libri, e corredata di Carte geografiche, e di
re, e Dissertazioni. In Cefena 1780-178
in 4. *Theotisca* versio Hamburgi qui
missa, at nondum vulgata. Epitomer
interea exhibuit *Christianus Iosephus*
Confiliarius et Bibliothecarius Vinari
Kielischen Magazin (1784) T. II. p. 1
254-272. p. 273-306. Continuatio hu
mes exstat in *Wielandii Teutschen Merku*
Jan. Febr. April. Iul. August. Nob. -
ipse Mexicanus, patriam suam per a

ginta et sex peragravit, sedulo memorabilia, quae vel vidit vel ab incolis fide dignis audivit, notavit, ea cum relationibus scriptorum de his rebus *ακριβεία* critica comparavit, quaeque sibi veriora aut verosimilia videbantur, delegit atque proposuit. Candide, ubi nihil certi invenerit vel sciverit, fatetur. Dictio simplex historiaeque apta. Volumen *primum*, tribus tabulis aeneis ornatum, e quibus prima chartam regni Mexicani geographicam exactam sistit, quinque absolvitur libris. Primus continet descriptionem geographicam terrae, fluminum, lacuum, rerumque mineralium, vegetabilium et animalium. Addita est narratio de indole ac moribus gentium, vastum regnum Mexicanum inhabitantium. Liber secundus agit de populis variis, qui e regionibus Americae ulterius versus septentrionem sitis in Novam Hispaniam migraverint, eamque ante Mexicanos incoluerint; de Mexicanorum adventu ac migratione, urbibusque primis, ab iisdem conditis. Libro tertio exhibetur institutio monarchiae Mexicanae, eius fata sub primis quatuor regibus, horum expugnationes, res a Motezuma Ilhuicama gestae illustres, fataque regni Acolhuacan. Liber quartus de regum sequentium rebus gestis, usque ad Motezumam secundum. Quintus tristia fata huius regis usque ad annum p. C. n. 1519; narrationem de eius vita, imperio, aedificiis et hortis; bellum eius celebre cum Tlascalensibus; aliaque memorabilia. Volumen *secundum* habet sedecim tabulas aeneas, librisque duobus absolvitur. Primum agit de Mexicanorum religione, idololatria, chronologia, festis, atque ritibus circa liberorum partum, circa nuptias et sepulturas. Liber secundus complectitur historiam regimi-

nis Mexicanorum civili, rei militaris et domesticae. Agitur de agricultura, venatione, commercio, lufibus, vestitu, alimentis, lingua, eiusque dialectis, arte poetica, musica et saltatoria, arte medica, historia, pictura *), statuarum, architectura etc. In Volumine *tertio* historia regni Mexicani inde ab adventu Hispanorum a. 1519 usque ad a. 1531, quo idem regnum istud deleverunt, deducitur. Cortesii, Alvaradi, aliorumque Hispanorum in expugnando imperio Mexicano animos factave tantum abest, ut auctor excuset ac defendat, ut potius eorundem iniustitiam, mendacia et crudelitatem summopere detestetur. Tabula aenea adiecta sistit duos vastos lacus valli Mexicani, locaque, olim adiacentia. Volumini *quarto* insunt dissertationes novem varii argumenti; in plerisque auctor disputat contra Pauvium, cuius librum super Americanis Capite XXXV. Sect. II. recensuimus, passim, ut videtur, nimis subtiliter, ne dicamus iniuste. Dissertatio I. agit de primis incolis Americae, regni Mexicani potissimum; II. de epochis historiae Mexicanae maxime memorabilibus; III. de Mexici solo; IV. de animalibus; V. de Mexicanorum indole physica et morali, ubi acriter contra Pauvii accusationes defenduntur; VI. de Mexicanorum doctrina, artibus, legibus; VII. de finibus regni

*) Ubi Clavigero rerum Mexicanarum scriptores recenset, nimirum in introductione, memoratu quoque digna offert de picturis veterum Mexicanorum historicis. Qua occasione in mentem nobis venit, quae olim legimus in (*Dandorffii*) *Beschreibung der Residenzstadt Dresden* p. 311 sqq. de monumento quodam Mexicano, figuris hieroglyphicis et picturis composito, in bibliotheca electorali Dresdensi asservato.

Anahuac numeroque incolarum; VIII. religione Mexicanorum, ex auctoris sententia ineptiore, religione veterum Graecorum Romanorum; IX. de origine suis veteribus, quam minime ex America in Europam transiisse contendit.

Notting. gel. Anzeig. a. 1781. *Zugabe* p. 545-549. a. 1782. *Zugabe* p. 111 sq. 577-583.

AND in Meuselii *Hist. Litt.* a. 1781. Partic. VII. 20 sqq.

CAPVT XLI.

SCRIPTORES DE REBUS
FLORIDAE.

- I**n Hakluyti collectione itinerariorum ex-
ptores de Florida hodoeporici sequenti-
 Verazzono. IOH. VERAZZONO *Voyage to Flori*
 Ribault. IOH. RIBAULT *Voyage to Florida*,
 1565. Cf. paullo post.
 Laudonnie- RENATI LAUDONNIERE *Voyage t*
 re. 1564. Cf. paullo post.
 Gourgues. DOMINICI GOURGUES *Voyage t*
 1567. Cf. paullo post.
 Description *Description of the Westindies in ge*
 etc. *more chiefly of Florida.*

Relação etc. *Relação dos trabalhos que o Governado-
 nando de Souto, e certos Fidalgos Portuguezes
 no Descobrimento da Florida. Por hum l
 Elvas. Evora 1557. 8. Francogallice a
 (i. e. M. CITRI DE LA GUETTE) Pa
 8. — Editor archetypum historiae hui-
 tum ait in bibliotheca Lusitani Ducis
 eamque magno ab Hispanis in pretio hal-
 geque praeferri alteri Floridae descriptio-
 auctor Ynca Garcilasso de la Vega; cur-
 tantum post hanc, de qua loquimur,
 alterius solum relationem composita fu-
 haec auctorem habeat αὐτόπτην, quiqu-
 expeditione illa ubivis comes adfuerit
 ipsam ergo expeditionem, quae anno 15-
 pta est, iuxta temporis ordinem enarrat,
 morans, quo modo Dux cum DC militib-
 illas quadriennii spatio longe lateque pe-
 fuerit, nullo quidem fere suorum co-*

io tamen cum incolarum detrimento; et modo tandem copiae ad dimidium fere nun redactae, duce omisso et re prope infecta, nullibi aurum — cuius tamen sacra fames puum illius expeditionis suscipiendae incitatum fuerat — reperire licuisset, in terram sanam regressae fuerint. De caetero natu-rovinciae et incolarum mores non nisi ob-
stigit auctor, unico saltem eoque ultimo huic rei impenso.

Acta Erud. a. 1686. p. 277^b.

Antea GARCILASSO DE LA VEGA *la Florida* de la Vega.
Antea, ò *Historia del Adelantado Hernando de*
Governador y Capitan general del Reyno de la
la, y de otros heroicos Cavalleros Españoles è
Lisboa 1605. 4. *Francogallice* a Petro Ri-
Paris. 1707. II Voll. in 12. *Lugd. Bat.* 1731.
II. in 12. *Hag. Comit.* 1735. II Voll. in 12.
tabb. geogr. et figg. aen. Et cum versione
ogallica historiae Yncarum eiusdem aucto-
Amstelod. 1737. 4. T. II. *Theotisce* e versione
ogallica a Henrico Lud. Meier, Cellae 1753.
t a Godofredo Courado Bosttger, Nordhusae
. 8. Epitome in Collect. itiner. Prevotiana
VI. — Liber utique lectu iucundus iis,
minutiarum, ab auctore passim narratarum,
taedet. Fatorum mirabilium et factorum
rariorum ingens copia lectores facile attrahit.
s habet duas partes, quarum quaeque qua-
libris absolvitur.

Bazanier. *L'Histoire de la Floride, contenant les trois voyages faits en icelle par des Capitaines et Pilotes l'an 1562, 1564 et 1565, decrite par le Capitaine LAUDONNIERE. Plus, un quatrieme fait par le Capitaine GOURGUES; mis en lumiere par M. ZANIER. à Paris 1586. 8.*

le Moynes. IACOBI LE MOYNE Brevis narratio eo-
quae in Florida, Americae provincia, Gallis
derunt, secunda in illam navigatione, duce
NATO DE LAUDONNIERE, A. 1564, et Ge-
sermone in Latinum traducta a C. C. A. *Fra-
ad Moen.* typis loh. Wechel. 1591. fol. Cum
Theotisce hoc titulo: *Drey Schiffarthten, so die l-
zosen in Floridam gethan; eine unter dem Haupt-
LAUDONNIERE A. 1564; die andere unter
BALD A. 1565; die dritte unter GOURGUE
1567; mit Beschreibung dieser Provinz durch
COB LE MOYNE; aus dem Französischen in L-
beschrieben durch C. C. A. Nun aus dem Late-
Teutsch gebracht durch Oseam Halen; mit Kupf-
in Dister. de Bry America (Francof. 1603. fol.)*

Historia etc. *Historia de expeditione Gallorum in Floridam 1581. 8.*

Apollonius. LAEVINI APOLLONII, Gando - Bruge
de navigatione Gallorum in terram Floridam,
que clade anno 1565 ab Hispanis accepta.
verp. 1568. 8. *Basil.* 1583. fol. *Theotisce* E
1585. fol.

Cardenas y Cano. GABRIEL CARDENAS Y CANO *En sago-
nologico para la Historia general de la Florida*
Madrid 1733. fol.

Robert et Jefferys. GUILLIELMI ROBERT *Account of the first
covery, and natural History of Florida etc. Illustr-
by a general Map and some particular Plans, as
geo*

Geographical Description of that Country by T. JEFFERYS. London 1763. 4.

Account of East-Florida. London 1766. 8: Account

(GUILIELMI STORK, Doctoris Medicinæ ^{etc.} Stork et
1770) *Description of East-Florida; with a Journal* Bartram.

of the Country kept by JOHN BARTRAM of Philadelphia etc.

from a Journey from St. Augustine up the River St.

John's as far as the Lakes, with explaining botanical

notes. London.... *ibid.*.... Editio tertia,

ii notae botanicae adiectae, ibid. 1769. 4 mal

um tribus tabb. geogr. — Storkius ipse Flori-

am orientalem vidit, ideoque tanquam testis

culatus de indole, bonitate ac fertilitate huius

regionis loquitur. Bartramus, botanicus Phila-

elphiae degens, adiecit indicem plantarum in

lorida orientali nascentium, atque descriptionem

lneris, a se annis 1765 et 1766 per eandem re-

gionem, potissimum historiae naturalis promo-

rendae causa, suscepti.

Cf. *Götting. gel. Anzeig.* a. 1770. *Zugabe* p. 385 sqq.

CAPVT XLII.

SCRIPTORES DE REBUS CALIFORNIAE.

In collectione itinerariorum Hakluytiana, Vol. III, exstant scriptores de California sequentes:

de Ulloa. FRANCISCI DE ULLOA *Voyage to California*, 1539.

Alarcon. FERDINANDI ALARCON *Voyage to California*, 1540.

Extract etc. *Extract touching the Discovery of the Islands etc. of California*, 1597.

Narratio
etc.

Narratio de Hispanorum ex Mexico navigatione in Californiam, a. 1683 facta; in *Voyage de l'Empereur de la Chine dans la Tartarie* (à Paris 1685. 12), de quo libro nos Vol. II. P. II. p. 222 retulimus. Narrationis summa haec est. Prorex Mexici, Marchio Laguna, *Isidoro Atencio*, Praefectum classis, cum duabus navibus bellicis d. 18 Ianuarii a. 1683 ex portu novae Galliciae, Chalaca, dimisit. Is post molestem satis navigationem portum, quem *Dominæ nostrae de pace* vocant, d. 30 Martii tenuit, cuius latitudinem varie traditam *Franc. Kino*, Iesuita, qui classe ista vehabatur, 24 grad. 45 minut. deprehendit. Dubitatum tamen fuit, an portus iste idem esset, quem antehac ita nominaverant Hispani, quia accolae alia plane lingua utebantur, quam qua olim usi fuissent, nullamque amicitiae demonstrationem faciebant; alios etiam, quos postea videbant, rerum omnium Europaeorum ignari erant, quia Californiae regiones, in quas Hispani antea nunquam penetraverant, inhabitabant. Insula hac relatione California vocatur, eiusque longitudo 1700 millia-

iarium a meridie versus septentrionem, sive a montorio S. Lucae ad Mendozinum, latitudo, ab hoc promontorio ad portum Franc. Draci, iubetur. Memoratu haud indignum videtur, ad Iesuitae, huius narrationis auctores, terram California frugum omnis generis capacem voverint, atque affirmaverint, pascua esse egregia, ntesque arboribus confitos esse; quippe quod Iesuitae tempore recentiore negarunt.

IOH. ADOLPHI HARTMANNI Diss. geogra- Hartmann: ca de vero Californiae situ et conditione. Mar- gi 1739. 4. — Auctor, Monasterii natus, ini Iesuitarum se addixerat; postea vero reli- nem Evangelicam amplexus atque Professor oriae et eloquentiae constitutus est Marburgi, a. 1744 diem supremum obiit. Dissertationem in nullo modo nancisci potuimus.

(ANDREAE MARCI BURRIEL, Iesuitae, † Burriel et Venegas. 61) *Notitia de la California, y de su conquista tem- al y espiritual hasta el tiempo presente; sacada de Historia manuscrita, formada en Mexico anno de 39 por el Padre MIGUEL VENEGAS, de la Com- n. de Jesus; y de otras Noticias, y Relaciones an- uas, y modernas, anadida de algunos mapas par- idares, y uno general de la America septentrional. — rmados sobre las Memorias mas recientes, y exactas, se publicam juntamente. Dedicada al Key por la ovincia de Nueva España, de la Compan. de Jesus. Madrid 1757. III Voll. in 4. Anglice, hoc titu- Natural and civil History of California etc. nd. 1759. II Voll. in 8. Cum tabb. geogr. Ex c versione manca et vitiosa turbidius mana- nt: 1) Belgica versio, Harlemi 1761. III Voll. 4. 2) Francogallica ab Eidous, Paris. 1767. III oll. in 8. 3) Theotistica a Ioh. Christoph. Adelung, emgov. 1769-1770. III Voll. in 4. Cum una tabula*

tabula geographica. — Burrius maximam partem, ut vel titulus innuit, hausit Michaelis Venegas chartis manu scriptis, addit tamen simul aliorum Iesuitarum de Californicationibus. Maiore iure librum nominat historiam rerum ab Iesuistis in California, eo potissimum fine conscriptam, ut reat, quanta sint Iesuitarum merita, in rebus Christianis rebusque Hispanorum ibi promeritis. De historia naturali perpaucum tradit. Tabula geographica docet, Californiam peninsulam. Maximam terrae partem sterilem, minimam fertilem esse contenditur. Diversi ibi vivunt, quorum linguae ac mores iterum describuntur. Sequitur historia expulsum, ab Hispanis in peninsulam susceptarum, ab iisdem subeundorum. Iesuistae res gestae exponuntur copiose: num verum, dubitatur. Sunt adeo, qui dicant, hanc relationem plenas esse mendaciarum ac fallaciarum. Additae sunt appendices quinque, utiliore opere ipso. Prima nimirum sistit GOMARAE veram descriptionem littorum Californiae; secunda, diarium itineris, a. 1602 suscepti, littoribus occidentalis pervestigandi gratia; tertia diarium itineris, a. 1746 ad perlustrandum littus orientis instituti; quarta, ROGERII descriptionem littorum Californiae; quinta, excerpta ex ANSONII itinere, Californiam spectantia.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1760. p. 874-880. a Zugabe p. 360.

Allgem. teut. Bibl. T. XIII. p. 562 sqq. T. X. 614 sq.

GATTERERI *histor. Bibl.* T. XII. p. 62-67.

MEUSELII *Betracht. über die neuesten hist. Sc.* T. I. p. 326 sqq. T. II. p. 326 sq.

CHAPPE D'AUTEROCHE, de l'Académie royale des sciences de Paris († 1769 in California) *Voyage en Californie pour l'observation du passage de Vénus le disque du Soleil le 3 Juin 1769. Contenant des observations de ce phénomène, et la description historique de la route de l'auteur à travers le Mexique. Publié par M. DE CASSINI, fils. à Paris 4. Cum IV tabb. aen. Epitome Theotistica, et observationibus astronomicis, in Collectione itiner. Hamburgensi (1781) T. II. p. 449— Titulus quidem innuit iter in Californiam sed auctor, mox post adventum in hanc urbem mortuus, perpauca de ea narrat, plura de regno et urbe Mexico, ubi diutius haeserat. Ius, operis editor, omnia fere, quae refert, et a comitibus Chappil, PAULLY, GEOMERNOËL, pictore. Addita est ichnographia Mexico. Sequuntur excerpta ex epistola, ab JOSEPHO ANTONIO DE ALZATE ET AREZ, de memorabilibus historiae naturalis huiusmodi urbem, cum duabus tabulis aeneis. Operis pars, observationes astronomicas continens, nihil ad nos.*

Chappe
d'Autero-
che.

Geotting. gel. Anzeig. a. 1773. p. 171-174.

CHINGII wöchentl. Nachr. a. 1773. p. 45 sqq.

Nachrichten von der Americanischen Halbinsel Californien, mit einem zweyfachen Anhang falscher Nachrichten. Geschrieben von (IACOB BAEGERT), Priester der Gesellschaft Jesu, welcher lange dar-
in lebte. Mannheim 1773. In tabula geogr. Epitomae exstant in Berlin-
Sammlungen etc. (1774) T. VI. p. 397 sqq.
Berlin. Litterarischen Wochenblatt (1777) T. II.
p. 625*

Baegert.

non satis accurate ab aliis Baegert scribitur.

bl. hist. Vol. III, P. I.

Z

p. 625 fqq. — Auctor, Iesuita, Sclēstadii ad Renum superiorem natus, inde ab a. 1751 usque a. 1768 in California commoratus, post ordinis sui extinctionem Neoburgi ad Danubium a. 1770 mortuus est. Invehitur maxime in Burrielli modo recensitum, negatque, Californiam esse habitabilem, id quod aequè verum esse potest, ac Burrielli aut Venegae asserta. Pars nempe meridionalis peninsulae, quam Baegertus visit, utique eget multis naturae dotibus: septentrionalis contra his abundat. Caeterum relatio huius Iesuitalicet passim inepta ac puerilia sistat, candore simplicitate nativa se commendat, fideque digna haud pauca continere videtur; praecipue de incolarum plane incultorum et egenorum moribus lingua etc.

Cf. Goetting. gel. Anzeig. a. 1772. p. 1255.

Allgem. teutsche Bibl. Anhang zu dem 13 bis 24 Bd. P. III. p. 1312 fqq.

Maurelle.

Tagebuch einer, im Jahr 1775 zu Untersuchung der nordlich von Californien fortgesetzten Küsten, geschehenen Reise; durch den zweyten Steuermann der königlich Spanischen Flotte, Don FRANCISCO ANTONIO MAURELLE, in dem königlichen Galion La Santa Clara, geführt durch Don Juan Francisco de la Bodega; in (Pallasii) Neuen Nordischen Beytrag (1782) T. III. p. 198-273. — Multa nova hoc diario exhibentur. Discimus potissimum eo, qualis sit ratio, situs ac magnitudo litto occidentalis Americae, inde a peninsula California versus septentrionem. Id quod tabella graphica adiecta generali illustratur: novem a speciales, a Maurellio delineatae, non perver in manus Pallasii, qui Magellani versionem glicam diarii illius Hispanice manu scripti ex glia acceperat, eandemque Theotisce redd

laboris haec omnia aestimanda, quo secretalia ab Hispanis servantur. Insunt etiam de incolarum moribus. Interpres Anglus ationem lectu dignam praefixit. Cf. eius operis (*Neue Nordische Beyträge*) T. I. p. lqq.

BENNONIS FRANCISCI DUCRUE, *Provin-* DUCRUE.
Mexicanae per viginti annos Missionarii (nati
ichii a. 1721, denati ibidem a 1779), Relap-
pulsionis Societatis Iesu ex Provincia Mexi-
et maxime e California A. 1767, cum aliis
dignis notitiis; in *Christophori Gottl. de Murr-*
sal (1784) T. XII. p. 217-267. — Capitulum
IV. maxime quidem fata Iesuitarum in Cali-
enarrantur: insunt tamen etiam varia, in
eiusdem peninsulae illustrantia; cuius ste-
em etiam hic Iesuita testatur. Californii, in-
ante adventum Patrum non nisi venatione
rum et leporum, aut captura piscium, aut
stri fructu se sustentabant, quin etiamnum
s et talpas ac alia similia animalia inter suas
as numerant, vermes etiam, qui pluviarum
ore nascuntur, et locustas velut sapidissi-
lapes solliciti accumulunt, et igne assas co-
nt. Est enim California sua natura terra
m, exceptis paucis, iisque sylvestribus,
no sterilis, ubi etiam neque ovem, neque
n, nec asinum aut equum, neque triticum
overunt unquam, aut probarunt, neque
vestitu ullo usi sunt: praeterea in potissi-
missionibus nec terram labori idoneam, nec
lentem aquam invenire erat. At vicit haec
a Patrum constantia et continuus labor,
andem id consecuti sunt, ut Indi alias quie-
pidi, colendis aliquibus frustis terrae se ap-
rent, unde sustentari poterant etc. Mur-

idem L. C. p. 263-274. *Eximium spec-*
guae Californicae, ab eodem Francis
Ducro fibi communicata.

CAPVT XLIII.
 P'TORES DE REBUS LUI-
 SIANAE.

ICI HENNEPINI libri, in quibus pri- Hennepin.
 uisiana indagatio a Roberto Sallio, aliis-
 peracta describitur, supra Cap. XXXVI.
 censuimus. Iungi iis potest sequens

sières Découvertes dans l'Amérique septen- Tonti.
 potius in Luisiana) de M. Cavalier de la
 aventures du Chevalier Tonti, Gentilhom-
 Compagnon de M. de la Sale, depuis 1678
 90; rédigées et mises au jour par le Sieur
 Paris 1697. 12. Et in Recueil de Voyages
 V. p. 35-195. Tonti negasse dicitur,
 li auctorem.

quodam modo spectat Journal histori- Joutel et de
 ier Voyage que feu M. de la Sale fit dans Michel.
 Mexique etc. (à Paris 1713. 12.) paullo
 KL. commemoratus.

de la Louisiane par un Officier de Marines; Relation
 e Voyages au Nord T. V. p. 1-34. etc.

IT Relation des Natchez, peuple de la, le Petit.
 bid. T. IX. p. 1-79.

hung des am Mississippi gelegenen Landes Beschrei-
 Leipzig 1720. 8. bung etc.

de la Louisiane, fait par Ordre du Roi Laval.
 ans lequel sont traités diverses matières du
 /stronomie, Geographie et Marine. L'on
 s Observations sur la réfraction faites à
 avec des Reflexions sur ces Observations;
 ges faits pour la correction de la Carte
 Provence, et des Reflexions sur quelques
 stème de M. Newton. Par le P. LAVAL,
 ignie de Jésus, Professeur Royal de Ma-
 the-

rius notulas adperfit. Idem p. 241. Insula
brum Hispantium, alias nobis incognita,
inscriptum:

*Noticia breve de la Expedicion militar de Son
y Cinalco, su exito feliz y ventajoso estado,
que por consecuencia de ello se han ganado
las Provincias. En Mexico 1771. 8.*

Idem l. c. p. 268-274. exhibuit specimina l
guae Californicae, ab eodem Francisco Bene
Ducis sibi communicata.

CAPVT XLIII.

SCRIPTORES DE REBUS LUISIANÆ.

LUDOVICI HENNEPINI libri, in quibus prima Luisianæ indagatio a Roberto Sallio, aliisque Gallis, peracta describitur, supra Cap. XXXVI. in fine recensuimus. Iungi iis potest sequens liber: Hennepin.

Les Dernières Découvertes dans l'Amérique septentrionale (c. potius in Luisiana) de M. Cavalier de la Sale, et les aventures du Chevalier Tonti, Gentilhomme Italien, Compagnon de M. de la Sale, depuis 1678 jusqu'en 1690; rédigées et mises au jour par le Sieur TONTI. à Paris 1697. 12. Et in *Recueil de Voyages au Nord* T. V. p. 35-195. Tonti negasse dicitur, esse libelli auctorem. Tonti.

Eodem quodam modo spectat *Journal historique du dernier Voyage que feu M. de la Sale fit dans le Golfe du Mexique* etc. (à Paris 1713. 12.) paullo ante Cap. XL. commemoratus. Joutel et de Michel.

Relation de la Louisiane par un Officier de Marine; Relation etc. in *Recueil de Voyages au Nord* T. V. p. 1-34.

LE PETIT *Relation des Natchez, peuple de la Louisiane;* ibid. T. IX. p. 1-79. le Petit.

Beschreibung des am Mississippi gelegenen Landes Louisiana, Leipzig 1720. 8. Beschreibung etc.

Voyage de la Louisiane, fait par Ordre du Roi Laval. in 1720; dans lequel sont traités diverses matières du Physique, Astronomie, Géographie et Marine. L'on y a joint les Observations sur la réfraction faites à Marseille; avec des Reflexions sur ces Observations; divers Voyages faits pour la correction de la Carte de la Côte de Provence, et des Reflexions sur quelques vains du Système de M. Newton. Par le P. LAVAL, de la Compagnie de Jésus, Professeur Royal de Ma-

thematiques et Maitre d'Hydrographie des Officiers et Gardes de la Marine du Port de Toulon. à Paris 1728. 4. — Vel inscriptio operis docet, maximam eius partem occupari observationibus mathematicis, physicis, astronomicis et geographicis. Posteriores, iisque adiunctae duae tabulae geographicae accuratae, mentionem eius hoc loco postulant.

Dumont.

(GEORGII MARIAE BUTEL) DUMONT *Mémoires historiques sur la Louisiane, contenant ce qui y est arrivé de plus mémorable depuis l'année 1687 jusqu'à présent, avec l'établissement de la Colonie Française dans cette Province de l'Amérique septentrionale sous la Direction de la Compagnie des Indes; le Climat, la nature et les productions de ce Pays; l'origine et la Religion des Sauvages qui l'habitent, leurs mœurs et leurs coutumes etc. Composées sur les Mémoires de M. Dumont, par M. L. L. M. *) Ouvrage enrichi de Cartes et de Figures. à Paris 1753. II Voll. in 12 mai. — Dumontius, rei olim militari deditus, qui per XXV annos circa littora fluvii Mississipi vixerat, cuiusque historiam coloniarum Anglo-Americanarum supra laudavimus, observationes suas tradidit Mascrierio, eo fine, ut eas in ordinem redigeret stilumque illis commodaret. Candor in narrando animusque ab exaggerando alienus ubique paene elucet. Optime amplissimeque exponitur indoles fluminis modo dicti: nec desunt tamen observationes melioris notae super solo et aëre et terrae proventibus*

*) i. e. JEAN BAPTIST LE MASCRIER, qui eadem ratione se insignivit in fronte libri super antiqua et nova Aegypto, supra Vol. II. P. II. p. 353. recensiti. Hinc in errorem inductus Stukins, in *Verzeichniß von Reisebeschreibungen* p. 193. et p. 407. ex uno libro duos fecit.

is regionis istius. Auctor libri sequentis, fragmenta nonnulla operis sui in ephemeris oeconomicis ante integram editionem vulgaverat, passim confutatur. Et haec a parte priore: posteriore exhibetur historiae Francogallicae in terris istis con-

oetting. gel. Anzeig. a. 1755. p. 162-166.

PAGE DU PRATZ *Histoire de la Louisiane*, Le Page du
et la Découverte de ce pays; sa Description Pratz.
nique; un Voyage dans les terres, l'histoire
le, les mœurs, et la religion des Naturels,
rs origines; deux Voyages dans le Nord du
u Mexique, dont un est jusqu'à la Mer du
Paris 1758. III Voll. in 12 mal. Cum figg.

Antea fragmenta operis inserta erant
eridibus, quibus titulus: *Journal oeconomi-*
Auctor inde ab a. 1718 usque ad a. 1734
iana vixerat, modo terram colens, modo
ctus. Ordine fere carent eius observata;
is hinc inde videntur; insunt tamen multa
ac memoratu digna, praesertim de indi-
m indole ac moribus, nec minus de re-
aëre et situ. Conferenda tamen passim,
Dumont in libro modo laudato contra-
Tabula geographica addita haud con-
ida videtur. Pessimae vero sunt icones
um omniumque rerum naturalium: haud
; tamen reiiciendae videntur earundem de-
ones, licet arte ac penitiorae historiae na-
intelligentia careant.

oetting. gel. Anzeig. a. 1759. p. 739-743. 795-

Doffu.

Equitis nostru itinera, supra Cap. XXXVIII commemorata, huc etiam vel maxime pertinent.

Journal etc.

Journal d'un Voyage à la Louisiane fait en 1720, par M. à la Haye 1768. 12.

Pitman.

PHILIPPI PITTMAN (Navarchae Anglici) *Present State of the European Settlements on the Mississippi; with a geographical Description of that River; illustrated by Plans and Draughts.* London 1770.

4. — Plures per annos auctor obivit Luifianam, partem Floridæ occidentalis, terramque Illino- rum. Narratio eius fide utique digna videtur.

Champi-
gny.

CHAMPIGNY *Etat présent de la Louisiane, pour servir de suite à l'histoire (de M. Raynal) des établis- sements des Européens dans les deux Indes.* à la Haye 1776. 8 mai.

CAPVT XLIV.

TORES DE REBUS CANADAE
NOVAE FRANCIAE, ATQUE IN-
SULAE CAP BRETON.

lectionis Hakluytianae volumine III huc
incent:

JOBI CARTIER *three Voyages of Canada*, Cartier.
538. 1540.

JOHANNIS DE LA ROCHE *Voyage of Ca-* de la Roche.
lachelago and Saguenay, 1542.

ALPHONSI XANCTOIGNE *Ruttier shew* Xanctwoigne,
course from Belle isle up the river of Ca-
542.

Description of the Salvages in Canada. Description

JOHANNIS *Voyage to Newfoundland and Cape Bri-* etc.
36. Hore.

JOHANNIS A COURT *Discovery of the isle of Ramea*, de la Court.

JOHANNIS *of REDRIFFE Voyage into Cape Bri-* Hill.
93.

JOHANNIS *DRAKE Voyage to the isle of Ra-* Drake.
93.

JOHANNIS *LEIGH Voyage to Cape Briton and* Leigh.
of Ramea.

JOHANNIS *CARLILE Discourse upon a* Carlile.
intended to the hithermost parts of Ame-

83.
ervations, touching the Countries, where Ch. Observa-
unched in his Voyage to the Cape Briton tions etc.

de Monts et de Poutrincourt en la Nouvelle France en 1604. Quae Anglice exstat in Purchasi collectione T. IV.

Biard. PETRI BIARD, Iesuitae († 1628) *Relation de la Nouvelle France.* à Lyon 1616. 12. Idem, teste *Allegambio* (in *Bibl. scriptor. Societ. Iesu* p. 373) scripsit *Epistolam ad R. P. Praepositum generalem, & Portu Regali in Nova Francia, datam ultimo die Ianuarii anni MDCXI*, qua regionem illam describit, et Iesuitarum in eam professionem. Ea, eodem teste, inserta est *Annua Littera Societatis Iesu eius anni Provinc. Franc. ad fin.* Idem Biardus scripsit *Relationem expeditionis Anglicorum in Canadam, suaeque ab illis comprehensionis*. Super qua comprehensione fatisque auctoris audiamus *Allegambium*, facit ac pie narranti: „*Petrus Biardus, natione Gallus, patria Gratianopolitans, operarius magni zeli, atque adeo multarum palmarum, quas in horridis et invitis Canadianum septentrionalis Americae populorum sylvis primus legit. Extrema ibi omnia passus, nihil tamen inhumanum magis, quam Haereticos, expertus est. Feritatis obsida gens barbara integerrimi hominis innocentiam venerari discobat; cum ecce tibi sanctitatis inimica, Deumque nesciens Haeresis, cum Anglis Canadae oras irrupit: difficillimae expeditionis ingens pretium fuit, exosum inde abducere Iesuitam. Habitus est in vinculis aliquamdiu; et vix tandem in Galliam nudus ab omni re missus. Interea vero cum integrum illi esset, ad novalia Canadae redire, damnum ab Haereticis illatum sancte ultus est: reliquo vitae tempore quacsivit intentissimis studiis ad vitam illos, a quibus ad ne-
cem adductus fuerat.*“

Ab aliis Iesuitis identidem relationes ex Canada missae sunt sequentes, e quibus, si his recte utaris,

taris, haud pauca cognitu digna eruere pot-
ris:

Lettre de CHARLES LALLEMANT, Supérieur C. Lalle-
des Missions des Jésuites du Canada, où sont conte- mant.
nus les mœurs des Sauvages. à Paris 1627. 8.

Relation de ce qui s'est passé en la Nouvelle France,
en l'année 1633. à Paris 1634. 8.

IULIANI PERRAULT, de Nantes († 1647) Re- Perrault.
lation du Cap-Breton dans la Nouvelle France. à Pa-
ris 1634. 12.

FRANCISCI IOSEPHI LE MERCIER Rel- le Mercier.
tion de ce qui s'est passé au País des Hurons en 1637.
Rouen 1638. 8.

PAULI LE JEUNE († 1664) Relations de ce qui le Jeune.
s'est passé en la Nouvelle France, depuis l'an 1634
jusqu'en 1639. à Paris 1635-1640. VII Voll. in 8.

HIERONYMI LALLEMANT († 1673) Relations H. Lalle-
de ce qui s'est passé dans la Nouvelle France, depuis mant.
en 1645 jusqu'en 1648. à Paris 1648. III Voll.
1 8.

BARTHOLOMAEI DE VIMONT Relation — de Vimont.
depuis l'an 1639 jusqu'en 1649. à Paris 1641-1649.
V Voll. in 8.

Relation — depuis l'Esté 1649 jusqu'en l'Esté de
1650. à Paris 1650. 8.

PAULI RAGUENEAU Relation — depuis l'an Ragueneau.
1648 jusqu'en 1651. à Paris 1650-1652. II Voll.
1 8.

Relations — depuis l'an 1651 jusqu'en 1653; le Mercier.
par le Supérieur des Missions (FRANC. LE MER-
IER). à Paris 1653-1654. II Voll. in 8.

Relation de ce qui s'est passé en la Nouvelle France,
en 1653 et 1654 (eodem auctore). à Paris 1655. 8.

FRANCISCI IOSEPHI BRESSANI († 1672) Bressani.
Relatione de gli Missionarii della Compagnia di Gesù
alla Nuova Francia. In Macerata 1653. 4.

HIER-

366 *Script. de reb. Canadas fve Nov. Franciae,*

Lallemant. HIERONYMI LALLEMANT *Relations de ce qui s'est passé dans la Nouvelle France depuis l'an 1661 jusqu'en 1664.* à Paris 1663 - 1666. III Voll. in 8.

le Mercier. FRANC. LE MERCIER *Relation — des années 1664 et 1665.* à Paris 1666. 8.

Eiusdem *Relation des années 1666 et 1667.* ibid. 1668. 8.

Bordier. IACOBI BORDIER († 1672) *Relation des années 1666 et 1667.* ibid. 1669. 8.

le Mercier. FRANC. LE MERCIER *Relation des années 1667 et 1668.* ibid. 1669. 8.

Ablon. CLAUDII ABLON *Relation des années 1669 et 1670.* ibid. 1672. 8.

Eiusdem *Relation des années 1671 et 1672.* ibid. 1673. 8.

Sagard. GABRIELIS SAGARD *Recollet (†...) Grand Voyage du pays des Hurons, situé en l'Amérique vers la Mer Douce, es derniers confins de la Nouvelle France, dite Canada, où il est traité de tout ce qui est du pays et du gouvernement des Sauvages; avec un Dictionnaire de la Langue Hurone.* à Paris 1732. 8.

Eiusdem *Histoire du Canada et Voyage que les Recollets y ont fait pour la Conversion des Infidèles, en 1615.* à Paris 1636. 8.

Gourdin. GOURDIN *Mercure de la Nouvelle France, ou Abrégé de tout ce qui s'y passé depuis que les François l'ont decouvert.* à Paris f. a. 8.

Boyer. PAUL ROYER, *Sieur de PETITPUY — 1654.* 8. V. supra cap. XXXVIII.

Boucher. PETRI BOUCHER *Histoire véritable et naturelle des Mœurs et Productions du Pais de la Nouvelle France, vulgairement dite le Canada.* à Paris 1664. 12. Auctor, minime Iesuita, ut nonnulli statuunt, sed Praefectus regius Canadae, e numero primorum Gallo-

Gallorum, qui regionem istam petierunt, et qui vitam ad centum paene annos produxerat. Quas ob causas primariis de Canada scriptoribus adnumerandus est.

FRANCISCI CREUXII, Soc. Iesu († 1666) Creux.
Historia Canadensis, seu Novae Franciae Libri X,
ab anno 1625 ad annum 1656. Parisiis 1664. 4.

Etat présent de l'Eglise et de la Colonie Françoisse de Saint-Vallier.
dans la Nouvelle France, contenu dans une Lettre,
écrite par JEAN (DE LA CROIX DE CHEVRIERS)
DE SAINT-VALLIER, Evêque de Quebec. à Paris
1688. 4. — Laudatur ob integritatem auctoris.

CHRISTIANI LE CLERC, *Missionnaire Recollet* le Clerc.
(†...) *Premier Etablissement de la Foy dans la Nouvelle France, contenant la publication de l'Evangile, l'Histoire des Colonies Françoises et les fameuses Découvertes, depuis le Fleuve de Saint-Laurent, la Louisiane, le Fleuve Colbert, jusqu'en Golfe de Mexique, sous la conduite de feu M. de la Sale.* à Paris 1691.
12.

Eiusdem *Nouvelle Relation de la Gaspésie, qui contient les mœurs et la Relation des Sauvages Gaspeïens, Portes-Croix, Adorateurs du Soleil et autres Peuples de l'Amérique septentrionale, dite le Canada.*
ibid. 1692. 12.

DE LA HONTAN. S. GUEUDEVILLE *Nouveaux Voyages dans l'Amérique septentrionale etc.* de la Hontan.
1703 etc. V. supra cap. XXXVIII.

LE ROY DE LA POTERIE *Nouveau Voyage du* le Roy de
Canada, ou de la Nouvelle France, avec les guerres des la Poterie.
François avec les Anglois et les originaires du Pays.
à Paris 1716. IV Voll. in 12 mai.

DE BACQUEVILLE DE LA POTHERIE in de Bacqueville de la Potherie.
Histoire de l'Amérique septentrionale (à Paris 1722.
IV Voll. in 12 mai.) praecipue de Canada agit.
V. supra cap. XXXVIII.

Lafitau. IOH. FRANC. LAFITEAU *Moturs des Sauvages Americains* etc. à Paris 1723. II Voll. in 4 etc. Vid. supra cap. XXXV. sect. II. Ibidem

le Beau. CLAUDII LE BEAU *itinerarium indicatum, cui inest amplæ, tamen haud fatis fida, Canadæ descriptio.*

Crespel. EMMANUEL CRESPEL *Voyager dans le Canada, avec la Relation de son Neufroyage revenant en France; mis au jour par LOUIS CRESPEL* à Francfort sur le Mayn 1742. 8. *Thoussie, Francof. et Lips.* 1752. 8. — Auctoris singis fati, quam Canadæ notitia, traduntur,

de Charlevoix. (PETRI FRANCISCI XAVERII) DE CHARLEVOIX, *de la Compagnie de Jofus* († 1761) *Histoire et Description générale de la Nouvelle France; avec le Journal historique d'un Voyage fait par Ordre du Roi dans l'Amérique septentrionale.* à Paris 1744. III Voll. in 4 f. VI Voll. in 12 mat. Cum multis tabulis geographicis et figuris æn. *Anglicis, Londini* 1769. ... Epitome in *Collectione itiner. Prevot. T. XVI.* — Auctor non solum omnium scriptorum superiorum, sed et suis ipsis in Canada collectis observationibus usus, librum super parte ista Americæ septentrionalis copiosissimum ac, si demas, quæ idem, *Francogallus et Jesuita*, rectius tradere vix poterat, præstantissimum elaboravit. Volumen *primum* sistit primo loco annales Americæ chronologicos inde ab a. 1248, ubi Groenlandia primum ab Europæis visa, usque ad a. 1740. Deinde notitiam scriptorum ab auctore in consilium vocatorum. Sequitur historia ipsa, XXII libris comprehensa. Quæ variis interiectis temporum spatiis *Veraxani, Cartier, Roberval, Ribaut, Lausonniere, Gourgues, de la Roche, Chauvin, Champlain, de Monts*, aliique Gallicæ gentis viri fortuna secunda, magis tamen adversa in condendis coloniis

ntis circa fluvium S. Laurentii egerunt, pri-
tribus libris prioribus exponitur. Sequentes
nt bella cum indigenis, cum Anglis et Batavis
ancogallis gesta; horum studia, religionem
stianam inter indigenas promovendi; atque
storianam Canadae pertinentia, usque ad librum
lecimum, quo volumen primum absolvitur.
ndum in fronte habet descriptionem planta-
, Americae septentrionali propriarum, cum
m iconibus. Narrata sunt postea libro XIII
Francogalli *de la Sale*, cuius saepius mentio-
fecimus. Traduntur in libris proxime se-
stibus fata Gallorum cum in Canada tum in
iana inde ab eiusdem interneccione, ante an-
centum patrata; ea potissimum, quae per
orum duces, *Frontenac* et *Iberville*, peracta

Volumen *tertium* continet diarium auctoris
s operis super eius itinere per Canadam, tra-
n quidem XXXVI epistolis, quibus maxime
descriptio geographica historiaeque naturalis
num, quas peragravit, earumque incolarum
ne morum et rituum, cum religiosorum
domesticorum. Inde ab initio auctor differit
origine Americanorum, atque in fine obser-
ones super Florida exhibet.

BAUMGARTENII *Nachrichten von merkwürdi-
gen Büchern* T. VII. p. 26-58.

BETRI KALM itinerarium, supra Cap. XXXVIII
atum, in rebus Canadensibus haud praeter-
hum.

*An Account of the Proceedings of the British and Account.
Protestant Inhabitants of the Province of
etc etc. In Order to obtain a House of Assembly
at Province.* London 1766. 8.

Captain JOHN KNOX *Historical Journal of the Knox.
paigus in North-America for the years 1757.
ibk. hist. Vol. III. P. I. Aa 1758.*

1758. 1759 and 1760: *Containing the most remarkable Occurrences of that Period; particularly the two Sieges of Quebec, the Orders of the Admirals and General Officers, Descriptions of the Countries, where the Author has served, with their Ports and Garnisons; their Climate, Soil, Produce; and a regular Diary of the Weather. Also several Manifestos; a Mandate of the Bishop of Canada; the French Orders and Dispositions for the Defence of that Colony etc.* London 1769. II Voll. in 4. Opus, in primis quidem artis bellicae cultoribus commendabile; aliis tamen haud minus gratum propter adiectam Canadae descriptionem geographicam, aliaque in titulo notata.

Melshheimer.

F. V. MELSHHEIMER *Tagebuch von der Reise der Braunschweigischen Auxiliartruppen, von Wolfenbüttel nach Quebec.* Minden 1776. 8.

Eiusdem *Fortsatzung des Tagebuchs etc.* ibid. eod. 8.

Beschreibung etc.

Beschreibung von Canada; in Gelehrten Beiträgen zu den Braunschweigischen Anzeigen a. 1776. p. 437 sqq.

Briefe aus Canada; ibid. a. 1778. Scida LXIII sqq.

Schloezer.

Von Canada, aus Briefen eines deutschen Stabs-officiers 1776; in Schloezeri Briefwechsel P. III. p. 320-340.

Vertrauliche Briefe aus Canada 1777. ibid. P. IV. p. 288-323.

Erster Feldzug der Braunschweiger in Canada, im J. 1776; ibid. P. V. p. 267-279.

CAPVT XLV.

SCRIPTORES DE REBUS FRETI
HUDSONIANI, NOVAE BRITANNIAE,
TERRAE NOVAE, ET ACADIAE
S. NOVAE SCOTIAE.

1. *De freto Hudsoni.*

Descriptio ac delineatio geographica detectio-
nis freti five transitus ad oceanum supra ter-
ris Americanas in Chinam atque Iaponem du-
uri, recens investigati a M. Henrico Hudsono,
Anglo. Item Exegesis Regi Hispaniae facta su-
per tractu recens detecto, in quinta orbis parte,
ii nomen: Australis incognita. Cum descri-
ptione terrarum Samoiedarum et Tinguetiorum
c. Amsterodami 1612. 4. Cum mappis
cograph.

Descriptio
etc.

JEREMIE *Relation du Détroit et de la Baie de
Hudson; in Recueil de Voyages au Nord* T. V. p.
90-432.

Jeremie.

*A Voyage to Hudsons Bay, by the Dobbs Galley
and the California, in the years 1746 and 1747, for
discovering a Northwest Passage, with an accurate
survey of the Coast and a short natural History of
the Country, together with a full View of the facts
and arguments, from which the future finding of such
a Passage is rendered probable. By HENRY ELLIS,
Gent. Agent for the Proprietors in the said Expedi-
tion.* London 1748. 8. Cum tabula geogr. ac
figg. aen. Theotisce (a Joh. Phil. Murray). Goetting-
gen 1750. 8 mai. Cum figg. aen. Et in Collectio-
ne itiner. Goetting. T. I. (Huic versioni quoque
insertae observationes libri subsequentis). Franco-
gallice (a Godofredo Sellius, qui etiam annotatio-
nes adiecit. à Paris 1749. 12 mai. Cum figg. aen.

Ellis.

Aa 2

à Leide

872 *Scriptores de rebus freti Hudsoniani.*

à Leide 1750. II Voll. in 8. mai. Cum figg. aen. *Belgia*, Amsterd. 1750. 8. Cum figg. aen. Epitome, ab *A. G. Kaesser* confecta, existat in *Hamburg. Magazin* T. IV. p. 1-26; et in *Collect. Itiner. Prevot*, T. XVII. — Ortum huic itinerario nobilissimo dedit expeditio, quam Angli annis 1746 et 1747 eo fine, quæ titulus libri innuit, susceperunt. Non solum fata, quæ in maribus istis septentrionalibus sævis ac periculosis subire, sed et littora, quibus appulerunt, hominesque ibi habitantes (*Esquimaux* in primis), vada, scopulos etc. auctor, navigio *Dobbs* *) vectus, sollerti cura observavit atque exposuit. Probe omnia, quæ narrat, perpendisse videtur. Nihilominus adversarium nactus est, qui varia ab illo narrata, refellere rectioraque exhibere studuit, alia simul exponens, ab Ellisio prætermissa aut neglecta; auctor scilicet libri sequentis:

Account
etc.

An Account of a Voyage for the Discovery of a Northwest Passage by Hudsons Straights to the Western and Southern Ocean of America, performed in the years 1746 and 1747 in the Ship California, Capt. Francis Smith, Commander. By the Clerk of California. London 1749. II Voll. in 8. Cum tabb. geogr. et figg. aen. Epitomen exhibuit *Kaesser* in *Hamburg. Magazin* T. IV. p. 353-370.

Cf. de duobus his libris *Goetting. gel. Zeitung*. a. 1748. p. 1018 fqq. a. 1749. p. 482 fqq. a. 1750. p. 97 fq.

1058

*) Nomen inditum navigio ab ARTHURO DOBBS, navarcha Anglico, qui ante Ellisium fretum Hudsoni cum littoribus adiacentibus perlustravit, et a se observata litteris mandavit, hoc titulo: *Account of the Countries adjoining to Hudsonsbay*. Lond. 1746. 8. Cf. *Bibliothèque raisonnée* a. 1747. Jan. Feb. Mart.

JOSEPHI ROBSON, *Surveyor and Supervisor of the Buildings of the Hudsonsbay-Company* — *Account of six Years residence in Hudsonsbay from 1733 to 1736 and 1744 to 1747.* London 1752.

— Auctor huius libelli acriter invehitur in societatem mercatoriam, commerciorum circa fretum Hudsoni agendorum causa ab Anglis instituta, eamque negligentiae ac variarum rerum ale gestarum inculcat. Nova ad penitentiorem reponum istarum cognitionem facientia haud affert. Firmantur tamen narratis suis plura ab aliis observata.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1753. p. 211 sq.

Historia naturalis animalium, quadrupedum, ium et piscium in et circa fretum Hudsoni accurate conscripta legitur in *Actis Acad. Scient. Londinensis (Philosophical Transactions)*; e quibus eam Theotisce reddidit Ioh. Reinoldus Forster in *ytträgen zur Völker- und Länderkunde* (1753) III. p. 181-272.

2. *De Nova Britannia f. Terra Labrador.*

Plures quidem Angli aevo recentiore terram nonnondum satis cognitam, asperam fereque inhospitalem, circumnavigarunt: pauca vero haec nus evulgata sunt.

Diarium navigii, a. 1753 Philadelphia versus Jefferys. ora illa missi, exhibuit JEFFERYS in *The great obability of a Northwest Passage* etc. (London 1768); de quo libro in posterum agemus.

ROGER CURTIS *Account of Labrador*; in *Philosophical Transactions* (a. 1774) T. LXIV. P. II. in tabula geogr. *Theotisce*, cum annotationibus, in Forsteri et Sprengelii *Beiträgen zur Völker- und Länderkunde* P. I. p. 79-118. Cum tabula

archetypi geographica, aucta et emendata. — De littorè, solo et aëre, animalibus, terrae proventibus, incolis, praecipue de iis, qui *Esquimaux* audiunt, eorumque numero, non quidem multa, fide vero digna, narrantur.

3. *De Terra Nova (Newfoundland).*

Collectioni Hakluyti insunt sequentia huc referenda:

Hore. HORE'S *Voyage to Newfoundland and Cap Breton*, 1536.

Gilbert. HUMPH. GILBERT *Voyage to Newfoundland*, 1583.

Voyage etc. *Voyage to the North-West of Newfoundland, as far as the isle of Assumption or Natiscotet*, 1594.

Relation etc. *A Relation of Newfoundland and the commodities thereof.*

Whitbourne. *Abstracts out of RICHARD WHITEBOURNE'S Voyage to Newfoundland; in Purchast Pilgrims Vol. IV. in fine.*

White. *Relation de Terre-Neuve, par WHITE, qui y a été en 1700, traduite de l'Original Anglois; in Recueil de Voyages au Nord T. III. p. 357 sqq. Thibault in Dieter. de Bry America P. XIII. p. 1 sqq.*

4. *De Acadia s. Nova Scotia.*

Dieréville. DIERÉVILLE, *Officier, Relation du Voyage du Portroyal de l'Acadie ou de la nouvelle France; dans laquelle on voit un detail des divers mouvemens de la mer dans une traversée de long cours; la Description du Païs, les occupations des François qui y sont établis, les manières des différentes Nations sauvages, leurs superstitions et leurs chasses; avec une Dissertation exacte*

sur le Castor. à Paris 1708. 12. à Amsterd.
8. *Theotifcs* in Collectione itiner. Gottin-
T. III. — Auctor, historiae naturalis ma-
peritus, partim orationi solutae, partim ver-
quae in Nova Scotia ipse probe observave-
nandavit. Interpres Theotifcus omnia ora-
soluta reddidit.

Geographical History of Nova Scotia. Lon-
749. 8. *Theotifcs* hac epigraphe: *Historische* Geogr. Hi-
story etc.
geographische Beschreibung von Neuschottland,
von von der Lage, Grösse, Beschaffenheit,
tharheit und Sitten der Einwohner Nachricht
et wird. Auf Befehl des Parlaments in Engli-
Sprache verfasst, nunmehr aber ins Deutsche
etzt. Frankfurt und Leipz. 1750. 8. *Franco-*
, Lond. (s. potius Parisiis) 1749. 8. ibid,
12. — Archetypum Anglicum superio-
rissu elaboratum fuisse, vix credibile videtur,
auctor anonymus minime ad tabularia mo-
ntaque vere historica, sed ad fidem Charle-
vel maxime provocat. Geographiam sequi-
storia Novae Scotiae. Interpres Theotifcus
iam haud satis feliciter egisse videtur.

Goetting. gel. Anzeig. 2. 1751. p. 333 sqq.

JOSEPHI BERNARDI DE CHABERT itinera- de Chabert.
cui etiam geographica haud pauca de Nova
insunt, supra cap. XXXVIII indicavimus.

on Neuschottland oder Akadien; in (IOH. v. Steck.
STOPHORI GUIL. DE STECK) *Versuchen*
imige erhebliche Gegenstände, welche auf den
des Staats Einfluss haben (Frankf. und Leipz.
8.) p. 70-74. Brevissime quidem, sed ex-
de litibus super peninsula ista motis atque de
ommodis agitur.

376 *Scriptores de rebus freti Hudsoniani, etc.*

Remarks
etc.

Remarks on the Climate, Products and natural Advantages of Nova Scotia. London 1784. 8. — Argumentum titulo minime respondet; paucis enim paginis breviter formaque epistolarum repetuntur, quae aliunde diu nota erant. Tabella adlecta geographica a Jefferysii tabula Novae Scotiae maiore mutuata est.

Cf. *Götting. gel. Zeit.* a. 1785. p. 373 sq.

Uebersicht
etc.

Uebersicht des gegenwärtigen Zustandes der Schifffahrt und des Handels von Neuschottland; Auszug aus einem 1786 zu Edinburg gedruckten Werke; in Histor. Portefeuille a. 1786. T. II. p. 397-419. — Ad incitandos Anglos atque Scotos, ut naturae bona, quae Nova Scotia offert, maiore fervore colore et in commerciorum usus convertere studeant, liber scriptus videtur.

CAPVT XLVI.

PTORES DE NOVA ANGLIA,
 YLVANIA, VIRGINIA, ET RELI-
 S PROVINCIIS, NOVAM REMPU-
 LICAM ANGLO-AMERICANAM
 CONSTITUENTIBUS.

criptores generales, Capitibus XXXVI.
 XXXVIII. enumeratos, sequuntur nunc
 ulis istis provinciis speciales.

1. *De Nova Anglia.*

IANNIS SMITH *Beschreibung des neuen* Smith.
nds A. 1614; in Distorici de Bry America
p. 52 sqq. Idem est Anglus, cuius supra
 XXXVIII. f. voc. SCHEIBLER memini-
 loc loco supplere liceat, Smithium in lu-
 lidisse: *New-England's Tryals, declairing*
sts of 26 Ships employed thither. Lond. 1620.
 10: *General History of Virginia, New Eng-*
and the Summer Isles. ibid. 1624. fol. Deni-
Travels in Europe, Asia, Africa and America,
Continuation of the History of Virginia. ibid.
 4. In omnibus his libris ratio habita est po-
 m Novae Angliae, maxime tamen Vir-

OMAE MORTON *New Cavaan: or an Ab-* Morton.
of New England, in III Books. Amsterd.
 4. — Historiae ecclesiasticae magis, quam
 inservit.

tory of New-England. London 1654. 4. History etc.

HANNIS JOSSELYN *Account of two Voya-* Josselyn.
New England: wherein you have the setting out
ip, with the Charges, the Prices of all Necessa-
r furnishing a Planter and his Family at his
ming: a Description of the Country, Natives.

Aa 5

and

and Creatures, with their Merchantile and Physical use; the Government of the Country as it is now possid- ed by the English etc. A large chronical Table of the most remarkable passages from the first Discovering of the Continent of America, to the year 1673. London 1672. 8.

Levett. CHRIST. LEVETT *Voyage to New England in the years 1623 and 1624. London. 1728. 4.* Ita Stuckius l. c. p. 175. Apud alios, quos consulere licuit, altum de hoc scriptore ac libro silen- tium.

Prince. THOMAE PRINCE *Chronological History of New-England. Boston in New-England 1736. 8.* — Auctor, Bostoni olim verbi divini praece, annales elaboraverat, in quibus omnem Novae Angliae historiam secundum temporum ordinem inde ab a. 1603, ubi Angli, duce Gosweldio pri- mas ibi sedes fixerunt, usque ad a. 1730, exacte condiderat. Cuius vero operis pars prima so- lummodo, quantum nos scimus, evulgata, in qua historia Novae Angliae usque ad a. 1630 de- ducta. Introductio praefixa, in qua varia ex hi- storia universali repetuntur, abesse poterat.

Neal. DANIEL NEAL *History of New-England, con- taining an impartial Account of the civil and ecclesiastical Affairs of the Country to the year 1700. With the present State of New-England, and a new accu- rate Map of the Country etc. Editio secunda. Lond. 1747. II Voll. in 8.* — Optimis in hoc ge- nere libris accensetur. Magni quoque aestima- tur sequens.

Hutchin- son. HUTCHINSON *History of the Colony of Massa- chusetsbay. London 1760. II Voll. in 8.*

Mauduir. ISRAEL MAUDUIT *Short View of the History of the Colony of Massachusettsbay, with Respect to their Charters and Constitution, ... Second Edition, with the*

Original Charter granted to that Province in the
of Charles I. London 1774. 8.

Massachusetts, or a Series of Letters, contain- Massachue-
a faithful state of many important and striking tensis etc.
which laid the foundation of the present troubles
in that Province. IV Edition. Boston printed, Lon-
reprinted 1776. 8.

A general History of Connecticut, from its first General Hi-
ment under George Fenwick, Esq. to its latest Pe- story etc.

of Amity with Great Britain; including a De-
scription of the Country, and many curious and in-
teresting Anecdotes. By a Gentleman of the Province.

London 1781. 8. Epitome Theotisca, a Sprengelio
orata novisque accessionibus aucta; in Bey-
n zur Völker-und Länderkunde (1782) P. II.

45-204. — Libri quidem forma non adeo
 e digna, quippe cuius auctor anonymus ubi
 ere rixatur, certe disputat, contra Nealium,
 glasium, Hutchinsonum, atque alios, eorum-
 narrationes de primis provinciae Connecti-
 colonis horumque litibus vel inter se vel
 vicinis, haud raro refellit; saepe etiam ca-
 torem magis quam historicum agit; diffusa
 per oratio ac difficilis: nihilo minus opti-
 i prae caeteris descriptionem istius regionis
 summae sistit. Multa quoque insunt, historiam
 ium coloniarum Anglo-Americanarum iu-
 ia; exempla et relata nova utiliave de homi-
 is in rebus religiosis fanaticis, de causis belli,
 coloniae a metropoli desciverunt, de turbis
 r provincia Vermont ortis, et quae sunt reli-

De commerciorum statu meliora ex-
 taveris.

Goetting. gel. Anzeig. a. 1782. p. 417-422.

thaische geh. Zeitung. a. 1782. p. 178 fqq.

2. De Novo Eboraco (New-York).

Smith.

GUILIELMI SMITH *History of the Province of New-York, from the first discovery. To which is annexed a Description of the Country and Inhabitants* etc. London 1757. 8. ibid. 1776. 8. Francofurti hac epigraphe, e qua libri contenta simul agnoscas: *Histoire de la Nouvelle York depuis la découverte de cette Province jusqu'à notre siècle, laquelle on rapporte les démêlés qu'elle a eus avec les Canadiens et les Indiens; les guerres qu'elle a faites contre ces Peuples; les Traités et les Alliances qu'elle a faits avec eux etc. On y a joint une Description géographique du Pays, et une Histoire abrégée des habitans, de leur Religion, de leur Gouvernement civil et ecclésiastique etc. Traduite de l'Anglois par M. l'abbé (Eidous). à Londres et se trouve à Paris 1767 mai.* — E caterva rerum minutarum ac levissimarum operose conquirenda sunt, quae alios, extra publicam Anglo-Americanam viventes, iuvare possint. Brevis quidem, utilis tamen est descriptio provinciae Novo-Eboracensis geographicae Historiam eiusdem auctor, ipse inde oriunda

3. De Pennsylvania et Nova Iersey.

GUILIELMI PENN, (primi filius coloniae Penn.
domini urbisque Philadelphiae conditoris † 1718)
Account of the Province of Pennsylvania. London
1681. 8. Editio aucta, *ibid.* 1682. 8. *Theatiscum*
cum Pastorio subsequenti. — Quae Pennius in
America peregit, ipse candide refert. Confe-
renda est eiusdem *Epistola, consulibus nec non se-*
natui civitatis Embdensis Londino scripta et missa. . . .
Statuta, leges, privilegia etc. Pennsylvaniae ex-
stant in *Bibliothèque Britannique* T. XV. P. II. p.
310 sqq. T. XVI. P. I. p. 127 sqq. Laudatos etiam
invenimus libros nobis ignotos sequentes:

The frame of the Government of the Province of The frame
Pennsylvania etc.

Account of the City of Philadelphia

Account
etc.

Letter to the Committee of the free Society of Tra-
ders of the Province of Pennsylvania, residing in Lon-
don, containing a general Description of the said Pro-
vince, its Soil, Air, Water etc.

Letter etc.

GABRIEL THOMAS *historical Description of* Thomas.
the Province and Country of West-New-Jersey; a
short View of their Laws, Customs, Religion, as also
the Temperament of the Air and Climate, the fertility
of the Soil, with the best Produce of Rice etc. Lon-
don 1698 8.

Eiusdem *Continuation der Beschreibung von*
Pennsylvanien; nebst DANIEL FALKNERS curieu-
sen Nachricht von Pennsylvanien. Frankfurt 1702. 8.

FRANCISCI DANIELIS PASTORII (Licen- Pastorius.
tati iuris et nomophylactis Philadelphici) *Beschrei-*
bung der zu allerletzt erfundenen Provinz Pennsylva-
nia, in den Endgränzen Americae; nebst WILHELM
PENN's Beschreibung Pennsylvaniae. Frankfurt und
Leipz. 1700. 8. Ineptissime scripta dicitur haec
relatio.

THO-

Campanius. THOMAE CAMPANII, Holmienſis, *Kort Beſkrifning om Provincien Nya Sverige uti America ſom nu för tyden af the Engelske callas Pennsylvania.* Stockholm 1702. 4. Cum tabb. aen. — Ante huius libri editionem pauca de Suecorum in Americanis oris colonia innotuerant. Occaſionem ſcribendi ſibi dediffe auctor memorat in praefatione deſiderium, ab obliuione vindicandi Sueciae regum de propagatione verae religionis, una cum regni ſui ac ſubditorum incrementis, immortaliter merendi ſtudium, ut et ſubſidia, quae in amicorum ſcriniis repperit, praecipue vero inter aduerſaria avi ſui, *Iohannis Campanii*, Paſtoris in Froeſthult et Herenwy Uplandiae, qui, non exiguo tempore in America verſatus, popularium illic Paſtor fuit. Quatuor abſolvitur opus hoc libris. Primus de America in genere agit, eiusque caput I de ſitu Americae, diſiſione in ſeptentrionalem et meridionalem etc. Cap. II modum et tempus indagare ſtudet, quibus America Europaeis primum innotuerit. Operoſe in primis id agit, ut probet, ſub finem ſaeculi X p. C. n. quinque diverſis vicibus terrarum Europae ſeptentrionalium incolas in Americam navigaſſe, et ab iis tunc vocatam eſſe *Winland*. Cap. III diſquirit de Americanarum gentium origine, et qua via reliqua animantia in novum orbem deveniſſe cenſenda ſunt. Multorum coniecturis perpenſis, verofiſſimum ſibi videri fatetur, terreſtri itinere ſub Polo Arctico id factum eſſe, conſentientibus geographis fere omnibus, illic antiquo orbi novum cohaerere, homines autem non uni originem debere nationi, ſed forma, ſtatura, ſermone, moribus, politiis diverſiſſimos eſſe, luculenter evincentibus. Cap. IV fertilitatem deſcribit, et aëris in America temperiem et ſalubritatem. Liber II ſpecialem exhibet deſcri-

riptionem provinciae, quae prius Nova Suecia
, nunc Pensylvania audit. Capite I de Vir-
, olim maioris ambitus provincia, in qua sita
Nova Suecia, postquam aliqua disquisitionem
t, tantam arborum praestantissimarum, fru-
, ferarum, avium et piscium illic copiam esse,
eratum adeo aërem, ut Mosaico illi Paradiso
similius in orbe reperiri credant, qui illic
us versati sunt. Hinc et tractui, in quem
um adventantes descenderant Sueci, Paradisi
en inditum fuisse, idemque adhuc retinere.
sequenti capite ex adversariis MS. *Petri Lind-*
er, qui longo tempore in Virginia egerat, prae-
orum dat novae Sueciae locorum nomina, et
riptionem amplam et egregiam eorundem
ventus explicantem. Chartas etiam addit geo-
hicas. Cap. III singularum anni tempestatum,
o mensis cuiusque in Virginia naturam ex-
it, variasque observationes, Mathematicis et
siologis non ingratas. Cap. IV docet, quo
o detecta sit Virginia, ac finitimae regiones,
a Anglia, nova Hollandia et nova Suecia,
os ex Europa acceperint colonos. De harum
rema quia praecipue agere constituerat, capite
tempus et occasionemeductae Suecorum in
ericam coloniae fufius enarrat. Caput VI ho-
oricon exhibet IOHANNIS PRINTZII, a.
a Holmia ad Americam navigantis. Cap. VII
uecorum et Americanorum mutuis foederibus
Cap. VIII catalogum pertexit exstructorum
ecica colonia oppidorum ac munimentorum,
tis variis notatu dignissimis. Cap. IX, qua
one Sueci eam iterum amiserint, et quibus
ea subiecta fuerit, exponit. Cap. X iteratas
ibet coloniae preces, ut docti et pii ex Suecia
erentur sacerdotes; sollicitudinem Caroli XI,
et

et religiosum propagandae verae religionis studium; item Archiepiscopi Upsalensis *Olai Sæebili* litteras ad ecclesias in America Suecicas. Cap. XI nomina recenset praecipuorum, qui illic Pastorum ecclesiae Evangelicae munere functi sunt. Libri III Cap. I de indigenarum ortu differit; quos a Iudaeis oriundos esse somniat. Cap. II de indole eorundem; cap. III de vestitu; cap. IV de esculentis et potu; cap. V de aedificiis et varia supellectile; cap. VI de connubiis et liberos educandi ratione; cap. VII de exercitiis variis; cap. VIII de mercatura, commutandi ratione et numis; cap. IX de magistratu politico et iustitiam administrandi modo; cap. X de armis, bellorum apparatu et in hostes crudelitate; cap. XI de religione et impedimenti, quo minus convertantur ad fidem Christianam; cap. XII de sepultura et luctu de mortuis. Libro IV exhibetur vocabularium et dialogi lingua utrinque Virginio-barbara et Suecica. Ad calcem pauca adduntur de Munkissis eorumque sermone, et rebus Americanorum aliis observatione dignis. Pastorius subinde refellitur.

Cf. *Acta Erud.* a. 1702. p. 382-387.

Suedberg.

IOHANNIS SUEDBERGII *Diff. de Suionum in America colonia.* Upsal. 1709. 8.

Bartram.

IOH. BARTRAM *Observations on the Inhabitants, Climate, Soil, Rivers, Productions, Animals and other matters worth notice, made in his Travels from Pensylvania to Onontago, Oswego and the Lake Ontario; to which is annexed a curious Account of the Cataracts at Niagara by Peter Kalm.* London 1751. 8 mai. Cum tabula aen. — Bartramus, quem supra commemoravimus, regiones, homines, resque, quae Pensylvaniae a tergo sunt, haud vulgari cura describit.

Cf. *Götting. gel. Anzeig.* a. 1752. p. 131 sqq.

De

statu cum civili tum religioso Pennsylvaniae ^{Brief State}
auriri possunt e scriptis contra Quakeros ^{etc.}
tantes atque pro illis in lucem editis; qua-
Brief State of the Province of Pennsylvania.
1755. 8. In quo libello Quakeri acriter
guntur, quasi coloniae plus detrimenti,
utilitatis afferant. Nec multi hanc accu-
n tulere: vehementer potius illam repel-
duerunt.

TLIEB MITTELBERGER *Reise nach Pen-* ^{Mittelber-}
von 1750 bis 1754. Stuttgart 1756. 8. ^{ger. et Sur-}
allice in libro, cuius auctor Kalmio etiam ^{gy.}
, Mittelbergero tamen cumprimis, usus,
ripto: *Histoire naturelle et politique de la*
mis et de l'établissement des Quakers dans cet-
; traduite de l'Allemand par P. M. D. S.
C. PHILIBERT ROUSSELOT DE SUR-
seur Royal. à Paris 1768 13 mai. Cum
geogr. — Candide admodum sineque
co Mittelberger narrat, quae in Pensyl-
emorabilia sibi visa sunt. Nec historiam
m neglexit. Versio Gallica non optima.

etting. gel. Anzeig. a. 1756. p. 1445 sqq. a. 1768.
151 sq.

present de la Pensilvanie à Londres 1756. ^{Etat etc.}
m tabula geograph.

istorical Review of the Constitution and Go- ^{Réview etc.}
t of Pensilvania, from its origin etc. Lond.

AELIS ACRELII *Beskrifning om de Swen-* ^{Acrelius.}
mlingers forna och närvarande tilstånd uti
rige. Stockholm 1759. 4. — Auctor,
aepositus ecclesiae Christinensis in Pen-
, postea Fellingbroënsis in Suecia, ra-
tist. Vol. III. P. I. Bb tio-

386 *Scriptores de Nova Anglia, Pennsylvania,*

tionem quidem maiorem habuit rerum ecclesiarum: nec tamen civiles prorsus praeteriit. Motus praecipue per Quakeros excitatos, utpote qui coloniae hostibus arma opponere noluerunt, auctor copiose exponit.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1763. p. 393 sqq.

Thompson. *Eine Nachricht von einer Reise, die auf Befehl der Großbritannischen Gesellschaft zur Beförderung des christlichen Glaubens unternommen worden, entworfen von einem Missionarius, THOMAS THOMPSON, A. M. und jetzigem Vicarius zu Reculver in Kent; in Collectione itiner. Koeleriana T. I. P. II. p. 545-564.* Auctor solummodo narrat, quae ipse in religione Christiana promovenda praestitit.

Beatty. CAROLI BEATTY *Journal of a two Months Tour, with a View of promoting Religion among the Frontier Inhabitants of Pennsylvania.* London 1768. 8. *Theotiste*, Francof. et Lips. 1771. 8. — Auctor, Sacerdos religionis Evangelicae, non adeo magni ingenii, cum socio quodam missus in regiones provinciae Pennsylvaniae interiores et ab eius tergo sitas, harum et incolarum indolem in diario hocce describit. Et hic de similitudine inter Americae septentrionalis indigenas et ludaeos somniat.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1769. p. 1228 sqq.

Hist. naturelle etc. *Histoire naturelle et politique de la Pensylvanie* etc. Vid. paullo ante MITTELBERGER et SURGY.

Teller. (GUIL. ABRAHAMI TELLER, Theologi Berol. cel.) *Lebensbeschreibung des berühmten Wilhelm Penn. An H. H*** M**.* Berlin 1779. 8 mai. Brevi-

ter, sed more auctoris egregie, Guilielmi animus ratioque sentiendi aequa pingitur; etiam sapientia coloniam istam condiderit, docetur.

The Acts of the general Assembly of the Commonwealth of Pennsylvania, carefully compared with the originals and an Appendix containing the Laws, new Acts, passed between the 30 Sept. 1775 and the Revolution. Together with the Declaration of Independence; the Constitution of the State of Pennsylvania and the Articles of Confederation of the united States of America. Published by order of the general Assembly. Philadelphia 1781. fol. min. — Fons dus, e quo potissimum futuro historiogra-
phicae reipublicae Anglo-Americanae hauri-
um erit, quippe qui praebet primas eiusdem
stitutiones ac leges, quinque comitiis provin-
Pensylvanicae inde ab a. 1777 usque ad au-
latas atque sancitas.

Acts etc.

Goetting. gel. Anzeig. a. 1785. p. 1574 sqq.

4. De Virginia et Marylandia.

1. Collectionis itinerum Hakluytinae Vol. 1. constant sequentes:

III. AMIDAS et ARTHUR BARLOW *Voyage to the Coast of Virginia* 1584. Amidas et Barlow.

RINVILE *Voyage made to Virginia* 1585. Grinvile.
Two Voyages to Virginia 1586. 1590.

JOH. WHITE *Voyage to Virginia* 1590. White.

THOMAS HARIOT *Account of the commodities of the Country of Virginia.* Hariot.

Description of the Nature and Manners of Virginia.

THOMAS HARIOT († 1621) *Brief and true Relation of the New-Found Land of Virginia.* London

don 1588. fol. Cum figg. aen. Et in Collectione Hakluytiana modo commemorata. Latine hoc titulo, qui simul historiam ipsam breviter exprimit: THOMAE HARIOT Narratio de contrariis et incolarum ritibus Virginiae, ab Anglis, qui a RICHARDO GREENVILLE eo in coloniam A. 1585 deducti sunt, inventae, sumtus faciens WALTERO RALEIGH, Anglico scripta sermone, nunc autem primum Latino donata a C. C. A. *Francof. ad Moen.* typis Ioh. Wechell 1590. fol. Cum figg. aen. *Theotiscis* a C. P. Oppenheim 1620; et in Collectione fratrum de Bry P. XIII. — *Qualiter Raleigh*, Eques Anglicus, de quo supra, Hariotum, Mathematicum sui aevi celeberrimum, a quo ipse doctrina mathematica se erudit, abivit, secum in Virginiam deduxit; quo suafore *Historia Virginiae* descriptionem composuit; propter fidem et auctoritatem scriptoris celebratam.

Genold. *Relation des Voyages de* BARTHOLOMEUS GENOLD et GILBERT à la Virginie en 1602 et 1603, traduits de l'Anglois, in *Recueil de Voyages au Nord* T. V. p. 371-395.

Homar. RAPHE HOMAR *gründlicher Bericht von dem Zustand der Landschaft Virginien bis A. 1614, aus dem Englischen übersetzt*; in Dieterici de Bry *Beschreibung Americae* P. X. p. 17 fqq.

Bullok. GUELIELMI BULLOK *Virginia examinata: or a natural and political Description of this Country.* London 1649.

Bird. (BIRD) *History and present State of Virginia in four Parts. Part 1. the History of the first Settlement of Virginia. II. the natural Productions and Conveniences of the Country etc.* London 1705. 8. Cum figg. aen. *Francogallice*, Amsterd. 1707. 12. Cum figg. aen. — Solo candore auctor, rei militari praefectus, se commendare studet; unde nec
sui

vult rationem haberi, nec elegantis habitus. d. vulgari rerum patriarum — Virginiae enim em auram debet — notitia instructus fuisse tur. Libro primo exponit initia coloniae ulenta litesque intestinas, ex avaritia et amone novorum incolarum plerumque trahen- originem. Simul auctor inculcat praefectorum negligentiam, vel rerum gerendarum impe- m, vel ambitionem, vel avaritiam, tanta li- ate, ut vix aliquem sine censoria dimittat ula. Plenior est narratio in secundo libro, primo capite fines Virginiae constituuntur et : proximae; secundo de fluviis agitur, quo- i pars navigia maiora sustinet; tertio de varie- agri et ingenio soli; quartum fructus sua nte nascentes, quorum ubertate nulli terrae it, exponit. In rebus tamen naturalibus au- : non satis versatus videtur. Cap. V. pisces iatiles et marinos enumerat; Cap. VI. volu- : et feras. Tertius liber in consuetudinum genarum enarrationem insumitur; ubi igitur implici vivendi genere, de bellis et pacis san- dae modo, de idololatria, aliisque rebus agi-

Nec notatu indigna occurrunt in libro rto de administrandae civitatis ratione, ab glis introducta.

f. Acta Erud. a. 1707. p. 333 - 336.

HUGONIS JONES *Present State of Virginia,* Jones.
giving a particular and short Account of the Indian,
fish and Negroe, inhabitants of that Colony etc.
With a short View of Maryland and North-Carolina.
London 1724. 8.

GUIL. KEITH in *History of the British Plan-* Keith.
tations in America (1739) supra Cap. XXXVIII.
memorata, singulari studio de Virginia agit.

Glover.

THOMAS GLOVER *Account of Virginia, its Productions, Inhabitants, and their manner of planting Tobacco; in Philos. Transact. No. 126. p. 623 sqq. Francogallice in Journal oecom. 1734. Jul. Theatifer in Allgemeine Magazine P. VI. p. 309 sqq.*

Clayton.

J. CLAYTON *Account of Virginia, of the Air and Water, of the Earth and Soyl, of the Beasts etc. in Philos. Transact. No. 201. p. 781 sqq. No. 205. p. 941 sqq. No. 206. p. 978 sqq. No. 210. p. 121 sqq.*

Nachricht
etc.

Nachricht von der Provinz Virginien; nebst einer geographischen Beschreibung der Provinz Pennsylvania. Frankfurt 1772. 8.

Hutchins.

THOMAS HUTCHINS (Centurionis Anglici) *Description topographique de la Virginie, de la Pensylvanie, du Maryland et de la Caroline septentrionale; contenant les Rivières d'Ohio, Kenhawa, Sio-to, Cherokee, Wabash, des Illinois, du Mississippi etc. Traduit de l'Anglois. à Paris 1781. 8. Cum II*

tabb. geogr. — De archetypo Anglico nil nobis innotuit. Inscriptio versionis Francogallicae multo plura pollicetur, quam libellus ipse praestat. De provinciis, quas eadem innotuit, nihil plane traditur: sistitur potius relatio de regionibus circa flumen Ohio inter castellum Pitt et usque conjunctionem cum fluvio Mississippi; porro descriptio castelli Niagara et catarractae eiusdem nominis, lacus Erie etc. Additur diarium PATRICII KENNEDY, quod scripsit in itinere, in ripis fluvii Illinois peracto. Traduntur re vera curata in libello, tum in tabulis aeneis plura, quibus geographia Americae septentrionalis mire levatur.

Cf. Goetting. gel. Anzeig. a. 1782. p. 281 sqq.

JOH. FILSON *Discovery, Settlement, and present State of Kentucke, and an Essay towards the Topography and Natural History of that important Country.* Wilmington in Delaware 1784. 8. Cum tabula geogr. *Francogallice* a Parraud, Paris. 1785. 8 mai. Cum tab. geogr. — Gratissima fideque digna descriptio regionis amplae, quae, nomen a fluvio Kentucke nata, a tergo provinciae Virginiae versus occidentem solem sita, istique initio quidem adscripta, nuperrime vero propria auctoritate frui studuit. Maxima pars summa fertilitate omnibusque fere naturae donis excellere dicitur. Chiliarchae *Danielis Boon*, conditoris istius coloniae, fata, quae a. 1769 et 1770 incredibili paene ratione superavit, lectorem facile alliciunt. Narrantur eadem Theotisce ex hoc libro, ut nobis quidem videtur, in *Histor. Portesquil* a. 1785. Vol. II. p. 31-53. Migrationes incolarum frequentes e Virginia, ubi tributa et vestigalia omnis generis post bellum nuperum cum Anglis in dies molestiora fiunt, regionem illam brevi tempore hominibus plenam reddiderunt.

Filson.

Cf. *Erlang. gel. Zeit.* a. 1786. p. 162-167.

5. *De Carolina septentrionali et meridionali atque de Georgia.*

JOHANNIS LAWSON *History of Carolina, containing the exact Description and natural History of that Country; together with the present State thereof, and a Journal of a thousand miles, travel'd through several Nations of Indians; giving a particular Account of their Customs, Manners etc.* London 1709. 4. Cum figg. aen. *ibid.* 1718. 4. Cum figg. aen. Et in (STEVENSII) *New Collection of Voyages etc.* Vol. I. *Theotisce* a (L. Er.) *Vischer*, Hamburg. 1712. 8. *ibid.*

Lawson.

8. *ibid.* cum appendice, in qua reliquae colae Anglo-Americanae breviter describuntur, 1722. 8. Cum figg. aen.

Coxe.

DANIEL COXE *Description of Carolina.* London 1722. 8. *ibid.* 1727. 8. Cum tabula geographica.

Catesby.

MARGI CATESBY, Soc. Angl. Societ. Sc. († 1749) *Natural History of Carolina, Florida, the Bahama Islands, containing the Figures of the Beasts, Fishes, Serpents, Insects and Plants. Together with their Descriptions in English and French, which are added Observations on the Air, Soil, Waters; with Remarks upon Agriculture, Gold, Pulse, Root etc.* Vol. I. Lond. 1731. Vol. II. 1743. fol. reg. Cum tabulis aen. C et quod currit. Secuta est *Appendix to the natural History of Carolina.* *ibid.* 1748. fol. Editio correctior aucta a GEORGIO EDWARDS, *ibid.* 1754. II in fol. min. Cum figg. aen. *Parisi.* 1764. II in fol. Cum figg. aen. *Lond.* 1771. II Voll. in reg. Cum figg. aen. CCXX. Excerpta, quae animalia sistuntur, sermone *Theotisco*, iuncti tabulis aeneis, fasciculorum forma prodierunt *Leimbergae* a. 1750 sqq. Versio *Theotistica* observationum super aëre, aqua et locis, prodit 1756. 8. Aves a Catesbio et Eduardo delineatae et descriptas separatim *Francogallice* edidit F. Seligmann, *ibid.* 1768. II Partes in fol. mai. Opus elegantissimum et splendidissimum in quodrum fere, vel titulo docente, historiae naturalis dicatum, ideoque non satis huius loci. Catesby primum a. 1712 in Carolina fuit, eo quidem tempore, quo Georgia nondum ab hac provinciâ disiuncta fuerat. Iterum ibidem et in insulis Bermudicis commoratus inde ab a. 1722 usque a. 1726, omnia paene naturae dona sedulo ac curatè ob-

it, delineavit, aeri inculpsit, descripsit. animalium atque plantarum coloribus ad illustratae sunt. De incolarum moribus cognitu digna narrantur.

Erud. a. 1734. p. 193 sqq.

*Nachricht von dem mittägigen Carolina. Kurze
st in Carlstown von vier Schweizern. Aus Nachricht
erzöfischen. Leipzig 1734. 8.* etc.

UELIS URLSPERGER (Antistitis sacro- Urlsperger.
remi Augustae Vindelicorum † 1772)
*iche Nachrichten von den Salzburgerischen
ten, die sich in America niedergelassen ha-
innen die Reisediaria des königl. Großbri-
Commisarii und der beyden Salzburgerischen
, wie auch eine Beschreibung von Georgien
Halle 1735 sqq. XVIII Partic. in 4.
atio hoc titulo:*

*icanisches Ackerwerk Gottes, oder zuver-
achrichten, den Zustand der von den Salz-
n Emigranten erbauten Stadt Ebenezer be-
Augsburg 1754 - 1760. III Partes in 4. —
ique de Georgia scitu digna erui possunt,
ntia tibi desit, e relationibus hisce de fati-
gestis colonorum, qui a. 1732 et sqq. ab
copo Salisburgenfi, rebus suis parum
nte, ob religionis Evangelicae confessio-
ium solum in archiepiscopatu isto deferere
nagnam partem ab Anglis recepti atque
illos Americanas missi sunt, ubi hucus-
m prosperam egerunt. Aliorum etiam
orum, Suevorum praecipue, in Geor-
nigratorum, fata fuse exponuntur. Prima,
in lucem edita pars, prae caeteris lectu
quippe cui inserta est Georgiae descriptio
ula geographica delineatio. Recentiores
ist. Vol. III. P. I. Cc ample*

ample referunt de urbe *Ebenazar*. Maxima pars occupatur diariis missionariorum Evangelicorum.

Loeber. Quae ad vitae genus in Georgia cognoscendum sufficiunt, ex relationibus hinc ac diariis excerptis et contraxit EMANUEL CHRISTIANUS LOEBER, Prof. Med. Ienensis, in libello sic inscripto: *Auszug der Nachrichten von dem Englischen America, besonders von Carolina und Georgia*. Ienae 1750. 8. Huc etiam pertinet libellus ita inscriptus:

von Reck. *Kurz gefasste Nachricht von dem Etablissemant der Salzburgischen Emigranten zu Ebenazar in der Provinz Georgien in Nordamerika, wie selbe auf Verlangen von dem Hrn. Regierungsrath VON RECK zu Ranzau mitgetheilet worden*. Hamburg 1777. 8.

Brickwell. IOHANNIS BRICKWELL *Natural History of North-Carolina*. Dublin 1737. 8. Cum figg. aen. Quale pretium huic libro, cuius auctor Medicus Hibernus fuit, statuendum sit, dicere non habemus.

Nachricht von Georgien etc. *Neueste und richtigste Nachricht von der Landschaft Georgien; mit Anmerkungen, die der Uebersetzer bey seinem vieljährigen Aufenthalt in America angestellet hat, begleitet von I. M. K. Goettingen* 1746. 8.

Description. *Description of South-Carolina*. Lond. 1761. 8.
Short Description etc. *A short Description of the Provinces of South-Carolina; with an Account of the Air, Weather and Diseases at Charlestown, written in the year 1763*. London 1770. 8. Descriptio brevis, at lectu digna.

Chalmers. LIONEL CHALMERS M. D. *at Charlestown, Account of the Weather and Diseases of South-Carolina*. London 1776. II Voll. in 8 mai. Cum tabula aen. — Opus ordine quidem carens, multa vero

nova ac memorabilia continens: magis tathyfices et medicinae cultoribus utile, quam cis aut geographis. His grata erunt, quae de urbe *Charlestown* eiusque incolis refert.

Goetting. gel. Anzeig. a. 1777. *Zugabe* p. 321-328. 1778. *Zugabe* p. 342-352.

Schreibung von Carolina in Nord-America; in Beschrei-
ten Beyträgen zu den Braunschweig. Anzeigen bung etc.
8. p. 165 fqq.

Historical Account of the Rise and Progress of Hist. Ac-
Colonies of South, Carolina and Georgia. count etc.
Lon- 779. II Voll. in 8. — Maiore quidem ordine
ue historica auctor originem et incrementa
que provinciae docet; affirmat adeo, se in
Charlestown scriptis publicis ac privatis non-
in lucem editis usum fuisse: attamen in spe-
ritoria utriusque provinciae tradenda rarissi-
terius progredi videtur, quam scriptores fu-
res. Bella narrare maluit, quam statum po-
n recentiorem, aut commerciorum incre-
a, aut historiam naturalem. Nec vero plane
t observationes huius generis, potissimum
Carolina meridionali. Leges a Lokio, An-
m philosopho celebri, primis colonis scriptae,
ae sunt volumini priori.

Goetting. gel. Anzeig. a. 1781. *Zugabe* p. 283-
88.

NTONIUS STOKES in libro a. 1783 edito Stokes.
que cap. XXXVIII commemorato historiam
gliae exacte tradidit.

Corrigenda.

Vol. II. P. II. p. 287 lin. penult. lege
p. 270. lin. 27 l. *habeamus.*

Vol. III. P. I. p. 26 l. CONYERS.

P. 88. lin. 24 l. *legatum.*

P. 145. lin. 17 l. *descriptione regni Mar*

P. 149. lin. 4 tolle comma post *visas.*

Ibid. lin. 25 l. *Fessani.*

P. 155. lin. 8 l. *successoris.*

P. 191. lin. 1 l. *Quo munere,*

P. 192. lin. 21 l. *fuse.*

BIBLIOTHECA HISTORICA

INSTRUCTA

A

2. BURCARDO GOTTHELF STRUVIO

AUCTA

A

2. CHRISTI. GOTTLIEB BUDERO

NUNC VERO

A

IOANNE GEORGIO MEUSELIO

ITA DIGESTA, AMPLIFICATA ET EMENDATA,
UT PAENE NOVUM OPUS
VIDERI POSSIT.

Voluminis III Pars II.

LIPSIAE,
SVMTV LIBRARIAE WEIDMANNIANAE.
MDCCCLXXXVIII.

REVERENDISSIMO
ET
PERILLUSTRI DOMINO
V A L E R I O,

MONASTERII BANZENSIS, ORDINIS S. BENE-
DICTI AD SANCTUM DIONYSIUM AB-
BATI DIGNISSIMO,

LITTERARUM BONARUM AMICO AC PRO-
MOTORI INTELLIGENTISSIMO, VIRO-
RUMQUE RELIGIOSORUM IN MONASTE-
RIO ISTO DEAGENTIUM, QUORUM SA-
PIENTIA, DOCTRINA ET HUMANITAS
SUMMO IURE AB OMNIBUS LAUDATUR
MODERATORI PRUDENTISSIMO,

HANC BIBLIOTHECAE HISTORICAE
PARTEM, TANQUAM SYMBOLUM LE-
VE ANIMI GRATI ERGA COMITATEM,
QUA SUPERIORE ANNO AB EODEM
HOSPES EXCEPTUS FUIT, HO-
NORIFICAM

D. D. D.

A U C T O R.

INDEX CAPITUM ET SECTIONUM.

CAPUT XLVII.

Scriptores de isthmo Panama f. Darien, ac de terra firma f. Nova Granada pag. 1

CAPUT XLVIII.

Scriptores de rebus Guianicis 6

CAPUT XLIX.

Scriptores de fluvio Maraſſon f. Amazonio, omnium, qui creditur, maximo 16

CAPUT L.

Scriptores de rebus Peruvianis 19

CAPUT LI.

Scriptores de rebus Paraquariis 31

CAPUT LII.

Scriptores de rebus Chilenſibus et Patagonicis, ut et de freto Magellanico 41

VI

Sectio I.

Scriptores de rebus Chilenfibus

Sectio II.

Scriptores de rebus Patagonicis

Sectio III.

Scriptores de freto Magellanico

CAPUT LIII.

Scriptores de rebus Brasiliensibus

CAPUT LIV.

Scriptores speciales de insulis Americae obiacent

1. De insula Jamaica
2. De insula Hispaniola f. S. Dominici
3. De insulis S. Thomae, S. Johannis et S. O.
atque de insulis Virginicis
4. De insula Barbada
5. De insula S. Bartholomaei
6. De insula Martinica
7. De insula S. Christophori
8. De insulis S. Luciae et S. Vincentii
9. De insula Tabago
10. De insulis Curassao et S. Eustachii
11. De insulis Malumis f. Falkland dictis

CAPUT LV.

Scriptores de rebus Americae ecclesiasticis

CAPUT LVI.

Scriptores de origine gentium Americanarum

CAPUT LVII.

riptores de oceano inter Americam septentrionalem et Asiam orientalem, de insulis ibi sitis, et de Europaeorum navigationibus, quibus transvectio- nem oceani istius ad aquilonem et caurum tenta- runt	96
---	----

CAPUT LVIII.

riptores de mari australi five pacifico atque de illius insulis	114
--	-----

ontinuatio bibliothecae historicae I, fiftens scriptores de rebus veteris Graeciae, Macedoniae, Italiae, imperiique Romani	153
--	-----

LIBER I.

riptores de rebus veterum Graecorum	155
-------------------------------------	-----

CAPUT I.

lectiones scriptorum rerum Graecarum	155
--------------------------------------	-----

CAPUT II.

riptores de geographia Graeciae antiquae	175
--	-----

Sectio I.

riptores de geographia Graeciae antiquae veteres	175
--	-----

Sectio II.

riptores de geographia Graeciae antiquae recentiores	177
--	-----

CAPUT III.

riptores de historia Graeca antiqua generales	180
---	-----

CAPUT IV.

riptores de historia Graecorum antiquissima et fabu- losa	203
--	-----

VIII

CAPUT V.

Scriptores des rebus Atticis

CAPUT VI.

Scriptores de rebus Lacedaemoniis & Spartanis

CAPUT VII.

**Scriptores de historia reliquorum Graeciae reg
provinciarum, urbium, insularum, hisque in
tium**

Seftio I.

Scriptores de Acarnania

Seftio II.

Scriptores de rebus Achaicis

Seftio III.

Scriptores de rebus Aetolicis

Seftio IV.

Scriptores de rebus Arcadicis

Seftio V.

Scriptores de Argolide

Seftio VI.

Scriptores de Chiorum republica

Seftio VII.

Scriptores de rebus Corinthiis

Seftio VIII.

Scriptores de infula Creta

Seftio IX.

Scriptores de infula Delo

	IX
Sectio X.	
tores de rebus Epiroticis	232

Sectio XI.	
tores de rebus Locrensis	233

Sectio XII.	
tores de insula Samo	233

Sectio XIII.	
tores de rebus Thebaicis f. Boeoticis	233

CAPUT VIII.	
tores de historia Macedonica	236
riptores de Philippo Amyntade, patre Alexandri M.	236
riptores de Alexandro M.	238
riptores de Alexandri M. successoribus	249

CAPUT IX.	
tores de antiquitatibus Graecis generales	251

CAPUT X.	
tores de antiquitatibus Graecorum sacris.	261

Sectio I.	
tores generales	261

Sectio II.	
tores de diis, templis et locis sacris	262

Sectio III.	
tores de Graecorum sacerdotibus et personis sacris	264

Sectio IV.

Scriptores de festis Graecorum 268

Sectio V.

Scriptores de ludis Olympicis, Pythiis, Nemeis, Isthmicis 274

Sectio VI.

Scriptores de variis Graecorum ritibus sacris 278

CAPUT XI.

Scriptores de antiquitatibus Graecorum profanis et publicis 280

Sectio I.

Scriptores de statu publico, magistratibus, iudiciis aliisque rebus forensibus 280

Sectio II.

Scriptores de legibus, poenis, suppliciis Graecorum, praesertim Atheniensium 283

Sectio III.

Scriptores de Graecorum re militari et arte gymastica 288

Sectio IV.

Scriptores de ludis scenicis, theatris, personis s. larvis et saltationibus 296

A. De ludis scenicis et theatris in genere 296

B. De personis, vulgo Larvis 297

CAPUT XII.

Scriptores de rebus Graecorum domesticis five privatis 300

Sectio

Seftio I.

**Scriptores de Graecorum conviviiis, re cibaria, vestiaria
et balneis 300**

Seftio II.

**Scriptores de Graecorum nuptiis, puerperio et institu-
tione liberorum 303**

Seftio III.

**Scriptores de Graecorum luctu, funeribus et exsequiis
304**

CAPUT XIII.

**Scriptores de antiquitatibus fingularum rerumpublica-
rum Graecarum 308**

Seftio I.

Scriptores de antiquitatibus Atticis 308

Seftio II.

Scriptores speciales 309

CAPUT XIV.

**Scriptores de antiquitatibus Lacedaemoniorum, praefer-
tim de eorum legibus et de Lycurgo 313**

CAPUT XV.

Scriptores de chronologia Graecorum 318

CAPUT XVI.

Scriptores de infcriptionibus Graecis 328

Seftio I.

Collectiones 328

Seftio II.

Scriptores de infcriptionibus Graecis fingularibus 341

CA.

CAPUT XVII.

Scriptores de re Graecorum numaria 345

Sectio I.

Collectiones generales 345

Sectio II.

Scriptores de numismatibus regum Macedoniae 36m

Sectio III.

Scriptores de numis Graecis singularum quarundam re-
rumpublicarum, urbium, insularum 364

CAPUT XVIII.

Scriptores de Graecia antiqua et nova geographici et
hodoeporici 371

CAPUT XIX.

Scriptores de Graecia hodierna 381

CAPUT XX.

Scriptores de Georgio Castriota, vulgo Scanderbeg dicto
398

BIBLIOTHECA HISTORICA.

CAPVT XLVII.

SCRIPTORES DE ISTHMO PANAMA S. DARIEN, AC DE TERRA FIRMA S. NOVA GRANADA.

In Collectionis itinerum Hakluytianae Vol. III
exstant scriptores hodoeporici huc referendi
sequentes:

IOH. HAWKIN'S *Voyagé of Guinea, the coast of Terra ferma and to Nueva España* 1567. 1568. Hawkin.

FRANC. DRAKE *Voyage to the coast of Mexico* Drake.
1572.

IOH. OXNAM'S *Voyage to the Westindies* 1575. Oxnam.

ANDR. BARKER'S *Voyage to the coast of Terra ferma and to the Bay of the Honduras* 1576. Barker.

PEDRO SIMON supra Vol. III. P. I. p. 280 Simon.
laudatus.

LUCAS FERNANDEZ PIEDRAHITA *Historia General de las conquistas del Nuevo Reyno de Granada*. Amberes 1676. fol. Madrid 1688. fol.

Bibl. hist. Vol. III. P. II. A Relation

2 *Scriptores de isthmo Panama s. Darien,*

Pointis. *Relation de l'expédition de Carthagène par François en 1697, écrite par le Sieur de POINTIS Commandant de l'Escadre. à Amsterd. 1698. 8.*

Wafer. LIONEL WAFER *New Voyage and Description of the Isthmus of America, Lond. 1699. 8. Il Et to which are added the natural history of those parts etc. and (NATHANAEL) DAVIS Expedition of goldmines in 1702. ibid. 1704. 8. Cum figg. a Francogallice cum Dampierii itinerario, Amst. 1701 sqq. V Voll. in 12. ibid. 1711 sq. V Voll. in 12 mal. etc. Theotifce secundum editionem Londinensem a. 1704. Halae 1759. 8. Cum figg. a Epitome in Collectione itinerar. Berol. T. IX. Post expositionem itineris Americani in genere auctor ad descriptionem isthmi Americani, et fluvius maximus nomen *Darien* dedit, progreditur Copiose agit de figura ac situ istius regionis, tempestatibus statis, de arboribus earumque fructibus, de plantis, de animalibus quadrupedibus, reptilibus, volatilibus et natantibus, de incolis eorumque moribus ritibusve. Accessit editioni secundum historia naturalis illius isthmi, a quodam Academiae regiae Londinensis socio haud dextre facta conscripta, una cum expeditione infelici *Nathanalis Davis* ad fodinas auríferas in America Hispani*

Cf. Acta Erud. a. 1708. p. 142 sqq.

Sharp. *Captain SHARP'S Journey over the Isthmus Darien and Expedition into the South-Seas; written by himself; in Will. Hacke's Collection of original Voyages. Lond. 1699. 8. Et Francogallice in Dampierii itinerario Gallice reddito, Amsterd. 1701. Iter annis 1680 et 1681 peractum.*

Oviedo y Bagnos. D. JOSEPH OVIEDO Y BAGNOS *Historia la Conquista y Poblacion de Venezuela. Madrid 1723. fol.*

ac de Terra firma J. Nova Granada.

3

JOSEPH CASSANI *Historia de la Provincia* Cassani.
Compañia de Jesus del Nuevo Reyno de Granada.
id 1741. fol.

JOSEPH GUMILLA *el Orinoco ilustrado y de-* Gumilla.
lo: Historia natural, civil y geografica de este
Rio, y de sus caudalosas vertientes etc. Madrid
1. II Voll. in 4. — *En segunda impressa re-*
y augmentata. ibid. 1745. II Voll. in 4. *Fran-*
cus secundum editionem alteram a (Marco
Antoine) Eidous. à Avignon et Marseille 1758.
Voll. in 12 mal. — Auctor, Iesuita Hispanus,
prioribus societatis in regionibus fluminis
Orinoco, novam Granadam et Guia-
nensem confluentis, inter annos 1730 et 1740 Chri-
stiani propagandi causa constitutus erat. Diffuso
et utitur stilo; multa, quae non ad rem per-
tinent, intrudit; historiae naturalis imperitum cre-
ditur se praeberet: tamen opus eius iucundi-
um, ob res novas, quas continet, haud caret.
Natura, quae narrat, se ipsum vidisse, aut e char-
taceis scriptis P. P. MERCADAE et RIBERII
se affirmat. Mores variarum gentium, terras
inhabitantium, folleter describit. Iesuitarum
studia in hominibus illis rudibus colendis
suis consiliaque illis suggerit. Animalia et plan-
tae satis scite recenset. Hispanorum rationem
seu erga indigenas passim excusare studet.

Leipz. gel. Anzeig. a. 1759. p. 329-336. p. 892.

Storia di storia Americana, o sia storia naturale, Gilij.
di sacra, de' Regni e delle Provincie Spagnuole di
storia forma nell' America meridionale, descritta dall'
FILIPPO SALVADORE GILIJ. Tomo I,
Storia geografica e naturale della Provincia dell'
Orinoco. Roma 1780. — *Tomo II, de' Costumi*
e Orinochesi. ibid. 1781. — *Tomo III, de' re-*
ligione.

A 2

reae, in nova Granada nra. Gumillan modo nominavimus, bene novit, idem lijum rogavit, ut errores a se commissos daret. Quo sine permultas profert castig additiones et illustrationes operis Gumillan xime in eo est, ut geographiam, historiam ralem, mores linguasque indigenarum Temae, h. e. multarum nationum parvarum Orinoci meridionalem, porro Cumanam, Andalusiam, regionem Carracas, littora colentium, explicet atque illustret. fationem sequitur index nominum populorum fluminum. Voluminis primi liber primus cursum ripasque Orinoci, cum memoriis quibusdam incolarum. Liber secundus fluminis animantibus; tertius de interiorum regionis partibus variisque populis minoribus de plantis ac floribus; quintus de animalibus quadrupedibus, volatilibus et insectis. sunt XXIV excursus varii generis, atque excerpta ex Caulini libro, postea commercium continens. Voluminis secundi liber primus de terra, aqua, aëre et tempestate

libro primo legitur descriptio notionum religiosarum, quas gentes istae sistent; secundo exhibentur instituta, quibus missionarii religionem Christianam ibi propagare student; tertio, linguae populorum multiplices; qua vero in re auctor minime criticum se praestitit. *) Appendix agit de linguis aliarum Americam inhabitantium nationum, v. c. Mexicanorum, Paraguaianorum, Chilenfium etc. Volumen quartum comprehendit, praeter additiones ad praecedentia, statum Terrae firmae recentissimum. Potissimum agitur de pecudum cultura, de Hispanorum cum indigenis agendi ratione, de horum moribus, de mancipiis Afris, de variis hominum generibus, et diversis nigrorum alborumque connubiis ortis, de hominum numero in America Hispana crescente etc. Appendix sistit descriptionem Terrae firmae geographicam, quae merito initium operis facere debuisset. Interpres Theoticus in praefatione diversas traditiones de origine fluminis Orinoci examinat. Tabulam geographicam et figuras aeneas, archetypo subiunctas, omisit.

Cf. *Götting. gel. Anzeig.* a. 1782. p. 378-384. p. 402-406. a. 1783. p. 1839 sq. a. 1786. p. 1601-1608.

(EKKARD) in *Meuselii hist. Litteratur* a. 1782. Iul. p. 24-32.

Idem in *Neuesten critischen Nachrichten* (Greifswald. 1782) p. 210 sqq.

BUESCHING in *wöchentl. Nachr.* a. 1785. p. 362 sqq. *Allgem. teutsche Bibl.* T. LXXI. p. 204-217.

*) Hunc de linguis circa Orinocum usitatis librum, cum appendice sequente, Theotisce reddidit atque emendationes nonnullas addidit *Franc. Xaverius Veigl*, Iesuista, in terris istis olim vivens; in *Reisen einiger Missionarien der Gesellschaft Jesu in America; aus ihren eigenen Aufsätzen herausgegeben von C. G. von Murr* (Norimb. 1785. 8 mai.) p. 325-450.

CAPVT XLVIII.

SCRIPTORES DE REBUS GUIANICIS.

Praeter scriptores capite superiore excitatos, *Guillam* praecipue et *Gilijum*, commemorandi sunt ex collectionis Hakluytianae volumine tertio sequentes:

Keymis. LAUR. KEYMIS *Voyage to Guiana* 1596. Exstat etiam in collectione Prevotiana T. XVI. Belgice hoc titulo: *Scheeps-Voyagie naes Guiana door Walt. Raleigh en Laur. Keymis. & Augst.* 1659. 4.

Massham. THOM. MASSHAM'S *Voyage of Will. Raleigh's to Guiana* 1596.

Topham. TOPHAM'S *Testimonies, concerning the Empire of Guiana*. 1594.

De Guiana carmen epicum, auctore anonymo.

Staden. IOH. STADEN, inter scriptores de Brasilia laudandus.

Raleigh. WALTHERUS RALEIGH f. RAULAEUS, supra Vol. III. P. I. p. 283. sq. excitatus.

ROBERTI HARCOURT *Relation of Voyages to Guyana, with a description of the country* Lond. 1613. 4. Theotisce in collectione fratrum de Bry P. XIII. p. 67. sqq. Cum figg. aen. — Anno 1608. hic Anglus in Guiana fuit.

de Laon. *Relation du Voyage des François au Cap du Nord en l'Amérique, fait par les soins de la compagnie établie à Paris, et sous la conduite de M. Royville leur général, par JEAN DE LAON Sieur D'AIGREMONT, Ingénieur du Roi, et Capitaine dans*

dans les troupes de la France équinoxiale. à Paris 1654. 8.

ANTONII BIET *Voyage de la France équinoxiale en l'Isle de Cayenne, entrepris par les François en l'année 1652. Contenant l'établissement de la Colonie; ce qui s'y est passé pendant 15 mois; un Traité du temperament du Pais, des moeurs des Sauvages; et un Dictionnaire de la langue du même Pais.* à Paris 1654. 14. ibid. 1664. 4. — Auctor, sacerdos Sylvanectensis, a. 1652 praepositus aliorum sacerdotum insulam Cayenne petit. Biet.

OTTO KEYE *Onderscheyt tusschen koude en warme landen.* s'Gravenhage 1689. 4. *Theotifische havigraphie: Kurzer Entwurf von Neu. Nederland und Guajana, oder Vorzug der warmen Länder vor den kalten; aus dem Holländischen ins Teutsche übersetzt durch T. R. C. S. C. S. Leipzig.* 1672. 4. Keye.

Description de la France équinoxiale, cy-devant appelée Guyane, et par les Espagnols El Dorado, mise sous l'obéissance du Roy par le Sieur LEVRE DE LA BARRE. à Paris 1666. 4. Cum lib. geogr. Postea cum aliis hac inscriptione: de la Barre.

Relation de ce qui s'est passé dans les Isles et Terre ferme de l'Amérique, pendant la dernière guerre avec l'Angleterre en 1666 et 1667; avec un Journal du dernier voyage de M. DE LA BARRE en l'Isle Cayenne, accompagnée d'une exacte description du pays, moeurs et naturel des habitans; le tout recueilli des mémoires des principaux officiers qui ont commandé en ce pays, par I. C. S. D. U. à Paris 1671. II Voll. in 12.

GEORGII WARREN *Description of Surinam* Warren. Lond. 1667. 4. *Belgice hoc titulo: Een leyn Traſſactje, ſynde een onpartydige Beſchryvin- ge van Surinam, gelegen op het vaſte Landt van Guajana in America, mitsgaders een verhael van alle vreem-*

vreemde Beeften, Vogels, Viffens, Slangen ende Wormen. Amft. 1671. 4.

Grillet et
Bechamel.

IOH. GRILLET und FRANC. BECHAMEL *Reife durch Guiana oder Cayenne in America, im Jahr 1674; aus dem Franzöfifchen ins Teutfche überfetzt.* — Hoc itinerarium, cuius archetypum in Gombervillii versione Francogallica *Acugnae* operis de fluvio Amazonio exstat, adiectum est versioni Theotifcae libri, infcripti: FERNANDEZ *Historia de los Chiquitos* etc. de quo infra. Grilletus, Jefuita, diarium fcripfit in itinere, ex Cayenna infula in mediterranea fufcepto, ad explorandas gentes quasdam intra tres gradus latitudinis aequinoctialis habitantes. Miserrima fuit profectio, cum ob navigationis periculum, tum ob summam omnium rerum penuriam. De moribus indigenarum varia haud iniucunda referuntur.

Befchry-
vinge van
Guiana.

Pertinente Befchryvinge van Guiana, gelegen an de vafte Kuff van America, waer in kortelyck verhaelt wort, het aenmerkelyckfte dat in en ontrent het landt van Guiana valt, als de Limiten, het Climaet en de Stoffen der Landen, de Mineralien, edele Gefteenen, Vruchten, Dieren en Overvloedigheyt der Viffchen, nevens derfelven Inwonderen aldaer; hier is bygevoeght der Participanten uytſchot, en profyten die daer uyt te volgen ftaen: als oock de Conditien van myn Heeren de Staten van Hollandt ende Weft-Vrieslandt, voor die geene die na Gujana begeeren te varen. Amfterd. 1676. 4.

Richter.

RICHTER *Observations astronomiques et physiques faites en l'Isle de Cayenne.* à Paris 1679. fol. ibid. 1693. fol. Et in *Recueil d'Observations faites en plusieurs Voyages par ordre de Sa Majesté* etc. à Paris 1693. fol.

Be-

Befchryving van eenige voornamfte Kusten in Oost- en West-Indien, als: Suriname, Nicuw-Nederland, Florida, Kuba, Brazil, Suratte, Madagafcar, Batavia, Peru et Mexico. Leeuwarden 1716. 4. Befchry-
ving etc.

I. D. H. L. *Befchryvinge van de Volkplantinge Suriname, vertoonende de Opkomst dier zelvs Colonie, de Anbouw en Bawerkinge der Zuiker-Plantagien. Neffens den Aart der eigene naturelyke Inwoonders of Indianen etc.* Te Lecuwarden 1718. 4. — Liber a Belgis ipsis atro carbone notatus in *Republyk der Geleerden* 1717. Sept. I. D. H. L.

DES MARCHAIS descriptioni uberiori insulae Cayenne dicavit volumen tertium integrum itinerarii, a LABATO in lucem editi a. 1730. v. supra Vol. III. P. I. p. 171. sq. des Mar-
chais.

Nouveau Voyage de Guiana, isles voisines et Cayenne. à Amsterd. 1731. II Voll. in 12. Nouv. Vo-
yage etc.

PETRI BARRERE, *Correspondant de l'Académie Royale des Sciences de Paris, Docteur et Professeur en Médecine dans l'Université de Perpignon, Médecin de l'Hôpital militaire de la même Ville, ci-devant Médecin-Botаниste du Roi dans l'Isle de Cayenne* († 1755), *Nouvelle relation de la France Equinoxiale, contenant la description des Côtes de la Guiane; de l'Isle de Cayenne; le commerce de cette Colonie; les divers changemens arrivés dans ce pays; et les mœurs et coutumes des differens peuples sauvages qui l'habitent. Avec des figures dessinées sur les lieux.* à Paris 1743. 8. *Theotiste in Collect. itiner. Goettingensi* T. II. (1750). — Haec Guianae descriptio, melior superioribus omnibus, quinque distincta est capitibus, in quibus omnia, quae titulus prae se fert, dilucide ac solerter explicantur. Placent in primis, quae de indigenarum moribus narrantur. Auctor iter eo

fecerat a. 1722 iussu regio, et monitis Academiae Scientiarum instructus, tres ibidem annos commoratus est. De animalibus, plantis, aliisque ad historiam naturalem spectantibus rebus tacet auctor in hoc libro, quia talia ante alii libello commiserat, sic inscripto:

Essai sur l'histoire naturelle de la France équinoxiale, ou denombrement des Plantes, des Animaux, et des Minéraux, qui se trouvent dans l'Isle de Cayenne, les Isles de Remire, sur les côtes de la mer, et dans le continent de la Guyane, avec leurs noms differens, Latins, François et Indiens, et quelques Observations sur leur usage dans la Médecine et dans les Arts. à Paris 1741 (alii v. c. Acta Erud. a. 1750. p. 427, minus recte 1749 scribunt). 12 mai.

Herbert.

HERBERT *Lettres Surinamoises.* à Neuwied 1753. 8. — Auctor, Doctor Medicinae, e Surinamia oriundus, offert in his octo litteris observationes physicas et narrationes de vita Europaeorum ibi degentium domestica.

Pistorius.

TH. PISTORIUS *Beschryving van Surinam.* Amsterd. 1763. . .

Bellin.

(JOANNIS NICOLAI) BELLIN (Geographi celeberrimi † 1772) *Description géographique de la Guyane, avec des Remarques pour la navigation de ses Côtes, des Cartes et des Plans.* à Paris 1763. 4 mai. — Auctor ipse Guianam non vidit, ideoque descriptionem variorum scriptorum ope composuit. Guiana Hispanorum petita e Gurnillae opere, quod passim male interpretatus est. Guianam Batavorum breviter nec satis accurate delineavit. Historiam naturalem prorsus neglexit. Francogallorum Guianam eo curatius, e Barre-rio maxime, descripsit, atque fluviorum ostia me-
lius,

flus, quam antea factum, indidit. De Lusitanorum Guiana perpauca e Condaminio attulit.

Cf. Goetting. gel. Anzeig. a. 1765. p. 19. sq.

PHILIPPI FERMIN (Doctoris Medicinae Ul- Fermin.
trajecti ad Mosam) *Histoire naturelle, ou Description des curiosités naturelles, qui se trouvent dans la Colonie de Surinam.* à Amsterd. 1765. 8 mai. Specimen historiae Surinamicae naturalis sterile potius, quam historia naturalis ipsa; id quod auctor, ut postea ipse fassus est, librarii in gratiam sic nuncupavit, ampliorem melioremque descriptionem exhibens hac epigraphe:

Description générale, historique, géographique et physique de la Colonie de Surinam, contenant ce qu'il y a de plus curieux et de plus remarquable, touchant sa situation, ses rivières, ses forteresses, son gouvernement et sa police; avec les mœurs et les usages des habitants naturels du pays, et des Européens, qui y sont établis: ainsi que des éclaircissements sur l'économie générale des Esclaves Negres, sur les Plantations, et leurs produits, les arbres fruitiers, les plantes medicinales, et toutes les diverses especes d'Animaux, qu'on y trouve etc. Enrichie de figures et d'une Carte topographique du Pays. à Amsterd. 1769. II Voll. in 8. *) *Theotisce* (a Frid. Henr. Guil. Martini, D. Med. Berolinensi) cum animadversionibus, Berol. 1775. II Voll. in 8. Cum figg. aen. — Maxima operis pars versatur in describenda historia naturali: neglecta tamen non sunt, quae

*) Occurrit nobis etiam epigraphe sequens: *Tableau historique et politique de l'Etat ancien et actuel de la Colonie de Surinam, et des causes de sa décadence (avec un Discours préliminaire) par M. FERMIN, Dr. en Médecine.* à Maestricht 1778. 8. Utrum vero liber plane novus, an repetitio superioris solum sit, definire nequimus.

quae ad geographiam moresque indigenarum spectant. Quae sit sacchari atque potus caffee ratio culturave in terris istis, diligenter describitur. Tabula topographica rerumque delineationes rudes quidem, sed verae videntur.

Cf. Götting. gel. Anzeig. a. 1766. p. 534 sq. a. 1770. p. 622 sqq. 708 sqq.

BUESCHINGII wöchentl. Nachr. a. 1775. p. 100. sqq.

Bancroft.

(EDUARDI BANCROFT) *Essay on the natural History of Guiana in South America. Containing a Description of many curious Productions in the animal and vegetable Systems of that Country. Together with an Account of the Religion, Manners and Customs of several Tribes of its Indian Inhabitation. Interspersed with a Variety of literary and medical Observations. In several Letters from a Gentleman of the medical Faculty during his Residence in that Country.* London 1769. 8 mai. Theotifce, Francof. et Lips. 1769. 8 mai. — Auctor, artis medicae peritus, tertium in annum in coloniis, a Belgis in Guiana conditis, commoratus est. Has etiam solas descripsit. Quae ipse vidit, ne cum relationibus, ab aliis sibi traditis, confundantur, sedulo cavet. Primum exhibet descriptiones plantarum et animalium, partim Guianae propriorum, partim talium, quae illi cum aliis inter ambos tropicos iacentibus terris communia sunt. Quo in negotio historiae naturalis non satis peritus visus est interpreti Theotifco, qui propterea castigationes nonnullas addidit. Sequitur narratio de indole moribusque hominum indigenarum, fervorum nigrorum et Europaeorum ibi degentium. Aliorum scriptorum relationes passim sub examen vocantur.

Cf. Götting. gel. Anzeig. a. 1769. p. 754. sqq. a. 1770. Zugabe p. 185. sqq.

Ex.

Extrait du Journal d'un voyage fait en 1772. de la Borda par M. DE LA BORDE dans l'intérieur de la Gujane, par M. MAUDUIT; in Journal des Savans a. 1773. Oct. p. 239. sqq. et in Rozier Mém. sur la Physique a. 1773. Vol. I. p. 461 sqq. Agitur praecipue de Quassia amara et de arbore Seringat, quae gummi elasticum praebet.

BAJON, *Chirurgien de l'Isle de Cayenne, Mémoires pour servir à l'histoire de Cayenne et de la Guiane françoise, dans lesquels on fait connoître la nature du Climat de cette Contrée, les Maladies, etc. des observations sur l'histoire naturelle du pays, et sur la culture des terres. à Paris 1777. 1778. II Vol. in 8. Theotiste, Erfordiae 1780 - 1785. II Voll. in 8. — Opus paene integrum medici et chirurgici argumenti. Insunt tamen, quae morum cognitionem iuvare possint.* Bajon.

FRANCISCI ANTONII CAULIN *Historia corografica, natural y evangelica de la Nueva Andalucía, Provincias de Cumana, Guyana, y vertientu del Rio Orinoco. Madrid 1779. 4. — Nil adhuc de hoc libro nobis innotuit, nisi auctorem, Hispanum monachumque, plures per annos, religionis Christianae promovendae causa, in terris istis haesisse. Gilius in opere, capite superiore laudato, illo usus est eumque commendat.* Caulin.

An historical and political View of the ancient and present state of the Colony of Suriname in South-America. Lond. 1781. 8. Belgice cum additionibus . . . — Liber quidem parvae molis, multa vera nova continens, et ab auctore, qui multos per annos in Surinamia vixit, profectus. Hist. and polit. View.

IOH. IACOBI HARTSINK, *Charter- en Requête. Meester van het Edel Moogende Collegie der Admiraliteit tot Amsterdam, Midsgaders Lid van het Zeeu-.* Hartsink.

riname; en derzelver Rivieren, met de noodig-
ten en Afbeeldingen der Forten. Waarby kon-
Verhandeling over den Aart en de Gewoontes
ger-Slaaven. Alles uit echte Stukken opgesteld.
Amsterd. 1782. II Voll. in 8. Theotisca ver-
anonymo elaborata, ab I. E. Fabri vero,
Professore extraord. Ienenfi, emendata
praefatione instructa, nondum absoluta. 2
enim a. 1784 Pars prior prodit in 8 mai-
rior, cum additionibus promissis, adhuc
ratur. — Belga, cui hoc opus debemus
quidem Guianam non obivit: pater eius
per annos quinque et viginti munere am-
functus, magnam vim chartarum, quibus
vata sua consignaverat, illi reliquit, quibus
que relationibus cum editis tum ineditis de-
diligenter usus est. Nec tamen omnes
partes pari intelligentia et acumine elaborat
in iis, quae ad historiam naturalem sp-
multa occurrunt, hodie ad fabulas aniles
Eo fide digniora minusque nota continent
in quibus de moribus indigenarum differitur
bus praestantiora sunt. quae ad Guianae g

que pleniora, quae de coloniis Belgarum in
a constitutis narrantur. Quarum historia
ad annum 1768 deducitur. Animum ve-
ter percutiunt atque horrorem excitant,
le crudelitate Europaeorum erga mancipia
horumque erga istos copiose traduntur;
isdem historia humani generis augeri et
ri potest. Tabulae geographicae quinque
hetypo relatae in versionem Theoticam:
aeri incisae desunt.

ioetting. gel. Anzeig. a. 1784. p. 1605 sqq.

im. deutsche Bibl. T. LXVII. p. 513-522.

SCHINGII wöchentl. Nachrichten a. 1784. p.
9 sqq.

atum Guianae Belgicae recentissimum bre-
istit, consiliaque, eundem feliciorem red-
suggerit Belga anonymus in *Historisch-po-
: Beyträgen zur nähern Kenntniss unsrer Zai-
amburgi et Lips. 1787. 8.)* p. 1-16.

CAPVT XLIX.

SCRIPTORES DE FLUVIO MARA
NON S. AMAZONIO, OMNIUM, QUI
CREDITUR, MAXIMO.

Mittimus, more solito, scriptores de Ameri
meridionali supra memoratos, ut et scrip
res de rebus Brasiliensibus et Paraquariis, inde
memorandos, utpote quorum maxima pars etiam
de Maragnono referre solet, atque solummodo
enumeramus illos, qui studio operaque dedita ar
gumentum de flumine isto persecuti sunt.

de Ençica. FERDINANDI DE ENÇICA *abridged Descrip
tion of the River of Amazone and of the countries
thereabouts; in Hakluyti Collect. Vol. III.*

Davis. GUILIELMI DAVIS *Description of the River of
Amazons; in Purchasii Collect. Vol. IV.*

Oviedo. GONZALO FERNANDO D'OVIEDO *Relazione
della Navigazione per il grandissimo fiume Maragnon;
in Raccolte de Viaggi di Ramusio (Venet. 1565. fol.)
Vol. III. p. 371 sqq.*

d'Acuña. CHRISTOVAL D'ACUÑA S. D'ACUGNA C.
D'ACUNHA *Nuevo descubrimiento del Gran Rio de
las Amazonas i viague de la Provincia del Quito en
el Reyno del Peru. Madrid. 1641. 4. Francogallice,
auctore Marin le Roi de Gomberville, Paris. 1682.
12; et in Voyage autour du Monde par Woodes
Rogers (Amsterd. 1716. 12 mai.) T. II. Anglice
hac epigraphe: A Relation of the great River of the
Amazons in South-America. Lond. 1698. 8. Thre
tisce in appendice priore, addita Fernandezii histo
riae gentis Chiquitos. Vindob. 1729. 8. Epiton
in Collectione itiner. Prevotiana T. XVI. — A
chetypum Hispanum summae raritatis dicitur
certe interpres Francogallicus affirmat, lib*

ab Hispanis suppressum fuisse, quia crediderint, Francogallis duce Acugna animum maiora tenendi fieri posse. Hunc enim in finem Acugnam ad explorandas illas regiones, et in primis celeberrimum Amazonum flumen a. 1639 ab Hispaniarum rege destinatum fuisse, ut stationes navium Gallorum, Anglorum et Batavorum incurfu tutiores redderet, et novam commerciorum viam inter Peruviam et Brasiliam indagaret. At postquam defectione Lusitanica a. 1640 Brasilia Hispanorum potestate excidit, et Para, colonia et munimentum Lusitanorum, ad ostium Amazonii, scopo illi iam servire non posset, satius visum Hispanis, relationem Acugnae ad notitiam aemularum nationum non pervenire; ita factum, ut nulum libri exemplum, nisi forte in bibliotheca Vaticana, superfit, praeterquam illud, ex quo Gombervillii versio facta est. Ipsa *Acugnae*, Iesuitae et missionarii Hispani, historia in duas partes divisa. Fatetur tamen qui edidit Anonymus, ab interprete Francogallico ex vetustioribus scriptoribus interpolata esse priora capita, in quibus Pizarri et Orelliani navigatio, a. 1539 coepta, describitur. Post varios conatus, flumen istud maximum ultetius indagandi, Hispani aliam susceperunt expeditionem, cui ipse hic scriptor *Acugna*, cum socio *Andrea Dartisda*, qui diligenter omnia observarent et ad regem referrent, additi. Discesserunt ex colonia Quitensi Ianuario mense a. 1639, et enavigato fluvio post menses decem Param attigerunt. Flumen ipsum, cum incolis et accolis, summo studio descriptum. Partem libri, secundum versionem Francogallicam, constituit relatio *Ioh. Grilleti*, capite superiore a nobis commemorata.

Cf. *Acta Erud.* a. 1683. p. 323-326.

CLEMENT *Bibl. curieuse* T. I. p. 42.

Bibl. hist. Vol. III. P. II.

B

CHRI-

18 *Scriptores de fluvio Marañon s. Amazonio, etc.*

de Rennes. CHRISTOPHORI DE RENNES (Iesuitae Hispani) *Relation historique et géographique de la grande Rivière des Amazons; publiée par François Blaise, Comte de PAGAN.* à Paris 1655. 8. — Liber infrequens, qui, praeter missionarii istius narrationem, alias etiam de eodem flumine continere dicitur.

Rodriguez. EMANUEL RODRIGUEZ (Iesuita Hispanus) *el Marañon y Amazonas: Historia de los descubrimientos, entradas y reduccion de naciones, en las montañas y mayores rios de la America.* Esti Madrid 1684. fol. — Simul de contentione, quam olim Hispani ac Lusitani propter regiones istas habuerunt, agitur.

de la Condamine. DE LA CONDAMINE etiam flumen istud descripsit et in tabula geographica singulari delineavit, in *Relation abrégée d'une Voyage* etc. 1745. Cf. supra Vol. III. P. I. p. 288.

Veigl. FRANCISCI XAVERII VEIGL, Iesuitae olimque Missionarii, *Gründliche Nachrichten über die Verfassung der Landschaft von Maynas in Süd-Amerika bis zum Jahre 1768; in Reisen einiger Missionarien der Gesellschaft Jesu in Amerika; aus ihren eigenen Aufsätzen herausgegeben von C. G. von Murr* (Norimb. 1785. 8 mai.) p. 1-324. — Auctor, multos per annos in regionibus istis versatus, recentissima et accuratissima de flumine Maragnon, de fluviis maioribus, quos excipit, et de nationibus, circa hos et idem degentibus, tradit. Addidit et tabulam geographicam, plausu dignissimam, hac epigraphe: Maragnonii sive Amazonum fluminis terrarum in orbe maximi, quoad Hispanicae potestati subest, cursus, cum fluviis et regionibus finitimis, utilitati publicae probatissimis e documentis accuratius novissime descriptus, a quodam per eas provincias olim S. I. Missionario, delineatus a Petro Parcar 1780; curante C. T. de Murr 1785.

CAPVT

CAPVT L.

SCRIPTORES DE REBUS PERUVIANIS.

*Narratione della conquista del Perù e provincia del Xerez. Cozco, chiamata la Nuova Castiglia, conquistata da Francesco Pizarro: scritta per FRANC. DE REZ, Secretario di esso. Item Summario de la historia delle Indie occidentali, da GONZALO FERNANDO DEL OVIEDO DI VALDE. Tradotto in Castiglione in Italiano per Domenico de Gaztelu. Venetia 1534. 4. Et in Collectione itiner. Ramusiana (Venet. 1565. fol.) Vol. III. p. 372 sqq. — archetypus Hispano nil nobis constat. *) A testamento, qualis Xeresius fuit, plura forte expectaris, quam re vera invenies. Caeterum monemus, Lengletum in Methode pour etudier l'hist. XIV. p. 157 et 159) atque cum eo Bauerus in catalogo libr. rar. (Suppl. p. 13) e Xeresio duos scriptores creasse, quorum alius, isque fictus, Xerez audit; unde apud Bauerum l. c. errore typographico Dixeret enatus. Interpretis Italiani quoque corruptum, utpote quod Gazteda scriptum.*

*Relatione d'un Capitano Spagnuolo del disco-Relatione
rimento et conquista del Peru, fatta da Francesco etc.
zarro et da Hernando Pizarro; in Ramusii Col-
lect. itiner. Vol. III. p. 371.*

B 2

Rela-

*) Fortasse idem est, quod laudatum invenimus a Theopphilo Sincero (i. e. Schwindelio) in Thesauri bibliothecalis T. I. p. 166, hac epigraphe: *La Conquista del Peru, llamada la nueva Castilla — y por la prudencia y esfuerzo del muy magnifico y valeroso Cavallero e Capitan Francisco Pizarro, Governador, y de su Hernando Pizarro, y de sus animosos Capitanes etc.* Sevilla 1534. fol.

Relations della conquista del Peru, fatta d'un Secretario di Fr. Pizarro; ibid. p. 392 sqq.

Cieça.

PETRI CIEÇA DE LEON *Primera Parte de la Chronica de Peru, que trata la demarcacion de sus provincias, la descripcion dellas, las fundaciones de las nuevas ciudades, los ritos y costumbres de los Indios con otras cosas estranas dignas de saberse.* Sevilla 1553. fol. Amberes 1554. 8. *Italice* ex interpretatione *Augustini di Cravaliz* prodit Romae 1555. 8, et *Venet.* 1557. II Voll. in 8. *Anglice* in (*J. Stevensii*) *New Collection of Voyages* etc. Vol. I. — Auctor tredecim fere annorum puer ad occidentales Indos Peruanamque plagam transfretavit, militiamque ibi secutus, plus quam septemdecim annos in his oris commoratus est. Fructum tam longae peregrinationis eximium quidem is edidit in libro isto, cuius vero prima tantum pars prodit: reliquae tres valde ab omnibus desiderantur. In fine istius hoc testatum voluit, se primam huc parti anno 1541 in Carthagine, gubernationis, ut vocant, Popajanicae, manum admovisse, postremam vero in regia urbe Lima a. 1550, cum per id tempus duobus super triginta natus esset annos. Ita *Nic. Antonius* in *Bibl. Hisp.* T. II. p. 146.

de Zarate.

AUGUSTINI DE ZARATE *Historia del Descubrimiento y Conquista del Peru en el an 1555.* En Anvers 1555. En Sevilla 1577. fol. Et in *Bartius* *Hist. Prim.* T. III. *Italice* secundum editionem primam ab *Augustino Cravaliz*.... 8; itemque ab *Alphonso Ulloa*, Hispano, *Venet.* 1563. 4. *Franco-gallice* a *S. D. C.* Amsterd. 1718. II Voll. in 12. (Editio minime nova et correctior, ut titulus mentitur; praeter hunc enim nil mutatum.) Paris 1742. II Voll. in 12. — Auctor Carolo Imperatori et Hispaniarum regi a computatione seu ratiocinio gratiarum (*Contador de mercedes* Hispani dicunt)

nt) in Americam, quae ad meridiem est, ut las redituum publicorum discuteret, et reliqua eret, missus eo tempore, quo gliscente in dies larum seditione Peruvanae res erant turbatissimae. Cum vitae discrimine, quae curiose obsererat, litteris mandavit. Carvajalus enim, Gonzalvus Pizarri commilito, confocius scelerum nefariorum, a se atque a Pizarris commissorum, omniumque, qui historiam istam scripturi essent, necem incitatus est. Zaratus nihilo minus opus aggrediens, scriptumque regi suo, Philippo II, obtulit, illud comprobavit typisque mandari iussit. Iones Hispanae passim sibi contradicunt. Praeferunt tamen merito prima, quam auctor ipse curat. Operis, in septem libros distincti, ratio haec est. Franciscus Pizarrus, commutato cum Didaco Almagro consilio, Peruviam primum reperit (L. I.), impetrataque a Carolo V Imp. licentia, invasit occupavitque (L. II.), ab Inca rege, qui rerum ea tempestate in Peruvia potiebatur, victo, capto et iudiciali sententiae damnato. Mox orta inter Franc. Pizarrum et Did. Almagrum aemulatione (L. III.) bellicivile inter Hispanos ipsos exarsit, donec Almagrus a Ferdinando Pizarro, Francisci fratre, facto proelio victus capite truncaretur. Vinctum Did. Almagrus iunior (L. IV.) patris moribus vindicaturus, Franc. Pizarrum per sicarios interfici curat, nec tamen facinus fert inultum. Nam ipse a Vaca Castrensi, quem Imperator ex Hispania in Peruviam rebus componendis submiserat, proelio capitur, capiteque plectitur. Missus est (L. V.) Proregis titulo ab Imperatore in Peruviam Blasius Nonius (*Núñez*) Vela, a Gonzalvo Pizarro, alio Francisci fratre, qui dominatum incurrebat, profligatus, inque proelio occumbit.

Derique in Peruviam missus ab Imperatore Petrus Gasca, Ictus, nec nisi Praefidis titulo fultus (L. VI.) ad sanio-rem primum mentem Gon- salvum Pizarum revocare nititur: cum vero mitibus consiliis obtinere nihil posset, iusto tandem proelio (L. VII.) eum vincit, capite truncat, rem publicam componit, Peruviam Imperatori in solidum vindicat, a Proregibus deinde, quorum primus Antonius de Mendoza fuit, gubernandam.

Cf. *L'Europe savante* a. 1719. T. XI. p. 252—274.
Censor Garcilassonem de la Vega, mox commem-
randum, passim cum Zarato contulit.

Apollonius. LEVINI APOLLONII, *Gandobrugani Mittel-
burgensis*, de Peruviae regionis, inter Novi Orbis
provincias celeberrimae, inventione, et rebus in
eadem gestis Libri V. Ad Iacobum Claronium,
Maldegheminae ac Pitteminae Dominum. *Antwerp.*
1567. 8. *Theopistae a Nicolao Honiger in History der
Neuen Welt und Inseln.* Basil. 1582. fol. — Pro-
fessor in Academia Brugenfi erat Apollonius, vir
eruditus, et in rebus historicis haud vulgariter
versatus, ut ideo etiam maioris momenti sit hoc
scriptum; accedit, quod cum nullus ante ipsum
tanta diligentia tradiderit, qua ratione, quibus
ducibus, quo discrimine atque eventu rerum re-
perta sit et occupata Peruvia, et quibus deinde
initii irarumque caussis ea ipsa civili implicata
bello, multis Hispanorum stragibus permauerit,
laudi ipsius ingens adhuc addatur incrementum,
maxime cum totus incubuerit Americae historiis
enarrandis. Ipse post libri huius confectionem
Peruviam petere conatus est: in itinere vero diem
supremum obiit.

Cf. (STRUVII) *Bibl. antiqua* a. 1705. p. 369-382.

Fernandez. DIDACI FERNANDEZ *Primera y segunda Par-
te de la Historia del Perú.* En Sevilla 1571. fol. —
Auctor,

Auctor, teste Nic. Antonio, sive incolatu, sive etiam origine Palentinus, Hispana olim vexilla in Peruano regno adversus Franciscum Fernandez Giron et alios perduelles secutus miles, iussu Andreae Hurtado de Mendoza, Proregis, Marchionis de Coñete, quae per has turbas gesta sunt, conscripsit; quemadmodum et in patriam rediens ea etiam, quae a Gundisalvo Pizarro et sociis rebellibus, et contra eos patrata sunt, instante ad opus Francisco Tello de Sandoval, Indici senatus summi praefecto. Indici tamen huiusmet senatus decreto prohibitum est huius libri commercium et usus cunctis Americae incolis.

HIERONYMUS BENZONI de Peru et fortunatis insulis; in *Collect. Theodorici de Bry* P. VI. De Benzoni eiusque opere egimus Vol. III. P. I. p. 274 sqq. Benzoni.

Primera Parte de los Commentarios reales, que tratan del Origen de los Incas, Reyes que fueron del Peru, de su idolatria, leyes, y governo en paz y en guerra; de sus vidas y conquistas y de todo lo que fue aquel Imperio y su Republica, antes que los Españoles por el Inca GARCILASSO DE LA VEGA, Natural del Cozco, y Capitan de su Magestad. Dirigidos a la serenissima Princesa Doña Catalina de Portugal, Duquesa de Bragança etc. Con licencia de la Sancta Inquisicion, Ordinario, y Paço. En Lisboa 1609. fol. min. Continuatio sive pars altera hac epigraphæ ornata: Garcilasso de la Vega.

Historia general del Peru, trata el descubrimiento del y como lo ganaron los Españoles. Las guerras civiles que hubo entre Pizarros y Almagros, sobre la partija de la tierra. Castigo y levantamiento de tiranos: y otros sucesos particulares que en la Historia se contienen. Escrita por el Inca GARCILASSO DE LA VEGA etc. Dirigida a

la limpissima *Virgen Maria*, Madre de Dios y Señora nuestra. En Cordoua 1616. *) fol. min. Novam operis editionem curavit *Andreas Gonzalez Barcia*, quem saepius laudavimus, hoc indice: *Historia de las Antigüedades y Conquista del Perú, en que se contiene el origen de las gentes, y la conquista que hicieron los Españoles, con D. Francisco Pizarro. Por Inca GARCILAZZO DE LA VEGA*. Madrid 1730. II Voll. in fol. Pars prima reddita *Francogallice* a *Joh. Baudouin* hoc titulo, e quo simul operis argumentum elucet: *Le commentaire Royal, ou l'histoire des Incas Roys du Peru; contenant leur origine, depuis le premier Inca Manco Capac, leur Etablissement, leur Idolatrie, leurs sacrifices, leurs Vies, leurs Loix, leur Gouvernement en Paix et en Guerre, leurs Conquestes; les merveilles du Temple du Soleil; ses incroyables richesses, et tout l'Estat de ce grand Empire, avant que les Espagnols s'en fussent maistrés, au temps de Huascar, et d'Atahualpa. Ensemble une Description particulière des Animaux, des Fruits, des Minéraux, des Plantes, et des singularitez du País. Oeuvre curieuse, et tout à fait nécessaire à l'intelligence de l'Histoire des Indes. Escrite en langue Peruvienne **) par l'Inca GARCILLASSO DE LA VEGA, natif de Cozco; et fidèlement traduite sur la version Espagnolle, par I. BAUDOIN. Avec deux Tables fort amples, l'une des Chapitres, et l'autre des principales Matieres.* à Paris 1633. 4. Partem alteram idem popularibus suis tradidit hac inscrip-

*) Non 1614, nec 1617, nec 1619, ut alii volunt.

**) Error interpretis, inde forte natus, quod Garcilasso monumentorum testiumque Peruvianorum, quibus usus est, meminerit, atque dissertationem de lingua Peruviana operi praemiserit. Nam hoc ipsum lingua Hispana elaboratum.

: *Histoire des guerres civiles des Espagnols
es Indes, causées par les soulèvements des Pi-
et des Almagres au Pérou* etc. à Paris 1646.
s prima typis repetita *Amsterd.* 1704. II Voll.
mai. altera *ibid.* 1706. II Voll. in 12 mai.
rima *ibidem* repetita ac figuris Picarti egre-
: elegantissimis ornata a. 1737. II Voll. in 4.
m volumen partem archetypi primam e
ne Baudoini continet: alterum minime,
pectaveris, alteram archetypi partem sistit,
io prorsus diversa opera, nimirum eiusdem
ris historiam expugnationis Floridae, de qua
Vol. III. P. I. p. 347 egimus, atque *Henne-*
relationem de regione quadam Americae
ima, de qua *ibidem* p. 285 sq. videndum.
itur etiam versio Francogallica, *Paris.* 1744.
l. in 12 adornata, caeterum nobis ignota.
ce prodiit opus, studio *Rigaltii* Lond. 1688.
- *Theotisce*, et quidem pars prima, a G. C.
er, Nordhusae 1787. 8. (Interpres, quae
iperflua vel inutilia visa sunt, omisit). Au-
nobilissimus patrem Hispanum, matrem e
ria, et quidem ex Yncarum gente regia,
dam habuit, a quibus a. 1540, octo igitur
s post expugnationem Peruviae, ab Hispanis
n, prognatus erat. Eques Hispanus, cui
m *Garcilasso de la Vega*, eundem in Peru-
captivum sibi reddidit, religione litterisque
ianorum imbui iussit nomineque suo do-
. Anno aetatis vicesimo iunior ille Gar-
o Hispaniam petiit, militiam secutus, simul-
litterarum studia, historiam maxime coluit.
postea, gentis Peruvianae fata tradendo, fa-
i historici haud vulgarem nactus, licet stilo
me conto usus sit, resque multas a scopo
rrentes immiscuerit. Ratione vero historiae

Peruviana antiquae et novae omnes, qui praecesserunt, scriptores facile superavit.

Cf. BAUMGARTENII *Nachrichten von einer Hall. Bibl.* T. VII. p. 35 - 42.

de Arriaga. PAULI JOSEPHI DE ARRIAGA (Jesuitae et Missionarii inter gentes Americanas; in reditu ad Europam, ut provinciae suae Procurator Romam accederet, prope Habanam insulam naufragio desiderati) *Extirpacion de la Idolatria de los Indios del Piru y de los medios para la conversion dellos.* Lima 1621. 4.

d'Acuña. CHRISTOPHORI D'ACUÑA liber de flumine Amazonum, capite superiore laudatus.

Morisot. Sunt etiam, qui CLAUDIUM BARTHOLOMAEUM MORISOT inter scriptores de Peruvia referant, qui scripserit librum hac epigraphe: *Peruviana, seu Historia regni Peru.* Lugd. Bat. (s. potius Divioni) 1645. 4. Est vero historia turbarum, in aula Ludovici XIII, regis Galliarum, inter eius matrem et Richelium Cardinalem, agitata, nominibus fictis composita. V. de la Monnoie in *Additions au Menagiana* T. I. p. 100.

Escalona. CASP. DE ESCALONA ET AGUERO Arcae Limensis Gazophylacium regium Peruvicum administrandum, calculandum, conservandum. *Matriti* 1647. fol.

Brulius. JOACHIMI BRULII, *saeculae Theologiae Doctoris, Ordinis Eremitarum S. P. Augustini per Provinciam Coloniensem seu Belgicam Prioris Provincialis* †) *Historiae Peruanae Ordinis Eremitarum S. P. Augustini Libri octodecim*, non tantum rebus ibi per Augustinianos egregie gestis, ac praeclaris praeceptis exemplisque vitae secularis non minus quam Religiosae, sed ubere insuper et amoena veteris novaeque Peruviae noti-

Peruvianae antiquae et novae omnes, cesserunt, scriptores facile superavit.

Cf. BAUMGARTENII *Nachrichten von Bibl.* T. VII. p. 35 - 42.

de Arriaga.

PAULI JOSEPHI DE ARRIAGA (J) Missionarii inter gentes Americanas; ad Europam, ut provinciae suae Procu mam accederet, prope Habanam insular gio desiderati) *Extirpacion de la Idolat Indios del Piru y de los medios para la dellor.* Lima 1621. 4.

d'Acuña.

CHRISTOPHORI D'ACUÑA liber (ne Amazonum, capite superiore laudat

Morisot.

Sunt etiam, qui CLAUDIUM BAR MAEUM MORISOT inter scriptores de referant, qui scripserit librum hac ep *Peruviana, seu Historia regni Peru.* L (f. potius Divioni) 1645. 4. Est vero hist barum, in aula Ludovici XIII, regis G Inter eius matrem et Richelium Cardinal tatarum, nominibus fictis composita.

Monnoie in Additions au Menagierna T. I

Escalona.

CASP. DE ESCALONA ET AGUERO Limensis Gazophylacium regium Peruvi ministrandum, calculandum, conserv *Matriti* 1647. fol.

Brulius.

JOACHIMI BRULII, *sacrae Theolog storis, Ordinis Eremitarum S. P. Augu Provinciam Coloniensem seu Belgicam Prior vincialis* †) *Historiae Peruanae Eremitarum S. P. Augustini Libri oct non tantum rebus ibi per Augustinianos gestis, ac praeclaris praeceptis exemplisq secularis non minus quam Religiosae, se insuper et amoena veteris novaeque* F

ice referti, tractatur enim de origine
eorum moribus, regimine, religio-
nibus terrae, de eorum subiectione
s, ac de Hispanorum bellis civilibus
rebus quam plurimis, quarum bre-
ex exhibet. S. I. (forte *Antverpiae*).

— Libri operis octodecim capitibus
unt inscripti: I. de origine gentis, mo-
dine, religione et qualitatibus terrae.
tionem Peruviae per Hispanos. III. de
bellis civilibus. IV. de ingressu Au-
m in Peruviam. V. Duo prima Ca-
ug. in Per. celebratis. VI. de civitate
Augustinianorum in ea Monasterio
e origine, appellatione, situ, magnifi-
e et de genio civium agitur.) VII.
Peruviae tertium ab a. 1557 usque
VIII. Capituli quarti triennium. IX.
nti triennium i. e. ab a. 1563 usque
. Capitulum sextum. XI. Capitulum
ap. oct. XIII. de conversione Vilca-
Augustinianos, baptismo duorum In-
stasia unius, et utriusque tragica mor-
istri martyrio P. Didaci Ortiz, proto-
ruviae etc. XIV. Cap. nonum et de-
V. Cap. undec. XVI. de his, quae in
eruana contigerunt a. 1582 usque
quo tempore duo Capitula Provin-
rehenduntur. XVII. Cap. dec. quart.
dec. quint. Auctor, licet credulus
iracula saepius iactet, dignus tamen,
is oculatus, etiam in rebus Peruvia-

PARTICHUELO DE RIBADENEYRA de Ribade-
neyra
Viage desde que salio de Lima, hasta
Espana. Madrid 1657. 4.

ACA-

ruri, quae Romanorum tempore in Hispania cultae fuerant.

Reyjo. MICH. WEYJOO *Relation descriptive de la Ciudad y Provincia de Truxillo del Peru*. Madrid 1763. fol.

Analyse etc. *Analyse du Gouvernement des Incas du Peru*; in *Gazette litteraire* a. 1767. Febr. p. 353. sqq.

de Escalona. CASPARI DE ESCALONA *Gazophylacium regium Peruvicum*. Madriti 1775. fol.

Bayen. Herrn P. WOLFGANG BAYERS, ehemaligen Americanischen Glaubens - Predigers der Gesellschaft Jesu († Scheslitz in episcopatu Bambergenſi) *Reiſe nach Peru*. Von ihm ſelbſt beſchrieben. Herausgegeben von C. G. von Murr. Nürnberg 1776. 8. Et in eiusdem Murrii *Journal zur Kuſtgeſchichte und Litteratur* T. III. p. 113-326.

Non doctè quidem, at vero candide Bayerus, Bambergæ oriundus, perſcripſit, quæ in itinere, a. 1749. coepto annoque 1776. abſoluto, memoratu digna obſervaverat. Super Hiſpania adeo, ubi per annum integrum, et quod excurret, commoratus erat, profert nonnulla minus nota atque iucunda. De hodierno autem Peruviae ſtatu imperiique Hiſpanorum in America, de incolarum moribus, de commerciorum et metallifodinarum ratione, de odio hominum indigenarum erga Hiſpanos etc. talia narrat, quæ huic itinerario multos lectores conciliaverunt. Editor ſilum correxit, narrationes in vulgus notas reſecuit, notulasque adſperſit.

Idem *Murrius* l. c. T. I. p. 117. ſqq. et T. II. p. 277. ſqq. exhibuit ſpecimen linguae Aymarenſis, maxime vulgaris in Peruvia, hac inſcriptione: Concio de Paſſione D. N. J. C. in Lingua Aymarenſi Indica, in Miſſione Juliænſi in Regno Peruano publice prolata a P. Bayer etc. de verbo ad verbum Latine reddita.

CAPVT

CAPVT LI. SCRIPTORES DE REBUS PARA- QUARIIS.

FRANCISCUS DE HAMAL, *Jesuita*, vertit ex de Hamal.
Hispano sermone in Latinum Litteras annuas
provinciae Paraquariae S. J. ab anno 1635 ad
37; ac edidit *Insulis* 1642. Quibus iungendae
FRANC. LACKER S. J. Litterae annuae Pro- Lacke.
vinciae Paraquariae annorum 1635, 1636, 1637.
1640.

ADAMI SCHIMBERG S. J. Messis Paraqua- Schimberg.
nfis; seu Annales Paraquariae ab a. 1638. ad
43. *Monachii* 1649. 12.

NICOLAI DEL TECO S. DU TOIT (*Jes- Techo.*
tae, e Belgio Hispano oriundi, multos per annos
ssionarii in America) Historia provinciae Para-
ariae Societatis Jesu. *Leodii* 1673. fol. *An-*
te, hac epigraphe: *The History of Paraguay,*
cuman, Rio de la Plata, Parana etc. of the King-
dom of Chile by Nicolas de Techo, Jesuit, in Col-
lectione itiner. Churchilliana T. VI. p. 1-116.

FRANCISCI XARQUE *Insignes Missioneros de* Xarque.
Espana de Jesus en la Provincia de Paraguay.
Pampelona 1687. 4.

R. R. P. P. ANTONII SEPP und ANTONII Sepp et
EHM S. J. *Reisz-Beschreibung aus Hispanien in* Boehm.
Paraguay. In Druck gegeben von GABRIEL
PP. Nürnberg 1696. 12. *Passau* 1698. 8.
Solstadt 1710. 12. *Fortsetzung der Beschrei-*
gung der denkwürdigen Paraquarischen Sachen. ibid.
12. 12.

FLORENTINI DE BOURGES (*Jesuitae et de Bourges.*
ssionarii) *Voyage aux Indes orientales par le*
Paraguay, le Chili, le Perou etc. fait en 1711-
1714;

suitae Francogallici anonymi relatio ab his
suitarum res in Paraquaria gestas accu-
gnoscerere cupiunt, minime negligenda.

Account
etc. *Account of the Settlement, Commerce, &
of the Jesuites in Paraguai; adiecta veri-
glicae itinerarii Frezierii, de quo infra.*

Fernandez. IOHANNIS PATRICII FERNAND
*cion historical de las Misiones a los Indos, y
Chiquitos etc. Madrid. 1726. 4. Theotisci-
graphie: Erbauliche und angenehme Ges-
Chiquitos und anderer in Paraquaria ne-
Völker. Nebst zwey Anhängen: (Christi-
ACUÑA ausführlichen Bericht von dem
Strom, und (Ioh.) GRILLET Nachrichte
Landschaft Guiana, (Erstere) aus dem
und (die beyden letzteren) aus dem Fra-
Wien 1729. 8. Latine hoc titulo: Histori-
de apostolicis Missionibus patrum soci-
apud Chiquitos, Paraquariae populo
Hispano idiomate conscripta a P. Io-
Fernandez, dein ad typum promota a
nymo Herfan, Procuratore generali p
Paraquariae, utraque Societatis Iesue Soc*

conditis, ut et de hominibus, in iisdem vi-
us, studiose differitur.

DOVICI ANTONII MURATORI *Cristia-* Muratori,
felice nelle Missioni de Padri della Compagnia
fu nel Paraguai. In Venezia 1743. 1749.
. in 4. *Francogallice*, Paris. 1754. 8. *Theotisce*,
ae, Pragae et Tergestae 1758. II Voll. in
— Praeter ea, quae Muratorius coram e-
ionibus Principis de Santo-Bueno, plures per
Proregis in Peruvia, hausit, reliqua omnia
ur relationibus Iesuitarum, quas hi ipsi illi
serunt, v. c. epistolis, a *Cajetano Cattaneo*,
, ad fratrem *Iosephum*, Mutinae viventem,
i, in quibus iter e Portu Gaditano usque in
ariam institutum resque ibi a se et ab aliis
gestas exposuit.

Bibl. des Sciences T. III. P. I. p. 125 sqq.

TRI LOZANO *Historia de la Compañia de* Lozano
en la Provincia del Paraguay. En Madrid
II Voll. in fol.

TRI FRANCISCI XAVERII DE CHARLE- de Charle-
, *de la Compagnie de Jesus* († 1761) *Histoire* voix.
Paraguay. à Paris 1756. III Voll. in 4. Cum
geogr. ibid. 1757. VI Voll. in 8. Cum tabb.
. *Theotisce*, Norimb. 1768. II Voll. in 8. Cum
is tabb. geogr. *Anglice* 1769. II Voll. in 8.
i, cum animadversionibus et supplemento
1750 usque ad a. 1767). *Venet.* 1779. fol. —
or huius operis, aliis etiam ingenii monimen-
tus, potius defensionem laudesque societatis
arum, quam sinceram rerum ab iisdem in-
uaria gestarum historiam exhibuit. Tumul-
um adeo laborem impensum existimes. Ne-
itio quidem, nec index fontium, e quibus
r hauserit, adest. Historiam naturalem attigit
bl. hist. Vol. III. P. II. C solum-

solummodo fabulosaque immiscuit. Nec vero defunt memorabilia, quibus recte uti possis. Circumspectione igitur singulari opus est, si hunc scriptorem consulere velis. Omnia, quae tradit XXII libris disposita sunt, quorum novem priores partem primam constituunt. Liber primus sistit cum geographiam Paraquariae, tum eius historiam et cultum, praecipue urbium, quae *Buenos Ayres* et *Assumption* audiunt, ab anno quidem 1516 usque ad 1542. Libro secundo sequitur historiae continuatio usque ad a. 1549; tertio, usque ad 1573; ubi historia naturalis et descriptio regionum quarundam recens repertarum, earumque incolarum inserta. Liber quartus continet historiam ab a. 1580 usque ad 1602; quo nimirum tempore Iesuitae in istas regiones pervenerunt, atque domicilia prima coloniasve statuerunt. Quarum historia ab a. 1604 usque ad 1610 continuatur, maximeque narratur modus, quo populus iste ferox, quem *Guarani* vocant, a Iesuitis quodammodo mansuefactus, passimque parochiae, quas *Reduccion*es sive *Doctrinas* appellant, conditae sint. Liber sextus deducit historiam usque ad a. 1621; septimus, usque ad 1630, ubi martyriorum quorundam pompae; octavus, usque ad 1637; nonus, usque ad 1642, quo tempore coloniae istae Iesuiticae a Lusitanis et Hispanis infeste sunt petitae. Adiecta sunt volumini primo varia documenta. Secundae initium facit liber decimus, in quo auctor historiam persequitur usque ad a. 1624, narratque maxime *Sancti Bernardini* de Cardenas, episcopi Paraquariensis, qui Iesuitarum machinationes artesve in terris istis exsertas primus detexit, eamque ob rem cum in hoc opere tum alibi infestissime habitus. Libro undecimo et duodecimo idem argumentum usque

a. 1648 et 1660 continuatur. Decimus tertius occurrit usque ad a. 1680, traditque Iesuitarum triumphum in episcopum istum aliosque adversarios, ac bellum ab Hispanis contra Lusitanos in Africa, in quo Iesuitae colonis suis Hispanis cillum tulerunt. Libris tribus sequentibus Iesuitarum res gestae secundae et adversae, miracula, martyria etc. usque ad a. 1729 exponuntur. Pro XVII, quo pars operis tertia inchoatur, bellum civile, in Paraquaria ab Iosepho de Anquerra a. 1717 contra Iesuitas et Hispanos motum, historia exponitur. Libri duo sequentes continuationem et finem harum turbarum usque a. 1732 comprehendunt. Libro vicefimo prolatio Reductionum, querelae de Iesuitis Madriti factae, earumque examen, traduntur. Libri XI et XXII exhibent novos Iesuitarum triumphos atque progressus, usque ad a. 1747. Subiecta sunt documenta haud pauca, quibus societatis innocentia atque gloria vindicari debuit.

Latina, cuius meminimus, operis versio non minus multas habet additiones et animadversiones, utriusque appositae, partim superfluas, partim committuntur dignas; sed etiam historiae supplementum a p. 334 usque ad 383, libris quatuor comprehenditur. Exponuntur eadem ratione ac forma, quae in Iesuitarum usu est, fata Missionariorum, litesque Lusitanorum erga eosdem atque Hispanos, usque ad a. 1767. Adiecta sunt documenta, quae ad p. 600; in quibus eminent narratio de morte in Paraquaria ad lacum *des Xareyes*, defensio Iesuitarum contra finium constitutionem, transactio Hispanis ac Lusitanis a. 1750 transactam, atque defensio accusationum, a *Bernardo Ibagnasio*, ex Iesuitarum societate eiecto, expositarum. Versio Latina multis laborat vitis, passimque vix sensus

verborum erui potest. Tabulae geographicae, archetypo adiectae; desunt.

Cf. BAUMGARTENII *Nachrichten von merkwürdigen Büchern* T. XI. p. 76-82.

Goetting. gel. Anzeig. a. 1757. p. 381-384. p. 431-424. a. 1784. p. 675-678.

Carvalho.

Relation abrégée, concernant la République, que les Religieux, nommés Jésuites, des Provinces de Portugal et d'Espagne ont établie dans les Pays et Domaines d'outremer de ces deux Monarchies; et de la guerre, qu'ils y ont excitée et soutenue contre les Armées Espagnoles et Portugueses: dressée sur les Registres du Secretariat des deux Commissaires respectifs principaux et plenipotentiaires des deux Couronnes, et sur d'autres pièces authentiques. à Paris 1758. 8. à Amsterd. 1758. 8. à la Haye 1758. 8. (hac epigrapha: La République des Jésuites au Paraguay renversée etc.) Archetypum Lusitanum versionem Francogallicae e regione positum est. Illud auctorem habuit SEBASTIANUM IOSEPHUM DE CARVALHO, quem postea Iosephus Emanuel, Lusitaniae rex, Comitem OEYRAS et Marchionem POMBAL esse voluit. Versionem Gallicam Pineault quidam elaboravit. Theotisce existat in Sammlung der neuesten Schriften, welche die Jesuiten in Portugal betreffen (Francof. et Lips. 1761). Voll. II. p. 270 sqq. — Iesuitae in hoc libello facinorum maxime atrocium arguuntur. Illi ipsi mendaciorum et calumniarum plenum esse contendunt.

Cf. *Bibliothèque des Sciences* T. IX. p. 136-164.

Neueste
Denkwürdigkeiten
etc.

Neueste Denkwürdigkeiten der Jesuiten, oder merkwürdige Nachrichten von dem neuesten Zustand der Gesellschaft; in Briefen; nebst einer von den Jesuiten selbst verfertigten Landcharte von Paraguay; in

in

n *Sammlung der neuesten Schriften* etc. l. c. p. 398
99. Auctor, Lusitanus vel Italus, nobis ignotus.

Documentos tocantes a la Persecucion, que los Documentos.
Regulares de la Compañia de Jesus suscitaron contra
Don B. de Cardenas, Obispo de Paraguay. Madrid
768. 4.

Bevtrag zur Geschichte von Paraguay, und den Beitrag
Missionen der Jesuiten daselbst. Frankfurt u. Leipz. etc.
768. 8. Auctoris nomen fictum audit JUAN
EL CAMPO Y CAMBRONEROS, verum BERNHARDUS
NUSDORFER, cohortis Jesuiticae cen-
sario solertissimus.

Neue Nachrichten von den Missionen der Jesui- Neue Nach-
ten in Paraguay und von andern damit verbund- richten etc.
ten Vorgängen in der Spanischen Monarchie. Aus
dem Spanischen. Hamburg 1768. 8. Adiecta sunt
excerpta e causis iudicialibus, in Hispania con-
tra Jesuitas dictis; foedus, inter Hispanos et Lu-
tanos propter fines in America meridionali con-
stituendos a. 1750 ictum; delineatio geographica
mnium terrarum, a Jesuitis ubicunque occupa-
rum; Angli cuiusdam relatio de Paraquaria; at-
ue charta geographica a Danvillio exarata, ut
et *Johannis de Escandon*, Jesuitae, epistola ad P.
Marriellum de statu coloniarum Jesuiticarum in
Paraquaria; aliaque, quibus Jesuitarum res vel
pugnatur, vel defenduntur.

Description géographique, politique et historique Description
du Royaume de Paraguay, fondé par les Jesuites, etc.
imprimée à Venise et traduite en François par Mr.
Angeron, Capitaine d'Artillerie au Service de Polo-
ne. à Paris 1769. 12 mai. — Archetypi ratio nos
igit. Multa, Jesuitis contraria, insunt. De Para-
quariae historia naturali studio singulari exponitur.

JUAN DE ESCANDON und BERNHARD de Escandon
NUSDORFER, *der Gesellschaft Jesu Mitglieder,* et NUSDOR-
fer.

Geschichte von Paraguay. Aus Spanischen Handschriften übersetzt, nebst dem Criminal-Proceß wider die Jesuiten in Spanien. Frankfurt u. Leipz. 1769. 8. Idem liber esse videtur, qui paullo ante Hamburgi prodierat, quemque modo indicavimus.

Cf. Allgem. deutsche Bibl. T. XVII. p. 298 sq.

*Don Bernar-
do de Echavari.*

Don BERNARDO IBÁÑEZ DE ECHAVARI Reyno Jesuitico del Paraguay. Madrid 1770. 4. Italica hac epigraphe: Regno Gesuitico del Paraguay, dimostrato co' documenti più classici de medesimi Padri della Compagnia, i quali confessando mostarono ad evidenza la regia sovranità del R. P. Generale, con indipendenza, e con odio verso la Spagna. Lisboa 1770. 8 mai. Latine . . . Theotifca in le Breti Magazin T. II. p. 359 sqq. Altam melioremque editionem curavit A. E. Klausug, Professor Phil. Lipsiensis, sine nominis sui mentione, Coloniae s. potius Lips. 1774. 8. Recentior, minus bona, secundum versionem Latinam elaborata interpretatio Theotifca prodit Francof. et Lips. 1783 8. Francogallica Amsterd. 1780. II Voll. in 8 Cum tabula geogr. — Auctor, Jesuita Hispanus, olim superiorum iussu in Paraquariam devenit, ubi occasionem, rationem instituti Jesuitici penitus perficiendi, nactus, omnia, quae observavit, in urbe, quae Buenos Ayres audit, a. 1761 conscripsit. Sociorum agendi modus cum ei displiceret, votaue societatis Jesuiticae fidei erga regem postponeret, a superis societate eiectus, injuriis contumeliisque atrocissimis obrutus est. Tum in Hispaniam rediens, annua pecunia a rege illi ministratur, et Madriti diem supremum obiit. Postea descriptio eius regni Jesuitici in Paraquaria, inter alias eius chartas inventa, iussu regio in lucem edita est. Omnia fere, quae de regno isto narrat, hausta et confirmata sunt relationibus, instru-

structionibus et epistolis superiorum ordinis Jesuitici. Brevem introductionem, in qua origo coloniarum Jesuiticarum in Paraquaria describitur, sequitur computus reddituum annuorum terraeque proventuum. Tum accurate exponitur de forma regiminis, a Jesuitis in Paraquaria constituta, atque de imperio summo, quod Jesuitarum iuxta ibi exercuerat. Fusa denique agitur de norma ac praeceptis, quibus Jesuitae cum erga vicinos Europaeos, tum erga subditos suos usi sunt.

Le Voyage d'un Missionnaire de Cadix à Buenos-Ayres dans l'Amerique Espagnole; in Lettres d'un Missionnaire, Recueil XXX. à Paris 1773. 12. Anonymus Jesuita defendit socios suos.

MARTINI DOBRIZHOFFER, *Presbyteri, et Dobrizhoffer annos duo de viginti Paraquarias Missionarii, Historia de Abiponibus, equestri bellicosae Paraquariae natione, locupletata copiosis barbararum gentium, urbium, fluminum, ferarum, amphibiorum, insectorum, serpentium praecipuorum, piscium, avium, arborum, plantarum, aliarumque eiusdem provinciae proprietatum, observationibus. Viennae 1784. III Voll. in 8 mai. Theatrica ab A. Kreil. ibid. 1783-1784. III Voll. in 8 mai. — Multa quidem huic operi insunt, quae recte abesse possent, ut repetitiones unius eiusdemque rei, verborum superfluatorum luxus, iudes in primis Jesuitarum diffusae, eorumque descriptio, quae forte operis scopus primarius fuit: dignum vero nihilo minus, quod attente leatur plaussibusque condecoretur. Tradit enim narrationem accuratam et copiosam de populo, cuius alii antea vix meminerunt, qui vero numerosus (olim certe), bellicosus, formidandus, atque horribilibus singularibus maxime memorabilis est. Hispanis enim vicinis saepe Abipones terrores*

Iniecerunt caedibusque eos debilitarunt, usque in annum 1747, ubi illorum regi parere coeperunt. Volumine primo fuse differitur de Paraquaria generatim, de tribus provinciis, in quas est divisa, de locis praecipuis, de urbe Buenos Aires potissimum, de parva colonia S. Sacramenti, a Lusitanis condita, ab Hispanis vero ante aliquot annos occupata; de Jesuitarum¹ *Doctrinis* s. de *Terra missionum*; de Tucumania, secunda Paraquariae provincia, atque de duabus eius urbibus praecipuis, Corduba et Salta; de tertia provincia, Paraquaria, quo vocabulo omnis ista regio vastissima nomen traxit; de metropoli *Assumption*, aliisque urbibus et oppidis; de Paraquariae historia naturali, ubi auctor multa lectu scituque digna exponit. *Secundum* demum volumen sistit Abipones, inter quos auctor septem per annos versatus est, eorumque mores, ritus, linguam, morbos, rem militarem etc. Volumen *tertium* continet historiam Abiponum atque coloniarum religiosarum, a Jesuitis inter eosdem conditarum. Ordinem et concinnitatem cum in verbis, tum in sententiis, in hoc volumine vel maxime, desideramus. Tabula geographica, operi addita, a perfectione longe abest.

Cf. *Götting. gel. Anzeig.* a. 1784. p. 1817 - 1822. a.

1785. p. 25 - 37. p. 392 - 399.

Allgem. teutsche Bibl. T. LXII. p. 133 - 148.

(HERCHENHAHN) in *Meuselii hist. Litter.* a. 1784. XI. 409 - 418.

GUILIELMI ROBERTSONI, summi aetatis nostrae historici, consilium, descriptionem copiosam et accuratam rerum ab Jesuitis in Paraquaria gestarum exhibendi, de quo historia eius Americae (T. II. p. 389 sec. vers. Theot.) videnda, hucusque, quantum nos scimus, non perfectum est.

CAPVT

CAPVT LII

SCRIPTORES DE REBUS CHILENSIBUS ET PATAGONICIS, UT ET DE FRETO MAGELLANICO.

SECTIO I.

Scriptores de rebus Chilenfibus.

BAACI JANEZ *Historia regni Chiles.* Rotter. Janez.
dam 1619. 4. *en hollandois.* Ita Longletus T.
V. p. 159. Nec alibi quidquam de hoc libro
lagare licuit.

ANDRAE MENDEZ *Discursos sobre la Conti.* Mendez.
del Reino de Chile. Lima 1641. 4.

ALPHONSI DE OVALLE *Historia, y Relacion* de Ovalle.
del Reyno de Chile, y de las misiones, y ministerios
en el exercito la Compagnia de Jesus. Rom.
46. 4. *Italice* ibid. eod. fol. *Anglice* in Collect.
ier. Churchill. T. III. p. 1-146. — Auctor
ipso regno Chilensi natus, ibique allectus soda-
Jesuitarum, Romam veniens, Provinciae suae
ocurator, conscripsit librum istum, stilo quidem
udprobabili et admittis miraculis sic dictis rebus-
ie a Jesuitis gestis magnificis, memorabilia vero
tuque digna plura continentem. Auctor histo-
um Chilensem inde ab adventu Hispanorum in
ris istis usque ad a. 1643 deducens, mortuus
t Limae a. 1651.

DIDACI DE ROSALES S. J. *Historia general* de Rosales.
del Reyno de Chile. Tomo I. . . .

HENRICI BROUWER *Journal van de Reyse,* Brouwer,
daen by Oosten de Straet le Maire, naer de Kust
en Chili. Amsterd. 1645. 4. Iter factum a. 1643.
lura de hoc libro dare nequimus.

Texillo. **TEXILLO** *Guerra de Chile.* Madrid 164

Frezier. **FREZIER**, cuius relatio itineris in maris fratre et ad littora regni Chili etc. etiam huc tinet, primum a. 1716 in lucem edita, infra scriptores de mari australi excitabitur. Ibi qui alii huc referendi occurrent.

Vidaure. (**VIDAURE**) *Compendio della Storia geographica naturale e civili del Regno del Chile.* In Bol 1776. 8. Cum tabula geographica et decem aen. *Theotisce* a C. J. J. (i. e. *Christiano J. Jagemann*, Consiliario Vindobonensi) in Collect. itiner. Hamburgensi T. IV. (1782). Cum geogr. — Haec historia Chilensis recentior et superiores longe antecellit. Nam auctor, se diu in terris istis versatus, nil refert, nisi ipse observavit aut a testibus fide dignis ac Narratio eius, aequae utilis ac iucunda lectu, bus partibus absolvitur. Prior exhibet historiam regni Chilensis naturalem, plantas, animalia, tellura, notatu digniora. Posterior gentes indigenas, Araucos in primis secundum eorum linguam, religionem, rem civilem et militarem, etc. Narratur quoque historia moresque Ferociorum, qui terras istas occuparunt; describitur provinciae urbesque singulae etc. Tabula geographica, cum ichnographia urbis *Santiago* secundum observationes optimas et recentissimas confecta, ideoque, reiectis figuris zeneis non necessariis, versionem quoque Theotiscam subit. Interpres additiones, archetypo appendicis adiectas, locis singulis, quibus conveniunt texuit.

Havestadt. **BERNARDI HAVESTADT**, in *America meridionalis regno Chilensi* a Soc. Jesu *Missionarius* Chilidugú, sive res Chilenses, vel descriptio tum naturalis, tum civilis regni populi

is. *Monasterii* 1779. Tomi III f. Partes VII II. in 8. — Auctor, Jesuita, Christianifpagandi causa diu in regno Chilensi vifaxime in eo est, ut Europaeis tradat, quae quae Chilensis notitiam facere possint. in finem eius grammaticam et vocabulodicem tradit; addito, quem vocant, cate-, dialecto Chilensi, et quidem oratione et soluta. Pars demum septima recte huc da, quippe quae auctoris diarium, idque sat in itinere annorum 1751 et 1752 conscri-cum tabula geographica, exhibet: nec ta-lesunt res memoratu utique dignae. Au-1768, post commorationem annorum vi-regno Chilensi, in Hispaniam abactus, in-1770 in Italiam et in urbem circuli West-Monasterium, devenit.

Goetting. gel. Anzeig. a. 1779. p. 746 fqq.

ITONII MARIAE FANELLI iter Chilense Fanelli.
io multa ad historiam naturalem spectant);
leria di Minerva T. VII.

THANNIS IGNATII MOLINA *Saggio sulla* Molina.
naturale del Chili. In Bologna 1782. 8.
tabula geographica. *Theotifca* a J. D. Bran-
doctore medicinae Goettingensi, Lips. 1786.
Cum tab. geogr. — Praeter historiam
tem proprie sic dictam, maioreque intelli-
b, quam in libro proxime praecedente, expo-
iet digestam, auctor etiam geographiam illu-
atque de moribus ritibusque indigenarum
narrat. Tabula geographica eadem est,
a Vidaurus descriptioni suae adiecit; abesse
recte potuisset, certe a versione Theotifca.
trum Molina, e regno Chili parentibus Eur-
ropaeis

40 *Scriptores de rebus Patagonicis.*

repleta notitia, historiam patrie suae citissime delineavit et in lucem edere statuit.

Cl. Götting. pub. Astruc. a. 1764. p. 2070-2080.
historiographi universitatis Altdorfensis 2.
p. 276-292.

SECTION II.

Scriptores de rebus Patagonicis.

Byron. *The Narrative of the Hon. JOHN BYRON, touching an Account of the great Distresses suffered himself and his Companions on the Coast of Patagonia from 1760 till their Arrival in England 1761. Written by himself, and now first published. London 1762. 8. Edit. altera ibid. eod. 8. The also Norwich. 1769. 8. — Maxima libri per occupatam narrationem fidei et periculorum patet incredulitas, quae Byronicus cum populis huius latere Patagonico subiit. Terra tamen ipsa flentis et humida describitur, hominesque indigentes. Adiecta est descriptio urbis S. Jacobi in terra Chileni sine.*

Cl. Götting. pub. Astruc. a. 1769. p. 242-299.

In eisdem Byronicis diario itineris circa orbem nostrum peragatum a. 1764 et 1765 peracti, annoque 1767 in lucem editi, multa quoque de Patagoniis narrantur. Infra sermo de eo erit.

Cover. (1767) *Lettre au D. Maty sur les gens Patagoniens.* a Bruxelles (l. potius Paris) 1767. 12. *Traité* cum adiutamentis (a S. W. T. i. e. Sam. Gen. Tarnier, Duncticario). Götting 1769. 8. — Doctor iste Franco-gallus argumenta conquisivit, quibus Patagonicos mensuram corporis humani confectam superare, confirmare nititur. Interpres Theoticus idem copiosius probare studet. At scriptores alii sagaciores et recentiores satis superque

ulam istam de gigantibus Patagonicis refel-

Coyerii finis primarius per se eo tendere
, ut exemplo Patagoniorum adhibito do-
quo modo homines validi ac felices reddi
. Libellus igitur politici magis, quam hi-
argumenti esse videtur.

C. E. S. (i. e. JOH. CHRISTOPHORI Springer.

SPRINGER) *Physicalische Untersuchung,
Patagonische Riesen möglich, und die Er-
von davon wahr sind.* Leipzig 1769. 8. —

homines super naturam magnos, quales
res nonnulli, in Patagonia praesertim, fin-
nec existere posse, nec re vera in rerum
esse, certe nullam gentem huius modi in-
auctor ingeniosus demonstrare studet.

ENETY *Relation sur les Patagons; in eius-* Pernety.

Journal du Voyage fait aux Isles Malonines
(Berlin 1769. 8.) de quo infra. Quae Per-
in hac relatione de gigantibus in Patagonia
, a Ponso, cuius opus Vol. III. P. I. p. 248
ecensuimus, exhibitata et confutata sunt.

ROMAE FALKNER *Description of Patagonia* Falkner.

adjoining parts of South America, contain-

Account of the Soil, Produce, Animals, Va-

Mountains, Rivers, Lakes etc. of those countries,

Region, Government, Policy, Customs, Dress,

and Language, of the Indian Inhabitants, and

Particulars relating to Falklands Islands. Il-

lustrated with a new Map of the Southern parts of

the same. Hereford 1774. 4. Theotiste (a S. H.

W. Gothano). *Gothae* 1775. 8 mal. Cum

tabb. geogr. — Scriptor hucusque certe

antissimus de Patagonia s. de omni terra,

inde a flumine *la Plata* versus meridiem

nam constituit; utpote qui, Jesuita, natione

his, quadraginta, fere annos inter populos

pla-

plagae istius versatus erat, quod antea scriptorum hodoeporicorum fecerat. fatione sat ampla Hispanis consilia excitiam cum Anglis vel maxime colere pericula et incommoda ostendit, quae neant, si foedus istud, quod appellant, cum servare pergant. Introductione tabulae suae geographicae reddit, quae secundum Danvillii, Boltenii et Perneii elaboravit, additis mutationibus, e propi digenarum observationibus ortis. Capite sistit descriptionem soli et rerum naturae secundum geographiam, potissimum observat super flumine Plata; tertium idem argumentum continuat, et maxime de montibus, et fluviis memoratu dignis multa nova et de *Terra del Fuego* ac de insulis. Capite quarto agitur de incolis, praecipue Maluchis et Puelehis; quinto, de eorum ne, forma regiminis, ritibus; sexto, de linguis, quo in argumento vero philosophi non praestitit.

Cf. (HALLERUS) in *Götting. gel. Anzeiger* Zugabe p. 497-501.

(SPRENGELIUS) in Gattereri *hist. Jovis* p. 5-17.

SECTIO III.

Scriptores de freto Magellani

Winter. JOH. WINTER *Voyage into the through the Streight of Magellan, begun repassed the said Streight; in Hakluyt Voll. III.*

Voyage etc. *Voyage made to the Streight of Magellan*
ibidem.

GUIL CORNELII SCHOUTEN *van Hoorn*, Schouten.
Journal van de Reyse gedaen in de Jaaren 1615,
 1616, 1617 *door de Straet Magellanes.* Am-
 erd. 1617. 4. *Francogallice* ibid. 1617 4. ibid.
 706. II Voll. in 12. et in *Recueil de Voyages de*
Comp. des Indes Orient. T. IV. p. 531 fqq.
neotifcs, Arnhemii 1618. 4. *Latine*, Amst. 1619. 4.
 pitome in Collect. itiner. Berol. T. XI. — Iter
 periculosissimum circa totum orbem terraqueum
 eodem tractatum: maxime tamen auctor in de-
 scriptione freti istius commoratus est.

Relacion del Viage, que hizieron los Capitanes de Nodal.
ARTOLOME GARCIA DE NODAL, y **GON-**
SAO DE NODAL, *Hermanos, al descubrimiento*
del Estrecho nuevo de S. Vicente, y reconocimiento
del de Magallanes. Madrid 1621. 4. — Barth.
 Ibarrias de Nodal, cum fratre Gundisalvo, Gallae-
 , Ponti-Veterenses, post facta stipendia multa,
 renueque navatam regi suo diu operam in nau-
 ca milita, expeditionis novae duces ad regio-
 em Magellanicam navigaverunt; a qua reversi,
 quicquid actum fuisset, in litteras diaria ratione
 miserunt. Expeditio ipsa annis 1618 et 1619 un-
 decim mensium spatio facta est.

Descriptio omnium, quotquot in hunc usque ^{Descriptio}
 iem per fretum Magellanicum institutae sunt, na- ^{etc.}
 gationum, accessit *Antonii de Herrera* Descri-
 ptioni Indiae occid. a *Barlaeo* Latine redditae
 75 fqq. v. de hoc libro supra Vol. III. P. I.
 . 232.

FRANCISCI SEYXAS Y LOVERO *Description* ^{Seyxas y}
geografica y derrotero de la Region Austral Ma- ^{Lovero.}
ellanica. Madrid 1690. 4.

Captain wood's Voyage through the Straights Wood.
of Magellan; in Guil. Hackii Collection of original
Voyages (Lond. 1699. 8.) p. 62 fqq. *Francogal-*
lice

lice in Guil. Dampierii *Newnan voyage autour d monde.* à Amsterd. 1701 sqq. in 12. Iter factum annis 1669 et 1670. Auctor varia historiae naturalis memorabilia moresque accolarum fredi Magellanici exponit.

Froger. FROGER, de cuius itinerario supra Vol. II P. I. p. 328 sqq. exposuimus, a. 1696 fretum pernavigavit, postea descripsit, et in tabella geographica distincte delineavit.

Description etc. *Description du Detroit de Magellan, du Brasil des isles Antilles.* à Amsterd. 1715. 12.

Quiroga. JOSEPHUS QUIROGA, Jesuita Hispanus, ite per fretum fecit a. 1745. Cuius et focii P. JOSEPHUS

Cardiel. PHILIP CARDIEL observationes, lectu utique dignae, publici iuris fecit P. LOZANO. Nobis hae solummodo innotuerunt e Collectione itiner. Prevotiana T. XVI.

Sarmiento de Gamboa. PETRI DE SARMIENTO DE GAMBOA *Viaje al Estrecho de Magallanes.* Madrid 1769. 4.

CAPVT LIIL

SCRIPTORES DE REBUS BRASILIENSIBUS.

Scriptores de fluvio Marañon s. Amazoni supra capite XLIX recensitos, huc referantes. Et quidem primo loco e collectionis huiusmodi volumine tertio:

1. HAWKIN'S *two voyages to Brasil* 1530- Hawkia.

2. RENIGER'S et THOMAE PORREY'S *to Brasil* 1540. Reniger. Porrey.

3. SEY'S *Voyage to the Baya in Brasil* 1542. Pudsey.

4. HARE'S *Voyage to Brasil*. 1580. Hare.

5. DUBI LANCASTER *Voyage to the down of Fernambuc in Brasil* 1594. Lancaster.

6. *from the coast of Brasil to the river of*

7. *from the river of Plate to the Streight of*

8. *to the river of Plate in the companie of*

9. *Drake's Voyages up the river of Plate* 1582. Drake.

10. *er, which declareth the Situation of the coast from the isle of St. Caterina of the river of*

11. *d all along up within the said river etc.*

NUEL DE MORAIS, Lusitanus, scripsisse de Morais.
accurate, nobis alias ignotus, de rebus Brasiliensibus. Ita Nic. Antonius in Bibl. Hisp. T. I.

rhafftige Historia vñd Beschreibung eyner Seden, offt der Wilden, Nacketen, Grimmigen fresser Leuthen, in der Newen Welt America. Vol. III. P. II. D *rica*

rica gelegen vor und nach Christi Geburt im Land zu Hessen unbekant, bis auff diese 2 nachst. vergangene jar, da sie HANS STADEN von Homburg aus Hessen durch sein eygene erfahrung erkant, und jetzt durch den truck an tag gibt — mit cynser vorrede D. Joh. Dryandri, genant Eychman, Ordinarii Professoris Medici zu Marburgk. Francof. ad Moen. 1556. 4. Marburgi 1557. 4. Cum multis figg. ligno incis. Et in Dieter. de Bry America P. III. p. 1 sqq. — Auctor, novem per menses captivus inter nationes Brasiliae feras, fata sua earumque mores candide enarrat. Dryander, anatomiae olim peritus, stilum correxit.

de Lery.

JOH. DE LERY *Histoire d'un Voyage en la terre du Bresil, autrement dite Amerique. Contenant la navigation, et choses remarquables, veües sur mer par l'auteur. Le comportement de Villegaignon en ce pais là. Les mœurs et façons de vivre estrangers des Sauvages Americains: avec un colloque de leur langage. Ensemble la description de plusieurs Animaux, Arbres, Herbes et autres choses singulieres, et de tout inconnues pardeça: dont on verra les sommaires des chapitres au commencement du livre.* à la Rochelle 1578. 8. — Seconde edition, redüe, corrigée et augmentée par l'Autheur à Geneve 1580. 8. Cum figg. — Troisième edition, revue et corrigée, tant de figures, qu' autres choses notables sur le fait de l'auteur. *ibid.* 1594. 8. Cum figg. — Quatrième edition. *ibid.* 1600. 8. Cum figg. — Laudatur etiam editio archetypi *ibid.* 1677 curata. Latinam versionem auctor ipse, rogante Guiljelmo, Landgravio Hassiae, elaboravit, eamque amplificavit. Cuius versionis editio prima, nunc quidem rara, prodiit *Genevae* (exempla libri adsunt sine loci mentione) 1586. 8. Cum figg. ligno incis. *ibid.* 1594. 8. Cum figg. Theotiste in Dieterici.

rici de Bry America P. III. p. 93 sqq. Cum
gg. — Auctor, e ducatu Burgundiae oriundus,
se narrat, *Nicolaum Durantium*, equitem Meli-
ensem, cui cognomen additum erat *Villagagno**),
nam in Gallia conditionem aegre ferentem, a.
1555 decrevisse, non modo longinquam in ter-
ram discedere, ubi puritatem Evangelicam libere
complexus Deum coleret: verum etiam iis sedem
ponere omnibus, qui, ut proscriptiones evitarent,
confugere vellent; eundem addidisse, se mira-
tudinis de eius Americae partis, quae Brasilia
dicitur, pulchritudine atque ubertate; libenter, ut
ibi sedem poneret votique compos esset, eo pro-
fecturum esse; eum hac dissimulatione hominum
quorundam illustrium, praesertim Casparis Coli-
ii, maris in Gallia praefecti, animos sibi concis-
asse, hacque ratione a rege Henrico II duabus
navibus et pecunia instructum fuisse; eundem an-
no 1555 mense Maio mare ingressum, Americam
novembri tenuisse; cum suos in terram exposuis-
set, illum de munienda rupe, quae ad ostium
fluminis, qui ab Americanis *Ganabara* dicitur, cogis-
se; litteris postea ab ecclesia Genevensi petiisse,
ut sibi ministri verbi divini mitterentur; quatuor-
decim, inter quos Lerus ipse, a. 1556 eo se con-
tulisse, sequenti demum ad Brasiliam appulisse.
Capitulis XXII auctor narrat, quae itineris causa
erit; quae in ipso itinere, pisces vel maxime,
observaverit; qualis circuli aequinoctialis, tempe-
ratum, ventorum ratio fuerit; quae fata subierit;
non modo Villagagnio se gesserit, a religione Re-
formata defecerit, crudelitatem erga homines bar-
baros et iniustitiam erga Lerium eiusque socios

D 2

exer-

*) Ille ipse, qui antea Caroli V Imp. expeditioni in
Africam ad Argieram interfuerat, eamque Latine de-
scripsit.

exercuerit; quo modo eosdem de se et ex insula castelloque suo dimiserit, in continentem exegerit, et qua ratione ibi menses duos vixerint et apud indigenas familiariter commeaverint. Tunc describit sinum Ganabarae, insulam castellumque Colnii, a Gallis exstructum, atque insulas adiacentes; ingenium, robur, staturam, nuditatem, ornamenta corporis virorum et foeminarum Brasiliensium, apud quos annum fere est commoratus; porro radices et milium, e quibus Brasilienses farinam conficiunt, qua in panis utuntur locum, eorumque potionem; feras postea, serpentes, aves, insecta, pisces, arbores, herbas et fructus (ubi notandum, hunc librum esse primum, in quo vocabulum *Ananas* occurrat); bella, proelia, fortitudinem et arma Brasiliensium; quo modo captivos suos tractent, quibusque caerimoniis in iisdem mactandis et devorandis utantur; quid nomine religionis apud barbaros Americanos veniat, et quam crassa Dei ignorantia apud eos obtineat. Adduntur memorabilia de coniugio, polygamia et consanguinitatis gradibus, quos Brasilienses observant, de liberorum educatione, de legibus, de humanitate erga hospites, de lacrymis ac fictis sermonibus, quibus hospites in ipso ingressu a mulieribus excipiuntur, de cura, quam morbis suis adhibent, de discessu ab America a. 1558 facto, de naufragiis aliisque periculis, quae auctor cum sociis, in Galliam redeuntibus, evasit. Caput XX colloquium cum Brasiliensibus habitum, Brasiliice ac Latine conscriptum, sistit. — Caeterum liber in qualibet lingua prohibitus est in Indice librorum prohibitorum Romano.

Cf. J. G. W. DUNKELII *hist. crit. Nachr.* etc. Vol. II. P. I. p. 108 sqq. ubi verò nonnulla corrigenda.

PETRI DE MAGALLAENS GANDAVO (Lusitani) *Historia da Provincia de Santa Cruz, a que vulgarmente chamamos Brasil*. Lisboa 1579 4. de Magellaens Gandavo.

HULDERICI SCHMIDELII vera hutoria adstrandae cuiusdam navigationis in Americam, et novum orbem iuxta Brasiliam et Rio della Plata, ab anno 1534 ad a. 1554, ab ipso Schmielio Germanice descripta, postea Latine reddita. oribergae 1599. 4. Cum figg. Quo tempore archetypum Germanicum in lucem prodierit, inagare nequimus, nec de versione Latina rationem addere possumus. Cf. supra Vol. III. P. I. p. 280, bi libri epigraphae non satis accurate exhibita. Schmidel.

ANTONII DE SAN ROMAN DE RIBADEYRA *Historia general de la India Oriental etc.* supra Vol. II. P. I. p. 34 sqq. commemorata, multum habet de rebus gestis Lusitanorum in Brasilia. Ribade-neyra.

CLAUDYI D'ABBEVILLE *Histoire de la Mission des Capucins de l'isle de Maragnon en Brasil*. Paris 1614 8. d'Abbeville.

EDUARDI GOMEZ (Lusitani) *Alegacion en favor de la compania de la India Oriental, y comercios ultra marinos, que de nuevo se instituyò en el Reyno de Portugal*. 1622. 4. Gomez.

THEODORICUS RUYTER exhibuit Descriptionem Brasiliae, Guineae, et aliorum populorum sub Tropico Cancris habitantium, Belgice compositam, atque *Flessingae* 1623 in 4 typis expressam, caeterum nobis ignotam. Ruyter.

SIMONIS ESTACII DE SILVEIRA, (Lusitani) *Relacion de las cosas del Marañon*. Lisboa 1624. fol. Liber, cuius inscriptio solum nobis innotescit, forte referendus inter relationes de flumine Maragnonio supra recensitas. de Silveira.

BARTHOLOMAEI GUERRERO (Jesuitae Lusitani) *Jornada dos vassallos da Coroa de Portugal pera* Guerrero.

se recuperar a cidade do Salvador na Bahia de todos os Santos, tomada pelos Holandeses, a oita de Maio 1624 et recuperada ao primeiro de Maio de 1625. Lisboa 1625. 4.

Alden-
burgk.

JOH. GREGORII ALDENBURGK *West-Indianische Reise und Beschreibung der Belagerung und Eroberung der Stadt S. Salvador in der Bahie von Todos os Santos in dem Lande von Brasilia, welches von A. 1623 bis 1626 verrichtet worden. Coburg 1627. 4.*

de Vargas.

THOMAE TAMAJO DE VARGAS (Matritensis, regii Chronographi Indiarum † 1641) *Restauracion de la Ciudad del Salvador y Baia de Todos Santos en la provincia del Brasil por les armas de D. Felipe IV, Rey de España. Madrid 1626. 4.*

Beschrei-
bung etc.

(Anonymi) *Beschreibung von Brasilien; in Dieter, de Bry America P. XIII. p. 53 sqq.*

de Quelen.

AUGUSTI DE QUELEN *relation de l'état de Pernambuco. à Amsterd. 1640. 4.*

van Haarle-
f. Barlaeus.

CASPARIS BARLAEI (*Antwerpiani, Rhetoris, Philologi, et carminum scriptoris, primum Lugdunensis, dein Amstelaedamensis* † 1648) *Rerum per octennium in Brasilia et alibi nuper gestarum, sub Praefectura illustrissimi Comitis J. Mauricii, Nassoviae etc. Comitis, nunc Vefaliae Gubernatoris et equitatus foederatorum Belgii ordinum sub Auriaco Ductoris, historia. Amstel. ex typographeio Joannis Blaeu 1647. fol. mai. Cum chartis et figuris elegantissimis. Haec editio rarioribus libris adnumeratur, quia maxima exemplorum pars flammis absumta *). Secunda prodit Clivis 1660. 8. Cum figg. aen. Accesserunt GUILIELMI PISONIS, Medici Amstelaedamensis, tractatus: 1. de aëribus, aquis et locis in Brasilia. 2. de arundine saccharifera. 3. de melle silvestri. 4. de radice altii*

*) Cf. Clemenr Bibl. T. II. p. 430.

f Mandihoca. *Theotifca* (ab *Opitio*) *Clivis*
9. 8. Cum figg. — Historia quidem, titulo
cata, maximam operis partem constituit: in-
tamen etiam multa, quae ad Brasiliam, maxi-
partem, a Belgis olim occupatam, eiusque in-
is noscendos faciant. Ita Barlaeus praemittit
briae brevem terrae descriptionem; inserit pas-
narrationes de moribus populorum ibi viven-
n; relationem de Belgarum expeditione a. 1640
tra Lusitanos in Angolae regno Afro suscepta,
le urbe S. Pauli Loandae, de Tapujarum gente,
riora Brasiliae incolente, Lusitanis valde infe-

Occasione profectionis *Henrici Brouweri* in
len describitur haec Americae australis pars sat
ole; exhibetur adeo catalogus vocabulorum
lensium. Nec contemnendae sunt tabellae
graphicae urbiumque ichnographiae, quas Co-
iste Mauritius, cum inde ab a. 1637 usque ad
4 in Brasilia commoraretur, confici iusserat.
ectum est in fine poema, inscriptum: *Mauri-*
re:ax etc. Barlaeus in historia conscribenda
ur stilo grato ac facili, quo lectores ad se attra-

„Ipse nihil dabo, inquit, adulationi, cuius
ulas posthabeo, nec odio ullius detraham de
ero, ne pari odio convincar falsi. Qui com-
uratione curae ingeniique eadem scribere vo-
nt, eloquentiam adhibeant. mihi simplici nar-
tione et ex rerum fide haec tradidisse, sufficiet.
liquot retro seculis gestas scribas confidentius,
motis autoribus et testibus. mihi in eorum
culis vivitur et scribitur, qui haec aut gefferunt
si, aut gestis interfuere. Quantum chartis pu-
icis creditur a veri studiosis, tantum mihi, nec
ltra, credi cupiam. nec enim vagis oculis ufur-
ata, sed scripta domi a tranquillis et sedatis men-
bus referam. In maximo rerum cumulo et

„chartarum immensis fascibus, ut harum rerum
 „curiosis longae inquisitionis labor absit, utar de-
 „lectu et ea brevitae, quae nihil magnum et me-
 „morabile factis subducat. minuta persequi super-
 „vacaneum credidi. anxia sedulitas sedulitatis er-
 „ror est, et rei summae tantum decedit, quantum
 „minus necessariis impenditur.“

Piso et
 Marggravius a Joh.
 de Laet
 editi.

Historia naturalis Brasiliae, in qua non tantum
 plantae et animalia, sed et indigenarum morbi et
 mores describuntur, et iconibus supra 500 illu-
 strantur. *Lugd. Bat. et Amstel.* 1648. Ita se ha-
 bet prior titulus aeri incisus; posterior ita: GUIL-
 PISONIS de medicina Brasiliensi libri IV. de aere,
 aquis et locis, de morbis endemiis, de venenis
 et antidotis, de facultatibus simplicium. GEOR-
 GII MARGGRAVII DE LIEBSTADT, Misenensis,
 historiae rerum naturalium Brasiliae libri VIII;
 cum appendice de Tapuyis et Chilenibus,
 JOANNES DE LAET in ordinem digessit, annota-
 tiones addidit et varia ab auctore omissa supplevit
 et illustravit. *Lugd. Bat. et Amstel.* 1648. fol.
 Editio altera *Amstel.* 1658. fol. *Belgicae Amsterd.*
 1694. 8. — PISONIS liber primus subiunctus
 quoque editioni Clivienfi historiae Barlaeanae,
 modo commemoratae. — Ambo, et Piso et
 Marggravius, medicinae et historiae naturalis cul-
 toribus scriptores sunt aestumatissimi: nos illorum
 meminimus, quia quoque haud pauca de gentium
 Brasiliensium moribus et ingeniis tradunt.

van den
 Broeck.

MATTHAEI VAN DEN BROECK *Journal,*
ofte historiaelſe Beſchrijvinge van 't geen hy ſelfs ge-
ſien ende waerachtigh gebeurt is, wegen 't begin en
de Revolte van de Portugeſe in Braſil, als mede de
conditie en het overgaen van de Forten aldaer. *Am-*
ſterd. 1651. 4.

B. MORISOT *Recueil des relations du Bre-* Morisot.
V. supra Vol. III. P. I. p. 204. FRAN-
CAUCHE relatio, ibidem indicata, huc Caucha.
referenda.

UARDI DE ALBUQUERQUE CUELLO *Me-* de Albu-
diarios de nueve años, empezando desde el de querre
XXX. Madrid 1654. 4. — Auctor, Lu- Cuello.
is, Eques militiae Jesu Christi, Marchio de
et Pernambuci in Brasiliae regno Comes,
a IV, regis Hispaniarum, Cubicularius, ei-
us olim in Lusitaniae regno a consiliis Sta-
tum suam adornans, militiamque, quam diu
integre tamen ac fideliter, hunc librum
scripsit in magnam laudem Lusitanae gentis.
Est in eadem Matritensi curia a. 1658.

valeroso lucidemo e triumpho de liberdade, pri- Calado.
te, de trata se da restauração de Pernambuco
expulsão dos Olandeses do estado do Brasil; pel-
F. MANOEL CALADO, *da Ordem de Sam*
Lisboa 1668. fol. Lengletus, cui hunc
debemus, apponit more consueto: *Ouvra-*
jeux.

MONIS DE VASCONCELLOS (Jesuitae Lu- de Vascon-
Noticias curiosas e necessarias das cousas do cellos.
Lisboa 1668. 4.

INOLDI VON OVERBEECK *Beschrijvinge* v. Over-
asual der Portugijzen in Brasil. Amsterd. beeck.
4.

MANUEL DE FARIA Y SOUSA, teste Nico- de Faria y
ntonio, reliquit quidem *Americam Lusitanam* Sousa.
volumine, quo inventionem descriptionem-
brasiliae, resque ibidem a Lusitanis gestas,
scripsit, eadem fere ratione, qua *Asiam Lusitanam*,
a retulimus Vol. II. P. II. p. 35. Lengletus
alique eiusdem meminerunt, quasi a. 1674
expressae: at merito de veritate huius affir-

mationis dubitandum, cum bibliographi fide digniores, v. c. *Niceronus* in *Memoires* etc. T. XXXVI. p. 388 sqq. de hac re taceant.

- de Brito. FRANCISCI DE BRITO, *Freyre* *), Nova Lusitania; *historia da guerra Brasílica; Decada prima desde 1624 hasta 1638 Viage da armada da companhia do commercio e frotas do Estado do Brasil; a cargo do general Franc. de Brito, Freyre, e año 1655 et 1656.* Lisboa 1675. fol.
- Richshofer. AMBROSII RICHSHOFFER *Brasilianische und Westindianische-Reise-Beschreibung.* Straßb. 1677.8.
- Raphael de Jesus. RAPHAELIS DE JESUS, *da Ordem de S. Benito, Castrioto Lusitano, parte prima, entragista e restauração de Pernambuco, e das capitánias adjacentes, varios e bellicos successos entre Portuguezes e Belgas, desde el anno de 1624 a té 1654.* Lisboa 1679. fol.
- Noticia etc. *Noticia e justificação do titulo, e boa fé com que se obrova nove colonia do Sacramento nas terras da capitania de S. Vicente.* Lisboa 1681. fol.
- Nieuhof. JOH. NIEUHOF *gedenkwertdige Brasilianische Zee- en Lant. Reize.* Amsterd. 1682 fol. Cum figg. aen. Epitome in Collect. itiner. Berol. T. XI.
- di S. Teresa. JOH. JOSEPHI DI S. TERESA, *Carmelita scälzo, Istoria delle guerre del regno del Brasile, accadute trà la corona di Portogallo e la republica di Olanda; con le Carte e Piante.* P. I et II. Romae 1698. II Voll. in fol. Cum figg. aen. — Auctor operis, raro obvii, narrat, quae in Brasilia inde ab a. 1626 usque ad a. 1654 a Belgis et Lusitanis gesta sunt. Plenior igitur est Barlaeo. In praec-

*) i. e. *Frater* quo vocabulo denotatur, auctorem fuisse socium ordinis cuiusdam monastici ex ordine mendicantium. Alii crediderunt, *ro Freyre* esse nomen proprium, indeque crearunt FRANCISCUM DE BRITO FREYRE.

relatione asserit, nihil se in medium protulisse, quod diligenter contulerit cum relationibus illis, qui gestis interfuerint, aut exactissime saltem ex fide dignis monumentis res gestas describunt. Tabulas quoque geographicas totius Brasiliae exhibet, ad illarum formam concinnatas, quae in bibliotheca Cardinalis Petri Ottoboni regebantur. Ipsum librum in duas partes divisit, utrumque septem libris absolvitur. Et in primo quidem libro partis prioris occasionem deprehendit, qua reperta olim fuerit Brasilia. Subiungit quoque regionis copiosam descriptionem geographicam, et miram eius fertilitatem praedicat. Sequitur ipsa historia seditionum, turbarum et bellorum inter Lusitanos ac Belgas ibi ortorum.

Acta Erud. a. 1699. p. 293-300.

ROGERUS, anonymus in *Description du de- Froger.*
rois de Magellan, du Bresil et des isles Antilles,

KIND et KINDERSLY supra laudati, atque Atkins.
 KINDERSLY. Frezier.

BERNARDI PEREIRA DE BERRIDO *Annuaire* Pereira de
de l'Estado do Maranhão. Lisboa 1749. Berrido.

Auctor ipse multos per annos praefectus provinciae Brasiliae Maranhão s. Mar-
 tinae, diligenter notavit et conscripsit, quae a
 praefecto isto, quo Lusitani hanc provinciam oc-
 cupaverunt, usque ad annum 1718, ibidem gesta

A genuine Account of the present state of the Dia- Account
mond Trade in the Dominion of Portugal, Lond. etc.

34. 4. *Beschreibung des Portugiesischen Amerika vom* Cudena et
 (STRO) CUDENA; ein Spanisches Manuscript in Leiste.
 der Wolfenbüttelschen Bibliothek, herausgegeben vom
 Hofrath LESSING; mit Anmerkungen und
 Karten begleitet von CHRISTIAN LEISTE,
 Rektor

istam, at accuratam Brasiliae geographiam composuerat in gratiam Comitis *de Oliv* lippi IV, regis Hispaniarum, ministri super hac descriptione geographica Lectiones conscripsit bonae frugis plenas, quae libelli partem occupant. Desumpta scriptoribus optimis, nobisque Brasiliae phiam historiamque naturalem sistunt, quae in Germania nostra non habueramus. Ii vero iisdem nunc iure meritoque annotati *selmi Eckarti*, Jesuitae hucusque viventis, res per annos in Brasilia missionarii munus quas debemus studio CHRISTOPHORI PHILI DE MURR. Is enim in libro supposito et inscripto: *Reisen einiger Missionariis Gesellschaft Jesu in Amerika* p. 451 - 614

Eckart. *Des Herrn P. ANSELM ECKART, ehemals bispredigers der Gesellschaft Jesu in der von Pará in Brasilien, Zusätze zu Pedro Beschreibung der Länder von Brasilien, und Rectors Christian Leis Anmerkungen in Lessingischen Beytrage zur Geschichte und*

Scriptores de rebus Brasiliensibus. 62

Inserlesene Bibliothek der neuesten deutschen Litteratur. T. XX. p. 136-147.

meine deutsche Bibl. T. XLIII. p. 211-214.

SCHINGII wöchentliche Nachrichten a. 1780. 178 sqq.

SELII histor. Litteratur a. 1781. P.I. p. 44-48.

ROLI FRIDERICI SCHEIBLER (verbi divi Scheibler,
nistri Hausfeldensis in Pomerania Borussia)
*Reise der von den Evangelischen in Frankreich
genommenen Seereisen und Kolonie-Anstalten in
Amerika (rectius: in Brasilia).* Dessau und
1783. 8 mai. — Omnia fere auctor hau-
erit, nonnulla e Stadenio, neglectis sub-
stantioribus, additis vitiis haud paucis.

Allgem. deutsche Bibl. T. LXVI. p. 176 sqq. Idem
i recensibus repetitur *ibid.* T. LXX. p. 210 sqq.

et Scrubbes. 1. V. *maica*; in *Philos. Transactions*
37. 41.

Description
etc. *Description de l'Isle de Jamaïque, et
les, qui possèdent les Anglois dans l'An
Thomas, des Observations faites par le Sr. TH
verneur de la Jamaïque, et autres perso
in Recueil de Voyages en Afrique
Paris 1684. 4.*

Observa-
tions etc. *Some modern Observations upon J
its natural History, Improvement in T
of Living etc. By an English Merc
1727. 8.*

History etc. *History of Jamaica. London 17
figg. aen. Francogallice Londini s.
1751. II Voll. in 12. Cum figg. a
ctor anonymus ipse insulam min
hunc librum, occasione belli, a
Anglos et Hispanos exorti, e vari
compilavit. Minus extra Britanniam
sunt, historia tumultus mancipiorum
Jamaica orti annoque 1737 tandem
gum ratio, in insula tunc instituta.*

PATRIK BROWNE Med. D. *Civil and natural* Browne.
History of Jamaica, in three parts; containing: 1. an accurate description of that island, its situation and soil; with a brief account of its former and present state, government, revenues, produce and trade; 2. a history of the natural productions, including the various sorts of native fossils, perfect and imperfect vegetables, quadrupeds, birds, fishes, reptiles and insects; with their properties and uses in Mechanics, Diet and Physic; 3. an account of the nature of climates in general, and their different effects upon the human body; with a detail of the diseases arising from his source, particularly within the Tropics: in three dissertations; the whole illustrated with fifty Copper-plates, in which the most curious productions are represented of the natural size, and delineated immediately from the objects. Lond. 1756. fol. Epitome historiae civilis exhibetur in *Hamburg. Magazin* L. XXI. p. 563-615 — Opus, prioribus longe raeferendum. Auctor ipse diu in insula Jamaica versatus, diligentissime notavit eius memorabilia. Terrae proventus, v. c. saccharum, caffee, offypium etc. indeque nata commercia rerum intelligentia haud vulgari describuntur. Historiae naturali diligentia summa est impensa: nihil vero nec ad nos. Tertia inscriptionis pars ab auctore eglecta seu potius omissa est. Praeter CXLIX guras aeneas adiectae sunt tabula insulae geographica et ichnographia urbis primariae, *Kingston* ictae.

Cf. *Götting. gel. Anzeig.* a. 1758. p. 453-462.

An Enquiry, concerning the Trade an Policy of Enquiry
Jamaica. Lond. 1757. 4. etc.

Nachricht von der Insel Jamaica; aus Briefen Nachricht
von daselbst wohnenden Teutschen; in Mannheimi- etc.
schon

ius librum innuimus, ratione historiae antiquae, tum novae, eundem alii. Non solum, quae alii antea de insularum, in usus vertit suos, sed etiam commemoratus, seu potius, ut videtur, natus, certe terras ibi possidens, vi nem eo intendit, ut accurate omnia quae ad insulae statum penitus et per diiudicandum facere possint. Quem de statu civili et militari, de magistratibus cum eo coniunctis, potissimum sectis insulae regis, quorum res gestae et pravae describuntur. Exponit poro omnibus terrae proventibus ac de inde enatis; de agricultura, de aëre et aquis, additis memorabilibus per lectorem vel segnem detinere possint. Indoles sine partium studio — ita certe delineatur; mancipiorum nigrorum h liberorum multiplicis generis ratio cum legibus propterea latis, exhibet quibus valetudo secunda conservari qu

inu *Honduras* dicto; de insula *Kuattan*; de
 , quem *Campesche* appellant; de lignis praeci-
 tinctoriis variis, quae Angli ibi in usus suos
 lere solent. De commerciorum statu singu-
 cura differitur. Nec negligitur argumentum
 berorum educatione ac de scholis. Consilia
 am auctor popularibus exhibet, quibus insulam
 e ipsos feliciores reddere queant.

(SPRENGEL) in *Gattereri histor. Journal* T. V.
 166-205.

Absetzte Betracht. über die neuesten hist. Schriften
 II. p. 288-293.

(LUD. LUD. SCHLOEZER) *Neujahrs-geschenk* Schloezer.

Jamaica in Westindien, für ein Kind in Europa.

Augen 1780. 12. — Pueris quidem hae

scriptae, ita vero, ut et viros delectare

Auctor enim Jamaicae memorabilia, no-

secunda ac lepida ratione, in epitomen redegit.

OBELITZ *Descriptio brevis insulae Ja-* Obelitz.

in *Dansk Museum* 1782. p. 22 sqq.

G. KRÜENITZ in opere a nobis supra lau- Krünitz.

quod inscribitur: *Oekonomische Encyklopaedie*

VIII. p. 714 - 799, Jamaicae descriptio-

bre compolitam lectoribus suis impertit.

De insula Hispaniola s. S. Dominici.

descriptionem huius insulae studiose confectam Oexmelin.

ALEX. OL. OEXMELINUS in *History of*

Islanders of America, quam supra laudavimus

III. P. I. p. 239 sqq.

PETRI FRANC. XAV. DE CHARLEVOIX, de de Charle-

Compagnie de Jesus — Histoire de l'Isle Espa- voix & le

ou de St. Domingue, écrite particulièrement sur Pers.

Mémoires manuscrits du P. JEAN BAPTISTE

de la, Jésuite, Missionnaire à S. Domingue, et

ibid. hist. Vol. III. P. II. E sur

commentarios, quorum nullus nec
omnia maiore cum fide exponere vale-
riam vero plane politicam cum dan-
quae ad naturalem spectant, breviss.
De moribus vero incolarum veterum
proximus esset locus, observat, eos
depravatos descriptos fuisse ab Hispani-
quorum intererat, crudelitatem in eos
tam excusare, et incolas hosce fere
destitutos tutoribusque egentes perter-
eisdem excusaverint ex Hispanis ipsis
res, qui humaniores fuerant, quales
operis auctor memorat. Veterum te-
storum propterea fuisse nullam, qui
principum recens defunctorum facta
tionibus celebraverint, sed novae qua-
dentes aliae veterum oblivionem in-
suevissent. Recentior historia insulae
ex primis fuit, quae repertae a Chri-
lumbo fuerant, et familiae eiusdem res
parte cum eadem connexae existunt,
orbis ab eodem reperti negotium, ab-
tur, deductum exponit auctor. Integ-

profugorum quidam in septentrionalem partem insulae cum pervenissent, primo venatione bovum vivere, dicti *Bucanierii*; dein eorum pars una cum Anglis quibusdam piraticam potius exercere coepit, dicti *Flibustierii*. Quorum fati expositis, demonstratur, quo modo pars insulae una Gallis, Hispanis altera obtigerit. Varia etiam genera nigrorum mancipiorum ex Africa enumerantur. Caeterum et hoc commendationem insignem libro facere, sciendum, quod ornetur non solum figuris aeneis elegantissimis, *Vrae Crucis*, *S. Dominici*, *Carthagenae*, *Portus pacis* etc. ichnographias exhibentibus, verum et mappis, diversum statum insulae variis temporibus repraesentantibus, aliisque, ab *Danvillio* designatis, quas factas notat iuxta projectionem maxime commendabilem, qua tamen ab auctore non intelligi *Opticam stereographicam*, ex schematibus ipsis intelligitur, cuius rei rationem afferri, aequum fuisset.

Cf. Nova Act. Erud. a. 1733. p. 245-256.

Journal de S. Domingue. à S. Domingue Journal etc.
1766. 8.

Quae in supplementorum ad Encyclopaediam Encyclopaedia etc.
universalem Ebrodunensem tomo tertio (a. 1775)
de insula S. Dominici traduntur, ab harum rerum
aestimatores laude digna censentur.

NICOLSON (ordinis Benedictini, olim missionarii in insula ista) *Essai sur l'histoire naturelle de S. Domingue.* à Paris 1776. 8 mai. Cum X tabb. aen. Excerpta Theotisca exhibentur in *Bernischen Magazin* T. II. P. II. — Auctor, quatuor per annos in hac insula commoratus est. In topographia, quam historiae naturali addidit, usus est etiam libro, modo a nobis excitato, cuius titulus solum nobis innotuit. Tertiam insulae par-

tem a Francogallis follertissime coli, duas vero alias partes, ab Hispanis occupatas, prorsus fere negligi, auctor affirmat. Narratio de terrae motu, a. 1770 multas insulae partes et loca devastante, uberius exposita.

Cf. Götting. gel. Anzeig. a. 1777. p. 369 - 373.

H. DL. Con-
siderations
etc.

H. DL. *Considerations de l'état présent de la Colonie Française de St. Domingue.* à Paris 1777. II Voll. in 8. Theotisce cum observationibus nonnullis (ab Joh. Andr. Engelbrecht) Lips. 1779. II Voll. in 8 mai. — Statum insulae recentiorum nemo tam ample et tam candide exposuit scriptore hoc anonymo. Veritati atque candori tam liberaliter litavit, ut eius liber fisco addictus tertiaque pars, quae priores sequi debuerat, et in quo novum legum codicem in gratiam omnium coloniarum Gallo - Americanarum sistere voluerat, suppressa fuerit. Ipse in insula amplo munere functus, summo studio collegit litterisque mandavit, quae circa incolas, agriculturam, commercia, mores, leges ac regiminis formam observaverat. Vitia, ratione summi imperii, legislationis et tributorum seu vectigalium, commissa sine ullo fuce indicantur, consiliaque eadem tollendi communicantur. Verbo, idem fere ratione insulae S. Dominici egit, quae annos aliquot ante Anglus anonymus ratione Jamaicae praestiterat. Volumine priore differit de hominum numero, de terrae distributione, de commerciis. Ubique peritia rerum minime vulgaris elucet. Posteriore volumine agitur de moribus indoleve incolarum haud unius generis, de statu militari et domestico, de legislatione, eiusque vitiis. Interpres Theotiscus, labore probe perfuncto, ad calcem utriusque voluminis adiecit observationes aliquot, quibus auctoris asserta nonnulla impugnat.

Cf.

Cf. Goetting. gel. Anzeig. a. 1778. p. 651 - 655. p. 660 - 662.

D. B*** *Nouvelles considerations sur Saint-Domingue, en reponse à celles de M. H. Dl.* à Paris 780. II Voll. in 8. — Huius operis auctor modo memoratum enixe et graviter, at modeste, confutare studet. Presso pede eum prosequitur, omnes relationes, rationes, consilia, querelas examinat; minutias adeo, vitia contra genium linguae ommissa, aliaque huius generis studiose notat. Quo in negotio feliciter versatus est, ubi adversarius, imo fervore abreptus, naevos leves iusto acrius affligat minusque suspectas res periculosissimas addit: minus vero pugna eidem succedere videtur, ubi ipse cupiditate contra dicendi se abripi affusus est. Uterque vero dignus, qui consulatur ab omnibus, quibus status insulae recentior curae sit cordique.

Cf. Goetting. gel. Anzeig. a. 1781. p. 357 - 360.

Physikalische Beschaffenheit, Produkte, Regierungsform, Zustand der Sklaven und Handlung auf der Insel St. Domingue; in *histor. Portefeuille* a. 786. T. II. p. 354 - 372. Narratio excerpta e *Voyage d'un Suisse dans différents colonies d'Amérique*; de quo libro v. supra Vol. III. P. I. p. 332 sq.

Physikalische Beschaffenheit etc.

GUIL. THOMAE RAYNAL *Essai sur l'administration de St. Domingue.* S. l. 1785. III Partes 18. — Duae partes priores exhibent statum naturalem et politicum, tertia civilem insulae, quoad a Francogallis colitur.

Raynal.

Recentissima cognituque dignissima de insula Dominici, quoad Francogallis paret, tradit MOREAU DE SAINT-MERY, socius concilii superioris in urbe insulae, quae *Cap François* audit, opere, cui titulus: *Loix et Constitutions des Colonies*

Moreau de Saint-Mery.

lonies Françoises de l'Amérique sous le Vent. à Paris 1786-1787. VIII Voll. in 4. Adiecta est tabula geographica, quae insulam repraesentat, aliaeque tabulae aeneae.

3. *De insulis S. Thomae, S. Johannis et S. Crucis, atque de insulis Virginicis.*

Haagenſen. (HAAGENSEN) *Beskrivelse over Eylandet St. Croix i America i West-Indien.* Kopenhagen 1758. 4. — Opusculum, cuius auctor ipse in insula S. Crucis terram coluisse videtur, octo habet capita. Primum agit de insula in genere, et de solo; secundum, de aëre et locis; tertium, de urbe *Christianſtadt* dicta; quartum, de terrarum proventus, praecipue de saccharo et gossypio; quintum, de incolis eorumque vita domestica; sextum, de mancipiis nigris, quorum fors et in hoc orbis terrarum angulo est tristissima; septimum, de animalibus quadrupedibus; octavum, de piscibus et avibus.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1760. p. 761-764.

Oldendorp
et Bossart.

CHRISTIANI GEORGII ANDREAE OLDENDORP († 1787) *Geschichte der Mission der evangelischen Brüder auf den Caraischen Inseln S. Thomas, S. Croix und S. Jan; herausgegeben von JOHANN JACOB BOSSART.* Barby 1777. II Voll. in 8 mal. Excerpta, ad historiam naturalem spectantia, leguntur in *Sammlung zur Physik und Naturgeschichte* T. I. p. 224 sqq. — Oldendorpius, sectae Herrnhuticae s. fratrum evangelicorum addictus, a. 1767 et sequentibus ipse in insulis istis commoratus, earum memorabilia sollicitè collegit partimque litteris mandavit, partim ope graphices, quam ipse calluit, delineavit. Bossartus, eiusdem religionis afflecla atque studiorum litterariorum doctor

ninario Barbienſi, elegit ſcitu digniora lectione atque in ordinem redegit, paſue de ſuis addidit. haud pauca. Operis ſiſtit topographiam et hiftoriam natum iſtarum inſularum, quae Danis nunc Praemiſſa ſunt memorabilia omnium, int, Caraibicarum inſularum earumque . Traduntur etiam libro tertio variabus Africae occidentalis, quae auctor eone cum mancipiis nigris collegit. Adatio de eorundem indole, criminibus, ligione, morte ac ſepultura. Pars poſtinet hiftoriam ſtudiorum, a fratribus ad propagandum inter mancipia iſta imum bono cum fructu adhibitorum. In libro tabula geographica cum quatuor reis.

ICHINGII *wöchentliche Nachrichten* a. 1777: 1 - 222.

gel. Anzeig. a. 1777. p. 1145 - 1148. *Zugabe* - 724.

GII SUCKLING *historical Account of Suckling. n Islands in the Weſtindies.* London — Libelli maxima pars occupatur hiftoris eiusque factorum et querelarum inſterium aulicum magnae Britanniae: inſularum Virginicarum, v. c. Tortoingordae, Anegadae, ratione atque inſector a. 1778 ex inſula, Tortola in Anierat.

ing. gelehrte Anzeig. a. 1781. p. 430 ſqq.

4. *De inſula Barbada.*

ARDI LIGON *Hiſtory of Barbadoes, il- Ligon. with a Map of the Island as alſo the prin-*

cipal Trees and Plants there, set forth in their due proportions and shapes: Drawn out by their several and respective Scales. Together with the Ingenious that makes the Sugar, with the Plots of the several Houses, Rooms, and other Places, that are used in the whole Process of Sugar-making. Lond. 1657. fol. ibid. 1673 (secundum alios 1677). fol. Francogallice in *Recueil de Voyages en Afrique et l'Amerique* (à Paris 1684. 4.) p. 1 sqq. — Auctor, simplex homo et verus, plantas multas depinxit et descripsit; curiose in primis sacchari fabricam tradidit, et agriculturam Americanam studiose pertrachavit.

Relation
etc.

Relation de l'Isle de Barbade; in eadem Collect. itiner. Francogallica.

Towns.

THOMAS TOWNS *Observations made at Barbados; in Philos. Transact. Nr. 117. p. 399 sqq.*

Relation de
Voyages
etc.

Relation des Voyages non encore publiés. savoir l'histoire de l'Isle de Barbados, et la Relation de la rivière de Nil. à Paris 1719. 8.

Hughes.

GRIFFITH HUGHES, *Rector of St. Lucy's Parish in the Island of Barbados, and Fellow of the Royal Society, Natural History of Barbados, in ten Books.* Lond. 1750. fol. Cum tabula geogr. et figg. aen. XXIV. — Opus, splendide ornatum, in decem libros dividitur, quorum primus agit de aëre, solo et incolis insulae; secundus de morbis ibi vagantibus, de aqua, de iis, quae in terra gignuntur; tertius de animalibus; quartus usque ad octavum de plantis et arboribus, maximam partem tabulis aeneis incisis; nonus de insulae littoribus, de conchyliis etc. Decimus de piscibus aliisque rebus marinis. Ex hoc intelligitur, historiam naturalem, maximam operis partem constituere: narrat tamen auctor quoque de incolis insulae cum veteribus tum recentioribus. Fertilitatem et pulchritudinem insulae summis laudibus extollit, atque

icolarum felicitatem praedicat. Caeterum
ationes maioris, quam sententiae, aesti-
videntur.

sitting. *gel. Anzeig.* a. 1751. p. 66-72.

t history of Barbados. London 1768. 8. Short hist.
etc.

5. *De insula S. Bartholomaei.*

Schreibung der Schwedischen neu erworbenen Thunborg.
Westindien, St. Barthelemy; aus einem Briefe
von SWEN THUNBORG, Pastor bey der
schen Kolonie zu St. Barthelemy, an den
Probst Wolf, Pastor an der deutschen Kirche
Uppsala; in Polit. Journal 1785. T. II.
1784.

EN DARLMAN, *extraord. Admiralitäts-* Dahlman.
rat i Carlscrona — Beskrifning om S. Bar-
Oe uti, Westindien. Stockholm 1786. 8.
abula geogr. Theotiste in Hist. Portefeuille
7. T. I. p. 673 — 711. Adiecta est ta-
geogr. secundum archetypum delineata.
r, verbi divini ministerio functus in expedi-
rima, qua Sueci a. 1784 et 1785 insulam
arvam, a rege Gallorum sibi traditam, pos-
coeperunt, ita ut Thunborgius modo me-
is, varia nova et iucunda de eadem narrat.
ae vero naturalis non satis peritus videtur.
us, Theotiscus pauca alia in fine addidit.

6. *De insula Martinica.*

BOBI BOUTON, Jesuitae († 1658) *Relation* Bouton;
blissement des François depuis l'an 1635 dans
Martinique, l'une des Antilles de l'Amerique,
mers des Sauvages, de la Situation et des autres
rités de l'Isle. à Paris 1640. 8.

de Chanvalon.

(THEOBALDI DE CHANVALON) *Voyage à la Martinique contenant diverses Observations sur la Physique, l'Histoire naturelle, l'Agriculture, les Mœurs et les Usages de cette Isle, faites en 1751 et dans les années suivantes. Lu à l'Academie Royale des Sciences de Paris en 1761. à Paris 1763. 4 mai.* — Continentur in hoc libro observationes Francogalli, qui licet in America natus esset, tamen varia in Galliam itinera suscepit, atque ab Academia scientiarum regia Parisina inter eos receptus est, quibuscum illa commercium litterarum habet. Collectae vero sunt hae observationes intra quinque vel sex annos ab a. 1751, atque postea ab auctore ex diario suo excerptae et in ordinem quendam dispositae. Prima pars comprehendit generales quasdam observationes supra insulae solo et aqua. Postquam auctor quaedam de vegetabilibus in universum disputavit, ad regni animalis considerationem transit, primumque incolarum qui Europaei, Nigritae et Caraibae sunt, mores describit, atque deinde de morbis, quibus illi affliguntur, differit. De Labati itinerario, quo insulae Americanae describuntur, auctor non magnifice iudicat. Secundam libri partem constituunt observationes meteorologicae, quae eo maioris ab harum rerum amatoribus aestimantur, quo rariores illae in ista orbis terrarum parte institutae fuerunt. Adiecta est tabula insulae geographica.

Cf. Comment. de rebus in scientia nat. et med. gestis
Vol. XIV. p. 115-118.

Götting. gel. Anzeig. a. 1764. p. 884 sqq.

7. De insula S. Christophori.

Description
etc.

Description de l'Isle de Saint Christophle; in Recueil de divers Voyages en Afrique et en l'Amerique.
à Paris 1684. 4.

3. De

8. De insulis S. Luciae et S. Vincentii.

Relation of the late intended Settlement of the Relation
Is of St. Lucia and St. Vincent in America. etc.
 pra Vol. III. P. I. p. 330.

9. De insula Tabago.

JOHANNIS POYNTZ, Centurionis Anglici, Poyntz.
 o Anglice scripta de hac insula, cuius titulum
 ogallicum Lengletus (T. XIV. p. 172.) ita
 it: *Relation de l'isle de Tabago ou de la nou-*
ualcre, l'une des Antilles de l'Amérique, avec
ption et la situation. Lond. 1663. 4. Epl-
 iat in *Homburg. Magazin* T. IV. p. 191
 p. 241 sqq.

LESARIS) DE ROCHEFORT *Relation de l'Isle* de Roche-
ago, ou de la nouvelle Oualcre, l'une des Antilles fort.
Amérique. à Paris 1666. 12. ibid. 1684. 12.

The present state of the fertile Island of Tabago. Present
 1683. 4. state etc.

ingius l. c. laudat librum nobis plane igno- Pictor.
 hac ratione: „J. C. PICTORI, Tabago in-
 e Carabaicae, in America sitae, fatum. Ha-
 Comitum, 1703, in 4. *en hollandois.*“ *Stu-*
in Verzeichniß von Land- und Reisebeschreib.
 um librum innuere videtur, quem vero ita
 ait: „C. P. Tabago, insulae caraibicae, in
 America sitae, fatum. Gröningae 1727. 4.“

Tabago. London 1749. Editio altera ibid.
 18. — Lis eo tempore inter Anglos et Gal-
 propter hanc insulam mota originem huic li-
 bo dedit, quo historia insulae cum naturalis
 civilis exponitur, atque ius Angliae in ean-
 contra Galliam deducitur.

gedaante des *Estados*, *Lana en Luchtig*
Beschryving van de Stad, de Gebouwen, en
Lutherſche Kerken. VI. Byzonderheeden
Fort Amſterdam en andere Sterkten
Regieringsformetc. VII. Berigt van de
zelen des Lands en van den Koophandel.
gevallen van Curaçao de Nederlanders
Amſterdam 1781. 8 mai. Cum tabula
Auctori J. H. HERING esse dicitur;
refert, ab amico quodam, diu in hac
centibus olim incola, accepisse affirm
Theotistica exstat in Histor. Portefeuille
p. 473 - 487. et 814 - 827, ubi etiam
graphica archetypi repetita, cum
portus et castelli.

II. De insulis Matuinis s. Falkland.

Pernety.

(ANTONII JOSEPHI) PERNETI
historique d'un Voyage fait aux Iles
1763 et 1764, pour les reconnoitre et
etablissement, et de deux Voyages au D
gellan; avec une Relation sur les Patag

10. II Tomi in 8. Cum figg. aen. *Anglice*,
nd. 1771. 4. — Auctor, ordini Benedictino
e congregatione S. Mauri adscriptus, alia oc-
lone a nobis iam commemoratus, ipse diarium
libuisse videtur, qua ratione illud in itinere con-
pserit. Narrat enim, una cum rebus memo-
autique dignis, minutias futiliaque, quorum
tionem vix quisquam desideraverit. Qua-
ter scriptor anonymus alteram curavit editio-
atque in ordinem meliorem redegit. Ad-
idem notulas passim, atque praefixit differ-
em, in qua de historia insularum antiquiore
alla collegit. Pernettus ipse a. 1763, duce
anvillio, iter versus insulas Maluinas suscepit.
ogalli nempe coloniam ibi condere cupie-
idem annis 1764 et 1766 duo alia itinera
idem insulas instituerunt, quibus quidem au-
non intererat: usus tamen est in iis describen-
datis ducum nauticorum. Popularibus suis
Anglis, qui post eosdem insulas viserint, ea-
possessionem enixe vindicare studet. Tabu-
linae repraesentant res varias naturales tabu-
geographicas; in quibus eminet, quae par-
freti Magellanicæ continet.

Götting. gel. Anzeig. a. 1769. p. 1369 fqq.

MEUSELII) *Betracht. über die neuesten hist. Schrif-*
ten. T. III. p. 310 fqq.

JOHNSON *Thoughts on the late transactions of* Johnson,
Mad Island. Lond. 1771. 8.

BERNARDI PENROSE *Account of the last Ex-* Penrose.
tion to Port Egmont, in Falkland's Islands, in
172. Together with the Transactions of the Com-
pany of the Penguin — Shallow, during their stay
at. Lond. 1775. 8. *Theotisce a M. C. Sprengel,*
indem et J. R. Forsteri Beyträgen zur Völker-
und

Sprengel. • MATTHIAE CHRISTIANI SE
schichte der Falklands-Inseln; in Ta
a. 1776. T. I. p. 351 - 370. Eme
tius in eiusdem collectione modo
träge etc. p. 119 - 142. — Optin
structus, Sprengelius succincte narr
insulae istae ab eo inde tempore,
innotuerunt, subiere.

CAPVT LV.

CRIPTORES DE REBUS AME-
RICAE ECCLESIASTICIS.

et in hac bibliotheca historica scriptores de rebus ecclesiasticis sive religiosis data opera enumerentur, utpote qui in bibliotheca singulorum recensendi sint: tamen hoc in loco, ubi de rebus rerum Americanarum sermo, non minus tacendi, quia iidem multa memoriae manent, quibus historicus rerum civilium egere minime potest. Nominandi saltem sequentes:

Primum locum merito occupat immortalis *de las Casas*. Americanorum patronus, BARTHOLOMAEUS DE CASAS sive CASAUS, Hispalensis nat. 1493, teste Nic. Antonio (in Bibl. Hisp. T. I. 149.) dicitur primum in famulatu Christophori Columbi, puer admodum a. 1493 in novum orbem Americanum venisse, cum magnus hic expeditionis clarissimae dux iterum eo delatus esset. Idem quippe alias est, Antonium, Bartholomei parentem, in Columbi tunc comitatu fuisse; de re reversus a. 1498 simul cum genitore, Hispaniae sacrorum canonum studiis collocatis adolescentiae annis, ad Christianismum propagandum cum aliis sacerdotibus iterum ad Indos sive Americanos se contulit. In Hispaniola insula aliquot per annos restitit, sacerdosque ordinatus fuit, ceptis in clientelam, ut moris est, incolis Zaguarae, oppidi Cubae insulae. Cui tamen renuntiavit, conscientia deterritus, concipiensque iam nunc id propositum, quod usque ad ultimum visum spiritum constantissime profecutus fuit, Indorum libertatem quovis modo iuvandi; quam ista illis non innocentibus dominandi artibus a domitore

mitore populo saeve obrutam vehementissime dolebat. Id primum egit in Hispaniam delatus circa annum 1515. Frustrante tamen ei successum Ferdinandi Catholici regis per id tempus obitu, deinde aliis pluribus difficultatibus in Hispania atque ipsa America negotium, quod pervicacissime continuabat, retardantibus, pertaesus tandem saeculi, Dominicanos inter Hispaniolae insulae sodales religiosi status sacramento se obstrinxit. Quo schemate indutus, Hispaniam rursus visitavit, quo tempore in ditionem Hispanicam Peruanæ gentes primum redigebantur; veritus, ne impotenter iniusteque a popularibus suis Indi illi tractarentur, provinciam ac coenobium suum, indeque Mexicum cogitavit. In eius et Guatemalæ urbium coenobiis codici sacro ac theologiae magnam dedit operam. Guatemalensem antistitem iuvit eximie; cuius auspiciis denuo iterum ad Carolum Caesarem destinatus, exarsit quidem totus animus et antiquum pietatis votum, ad indigenarum percrebescentes per illum orbem calamitates quotidie magis magisque commotæ. Tempore hoc in aliis terrarum oris Carolus peregrinabatur. Sed eo se in Hispaniam post triennium conferente, nil tardavit industrius vir atque impiger, quin dominatus impotentiam, saevitiam morum, praecipitisque avaritiae perniciosissimos ubique insultus gentis Hispanae, Indorumque miserrimam ac plus quam servilem conditionem supplicibus libellis coramque in Caesaris animum infunderet. Qui ad indignitatem rei permotus, praestantibus multis divini atque humani iuris doctrina viris in Vallisoleto convocatis, rem serio examinandam totiusque expeditionis Indicae disquirenda iura commisit. Quo in confesso, adversantes ei partes gerente Joanne Genesio Sepulveda, Cordubensi, Theologo

o ac Caesareo Chronographo, non solum per-
it, sed et pervicit tandem, plene ut in liberta-
Indi affererentur, sanctissimisque legibus in-
nero illi populo, iuste in ditione habendo, in-
terum cavebatur. Ab eo tempore, ad S. Gre-
gium ordinis sui Vallisoletanum Collegium ma-
is, plura excogitavit, scripsit et suppeditavit re-
administris pro huius arduae rei perfectione.
ribus consulentibus aures praebuit; vereque
um legum, quae a. 1543 pro recte Indorum
ministrando imperio sancitae sunt, veluti auctor
peri debet. Jam post insignia tot factae suae do-
nae singularisque virtutis specimina, Praeful
Chiapensis creari permetteret, postquam recu-
isset, Cusco, urbi Peruani regni, Episcopus
i, vix rei necessitate ac domesticorum precibus,
rari potuit. Hoc per aliquot annos admini-
to munere, necdum videns se voti compotem,
tulit sese ultimum in Hispaniam. Quo perven-
ns Episcopatum suum bona summi pontificis
mani gratia quam primum renunciavit, contem-
que nuncupatione dignitatis ab a. 1551, aut
alter, usque ad a. 1566, aetatis suae XCII,
o Madriti obiit, egregiis virtutum exemplis fa-
m iam olim collectam sustentavit. Sequentia
is scripta omnia ad eundem scopum directa
runt.

*Brevissima Relacion de la destruycion de las In-
as occidentales per los Castellanos.*

*La Disputa y controversia entre el Obispo y el
ctor Gines de Sepulveda, sobre que el Doctor con-
dia, que las conquistas de las Indias contra los In-
as eran licitas, y el Obispo por el contrario defendio,
firmò aver fido, y ser imposible, no ser ilicitas, ty-
nicas, injustas, y iniquas; la qual questtion se venti-
y disputò en presençia de muchos Letrados, Teolo-
Bibl. hist. Vol. III. P. II. F gor,*

fianos tienen, ò pueden tener sobre los
quier especie, que sean: majormente
dadero, y fortíssimo fundamento, en q
escriba el titulo, y señorío supremo, y
los Reyes de Castilla, y Leon tienen a
manos Occidentales Indias, por el q
dos universales Señores y Emperador
muchos Reyes. Apuntanse tambien o
ter al hecho acaecido en aquel Orbe not
bidas etc.

Tratado, que el Obispo compuso y
Consejo Real de las Indias sobre la mu
dios, que se han hecho en ellas esclavo
tiene muchas razones y autoridades ju
den aprovechar a los señores para del
y diversas questiones dudosas en mater

Entre los Remedios, que el Ob
mandado del Rey en los ajuntamientos
zer su Magestad de Prelados y Letr
graves en Valladolid el año de 1542
cion de las Indias, el octavo en orden
donde se asignan veinte razones por la

studio comprobatorio del Imperio Soberano y
ado universal, que los Reyes de Castilla y Leon
obre las Indias.

inia haec edita sunt *Hispani* anno 1552 in 4.
editio princeps atque perrara repetita fuit
mas 1646 in 4. hac epigraphe: *Las Obras*
holome de las Casas, Obispo de Chiapa, que
etc.

gumentum per se memorabile, a Casao
um, ortum dedit pluribus versionibus libri
linguas. Prodiit nimirum primo
mcogallice a *Jacobo Miggrode* sive *Migrodde*,
p. 1579. 8. Paris. 1582. 8. ibid. 1635.
1642. 8. Alia versio Gallica tribuitur *Bel*
2, haud satis apte inscripta: *Relation des décou*
t des voyages des Espagnols dans les Indes oc
es, traduite de l'Espagnol de D. Barthélemi
casas. à Paris 1697. 12. Recusa Amsterd
12. Adiecta est huic editioni: *Relation en*
es Voyages du Sieur de Montauban, Capi
t Elishuïers, en Guinée l'an 1695.

tine hac epigraphe: Narratio regionum In-
n per Hispanos quosdam devastatarum ve-
: prius quidem per Episcopum *Bartholo*
Casum, natione Hispanum, Hispanice con-
et anno 1552 Hispani, Hispanice, Anno
oc 1598 Latine excusa, *Frankofurti*, sum-
Theodori de Bry, et *Joannis Saurii* typis.
M. D. XCVIII. 4. Cum figg. *Joh. Theodo*
Joh. Israël, fratres *de Bry* in epistola dedica-
d *Fridericum IV*, Electorem et Comitem
um: „Missum, aiunt, atque exhibitum est
m nobis — ab ipso auctore et translato-
lar manuscriptum.“ Addunt, se plurimum
itos ac rogatos fuisse, ut opus figuris et ico-
narent et illustrarent, quibus superiores

æque rara, ac tertia, quae prodiit *Hypotyposi Guil. Walteri* 1664. 4. Cum figg. tritis. Refecta etiam est in hac editione dedicatoria, praefatio, et Casai summaria: locus, quae prioribus addita erant, quorum praefatio ad lectorem exilis praefixa. —
tiones versionis Latinae non omnes per libellos, quos habet archetypum Hispanicum, sed solummodo primum et ultimum epitome reliquorum.

Theotisce e versione Francogallica habet optatione: Neue Wahrhaftige anzeigung dier grewlichen, abschewlichen, und unmenlichen Tyranny, von ihnen in den Indianischen so gegen Nidergang der Sonnen geschehen, neue Welt genennet wird, begangen. Erstlich durch Bischoff Bartholomeum de Casaus, gebornen Hispaniern, Predigend, beschrieben, und im J. 1552 in der alten Stadt Hispalis oder Sevilla in Spanien hernacher in die Frantzösische Sprach durch von Miggrode den 17 Provincien der Nieder Warnung und Reusniel gebracht: Jetzt ab-

hic versioni fragmentum epistolae, ab anonymo
 itinere versus Americam scriptae.

Italice hac epigraphe: *Istoria della Distruttione
 dell' Indie occidentali di Monsig. Reverendiss. Don
 Tolomeo dalle Case, conforme al suo vero origi-
 ne Spagnuolo con la traduzione in Italiano di Fran-
 cesco Bersabita. In Venetia 1626. 4. Ibid. 1630. 4.
 1643. 4.* Titulus huius editionis verum pro-
 ductorem, antea pseudonymum; ita enim se
 habet: *Istoria ò brevissima Relatione della destruttione
 dell' Indie Occidentali di — Bart. Case, ò Calaus,
 Priore dell' Ordine de Predicatori et Vescovo di
 —. Conforme al suo vero Originale Spagnuolo
 stampato in Siviglia. Tradotta in Italiano dall
 —. Sig. Giacom Castellani, già sotto nome di
 Francesco Bersabita. Al Molt' Ill^{re} et E^{mo}. Signor
 —. il Sig. Nicolo Perfico. — Opus dua-
 rum columnis distinctum, quarum altera ac inte-
 ra exhibet descriptionem Hispanam, caractere
 proprio, altera Italica typo Italico. Haec versio
 non tantum et ultimam partem archetypi Hi-
 spanici continet. Typographus Venetus, qui has
 editiones Italiae excudit, tres reliquas ope-
 rationes quoque Italice reddi curavit, praefixis
 titulis diversis. Primo igitur prodit: *La Libertà
 del supplice Schiavo Indiano di — Bart. dal-
 le Case. Conforme al suo vero Originale Spa-
 gnolo, già stampata in Siviglia. Tradotto in Italia-
 no opera di Marco Ginammi — In Venetia,
 di Marco Ginammi 1640. 4.* Hoc libello
 continetur archetypi pars a p. 158 usque ad 209.
 Sequitur: *Conquista dell' Indie Occidentali di —
 Tolomeo dalle Case — In Venet. 1644. 4.* Hac con-
 tinetur archetypi pars a p. 61 usque ad 121. In
 hac editione typographus profitetur, se non ipsum
 verum versionum auctorem. Textus arche-*

enotypum habet quatuor a p. 51 -
haud translata.

Anglice Relatio s. operis pars pri
Purchassi Collectione itiner. Vol. IV.
Singulatum Lond. 1689. 4. *ibid.* 1693. 4.

Exstat praeterea liber, vel in Germ
rarus, licet ter typis exscriptus fuerit,
insignitus: BARTHOLOMAEI DE I
erudita et elegans explicatio quaestio
reges vel principes iure aliquo vel titu
conscientia, cives ac subditos a regia
hare, et ulterius domini particularis di
re possint: antehac nunquam ab ull
ita luculenter tractata. Cura *Wolfg.*
Francof. 1571. 4. Editore *Jacobo*
Tubingae 1625. 4. — Jenae 1678.

Cf. CLEMENT T. VI. p. 343 - 353.

Defendere sive excusare, quid? (
Hispanorum crudelitatem erga Amer
tra *Casum* et recentiores scriptores,
et *Raynaldum* conati sunt nuper duo H

Nuix. HANNES NUIX et PETRUS VAREL

contra los pretendidos Filósofos y Políticos; para ilustrar las Historias de M. M. Raynal y Robertson.

PETRI DU JARRIC (Jesuitae, Professoris philosophiae et theologiae moralis Burdigalensis † 1616) *Histoire des choses mémorables avenues tant es Indes orientales etc.* V. supra Vol. II. P. II. p. 34. du Jarric.

AUGUSTINI DAVILA Y PADILLA *Historia de la Provincia de Sant Jago de Mexico etc.* V. supra Vol. III. P. I. p. 335 sqq. Davila y Padilla.

PETRUS DE HORTICOSA (Jesuita Hispanus, *et quidem primus, qui Mexicum venerat, ubi et theologiae docuit et orationes sacras habuit* † 1626) de concilii Mexicani decretis, sessionibus et canonibus. *Mexici* 1627. fol. de Hortico-
sa.

THOMAE MORTON *New Canaan etc.* V. supra Vol. III. P. I. p. 377. Morton.

LUDOVICI BETANCURT Y FIGUEROA *Descripción de las Iglesias Metropolitanas de las Indias.* Madrid 1637. 4. Betancurt
y Figueroa.

ANTONII RUIZ DE MONTROYA (Limenfis, Jesuitae, missionarii in Paraguajana provincia, et non unius Collegii Rectoris) *Historia de la Conquista espiritual hecha por los Religiosos de la Compañía de Jesus en las Provincias de la Paraguay, Uruguay, Parana y Tape.* Madrid 1639. 4. Ruiz de
Montroya.

ANDREAE PEREZ DE RIBAS (Cordubensis, Presbyteri Societatis Jesu, Novae Hispaniae Americanorum Jesuiticae Provinciae Rectoris) *Historia de los Triunfos de nuestra santa Fé, conseguidos por los soldados de la milicia de la Compañía de Jesus en sus misiones de la Provincia de la Nueva España.* Madrid 1645. fol. Perez de
Ribas.

AEGIDII GONZALEZ D'AVILA (rerum Indicarum Chronographi † 1658) *Teatro ecclesiastico* D'avila.
F 4 de

pel's progress amongst the Indians of New
land. Lond. 1652. 4. Continuatio pro
titulo: *Further Narrative of the Gospel*,
ELIOT and Mr. MAYHEW. ibid. . . .

*Memorial présenté au Roi d'Espagne
defense de Dom Bernardino de Cardenas,
de Paraguay, contre les Religieux de la Co
de Jesus, et pour répondre aux memoriaux
tés à susdite Majesté, par le P. de Pedra
cureur des Jesuites aux Indes; traduit de
gnol. . . . 1662. . . .*

Lima etc.

Lima, limata conciliis, constitutionibu
dalibus et aliis monumentis, quibus
Alfonfus, Archiepiscopus, provinciam Li
seu Peruanum imperium eliminavit. Ex

Haraldus.

nico Latine a FRANCISCO HARALDO,
notis et apparatu historico de situ, de
partibus et qualitatibus Indiae occidentali
sertim Peruviae et urbis ac provinciae L
Romae 1673 fol.

Blanco.

MATTHIAE RUIZ BLANCO *Convei*

stitutione ecclesiastica in Nova Anglia, non
credulitate nec sine partium studio.

SAM. URLSPERGER *Americanisches Ackerwerk* Urlsperger.
tes etc. V. supra Vol. III. P. I. p. 393 sqq.

FRANCISCI VICTORIA *Relationes theolo-* Victoria,
ie de Indis et de iure belli contra eos. Ma-
i 1765. 4.

Concilios Provinciales Primero y Segundo, ce- Concilios
ados en la muy noble y muy leal Ciudad de etc.
xico en los Años 1555 et 1565. Mexico
69 fol.

Concilium Mexicanum Provinciale tertium,
bratum Mexici Anno 1585. Mexici 1770. fol. •

..... VALLEJO 1007. 8.

multo auctior, hac epigraphe: *Origen
dios del Nuevo Mondo e Indias occidenta
guado con discurso de opiniones etc. tratan
libro varias cosas y puntos curiosos, tocanti
sas ciencias, y facultades, conque se varia
mucho gusto para el ingenio y entendimiento
agudos y curiosos. Segunda impreson es
añadida de algunas opiniones, o cosas no
mayor prueba de lo que contiene, con tres
Madrid 1729. fol.*

Grotius. HUGONIS GROTII de origine
Americanarum dissertatio. *Amstelod.
Paris. 1642. 8.*

de Laet. JOHANNIS DE LAET, Antverpian
ad dissertationem Hugonis Grotii de ori
gium Americanarum et observationes a
meliozem indaginem difficillimae huius
nis. *Amstelod. 1643. 8. Paris. 1643. 8.*

Grotius. HUG. GROTIUS de origine gentium
canarum dissertatio altera adversus obtre
opaca bonum quem facit barba. *Paris.*

de Laet. JOH. DE LAET Responso ad disse

de origine gentium Peruvianarum et Mexicanarum scripserunt; sive Prodomus commentarii octimum octavum caput Esaiæ. *Parif.* 1644. 8. Hugo Grotius in suis libellis affirmare et comparare studet, indigenas Americae septentrionalis Norvegia ortos ac per Groenlandiam in Americam venisse: Jucatenles vero et vicinos ex Æthiopia; Peruvianos ex Sina. Lahetius et non Grotium confutare aliasque sententias statim nifi sunt. Vani hercle! irritique conatus aliorumque virorum in re, ubi omnia monumenta historica nos deficiunt!

ABERTUS COMTAEUS de origine gentium Americanarum. *Amstelod.* 1644. 8. Scriptor nobis ignotus Americanos a Karthaginienfibus derivat. Comtaeus.

GEORGI HORNII de originibus Americanarum. Libri IV. *Hagae Comitis* 1652. 8. *Hemipoli* (Helmstadii) 1669. 12. — Hornius diversas de e argumento opiniones ac somnia congessit, quæ addidit. Horn.

THEOPHILI SPIZELII Elevatio relationis Antezinianæ de repertis in America tribubus, et discussio argumentorum *Ménasse, Bon* pro origine gentium Americanarum Israël. *Bafil.* 1661. 8. Cf. *Barnago in Hist. des* T. VII. p. 65 - 93 (ex edit. a. 1716.) Spizel.

ABRAHAMI MYLII s. MILII (*Belga - Dor-* *rensi, Historici et Poëtæ*) de origine animalium migratione populorum. *Genevæ* 1667. 12. *notificæ a Joh. Christoph. Bitterkraut, Salisburgi* 170. 12. — Auctor inquit in quaestionem, modo homines et animalia in Americam et Oceani australis insulas pervenerint? Homines ex Asia in Americam et inde ex huius meridionali in insulas transmittit. Difficilius van der Myle.

originem usque ex usque populi, qui
 insulasque adjacentes coluerint: ne
 quantum scimus, hanc opinionem am
 Dissertation
 etc. *Dissertation upon the peopling of A*
 historia universali ab Anglis elaborata,
 secundum editionem, quae Londini
 prodit, T. XX. L. IV. cap. 33. 2
Sammlung von Erläuterungsschriften zur
Welthistorie T. IV. p. 274^b - 316^b. —
 tur omnes coniecturae super argumen
 cogitatae. Additur refutatio acris
 Whistonianae, per se inutilis, secund
 Americani omnes posterius Caini et La
 debeant *). Vero simile esse, contem
 anonymus, Americam saeculis senioribus
 accepisse; e Sinis non adeo multos eo
 venisse, plures vero Britannos, Cambri
 Normannos; traditiones Americanorum
 esse historiae Mosaicae etc. *Baumgarten*
 criticas adiecit.

de Lohen-
 schiold.

OTTONIS CHRISTI. DE LOHENS
Prof. Histor. Tubing. D. de modo pro
 quo primae in Americam septentrionale

tenedit auctor, Americam septentrionalem a
Scandinavis aliisque populis priscis, qui regio-
Europae septentrionales inhabitaverunt, inco-
ncepisse, antequam Odinus cum gente sua
advenisset. Negat contra, ex Asiae partibus
septentrionalibus immigrationem factam, natio-
nemque, nomine *Esquimaux* insignitam, antiquis-
simam Americae gentem esse.

*Essai sur cette question: Quand, et comment
l'Amérique a-t-elle été peuplée d'hommes et d'ani-
maux?* par E. B. D. E. (h. e ENGEL, Bailli de
Paris). à Amsterd. 1767. V Voll. in 12 f.
L. in 4. — Per multa huic operi insunt, quae
in propositam non pertinent. Auctor co-
gitavit, ante diluvium Mosaicum terram minore
hominum copia, quam hodie, obductam, homi-
num numerum ideo quoque maiorem fuisse;
ut in hemisphaeria non tam longo intervallo
ante; Asiam in primis terris australibus pro-
ximam; transitum igitur ex vetere in novum
mundum orbem faciliorem fuisse. Persuasum se-
quitur, insulam veterum Atlanticam inter Africam
et Americam locum habuisse; hoc igitur vehi-
culum ambo hemisphaeria sibi propiora fuisse.
Americam probabiliter antiquissimis iam tempo-
ribus homines habuisse. Hanc terrae partem ma-
ioris regione Asiae meridionali, quam septentrio-
nem homines accepisse. Animalia ibidem inde
ad omnes terrarum condito vixisse. Diluvium Mo-
saicum minime fuisse universale. Cum Whisto-
nii auctor multum dimicat. Agit porro
de antiquitate codicis veteris testamenti,
de versione eius Samaritana, de Samaritarum
lingua, de versione septuaginta interpre-
tis, etc. Deinde de originibus populorum anti-
quorum, Aegyptiorum, Indorum, Sinarum,
Scy-

Engel (Sa-
muel.)

Scytharum, Celtarum. Vestigia linguae Thetiscæ ubique fere odoratur: Arabicam omnino antiquissimam putat.

Cf. (HALLER) in *Götting. gel. Anzeig.* a. 1767. p. 825-830. a. 1767. p. 483-485.

Scherer.

JOHANNIS BENEDICTI SCHERER (Argoratorensis) *Recherches historiques et géographiques sur le nouveau monde.* à Paris 1777. 8 mai. Auctor potissimum disquirat, qua ratione probabili America incolas acceperit. Demonstrare nititur, e similitudine morum et linguarum, in America usitatarum, cum iisdem, quibus vicini Asiæ populi utantur, elucere, Russiam orientalem, Siam et Asiam occidentalem Americae primæ dedisse homines. Optat vero ut plura specimina linguarum Americanarum colligerentur et lucem ederentur, ut eo certius inde derivata erui posset. Sedulo inter se comparat nomen Peruanorum ac Sinarum, ut et Americanorum in genere atque Afrorum orientalium. Insulam Atlantidem denotare Americam, fructum probare nititur. Quo modo et tempore America homines primos acceperit, constitui quidem non posse auctor putat: persuadere tamen non videtur, multos Tyrios et Karthaginienes per everfas sedes patrias in Atlantidem transmigrasse. Certamen auctor iniit cum Pauvio super cognitione Aegyptiorum ac Sinarum. Exhibet numeros Sinicos aeri insculptos. Adjuvit tabulam in qua linguas Scythicas, Tataricas, Tanguticas Sinicas, Mongolicas, aliasque inter se conferat porro versionem locorum e Platonis dialogis, in quibus mentio insulae Atlantidis fit; specimina pauca linguarum Americanarum; observationes super longitudine peninsulae Kamtschatkae; #

que

Gm! Waltoni tabulam geographicam, iter inde ab urbe Jakutzk ad Ochotzk repraesentantem. — Fundamento huic libro est dispositio JOHANNIS EBERHARDI FISCHERI, Fischer. in focii Academiae Petropolitanae, mortui a. 1771, in qua *conjecturas de origine Americanorum* habuit. Inserta est Kalendarium historico Petro-ano a. 1771, atque collectioni egregiae, inscribitur: (P. S. PALLAS) *Neue Nordische Beyträge* (1782) T. III. p. 289 - 322.

HERSCHINGII *wöchentl. Nachrichten* a. 1778. p. 37 sqq.

ling. gel. Anzeig. a. 1778. *Zugabe* p. 465-470.

- Burrough. **T**he Voyage of STEVEN BUR
the River of Ob intending the
Northeast passage, a. 1556; in. c.
Hakluytiana Vol. I. p. 274 - 283.
- Johnson. *Certaine notes vnperfectly writt*
JOHNSON, seruant to Master R
lour, which was in the discoverie
Noma Zembla, with Steuen BURRO
thrift 1556, and afterwards amon
whose deuilish rites hee describeth;
- Frobisher. MARTIN FROBISHER *three*
Northwest a. 1576 - 1578; ibi
Francogallice hoc titulo: *La Nau*
taine MARTIN FROBISHER, *An*
de West et de Nord-west en 1577
par Nicolas Pithou, imprime par
1578-8. Et in *Recueil de Voyag*
Latins a Joh. Thoma Freigio, No
Denuo cum annotationibus et ap
seo Capeli edita. *Hamburg. 167*
Joh. Laurent. Anstata. Neap. 1582

de insulis ibi sitis, etc. 97

*Inquisitionis Septentrionalis, an et Inquisitio
navigat.
etc.*
*Hic detectio nova ad caurum
Americanas, in Chinam atque
ae orbis terrarum partis,
ita; res ab Hispanis in
1612. 8.*

*es and discoveris Account
freights of Ma.
and beyond
mbla, Green-
aland etc. by Sr.*

*JASMIN TAS-
D and FREDERICH
To which are annexed a
supplement. Lond. 1694. 8.*

*an eiusdem et Martensii navigatio-
nem exstat etiam in Recueil de Voya-
T. II. Praefixa est Woodii dissertatio,
ectionem istam fieri posse probare studet.
st of the Countries adjoining to Hudsons- Account
nd. 1746. 8. Cf. Bibl. hist. Vol. III. P. I. etc.*

*RICI ELLIS Voyage to Hudsonsbay etc. Ellis.
1748. 8. Cf. Bibl. hist. Vol. III. P. II.*

*Account of a Voyage for the Discovery of a Account
West Passage by Hudson's Straights to the We-
nd Southern Ocean of America etc. Lond.
8. Cf. Bibl. hist. l. c. p. 372.*

*quod BARTHOLOMAEUS DE FONTE de Fonte.
LA FUENTE, navarcha Hispanus, a. 1640
isse fertur, ad viam e mari Atlantico versus
mindeque in mare pacificum inveniendum,*)*

*tem-
X. Collectio itiner. Prevotiana T. XVII. p. 160 sqq.
cundum vers. Theot.*

l. hist. Vol. III. P. II. G

Burrough. **T**he Voyage of STEVEN BURROUG the River of Ob intending the discovery of the Northeast passage, a. 1556; in collectio Hakluytiana Vol. I. p. 274 - 283.

Johnson. *Certaines notes unperfectly written by* JOHNSON, servant to Master Richard Jour, which was in the discovery of *Vt Nova Zembla*, with Steuen Burrowe in the year 1556, and afterwarde among the whose deuilish rites hee describeth; *ibid.* p.

Frobisher. MARTIN FROBISHER *three Voyages Northwest* a. 1576 - 1578; *ibid.* *Vt Francogallice hoc titulo: La Navigation taine* MARTIN FROBISHER, *Anglois, de West et de Nord-west en 1577; donnee par Nicolas Pithou, imprimee par Ant. 1578. 8. Et in Recueil de Voyages au Latins a Joh. Thoma Freigio, Noriberg. Denuo cum annotationibus et appendiceo Capeli edita. Hamburg. 1675. 4. Joh. Laurent. Anama. Neap. 1582. 8.*

Davis. IOH. DAVIS *three Voyages for the*

Inquisitio navigationis septentrionalis, an et
 uomodo perfici possit detectio nova ad caurum
 anfitus ad terras Americanas, in Chinam atque
 iponiam; detectio quintae orbis terrarum partis,
 ii nomen Australis incognita; res ab Hispanis in
 dia orientali gestae. Colon. 1612. 8.

Inquisitio
 navigat.
 etc.

*An Account of several late voyages and discoveries
 the South and North, towards the streights of Ma-
 illan, the South-Sea, the vast tracts of land beyond
 lollandia nova etc. Also towards Nova Zembla, Green-
 land, Spitzberg, Goryland or Engroaland etc. by Sr.
 OHN NARBOROUGH, Capt. JASMIN TAS-
 AN, Capt. JOHN WOOD and FREDERICH
 ARTENS of Hamburg. To which are annexed a
 rge introduction and supplement. Lond. 1694. 8.
 Woodii diarium, cum eiusdem et Martensii navigatio-
 e versus aquilonem exstat etiam in Recueil de Voya-
 is au Nord T. II. Praefixa est Woodii dissertatio,
 ia transvectionem istam fieri posse probare studet.*

Account
 etc.

*Account of the Countries adjoining to Hudsons-
 y. Lond. 1746. 8. Cf. Bibl. hist. Vol. III. P. I.
 . 372.*

Account
 etc.

HENRICI ELLIS *Voyage to Hudsonsbay etc.* Ellis.
 ond. 1748. 8. Cf. Bibl. hist. Vol. III. P. II.
 . 371 sqq.

*An Account of a Voyage for the Discovery of a
 Northwest Passage by Hudson's Streights to the We-
 stern and Southern Ocean of America etc. Lond.
 1749. 8. Cf. Bibl. hist. l. c. p. 372.*

Account
 etc.

Iter, quod BARTHOLOMAEUS DE FONTE de Fonte.
 DE LA FUENTE, navarcha Hispanus, a. 1640
 uscepisse fertur, ad viam e mari Atlantico versus
 aurum indeque in mare pacificum inveniendum,*)
 tem-

*) Cf. Collectio itiner. Prevotiana T. XVII. p. 160 sqq.
 secundum vers. Theot.

sub censuram vocat eamque esse suppositam. Alias in partes ivit PHILIPPUS I Geographus regius, quippe qui authenticationis tueri nifus est libello sic inscripto: *considerer sur un Mémoire qu'il avoit approuvé de présenter à l'Académie contre la découverte de l'Amiral de Fonte. à Paris 1753. 12* statim rem peragere conatus est libello: *tions géographiques et physiques sur les découvertes au Nord de la grande Mer, appelé communément la Mer du Sud; avec des Cartes, relatives etc. à Paris 1753. 4. *)* Quaestiones spectant ad navigationes Rufforum lorum in oceanum istum, quo ex Europam perveniri posse putat, atque ad di-nes auctoris popularium, *Vaugondy*, quem de l'Isle. diximus, et DE L'ISLE. Hic scilicet eodem tempore edidit: *Nouvelles Cartes des Découvertes de l'Amiral de Fonte et autres Navigateurs Portugais, Anglois, Hollandois, François, dans les Mers septentrionales, avec leur description. à Paris 1753. 8.* Idem edidit: *La Vie d'un Officier de la Marine de Russie à un Seigneur*

ation. à Paris 1753. 8. Huc epistolae
it BUACHIUS: *Nouvelles observations concer-* Busche.
dernières connoissances venues de Russie, qui
ont les vuës indiquées dans les Considérations
thiques etc. sur le voisinage de l'Amérique et de
separées uniquement par un long détroit, et
rande Presqu' Ile supposée; présentée à l'Aca-
des Sciences. à Paris 1753. 12. Cf. *Engelii*
ox commemorandus.

RHARDI FRIDERICI MUELLER (saepe Muller.
nobis laudati) *Nachrichten von Streifen und*
gemachten Entdeckungen, die von Rußland
gest der Küsten des Eismers und auf dem östli-
Weltmeer gegen Japan und Amerika geschehen
1 eiusd. Sammlung Russischer Geschichte (Pe-
1758. 8.) Vol. III. p. 1 sqq. Anglice sine
nomine, hac epigraphe: Voyages from
America for compleating the discoveries of
thwest coast of America — a Summary of the
of the Russians on the frozen Sea. Lond.
4. Interpres, Thomas Jefferies, praefixit
tionem, in qua, iter ex Europa per mare
trionale in Japoniam quidem fieri posse,
sit, variis ex rationibus tamen idem dissua-
ndet. Addidit quoque tres tabulas geogra-
; quarum prima, eademque Japonica, osten-
siam septentrionalem littoraque Americae
trionalis; secunda est charta Delilii de itinere
fabuloso; tertia exhibet recentiores Fran-
corum itinera a flumine Missisippi versus se-
lonem et a lacu superiore occidentem ver-
Francogallice, et quidem bene, addito alio
Mülleriano, hoc indice: Voyages et décou-
faites par les Russes le long des côtes de la Mer
le et sur l'Océan oriental, tant vers le Japon
us l'Amérique. On y a joint l'Histoire de
G 2 *Fleuve*

geographicam maxime memorabilem, 1
ptam: *Nouvelle Carte des découvertes faites
vaisseaux Russiens aux côtes inconnues de la
septentrionale avec les pays adjacents. Dreyer
Mémoires authentiques de ceux, qui ont assisté
couvertes, et sur d'autres connoissances, don
raison dans un Mémoire séparé.* à St. Pétersbourg
1758. Eandem mappam dissertatione ista
bis modo indicata, ampla, docta multaque
exhibente, illustravit. Demonstravit i
Russos iam circa medium saeculi superioris
ria circum promontorium aquilonium ad
iam Kamtschatkam pervenisse; America
am non cohaerere quidem, seiunctas ve
esse freto non adeo spatioso: navigationem
per mare glaciale in fretum hocce, olim a
et Belgis tentatam, minime perfici posse.
Russorum expeditiones nauticae in regionibus
reales, praecipue duce Beringio, susceptae
cura summoque studio describuntur, et
morabilia novaque ab iis observata liber
ponuntur.

CS. Geograph. tabulae. Americae. 1758.

et Asiam orientalem, de insulis ibi sitis, etc. 101

monde à l'Amérique septentrionale, nouvellement découverte par les Russes; et sur celui par où les Nations de l'Asie allerent autrefois peupler cette contrée. Par le R. P. TORRUBIA. 1760.

Cf. *Journal étranger* a. 1761. Avril p. 191 sqq.

SAMUEL ENGEL *Mémoires et Observations* Engel.
géographiques et critiques sur la situation des pays septentrionaux de l'Asie et de l'Amérique, auxquelles on a joint un Essai sur la route aux Indes par le Nord.
Lausanne 1765. 4. Cum II tabb. geogr. Versio
Theotisca, ab anonymo elaborata, ab auctore accurate revisa, emendata multisque novis supplementis aucta prodiit *Mitaviae, Hasenpethii* et Lips.
772. 4mai. Cum II tabb. geogr. — Describamus librum e versione *Theotisca*, ob rationes modo memoratas archetypo praeferenda. Absolvitur quatuor partibus. Prima versatur circa Asiae artes septentrionales. Praemissis principiis quibusdam, sequuntur excerpta e Gmelini senioris descriptione itineris Sibirici. Postea, observationes super tabulis geographicis ab auctore delineatas atque huic libro subiunctis. Rationem reddit mutationum, ab se factarum et a chartis usitatis differarum. Asiam in tabulis iusto latius extendi affirmat. Mülleri, modo memorati, animadversiones in tabulas geographicas examinat. Excerpta lat ex itinere, a Müllero exhibito, eoque finecripto, ut situs terrae Jeso, peninsulae Kamtschatcae etc. definiri possent. De terra Jeso, cuius fines nondum constitui possunt, speciatim differit, sententiasque Deguignesi et Duhaldii de eadem accuratius excutit. Pars secunda agit de partibus Americae septentrionalibus. Et primo quidem excitantur antiquiores de iisdem relationes. Narratio de ficto itinere Fontii, navarchae Hispani,

etie insulam, sed peninsulam, demonstra-
ciuntur nonnulla de pygmaeis, atque n
in tabulis geographicis ab auctore facta
repetuntur. Parte tertia idem multis
docere conatur, fieri utique posse, ut
maria septentrionalia penetrare queant
quarta, eaque brevissima, differit de util
e coloniis, in terris septentrionalibus ma
conditis, oriri possit.

Aliquot annis post idem Helvetus a
et doctissimus edidit sermone Theoti
huius continuationem sive volumen alte
inscriptione: *Herrn SAMUEL ENGELS
such über die Lage der nördlichen Gegenden
und Amerika, und den Versuch eines Wegs
Nordsee nach Indien; nebst denen Schrift
Daines Barrington in London zu Behau
dieses herausgegeben. Basel 1777. 4 m
III tabb. geogr. Idem liber hoc titulo:
ten und Anmerkungen über die Lage der
Gegenden etc. Zweyter Theil. Venditur
quam appendix itinerarii Phippsiani, de
stea. — Hoc in volumine auctor acrit*

cis. *) Simul aulam imperialem Petropolitanam accusat occultationis relationum nauticarum, quibus omnis haec disputatio veram accipere posset lucem. Omnem movet lapidem ad stabiliendam opinionem sibi tam caram, mare nempe septentrionale inde ex Europa usque ad extremam Novae Semlae partem, indeque usque ad fretum, quod interfluit Asiam atque Americam, pernavigari posse, adeoque re vera pernavigatum iam fuisse. *Barringtonii* scripta, de quibus mox referemus, sunt inerta.

Cf. BUESCHINGII *wöchentliche Nachrichten* a. 1773: p. 295 - 303. a. 1777. p. 185 - 196. 201 - 206.

Allgemeine deutsche Bibl. Anhang zu dem 25. bis 36. B. T. III. p. 1468 sqq.

JOHANN CHRISTOPH ADELUNG (nunc Adelung, Electori Saxoniae a consillis aulicis et bibliothecarii Elect. Dresdenfis) *Geschichte der Schiffahrten und Versuche, welche zur Entdeckung des Nordöstlichen Weges nach Japan und China von verschiedenen Nationen unternommen worden. Zum Behufe der Erdbeschreibung und Naturgeschichte dieser Gegenden entworfen.* Halle 1768. 4 mai. Cum XIX tabulis aeneis. — Pluribus libris, in hoc capite alibique a nobis indicatis, apte usus est Adelungius in hoc opere componendo. Quae ab Europaeis in regionibus orbis nostri terraquee septentrionalibus, occasione transvectionum versus aquilonem tentatarum, visa seu observata sunt, ordine chronologico dextre exposuit. Omne opus sex libris absolvitur. Primus sistit lineas primas historiae navigationum in regionibus septentrionalibus antiquioris usque ad saeculum post Chr. nat. deci-

G 4 mum

*) v. eius *Wochentl. Nachricht.* a. 1773. p. 401 - 408.

Cf. ibid. p. 409 sqq. a. 1774. p. 33 sqq.

num sextum. Secundus, Anglorum studia data viam propiorem in Indiam orientalem investigandi. Quo in negotio auctor ipse confitetur, se, deficientibus collectionibus Ramusiana, Hakluytiana ac Purchasiana, sibi ipsi non satisfecisse. Hoc copiosior est narratio de Belgarum studiis circa eandem navigationem, libro tertio inserta. Quartus continet relationes de plaga septentrionali, quam Spitzbergam vocamus et de balaenarum captura. Exhibuit in eodem *Friderici Martensii* itinerarium, bonae frugis plenum et rarum, mutatis nonnullis circa dictionem. Liber quintus complectitur navigationes e Japonia versus septentrionem a Lusitanis, Belgis et Anglis susceptas; ubi praecipue itineraria *Martini Geritsen Vries* et *Henrici Cornelii Schaepe* exhibentur. Libro sexto leguntur narrationes de Russorum navigationibus et observationibus in regionibus saepe dictis, ducibus *Mullere*, *Gmelino*, *Krascheninnikovia* etc. Historiae naturalis promovendae Adelungius sedulo prospexit; cui etiam plures tabularum aenearum dicatae.

Swindrage.

(THEODORI SWINDRAGE) *Great Probability of a Northwest Passage: deduced from Observations on the Letter of Admiral de Fonte, who sailed from the Callao of Lima on the Discovery of a Communication between the South Sea and the Atlantic Ocean; and to intercept the Navigators from Boston in New-England, whom he met with then in Search of a Northwest Passage; proving the authenticity of the Admiral's Letter, with three explanatory Maps.* London, printed for Thomas Jefferys 1768. 4. — Anglus, vel inscriptione libri docente, maxime in eo est, ut fidem faciat narrationi Fontianae, paullo ante a nobis commemoratae. Quam ob causam Engelium, eandem reiicientem, confutare studet: qui vero in additionibus, versioni libri sui Theodiscae

ae infertis, *) Anglum acerbissime increpuit, ulque censorem libri Anglici Goettingensem **) iter notavit. Inest etiam diarium navigii, a. 53 Philadelphia versus terram Labrador missi, ra Vol. III. P. I. p. 373. a nobis laudatum, ubi o editorem, ab aliis in errorem inducti, Jesso, qui potius est libri redemptor, nominavimus.

Lettre de M. ROBERT DE VAUGONDY au su^{de} de Vaugon- d'une Carte systematique des pays septentrionaux de^{dy} se et de l'Amérique. à Paris 1768. 4 mai. — gelii hypothesein et sententiam auctor pressio sepe sequitur: quoad nonnulla tamen in diver- abit opiniones. Tabula adiecta geographica praesentat littora Asiae et Americae septen- onalis.

Eiusdem *Mémoire sur les pays de l'Asie et de Amérique, situés au Nord de la Mer du Sud, accom- gné d'une Carte.* à Paris 1774. 4 mai. — Ulte- is auctor hac dissertatione et tabula geographica pothesein Engelianam urget, omnesque relatio- s, coniecturas et opiniones antiquas recentio- sque de argumento isto famoso coniungere at- ie conciliare studet. Asiae angulum versus ori- item latiore quidem reddit, quam Engellius: on vero eundem ita dilatat, ut alii: littus contra mericae occidentale orientem versus retro quasi ucit. —

Cf. RUESCHINGII *wöchentl. Nachrichten* a. 1775. p. 77 sqq.

Das von den Russen in den Jahren 1765, 1766 v. Staehlin. und 1767 entdeckte nordliche Inselmeer zwischen Kamtschatka und Nordamerika, beschrieben vom Staats- rathe, Herrn VON STAEBLIN; in Kalendario Pe-

*) *Geogr. und krit. Nach.* etc. p. 141 sqq.

**) *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1769. p. 530. sqq.

lat Anadyricas; medias Olutoricas; ver
diem fitas, Aleuticas.

Cf. *Götting. gel. Anzeig.* a. 1775. p. 310.

Allgem. deutsche Bibl. T. XXXII. p. 183.

Barrington. DAINES BARRINGTON (vices prae
marii in Academia Scient. Londinensi
Probability of reaching the Northpole discussa
1775. 4. Et in eiusdem *Miscellanies.* ibid.
Theotifce, cum *Engelii* annotationibus, in
libri supra descripti parte altera. — A
Barringtonus societati dictae praelegerat bi
dissertationem, lingua Anglica conscriptam
Guil. Dav. Büsching in patris ephemeridib
pissime a nobis laudatis, a. 1774. p. 40
Theotifcam fecit. *) Ampliorem exhibu
titulo modo adscripto. Totus in eo est, u
Phippsium multis testimoniis comprobet
naves olim iam longe ulterius versus polu
cum penetrasse, quam navarcha iste Anglus
Consilia simul amici anonymi tradit, quib
quendis votis eius responderi posset.

J. N. BUACHE, *Geographe ordinaire du Roi* Buache.
 philippi fratris filii), *Mémoire sur les païs de l'Asie et
 l'Amerique, situés au Nord de la Mer du Sud. Ac-
 ompagné d'une Carte de comparaison des plans de M. M.
 engel et de Vaugondy, avec le plan des cartes moder-
 es.* à Paris. 1775. 4 mai. — Modeste auctor
 iniones Engelii et Roberti de Vaugondy quoad
 tum anguli Asiae versus aquilonem angulique
 mericae isti oppositi examinat dubiaque contra
 isdem profert. Defendit contra veritatem tabu-
 rum geographicarum recentiorum ratione dilata-
 onis, quam regioni illi Asiaticae tribuunt. Mul-
 ri sententiam et Russorum observationes ratione
 tus peninsulae Kamtschatkae amplectitur. Aca-
 emia regia, cui dissertationem auctor obtulerat,
 ntentiam de Kamtschatka assensu suo comproba-
 it. Tabula geographica sistit regiones dictas tri-
 lici modo, nimirum ex sententia Engelii, Vau-
 ondii et Buachii.

Cf. BUESCHING l. c. a. 1775. p. 403 sqq.

Goetting. gel. Anzeig. a. 1776. Zug. p. 207 sqq.

CONSTANTINI JOHANNIS PHIPPS (qui Phipps.
 odie Lord MULGRAVE audit) *Voyage towards
 the Northpole undertaken by his Majesty's command* a.
 1773. Lond. 1774. 4 mai. Cum XIV tabulis
 en. elegantissimis. Theotisce, cum Engelii addi-
 tionibus et observationibus, Bernae 1777. 4 mai.
 Cum tabb. aen. — Iter, iussu regis Magnae Bri-
 anniae a duabus navibus susceptum, hoc Phippsii
 liario fuse exponitur. Penetrarunt usque ad octo-
 gesimum, et quod excurrit, gradum latitudinis:
 transvectionem vero istam nobilissimam minime
 perficere potuerunt. Engelius, qui ardore et
 scriptis suis super hac re Anglos ad hanc expedi-
 tionem excitaverat, indigne tulit Phippsii naviga-
 tionem;

tionem; eamque minùs votis respondisse contendit, quia contra consilia sua, iter inter Novam Semlam et Spizbergam instituendi, aliam elegerat viam, scilicet inter Groenlandiam et Spizbergam. Observationes igitur non solum diario Anglico subiecit, sed et dissertationem istam amplam addidit, quae etiam libri, paullo ante a nobis recensiti, partem alteram constituit. Insunt vero libro Angli plures aliae observationes minime contempnendae. Interpres Theotiscus anonymus addidit etiam LUTWIDGII, navarchae Angli, qui eidem itineri interfuerat, diarium.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1775. Zug. p. 25 - 28.

a. 1777. Zug. p. 353 - 361. BUESCHING l. c.

a. 1777. p. 230 sqq.

Allgem. teutsche Bibl. Anhang zum 25 bis 36ten B.

T. III. p. 1468 sqq.

Summary
obl. etc.

Summary Observations and Facts. collected from late and authentic accounts of Russian and other navigators to show the practicability and good prospect of success in enterprises to discover a northern passage for vessels by sea, between the Atlantic and Pacific Oceans, or nearly to approach the North-Pole; for which the offers of reward are renewed by a late act of Parliament. London 1776. 4 mai. — Auctor huius libelli, DE VAL TRAVERS, natione Helvetus, olim Electoris Palatini rebus in Anglia prospiciens, sententiam Engelii, cuius nomen vero studio, ut videtur, tacuit, Anglis magis cognitam atque commendabilem reddere studuit.

de Val Tra-
vers.

Cf. BUESCHING l. c. a. 1776. p. 401 sqq.

J. L. S.

J. L. S. (forte J. B. SCHERER, paullo ante nominati) *Neue Nachrichten von denen neuentdeckten Inseln in der See zwischen Asien und America; aus mitgetheilten Urkunden und Auszügen verfasst.*

Ham-

amburg u. Leipz. 1776. 8. *Anglice* in opere oxiano, postea recensendo, 1781. — Mellora eadem et exactiora super hoc argumento habemus: isto autem tempore anonymi relatio plura, rae nova viderentur atque sciendi cupidinem tirent, praeberat, hausta quidem potissimum Mülleri narrationibus chartisque ineditis.

Cf. BUESCHING l. c. p. 323 - 327.

Allgem. teutsche Bibl. T. XXXII. p. 183 sqq. Contra hanc censuram paullo iniquiorem v. quae monuit Pallas in *Neuen Nord. Beyträgen* T. I. p. 273.

LE GENTIL in *Mémoires de l'Académie des sciences de Paris* pro a. 1772 (edit. a. 1775) demonstrat, iter versus Sinam per maria septentrionalia licet forte institui posset, diuturnius et periculosius fore, quam si circa Africam perageretur.

JOH. TRALLER *Description or Account of the clouds, lately discovered in the South-Sea; with some Account of the Country of Kamtschatka.* Lond. 1778. 8. De Russorum navigationibus nec satis accurate nec intelligenter differit.

GUILIELMI COXE *A. M. Account of the Russian discoveries between Asia and America, to which is added the conquest of Siberia, and the History of the Transactions and Commerce between Russia and China.* Lond. 1780. 4. Editio altera ibid. eod. — Auctor Petropoli, ubi non, ut nonnulli putaverunt, rebus Anglorum ibi habitantium relictis praefuit, sed cum Herberto, filio Comitis Pembroke, tanquam eius comes a. 1778 commotus est, omnia, quae huic operi elaborando quomodo inservire potuerint, collegit. Usus est et accipue Mulleri, Gmelini senioris, Pallasii, Georgii et Fischeri operibus, Anglis, eo certe tempore, ignotis. Praemittuntur nonnulla de peninsula Kamt-

Kamtschatka. Sequitur sectione prima versio libelli, modo a nobis indicati *J. L. & Neue Nachrichten* etc. Sectio secunda sistit Russorum primas incursiones in Sibiriam secundum Fischerum et Mullerum. Adiectae sunt e Pallasii itinerario descriptiones urbium Russicarum et Sinicarum limitropharum, Kiachtae potissimum. Sectio tertia appendix comprehendit excerpta e diariis nonnullis antea ineditis *Krenitzini* et *Lawaschewii*, Russorum, qui a. 1768 insulas inter Asiam et Americam versus septentrionem sitas perferunt sunt; porro inest observatio super longitudine Kamtschatkae contra Engeliū et Vaugondium; tum probatur, Beringium a. 1741 Americam attigisse, certe non longe ab ea abfuisse; exhibetur catalogus tabularum geographicarum, argumento isti inservientium; constituitur situs et numerus insularum illarum; agitur de Tschutkschis; narratur de centurionis *Synd* navigatione, a. 1764 versus Sibiriae angulum ad aquilonem directā; exhibentur specimina linguae Aleuticae etc. Appendix altera refert de variis raponticae generibus ac de eius venditione. Adiectae sunt tabulae nonnullae geographicae.

Cf. *Götting. gel. Anzeig.* a. 1781. p. 506 - 511.

Pallas. PETRUS SIMON PALLAS, pluribus vicibus a nobis celebratus, in promptuario bonae frugis plenissimo, quod inscripsit: *Neue Nordische Beyträge* etc. (*Petropoli* et *Lips.* 1781 - 1783. IV Voll. in 8 mai.) prorsus egregia huc pertinentia talium lautitiarum cupidis liberaliter obtulit. Et volumine quidem primo p. 245 - 248: *Besondere Nachrichten über die Tschutkische Landspitze und benachbarte Inseln; aus dem Russischen Original übersetzt.* Ibidem p. 249 - 272: *Bericht von der in den Jahren*

1768 und 1769 auf allerhöchsten Befehl der Russischen Monarchin unter Anführung des Capitains BENITZYN und Lieutenants LEWASCHEF von Kamtschatka nach den neuentdeckten Inseln und bis an das feste Land von America vollbrachten Reise. Est versio diarii, a Coxio primum, ut memoravimus, in lucem editi, cum nonnullis interpretis annotationibus. Ibidem p. 273-280: *Erläuterungen über die im östlichen Ocean zwischen Sibirien und America geschehenen Entdeckungen*. Pallasius has illustrationes a. 1777 Comiti Buffon lingua Gallica conscriptas exhibuit. Comes easdem, tantum non omnes, subest libro, quem inscripsit: *Sept Epoques de la découverte de l'Asie*. Hoc autem loco Pallas easdem, omnes nempe ac pleniores, lingua Theotisca tradidit. Haec sunt maximam partem ex iisdem fontibus, quibus usus est auctor, saepe commemoratus, Geyserus J. L. S. et quem fide dignum esse asserimus, qui et tabulam geographicam perutilem adiecit. — Idem volumine secundo p. 255-301 mandavit: *Topographische und physikalische Beschreibung der Beringinsel, welche im östlichen Ozean an der Küste von Kamtschatka liegt*. Auctorem est STOELLERUS, de quo nos supra Vol. II. l. p. 251 sqq. Mullerus excerpta tantum in collectione a nobis laudata dederat. Pallas integrum habet diarium Stoelleri, qui navarchae Beringus fuit in expeditione, a. 1742 in insulam, quae nunc Beringii nomen fert et ubi ipse mortuus est, recepta. Editor notulas adpersit. Ibidem p. 302-307: *Kurze Beschreibung der sogenannten Beringinsel (Mednoi ostrof) im Kamtschatkischen Meere*. PETRO JACOWLEF, qui a. 1755 hanc insulam visitavit. Ibidem p. 308-324: *Bericht von der im Jahr 1772 angetretenen vierjährigen Seereise*

Stoeller.

Jacowlef.

... VOLUMEN ... p. 214.
 Saikof. aus dem Reisebericht des Russischen Steu-
 KOF über eine bis an das feste Lan-
 ka geschehene Schifffahrt. Insulas in
 Americam sitas Saikofus ipse perlustravit.
 tabella geographica coloribus distinctavit.
 Volumine quarto p. 105 - 1
 Auszug aus dem Tagebuch des Kasaken.

Kobeles. Kasakarum centurionis) IWAN KO
 das Land der Tschuktchen und die dem-
 liegende Inseln und Landecke von Amer-
 fias primus fuisse dicitur, qui a. 1779
 gulo isto Asiatico, ubi Tschuktschi,
 star, vegetant, versus insulas in fre-
 et America discernuntur, sitas navi-
 earum incolis amice versatus fuerit, li-
 ricanum exinde petierit. Mappa geo-
 iuncta plures sub oculis ponit no-
 Repraesentantur simul insulae Kuriles
 xime obiacentes. Descriptio insularum
 quarum numerus est XXII, prorsus e
 volumini addita hac epigraphe: *Nous*
der Kurilischen Inseln (nach einem Ru-

et Asiam orientalem, de insulis ibi sitis, etc. 113

to the East - Indies etc. By a Sea - Officer.
1782. 8. — Libelli, nihil adeo novi et
corpora continentis, auctor habetur RICHAR-
D PICKERSGILL, qui ter socius erat naviga-
tum ab Anglis circum orbem terrarum pera-
rum, posteaque flumine Thamesi periit. *)

Götting. gel. Anzeig. a. 1782. p. 1110 sqq.

Duc DE CROY Mémoire sur le passage par le de Croy.
qui contient aussi des reflexions sur les Glaces.
1782. 4. — Judicia potius et consilia,
res gestae ac testimonia proponuntur.

Götting. gel. Anzeig. a. 1783. p. 251 sqq.

Anmerkungen über die neuerlich versuchte nähere Anmer-
et durch Norden nach Ostindien; in Hist. Ports- kungen etc.
a. 1783. Partic. III. p. 321-339. Auctor
Brymus, a partium studio alienus, credit, na-
tionem versus aquilonem in Indiam orienta-
vel post irritos Cookii et Clerkii conatus, de
us alibi agemus, institui posse: utilitatis tamen
inde redundaturum esse, idem putat. Ta-
geographica, his observationibus illustrationi
viens, novissima a navigatoribus Russicis et
icis inter Asiam et Americam septentriona-
visa seu reperta repraesentans, adiecta est eius-
libri particulae X.

J. R. FORSTERUS in opere egregio: *Ge-* Forster.
te der Entdeckungen und Schiffahrten im Nor-
(Francof. ad Viadr. 1784. 8 mai.) quod nos
loco describemus, breviter quoque persequi-
navigationes a nobis hucusque expolitas, eas-
tabula geographica praestantissima illustrat.

v. Forster in *Geschichte der Entdeck. und Schiffahrten*
im Norden p. 468 sqq.

Bibl. Hist. Vol. III. P. II.

H

CA-

Magel-
haens.

Pigafetta.

Ferdinandus Magellanus (*Magelhaens* s. *Magellanes*), nobilis Lusitanus quantum scimus, Europaeorum fuit, qui a. 1499 et 1521 oceanum istum vastissimum, qualem seu pacificum appellamus, adeoque glori-
raqueum, licet ipse non omnem, socii tamen per-
navigarunt. Comitem itineris habuit ALONSO
NIUM PIGAFETTAM, Italum, Vicentiam, Rhodum
equitem Rhodium sive Melitensem. Post
Europam a. 1522 idem descriptionem itine-
rididit cum Carolo V Imperatori, tum regi
ciae (matri Francisci I regis, Ludovicodien-
si). Haec itinerarium in usum suum *le Fevre*
in epitomen redigi et in linguam gallicam
transferri iussit. Quam versionem ad huc
bibliotheca regia Parisina Nro. 10270 habet
phe: *Navigation et decouverte de l'Indie, faite par Ant. Pigafette*. Alia exempla
conspiciuntur Veronae, et Romae in h. b. l.
Vaticana. Figurae a Pigafetta ad illustrandum

posteaque a *Ramusio* collectioni suae itinerum inferebatur. Laudatur etiam editio graphica: *Itinerario di Marc Antonio* (forte *Antonio?*) *Pigafetta*, gentiluomo *Vicentino*.

appresso *Giovanni Wolfio Inglese*. S. a. um alios 1585.) 4. Eandem *Pigafettae* em, adhibitis simul aliorum de expeditione nica narrationibus publici iuris fecit de in *Histoire des Navigations aux Terres au-* quam *Adelung Theotisce* reddidit, ut hoc ite infra narrabimus. Nostis temporibus in versionem Italiam opusculum *Theotisce*

M. C. Sprengelius in *Beiträgen zur Völker-* *derkunde* (Lips. 1784. 8.) T. IV. p. 1-155. didit introductionem, notas et supplementa ppendicem a p. 156-182, in qua disserit *ici Riberi*, Cosmographi Caroli V Impera- abula geographica, qua omnis terrarum uantum tunc temporis innotuerat, reprae- . Sprengelius exacte istam describit, re ratione regionum et insularum quas vi- Magellanus et *Pigafetta* *).

biblioteca e storia di quagli Scrittori cossi della cit- *come del territorio di Vicenza, del P. Angiol* *riello di Santa Maria, Carmelitano* (Vicen- 8. 4.) T. IV. p. 1-13.

afettae narrationes alium in ordinem rede- Ortega. *monis*que *Herrerae*, *Gomarae* aliorumque

H 2

scri-

hibetur etiam descriptio itinerum *Magellani*, *Dra-* *Candischii* et *Noorti Theotisce* a *LEVINO HUL-* *D* libro sic inscripto: *Kurze, wahrhaftige Relation* *! Beschreibung der wunderbarsten vier Schiffarten,* *iemals verrichtet worden, als nemlich Ferdin. Ma-* *lani, Portugalesers, mit Seb. de Cano, Franc. Dra-* *is, Engländer, Thomae Candisb, Engländer,* *ivarii van Noort, Niederländer etc.* Constituunt in partem sextam collectionis inter. *Hulsianae*. 1603.

scriptorum Hispanorum confirmavit ORTEGA hac inscriptione: *Resumen historico del Viage hecho al Re dedor del mondo por Hernando de Magellano, por el Doctor CASIMIRO DE ORTEGA.* Madrid 1769. 4.

Idem Magellani iter breviter a. 1522 descriptit Maximilianus Transylvanus, Cardinali Salisburgensi ab epistolis, licet narratio eius inscripta sit: *de Moluccis.* Latine exstat in Collectione itiner. Hervagiana: *Italice* in Collect. itiner. Ramusiana T. I.

Omittimus itinera alia, de quibus *Acosta, Herrera, Gomara*, alique in operibus suis, alibi a nobis recensitis, tradiderunt, exponentes solummodo itineraria sive diaria sigillatim elaborata atque in lucem edita. Quo pertinet:

- Drake. FRANCISCI DRAKE *Voyage into the South-Sea about the globe of the whole earth, begun 1577 and finished 1580*; in Collectione itiner. Hakluytiana Vol. III. p. 742 sqq. Hanc relationem ipse Drakius haud confecit, sed NUÑO DE SYLVA, Lusitanus nauta, a Drakio in itinere captus. Epitome Latina exstat in Collectione fratrum de Bry T. VIII. Aliam relationem Anglus nobilis FRANCISCUS PRETTY conscripsit hoc titulo: *The famous voyage of Sir Francis Drake into the South-Sea, and there hence about the whole Globe of the Earth.* Lond. 1600. 8. Epitomen Gallicam dedit Franc. Louvencourt, de Vauchelles, Paris. 1627. 8. ibid. 1641. 4. Purchas quoque in Collectione itiner. T. I. narrationem de Drakiinavigatione ista, eamque vero mancarn, exhibuit; atque Prevotius T. XII. — Exstat etiam: EDUARDI BROWN *Sir Francis Drake's Voyage round the world.* Lond. 1652. 4. *Theotifce*, Lips. 1726. 8. Anonymus scripsit: *The famous Voyage of Sir Francis Drake,*

with an particular Account of his Expedition to the Westindies, against the Spaniards, being the vander that sail'd round the Globe: to which the prosperous Voyage of Mr. Thomas round the world. Lond. 1741. 8. Cum eogr. Commemoranda etiam biographia. Anglice in Biographia Britannica, or the Life of James Oglethorpe habemus, inscriptam: Sammlung merkwürdigen Lebensbeschreibungen etc. 1754. 8.) T. I. p. 237-280.

MAE CANDISH *Voyage into the Southsea and about the circumference of the whole Earth, 1586, finished 1588; in Collectione itineraria Vol. III. Ibidem exstat: Thom. Candish's Voyage, intended for the Southsea, the Philippine Islands, and the coast of China 1591. Auctor per eundem modo dictus FRANC. PRETTY. in Collectio Purchasiana Vol. I. et IV. est eadem Prettii narratio libro, modo oceanavigationis Drakianae commemorato: us Voyage etc. Latine in Collectione fratrum T. VIII. Belgice in Beschryvinge van de reys van Thomas Candisch. Bygehuygt de uoyage van Drak, en J. Hawkins naer West-Indien. 1598. fol. Cf. Sammlung von merkwürdigen Lebensbeschreibungen T. III. p. 272 sqq.*

FRANC. PRETTY *WITHRINGTON et C. LESTES* *intended for the Southsea, but performed on the South lat. of 44 degree, begun 1586; in Collectione itineraria Hakluytiana Vol. III.*

J. VAZ *Discourse of the Westindies and the South-Sea. Lond. 1622. fol. Exstat Purchas l. c. Vol. IV. Hawkins ipse*

J. HAWKINS *Observations in his Voyage into the South-Sea. Lond. 1622. fol. Exstat Purchas l. c. Vol. IV. Hawkins ipse*

observationes, in itinere, ab a. 1593 peracto, a se collectas, typis mandavit.

De Broffes l. c. laudat itinerarium nobilis Hispani, ALVARI DE MINDANA, inscriptum: *Descubrimiento de las Islas de Salomon*, et ex eodem iter ab *A. de Mindana* et a *Ferdinando de Quiros* a. 1595 ab urbe Payta in Peruua in oceanum pacificum susceptum describit. Integrum itinerarium Anglice exhibuit *Alex. Dalrymple* volumine priore collectionis, infra a nobis indicandae.

Janßon. (BERNH. JANSSON) de novo orbe et navigationibus *Sebastiani a Weert*; in Collect. fratrum de Bry T. IX. Describitur infelix navigatio, quam *Simon de Cordes* et *Seb. de Weert* ab a. 1598 usque ad a. 1600 in oceanum australem susceperunt.

van Noort. OLIVIER VAN NOORT *Beschryvinge von de Voyagie om de geheelen weerlet - cloot*. Rotterdam en Amsterd. (1610). fol. Theotisce a *Gotthardo Arthus*, in Collect. fratrum de Bry T. IX. *Francogallice* Amsterd. 1610. fol. et in *Recueil des Voyages de la Comp. des Indes orient.* T. II. p. 1 sqq. Epitome *Anglica* in Collect. itiner. *Purchasiana* T. I. Cf. Collectio *Hulfiana*, paullo ante laudata; Collect. itiner. *Prevot.* T. XI. et *de Broffes* l. c. — Iter, annis 1598, 1599, 1600 et 1601 peractum. Fretum Magellanicum et insulae latronum praecipue describuntur.

de Quiros. PETRI FERNANDEZ DE QUIROS Narratio regi Hispaniae facta super detectione quintae orbis terrarum partis, cui nomen Australis incognita; cum Descriptione regionum Siberiae, Samoediae atque Tingoefiae, una cum itineribus versus ortum et aquilonem eo ducentibus. *Amstelod.* 1612. 4. Reperimus quoque titulos sequentes:

FRANC. FERD. QUIR Narratio de terra australi incognita et de terra Samojedarum et Tungusiorum in Tartaria. Amst. 1613. 4.

PETRI FERD. DE QUIROS Exegesis libelli supplicis oblata regi Hispaniae super detectione quintae partis orbis terrarum, cui nomen Australis incognita, eiusque immensis opibus et fertilitate; in *Descript. detectionis freti Hudsoniani*. Amst. 1613. 4. Nescimus, utrum sub his titulis diversi libelli lateant, an sit unus idemque. Secundum tertium a nobis modo allatum *Latina* Arthufii versio exstat in fratrum *de Bry* India orientali T. X. *Anglica* versio est inscripta: FR. FERD. QUIR'S Terra australis incognita: or, a new southern discovery, containing a fifth part of the world, lately found out. Lond. 1617. 4. — Auctor, natione Lusitanus, antea iam a. 1595 cum Mindana mare pacificum pernavigaverat. A. 1606 eiusmodi iter ingressus est inde ab urbe Lima cum classe *Ludovici Paz de Torres*. Prae aliis itinerariis hoc in capite a nobis laudatis memorabile est, quod Quiros litteris mandavit, quia veritatis studium atque candor ubique elucet.

Speculum navigationis Indiae orientalis occidentalisque, quarum una GEORGII A SPILBERGEN, altera JACOBI LE MAIR auspiciis imperioque directa annis 1614, 1615, 1616, 1617 et 1618: exhibens novi in mare australe transitus, incognitarumque haecenus terrarum ac gentium, inventionem; cum figuris et imaginibus. *Lugd. Bat.* 1619. 4. oblong. et in Collect. itiner. fratrum *de Bry* (America) T. XI. *Anglice* in Collect. itiner. Purchas. T. I. *Francogallice* hac epigraphe: *Miroir Ost et Westindical, ou Description de deux navigations, faites en 1614 - 1618 par George de Spilbergen et par Jacques le Maire.* à Amsterdam

a Spilbergen.
le Maire.

1621. 4. Cum figg. aen. Et in *Recueil de Voyages de la Comp. des Indes orient.* T. I. p. 371 sqq. Exstat etiam: *Dreyjährige Reise Georg von Spilbergen nach den orientalischen und occidentalischen Indien, und neunjährige Reise Caspar Balby's.* Frankfurt 1625. fol. — Diarium itineris ipsum JOH.

de Maye. CORNELIUS DE MAYE conscripsit. Delineavit etiam accurate fretum Magellanicum. Observationes praebet haud contemnendas.

Journal van de Reyse gedaen door WIL-
Schouten. LEM CORNELISZ. SCHOUTEN *van Hoorn, in de Jaren 1615, 1616, 1617, door de Straet Magellanes.* Amsterd. 1617. 4. Post hac epigraphē: *Reyse round om de geheele Aerdkloot.* ibid. 1618. 4. ibid. 1676. 4. *Francogallice* ibid. 1617. 4. ibid. 1706. II Voll. in 12. Et in *Recueil de Voy. de la Comp. des Ind. orient.* T. IV. p. 531 sqq. *Theatistē*, Arnheimii 1618. 4. *Latine* hac inscriptione: Diarium vel descriptio itineris facti a Guil. Cornelio Schoutenio, Hornano, annis 1615, 1616 et 1617, cum a parte australi freti Magellanici novum ductum aut fretum in magnum mare detexit, totumque orbem circumnavigavit. *Amstelod.* 1619. 4. Cum figg. ibid. 1648. 4. Et in *Collectione fratrum de Bry* T. XI. *Anglice* ap. Purchas. T. I. *) — Maxima pars huius itinerarii, praestantioribus iure
Claesson. adscripti, debetur diario ARISII CLAESSION, scribae classis, cui *le Maire* ac *Schouten* s. *Schmizius* praefuerunt. Maior certe opera in hoc itineralo data descriptioni morum hominum, qui in insulis, quas Belgae tunc viderunt, vivunt, quam in praecedentibus. Addita etiam specimina linguarum, quibus iidem usi sunt.

ADOL.

*) supra quidem, cap. LII. sect. III, huius itinerarii iam mentionem fecimus: sed notitia, quam hoc loco exhibemus, exactior est.

ADOLPHI DECKER, *) Argentoratensis, *Diur-* Decker.
is der Reise der Nassauischen Flotte, unter JACOB
'HERMITE, um die ganze Welt. Strasb. 1629. 4. l'Hermite.
Latine in Collect. fratrum de Bry, Hist. Amer.
 T. XI et Ind. orient. T. XII (ubi praefectus clas-
 sis Naffovicae sive Belgicae Latine audit *Jacobus*
Emrita) cum figg. aen. *Francogallice*, in *Recueil de*
Voyages de la Comp. des Ind. orient. T. V. p. 1 sqq.
Anglice in Collect. itiner. quae vulgo audit Harri-
 fiana P. I. T. II. p. 11 sqq. — Archetypum
 Theoticum in ipsa Germania rarius factum, licet
 minime contemnendum. Auctor erat centurio in
 classe ista, quae ab a. 1623 usque ad a. 1626 ex-
 peditionem contra Hispanos in America suscep-
 rat. Deckerus Bataviae duos per annos commo-
 ratus, a. 1628 demum in Europam rediit.

FRANCISCI PELSART *Decouverte de la terre* Pelsart.
Australe; in Thevenoti *Relation de divers voya-*
ges etc. T. I. P. I. In Collect. itiner. Prevot.
 T. XII. — Auctor, navarcha Belgicus, a. 1629
 mare pacificum pernavigans magis fata sua, quam
 regiones et homines, descripsit.

ABEL JANSEN TASMAN *Relation d'une Voya-* Tasman.
ge aux Terres australes inconnues en 1642; ap. The-
 venot l. c. T. II. P. IV. Epitome in *Voyages aux*
Indes occidentales de Franç. Coreal (Amst. 1722. 8.)
 T. III. p. 203 sqq. *Anglice* in *Account of several*
late Voyages etc. supra cap. LVII a nobis indicata;
 et in Collect. itiner. Harriana. — Auctor, na-
 varcha Belgicus, a. 1642 et 1643 inde ab urbe
 Batavia duabus cum navibus petiit oceanum istum,
 atque in eo altius versus meridiem, quam omnes
 ante dicti, navigavit; quocirca etiam plura obser-
 vavit atque litteris mandavit.

H 5

Anglo-

*) Non OEKKER, ut *Stuckius* habet in *Verzeichniss* etc.
 p. 215. Nr. 1019.

Narbo-
rough et
Wood.

Anglorum, JOHANNIS NARBOROUGH et JOHANNIS WOOD itineraria huc pertinentia, eaque haud parvi aestimanda, insunt etiam collectioni modo memoratae: *Account of several, late Voyages* etc. Exstant quoque in Collect. itiner. Harrifiana T. II. Et in Guil. Hackii *Collection of original Voyages*. Lond. 1699. 8. *Francogallia in Franc. Coreal Voyages aux Indes occid.* T. III. WOODII itinerarium etiam adiectum GUIL. DAMPIERI *Account of a new voyage round the World*, cum editionibus archetypi Anglici, tum eiusdem versionibus. *Narborough et Wood* uni eidemque itineri a. 1670 et 1671 interfuere idque diversimode descripserunt. Erravit igitur Prevotius, dum in collectione sua itinerariorum T. XI ex hac una expeditione nautica duas fecit. Uterque vero non solum nautis, sed etiam aliarum rerum utilium cupidis scripsit.

Sharp. BARTHOLOMAEI SHARP *Journey over the Isthmus of Darien, and Expedition into the South-Sea*. Cf. supra cap. XLVII.

Cowley. COWLEY, itidem Anglus, comesque Guillemi Dampier, a. 1683 - 1685 navigationem per mare australe peregit. Iplius relatio exstat in *Dampieri opere*, statim recensendo, in Collectione itiner. Hackiana, et Harrifiana.

Ravenau de Lussan. RAVENAU DE LUSSAN *Journal du Voyage fait à la Mer du Sud avec les Flibustiers de l'Amérique en 1684 et années suivantes*. à Paris 1689. 12. ibid. 1690. 12. Et in editione recentissima OEXMELINI *histoire des aventures* etc. à Trevox 1775. 12. Cf. supra Vol. III. P. I. p. 239.

Journal etc. *Journal du Voyage fait à la mer du Sud*. à Paris 1690. 12.

Dampier. GUILIELMI DAMPIER *Account of a new Voyage round the World from 1683 to 1691*. London 1697.

. in 8. Cum figg. aen. *Francogallice*, Am-
. 1698. 8. Cum figg. aen.

Aliud iter a. 1699 susceptum Dampierus de-
dit et LIONELI WAFERI itinerarium adiecit
L. 1701 sqq. III Voll. in 8. Cum figg. aen.
rogall. Amsterd. 1701. III Voll. in 8. Cum
aen. (Cui versioni et sequentibus addita sunt
Woodii, Sharpii, Cowleyi et Roberti.) ibid.
. III Voll. in 8. Cum figg. aen. *Theotifce*,
cos. et Lipsf. 1702. 1703. 1707. III Voll. in 8.
figg. aen. Lipsf. 1708. III Voll. in 8. Cum
aen.

Tertium Dampieri itinerarium edidit Guil Fun-
ac epigraphe: *A Voyage round the World, con-
ing an Account of Captain DAMPIER'S Expe-
into the South - Seas in the Years 1703 and
4. Together with the Author's Voyage on the
- Coast of Mexico to East-India, by WILLIAM
NEL.* Lond. 1707. 8. Cum tabb. geogr. Funnel
gg. aen.

Quartum Dampieri iter describitur in *Continua-
of a Voyage to New-Holland.* Lond. 1709. 8.
Omnia Dampieri itinera *Francogallice* reddi-
Amstelod. 1711. 1712. V Voll. in 12 mai.
omagi 1715. V Voll. in 12 mai. ibid. 1723.
oll. in 12 mai. ibid. 1739. V Voll. in 12 mai.
nes cum tabb. geogr. et figg. aen. *Belgice*, Rot-
. 1717. III Voll. in 4.

Excerpta exhibent: Collect. itiner. Prevotiana
III. Collect. itiner. Berol. T. IX. Et de *Brosses* l.c.
Exstat etiam: DAMPIERS *Reise um die Welt;
Leisebuch für Kinder und iunge Leute*, von J. C.
Münter. Celle 1783 - 1784. III Partes in 8.

Dampierus quater per oceanum australem na-
vit, multaque notatu digna in itinerariis suis
edit. Fatemur autem, nos accuratam notitiam
corum

eorum editionum ac versionum elaborare haud potuisse, quia nec omnes ad manus erant, nec subsidia nostra litteraria nobis satisfaciebant, cum potius sibi contradicant; ideoque rogamus harum rerum peritos, quibus omnium editionum et versionum copia est, ut notitiam exactam nobis exhibere velint.

- Waser. LIONELI WAFERI itinerarium huc etiam pertinens, recensuimus supra cap. XLVII. Hoc loco addimus, auctorem fuisse chirurgum piratarum, quos *Flibustiers* nominant.
- Journal etc. *A Journal of a Voyage, made in the Southsea by the Bucaniers or, Freebooters of America.* Lond. 1698. 8.
- Froger. FROGERI itinerarium, huc etiam spectans, supra Vol. III. P. I. p. 328 sqq. indicavimus.
- Cooke. EDUARDI COOKE *Voyage to the South-Sea and round the World perform'd in the Years 1708-1711.* Lond. 1712. II Voll. in 8. Cum tabb. geogr. et figg. aen. Praeter titulum nil de hoc itinerario comperire licuit. Ne Brosius quidem illo usus est.
- Rogers. WOODES ROGERS *Voyage round the World.* London 1712. 4. ibid. 1726. 8. Francogallice: *Voyage autour du monde, depuis 1708 jusqu'en 1711, par le Capitaine W. Rogers, traduit de l'Anglois; on l'on a joint quelques pièces curieuses, touchant la rivière des Amazones et la Guiane.* à Amsterdam. 1716. II Voll. in 12 mai. Cum figg. aen. (De supplemento, quod eodem anno duobus voluminibus prodixit Stuckius scribit, merito dubitamus.) *Theotifce*, Francof. et Lips. 1760. 8. Epitome in Collect. itiner. Prevotiana T. XII. — Rogerius cum duabus navibus, Anglorum quorundam sumtibus instructis, quarum alteri ipse praefuit, in mare pacificum contendit. Solverunt
Br-

Bristollo die II Aug. 1708, multisque difficultatibus superatis et aliquot hostium navibus in potestatem redactis, praeda onusti per Asiae et Africae littora die II Octob. 1711 in Angliam reverterunt. Quae igitur in itinere isto memoratu digna occurrerunt, Rogerfius e diario suo ita in lucem profert, ut simul singularum, quas vidit, terrarum praecipue Americanarum, descriptionem addat, et eam quidem plerumque ex Neuhofio aliisque itinerariorum scriptoribus petitam, sed novis tamen testimoniis confirmatam. Superato Horni promontorio in mare australe ingressus, viam hanc longe commodiorem esse, ostendit, quam per fretum Magellanicum. Gigantes ibi observasse sibi visus est tantae magnitudinis, ut Europaei mediocris staturae vix cingulum illorum capitibus contigerint. Rebus in littore Americano occidentali feliciter gestis, naves Anglicae a. 1710 ex California per mare pacificum in Asiam, et speciatim ad Latro-
rum insulas cursum direxerunt. Appendicis loco addita est descriptio littorum, portuum, rupium, radiorum, insularum, promontiorum etc. ab Acapulco usque ad insulam Chiloë, ex MSSis Hispanicis navium in hoc itinere captarum, non tam secunda lectu, quam utilis eo navigaturis; et *Christophori d'Acugna* dissertatio de fluvio Amazonum.

Cf. Act. Erud. a. 1717. p. 131 sqq.

(AMADAEI FRANCISCI) FREZIER † 1773.) Frezier.
Relation du Voyage à la mer du Sud et aux côtes de Chili, du Perou et du Bresil, fait pendant 1712-714. à Paris 1716. 4. Cum figg. aen. Editio altera — avec une reponse à la préface critique du livre intitulé: Journal des observations physiques, mathématiques et botaniques du P. Feuillée contre la Relation du Voyage de la mer du Sud, et une Chrono-
nolo-

vero iter hoc libro minime exposuit, sed Germanus, e ducatu Megapolitano oriundus *), cui nomen CAROLUS FRIDERICUS BEHRENS, praefectus paucorum militum in navi Roggewini. Narratio Belgica et Theotisca inter se passim discrepant. Posterior, secundum quam Gallica elaborata, minus exacta videtur. Plures insulas, quam antea alii Europaei, in oceano isto Belgae viderunt, quas Behrens modo haud vulgari descripsit.

Behrens.

LE GENTIL DE LA BARBINAIS, cuius supra Vol. II. P. II. p. 131 sqq. inter scriptores hodoeporicos de Sina meminimus, mare quoque australe pernavigavit a. 1714 - 1718.

le Gentil de la Barbinais.

A Journey over Land from the Gulph of Honduras to the great South - Sea; performed by JOHN COCKBURN and five other Englishmen. viz Thomas Rounce, Rich. Banister, John Holland, Thom. Robinson and John Ballmann. With a brief discovery of some things best worth nothinge in the travels of NICOL. WITHINGTON. London 1735. 8.

Cockburn.

JEAN PETER VAN ANDERSON *Fatales Schiffs - Capitain, oder Erzählung dessen ersterer und anderer Reise nach denen bis dato noch unbekandten Südlichen Welt - Theilen; aus dem Holländischen ins Teutsche übersetzt und herausgegeben von du Blancard. Erfurth 1742. 8. Figmentum esse dicitur. —*

van Anderson.

GEORGII ANSON'S *Voyage round the World in the Years 1740 - 1744, published under his direction by RICHARD WALTER. London 1748. 4 mai. Cum XLII tabb. geogr. et figg. aen. Dublin*

Anson.

Walter.

*) Peractis peregrinationibus Norimbergae mortuus est. Opificio libarius fuit. Cf. WILLII Nörnberg. *Gel. Lexicon.* T. IV. p. 375.

Malus, Socio Acad. reg. scient. Par
1750. 4. ibid. eod. IV Voll. in 12. *Gen*
4. *Lugd.* 1756. 4. Omnes cum figg.
gice, primum *Amsterd.* 1749. 4. tum *Del*
4. postea *Lugd. Bat.* et *Amst.* 1765. 4.
Liburni 1756. 4. Omnes cum figg. 1
tomae exstant in Collect. itiner. Prevot
ap. de Broffes l. c. et in Collect. itine
wiana Voll. II. — Opus plenum obser
memorabilium, quibus geographia, hi
turalis, res nautica generisque huma
mirifice iuvantur. Ansonus, ab anno
que ad a. 1762, quo mortuus est, sup
navalis Britannorum praefectus, a. 17
ad a. 1744 bello, quod Britanni cum
gesserunt, classem parvam duxit versu
cam meridionalem et in oceanum austr
Hispanis infestus plura intulit damna.
fere fuit, quo iisdem navem permagn
thesauris divitiisque opulentam, qua
Acapulco insulas Philippinas per ocean
quotannis petere solebant, extorsit. P
morabilia ipse in chartas coniecit. qui

ICANT, Benjaminum Robins, mathematicum cum, multum operae libro impendisse.

ICOLAI STRUYK *Histoire des Navigations* Struyk
Terres australes. à Amsterd. 1753. . . .

CAROLI DE BROSSES *), Comitum de Tour- de Brosse
et Montecalcon, primi Praefidis supremi tri-

malis Divionensis † 1777) *Histoire des Navi-*
gations aux Terres Australes; contenant ce que l'on
sait des mœurs et des productions des Contrées dé-
couvertes jusqu'à ce jour; et où il est traité de l'u-
tilité d'y faire de plus amples découvertes, et des
moyens d'y former un établissement. à Paris 1756.

II Voll. in 4. Cum tabb. geogr. et figg. aen.

Thotisce cum annotationibus et additamentis ab
Joh. Christophoro Adelung, Halae Sax. 1767. 4.

Cum tabb. geogr. et figg. aen. *Anglice*, sine ulla au-
ctoris mentione, hac epigraphe: *Terra australis*
cognita: or Voyage to the Terra Australis or Sou-
thern Hemisphere, during the XVI. XVII and
XVIIIth Centuries. Edinburgh 1767 - 1768.

III Vol. in 8 mai. — Praemisit auctor operi dis-
sertationem de utilitate itinerum in terras diffi-
cis, potissimum eorum, quae in oceanum au-
stralem suscipiuntur. Consilia simul exhibet, qua
ratione institui debeant, nostrisque diebus ab
Anglis ex parte peracta. Iidem insulas reppererunt,
de quibus Brosius quasi vaticinatus est. Libro
secundo exponit XXI sectionibus de itineribus,
saeculo decimo sexto in mare istud directis. Ter-
tio, de itineribus saeculi decimi septimi. Quar-
to, de itineribus saeculi nostri, ubi ultimo loco
exponitur de itinere Ansoni ac de isto, quod
Courte de la Blanchardière descripsit, de quo re-
tulimus supra cap. L. Libro quinto continetur
bre-

*) Minus accurate ab aliis scribitur *de Brosse*.

cit perro hiltoriam tatorum lingulariu
nautis navis, dictae *Wager*, e classe A
naufragio perditae, subeunda erant. Q
ria vel maxime etiam facit ad penitiore
am terrae Patagonicae *). Loco de
insularum Marianarum, a Debroffio
de his insulis libro petita, Adelungius
rem, quam Angli in vasta ista histori
fali condiderunt, inseruit. Meliorem de
bulam geographicam, in qua hemispha
strale a Comite *de Redern* repraesentat
mancae, a Debroffio exhibitae, substitu
stat igitur quidem haec versio archety
vero mendis typographicis est contami
terpres Anglicus satis impudenter opus
galli doctissimi suum fecit, additis tanti
illic segmentis, ex parte a Debroffio i
omissis. Utiliora sunt, quae volumini
seruit, itineraria *Fentoni* et *Francisci*
Thomaeque Cavendish duplex itinerarium
fius e Hakluyti collectione descriptum.
do volumini addidit: *Henrici Bruveri* iti
ex archetypo Belgico translatum; fra

Kayfii, Belgarum, Itineraria. Volumini tertio itineraria *Vlamingii*, *Dampieri* quartum, a *Funnelo* editum, *Clippertoni* et *Shelvokii*. Ansoni itinerario adiecta sunt excerpta ex relatione navarchae *Murray*, qui Ansoni expeditioni interfuit. Addita insuper descriptio itineris, ab *Ant. Ulloa* ex America in Europam peracti, atque *Byroni* itinerarium.

Cf. *Journal des Sçavans* a. 1757. T. XXVII. p. 255-274. ed. Amst.

Götting. gel. Anzeig. a. 1760. p. 778 - 784. a. 1767. p. 1222 sqq. a. 1769. p. 493 - 496.

Allgem. teutische Bibl. T. VII. P. I. p. 108 - 121.

JOH. BYRON *Voyage round the World in the years 1764, 1765; with an Description of Magellan.* Lond. 1766. 4. Et in opere *Hawkesworthiano*, mox recensendo, T. I. *Francogallice* (a *Suardo*) Paris. 1767. 12 mai. *Theotiste* (a *Christ. Henr. Korn*) Francos. et Lips. (s. potius *Stuttgard.*) 1769. 8. *Hispanice*, ed. ada. Madriti 1780. 8. — Nova nunc oritur series rerum! Incipiunt inde ab a. 1764. Anglorum expeditiones et navigationes, magis, quam ante, versus polum antarcticum sive australem directae, quibus per multae insulae maiores minoresve, Europaeis antea prorsus incognitae, novaeque humani generis classes innotuerunt. Byronus ipse hunc librum non composuit: sed navarcha anonymus, in altera navi eum comitante. Quae pro gigantibus sic dictis Patagonibus usquam ab aliis narrata sunt, in appendice collecta reperiuntur, quibus interpretes Theotiscus nunnulla alia adiecit.

Voyage de ROBERTSON aux terres australes, *Robertson.*
traduit sur le MS. Anglois à Amsterd. 1766. 12.
Theotiste ibid. 1768. 8. — Minime verum inest

itinerarium, sed fictio ieiuna Francogalli cuiusdam, qua rempublicam Platoniam imitari studuit.

Cf. Götting. gelehrte Anzeig. a. 1766. p. 560.

Dalrymple. ALEXANDRI DALRYMPLE *Discoveries made in the South Pacific Ocean.* Edinburg 1767. 8 mai. Hic libellus sistit quasi specimen operis uberius multoque maiore studio elaborati atque hac inscriptione insigniti:

The historital Collection of the several Voyages and Discoveries in the South Pacific Ocean. By ALEX. DALRYMPLE. Lond. 1770. 1771. H Voll. in 4 mai. Accessit postea

Eiusdem *Collection of Voyages chiefly in the Southern atlantic Ocean, published from original Manuscripts.* ibid. 1775. 4 mai. Epitome Theotifica exstat in Collectione itiner. Hamburgensi, a C. D. Ebelingio curata Voll. VIII. (1786.) Prodiit eadem separatim titulo singulari. — Anglus, bono publico iuvando studiosissimus, plura suggerit et praestat hoc opere, quam Debroffius modo laudatus. Hic nimirum excerpta solummodo dedit ex itinerariis, de quibus in hoc capite sermo est: Anglus vero eadem integra et ex archetypis ipsis translata exhibet; praecipue vero itineraria Hispanorum, quibus Debroffius vix ac ne vix quidem, certe non apte fatis, usus erat. Insulas, quas Salomonis olim vocabant, esse Dampieri novam Britanniam, singulari dissertatione Dalrymple demonstravit, adiecta simul tabula geographica. Indicem scriptorum Hispanorum, Lusitanicorum et Belgicorum, quibus usus est, quibus etiam eguit, subiunxit, quem libenter in usus nostros vertissemus, si hoc opus ipsi inspicere potuissemus. Praemissa quoque descriptio rerum naturalium insulae Sulu, in oceano, quem auctor ipse pernavigavit, Asiatico,

ubi magna insula Borneo, sitae; atque dis-
 io de ratione, qua insulae oriantur, e stratis
 et coralliorum. Postrema Dalrympelii col-
 , cuius titulum supra posuimus, continet
 ue itineraria sequentia: 1. Epitomen itinera-
 spani, *Seyxas y Lovero*, cuius titulus videatur
 cap. LII. sect. III. Inest etiam brevis histo-
 neris, a *La Rochio* quodam a. 1675. peracti.
 2. Itineraria nautica *Edmundi Halley*, a. 1698
 e ad 1700 conscripta, et a Dalrympelio pri-
 in lucem edita. Siftunt nil fere, nisi meteo-
 pta. 3. *Extrait de Voyage fait aux Terres*
du Sud les années 1738 - 1739 par Mr. DES
HERS BOUVET, commandant la Fregate Ma-
4. Journal de Navigation pour un Voyage de la
du Sud, fait par le Sr. DUCLOZ GUYOT de St.
dans le Vaisseau Espagnol de Leon 1753 - 1756.
 etiam itinerarium ante ineditum fuerat. 5.
 um meteorologicum, in insulis Maluinis a.
 et 1767 a Macbridge, navarcha Anglico,
 ositum. Ad calcem libri editor adiecit consi-
 iter in mare australe propriis sumtibus insti-
 ti, terram forte firmam, quam ubique augu-
 , inveniendi, ibique coloniam condendi.

Goetting. gelehrte Anzeig. a. 1771. p. 449 - 453.
42 - 644.

Gelegte Betracht. über die neuesten hist. Schriften.
 N. IV. p. 98 sqq.

1. Journal of a Voyage round the World, in Journal etc.
Majesty's Ship the Endeavour, in the years 1768. 69.
ed 71 — with Descriptions of several new disco-
countries in the southern hemisphere — to which
is added a concise Vocabulary of the language of Ota-
Lond. 1771. 4. Francogallice, Paris. 1772.
al. Theotisce (a Carolo Spener) 1772. 8. —
 um hocce, ab anonymo, forte a chirurgo
 I 3 navis

navis *Endeavour*, compilatum, post opera, quæ sequebantur, longe meliora ac ampliora, hodie oblivioni traditum.

Cf. BUESCHINGII *wöchentl. Nachrichten* a. 1773. p. 125 sqq.

Götting. *gel. Anzeig.* a. 1772. p. 1054 sqq.

de Bou-
gainville.

DE BOUGAINVILLE *Voyage autour du monde par la Fregate du Roi la Boudeuse et la Flûte Étoile, en 1766, 1767, 1768 et 1769.* à Paris 1771. 4. Cum tabb. aen. XXII. *Edition augmentée* ibid. 1772. II Voll. in 8 mai. Cum iisdem figg. aen. à Neufchatel 1772. II Voll. in 8 mai. *Theotisque*, Lips. 1772. 8 mai. Cum tabb. geogr. ibid. cum additionibus nonnullis 1783. 8 mai. Cum tabb. geogr. *Anglice* a Joh. Reinoldo Forster. Lond. 1772. 4. Epitome in Collect. itiner. Berol. T. XI. — Maxima libri pars nautis scripta a nauta peritissimo; nam litterarum peritus Bougainvillius esse non videtur: insunt tamen etiam varia, quæ alios lectores delectare possint, sive potuerint. Nam post Anglorum in hac re studia et libros Francogallica ista frigerunt.

Cf. GATTERERI *hist. Journal* T. V. p. 121 sqq.
Allgem. teutsche Bibl. T. XX. p. 614 sqq.

Hawkes-
worth.

An Account of the Voyages undertaken by the Order of his present Majesty for making discoveries in the Southern Hemisphere, and successively performed by Commodore BYRON, Captain WALLIS, Captain CARTERET, and Captain COOK, in the Dolphin, the Swallow, and the Endeavour, drawn up from the Journals which were kept by the several Commanders, and from the papers of JOSEPH BANKS, Esq. By JOHN HAWKESWORTH L. L. D. Illustrated with Cuts, and a great Variety of Charts and Maps.
Lond.

Lond. 1773. III Voll. in 4 mai. *Theotiste a Joh. Frid. Schiller.* Berlin 1774. III Voll. in 4 mai. Cum tabb. aen. *Francogallice,* Paris. 1774. IV Voll. in 4. Cum tabb. aen. à *Lausanne et Neufchatel* 1774. IV Voll. in 8.

Huius operis variae prodierunt epitomae, v. c. *Beschreibung der Reisen um die Welt und Entdeckungen im Südmeer. Englisch und Teutsch dem Druck übergeben durch Hawkesworth und Schiller. Historisch zusammen gefasst von J. L. SCHWARZ.* Hamb. 1775. III Voll. in 8. Sine tabb. aen. *Geschichte der Seereisen nach dem Südmeere, von Hawkesworth beschrieben, und nun in einen Auszug gebracht (a JOH. HEN. MERK.)* Frankfurt 1775. 8. Cum quibusdam tabb. aen. Porro in *Historischer Bericht von den sämtlichen, durch Engländer geschehenen Reisen um die Welt etc. Aus dem Englischen (Leipz. 1776. sqq. 8.)* T. III - VI. Et in Collect. *Itiner.* Berol. T. XIII. et XIV. Denique in *Hirschfeldii Bibliotheca der Geschichte der Menschheit (Leipz. 1780. 8.)* T. I. p. 1. sqq. — Opus, non solum splendidum ac sumtuosum, sed etiam rebus novis, utilibus, aequae ac iucundis confertum, e diariis et observationibus navarcharum illustrium, quorum titulus meminit, ab Hawkesworthio compositum, et antea, quam typis mandaretur, ab iisdem recognitum. Volumen primum comprehendit itinera *Byroni, Wallisi et Cartereti,* atque magnam map-pam marinam, in quibus delineatae sunt observationes quatuor istorum navarcharum. Volumina secundum ac tertium sistunt iter, ab immortalis *Cookio,* comitibus *Bankso* et *Solandro* a. 1768 susceptum annoque 1771 feliciter absolutum. Omnia volumina abundant tabulis geographicis et figg. aeneis, quibus, ut et opere ipso, multa ex historia humani generis, ante Europaeis incognita,

I 4

inno-

innotuerunt. Maximam voluptatem lectoribus excitarunt, quae Angli de insula amoenissima, *Taiti* s. *Otaheiti*, eiusque incolis, candori, voluptati et rapacitati singulari prorsus ratione deditis, retulerunt. Editor iure reprehensus quod passim de suis addiderit trita atque in vulgus nota. Plura afferre haud attinet, cum notissima multisque formis ac modis excerpta et repetita sint.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1773. p. 1041 - 1045
1058 - 1061. 1075 - 1078. a. 1774. p. 1247 sqq. a.
1775. p. 162 sqq.

GATTERERS *hist. Journal* T. V. p. 79 - 152 (*Dok-*
mins huius recensio ampli, at non absoluti, au-
ctor perhibetur.)

BUESCHING l. c. a. 1773. p. 223 - 229. a. 1774.
p. 109 sqq. 113 sqq. 126 sqq. 270 sqq. 281 sqq.
289 - 294.

Parkinson.

A Journal of a Voyage to the Southseas in his Majesty's Ship the Endeavour, faithfully transcribed from the papers of the late SIDNEY PARKINSON, Draughtsman to Joseph Banks, Esquire, on his late expedition with Dr. Solander round the World. Embellished with Views and Designs, delineated by the Author, et engraved by capital Artists. London 1773. 4 max. — Delineandis rebus in itinere isto repertis novis Parkinson quidem maxime occupatus erat: diario tamen simul varia mandavit, quae operi modo commemorato augendo et illustrando inservire possint. Specimina quoque insunt variarum dialectorum, quibus homines, insulas maris australis colentes, utuntur. Tabulae aeneae XXVII elegantissimae opus ornant. Auctoris, in reditu ex oceano isto inter Bataviam et promontorium bonae spei mortui, chartas in ordinem redegit et in lucem produxit eius frater, *Stanfield Parkinson*.

Ci.

ötting. gel. Anzeig. a. 1775. p. 164 fqq.

KRANNI ökon. phys. Bibl. T. V. p. 24 fqq.

PREVILLE *) *Histoire des nouvelles décou-* de Freville.

vertes dans la Mer du Sud en 1767 - 1770;

d'après les dernières relations. à Paris 1774.

In 8. mal. Liber etiam hunc habet titu-

Hydrographie de la Mer du Sud. Cum tabb.

— Excerpta insunt ex itinerariis Byroni,

i, Cartereti, Cookii et Bougainvillii, in or-

geographicum redacta. Gallus Anglos

male intellexit.

ötting. gel. Anzeig. a. 1775. p. 164. a. 1777.

gabe p. 538 fqq. 633 fqq.

RISTIANUS GUIL. DE DOHM historiam de Dohm.

nam rerum, ab Europaeis unquam in ocea-

trali observatarum, scribere secum consti-

Prodiit vero solummodo initium opellae

ae, hac quidem epigraphe: *Geschichte der*

Welttheils im Kleinen; in Teutschen Museum

6. Partic. I. p. 49 - 62. P. IV. p. 372 - 381.

ains COOK and (TOBIAS) FOURNEAUX'S Cook et

Travels round the World. Embellished with a Four-

in which the Traks of both Vessels are accura- neaux.

ted down and other Cuts. London 1775. 8.

titio hac indice: *Journal of the Resolution's*

in 1772 - 1775, or Discovery to the Southern

Islands — also a Journal of the Adventure's Voy-

age years 1772 - 1774. ibid. eod. 8. Fran-

ce, Amsterd. 1777. 8. Theotifce, hac epi-

grapha, e qua simul libri argumentum exactius

habet: Tagebuch des Kapitän COOKS neuester

Reise in die Welt und in die südliche Hemisphaere in

Jahren 1772, 1773, 1774 und 1775, worinn

I 5

das

a quibusdam libris falso Preville scribitur.

lis appellari queat, an ne? Quem finem Cookius feliciter consecutus est. Postquam enim promontorium circumcissionis, a *Bueto* olim iactatum, diu frustra quaesiverat, atque versus polum australem usque ad gradum sexagesimum sextum penetraverat, ibique nil amplius, nisi glaciem ac nebulas, viderat, cursum direxit in oceanum, qui est inter Indiam orientalem atque Peruviam, ibique curibus quinque diversis pernavigatis, multa vidit, Europaeis antea incognita. In Nova Seelandia et in insula Otaheiti diu haesit. Varias insulas a *Ferdinando Quiros* olim repertas et descriptas, Cookius quoque in hoc itinere obivit, earumque situm exactius constituit. Vidit et multas alias insulas earumque memorabilia solerter descripsit.

Lectū vero iucundiora, certe pluribus lectoribus grata, exhibent *Forsteri*, senior et iunior, Cookii comites, qui et *Sparrmanum*, Suecum doctissimum, in promontorio bonae spei tunc commorantem, socium sibi adsciverunt, atque cum eo historiae naturali potissimum operam dedere. Forsterus senior suas quidem observationes Cookianis addere voluerat: quia vero id nec hac ratione, nec a se ipso, sive nomine suo praefixo, fieri potuerat, invidia quippe et odio Anglorum quorundam potentiorum impeditus et obstrictus*), filius, vir tunc admodum iuvenis, nomen suum stilumque operi accommodavit, atque pro ingenti iuvenilis veterumque scriptorum lectione nutriti luxurie iucunde quidem et eleganter, ut modo diximus, rem peregit, admiscuit vero etiam passim, quae abesse poterant, ad rem certe haud semper faciunt. Volumen posterius paullo limatius priore videtur. Theotisca,
quam

*) Quo pertinet *A Letter to the right honourable the Earl of Sandwich, from GEORGE FORSTER*. Lond. 1778. 4.

ipso tempore prodierunt Forsterorum, patris
et observationes hac epigraphe:

1 Voyage round the World in His Britannic Ma- G. Forster.

je Sloop Resolution, commanded by Captain Cook

years 1772, 3, 4 and 5. By GEORGE FOR-

STER, F. R. S. Member of the Royal Academy at

Paris, and of the Society of promoting Natural

History at Berlin. With a very long and accu-

rate Chart of the Southern Hemisphere, shewing the

progress of the Resolution and Adventure. London

1781. II Voll. in 4 mai. Theotifce ab auctore ipso

titulo: IOHANN REINHOLD FORSTERS J. R. For-

um die Welt während den Jahren 1772 bis ster.

5, in dem auf Entdeckungen ausgesickten, und

von dem Capitain Cook geführten Schiffe the Resolu-

tion unternommen. Beschrieben und herausgegeben

desseu Sohn und Reisegefährten GEORGE FOR- G. Forster.

STER. Vom Verfasser selbst aus dem Englischen

setzt, mit dem Wesentlichsten aus des Capitain

s Tagebüchern und andern Zusätzen für den

deutschen Leser vermehrt, und durch Kupfer erläutert.

. 1778 - 1780. II Voll. in 4. ibid. 1784. III Voll.

mai. Epitome exstat in Collect. itiner. Berol.

XXI et XXII.

Cookii itinerario stilum accommodavit IOH.

JOGLAS, centurio nauticus, qui stilo simplici

ut candido utitur, manuque liberali spargit ob-

servationes nautis gratissimas. Nec tamen negle-

sunt, qui talia haud curant, sed potius rela-

tibus de hominibus eorumque moribus, at-

que descriptionibus regionum orbis nostri terra-

rum, antea Europaeis incognitarum, delectan-

Finis itineris primarius eo tendebat, ut in-

veniret atque ultra omne dubium constituere-

, utrum in regionibus circuli antarctici terra,

quam vocamus, continens adsit, quae terra austra-

lis

Douglas.

J. R. For-
ster.

*Observations made during a Voyage
World, on physical Geography, Natural
and Ethic Philosophy; especially on: 1)
and its Strata. 2) Water and the Ocean
Atmosphere. 4) The Changes of the Glo-
ganic Bodies, and 6) The Human species.*

REINOLD FORSTER, LL. D. F. R. S.
and a Member of several Learned Academi-
ropa. Lond. 1778. 4 mai. Theotifca

GIO FORSTER, qui et annotationes

rol. 1783. 8 mai. — Thesaurus prae-

observationum novarum, quibus histo-

lis mirifice multisque modis augetur et

Caput sextum, in quo de historia hum-

disseritur, huc solummodo pertinet

Docte enim aequae ac ingeniose et perspi-

haud raro tantum coniecturae tradunt

de hominum numero in oceani austr-

de eorum variis generibus, de eorum

migrationibus, de diversis modis viven-

tiis utuntur, de origine ritus detestab-

humanam vorandi, de omni eorum re-

religiosa civili In facie etiam terrarum

Indicavimus, versio seu potius nova elaborata operis praefenda est Anglicae, utpote quae concinnior, maiore studio elaborata, iisque variationibus, quae Cookio propriae, novisque tribus aucta prodit.

MEINERS in) *Götting. gel. Anzeig.* a. 1778. p. 65-78. Zugabe p. 148-159. 177-188.

— *deutsche Bibl.* T. XXXIV. p. 588-609. T. XXXVI. p. 517 sqq. T. XLVIII. p. 504 sqq.

— *BOHNING l. c.* a. 1778. p. 245-249. 258 sqq. 264. 277-280.

Remarks on Forster's Account of Captain Cook's Voyage round the World in the years 1772-1775. Wales.

WILLIAM WALES F. R. S. *Astronome, on of the Resolution in that Voyage under the appointment of the Board of Longitude.* Lond. 1778.

— Auctor, itineris modo dicti comes et promissae promovendae causa Cookio adiunctus, multis opprobriis in hoc libello Forsterum ipsum, quem verum itinerarii auctorem, non eius filium, esse iactat, persequitur. Eundem Forsterum saepe asperum ac ferocem se gestorum puritati minime studuisse, alios contra obruisse, multas eius observationes fide etc. affirmat. Quae vero omnia partim calumnias esse atque mendacia, partim vera quidem sed non magni momenti, Forsterus junior ostendere ac confirmare studuit libello sic in-

Reply to Mr. Wales's Remarks by GEORGE Forster. Forster. *TER, Naturaliste on the late Voyage round the World by the King's Appointment.* London 1778.

Edidit idem in lucem: *The Original astronomical Observations, made in the course of a Voyage towards the Southpole etc.* Lond. 1777. 4 mai. Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1778. Zugabe. p. 81 sqq.

Anglis visa, narratione sua confirm
vero ab iisdem discrepare, nova qu
dem afferre.

Zimmer-
mann.

HEINRICH ZIMMERMANN'S, vo
der Pfalz, Reise um die Welt, mit C
Mannheim 1781. 8 mai. — Antea i
ster in Götting. Magazin a. 1780. P.
429 ex ore Zimmermanni, nautae et c
kii in tertia eius navigatione per ocean
lem, nonnulla tradiderat. Postea auct
anonymi cuiusdam, libello isto consc
quae sibi ea occasione memorabilia
Caerimoniis religiosis maxime intentu
Cookii animo et indole recte iudicare

Cf. Götting. gel. Anzeig. a. 1781. p. 100

Journal etc.

*Journal of Captain Cook's last Voya
cific Ocean, performed in the years 1
Lond. 1781. 8. Cum tab. geogr. et
Theotisce hac epigraphe: Tagebuch
ckungsreise nach der Südsee in den Jahr
1780 unter Anführung der Capitains C*

surgeschichte zu Halle etc. Berlin 1781.

— Editor anonymus diario, a nauta quor-
erum imperito sive, ut Forsterus conii-
ururgo ordinis inferioris, confecto, usus
idetur. Ipse historiae sat rudis apparet.
liber cupide lectus, usque dum itineraria
a fideque digniora in lucem prodirent.
Theotisca archetypo longe praeferenda,
cui Forsterus plures emendationes inseruit,
nem Angli anonymi cum Zimmermanni
e contulit, observationes et illustrationes
quid? quod tabulam geographicam

*Stting. gel. Anzeig. a. 1781. Zugabe p. 593-
p. 800.*

authentic Narrative of a Voyage performed Ellis.

. Cook and Capt. Clerke, in his Majesty's
Resolution and Discovery during the years
1777, 1778, 1779 and 1780, in Search of
west Passage, including a faithfull Account of
discoveries and the unfortunate Death of Capt.
By W. ELLIS Assistant-surgeon to both Ves-
ond. 1782. II Voll. in 8 mai. Cum tabu-
r. et XXI figg. aen. *Theotisce*, Francof. ad
1783. 8 mai. Sine figg. aen. — Relatio
re Cookii tertio eoque ultimo, duas ante-
s longe superat. Auctor enim, chirurgus
octrina varia instructus, diarium in itinere
t, eoque in hoc libro adornando usus est.
re semper solummodo, quae ad rem perti-
Historiae naturali promovendae opus eius
um inservit. De moribus hominum mul-
cunda tradit. Stilus est purus, facilis at-
avis.

Stting. gel. Anzeig. a. 1782. p. 433-440.

Hist. Vol. III. P. II.

K

Rela-

1782. 8 mai. — Intunt: 1) diarium
num per oceanum australem; 2) ol
super bello, nuper in America septe
Anglis gesto; 3) concilia, naves bellic
tiores reddendi; 4) narratio de insula I
5) observationes super ratione, cum
gerendi; 6) super re maritima meditatio
per stomacace; 8) de meliore ratione
ves signa mutuo sibi dare possint. At
bula marina, in qua cursus navigationis
nae conspicitur, cum quibusdam aliis
neis. Vera multa utiliave Francogal
videtur; hoc vel ex eo patet, quod lit
stratu supremo in Gallia suppressus fuit
ipse, ab hominibus malevolis accusatus
rem coniectus, nondum, quantum
liberatus est.

Cf. Götting. gel. Anzeig. a. 1783. p. 729.

Teutscher Merkur a. 1783. Jul. p. 24 et 25.

de Pagès.

DE PAGE'S, Capitaine des Vaisseaux
(de France), Voyage autour du monde
deux poles par terre et par mer pendant

gr. — Insunt descriptiones trium itinerum. primum institutum circum orbem terrarum, per las Americae septentrionali obiacentes, per Luitum et Mexicum, deinde ab urbe Acapulco mare pacificum, Indiam orientalem, Arabiam, Sin, Palaestinam, usque ad urbem Massiliam. secundum iter directum versus polum antarcticum usque ad gradum quinquagesimum. Tertium versus polum arcticum usque ad gradum sexagesimum secundum. Auctor, in itinere secutus comes Kerguelii fuit, atque eius descriptio ab eodem elaborata, fere integram operi praefecit, sine nominis Kergueliani mentione. Liber lectu eo iucundior, quo maius studium auctor posuerit in moribus multarum gentium cognoscendis. Ad quem finem consequendum nullum laborem, nulla pericula formidavit.

Götting. gel. Anzeig. a. 1783. p. 557-567.

RESCHING l. c. a. 1786. p. 433 sqq.

Nouveau Voyage à la mer du Sud, commencé sous les ordres de M. MARION, Chevalier de l'Ordre royal et militaire de St. Louis, Capitaine de Brûlot; continué après la mort de cet officier sous ceux de M. le Chevalier DUCLESMEUR, Garde de la Marine. La Relation a été rédigée d'après les plans et journaux de M. CROZET. On a joint à ce Voyage un extrait de celui de M. DE SURVILLE dans les mémoires de la Société de Géographie. à Paris 1783. 8 mai. Cum VII. tab. Theotisce, Lips. 1783. 8., Epitome in Bibliotheca der neuesten Reisebesch. (Norimb. 1785. 8.) VII. — Describuntur duo itinera Francogallica in hemisphaerio australi temporibus nostris facta. Priori praefuit navarcha Marion du Ron, qui in nova Seelandia cum XXII nautis ab hostibus occisus: posteriori, navarcha de Surville, qui

Marion.

Duclesmeur.

Crozet.
de Surville.

fumenda. Moratur auctor potissimus
 bendis insulis, quas Novam Seelandiam
 et in insula Guam, maxima inter in-
 nas, quam propter amoenitatem et ferti-
 miam summis laudibus effert. Crozet
 Cookio observata et exposita, confi-
 lasque geographicas et marinas ab An-
 tali exhibitas summa fide dignas esse
 posterius, cui *Survillius* praefuit, a. 17
 Gange versus mare australe institutum
 novas insulas ibi reperisse credunt. I-
 vae Seelandiae tanta crudelitate prosec-
 nihil inde ad corpora recreanda inde re-
 tuerint. Postea mare australe pernavi-
 hil novi ibi observantes. A. 1770. Si-
 tus Peruvianum petiit ibique periit.
Labbé reditum in Europam curavit.

Cf. *Götting. gel. Anzeig.* a. 1783. p. 969

Sparrman.

ANDREAS SPARRMAN in itinerar-
 tissimo, a nobis Vol. III. P. I. p. 198
 sito, breviter quoque exponit iter,
 Cookio 22 Februarii a Fremontario

1. Leipz. (f. *Francof. ad Moen.*) 1783. 8. Com-
o rudis et confusa! Eo dignior plausu est liber
ens, tironum in gratiam feliciter elaboratus:

A. JOH. GEORG FRIEDRICH PAPST, (Pro- Papst.
is Philos. extraord. in litterarum universitate
igenfi) *Entdeckungen des fünften Welttheils,*
Reisen um die Welt; ein Lesebuch für die Jugend.
berg 1783-1788. IV Partes in 8. Editio
s primae secunda prodiit *ibid.* 1785; secun-
1787.

A Voyage to the pacific Ocean. Undertaken by Cook.
Clerke.
Gore.
Command of his Majesty, for making discoveries
in Northern Hemisphere, to determine the posi-
tion and extent of the west side of North America, its
distance from Asia, and the practicability of a Northern
passage to Europe. Performed under the direction
of Captains JAMES COOK, CLERKE and GORE,
on Majesty Ships the Resolution and Discovery, in
the years 1776, 1777, 1778, 1779 and 1780.
don 1784. III Voll. in 4 mai. et Vol. I. in fol.
quo tabulae aeneae maiores continentur.
secunda prodiit *ibid.* eod. Alia editio in for-
quam vocant, octava cum tabulis aeneis mi-
nibus, prodiit *ibid.* eod. *Francogallice* a Demeu-
Parif. 1785. IV Voll. in 4. *ibid.* eod. VIII Voll.
Editio utraque habet volumen singulare in
quarta, quo tabulae aeneae comprehendun-
Epitome *Theotisca*, a Carolo Theophilo Strauß,
elaborata, prodiit *Francof. ad Viadr.* 1785.
al. Cum IV tabb. aen. Alia epitome *Theo-*
in lucem edita *Norimb.* 1785. II Voll. in 8.
em exstat in *Bibliotheca itiner.* *Norimberg.*
VIII. Integrum opus Anglicum bis *Theotisce*
coeptum, cum a Georgio Forstero, qui no-
necit atque Cookii vitae et indolis descriptio-
nem

nem praefixit, (*Berol.* 1787. 1788. II Voll. in 4 Cum tabb. geogr. et figg. aen.) tum a Joh. *Wetzel*, qui et notulas adspersit, *Onoldi* 1788. IV Voll. in 8 mai. Cum iisdem tabb. g ac fig. aen. quibus editio archetypi minor or Epitome *Suscica* a *Samuele Oedman.* Upsal. 178. — Cookii. vere magni navigatio per oceanum australem tertia, in qua prohi dolor! funesta n perit, hoc opere splendido novisque observatibus plenissimo, ut et praecedentibus, immutata donatur. JOH. DOUGLASIUS, Canon ecclesiae St. Pauli, quae est Londini, iterum accommodavit. Duobus voluminibus continetur Cookii ipsius observata in hiis cum versus meridiem tum versus septentrionem institutis, usque ad eius mortem. Testis est diaria navarcharum *Kingii* et *Gorii*, & per tempus reliquum, quod in itineribus in Angliis consumebatur. Observationes astronomicae partim *Cookio*, partim *Bailtyo* debentur. Insunt etiam annotationes ANDERSONI, et geographici, quoque in itinere mortui, quas Cookius partim suo diario inseruit, partim diariogulari mandavit. DOUGLASIUS integrum antequam typis traderet, *Kingio* ad perlustrandum et corrigendum obtulit. Tabulae aeneae studio delineatae et sculptae ab artificibus praetiosissimis, v. c. *Bartolozzi*, *Woollet*, *Sherwin*, etc. secundum picturas pulchras, exactas eaque *Weberi*, artificis Theotisci, qui toti in interfuit.

Cookio in hac navigatione praecipue inter Asiam et Americam septentrionalem perfligandum erat, simulque tentandum, quomodo naves versus polum arcticum penetrare qu

ittora Americae occidentalis versus septentrio-
em quoque erant perlustranda, et quae ante iam
tione insularum maris pacifici observata erant,
nuo examinanda. Omnia ex voto succedere;
multa nova Angli viderunt, olimque iam visa
vis observationibus confirmarunt. Navigatio-
em e mare atlantico in pacificum, seu vice versa,
ec inde ab oriente, nec occidente, fieri posse,
ec itinere certissime evictum. Geographia, res
utica, historia humani generis atque historia na-
ralis mirifice multisque modis aucta et illustrata.
num defuit; Cookii reditus in Europam. Ce-
dit, cheu! homo nobilissimus, ipse fortunae
ae faber, morte misera et indigna in insula
whyhae die XIV m. Februarii a. 1779. In Ger-
ania nostra eius memoria frequenter est culta et
posteros translata, v. c. a *Georgio Forstero*, ut
odo diximus, et ab huius amico G. C. LICH-
ENBERGIO, Professore philosophiae Goettin-
ensi. Hic enim exhibuit: *Einige Lebensumstände
n Capt. James Cook, größtentheils aus schriftlichen
achrichten einiger seiner Bekannten gezogen; in
ötting. Magazin* a. 1780. P. II. p. 243 - 296;
bi etiam imago eius conspicitur. A popularibus
ookius post mortem multis modis celebratus,
c. libro, qui inscribitur: *A Narrative of the
death of Capt. James Cook; by DAVID SAM-* [Samwell.
WELL, *Surgeon of the Discovery.* Lond. 1786. 4.

Cf. *Götting. gel. Anzeig.* a. 1784. p. 1945 - 1960.
1985 - 1991.

Allgemeine Litteratur - Zeitung a. 1785. Nr. 299 - 302.
308. 312.

*Neueste Reisebeschreibungen und Entdeckungen
s fünften Welttheils, welche sowohl in Gesellschaft
w Herren Esq. J. Banks und Dr. Solander, als* Neueste
Reisebe-
schreibun-
gen, etc.
K 4 nach-

nachher aufgenommen worden. Nürnberg 1785.
H Voll. in 8. Cum tabula geogr. et figg. aen. —
Volumini priori inest descriptio Islandiae, a *Troile*
lens peracta, huic vero loco ac titulo non apta:
posteriori, versio itinerarii Francogallici, a *Crozeto*
maximam partem elaborati, de quo paullo ante
retulimus.

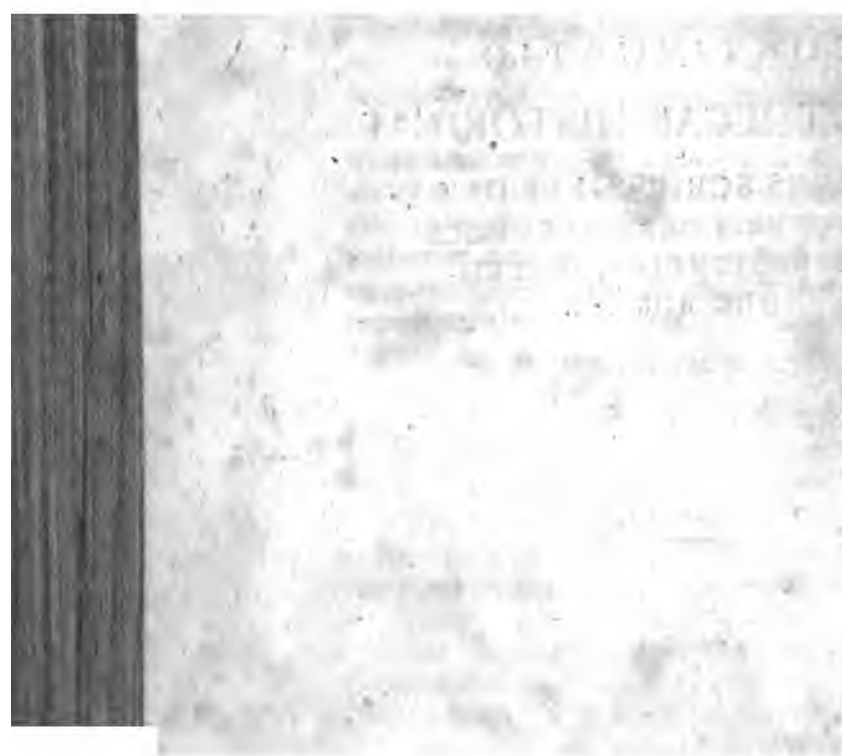
Cf. *Goth. gel. Zeit.* a. 1785. p. 690-694.

Walther. FRIDERICI LUDOVICI WALTHER *Erdbe-*
schreibung des freundschaftlichen Inselmeeres in Süd-
indien oder dem fünften Welttheile. Bayreuth u.
Leipz. 1786. 8. — Partem oceani australis, insu-
las nimirum, quas vocant, *amicas*, apte et con-
cinnè ducibus *Byron*, *Wallis*, *Bougainville*, *Cook*,
Forsteris, *Zimmermann*, *Ellis*, et anonymo, au-
thor descripsit. Optandum sane, ut ille eadem
ratione et cura, scriptoribusque inter se compara-
tis et examinatis, reliquas maris istius partes pro-
sequeretur atque delinearet.

Cf. *Erlang. gel. Anmerkungen.* a. 1786. p. 338 sqq.

CONTINUATIO
LIOTHECAE HISTORICAE
HISTENS SCRIPTORES DE RE-
BUS VETERIS GRAECIAE, MACE-
DONIAE, ITALIAE, IMPERII-
QUE ROMANI.

K 5

LIBER I.

SCRIPTORES DE REBUS VETERUM GRAECORUM.

CAPVT I.

COLLECTIONES SCRIPTORUM
RERUM GRAECARUM.

IOBI GRONOVII Thesaurus Graecarum Gronovius.
 antiquitatum, in quo continentur effigies vi-
 rum ac foeminarum illustrium, quibus in Grae-
 cæ Latinis monumentis aliqua memoriae pars
 , et in quocunque orbis terrarum spatio ob-
 iam, vel res gestas, vel inventa, vel locis
 na data, ac doctrinam meruerunt cognosci;
 , variarum regionum miranda, quae cele-
 apud antiquos saxisque et aere expressa oc-
 unt: omnia ex veris sincerisque documentis
 et pro serie temporum disposita. Adiecta
 descriptione singulorum, quae aut in earum
 ut in horum proprietate spectabilia percipi et
 igi refert; ubi variis occasionibus nummi,
 es, inscriptiones, etiam auctorum loca expli-
 ar et emendantur. *Lugd. Batav. excud. Pe-
 et Balduin. vander Aa, caelabat Hildebr. van-
 Aa, fratres. T. I. 1697. T. II. III. 1698.
 V - VIII. 1699. T. IX - XI. 1701. T. XII.
 a. XII Voll. in fol. —* Tñbus voluminibus
 ribus operis splendidi ac sumtuosi continentur
 cipua vetera monimenta virorumque cele-
 m effigies ex numis, annulis, gemmis, mar-
 sbus ab editore collectae, et nitide ac luculen-
 ter

156 *Collectiones Scriptorum rerum Graecarum.*

ter 'a sculptore in aes incisae. Quorum pleraque ante Gronovium vulgaverant ac illustraverant FULVIUS URSINUS *Rom.* 1570. fol. JOH. FABER *Antwerp.* 1606. 4. JOH. PETRUS BELLORIUS *Rom.* 1686. fol. MICH. ANGELUS CAUSEUS in Museo Romano, *ibid.* 1691. fol. JAC. SPONIUS in Miscellaneis eruditae antiquitatis, *Lugd.* 1695. fol. ABRAH. GORLAEUS in Daëtyliotheca, et LEONHARDUS AUGUSTINUS in gemmis et sculpturis antiquis, quae utraque opera cum explicationibus suis vulgaverat idem Gronovius *Lugd. Bat.* 1694. 1695. 4. Plures eiusmodi antiquae icones obviae sunt in GUILIELMI STUKSELEY itinere curioso in Angliam, *Lond.* 1724. fol.

In elogiis et descriptionibus a Gronovio monumentis istis additis nonnulla obelo digna notavit Begerus. LAURENTIUS BEGERUS, latens sub nomine DULODORI, in libello sic inscripto: Colloquii quorundam de tribus primis Thesauri antiquitatum Graecarum voluminibus ad eorum auctorem relatio, amico Dulodori calamo eum in finem scripta et publicata, ut iustae defensionis locus detur, tantique operis dignitas, discussis utrinque dubiorum nebulis, eo clarius pateat. *Berolini* 1702. fol.

Reliquorum collectionis Gronovianae voluminum argumenta sistit enumeratio sequens.

TOMUS IV.

NICOLAI GERBELII in Graeciae Mich. Sophiani descriptionem inquisitio, in qua docetur, quem fructum, quamque voluptatem allatura sit haec pictura Studiosis, si diligenter eam cum Historicorum, Poëtarum, Geographorumque scriptis contulerint. Eiusdem de situ, nominibus et regionibus Graeciae, celebrium urbium descriptio

etc. figuris aeneis elegantissimo artificio a Jo-
ne Goeree delineata.

JOHANNIS LAURENBERGII enarratio Grae-
anticae, tabulis geographicis et notis emen-
datis ac exornatae.

JOHANNIS BONONIS EMMII Vetus Graecia, opus di-
tū in tomos tres: quorum 1. Descriptionem
et Regionum a Graecis habitatarum, cum ad-
ditis Insulis. 2. Complectitur res gestas Grae-
cum. 3. Repraesentat statum ac formam prae-
sentium eius gentis rerumpublicarum, cum addi-
tis Auctoris antehac ineditis et locis insertis, ac
notis notulis, cum figg.

— — Athenarum veterum Descriptio,
appendice et emendat.

- — Lacedaemonia antiqua, cum appendice.
- — de Republica Carthaginiensium.
- — de Republica et legibus Cretenesium.
- — de Republica Argivorum.
- — de Republica Thebanorum.
- — de Republica Corinthiorum.
- — de Republica Syracusana.
- — de Republica et statu Corcyraeorum.
- — de Samo et eius Republica.
- — de Chio et eius statu ac fortuna.
- — de Republica et statu Rhodiorum.
- — de Republica et fortuna Achaeorum.
- — de Republica et fortuna Aetolorum.
- — de Statu Acarnanum.
- — de Statu Epiri.
- — de Concilio Amphictyónico.
- — de Statu et Republica Massiliensium.
- — de Republica Locrenesium in Italia.
- — de Lyciorum Republica in Asia.
- — de inclinatione et interitu Reipublicae
Aetolicae, Spartanae, et Carthaginiensis.

de

UBBONIS EMMII de situ, amplitudine, et magnificentia Portus Carthaginis.

JOANNIS MEURSII de populis et pagis Atticae, liber singularis, in quo antiquitates Atticae plurimae, cum supplementis Auctoris, et Jacobi Sponii.

— — Athenae Atticae, siue de praecipuis Athenarum antiquitatibus libri III *nunc ex ipsius Auctoris chirographo aucti.*

— — Cecropia, siue de Athenarum arce, et eiusdem antiquitatibus, liber singularis, *nunc ex ipsius Auctoris chirographo auctus.*

— — Ceramicus geminus, siue de Ceramici Atheniensium utriusque antiquitatibus, liber singularis.

— — Archontes Athenienses, siue de iis, qui Athenis summum istum Magistratum obierunt, libri quatuor, *nunc ex ipsius Auctoris chirographo aucti.*

TOMUS V.

GUILIELMI POSTELLI tractatus de Republica, seu Magistratibus Atheniensium.

ANTONII THYSII de Republica Atheniensium discursus politicus.

— — Collatio Legum Atheniensium et Romanarum.

JOANNIS MEURSII Pisistratus, siue de eius Vita et Tyrannide, liber singularis, *nunc ex ipsius Auctoris chirographo auctus.*

CAROLI SIGONII de Republica Atheniensium libri IV.

— — de Atheniensium temporibus liber.

— — Lacedaemoniorum tempora.

IOAN-

IOANNIS MEURSII *Fortuna Attica*, siue de Athenarum origine, incremento, magnitudine, potentia, gloria, vario statu, decremento, et occasu, liber singularis, *nunc ex ipsius Auctoris chirographo auctus.*

— — *Atticarum Lectionum libri IV.* in quibus antiquitates plurimae proferuntur, *nunc ex ipsius Auctoris chirographo aucti.*

— — *Piraeus*, siue de Piraeo, Atheniensium portu celeberrimo et eiusdem antiquitatibus liber singularis.

— — *Themis Attica*, siue de Legibus Atticis, libri II.

— — *Solon*, siue de eius Vita, Legibus, Dictis, atque Scriptis, liber singularis, *nunc ex ipsius Auctoris chirographo auctus.*

— — *Areopagus*, siue de Senatu Areopagitico liber singularis, *nunc ex ipsius Auctoris chirographo auctus.*

MARQUARDI FREHERI *Decisionum Areopagiticarum Sylvula.*

MARTINI SCHOOKII *Achaia vetus*, eius situs, antiquitas, respublica, reges, tyranni, leges, bellum etc.

IOANNIS MEURSII *de Regno Laconico*, liber singularis.

— — *Miscellanea Laconica*, siue *Variarum Antiquitatum Laconicarum libri IV.*

NICOLAUS CRAGIUS *de Republica Lacedaemoniorum*, *auctior et emendatior.*

TOMUS VI.

IOACHIMI STEPHANI *de Jurisdictione veterum Graecorum liber.*

IOACHIMI PERIONII *de Magistratibus Graecorum et Romanorum, libri tres.*

HERA-

HERACLIDAE PONTICI de Poliis
rum libellus, cum interpretatione Latina
Cragii.

IOANNIS ADAMI OSIANDRI de
Gentiliis dissertatio.

IOANNIS BAPTISTAE CROPHI de
res Macedonicae, siue de Regio Macedon
cipatu, moribus, atque militia, disserta
figuris.

PETRI HENDREICH Massilia, eius
ministratio, respublica, leges, instituta
studia, militia, etc.

BURCHARDI NIDERSTEDT Melita
noua, Hephæstia Insula, Melita subterra

PETRI GYLLII de Bosporo Thracio,
— — de Topographia Constanti
et de illius Antiquitatibus libri IV.

GEORGII DOUSAE de itinere suo C
nopolitano Epistola. Accesserunt Veter
ptiones Byzantio et ex reliqua Graecia all
quibusdam doctorum virorum Epistolis.

LEONARDI ARETINI Commentari
Graecarum.

WOLFGANGI LAZII Graeciae
variis numismatibus illustratae libri II.

IOSEPHI LAURENTII Disquisitio de
publicis, Suffragiis, Conciliis, Accusi
Tormentis, etc. Veterum.

EUERARDI FEITHII Antiquitatum
ricarum libri IV. in quibus ferme omne
temporum per Graeciam ritus Cerimonia
res, tam in Sacris quam in Profanis, ex
et illustrantur.

NICOLAI DAMASCENI de moribus
rum aliarumque Gentium libellus, cum
tatione Latina NICOLAI CRAGII.

T

TOMUS VII.

STIELIS CLASENII Theologia Gentilis, demonstratio, qua probatur, Gentilium Theo- (ceu tenebras) Deos, Sacrificia et alia ex cripturae (ceu luce) originem traxisse, in res divisa.

EPHI LAURENTII Varia Sacra Gentili- quibus de eorum Religione, Diis, Tem- crificiis, Festis, Asyilis, etc. agitur.

AHAMI ORTELII Deorum Dearumque ex antiquis numismatibus collecta: histori- ratione illustrata a Francisco Sweertio. *uris.*

II CAESARIS BULENGERI de Oraculis *us liber.*

— de Templis Ethnicorum.

NNIS HENRICI EGGELINGII Myste- ris et Bacchi, in Vasculo ex uno onyche. *uris.*

NNIS MEURSII Panathenaea, siue de ae illo gemino festo, liber singularis, *nunc Auctoris chirographo auctus.*

— Eleusinia, siue de Cereris Eleusinae ic festo, liber singularis, *nunc ex ipsius Au- urographo auctus.*

NNIS NICOLAI de ritu antiquo et ho- Bacchanaliorum, commentatio.

NNIS IACOBI HELLERI Exercitatio de toto Atheniensium.

BOBI SPONII ignotorum atque obscuro- rorundam Deorum Arae, notis illustratae, rorundam Eruditorum Epistolis ad eandem rtinentibus.

EPHANI BYZANTINI, *Grammatici*, de e fragmentum, quo tota veterum doctrina . *hist. Vol. III. P. II.* L et

SYMBOLICA Dianae Ephesiae **STATUA**
DIO MENETREIO exposita, multis **notis**
tionibus, numis et monumentis antiquis

LUCAE HOLSTENII Epistola ad **F**
Cardinalem Barberinum de Fulcris, seu
Dianae Ephesiae simulacro appositis. **C**

JOANNIS PETRI BELLORII **notis**
mismata tum Ephesia, tum aliarum urbium
bus insignita. *Cum figuris.*

— — **Expositio symbolici** Deae
mulacri. *Cum figuris.*

Marmorea Balis colossi **Tiberio** **Caesari**
ob ciuitates Asiae restitutas post horren-
tremores. Cuius colossi fides a **IOANNIS**
SIO oppugnata defenditur, tantum **notis**
exhibetur et venusta proponitur. Ter-
merus et nomina ciuitatum restitutarum
falsus et varius ab recentibus Comme-
traditur; verus et certus ex marmoreo
blico instrumento feliciter probatur. A-
simum ac Reuerendissimum **Principem**
cum **Mariam Mediceum**, etc. **Primus** tri-
vulgavit, revocavit, **notis** et observatio

NIS FAZOLDI Graecorum Veterum
AGIA hoc est, de plurimis Graecorum
antiquitatibus, ritibusque sacris: in pri-
estis diebus, Sacerdotibus, Templis et
Ludis item ac Certaminibus, dissertatio.

I CASTELLANI EOΠTOΔOΓION,
estis Graecorum syntagma, in quo plurimi
ritus illustrantur.

NIS MEURSII Graecia Feriata, siue de
Graecorum, libri VI. *cum notis et marmoribus*
Ἰσχυριων. Cum figuris.

NIS JONSTONI de Festis Graecorum
liber unus.

I CAESARIS BULENGERI de Ludis
liber unicus.

NIS MEURSII de Ludis Graecorum
liber singularis, *cum supplementis Claudii Salmasii.*

NIS SOUTERII Palamedes, siue de
Istoria, Alea et variis ludis, libri tres.

NIS SENSTLEBII de Alea Veterum,
liber singularis.

NIS CALCAGNINUS de Talorum ac
Numerum et Calculorum Ludis, ex more vete-
ratum gratiam Lillii Gregorii Gyraldi.

TOMUS VIII.

NIS MEURSII Orchestra siue de Saltatione
veterum, liber singularis.

NIS BAPTISTAE CASALII de Ritibus
et ac de Jure connubiali veterum, dis-
sertatio.

NIS LAURENTII de Sponsalibus et
Antiquorum libellus.

NIS BRISSONII ad Legem Juliam de
Jure liber singularis.

et fabulatio de perantiquo oraculo
tur, cum Exercitationibus recens
GRONOVII. *Cum figuris.*

IACOBI TRIGLANDII
dam obscura fragmenti de

IOANNIS ANTONII
et Diuinationibus Anti
ctus et exquisitus.

Symbolica Dia
DIO MENETRETI
tionibus, numis

LUCAE H.
Cardinalem
Dianae Ep

JOAN.
mismata
bus in

STAE CAS
ia lucubratio.

GI GENTILIS de Act
us Fabularum non notandis
VANTHII et DONATI de
omoedia commentatiunculae.

— — de Fabularum, Ludorum,
rum, Scenarum ac Scenicorum antiqua
dine, libellus.

JOANNIS LUDOVICI FABRICII de
Scenicis ΔΙΑΛΕΞΙΣ casuistica quinque part

PETRI FABRI de Re Athletica, Ludis
Veterum Gymnicis, Muscis, atque Circens
Spicilegiorum tractatus, tribus libris comprehen
opus tessellatum. *Cum eiusdem Paralipomenis.*

Inscriptiones Athleticae nuper repertae, ed
et notis illustratae ab OCTAVIO FALCONER
quibus accefferunt aliae ex Africanis marmor
recens descriptae. *Cum figuris.*

^{Symbu}
DIO ME^{ue} apparatus omni et partibus
tionibu

I^{II} CAESARIS SCALIGERI d
Ca^a Tragoedia, eiusque apparatu on
T^{us} commentatio.

— — de Versibus Comicis tracta
JOACHIMI CAMERARII de Com
tus diatriba.

JOANNIS BAPTISTAE CASALII
goedia et Comoedia lucubratio.

ALBERICI GENTILIS de Actoribu
etatoribus Fabularum non notandis dispu

EVANTHII et DONATI de Tra
Comoedia commentatiunculae.

— — de Fabularum, Ludorum,
rum, Scenarum ac Scenicorum antiqua
dine, libellus.

JOANNIS LUDOVICI FABRICII
Scenicis ΔΙΑΛΕΞΙΣ casuistica quinqu

PETRI FABRI de Re Athletica,
Veterum Gymnicis, Muscis, atque C
Spicilegiorum tractatus, tribus libris con

BARNABAE BRISSEONII Commentarius ad L. Dominico, de Spectaculis, in C. Theod. et L. Omnes dies, Cod. de Feriis.

JOSEPHI LAURENTII de Agyrtis, Histrionibus, Acclamationibus, et Osculis inuestigatio.

JOANNIS MEURSII F. Collectanea de Tibiis.

MUSONII PHILOSOPHI opus de Luxu Graecorum, in quo de Hellonibus, Bibacibus, Genibus Poculorum, Vino, Coronis, quibus in convitiis veteres utebantur, Unguentis, Musicis Instrumentis, Bellariis, Saltationibus, Parasitis, Generibus Placentarum, ac Meretricibus insignibus, ab TEPHANO NIGRO congestum.

PETRI BELLONII de admirabili Operum Antiquorum et rerum suscipiendarum praestantia, libri tres.

PHILOBYZANTIUS de septem orbis spectaculis, Graece, cum notis et interpretatione Latina Leonis Allatii.

PHLEGONTIS TRALLIANI de rebus mirabilibus liber, Graece, cum interpretatione Latina Guilielmi Xylandri, ac recensione notisque Joannis Meursii.

— — de Longaevis libellus, cum interpretatione Latina Guilielmi Xylandri, ac recensione notisque Joannis Meursii.

JOANNIS FRIDERICI GRONOVII de Museo Alexandrino exercitationes academicae, habitae anno MDCLXVII. post caniculares festas, ab filio eius exceptae: *et nunc primum editae.*

LUDOLPHI NEOCORI de Museo Alexandrino atri-
bute: *nunc primum edita.*

TOMUS IX.

JANI CORNARII de Conviviis Veterum Raecorum, libellus.

JACOBI SPONII de Origine
Sertatio epistolica, historico-mor

JACOBI PHILIPPI TOMASII
Hospitalitatis, liber singularis, in
universum, apud veteres potissim
Accedunt quaedam ex Antonio
Anne Chiflerio ad maiorem illustr
de inserta. *Cum figuris.*

JOSEPHI LAURENTII de F
Veterum, ac de aliis ad eadem
scellanea.

PETRI CASTELLANI KPE
de esu Carnium, libri IV.

HIERONYMI MERCURIALI
ac Eduliis antiquorum Mantissa.

ADRIANI TURNEBI de Vi
abusu libellus.

JOANNIS HENRICI MEIBOMII
Veterum, potibusquae et ebria
num aliis Commentarius.

JOANNIS BAPTISTAE CAS
mis et Balneis Veterum tractatio.

POMPONII GAURICI de Sculptura, five Statuaria, liber.

LUDOVICI DEMONTIOSII Commentarius de Sculptura, Caelatura Gemmarum, Scalptura et Pictura antiquorum, libri duo.

ALDUS MANUTIUS, *Pauli F.* de Caelatura et Pictura Veterum.

PHILOSTRATUS de Pictura, ex Iconum initio.

JULII CAESARIS RULENGRI de Pictura, Plastica, Statuaria libri duo.

JOANNIS BAPTISTAE CASALII de Insignibus, Annulis, Fibulis, etc. syntagma, *cum figuris.*

JOSEPHI LAURENTII de Re Vestitaria syntagma.

OTTONIS SPERLINGII de Crepidis Veterum diatribe.

THEODORI GAZAE de mensibus Atticis liber ex interpretatione JOANNIS PERRELLI.

JOANNIS PERRELLI de ratione Lunae epactarum, et mensis intercalarii Commentariolus.

PETRI HAGUELONI Calendarium trilingue, seu de mensibus Hebraeorum, Graecorum, et Romanorum, dialogus, ex optimis quibusque Auctoribus collectus.

JOANNIS LALAMANTII Dissertationes tres, I. De Tempore et eius partibus, II. De anno Macedonum, seu Graecorum, III. De anno Attico, rara et exquisita rerum scitu dignissimarum cognitione, ac diversi generis Auctorum explicatione refertae.

PETRI CASTELLANI de mensibus Atticis, nec non de mensibus et anno Graecorum, Atheniensiumque diatriba.

SAMUELIS PETITI de anno Attico, Eclogae chronologicae.

STEPHANI PIGHII Themis Dea, seu de lege divina: ubi praeter alia reconditae antiquitatis, multa de Horis.

— — Mythologia ΕΙΣ ΤΑΣ ΩΡΑΣ, vel in anni partes, ex Symbolis antiqui cuiusdam toreumatis argentei, quod extat apud Reuer. Dominum Antonium Perrenotum, Episcopum Atrebatensem. *Cum figuris.*

JACOBI USSERII de Macedonum et Asiatarum anno solari dissertatio, cum Graecorum Astronomorum paraegmate, ad Macedonici et Juliani anni rationes accommodato.

JOSEPHI LAURENTII de Annis, Mensibus, Diebus, Horis etc. tractatio.

PHLEGONTIS TRALLIANI de Olympis Fragmentum, cum Latina interpretatione et notis Joannis Meursii.

ERYCII PUTEANI Olympiades, sola manu, ut vere annis mundi respondent, computatae.

JOANNIS MEURSII Denarius Pythagoricus, sive de numerorum, usque ad Denarium, qualitate, ac nominibus, secundum Pythagoricos, liber singularis.

JOACHIMI CAMERARII Historia rei numariae, sive de Numismatibus Graecis et Latinis.

LEONHARDI PORCII de re Pecuniaria antiquorum, ac de eorundem Ponderibus, Mensuris, stipendiis militaribus, etc. libri duo.

JOSEPHI SCALIGERI, *Julii Caesaris F.* de re Numaria antiquorum dissertatio. Liber postumus. *Ex Bibliotheca Academiae Lugduno-Batauae.*

WILLEBRORDI SNELLII *R. F.* de re Numaria, liber singularis.

CAROLI PATINI de Numismate antiquo Augusti et Platonis, Epistola. *Cum figuris.*

SEBASTIANI FAESCHII de numo Pylaemesis Evergetae, Regis Paphlagoniae, Epistola. *Cum gurgis.*

TOMUS X.

LUDOVICI CRESOLLII Theatrum Veterum heterorum, Oratorum, Declamatorum, quos in Graecia nominabant ΣΟΦΙΣΤΑΣ, expositum oris V. in quibus omnis eorum disciplina, et dicendi ac docendi ratio, moresque produntur, vitia damnantur, et magni utriusque linguae illustrantur et emaculantur scriptores.

ORIGENIS ΦΙΛΟΣΟΦΟΥΜΕΝΩΝ fragmentum: *quod ex Bibliotheca Medicea descripsit, et notis illustravit Jacobus Gronovius, Graece et Latine.*

GUILIELMI MORELLII de Veterum Philosophorum origine, successione, aetate et doctrina, tabula compendiosa, cum Hieronymi Wolfii annotationibus.

DAVIDIS CHYTRAEI Tabula Philosophica, sive series Philosophorum, et sectae eorum praecipuae; a Thalete et Socrate in primis, usque ad Cicronem deducta.

DESIDERII JACOTII de Philosophorum doctrina, libellus.

JOANNIS MEURSII Aeschylus, Sophocles, Euripides, sive de Tragoediis eorum, libris tres; *nunc ex ipsius Auctoris chirographo aucti.*

PLUTARCHI Alexandrina Proverbia Graeca, *ex Bibliotheca Medicea; cum interpretatione Latina Jacobi Gronovii, nondum antehac edita, extant in Praefatione.*

JOANNIS MEURSII Theseus, sive de eius vita, rebusque praeclarissime gestis, liber singularis.

RAPHAELIS TRICHETI DU FRES
stola de Charondae effigie in Catanen
argenteo.

JOANNIS MEURSII Dionysius, five
storibus istius nominis, eorumque scrip
singularis, *et nunc primum ex chirographo*
editus.

— — de Heraclide aliisque eius
et eorum operibus, dissertatio, *nunc p*
chirographo Auctoris edita.

— — Theophrastus, five de illi
qui iniuria temporis interciderunt, liber f

— — Lectiones Theophrasteae, i
eorum librorum, qui supersunt, loca
emendantur.

Accedit ADOLFI FORSTII Epistola
tu V. C. Joannis Meursii ad filium eius,
iuvenem praestantissimum, ut et Epit
eiusdem morte per A. Buchellium et N
Heinsium.

Manus Aeneae Cecropii Votum refer
Incudatio, Auctore JACOBO PHILIPPO
SINO, *cum figuris.*

OCTAVII FALCONERII de num
mensi, Deucalionis diluvii typum exhiben
sertatio, *cum figuris.*

GEORGII SCHUBARTI Enarratio p
metamorphoseos Ovidianae de Diluvio
lionis.

TANAQUILLI TABRI Vitae Poetarum
corum: ubi de eorundem Patria, Moribu
ptis, etc. perspicue ac compendiose differi
Gallico idiomate in Latinum translatae.

JOSEPHI BARBERII de miseria P
Graecorum liber.

PETRI CASTELLANI Vitae veterum et illorum Medicorum, qui toto orbe usque ad saeculum XIII. floruerunt.

JOANNIS HENRICI BOECLERI de Scriptoribus Graecis et Latinis, ab Homero ad initium aevi post Christum Natum decimi sexti commentatio.

HELLADII BESANTINOI Chrestomathiae Graecae, cum interpretatione Latina et notis Joannis Meursii.

JOANNIS A WOWER de Polymathia tractatio: Integri operis de Studiis veterum ΑΠΟΠΛΑΣΜΑΤΙΟΝ, cum Praefatione Jacobi Thomassii. Accesserunt praeterea Auctoris Vita et Alogia in Polymathiam, item tabellae synopticae.

JOSEPHI LAURENTII de Professoribus, Oratoribus, Nomenclatoribus et litteris collectio.

JOANNIS MEURSII Bibliothecae Graecae libri tres: ex chirographo Auctoris nunc primum editi.

— — Bibliotheca Attica, sive de antiquis Atticis scriptoribus, eorumque item operibus, libri IX. ex chirographo Auctoris nunc primum editi.

LEONIS ALLATII de Patria Homeri liber, cum figuris.

— — Homeri Natales, Graecae, cum interpretatione Latina Andreae Baiani.

TOMUS XI.

DICAEARCHI Geographica quaedam, sive de vita Graeciae. Eiusdem descriptio Graeciae, versibus Jambicis, ad Theophrastum, Henrico Stephano Interprete, cum ipsius et Isaaci Casauboni Annotationibus. Accedit Henrici Stephani ad Dicaearchum et suam in illum lucubrationem Appendicula.

um, in Rogo, et post Rogum explicantur ac rantur.

JOANNIS ANDREAE QUENSTEDII de Se-
ra Veterum tractatus: sive de antiquis riti-
sepulchralibus Graecorum, Romanorum,
eorum, et Christianorum.

PETRI LA SEINE Homeri Nepenthes seu de
ndo Luctu liber.

TOMUS XII.

ETERUM SEPULCHRA, seu Mausolea Ro-
rum et Etruscorum, inventa in urbe Ro-
isque locis celebribus, in quibus multa ad
monem monumenta continentur, collecta et
ata a PETRO SANCTIO BARTOLIO, cum
ationibus JOANNIS PETRI BELLORII.
italico in Latinum sermonem transtulit ALE-
XANDER DUKERUS. *Cum figuris.*

Veterum Lucernae Sepulcrales, collectae ex
nis ac specubus subterraneis urbis Romae,
is aeneis expressae: in quibus multa ad eru-
nem monumenta continentur, delineatae
adum formas suas a *Petro Sanctio Bartolio.*
ae in tres partes, cum observationibus Jo-
is Petri Bellorii. Ex Italico in Latinum ser-
pern transtulit *Alexander Dukerus.* Editio
lor.

JOANNIS POTTERI Archaeologiae Graecae
IV. sive Antiquitatum Graeciae Corpus ab-
tissimum, ex Anglico in Latinum versum:
ic iterum ab Auctore ipso recognitum, emen-
am, ac fere dimidia parte auctum; cum pro-
o Indice et figuris aeneis.

Index locupletissimus in universos XII. To-
i, qui ipse tomum XIII constituit.

Prae-

doctrinam eligi meruisse, *sed ob raritatem, ut inde ad spatiosiora pararetur* Ratio, hercle! prorsus singularis! In potissimum voluminibus nono ac decimo et libelli, quibus hic locus non erat contra, quae merito in tali thesauro minime vero inveneris. Tria volumina sine detrimento operis prorsus abesse, quae thesaurum iusto cariorem fieri, laudato libello demonstravit.

Cf. Aët. Erud. a. 1697. p. 529 sqq. a. 1705. p. 25-30. p. 85-90. p.

FABRICII Bibliographia antiq. p. 72-81 (BAUMGARTEN) *Nachrichten von einer* T. IV. p. 161-185.

LENGLET DU FRESNOY T. X. p. 43. Appendix Bibliothecae Ryfelianae p. 3-

De IOH. POLENI Supplementis Gronoviani agetur infra inter scriptoribus Romanorum.

CAPVT II.

SCRIPTORES DE GEOGRAPHIA GRAECIAE ANTIQUAE.

SECTIO I.

Scriptores de geographia Graeciae antiquae veteres.

DICAEARCHUS, Messenio-Siculus, Aristotelis discipulus, philosophus, poeta et geographus, annos circiter CCC ante Christum natum, ipse, scripsit, teste Suida, libros tres de populis civitatibus Graeciae, in quibus egit de finibus populorum et civitatum moribus vivendi institutis; quae causa est, cur eos inscripsit *περὶ τῆς τῆς Ἑλλάδος βίης* i. e. *de moribus vivendi ratione in Graecia*. Idem versibus posuit *Descriptionem Graeciae* (*Ἀναγραφήν*) unque opus hodie integrum non exstat. nunc, quantum superest (sunt vero versus) potiora Graeciae et insularum exponit: ex quo tantum de Attica et Boeotia habemus fragmentum. Dicaearchus scripsit quoque de montibus, ut apparet ex Stephano Byzantino; cuius fragmentum videtur esse descriptio, quae hodie superest, montis Pelii. *Henricus Stephanus* edidit fragmenta operis primi et secundae inscriptione: *Dicaearchi Geographica quae sunt de vita Graeciae*. *Eiusdem* descriptio Graeciae versibus iambicis, ad Theophrastum, *Henrico Stephano* interprete, cum ipsius et *Isaaci Camerarii* annotationibus. Accedit *Henr. Stephani* Dicaearchi et suam in illum lucubrationem indicula. *Parisi*. 1589. 8. *David. Hoescheli* eadem

Dicaear-
chus.

Cf. HAGERI *geogr. Bücheraal* T. I. p.
p. 426 sqq.

Pausanias. PAUSANIAS, Caesarensis Cappadociae Attici, qui sub Hadriano et Antonino Severo magnum nomen habuit inter sophistatus, declamatorem egit non solum Atticae, sed etiam Romae, ubi senex decessit. Eius scriptoris minus quidem facundum, sed opus, τῆς Ἑλλάδος περιήγησις, in quodaeum Attica, Corinthiaca, Argolica, Messenica, Eliaca, Achaica, Arcadica, et Phocica descripsit. Quibus et situs ac locorum, et antiquitates Graecanicae quid paene memorabile Graecia habuit, philologiae et historiae studioforum et plexus est. Plura ipse, itinere per Macedoniam, Italiam, magnamque Aethiopiā instituto, oculis usurpavit. Singulare impendit operibus et monumentis artificum enumerandis et describendis. quidem narrationibus suis admiscuit, scriptorum veterum interpretationi egr

scriptt. de geogr. Graecias antiquas recentiores. 177

rutique optanda. Versio *Gedoyni Francogalli-*
de qua v. *Acta Erud.* a. 1733. p. 102 - 110,
ervationibus instructa est. Et interpres *Theo-*
us, Joh. Eustachius Goldhagen versioni suae
vol. et Lips. 1766. II Voll. in 8.) notulas adie-
Alias editiones et versiones ob causam Vol. I.
p. 53. **) allatam tacemus.

SECTIO II.

riptores de geographia Graeciae antiquae
recentiores.

NICOLAI GERBELII (*Pforzheimensis, ICTi,* Gerbel.
erici et Philologi Argentoratenfis † 1560) in de-
tionem Graeciae (*Nicolai*, secundum alios
illis) *Sophiani*, praefatio: in qua docetur,
fructum, quamque voluptatem allatura sit
pictura studiosis, si diligenter eam cum histo-
rum, poetarum, geographorumque scriptis
ulerint. Eiusdem de situ, nominibus et re-
ibus Graeciae perbrevis in picturam *Sophiani*
eductio. Item celebrium aliquot urbium de-
ones. Eiusdem Gerbelii canon, quomodo
quot partes picturae huius longitudo partien-
Item compositio virgae, qua picturae la-
mo definitur; et in quot sectiones seu spatia ea-
virga sit dividenda. Praeterea nonnulla
opla de usu huius virgae, quibus exercitati iu-
discent tandem sine virga et baculo in pictu-
eregrinari, Regionum, montium, fluviorum,
arum, urbium, locorumque omnium in pictu-
nominatorum index. *Basileae.* In fine legitur:
officina *Joan. Oporini an. sal. hom. MDXLV*
is septembri. In folio, cum figg. ligno incis.
usus est liber magis ob raritatem, quam prae-
tam, in *Gronovii Thes. antiquit. Graec.*
Bibl. Hist. Vol. III. P. II. M T. IV.

T. IV. — Sophianus, Corcyranus, c. saeculi XV inclaruit, suamque Graeciae lineationem in octo tabulis geographicis 1480 in lucem emisit. In eandem Gerb commentarium conscripsit, cuius congraphie ampla satis docet.

Cf. (BAUMGARTENII) *Nachrichten Hall. Bibl.* T. II. p. 304 sqq.

Emmius.

Vetus Graecia, illustrata studio et c. BONIS EMMII, *Frisii, Historiarum et Graecae Professoris in Academia Groninganae* († 9 Dec. 1625). Opus distinctum in tres, quorum I Descriptionem habet a Graecis habitatarum, cum adiunctum II complectitur res gestas Graecorum; III sentat Statum ac Formam praecipuarum Rerumpublicarum: itemque Iudicium etyonicum et solemnes ludos, statis temporibus apud Graecos recurrentes. *Lugd. Bat. et Amst. Bonaventurae et Abrahami Elzevir. Acad. graph.* 1626. 8. Opus rarum *Gronovius* curavit cum additamentis auctoris antehac in locis suis insertis, ac subiectis notulis, in *The Graec.* T. IV. p. 85 sqq. Tomus tertius iterum repetitus, inest collectioni rerumpublicarum Elzevirianarum, hoc titulo: *Graecorum Rerumpublicarum ab UBBONE EMMIO descriptae.* *Lugd. Bat.* 16. *ibid.* 1644. 16. — Emmius hoc c. opus paullo ante obitum absolverat atque in publicum tradiderat: sed, morte abreptus, id non expressum haud vidit. Filius eius, *Wesselingius*, editioni praefuit, eamque dicavit *Abrahamus van Helpen*, Consuli reip. Groninganae in dedicatione argumentum trium tomorum tradit verbis: „Eorum primus, velut e

um opus, continet accuratam descriptionem orographicam regionum et insularum a quondam habitatarum. Secundus historiam gentis, sive perpetuam seriem rerum a maxime memorabilium, et in primis, quo quo modo Graecorum libertas coeperit, sit, pene illabris steterit, oppugnata defen- triter sit, vitia traxerit, in se versa suisque quassata ac labefactata tandem conciderit, docto, Thucydide, Xenophonte, Diodoro aliisque contextam recitat. Tertius vero versos Rerumpublicarum status, quibus di- puli ac civitates in Graecia usae sunt, quae- ceptis earundem fortuna fuerit, repraesentat plenam profecto ac puram rerum publica- ticiae notitiam ex hoc opere capere licet, stor omnia fere ex fontibus hausit limpidis.

mburg. Bibl. hist. Cent. VII. p. 292 sqq. Cent. p. 193.

TAGII Appar. litter. T. III. p. 281 sqq.

ENT T. VIII. p. 34 sqq.

lehre Ost-Friesland T. II. p. 198 sqq.

. LAUREMBERGII (*Rostochiensis, Matha- Philologi Sorani* † 1659) Graeciae anti- narratio, tabulis geographicis (pessimis) et edita (*post obitum demum auctoris*) a FFENDORFIO. *Amstelod.* 1660. 4. Cum . 1661. 8. Cum tabb. geogr. Et in *Gro- esf. Antiq. Graec.* T. IV. p. 10 sqq. *Fran- Amsterd.* 1677. fol. — Opusculum, lie facillime carere possumus. Paulo ma- imandum sequens:

Laurem- berg.

:ÖBI PALMERII A GRENTEMESNIL antiquae descriptio. *Lugd. Bat.* 1678. Post auctoris mortem prodiit, quippe qui supremum diem obiit.

Palmerius a Grente- mesnil.

, dicendo agere videtur Anglus q
historiam Graecam ante Darii Hy
ra ulla fide dignam esse neget.

Pagi. *Abbé Pagi Discours sur l'histoi*
miss. eius Histoire de Cyrus Paris. 1

Thucydi-
des.

THUCYDIDES, Atheniensis,
filius, qui tempore belli Peloponn
scribendum excitatus fuit, cum H
suos recitantiem audisset. Post pr
phipolin male gestam, patria anno
vit, et Scaptēsulam, Thraciae civ
tulit; unde uxorem duxerat valde
magnam opum partem in collige
nendam de bello Peloponnesiaco
ratu consumsit. Nam ut a ducib
tis, et Atheniensibus et Lacedaem
ritatem acciperet, nullis pepercit l
patriam demum revocatus est: at
in Thracia vita defunctus sit, hau
posuit historiam belli istius: non t
exponat bellum quod annos dur

veteris Graeciae statum, ab Argonautarum temporibus usque ad bellum Troianum, repetit; magnitudinemque Peloponnesiaci cum ante actis bellis conferens, eiusque causas et occasiones exponens, annorum quinquaginta, qui inter Xerxis fugam et huius belli initium intercessere, historiam praemittit. Tum demum libro secundo bellum ipsum narrare aggreditur, eius initii tempus primo limine designans, ordinemque totius operis exponens; nec non quae fuerint primae belli faces, et a quibus pugna primum inita, ostendit. Inde sequitur regis Laconici ad suos hortatio; Periclea auctoritatis et eloquentiae praedicatio; horrendae pestis Atticae descriptio, in qua vis ingenii et eloquentiae Thucydideae maxime effulget. Post haec Phormionis, Atheniensium ducis, praestantiam, victoriasque navales celebrat. Tum Potideae dedicationem, Plateensium obsidionem, Thracum denique adversus Perdiccam Macedonem cassam expeditionem commemorat. Atque ita trium primorum annorum historiam exhibet. Libro tertio trium sequentium annorum res gestae continentur. Mitylenaeorum scilicet ac reliquorum Lesbiorum ad Lacedaemonios defectio; quibus in potestatem denuo ab Atheniensibus redactis, illustris admodum de eorum supplicio habetur deliberatio. Pachetis, Attici ducis, crudelitas notatur. Urbs Plataea capta et solo aequata. Corcyraeorum seditio descripta; belli Siculi semina; Demosthenis adversus Ambraciotas magis prospera. Libro quarto Pylus communita, obsessa, defensa; et optimates Spartani ibidem victi et capti leguntur. Res a Brasida, insigni Lacedaemoniorum duce, feliciter in Thracia gestae narrantur; atque haec trium etiam annorum historiam conficiunt. Quintus inde liber septem fere annorum res gestas compre-

hendit; nimirum Brasidae, ducis Spartani, et Cleonis Attici proelium ad Amphipolin, Thraciae urbem; ubi interiere ambo, poenasque turbarum suarum meritas pertulere. Tum varia utrinque foedera, infirma omnia et inconstantia. Meliorum stolidam et amentem pertinaciam, cuius denique tristis narratur eventus. Libro sexto auctor primo Siciliae antiquae descriptionem historiasque nonnullas veteres repetit. Tum causas simulas belli Siculi et deliberationes circa illud proponit, dissuadente Nicia, Alcibiade vero incitante. Post portenta nonnulla, quae expeditionem Siculam antecessere, memorat. Denique Alcibiadis ad Lacedaemonios defectionem et res nonnullas in Sicilia gestas post Atticae classis appulsum recenset, quae anno decimo septimo huius belli acciderunt. Libro septimo Micalessus, Boeotiae civitas, capitur a Thracibus, qui ibidem immaniter saevierunt. Inde bellum Siculum persequitur auctor, quod quidem Atheniensibus infelicitate cessit, eosque ingenti clade multavit, ducibus Demosthene et Nicia captis, atque invito Gylippo, cui sese dederant, interfectis. Haec anno decimo octavo et nono belli Peloponnesiaci gesta sunt. Libro denique octavo, post cladem Athenis nunciatam, sequitur defectio foederatorum Atheniensium ad Lacedaemonios hostes; foedus etiam inter Persici regis Satrapas et Spartanos. Posthaec Democratia Atheniensium mutatur in statum quadraginta virorum, qui paullo post iterum dissolvitur. Alcibiades ad classem Atticam revocatur. Postremo classem Laconicam et ducem Mindarum Thrasybulus ac Thrasyllus Athenienses, post dubium certamen ad Abydum, vicerunt. Atque haec victoria contigit anno secundo Olymp. 92, anno huius

nus belli vicesimo primo, tempore aestivo, quo lesinit Thucydidis historia.

Multum fidei, si quis alius, historicus hic metur. Nam et egregium veritatis studium in eo lucet, et illa scripsit, quibus interfuit. Neque eo minus defuerunt, quibus fides eius suspecta foret. Res gestas narrat graviter et probe; in concionibus insertus quidem est, sed quodammodo brevis et obscurus. Nobilissimus est locus Ciceronis in secundo de Oratore libro cap. 13: *Post Herodotum Thucydides omnes dicendi artifices, mea sententia facile vicit, quia ita est creber rerum frequentia, ut verum prope numerum sententiarum numero consequatur; ita porro verbis est aptus et pressus, ut nescias, verum res oratione, an verba sententiis, illustrentur.* Iam in Oratore eum cum Herodoto comparat, que hunc dicit sedati instar amnis labi: Thucydem vero incitatiores ferri et de bellicis rebus scribere etiam quodammodo bellicum. Quintilianus quoque eosdem comparat L. X. cap. 1. *Densus, inquit, et brevis, et semper instans sibi Thucydides; dulcis et candidus, et fusus Herodotus: ille concitatus, hic remissi affectibus melior: ille concionibus, hic sermonibus: ille vi, hic voluptate.* De Thucydidis obscuritate Cicero in Bruto fatetur, ubi eum reponit inter scriptores, qui grandes erant verbis, crebri sententiis, compressione rerum breves, et ob eam ipsam causam interdum subobscuri. Quae vero haecenus de Thucydidis stilo retinuerunt, ea praecipue intelligi debent de septem prioribus libris. Octavus enim plane tenui dictione titur cum in prioribus longe magis affurgat. Quapropter aliqui putarunt, eum a filia Thucydidis scriptum esse, vel a Xenophonte, aut Theopompo, vel alio. Quorum sententiam in vita eius

relicuit Marcellinus, ac potius censet, fuisse scriptum a Thucydide iam aegrotante.

Optimae sunt editiones, quae Graece et Latinae ex interpretatione *Laurentii Vallae*, ab *Flavio Stephano* recognita prodit *Parisi*. 1588. fol. secunda apud *Waechelios Francof. ad Moen.* 1599. fol. Splendida *Oxonienfis*, ab *Hudsono* curata, 1696. fol. et quae curis *Josephi Wasse* et *Caroli Andreæ Dukerri* *Amstelod.* 1731. fol. prodit. Critici multi desiderant in hac editione, quae tamen repetita est *Glasgov.* 1759. VIII Voll. in 8.

Inter versiones eminent *Latinae* a *Georgio Aecio Enschel*, *Lib. Barons Hohensteino* elaborata, *Tubingas* 1596. 8.; atque *Theotistica Joh. David Helmstadii* (*Lemgov.* 1760. 8. mai.) optis plane editum, quorum similia Germania nostra perpaucis habet. Notas etiam adiecit interpres intelligentissimus.

E libris et libellis, quibus Thucydidi illustrando inserviunt indicare libet sequentes:

Chytraeus. DAV. CHYTRAEI Chronologia historiae Herodoti et Thucydidis. *Helmst.* 1586. 4. — Prodit hic liber primo *Wittebergae* 1513. in 8. hoc titulo: *De lectione historiarum recte instituenda*, deinde auctius *Rostochii* 1573. in 8. 1578. mutato titulo recusus. Tandem *Helmstadiensis* ista, titulum *Rostochionae* gerens, plenior secuta editio est.

Dodwell. HEN. DODWELLI Annales Thucydidei et Xenophontei. Praemittitur apparatus, cum vitae Thucydidis synopsis chronologica. *Oxon.* 1702. 4. Accesserunt etiam editioni Thucydidis *Dukerianae*.

Grammius. JOH. GRAMMII Castigationes et scholia in Thucydidis libros. *Hafniae* 1721. 1722. 8.

Abresch. FRIDERICI LUD. ABRESCHII Dilucidationes Thucydideae. *Traiecti ad Rhem.* 1753. 1755. II Partes in 8. Auctarium harum dilucidationum existat

i eiusdem Animadversionibus ad Aeschyl-
 lollas 1763. 8.) p. 213 sqq.

LI LUD. BAUERI Diss. de lectione Thucy- Bauer.
 tima interpretandi disciplina. Lips. 1753. 4.

. DAV. HEILMANN *Kritische Gedanken* Heilmann.
Charakter und der Schreibart des Thucydi-
des (1758.) 4. — Auctor doctissimus
 , acutum et a partium studio alienum iudi-
 hoc libello agit. Passim Thucydidem de-
 ntra Dionysium Halicarnassensem, qui nimis
 t interdum sinistre eum reprehendit.

Notes de Thucydide et de Machiavel: in Jour-
nal a. 1757. Jan. p. 220 sqq.

REARI Recitationes hyemales etc. (Tubing.
 . 8.) p. 48 sq.

Sta Erud. a. 1732. p. I - II.

J. gel. Anzeig. a. 1758. p. 805 sqq. a. 1759.
 VI - 1207.

die neueste Litteratur betreffend. P. III.
 3 - 204.

* * *

OPHON, Atheniensis, continuavit, quae Xenophon.
 ides de Graecorum rebus scripserat, in
 bus Graecorum libris VII, quos Ἑλληνικά
 . Nam cum Thucydides libro extremo
 ut Alcibiades reditum moliretur: Xeno-
 primo, ut redierit, refert, et quae porro
 secuta. Quaedam etiam Medo - Persica
 is interferit; nimirum quomodo Medi a
 rege Persarum, defecerint, seque denuo
 rio submiserint; quomodo Cyrus minor,
 ; ad patrem, valetudine laborantem, in
 riorum abierit, datis in usum belli con-
 enses Lyfandro pecuniis. Quomodo
 endi finem fecerit Darius Nothus, re-
 cessionem Artaxerxes Mnemon, eius
 r, consecutus sit. Extremo demum li-

bro secundo triginta tyranni, qui per biennium Athenis grassati essent, a Thrasibulo sublatis sunt. Pax etiam atque iniuriarum oblivio inter Athenienses iureiurando sancita. Ita bello Peloponnesiaco finis impositus. A libro tertio rerum cum Persicarum tum Graecarum narrationes luculenter continuantur, usque ad pugnam Mantinensem, qua Thebani, duce Epaminonda, Lacedaemonios vicerunt. Xenophon opere hocce historiam quadraginta et octo annorum complexus est. Accusatur Xenophon, quod in hoc Ἑλληνικῶν opere non semel in annis belli Peloponnesiaci aberret. Sed eum accurate tuetur *Samuel Petitus* L. I. observationum cap. XII; multoque maiore studio *Dodwellus* in libro modo laudato. Dicitio, ut in omnibus Xenophonteis, lenis, facilis, suavis, qualem, ut omnes historici, qui scripta sua ab omnibus volunt legi atque intelligi, sectarentur, optandum esset. Historia ista Xenophontea saepe cum reliquis eius operibus in lucem edita est.

Diodorus
Siculus.

Xenophontem quasi continuavit **DIODORUS SICULUS** ab extremo libri decimi quinti operis, supra Vol. I. P. I. p. 54 sqq. a nobis recensiti. Ipse enim in fine anni secundi Olympiadis CIV ita loquitur: *Hoc anno Xenophon Atheniensis Graecorum historiam cum Epaminondae interitu concludit; atque pergit usque ad tempora Alexandri M. eiusque successorum.*

Gemistus s.
Pletho.

Sic etiam plura saecula post *Graecorum gesta* post pugnam ad Mantineam libris duobus explicavit **GEORGIUS GEMISTUS** sive **PLETHO**, Constantinopolitanus. Imperante Manuele Palaeologo floruit, fama eruditionis, prudentiae morumque integritate non exigua conspicuus. Platonicae philosophiae studiosissimus fuit, pluraque eius scripta argumenti sunt philosophici. Opusculum histo-

icum, de quo hic sermo, maximam partem
doro Siculo et Plutarcho hauſtum, immo ad
um fere deſcriptum, ſermonis facilitate, rerum
tate atque narrationum iucunditate ſe com-
lat. Seorſim primum id in lucem emiſit et
illuſtravit *Henricus Godofredus Reichardus*, A.
cholae provincialis Grimmenſis collega ter-
Lipſ. 1770. 8.

LEONIS ALLATII de Georgiis et eorum ſcri-
tis diſtribe; in *Fabricii Bibl. Graec.* Vol. X.
p. 739 ſqq.

LEONARDI (BRUNI) ARETINI *Commenta-* (Brunus)
rum rerum Graecarum ad Angelum Acciajo- Aretinus.
Equitem Florentinum, Liber. Lugd. 1539. 4.
de hac inſcriptione: *Historia rerum geſtarum*
Greciae, ſuccincta interpretatione librorum Xe-
rontis expoſita. Addita eſt Narratio prae-
larum rerum temporis ſecuti praelium ad
mineam, uſque ad Alexandrum M. (edente
ACH. CAMERARIO) Lipſ. 1546. 8. Et cum
Historia Florent. Argent. 1610. fol. Et in
Novii Theſ. Antiq. Graec. T. VI. p. 3387
— Inchoat Brunus — hoc enim eſt nomen
gentile - a temporibus Callicratidae, Lacedae-
moniorum praefecti; item Theramenis et Thra-
ſuli, qui Athenienſium duces erant: finit in
Minondae obitu. Ita, inquit in fine libelli,
ſcipatus Graeciae ab Athenienſibus ad Lace-
demonios, rurfus ad Thebanos, mirabili fortu-
conversione devenit.

WOLFGANGI LATZII, *Medici et Historici* Latz.
Gari, Historiarum commemorationum rerum
Graecarum Libri duo. Conſecrati D. Ferdinando
Imp. M. et Maximiliano Bohemiae regi. In
bus tam Helladis quam Peloponneſi, quae in
lucem

mentariis complexus sit, tamen ultrarum, civitatumque ac quorundam multarumque descriptiones non est progreffus sine arrogancia dictum sit, praeter aulias, heroum Genealogias, ducum gesta, insignia civitatum ac Rerump. inde deductas, consuetudines denique res cum laude gestas cuiusque diligenter perscrutati sumus.“ Editio Viennensis Latzio adornata, hodieque rara, Helladeinde Peloponnesi numismata, quae opere explicantur, item utriusque trographiam, numorum averfis partibus, auctorisque non consilio solum etiam — ob insignem, ut ait, penam cum in Austria — descriptam, quae tabulis comprehensa exhibet. In Hartem editione, aequae rara, numi omnesque loca distributi sunt. *Stollus* (in *über Heumanns Consp. reip. litt.* p. 2. uno libro duos creavit.

Kecker-

BARTHOL. KECKERMANNI Dis

ETRI DE MARCASSUS (Professoris eloqu. de Marcassus. iensis † 1664) *Histoire Grecque.* à Paris 1647.

— Compilatio, constans excerptis ex Hero-
Thucydide et Xenophonte.

BRASMI VINDINGII (*Professoris linguae Vinding.*
ae et Histor. Hafniensis ac Consil. reg. † 1684)

en, in quo singulorum antiquae Graeciae po-
tum incunabula, migrationes, coloniarum
tiones et res praecipuae gestae, urbium et
um origines, mutationes, interitus, et Prin-
in iis successiones, exponuntur. Ex MSto
is autographo nunc primum eduntur; in
vii *Thef. antiq. Graec.* T. XI. — Opus
1665. typographum exspectaverat. Auctor
olum ex fontibus hausit, sed etiam hausta sub
en criticum vocavit.

THOMAE HIND (M. A. et Collegii Lincol- Hind.
is Socii in Academia Oxoniensi) *History of*

Vol. I. London 1707. 8. — Auctor,
historiam Graeciae omnibus numeris absolu-
Anglico sermone nondum exstare videret,
quae ab Ubbone Emmio aliisque de hoc ar-
ento perscripta sunt, argumentum amplissi-
exhaustire existimaret, operae pretium se fa-
m arbitratus est, si rem a primis originibus
ret. Volumen prius, quod, quantum sci-
posterior, quo auctor omnem Graeciae hi-
m absolvere voluerat, non secutum, histo-
annorum 1660 complectitur, et bellum Pe-
onnesiacum attingit, tribusque libris compre-
titur. Primus enim mythica Graeciae tempo-
res inde ab origine regni Sicyonii usque ad
lam expugnatam gestas, quae intervallo non-
orum circiter annorum continentur, persequi-

Liber II a capta Troia usque ad pugnam
athoniam, quae septingentis annis a Troiae
expu-

rii secutus, temporis rationes in margin accurate designavit; fidem autem historiam fecit, laudatis in inferiore libri oratoribus, quorum testimoniis sua super praefatione extrema patet, hunc com viri cuiusdam eruditi et antiquitatum peritissimi examini subiectum fuisse, consiliis ad hoc scriptiois genus excit idoneis praefidiis instructum fuisse, auo profitetur.

Cf. Act. Erud. Suppl. T. IV. p. 282 sqq.

Abel. CASP. ABEL Sciagraphia priscae hist
cae. Halberst. 1709. 4.

de Tour- JACOBI DE TOURREIL *Préface*
reil. *contenant un abrégé de l'Histoire de l'ancien*
prae fixa eiusdem versioni Gallicae orati
mosthenis Philippicarum; in eiusdem O
1721. 4.) T. I. p. 173 - 279. Gallus ei
tes adiit historiamque Graeciae, velut
depinxit.

Steinhof. JOH. ULRICI STEINHOFER
Graeciae liberae: praemissa eiusdem Grae

Scriptt. de historia Graeca antiqua generales. 191

Er, und aller von demselben gestifteten Reiche; Römischen, Städte und Colonien etc. vom ersten Anfang an bis auf die dem Römischen Reiche geschehene Verleibung, aus den besten Scribenten zusammengelesen worden. Leipzig u. Gardelegen 1738. 2. II Voll. in 8. — Prius volumen completum historiam Graecorum: posterius eorum antiquitates sic dictas.

TEMPLE STANYAN'S *Esq. Grecian History*, Stanyan.
the Original of Greece, to the End of the Peloponnesian War. Vol. I, containing the Space of about 40 Years. Vol. II. from the End of the Peloponnesian War to the Death of Philip, of Macedon. London 1751. II Voll. in 8 mai. ibid. 1751. II Voll. in 8 mai. *Francogallice* (a Dionysio Dideroto) Amst. 1751. III Voll. in 12 mai. — Prima huius operis prima vice iam a. 1707 in lucem emissam vix vero extra Angliam innotuerat. Editio a. 1739 altera parte auctior, omnisque cultior est; omiffae etiam imagines imperatorum et philosophorum inutiles, quibus editio prima laboravit. Recentiores multo maiore plausu fuere exornatae. Non potuit non variis difficultatibus vexari Stanyanus, cum, quo fundamenta, et quo auctoritate, primam Graeciae aetatem tradere ignoraret. Veteres sane scriptores ipsos tanta peritiae laborantes deprehendit, ut pauci ab antiqua epocha historiam suam ordiantur. Repetit portentosas istas narrationes, quae poetarum fabulis ansam dederunt, magnamque ipsi momentum crearunt, cum, quae fabula admiscuerat, ea detrudere heroibus studeret. Praeter scriptores veteres, v. c. *Herodotum, Thucydidem, Xenophontem, Diodorum, Plutarchum, Cornelium Nepotem, Justinum*, quorum virtutes et vitia acute notat, recentiorum quoque volumina volutavit,

vit, et in illis potissimum *Gualteri Rhigi, Bontii, Jo. Marhami, et Tourreilii*. In ordine temporum constituendo a partibus *Jac. Usseri* plerumque stetit: in nova tamen editione *Isaaci Newtoni* coniecturas consulit. De primo Olympiadum usu Stanyanus dubitat, seriores eundem arbitrat, cum, historicos veteres secundum *Archontes Atheniensium, Reges et Ephoros Spartanorum, Arigvorumque sacerdotes*, numerare, immo actum quidem, quando Olympicorum certamina mentionem faciunt, Olympiades tanquam divisionem allegare, deprehenderet: Quapropter verum fere partibus accedit, qui, *Polybium per Olympiades primum tempus distribuisse, perhibere, atque, quae Xenophonti inserta est, Olympiadem memoriam interpolationem sapere, constat*. Quas hactenus tradidimus, antiquiores et falsissae Graeciae periodi difficultates, sequiore aetate imminutae quidem; nec tamen penitus sublatæ sunt. Quod si tot diversae republicae, cum diversis earum commodis, moribus, imperandique formis, considerandae et explicandae et cum corpore historiarum connectendae sunt; quis credat, haec tenebris et scopulis carere? quibus, verisimile est, quamplurimos a tela hac perficienda abstractos. Male autem eam tractarunt disciplinam, qui vel nullo ordine in pugillares retulerunt omnia, vel universalis historiae compendiis quaedam, chronologico quidem ordine observato, sed rerum gestarum serie neglecta, inseruerunt. Id in *Rollini* libris vituperandum, cum tritis nimis et iuvenibus iudiciis illum uti, Stanyanus recte putat, nihil caeterum operis dignitati detrahens, sed copiosum rerum apparatus, idoneum auctorum delectum, narrationis facilitatem, et raram, praecipue inter Gallos, ingenuitatem, miratus; qua quidem et
parte

te operam *Rollini* pariter ac *Potteri* antiquita-
te profuisse sibi in opere retexendo, proficitur;
etereaque historiam Epaminondae, ab Abbate
la Tour conscriptam, laudat. Operi ipsi prae-
fata est de etymologia Graeciae et primis eius
olis introductio. Volumen *primum duobus li-*
bris absolvitur. *Prior* diversorum regnorum con-
onem a primordiis regni Sicyonii ad ultima us-
que dignitatis regiae vestigia in urbe Athenarum
trat. Agit autem caput I de regno Sicyonis;
II de regno Argolidis et Mycenarum; III de re-
publica Lacedaemoniorum eiusque ad
la Messeniaca fati. IV de regno et aristocra-
Corinthiorum usque ad interitum regiae digni-
tatis; V de regno Theffalorum; VI de regno et
republica Atheniensium, usque ad eversionem re-
publicae auctoritatis. Liber *posterior* res Graecorum
abolitione regiae potestatis in urbe Athenarum
usque ad finem belli Peloponnesiaci, id est intra
spatium CV, gestas, comprehendit, et quidem
in I proximos XX annos post Hippiam electum
pugnam Marathoniam; II annos X ab hac pu-
ga ad discessum Xerxis e Graecia; III annos X ad
historiam Cimonis prope Eurymedontem flu-
vium; IV annos XXXVIII ad exordium belli Pe-
lonnesiaci; V annos X a principio huius belli
inducias in annos L Athenienses inter et
Lacedaemonios pactas; VI annos XVII, usque ad
finem belli istius. *Alterum* volumen res memora-
es LXVIII annorum, adeoque vix partem vice-
nam temporis, primo volumine descripti, com-
plectitur, sed, quod tempori deest, varietate even-
um et rerum copia supplet; siquidem ille anno-
rum tractus, connumeratis XXVII annis, per quos
Peloponneso pugnatum est, turbulentissimus
Graecis existit, et plenam libertatis iacturam con-
Bibl. hist. Vol. III. P. II. N cilia-

ciliavit. Auctoritatem et hic secutus est Stanyanus scriptorum fide dignissimorum, e quibus simul, quicquid de virtutibus aequae ac vitiis Graecorum dicendum erat, eruit, perinde nimiam regiae dignitatis inter Spartanos deminutionem, ac nocivum plebis inter Athenienses imperium, vituperans. Totum volumen duobus constat libris, quorum prior res, a fine Peloponnesiaci belli ad pugnam prope Mantineam intra annos XLII gestas, posterior reliqua ad mortem Philippi, id est, annorum XXVI periodum, persequitur. Repraesentat autem Libri I caput I annos V ab exitu belli Peloponnesiaci, usque ad mortem Socratis; II annos XII a Socratis obitu ad pacem Antalcidae; III annos XVII ad pugnam Leuctricam; IV annos VIII ad Mantinensem proelium. Lib. II. cap. I annos VII ad finem belli socialis; II annos X ad finem belli Phocaei; III annos VIII ad pugnam Chaeroneensem; IV annum unicum, ad mortem Philippi Macedonis. Etenim a temporibus ducum Alexandri usque ad ea tempora, quibus a Romanis victi et subiugati sunt Graeci, pauci admodum armis et consilio, nec plures artibus et doctrina, eminebunt; immo, si famosum excipias Achaeorum foedus, aut Agidis et Cleomenis pro Sparta ab usurpationibus Ephorum liberanda conatus, nihil dignum commemoratione per Graeciam universam gestum est. Narrationi illustrandae inservit tabula Graeciae antiquae geographica.

Cf. Ad Nova Acta Erud. Suppl. T. VII. p. 294-304.

Menard. *Les Moeurs et les Usages des Grecs, par M. (LEON) MENARD, Conseiller au Présidial de Nîmes etc. à Lyon 1743. 12. — Opusculum non doctis, sed indoctis scriptum.*

Abbd

Abbé DE MABLY Observations sur l'histoire de de Mably.
Grèce, ou des causes de la prospérité et des malheurs
des Grecs. à Geneve (s. potius Paris) 1749. 12.
id. (nova elaboratione) 1766. 12 mai. à Zurich
1767. 8 mai. *Italice*, Venet. 1766. 8. *Polonice*,
arsov. 1772. 8. — Licet hic liber nihil habeat,
nec ex interioribus litteris repetitum sit, aut mul-
tum et diuturnum laborem spiret; non tamen eius
studio voluptate caret. Est enim illius auctor,
semper ob rerum civilium peritiam non invita dispu-
ntem audivimus cuiusque eloquentia aliquoties
valde placuit, ex eorum philosophorum genere,
si historiam tanquam vitae magistratam conside-
rent, illiusque sermones maxime populares et uti-
les reddant, cum eliciendis ex iis, quae illa facta
se narrat, bonis sententiis, quibus animus dele-
ctetur et erudiatur, tum explicandis iisdem facunde
diserte. Dedit vero illud in primis operam, ut
iustas cum prosperitatis tum infortunii Graeco-
rum indagaret: mores eorum pingeret et ingenia
rutaretur, quorum fuerunt tum quaedam partes
tum in pace, tum in bello: cuncta ad prudentiae
accepta acute examinaret, atque haec omnia ad
sum vitae transferret. Opusculum totum qua-
tuor capita complectitur. In *primo* de moribus et
imperii forma primorum Graecorum, de causis,
sive uno foedere totam Graeciam coniunxerint,
sive bello cum Xerxe, agitur. Transit auctor in
ip. *secundo* ad aemulationem inter Athenienses et
acedaemonios, ad administrationem reip. a Ci-
cione et Pericle susceptam, ad bellum Peloponne-
sicum, ad Spartae ruinam. In cap. *tertio* causas
explicat, cur post Athenarum et Spartae casum
non uno iterum foedere coniuncta fuerit Graecia;
lacedoniae statum explicat, et de Philippo et Ale-
xandro M. disputat. Cap. IV spectat ad foedus
N 2 Achai-

Achaicum, cuius origine et legibus expositis, auctor, quomodo factum sit, ut res publica Romanorum Graecorum turbis se immisceret, Graeciaeque provincia fieret Romana, docet. Mores virorum Graeciae principum auctor sollerter descripsit, eleganterque pictas illorum quasi imagines ante oculos nobis posuit. Nunquam vero feliciter auctori res processit, quam ubi Philippi Macedonis artes explicuit. Nec minus egregiae sunt observationes, quibus causae continentur, cur res hunc, nec alium, exitum habuerint, iudiciaque de legibus Graeciae et institutis. Sub finem libri una quasi tabula auctor et laudes Graeciae et fata complectitur. Quae dum ille enarrat, paullo altius surgit, elegantissimoque sermone animos lectorum invitat, retinet, delectat, movet.

Cf. KLOTZII Acta litter. Vol. IV. p. 66-75.

Götting. gel. Anzeig. a. 1767. p. 1017 sqq.

Geschichte
etc.

Geschichte von dem blühenden Griechenland und den berühmtesten Griechen seit dem Troianischen bis auf den Peloponnesischen Krieg. Mit Erläuterungen, Anmerkungen, Landcharten und Kupferstichen, auch mit der Zeitbestimmung der vornehmsten Begebenheiten dieser Geschichte, nach Ordnung der Olympiaden begleitet; womit das merkwürdigste, was dazumal bey dem Volke Gottes, bey den Chinesern sowohl als bey den Römern vorgefallen ist, in Vergleichung gestellt worden. Von einer Gesellschaft gelehrter Leute. Frankfurt u. Leipz. 1756. 4 maj. — Compilatio cruda, quae non a Societate hominum doctorum, ut titulus mentitur, sed a Societate tironum imperitorum et impudentium profecta videtur. Multis testimoniis hoc comprobatur in Götting. gel. Anzeig. a. 1756. p. 884-891.

(PONS-

Scriptt. de historia Græcia antiqua generales. 197

(PONS - AUGUSTIN ALLETZ, caussarum Alletz. patroni Parisiensis) *Abrégé de l'histoire Grecque depuis les tems heroiques jusqu'à la réduction de la Grèce en Province Romaine.* à Paris 1764 8 mai. Anglice, cum additionibus et emendationibus variis, hac epigraphe: *A History of Greece, from the earliest Times till it become a Roman Provinces; being for the greater Part a Translation from a late French Work drawn up with Approbation of some of the principal members of the University of Paris.* Lond. 1769. 12, Theatice ab Joh. Aug. Stark, qui et annotationes adiecit, Regiomont. 1770. 8. (Est solum archetypus pars prior.) Polonice, Varsov. 1774. 8. — Liber, thronibus scriptus, quo in Germania nostra lubenter caruissemus. Auctor eius ordinem secutus est, quem Turrelius, paullo ante a nobis excitatus, delineavit, atque secundum hunc digessit epitomen suam sat confusam, e Rollini opere consarcinatam.

Cf. *Allgem. teutsche Bibl.* T. XV. p. 601 sqq.

Vix memoratu dignus videtur libellus sic in- Geschichte
etc.
scriptus: *Geschichte von Griechenland, worin enthalten: Eine kurzgefaszte Erdbeschreibung dieses Landes; eine hinlängliche Erzählung von dessen verschiedenen Königreichen und Staaten; eine nähere Nachricht von der Religion, den Gesetzen, Feyerlichkeiten, Sitten und Gewohnheiten der Griechen; von einem ungenannten Verfasser zum Dienst der Schulen in Englischer Sprache geschrieben, nun aber zu gleichem Zweck, aus derselben in die teutsche Sprache übersetzt, und mit einer Vorrede Seiner Hochwürden, des Hrn. Oberconsistorialraths Rambach, herausgegeben von Carl Heinrich Theune, dem Sohne.* Breslau 1769. 8.

Cf. (MEUSEL) in *Betracht. über die neuesten hist. Schr.* T. I. p. 199 sqq.

Jackson. RICHARDI JACKSON, A. M. *Litteraturæ Graecæ, containing 1) the Geography of antient Greece and its Islands. 2) the History of the Greeks from the earliest Accounts to the present Time; with Memoirs of its greatest Statesmen, Generals, Orators, Historians, Poets, and Artists. 3) Potter's Antiquities of Greece abridged, or a View of the civil Government, Religion, Laws and Customs of the antient Greeks, laid down in a concise and intelligible Manner. To which is prefixed an Essay on the study of Greek Language; wherein the Doctrine of the Tenses is considered and explained, the Utility and Energy of the Particles shewn, and many Things relating to Greek Learning.* Lond. 1769. 12. — Auctor scholis haud infeliciter scripsisse fertur.

Goldsmith. GOLDSMITH'S *History of Greece.* Lond. 1776. II Voll. in 8. *Theatistæ*, Lips. 1777. II Voll. in 8 mai. — Auctor huius operis nec fontes consuluit, nec rationem religionis, indolis, doctrinaeque veterum Graecorum habuit: sed recentiorum narrationes stilo facili repetiit, atque historiam civilem et bellicam solummodo usque ad mortem Alexandri M. tradidit.

Cf. *Allgem. teutsche Bibl. Anhang zum 24. bis 36ten Band P. VI.* p. 3216 sqq.

Robertson. WILHELM ROBERTSON'S *Geschichte von Alt-Griechenland.* Nach der zweyten Englischen Ausgabe übersetzt. Leipz. 1779. 8 mai. *Belgice*, Ultraj. ad Rhen. 1780. 8. — De archetypo Anglico nil nobis innotuit. Hoc vero affirmare et probare possumus, auctorem minime esse historicum istum nobilissimum Edinburgensem, cui debemus historias de Carolo V Imp., de America etc. Sed prorsus alium, eiusdem quidem pronominis ac cognominis, Edinburgi etiam viventem, rei
vero

vero vectigali praefectum. Uterque igitur nomine quidem similis, sed ratione narrandi plane dissimilis. Quid? quod auctor historiae huius Graecae ne nomine quidem historici dignus! Nam nec fontes adiit, nec dictione, quae usitatae antecellat, utitur, nec novi quid praebet in rebus gestis diiudicandis: plagiariorum potius plebi se immiscet, quippe qui e Stanyano et Rollino paginas integras ad verbum repetit, sine ulla horum virorum mentione. Alienus est a vera indole historiae Graecae perspicenda. Ne linguam quidem Graecam recte callere videtur, quia saepius vocabula Graeca vitiose scripsit. Geographiae prorsus ignarum se praestitit. Caeterum historia deducitur in hoc opere usque ad interitum Graecae libertatis, a Romanis effectum. Addita sub finem historia brevis Siciliae.

Cf. Götting. gek. Anzeig. a. 1779. p. 773 - 776.

Allgemeine deutsche Bibl. T. XLII. p. 139 - 143.

MEUSELII *Neueste Litteratur der Geschichtskunde*
P. V. p. 245 - 260. Adde eiusd. *Hist. Litt.* a. 1782.
Jun. p. 573.

COUSIN - DESPREAUX, *de l'Académie des Cousin-Des-
Sciences, belles lettres et arts de Rouen etc. Histoire Despreaux.
générale et particulière de la Grèce, contenant l'origi-
ne, le progrès et la décadence des loix, des sciences,
des arts, des lettres etc. Précédée d'une description
géographique, de dissertations sur la chronologie, les
mesures, la mythologie etc. et terminée par le parallèle
des Grecs modernes, à Rouen et à Paris 1789 -
1786. XIII Voll. in 12 mal. — Opus nondum
ad finem perductum stilo facili, populari nimisque
passim diffuso compositum, cuius auctor fontes
quidem historiae Graecae haud salutavit, qui ve-
ro ab aliis inde hausta observataque probe intellexit,*

xit, digessit atque concoxit. Non modo historiam civilem ac bella narrat, verum etiam mores, leges, artes et disciplinas. Tomo decimo tertio historia Graecorum perducitur usque ad obitum Alexandri M. Tribus vel quatuor tomis sequentibus eadem continuabitur usque ad historiam Byzantinam, quam auctoris populares, *le Beau et Ameilhon*, singulari opere persequuntur. Introductio, tomo primo praefixa, docet, quae indoles sit historiae Graecae et quae ad cognitionem eius penitioem requirantur. Sequitur descriptio Graeciae mere geographica, duce Danvillio, cum indice. Intrusa quoque geographia Thraciae, Bithyniae, Ponti totiusque Asiae minoris, Italiae et Siciliae, quia coloniae Graecae has terras coluerint. Afferit porro auctor, quae ad Graecorum chronologiam, mensuras, numos etc. cognoscendos faciant, praeceuntibus Frereto, Gogueto, Danvillio. Aliorum virorum doctorum extra Galliam viventium opera v. c. Corfini, Arbuthnoti etc. a doctrina auctoris litteraria plane abesse videntur. Insunt denique tomo primo nonnulla de Graecorum cosmogonia, theogonia et mythologia, seu potius expositio variarum rationum, quibus fabulosa Graecorum historia explicari solet, cum somniis adeo Curtii de Gebelin. Bryanti, Angli doctissimi, nulla fit mentio. Nec Heynii nostri observationibus doctissimis et sagacissimis usus est in exponenda historia Graecorum antiquiore, quae tommum secundum et tertium occupat.

Cf. *Götting. gel. Anzeig.* a. 1781. p. 564 sqq. p. 610 sqq. a. 1787. p. 356.

Histoire etc. *Histoire de l'ancienne Grece, tant générale que particulière. Par l'Historien des Hommes.* à Paris 1783. XIII Voll. in 8. Cum LXXIII tabb. aeneis.
Con-

tituunt etiam haec volumina continuationem ac nondum absoluti operis: *Histoire des Hom.* v. Bibl. hist. Vol. I. P. I. p. 135) inde a tomo usque ad XXIV; in quibus historia Graeciae ad mortem Alexandri M. narratur iucunde et et declamatoria ratione, sed sine veritatis ἀνεξέτας studio.

CAROLI DENINA (Socii Acad. reg. Scient. Denina. Turinensis) *Istoria politica e letteraria della Grecia* in Torino 1781. VI Voll. in 8. *Theotifca*, Annotationibus, a *Christfried Ulr. Dau*, P. I. *Murgi et Lips.* 1783. Partis II. Vol. I. *ibid.* 8 mai. — Et haec historia Graecorum non

libris limpidis et antiquis, sed e rivulis recentibus hausta, lectu tamen iucunda, utpote quae non narrationis philosophicae stilumque facile mollem prae se fert; similis fere operi Angli Goldsmithi et Francogallico Cousini Despre-

Historiae Graecae partes nobiliores splendide, a veteribus ipsis eleganter descriptas, sine ali negotio egregie pinxit Denina: tempora antiquiora partesque ab aliis neglectas fere sine ullo artis criticae usu manumque festiva sistit. His aliisque libris huius generis a non commemoratis historiae studium non promovere: veritas potius magis magisque corrumpitur. fines Graeciae, ex mythologia eruendae, Deo creatore et fictore, fabulae Romanensi similitae. Ubique hospitem linguae Graecae facitgnoscas. Studium ἀνεξέτας plane deest. Verum Theotifca nondum ad finem perducta; non secto dolendum erit, si imperfecta mansura sit.

E. Götting. gel. Anzeig. a. 1782. *Zugabe* p. 314-320. p. 607 sqq. Cuius censurae auctor, HEYNIUS forte sive MEINERSIUS, egregia exhibet praecepta, quo modo historia Graecorum conscribenda sit.

MEUSELIJ *histor. Litter. für das J. 1785. T. I.*
p. 102-114. 1786. p. 607-610.

Gast. JOHANNIS GAST, D. D. Archdeacon of Glendelagh, *History of Greece, from the Accession of Alexander of Macedon, till its final Subjection to the Roman Power. In Eight Books.* Lond. 1782. 4. — Minus quidem hic Anglus splendet, nec lectoribus placere enixe studet. Eo studiosius veritati litat, resque gestas ac mutationes rerum Graecarum iudicio subacto examinat, illasque ea ratione, quae vere factae fuerint, ob oculos ponere nititur. Narrat solummodo, vel titulo docente, labem et interitum rerum Graecarum; quae historiae periodus minus quidem praecellens, sed memoratu et consideratione dignissima. Exponuntur nimirum victoriae Macedonum et Graecorum de Persis reportatae; historia Alexandri M. et quae post eius mortem acta, flos in primis rerum Graecarum inde marcescens; foedus Achaicum indeque renascens Graecorum gloria; huius insequens interitus, discordiis et seditionibus effectus; Romanorum studia circa hanc rem; omnis denique historia fatorum, quae Graecis usque ad expugnationem Constantinopoleos, a Turcis peractam, subeunda erant.

Cf. Goetting. *gel. Anzeig.* a. 1787. p. 357 sqq.

Bolla. JOH. BAPTISTAE BOLLA, *Prof. der griechischen Sprache und Custos der Universitätsbibliothek zu Wien.* — *Geschichte von Griechenland, hauptsächlich den Zeitraum von der 283 bis zur 294 Olympiade enthaltend.* Basel 1783. 8 mai. — Periodus historiae Graeciae, in libelli titulo non satis apte indicata, ab illo tempore, quo Julianus Caesar factus, usque ad Alarici invasionem, qua res Graecorum penitus interierunt, deducitur. Libro primo descri-

tur brevissime Graeciae decrementum a bello peloponnesiaco usque ad Juliani aetatem iuveni-

Libro secundo, Juliani vita usque ad eius rium. Tertius historiam persequitur usque ad expeditionem bellicam contra Persas. Tertius hanc enarrat, Juliani mortem, et Alarici rionem hostium in Graeciam. Julianus eius doctores philosophi i istius temporis philosophi tici in coelum usque tolluntur. Haec et alia am virorum doctorum haud tulerunt.

HANNIS GILLIES LL. D. *History of an- Gillies.*
Greece, its Colonies and Conquests: from the,
Accounts till the Division of the Macedonian
re in the East. Including the history of Lit-
ers, Philosophy and the fine Arts. London
II Voll. in 4. Theatisee, Lips. 1787. II Voll.
mai. —

Antea iam Anglus acutissimus li-
m singularem, quo observationes super hi-
moribus et indole Graecorum inde a fine
Peloponnesiacci usque ad proelium Chaero-
te continentur, in lucem ediderat *). In ope-
npliore historiam ipsam usque ad tempus in
proditum, ita tradidit, ut studium cum vete-
scriptorum, tum recentiorum observationum
eluceat. Non modo expositione morum et
lationis, verum etiam philosophiae, litterarum
tium historiam ornavit. Haud raro res gestas
que celebres aliter diiudicat, quam vulgo fieri
t; quo factum, ut passim nimius fiat in repre-
dendo statu politico rerum publicarum Grae-
um, praecipue Atheniensis. Quo in negotio
testi-

Theatisee prodiit hac epigraphe: JOH. GILLIES
Betrachtungen über die Geschichte, Sitten und den Cha-
akter der Griechen, vom Schlufs des peloponnesischen Krie-
gs an bis zur Schlacht bey Chaeronea. Aus dem Engl.
übersetzt von Joh. Christian Macher. Göttingen u.
Bremen 1781. 8.

testimoniis cum historicorum tum oratorum
vel finistre sentientium uti solet.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1787. p. 358 sqq.

Allgem. teutsche Bibl. T. XLIX. p. 454 sqq.

Mitford. **GUILIELMI MITFORD** *History of Greece*
The first Volume. Lond. 1784. 4. — O
recentiores de historia Graeca scriptores sup
videtur Mitfordus. Scriptores enim veteres
vos non solum legit, sed etiam diversas eorum
lationes inter se contulit, examinavit ope arti
ticae, atque eas delegit, quae verisimiliores fue
Non sectatus est more multorum recentiorum
solita et paradoxa seu hypotheses praestinger
demonstravit potius passim earum futilitate
vanitatem. Convertit quoque in usus suos,
sine examine critico, recentiorum doctas obse
tiones, cum historicas tum geographicas. (i
manorum tamen studia in hoc litterarum ge
haud novisse videtur. Cum Anglis et Gallis
tum familiaritatem contraxit. Quae ad cogn
nem morum, rituum, legum, artium et litterar
spectant, minime neglecta sunt. Dictio est
plex minimeque fucata. Negligens Anglus doct
mus apparet in rebus quibusdam memoratu uti
dignis, v. c. in diiudicatione legislationum Ly
gi atque Solonis, et in expositione rerum exi
enatarum. Volumen primum, cui reliqua n
dum succedere, historiam decem capitibus ena
usque ad proelium Mycalense, quo Persae a Gri
cis victi.

Cf. *Leipziger. gel. Zeit.* a. 1785. p. 650-655. C
censurae auctor C. D. БЕСКИУС, Professor Lipsi
sis, videtur.

Götting. gel. Anzeig. a. 1787. p. 358.

CAPVT IV.

PTORES DE HISTORIA GRAE-
RUM ANTIQUISSIMA ET FABU-
LOSA.

moramur hic in enumerandis scriptoribus
ythicis; quippe quod negotium non est bi-
cae historicae, sed potius philologicae.
res de bello Troiano, a Graecis coepto et
huc quoque referri solent: nos vero eos
sensuimus Vol. II. P. I. p. 74 - 85. Brevi-
tem hoc loco subiungimus scriptores de Ar-
arum expeditione.

OLLONIUS RHODIUS, circa annum CCL ^{Apollon.}
ristum natum, Rhodi ex Alexandriae florens ^{Rhod.}
fuit quidem sermone Graeco *Argonautica* li-
iatur. Quum vero non fit historia, sed
i heroicum, (quod etiam de C. VALERII ^{Valer. Flac.}
i Argonauticis, carmine Latino, valet,) ^{Valer. Flac.}
i eius superfedemus, et indicamus potius
nonnulla recentiorum, in quibus momen-
ud historiae Graecorum antiquissimae dis-

1. COLUMBI Dissertatio de expeditione Ar- ^{Columbus.}
arum. *Holm.* 1678. 8.

ORG. CASP. KIRCHMAIERI Diff. de Ar- ^{Kirchmaier.}
arum expeditione, an Europam omnem
navigaverint? *Witteberg.* 1685. 4.

STI GODOFR. RABENERI de Argonau- ^{Rabener.}
expeditione Dissertatio; in *eiusd.* Amoenitt.
lit. (*Lips.* 1695. 8.) p. 193 - 200.

IRICI FORELII Argonautarum *μυθιστορία*. ^{Forelius.}
1697. 8.

BÉ BANIER: *Les Argonautes, ou Disserta-* ^{Banier.}
la conquête de la Toison d'or. P. I. et II; in
Mém.

Mém. de l'Acad. des Inscrip. T. IX. p. 54-
P. III et IV. *sur le Voyage et le Retour de la Co*
de; *ibid.* T. XII. p. 99-145.

Carli.

GIAN RINALDO CARLI *della Spedizione*
Argonauti in Colco Libri IV, in cui varii Pa
dilucidano intorno alla Navigazione, dell' A
mia, alla Cronologia e alla Geografia degli A
Venezia 1745. 4. Cum tab. geogr. — Ar
huius operis limatissimi nihil eorum omis
tur, quae ad hanc spartam ornandam spe
In praefatione institutum suum ac scriptores
de expeditione Argonautica litteris memoriae
diderunt, tum deperditos, tum obvios et ex
adhuc, indicavit. De expeditionis veritate h
quaquam dubitat; in eo praeter caetera occ
tissimus, ut epocham eius in tuto collocet.
ris sunt *quatuor libri*. Primo exponitur de ex
tione, *secundo* de tempore expeditionis, *ter*
tinere in Colchidem ferente, ac *quarto* de ad
Argonautarum in Colchidem, ac Colchioru
Istria. Libro secundo auctor potissimum
tonum refellere studet, qui, in Chronologia
quorum regnorum emendata, annum observ
num Chironis astronomicarum tempore h
expeditionis restituere summa ope nifus est.
ster vero contendit, ad epocham Argonauti
eruendam rationem habendam esse Thesei; e
que incidere in annum aetatis Thesei quintum

Cf. *Nova Acta Erud.* a. 1749. p. 655-663.

Geinoz.

GEINOZ *Recherches sur l'origine des Pela*
avec l'histoire de leurs migrations; in *Mém. de l'*
des Inscrip. T. XIV. p. 154. sqq. *Second M*
re *ibid.* T. XVI. p. 106 sqq.

FRÉRET *Observations générales sur l'origine et l'ancienne histoire des premiers habitans de la Grèce*. ibid. T. XXI. *Hist.* p. 1-19. Exhibentur solummodo breviter momenta commentarii amplissimi et doctissimi, qui, quantum scimus, integre in lucem editus est.

DE LA NAUZE *Mémoire sur la différence des Pelasges et des Hellènes*; ibid. T. XXIII. p. 115-

Demonstratur, Pelasgos et Hellenes nationes diversas fuisse.

GIBERT) *Examen d'un passage d'Herodote, concernant les Pelasges et les Hellènes*; ibid. T. XXV.

§ 11-31. Locus Herodoti est L. I. cap. 56.

GIBERT *Dissertation sur les premiers habitans de la Grèce*; ibid. *Mém.* p. 1-16.

DE BOUGAINVILLE *Vues générales sur les antiquités Grecques du premier âge, et sur les premiers historiens de la Grèce, considérés par rapport à la chronologie*; ibid. T. XXIX. p. 27-86. Pars

huius dissertationis doctissimae agit de tempore heroico seu mythico historiae Graecae; porro inquit in quaestionem: numne Graeci vere accuratam chronologiae suae cognitionem peperint? atque numne iidem in historiis suis melius chronologica usi fuerint?

Abbé BELLEY *Observations sur les plus anciennes peuplades de la Grèce*; ibid. T. XXXI. p. . . .

BOUHIER *sur l'histoire des Pelasges et des Hellènes*. Bouhier.

, in eiusdem *Recherches et Diss. sur Herodote*

IX. — Contra Palmerium demonstratur,

Pelasgos non omnium primos Graeciam incol-

isse; certum esse, ante ipsorum adventum Ar-

gos et Argos in Peloponneso incolas habuisse:

et tamen laudem merito Pelasgis deberi, quod,

in Graeciam appulissent, incolas illius, pulsa

barbarie, ad vitam cultiorem

ut, quod in more de lingua Graeca
voluerit, Pelasgos non ex Pelopo
Theffalia, sese in alias Graeciae
Fuse postremo agitur de coloniis Pe
Graeciam, ac docetur, quo modo
tentiam consecuti fuerint, de qua
testantur.

Heyne. CHRISTI. GOTTLOB HEYN
nobis celebratus, inter recentiores
originibus primisque Graecorum si
dis operam posuit. Egit hoc cum
et castigationibus volumini sec
Theotisca historiae universalis, a
Anglis corrasae, in primis p. 523
prolusionibus nonnullis academic
Opusculorum academicorum titul
bus voluminibus nuper prodieru
ista, quae inscribitur: *Desibantur a*
humanae initiis a primis Graecias l
morum mansuetudinem sapienter inst
T. I. p. 207-220. Cf. ibid. p. 1
p. 263 sqq.

Nuperrime prodierunt: *Lettre*

CAPVT V.

SCRIPTORES DE REBUS ATTICIS.

XENOPHONTIS de republica Atheniensium libellus, in quo breviter docet, quibus artibus formam civitatis democraticam servarint Athenienses; commoda demonstrat, quae ab imperariis proficiscantur; causas exponit, cur diffidius ius suum consequi Athenis. Optimam et accuratissimam huius libelli editionem adornavit et doctis instruxit *J. C. Zeunius*, Prof. C. litt. Viteberg. Edidit eum cum aliis Xenophontis opusculis politicis *Lips.* 1778. 8 mai.

CORNELII NEPOTIS Miltiades, Themistocles, Aristides, Cimon, Alcibiades, Thrasylbulus, Nepos.

Phon, Iphicrates, Chabrias, Timotheus, Phocion, sive Vitae horum Imperatorum Atheniensium.

NEPOS, Italus, horum aliorumque Graecorum historias eo in hanc gentem studio, ut ipse

Graeco haberi possit, sed interspersis talibus sententiis, quae bono Romano cive dignae erant.

Monstrare voluit Romanis, litterarum Graecarum arte tunc temporis sat rudibus, fuisse olim duces

inter Graecos, partim virtute et amore patriae, partim etiam prudentia militari, celeberrimis inter

Romanos aequiparandos. Librum igitur conscribit non tam in nobiliorum, eorumque paucorum, gratiam, qui ipsi inter Graecos vixerunt, qui

simos eorum scriptores lectitabant, quam in eorumque civium suorum, qui Graecas res vel

ne ignorabant, vel leviter tantum tractaverant.

quo facilius multorum vitas modico volumine comprehendere, usus est genere scribendi commodiario, non nisi summas rerum attingens, in

momentis notandis negligentior. Conciliare vocat Graecorum ingenia et virtutes civium suo-

Bibl. Hist. Vol. III. P. II. O rum

rum animis; sed obesse videbat horum praecon-
ceptas opiniones, magnamque morum diversita-
tem. Monet igitur in praefatione eos, qui nihil
rectum putant, nisi quod ipsorum moribus conve-
nit, ut discant, non eadem omnibus esse honesta
atque turpia, et illustrat hanc admonitionem variis
scite delectis exemplis. Recte enim iudicabat Cor-
nelius, praecipuum esse biographi officium, servare
mores eorum, quorum vitam describere instituit.
Haec aliaque egregie docet et illustrat JOH.

Schlegel. HENRICUS SCHLEGEL in Observationibus ci-
ticis et historicis in Cornelium Nepotem etc. *Han-
niae* 1778. 4.

Plutarchus. PLUTARCHUS de Atheniensibus, bellone an
pace fuerint clariores? *In eius Opp.*

Idem et Vitis parallelis XLIV multum illustra-
vit historiam Graecam, in quibus quippe homines
illustres Graecos cum totidem Romanis contulit et
utrorumque vitam, fata et mores luculenter ac pe-
rite exposuit. Separatim, et doctissime quidem,
editae ab *Augustino Bryano*, Graece et Latine,
Londini 1729. V. Voll. in 4.

Postellus. GUIL. POSTELLI de magistratibus Athenien-
sium Liber. *Parisi*. 1541. 4. *Basil.* 1543. 8. *ibid.*
1551. 8. *Lugd. Bat.* 1635. 16. *ibid.* ab *Ant. Thy-
sio*, qui discursum politicum de republica Athenien-
sium addidit. 1645. 16. Notis atque commentario-
lo illustratus a *Jo. Frid. Hekelio*, *Lips.* 1691. 8.
Italice a *Johanne Tatti* . . . 1543 . . . — Liber
hodie haud desiderabilis, licet paullo doctior reli-
quis Postelli libellis videatur.

Sigonius. CAROLI SIGONII de republica Athenien-
sium Libri IV. *Bononiae* 1564. 8. *Venetis* 1565. 8.
Et in *Gronovii Thes. Antiquitt. Graec.* T. V.

497 sqq. Cum aliis Sigonianis Francof. 1593.
 et *Hanoviae* 1609. fol. Idem libri IV, cum annotationibus anonymi de Societate Jesu; in *Sigonii* p. ab Argelato procuratis (Mediol. 1736. fol.)
 V. — Sigonius superavit Postellum: fatentamen, eum antiquitatibus Romanis maiorem præstidisse operam et doctrinam, quam Graecis; de paullo levius defunctus narrationibus sibi rariis sive dubiis. In nova horum librorum serie inter opera Sigoniana doctus Jesuita annotavit veterum auctorum loca, quibus Sigonii ratio nititur, quae vero idem non indicavit, extui subiecit, tabulamque Atticae geographiam novam addidit.

Eiusdem de temporibus Atheniensium et Lacedaemoniorum Liber; in *Gronovii* Thes. T. V. 529 sqq. et in *Sigonii* Opp. T. V.

WILHELMI POSSARDI de Atheniensium Magistratibus, eorumque cum Romanis, Gallis, et Turcis comparatione Liber; cui addita est assertatio aphoristica de magistratibus Romano-Accessit *Joh. Sarri Zamoseii* (qui est *Car. Arius*) libro de Senatu Romano. *Argent.* 6. 8. Exstat etiam in *Clausingii* Jure publ. n. T. III. p. 313 sqq.

CLEMENTIS COLMER Politica, sive respublica Atheniensis. *Dantisci* 1609. 4; et in *Barkeckermanni* Dispp. polit. p. 123-357.

Singularem et felicem operam in eruenda et illustranda historia Attica posuit JOH. MEURSIUS. Singula scripta huc pertinentia, age, enumeremus! De populis et pagis Atticae Liber singularis; quo antiquitates Atticae plurimae. *Lugd. Bat.* 16. 4. Paralipomena ad hunc librum vulgata in eiusdem Thesero, *Trajecti* 1684. 4. Et cum Clementis et observationibus *Jacobi Sponii* ex eius.

1033. 4. *Fortuna Attica*, sive de Athenarum
antiquitatibus, liber singularis. *Gronovii* Thes. T. IV. p. 1017 fqq.

Fortuna Attica, sive de Athenarum
incremento, magnitudine, potentia,
statu, decremento, occasu, liber sing.
Bat. 1622. 4. Idem liber, ex aucto-
pho auctus, in *Gronovii* Thes. T. V.

Atticarum lectionum libri VI, in
quitates plurimae, nunc primum in
proferuntur. *Lugd. Bat.* 1627. 4.
autographo aucti in *Gronovii* T.
p. 1757 fqq.

Cecropia, sive de Athenarum arc-
antiquitatibus, liber singularis. *Lugd.*
Ex auctoris autographo auctus in G.
T. IV. p. 905 fqq.

Ceramicus geminus, sive de Ce-
nensium utriusque antiquitatibus lib.
Nunc primum editus cura *Sam. Pufen-*
ad Rhem. 1663. 4. Et in *Gronovii* T.
p. 957 fqq.

Piraeus, sive de Piraeo, Atheni
celeberrimo, et eiusdem antiquatibu

Theseus, sive de eius vita rebusque gestis, illustumus. Accedunt eiusdem Paralipomena-
gis Atticis, et excerpta ex JAC. SPONII tit-
lo de iisdem pagis. *Ultraj.* 1684. 4. Et in
viii Thef. T. X. p. 465 sqq. Cf. Acta Erud.
34. p. 551 sqq.

Archontes Athenienses, sive de iis, qui Athe-
nium istum magistratum obierunt, libri IV.
. *Bat.* 1622. 4. Et ex auctoris chirographo
in Gronovii Thef. T. IV. p. 1141 sqq.

olon, sive de eius vita, legibus, dictis atque
liber singularis. *Hafniae* 1632. 4. Et ex
his chirographo auctus, in Gronovii Thef.
p. 1993 sqq.

istratus, sive de eius vita et tyrannide liber
bris. *Lugd. Bat.* 1632. 4. Et ex auctoris
grapho auctus, in Gronovii Thef. T. V.
97 sqq.

Omnia haec Meursiana typis repetita sunt in
operibus, a Jo. Lamio recensitis et scholiis illu-
s, *Florent.* 1741-1763. XII Voll. in fol. Re-
eius scripta inter antiquitatum Graecarum
ores indicabuntur.

EBONIS EMMII Descriptio reipublicae Athe- Emmius.
ium; in eiusdem Vet. Graec. T. III. v. Bibl.
aullo ante cap. IV.

IRGILIO MALVEZZI *Considerationi con occa-* Malvezzi.
alcuni luoghi delle Vite d'Aleibiade e di Corio-

In Bologna 1648. 16. Belgice, cum aliis
em operibus historicis et politicis, Amsterd.
. 8.

Relation de l'état présent de la Ville d'Athènes, Relation
me capitale de la Grece, avec un abrégé de son etc.
ire et de ses antiquitez. Lyon 1674. 12.

teur DE LA GUILLETIERE *Athènes ancienne* de la Guil-
welle, et l'état des Turcs, contenant la Vis du letière.

p. 1145 - 1158.

Schurz-
Heisch.

HENRICI LEONHARDI SCHUL

Epistola, qua inter se conferuntur res
et Marmoris Arundelliani, una cum
gravissimae quaestionis: utrum Ch
gum et Archontum Atheniensium
Arundelliana sit praeferenda? *Vitem*
1705. 4. — Postquam auctor, diffi
morum Arundellianorum, quae nu
audiunt, et primum Cecropis Athe
cum anno Periodi Julianae 3132 co
Eusebii, cuius rationes in annum
3158 incidunt; nec non Petavii, qui
3156, demonstravit: primum
vicissitudines explicat. Postea epoc
chontumque, tam perpetuorum q
lium, tribus tabulis exhibet, et qua i
gulos discrepent scriptores, seorsim
ra explicat. Aliis quoque tabulis
cam pro sententia marmoris Arunde
pro Marshami, et denique secun
Humphridi Prideaux, repraesentat.

FRANCISCI FANELLI *Athenae Attica, descripta* Fanelli.

ab initio principii usque ad acquisitionem factam ab armis Venetis

1687; *colla Relazione de suoi Re, Principi,*

Re e Tiranni etc. Divisa in quattro parti, con-

tenuta di Medaglie, Ritratti e Disegni. Venez.

fol. Cum XVI figg. aen. — Primus ope-

re fata urbis Athenarum ab initio inde, quod

et, reiectis aliorum fabulosis sententiis, ad

opem Aegyptium A. M. 2454 refert, usque

riculis mortem persequitur; secundus variam

fortunam ad tempora usque Mithridatis, Pon-

ti, exponit; a quibus tertius exordiens rem-

bus CCCCL paragraphis ad Irenes et Nice-

imperium usque continuat. Sed illa quidem

et, ex variis scriptoribus, etsi non classicis

et, petita, cum de suo, si ordinem excipias,

adquam auctor deprehendatur contulisse, re-

me non indigent. Post Nicephori tempora

cursum usque saeculi XII parcam admodum

et Atheniensium notitiam ad nos pervenisse,

us indicat, nisi post cruciatas expeditiones

ias aliquamdiu ducibus earum paruisse, histo-

lius aevi memorent. Narratur denique, quo

Athenae imperii Turcici accessio factae at-

superiore saeculo a Venetis liberatae sint. Li-

bertus totus topographicus est. Situ Athenarum

ollicite satis descripto, auctor aedificiorum

orum privatorumque ruinas pervagatur,

et ex illis Barbarorum temporisque furor re-

it nobis, studiose observat. Commemora-

am Columna Adriani, in qua, velut in albo,

a, ordinationes et forma processus circa tri-

ex olei confectione quondam pendi solita, et

commercia Atheniensium, Graece descripta

ur.

Acta Erud. Supplement. T. IV. p. 180-184.

- Bouhier. JOH. BOUHIER *Dissertation chronologique en sujet du Pisistrate, Tyran d'Athènes; in Mémoires de Trevoux* a. 1709. Octobr.
- Sellius. THEODORI SELLII *Diff. de Affessoribus Archontum apud Athenienses; accessit eiusdem Specimini observationum miscell. Lugd. Bat.* 1719. 8.
- Nesselius et Arrhenius. ISRAELIS I. NESSELI et LAUR. ARRHENII *Dissertationes II, de fatis reipublicae Atticae. Upsal.* 1722. 4.
- le Comte de Bievre. LE COMTE DE BIEVRE *Histoire de deux Aspes, Femmes illustres de la Grece, avec des Remarques historiques et critiques.* à Paris 1736. 12. à Amst. 1737. 12. — *Vita cum Aspasiae Miletenfis, quae Athenas aliquamdiu per Periclem quasi rexit, tum Phocensis ample atque, ut videtur, e fontibus describitur.*
- Baudelot. CAROLI CAESARIS BAUDELLOT DE DAIKVAL *Dissertation de la guerre des Athéniens contre les peuples de l'Isle Atlantique; in Hist. de l'Acad. des Inscrip. T. V. p. . . .*
- Corsini. EDUARDI CORSINI, *Cler. reg. scholarum piarum, in Pisana Academia Philosophiae Professoris* († 1765) *Fasti Attici, in quibus Archontum Atheniensium series, philosophorum, aliorumque virorum aetas, atque praecipua Atticae Historiae capita, per Olympicos annos disposita, describuntur, novisque observationibus illustrantur. Florentiae* 1744. 1747. 1751. 1756. IV Voll. in 4 mai. — Habet Archontum Atheniensium series insignem in chronologiam utilitatem, nec minorem ad extricanda scriptorum loca obscura affert opem. Usus igitur ad historiam antiquam et philologiam inde sat amplius redundat. Quam ob causam plures viri docti, in primis Sigonius, Meursius, Sponius, et Dodwellus, insignem in Archontibus istis eruendis et ordinandis operam posuerunt. Auctoritas Meur-

si fuit existimata tanti, ut posteritas etudita
ntexenda Archontum: serje eum exscripserit.
nus vero naevos haud unos in eius libro de-

Opus ipsum *duabus partibus* absolvitur,
im prior complectitur *volumina duo, posterior*
m. Prior exhibet quasi introductionem in
XIV dissertationibus comprehensam: *poste-*
astros ipsos. Laborem vere herculeum exant-
auctor, delapsus saepius in tenebricosa et ab
nondum trita vestigia. Arte critica identi-
feliciter fuit usus, ut veterum scriptorum loca
cularet, et interpretum sanaret menda. Fate-
se tamen admodum modeste, in hoc campo
nire posse alium alio plura, neminem omnia.
pso Fastorum limine dedit dissertationem in
donymis Archontibus Expungendis versan-
ac in genuinis eponymis, antea ignotis, re-
endis occupatam. Non poterat ipse de pseud-
ymis Archontibus illis, sive, ut Dodwellus
llavit, de Prytaniarum epistatis, differere, nisi
rytanibus etiam, de Prytaniarum epistatis, ip-
mque muneribus, disputasset. Non poterat
rytanibus ipsis eorumque dignitate exponi
mode, nisi prius expositum esset de ordine
um Atheniensium, de Prytaniarum serie,
ilque de populis, e quibus tribus Athenienses
rytaniae componebantur. Nec minus auctori
m fuit e re lectorum fore, si de Archontum
ine, numero, dignitate, civilis anni Attici
isura, eiusque forma et principio, ac de illis
nimentis, differeret, ex quibus series Archon-
ac nomina exsculpi possent. Inde exortae
unt *Dissertationes XIV*, quae apparatus ad
os Atticos explent, atque illa copiosius expo-
nt, quae incommode in Fastis ipsis fuissent ex-
ita vel enarrata. Itaque Dissertatio I ostendit

nomen Archontis eponymi, quod veluti perspicua quaedam temporis nota ab Atticis aliisque Graecis adhibitum est, Archontum numerum, varietatem, munus, ac tempus, quo Archontes illi Athenis instituti tandemque sublati sunt. Diff. II exhibet mensem, quo Archontes magistratum inibant, quippe propterea annus Archonticus dicebatur. Differitur eo ipso simul de civilis anni Attici forma, mensibus et exemtilium dierum sede. Diff. III expedit Prytaniarum numerum, in quarum intervallo muneris obeundi pars anni semper creditur fuisse impensa. Dodwellus ibi refellitur, simulque illustria quaedam scriptorum loca variaque Atticae historiae capita satis perplexa corriguntur. Diff. IV exhibet erutam novam expositionem de ordine tribuum Atheniensium. Perspicuis etiam docetur argumentis, tribuum seriem incertam et muneris Prytaniarum fortuitum modo ordinem existuisse. Diff. V recenset tribus populorum Atticae, et earum nonnullas antea incompetas memorat. Diff. VI exponit de senatus et ecclesiae forma, dignitate, partibus, adeoque de proëdrorum et epistatarum numero, varietate muneribusque. Diff. VII. probat adversus Meursium, Archontas pseudeponymos esse admittendos, sed — licet Dodwellus senserit secus — a Prytaniarum epistatis distinguendos. Dissertatione VIII contexta apparet ad corrigendos Eponymorum fastos integra et exquisita pseudeponymorum Archontum series, ita ut XXXIII Archontes eiusmodi ex fastis adhuc editis expungantur, et ut singulorum aetas aut annus ostendatur, nec non ut plurima veterum scriptorum loca vel emendentur vel opportune illustrentur. Diff. IX fontes indicat, e quibus series Archontum haurienda est. Diodorus et Arundelliani marmoris auctor hic obtinent principatum. Dissensus, qui
inter

et utrumque ac Dionysium videtur subinde incedere, eadem diligentia enodatur et componi.

Diff. X exhibet Archontas eponymos XII, in fastis omnibus, antea evulgatis, desiderant.

Diff. XI offert XXII Archontas, nunc primum in marmoreis inscriptionibus observatos.

[XII agitur de Atheniensium numis atque de nominibus, quae numis ipsis inscripta continentur, eo quod vulgo existimantur nomina Archontum eponymorum numis Atheniensibus tribi consuevisse. Adiciuntur XL Archontes fastis Eponymorum. Diff. XIII exponit de capitulis Atheniensium aliorumque fastis, siquidem a scriptoribus Graecis instar notae chronologicae excitantur. Ostenditur simul annus olympicus, quo Pythia celebrabantur. Petavii Dodwelli rationes hoc loco convelluntur.

[XIV ordinem collocationis fastorum explanat, umque in Graeca Romanaque historia usum intelligat. Indices duo, curatius studio elaborati, geographica Atticae tabula, operi subiunguntur.

Primam hanc operis partem alia, longeque melior, duobus et ipsa voluminibus comprehensa, et hoc ordine consecuta est, ut prius voluminosos Atticos ab anno tertio Olympiadis VI, quomama fuit condita, et simul Charops, decennarius Archontum primus, Athenis imperare coe-

, ad Olympiadem centesimam complectatur: tertius vero ab Olympiade centesima ad Olympidem 270 prorogetur. Ne quid autem integrae compositioni de magistratibus, quotquot Athenas a principio inde rexerunt, deesset, exhibet finis Promenorum, a quibus volumen tertium auspi-

ur, seriem Regum primo Atticorum, deinde Archontum quoque perpetuorum, et tandem demum alium. Absolvuntur ea, quae diximus, Pro-

logo-

Corfinus in lucem ediderat, *Atticas* (mis illustrationibus. — In ipsis fa-
primo semper loco ponit Olympiad
quaeque ordine excipiunt; apponit ai
congruum Periodi Julianae, tum ab U
qui stadio identidem vicerit, quod tel
ctorum in medium allatis evincit, et
quovis cuiusque Olympiadis anno A
nis, Romae aut Rex aut Consul, aut I
Decemvir, prout tempora ferebant,
ctores Olympici cuiusque stadii e q
auctoribus, illorum excitat testimonia
quoque; qui palmam alio certaminis
ruisse quaque Olympiade perhibentu
nova certaminum genera in usum adn
significat. Res etiam a reliquis Gra
easque illustriores, commemorat, Att
intentus, quas vel ipsas magis chronolo
historice, tractat. In historia Graeco
ria, id est, in definiendis aetatibus phil
oratorum et poetarum, quos Graecia
ris claros tulit, aliquantum sibi Corfin
quod eam partem neglectam nonnisi

Cf. *Nova Acta Erud.* a. 1751. p. 200 - 209. a. 1753. p. 389-397.

Zuverlässige Nachr. von dem Zustande der Wissensch.
P. CII. p. 391-416. P. CIV. p. 577-604.

FRERET *sur le peu d'accord des observations faites jusqu'à présent pour déterminer la latitude d'Athènes*; in *Hist. de l'Acad. des Inscriptt.* T. XVIII. 201 sqq.

Idem *sur la date de la prise d'Athènes par L. Corneille Sylla*; *ibid.* T. XXI. p. 40 - 50. — Auctor Dodwelli sententiam, qua, contra aliorum chronologorum opinionem, anno LXXXVII ante Chr. natum, non vero LXXXVI, Athenae a Sylla occupatae fuerint, amplectitur quidem, sed rationibus diversis ab iis, quibus anglus nixus est.

Parallelo d'Athene e d'Inghilterra; Francice addita in *Journal stranger* a. 1755. Nov. p. 1 sqq. Parallelo etc.

History and Representation of Athens with other famous monuments in Greece. Lond. 1759. fol. History etc.

JOH. SIMEON LINDINGER (D. et Prof. theol. Hist. et Antiqq. Servestani † 1784) *Staat und Charakter der Athenienser.* Halle 1766. 8. — quae Meursius aliique dudum congefferant, hic riptor recoxit, et per paragraphos CXXIV distribuit. Nimirum virtutis universae vitiorumque dicem confecit, illique omnia, quae reperiuntur, exempla sine iudicio subiecit. Artes et disciplinae liberales, poësis, musica, ludi scenici, pictura, sculptura, architectura, ex quibus optime populi mores cognosci possunt, brevissime sinistre sunt tractatae, quum in reliquis minus necessariis abundet auctor. Alia etiam ille habet

bet plane a re ipsa aliena. Scribendi genus languidum, omnibus plane nervis destitutum, putidum.

Cf. Commentarii de libris minoribus Vol. I. P. III.
p. 281 sqq.

Götting. gel. Anzeig. a. 1766. p. 1009 sqq.

Young. GUIL. YOUNG *History of Athens, politically and philosophically considered.* Lond. 1786. 4. —
Laudatur propter sententiarum acumen: ordo et perspicuitas desiderantur.

CAPVT VI.

SCRIPTORES DE REBUS LACE-
DAEMONIIS S. SPARTANIS.

XENOPHONTIS de Lacedaemoniorum republi- Xenophon.
ca libellus; in quo breuiter traditur de eorum
moribus et consuetudinibus circa procreationem
et educationem liberorum, de puerorum modestia
et temperantia, de disciplina eorum, qui ex eph-
ebis excefferunt, de convictu publico, de cura et
usu communi liberorum, seruatorum et bonorum;
de Lycurgi lege, qua cives esse agricolas, naucle-
ros, mercatores, opifices, lucrique studiosos, ve-
tuit; de studio parendi magistratibus et legibus;
de studio honestatis; de iudicio, quod senibus sub-
eundum est de bonis animi et virtute; de re mili-
tari et castrensi; de auctoritate et munere regis
in bello et in uniuersum. Optime et recentissime
libellum edidit cum annotationibus criticis J. C.
Zemnius in collectione, capite superiore laudata.

Eiusdem de Agefilao, Lacedaemoniorum rege,
oratio; saepe cum aliis Xenophonteis edita.

CORNELII NEPOTIS Vitae Pausaniae, Ly- Corn. Ne-
sandri, Agefilai, Imperatorum Lacedaemonio- pos.
rum; inter *eius* Vitas excellent. Imperatorum.

CAROLI SIGONII Reges Lacedaemoniorum; Sigonius.
in *Gronovii* Thes. T. V. p. 1669 sqq. et in *Sigonii*
Opp. T. V.

NICOLAI CRAGII (*JCii, Historici et Philo-* Cragius.
logi Dani † 1602) de republica Lacedaemonio-
rum Libri IV. *Heidelbergae*, ex officina Santandre-
ana 1593. 4. *Lugd. Bat.* 1670. 8. (Utrique editio-
ni accessit HERACLIDAE, *Pontici*, de Politis li-
bellus,

bellus, cum interpretatione Latina, cura Cragii) Et in *Gronovii* Thes. T. V. p. 2497 sqq. — Diligenter usuque iudicii subacti Cragius memorabilia Spartana e veterum scriptis collegit et in ordinem redegit. Falli eos, qui opus hoc non Cragi, sed *Jacobi Cuiacii* esse cum *Keckermanno* (in *Systen polit. Lib. II. cap. ult.*) affirmant, ostendit *Hew. Ernstius* in var. obss. L. II. c. 27. p. 134 sqq.

Sienicius. NICOLAI SIENICIUS de politia, seu republica Spartana. *Dantisci* 1606. 4.

Keckermann. BARTHOL. KECKERMANNI Diff. de republica Spartana; inter *eiusd.* Dissertt. polit. p. 357 - 587.

Emmius. UBBONIS EMMII Descriptio reipublicae Laconum; in *eiusd.* veteri Graecia, supra laudata T. III. p. 72 sqq. p. 438 sqq.

Boecler. JOH. HENR. BOECLERI Diff. de Agesilao, rege Lacedaemoniorum. *Argentor.* 1644. 4. Et inter *eius* Dissertatt. acad. (*Argent.* 1710. 4.) T. II. p. 425 - 443.

Jönsenius. JOH. JOENSENII Epistola de Spartanis, scripta a. 1654; in *J. G. Gravii* Collect. Diff. rariss. (*Traj.* 1716. 4.) p. 205 - 225.

Meursius. IOH. MEURSII Miscellanea Laconica, sive variarum antiquitatum Laconicarum Libri IV; nunc primum editi cura *Sam. Pufendorfii*. Amstelod. 1661. 4. Et in *Gronovii* Thes. T. V. p. 2281 sqq.

Eiusdem de regno Laconico Libri duo. Trajecti 1687. 4. Et in *Gronovii* Thes. T. V. p. 2209 sq. Meursius in Miscellaneis istis spicilegium ad Cragii operam, ipsa fere messe maius, peregit. Libri duo s. potius liber singularis (titulus enim mentitur) de regno Laconico habet post se Meursii librum de Piraeo et animadversiones in Helladii chrestomathiam. Revocantur a Meursio non initia tantum progressusque regni Laconici in lucem, sed

sed et multa sub fabularum involucris a maioribus tradita, e vetustissimis scriptoribus peruestigata protrahuntur; unde non exigua pars fabularis, quam vocant, historiae intelligi et ad verum componi potest aptissime. Passim a Cragio Meursius dilcedit.

NIC. DE LA GUILLETIERE *Lacedémone ancienne et nouvelle, où l'on voit les mœurs et les coutumes des Grecs modernes, des Mahometans et des Juifs de País.* à Paris 1676. II Voll. in 12 mai. de la Guilletière.
Ibid. 1679. II Voll. in 12 mai.

De Lycurgo eiusque legislatione scriptores infra, ubi de spartanis antiquitatibus sermo erit, enumerabuntur.

CAPVT VII
SCRIPTORES DE HISTORIA RE-
LIQUORUM GRAECIAE REGNORUM,
PROVINCiarUM, URBIUM, INSULA-
RUM, IISQUE IMPERANTIUM.

SECTIO I
Scriptores de Acarnania.

Emmius. **U**BBO EMMIUS de statu Acarnanum; in *edit.*
vet. Graeco. T. III. p. 336 sqq. Et in *Gronovii*
Thes. Antiquitt. Graec. T. IV. p. 585.

SECTIO II
Scriptores de rebus Achaicis.

Emmius. **U**BB, EMMII Descriptio reipublicae Achaiae;
in *eiusd.* vet. Graec. T. III. p. 274 sqq. Et
in *Gronovii* Thes. T. IV. p. 557 sqq.

Gothofre- **JAC. GOTHOFREDI** (*ICI et Philologi celeberrimi*) Achaica s. de causis interitus reipublicae
dus. Achaeorum Oratio; in *eiusd.* Opusc. histor. polit.
(Genev. 1641. 4.) p. 84 - 116; et *Lugd. Bat.*
1733. fol.

Schoock. **MARTINI SCHOOCKII** (*Traiectini, ICI, Historici et Philologi, primum Traiectini, tum Deventriensis, mox Groningani, et tandem Viadr. Francofurtani* † 1669.) Res publicae Achaeorum et Vejentium iuxta sua fata, in usum praesentis saeculi delineatae. *Traj. ad Rhem.* 1664. 16. Idem liber sub titulo: Achaia vetus, in *Gronovii* Thes. T. V. p. 2140 sqq. — Auctor, de Achaecis capitibus XXIV et de Vejentibus VIII agens, populos suos veterum harum nationum, fatis & exitu

aplo monere voluit, ut discordiam omni stutarent.

PHILOPHILI SIGEFR. BAYERI Fasti Achaia- Bayer.
lustrati; in *Commentar. Acad. Petropol.* T. V.
p. 4 - 448. Et in eiusdem *Opusculis* a Klotzio
p. 269 - 339. — Primum locum fasti ipsi
pant: alterum eorum explicatio. Quam in
tam caput primum sistit initium reipublicae
icae; secundum agit de decem atque septem
uris Arati Sicyonii; tertium de octo Philopoe-
praeturis; quartum de praetoribus post Phi-
menem usque ad everfam rempublicam.
ex fontibus limpidissimis hausta arteque
polita.

Geschichte der Achäer und ihres Bundes. Vom von Brei-
lung ihrer Monarchie, bis auf die Zeiten Con- tenbauch.
des Grossen, nebst der Zeitrechnung dieser
nach der Regierung seiner Prätores. Von H.
(I. e. GEORG AUGUST VON BREITEN-
ICH, Equite Thuringico.) *Frankfurt an der*
1782. 8. — Auctor amplam de Achaia
etque Achaico narrationem, quae in historia
ursali Anglica (T. VI. p. 1 - 126. sec. vers.
tot.) exstat, ducibus potissimum Bayero Hey-
que, superare studuit. Accurate iustoque or-
omnia disposita stiloque simplici tradita.

Les Liges Achéenne, Suisse et Hollandoise; et la de Mayer.
plation des Etats unis de l'Amérique, comparées
able. Par M. DE MAYER. à Geneve et à
1787. II Voll. in 12. — Declamatorem
us, quam historicum, agit auctor; nec inti-
cum cum musis Graecis familiaritatem contra-
videtur.

Adami. LEONARDI ADAMI *Volsnien*
caril Cardinalis Impertalis † 1719
τε ἐν Ἀρχαίῳ Philoclis Aepsi, Arc
lumen primum. *Romas* 1716. 4.
num vicesimum quartum egressus au
tum Arcadicorum suorum volume
ne et tot ingenii critici testimoniis
iam absolverat, ut inter praecoces
tos referendus videretur. Ab origi
cadiae historiam repetiit, et dicta ve
niis, summa industria collatis, ac ger
rae et sensui restitutis, critico acum
vit; quod quidem eo saepius auctor
seriem narrationis interruperit, plu
rum integritate occupatus, quo Crit
tes, quam Historici videtur explevisi
qui iustae formae Arcadiae historiam
luculentam praebuit materiam. E
men — alterum auctor, morte in
lucem proferre non potuit — quat
libris, quorum primus a Pelasgo, qu
Argivos Arcadiae rex fuit, narratio

ita dicta est; de hoc narratur fabula, quod
 ites mactaverit, quam excutit auctor, et inde
 de numerosa prole eius, quae ad LXXIX nu-
 mum extenditur, unde variae urbes et populi
 trahunt originem, quos aliquot capitibus
 recensuit. Regum sequentium series dedu-
 et illustratur per librum primum et secundum.
 tertium congesta sunt, quae in serie ista locum
 mire non poterant, v. c. bella cum Thebanis
 Arcadibus gesta, Herculis facinora et Evandri
 diversi Helenae raptus. Quarto libro histo-
 rum Arcadiae ab Agapenore, ubi desierat,
 tur, et Hippothoi gesta enarrantur, quo im-
 tenente Aeneas cum Anchise venisse; dicta
 Arcadiam. Sequitur recensio regum reli-
 um, usque ad mortem Aristocratis; quo ne-
 Arcades regum imperium amplius ferre no-
 unt. Factum hoc anno I. Olymp. XXVIII.
 eius auctoris diligentia haud progressa est.

MAZZUCHELLI *Scriptori d'Italia* Vol. I. P. I.
 p. 131 sqq.

Erud. a. 1717. p. 518 sqq.

SECTIO V.

Scriptores de Argolide.

EMMII Descriptio reipublicae Argivo- Emmius.
 in eiusd. vet. Graec. T. III. p. 190 sqq. Et
 Cronovii Thes. T. IV. p. 519 sqq.

REINERI REINECCII Familiae regum Ar- Reineccius.
 gum et Mycenaeorum. *Witteb.* 1571. 8.

SECTIO VI.

Scriptores de Chiorum republica.

EMMIUS de Chio et eius statu et fortu- Emmius.
 in eiusd. vet. Graec. T. III. p. 252 sqq. Et
 Cronovii Thes. T. IV. p. 547 sqq.

Stadt Corinth. Eisleben 1561. fol.
1569. fol. — Spangenbergius in e
Apostoli ad Corinthios CIX sermone
posuit atque in lucem edidit. Pos
suorum in gratiam et ad explicanda c
menta historica, in epistolis istis occ
legit omnia, quae scriptores de Cori
runt, inde ab eius origine usque ad
Chr. nat. 1561. Varia haud conten
dicuntur.

Cf. *Hamburg. Bibl. hist.* Cent. I. p. 14

Emmius. UBB. EMMII Descriptio reipublic
rum; in *eiusd.* vet. Graec. T. III. p.
in *Gronovii* Thes. T. IV. p. 527 sqq

Wilckens. HENRICI WILCKENS Specim
tum Corinthiacarum selectarum, ad
utriusque epistolae Paullinae. *Brem*

Walch. JOHANNIS ERNESTI IMMAN
CHII Antiquitates Corinthiacae
XVIII. *Jenae* 1761. 4. — Corinth
am eiusque historiam naturalem et

cribere et, quae ad huius commorationem in ur-
ne ista spectant, exponere studet.

SECTIO VIII.

Scriptores de insula Creta.

UBBO EMMIUS de republica et legibus Cre- Emmius.
tensium; in *eiusd.* vet. Graec. T. III. p. 178 sqq.
et in *Gronovii* Thes. T. IV. p. 513 sqq.

CHRIST. SCHMIDT Diff. de Cretenfium vi- Schmidt.
superio ad Tit. I, 12. Lips. 1673. 4. Et in *The-*
soro theol. philolog. (Amst. 1702. fol.) T. II.
p. 723 sqq.

JOH. MEURSII Creta f. de Cretae rebus et Meursius.
antiquitatibus Libri IV, supra Vol. II. P. I. p. 94.
notis laudati.

WOLFG. STEGERI Diff. de Cretenfibus men- Steger.
sibus. Lips. 1684. 8.

IOH. HENR. BOECLERI Diff. de Minoë, Boecler.
cretensium rege, maris domino; in *eius* Diff.
add. (*Argent.* 1710. 4.) T. II. p. 1073 sqq.

ANT. BANIER *Distinction des deux Minos*; in Banier.
Est. de l'Acad. des Inscriptt. T. III. p. 45 - 49. —
Hic auctor, quosdam scriptores veteres ipsos e
nobis Minoibus unum fecisse, distinguendum
pro esse alterum, qui filius Jovis Asterii et Euro-
pe, ab akero, qui filius Lycastis et Idae, Cory-
mantis filiae, fuerit.

SECTIO IX.

Scriptores de insula Delo.

CLAUDII SALLIER *Histoire de l'Isle Delos*; in Sallier.
Mém. de l'Acad. des Inscr. T. III. p. 376 - 391.
Auctor primo loco veteres recenset poëtas et hi-
storicos, qui hanc insulam celebrarunt, maximam

partem iniuria temporis perditos. Deinde agit de diversis insulae nominibus illiusque situ. Post haec primos eius incolas inquit. Porro opiniones, secundum quam Apollo e Delo oriundus fuerit, discutit. Tum perlustrat religiones, caerimoniae ac templa ibi constituta. Denique sistit fata insulae saeculis posterioribus oborta.

Exercitatio
etc.

Exercitatio, qua Inscriptionibus Deliacis aetas assignatur, et alia ad Delum spectantia alter tanguntur et illustrantur; in *Miscell. Observ. crit. in Auctor. (Amstel. 1736. 8.)* Vol. VII. T. I. p. 1 - 124.

Zeibich.

HENRICI AUG. ZEIBICH *Schediasma de Delo, comparata Bethlehemo. Vitemb. 1751. 4.*

De lacu Deliaco docta dissertatiuncula inest

Kall. ABRAHAM KALLII *Specimini novae editionis Sententiarum Theognidis Megarensis (Götting. & Gotha 1766. 4.)* p. 8 - 12.

SECTIO X.

Scriptores de rebus Epiroticis.

Emmius.

UBBO EMMIUS de statu Epiri; in *eiusd. vet. Graec. T. III. p. 337 sqq.* Et in *Gronovii Thes. T. IV. p. 587 sqq.*

de la Nauze.

LUD. DE LA NAUZE *Recherches historiques sur les differens peuples, qui s'établirent en Epire avant la dernière guerre de Troye; in Mém. de l'Acad. des Inscrip. T. VII. p. 151 - 173.* — Recensentur Chaonii, Thesproti, Aethicii, Athamanes, Perhaebi, Ambracii.

Plutarchus.

PLUTARCHI Pyrrhus f. Vita eius; inter *Plutarchi vitas parallelas.*

Jourdan.

(IOH. BAPTISTAE IOURDAN) *Histoire de Pyrrhus, Roi d'Epire.* à Amsterd. 1749. II Voll. in 12 mai. — Pyrrhi vitam resque gestas, singulari

uratiore narratione utique dignas, auctor fuit, ut multis verborum lenociniis et amutatur, addatque plura, ad rem haud per. Fontes, e quibus hausit, lectoribus suis endit. In praefatione meminit libri, *Lonos aliquot antea editi atque Gallice scripti et Expeditionis de Pyrrhus,*) nobis ignoti. est in eo; ut huius scriptoris anonymi senrebuspublicis faventes, destruat atque mors laudibus extollat.

etting. gel. Anzeig. a. 1750. p. 163 sqq.

NICOLAY *Mémoire historique sur la Vie et de Nicolay. ancêtres d'Alexandre Moloffus, Roy d'Epire; de l'Acad. des Inscriptt.* T. XII. p. 339 -

- Summo studio collecta et compolita uae de hoc rege Epirotico, Alexandri M. et immerito ab hoc quasi obscurato, verarum tradidere.

SECTIO XI.

Scriptores de rebus Locrensis.

B. EMMII Descriptio reipublicae Locren- Emmius.
in eiusd. vet. Graecia T. VIII. p. 350 sqq.
ronovii Thef. T. IV. p. 593 sqq.

SECTIO XII.

Scriptores de insula Samo.

B. EMMII Descriptio reipublicae Samio- Emmius.
n eiusd. vet. Graec. T. III. p. 245 sqq. Et
ovii Thef. T. IV. p. 545 sqq.

SECTIO XIII.

Scriptores de rebus Thebaicis s. Boeoticis.

B. EMMII Descriptio reipublicae Theba- Emmius.
; in eiusd. vet. Graec. T. III. p. 197 sqq.
ronovii Thef. T. IV. p. 523 sqq.

Palmerius. IAC. PALMERII, a *Greutemafail*, Quaestio geographica, quatenam fuerint, et ubi Thebae Echloniae; in *Miscell. Observatt. in Aulic. vet. & recent.* Vol. IX. p. 447 - 464.

Nepes. CORNELII NEPOTIS *Vita Epaminondas* & Pelopidae, Thebanorum; inter *claras Vitas excellent. Imperat.*

Boecler. IOH. HENR. BOECLERI *Diff. de Epaminondas*; in *eiusd. Differtt. acad.* T. II. p. 443 - 464.

Gedoyne. ABBÉ GEDOYN *Vie d'Epaminondas*; in *Mémoires de l'Acad. des Inscriptions*. T. XIV. p. . . .

Seran de la Tour. ABBÉ SERAN DE LA TOUR *Histoire d'Epaminondas, General des Thebains; avec des Remarques critiques et historiques, et les Observations du Cavalier*

de Folard. DE FOLARD *sur les batailles d'Epaminondas*. à Paris 1739. 12. à Leide 1741. 8. — Decerpit sua auctor ex Xenophonte, Polybio, Pausania, Justino, Plutarcho, Cornelio Nepote, Diodoro Siculo, aliisque auctoribus fide dignis, atque in complexum artuumque compagem construxit. Praefixa est epistola BELLINI, in qua hic chartam suam geographicam, huic libro subiunctam, cuius ope Epaminondae facinora illustrantur, observationibus nonnullis comitatur. Quam epistolam excipit dissertatio Abbatis DE S. PIERRE de differentiis, quae virum inter magnum et illustrem intercedunt. Comparat Alexandrum M. cum Epaminonda, ac, hunc illo maiorem fuisse, docet, eo quod hic impedimenta maiora superavit, ac fructuosiores suis civibus exantlavit labores. Vita Epaminondae ipsa sic est scripta, ut punctum ferat eruditae civitatis. Notat auctor merito Xenophontem eo nomine, quod hic Agefilaum laudibus ita extulit, ut nonnulla Pelopidae et Epaminondae facta egregia silentio involverit. Epaminondae naevum haud dissimulat, a studio gloriae incor-

inconsiderato paullo post pugnam Leuctricam contractum. Nec omittit, de Pelopida et Agefilao exponere, quorum quippe res gestae in idem tempus incidunt, ac cum Epaminondae factis coniunctissimae fuerunt. Adiecta est comparatio, Epaminondam inter et Scipionem Africanum seniore[m] instituta, iam olim a Plutarcho tentata, hodie vero non superstit[e]. Epaminondae Franco-gallus tribuit principatum, quantum et ad artem erudiendi et formandi milites attinet. Scipio certe videtur Epaminondam in plerisque imitatus. — *Folardi* dissertationes, quibus proelium et Leuctricum et Mantinaeum illustratur, sunt prorsus ad amussim factae, ac Xenophonti superstructae.

Cf. Novorum Act. Erud. Supplement. T. VII. p. 447-450.

CAPVT VIII
SCRIPTORES DE HISTORIA
MACEDONICA.

Reineccius. **R**EINERI REINECCII Familiae regum Macedoniae, quae a Carano usque ad captum Persea regnarunt annos DCXLVI. *Lips.* 1571. 4. — Liber genealogicus maximae diligenter, qui vero hodie, post numismata plura regum eorumque examina, in genealogia regum Macedoniae vetustiorum constituenda longe diversam faciem nancisceretur.

Lacarry. AEGIDIJ LACARRY (*Jesuitas Gallici* † ...) Series et numismata regum Macedoniae; cum eiusd. Historia Romana a Jul. Caesare ad Constantin. M. (*Clermont.* 1671. 4.) p. 199-216.

Crophius. JOH. BAPTISTAE CROPHII *Antiquitates Macedoniae, sive de regio Macedonum principatu, moribus atque militia Dissertatio.* *Juss.* 1682. 4. — Et in *Gronovii Thes.* T. VI. p. 2855 sqq. — Auctor, duce *Joh. Andrus Schmidio*, nova nonnulla ex rarissimis quibusdam numismatibus Musei Sagittariani deduxit.

Obrecht. ELIAE OBRECHTI (*Prof. Hist. et Eloq. Spathiani* † 1698.) *Diff. Macedoniae et Romanae potentiae comparatio.* *Upsal* 1691. 8.

Hechr. GODOFREDI HECHTII, *Lyc. Luccav. Rectoris*, *Observatio de Macedonia, devicto Andrisco, in provinciam Romanam redacta; in Miscellan.* *Lips.* (1716. 8.) T. I. p. 54 - 61.

Scriptores de Philippo Amyntiade, patre Alexandri M.

Stephanus. HENRICUS STEPHANUS de Philippo, Macedoniae rege, in Graeciam variis artibus ornatus.

graffato. — Ita *Lengletus* Catal. T. XI. p. 35⁴ laudat librum seu libellum, de quo nullibi quidquam indagare licuit.

SAMUELIS PUFENDORFII *Dissertatio de* Pufendorf. rebus gestis Philippi, Macedonum regis; in eius *Dissertatt. acad.* (*Upsal.* 1677. 8.) p. 86 - 154.

IACOBI DE TOURREIL *Praefatio historica,* de Tourreil. praefixa eius versioni Gallicae orationum Philippicarum Demosthenis, quam supra cap. III laudavimus.

ANDREAE GROENWALL *Diff. de Ponero-* Groenwall. poli Philippi, regis Macedoniae. *Upsal.* 1737. 8.

(Abbé SERAN DE LA TOUR) *Histoire de Phi-* Seran de la Tour. lippe, Roi de Macedoine, et pere d'Alexandre, pour servir de suite aux hommes illustres de Plutarque. à Paris 1740. 12 mai. — Eadem ratione composita est haec historia, qua idem scriptor historiam Epaminondae, de qua paullo ante, elaboravit. Passim admiscuit, quae fabulam Romanensem sapiunt. Opus libris tribus absolvitur.

CLAUDII MATTHAEI OLIVIER (Socii Olivier. Acad. litter. humanitatis Massiliensis † 1735) *Histoire de Philippe, Roi de Macedoine et pere d'Alexandre le Grand.* à Paris 1740. II Voll. in 12 mai. — Opus posthumum, cuius auctor etiam artibus oratoriis maius studium; quam arti historicae ac veritati, impendisse videtur. Philippum regem ab omnibus fere naevis liberum sistere eoque fine omnes eius res gestas, pravas etiam, defendere, saltem excusare nifus est.

Cf. *Zuverläss. Nachrichten von dem Zustande der Wissenschaften* P. XXXVI. p. 899-928.

THOMAE LELAND, M. D. *History of the* Leland. *Life and Reign of Philip, King of Macedon.* Dublin 1758. 4. London 1769. 4. Cum figg. aen.

aen. — Notitia huius libri nos fugit: auctorem tamen in eo componendo fontibus rite usum fuisse credimus, quia Demosthenis et Aeschinis orationes in linguam Anglicam scite transtulit.

de Bury.

DE BURY (causiarum patroni Parisiensis) *Histoire de Philippe et d'Alexandre, Rois de Macédoine* à Paris 1760. 4. — Quantum haec historia differat ab illis, quas *Seranus* et *Olivierius* condiderunt, dicere non habemus.

Valkenar.

LUDOVICI CASP. VALKENARI (*Professor linguae Graecae Leidenfis*) Oratio de Philippi Amyntadae indole, virtutibus rebusque gestis, causis externis fractae Graecorum libertatis. *Franeburgi* 1760. 4. Aucta et emendata in collectione: *Tiberii Hemsterhusii Orationes etc. Lugd. Bat.* 1784. 8 mal. Qua in editione annotationes criticae, multum lucis historiae Philippi regis affundentes, acceperunt.

Scriptores de Alexandro M.

Arrianus.

FLAVIUS ARRIANUS *de expeditione Alexandri M.* libros septem *Graeco* conscripsit. Fuit Nicomediensis e Bithynia, historicus et philosophus, Hadriani et Antoninorum Impp. tempore celebris. Epictetum in philosophia praeceptorem habuit et ob doctrinam ab Atheniensibus aequae ac a Romanis civitate donatus et amplissimis honoribus auctus est. Hadriano praesertim Imperatori carus fuit, a quo Cappadociam provinciam administrandam accepit, et, Xenophontis exemplo, contra Alanos seu Massagetas in bellum profectus est. Propter dictionis puritatem atque elegantiam, qua Xenophontem imitari studuit, Νέος Ξενοφών dictus est, quod nomen et ipse affectavit. Optimus sine dubio fide
que

ne dignissimus de Alexandri rebus gestis scriptor. Insi enim ipse coevus non fuit, usus tamen est, et eadem cum acumine critico, historicorum, qui Alexandri temporibus aut proxime post ea vixerint, operibus, hodie quidem haud superstitibus, et Arriano vero oculis et mente usurpatis, maxime, ut ipse indicat, *Ptolemaeo Lagi* et *Aristobulo*, eorum uterque sub Alexandro militaverat.

Inter editores egregie de Arriano meritis est *Conavventura Vulcanius*, quippe qui *Gerbelsii* editionem Basileensem, (1539. 8.) cum codice Graeco manu scripto, ab Henr. Stephano accepto, contulit et multis locis emendatiorem reddidit, novamque versionem addidit, *Parisi. excudebat Henr. Stephanus* 1575. fol. Postea *Jac. Gronovius*, ope nonnullorum codicum manu scriptorum, Arrianum multis in locis emendavit, in capita divisit, et cum interpretatione Vulcanii, MSto Augustano postea ex ipsius autographo recensita, edidit suisque emendationibus illustravit. Nec contemnenda editio, quam *Georgius Raphelius* a. 1709. paraverat, quae vero demum diu post mortem illius, cura *Conradi Arnoldi Schmidii*, Amstelod. 1757. 8 mai. edicem vidit. Raphelius non solum observationes grammaticas, sed etiam historicas, in quibus positum Arrianum cum Curtio comparavit, adiecit. — Versio *Rookii* Anglica prodiit *Lond.* 1729. 2 Voll. in 8. Adiectae sunt annotationes historicae, geographicae et criticae, atque *Clerici* castigationes Q. Curtii. *Theotisca* versio *Gebhardi Christofori Lud. Timaei* (Lips. et Francof. 1765. 8.) nonnullis est instructa.

Cf. FREYTAGII Appar. litter. T.I. p. 221 sqq.

JOAN. GEORG. HAGERI Progr. de Fl. Arriano, Geographo antiquo, eiusque periplus. *Chemnic.* 1766.

trudere posset.

Diodorus. Ex Graecis post Plutarchum
RUS SICULUS audiendus est.

Curtius. Ex Latinis idem egit Q. CURTIUS
scriptor Romanus est, de cuius vel
de, magis disceptetur, quam de ho-
tum dicerent hominis Itali, vix ar-
quingenta annos compositum, et
aetatem Tiberii, Claudii, Vespasiani
referrent. Foetum spurium non e-
monstravit *Joan. Christoph. Wag-*
iuvenili T. IV. p. 178. Sub Vespasiano
eundem scripsisse, verosimillimum
est rerum ab Alexandro M. gesta-
quidem, sed conciso nimis et poetice
scripta. Praeter lacunas quasdam,
libri duo priores, quos supplere con-
STOPHORUS BRUNO et JOANNES
HEMIUS, quorum tamen stilus non
venit. CHRISTOPH. CELLARIUS
nonem sterilitate, Freinshemium pri-
rare animadverteret, succinctis et el-

1623 fol. Praeferenda tamen editio optima
 is Freinsheimii, quae cura Joannis Henr.
 prodiit *Argent.* 1670. 4. cuius notae
 m sunt praestantissimae, licet multa ex Ra-
 esumserit. Ex hac compilata est, quae cum
 oriorum dicitur atque ex Elzeviriana prodiit
 ni *Bat.* 1649. et 1673. 8. Pleraque ex
 heimiana in suam transfumfit *Michael le*
 , quae in usum *Delphini* prodiit *Parisiis*
 4. *Samuel Pitiscus* suam *Ultrajecti* 1685. 8.
 it, et auctius 1693. 8. atque commentariis
 ismis aeri incisis illustravit, quos ex Lipsii
 rum scriptis repetiit. Novam supplementis,
 us et tabulis geographicis, notis etiam bre-
 sed elegantissimis, adornavit *Christophorus*
 us, *Lipsiae* 1688. 1691. 1696. 12. addita
 zatione de moribus *Alexandri M.* Recentior et
 naestantissimas Variorum notas exhibet edi-
 iam curavit *Henricus Snackenburg, Delphis et*
Batavor. 1724. 4 mai. In Gallicum sermo-
 nunc transtulit *Claudius Faber Vaugelas. Pa-*
 1647. 1653. (1659.) 4. *Amstelod.* 1665. 1673.
 d. 1684. 8. *Hagae Comit.* 1727. II Voll. in
 ips. 1748.) Cui versioni Vaugelasius inte-
 riginta annos insudasse dicitur, atque mul-
 tim aestumata, licet hodie genius linguae
 ae a priori multum immutatus. Freinshei-
 vero supplementum in Gallicum sermonem
 ulit *Petrus du Ryer* (quae versio Vaugelasii
 nibus subiuncta.) Unicum saltem addimus:
 us *Clericus* in arte sua critica (P. III. Sect. 3)
 de nimius fuit Curtii, contra quem *JACOBUS*
IZONIUS scripsit *Quintum Curtium Rufum re-*
bus in integrum et vindicatum per modum speci-
e variis accusationibus et immodica crisi Joan-
Barici. Lugduni *Bat.* 1703. 8. (Cf. *Fabricii*
libl. Hist. Vol. III. P. II. Q *Bibl.*

das. Quibus verbis Liplius aequedando Curtio videtur, ac alii in eodendo. E quibus sunt, qui Curtii lris nequaquam commendandam, censeant relinquendam, qui sobriam nem iam edocti, quid distent lupinorint. Quorum argumenta collevit JACOBUS BRUCKERUS in *Obitulum* fecit: *Q. Curtius Rufus, aimitandum non preponendus.* Vid. ei *historiae philos. litter. criticae* (Aug. 8 mai.) P. III. p. 601 sqq. Prima v servatio prodiit a. 1720 in *Miscell.* p. 12-24. Docte vero sciteque contentiam tuitus est atque Curtium de NES JACOBUS SARTORIUS in duabus, quibus *Q. Curtius Rufus a prehensione nonnihil defenditur.* Erla

Qui data opera libris ac libelli de Curtio eiusque opere tradiderunt supra Vol. I. P. I. p. 36. *Raderi* liltus hac epigraphe accuratiore insigni

THAET RADERI. e Societate Iesu

fissimo. *Coloniae Agrippinae* 1628. fol. figg. aeri ac ligno incisis. Inest etiam Curtii ipsum, omisissis vero supplementis. Prolusio-
tunt: Vitam Curtii; iudicia variorum et elo-
Curtio; disquisitiones, quot libris historiam
absolverit; qui alii composuerint res gestas
ndri; de nomine et cognomine Alexandri
nopsis rerum ab Alexandro gestarum per
ipiades et annos digestam; quae mira Ale-
o evenerint; qui honores Alexandro viro
ioque habiti sint; Apophthegmata eius;
hthegmata et dicta aliorum de Alexandro;
ammata in eundem Graeca et Latina; de
habituque corporis Alexandri; Alexander
aratus; Alexander mastiges.

caeterum satis notum, PHILIPPUM GUAL- Gualterus.
M *de Castellione*, poëtam mediæ aevi non
ineptum, circa initium saeculi decimi tertii
fse *Alexandreidos libros decem*, in quibus Cur-
imitatus, quid? quod saepe eiusdem verbis
st, ita ut huius historici libro emendando in-
e posset. Prodiit poëma *Ingolst.* 1541. 8.
1558. 4. *In monasterio S. Galli* 1659. 12.
(GOETZII) *Merkwürdigkeiten der königl. Bibl.*
■ *Dresden* T.II. p. 145 - 152.

USEBIUS quidam, medio, quod dicimus, Eusebius.
vivens, caeterum nobis ignotus, historiam
ndri M. sermone Latino composuit, sive po-
nxit. Quam D. *Joh. Hartlieb*, *Monachien-*
Theotiste reddidit. Saepius haec versio typis
ssa, v. c. *Augustae Vind.* per Antonium Sor-
1478. fol. *ibid.* per *Joh. Planbitem* 1478. fol.
apfi *Augsburgs Buchdruckergeschichte* P. I.
■ Cf. *Neue Nachrichten von Künstlern und*

cedoniae, aliorumve quorundam cum, alter de Alexandri filii rebus g
que latinitate donavit *Angelus Cosp*
fis. Alexandri regis vita, quam G
a Joanne, Monacho, Ang. *Cospus* ve
linguam. In fine legitur: *Impressu*
nonias per Hieronymum Victorem M.
1516. fol. *Venet.* 1517. fol. *Bafil.*
1545. fol. *Joh. Monachus* est ZON
mero historicorum Byzantinorum,
ria universali vita ista Alexandri exc
reddita est.

Cf. DENIS *Merkwürdigkeiten der* vi

- Volaterra-
nus. RAPHAELIS (MAFFEI) V
(*Grammatici et Historici* † 1521)
M. in compendium redacta; in ei
urban. (*Bafil.* 1530. fol.) T. II. p
in *Freinsheimii* Commentar. in Curt
Valerius. JULII VALERII Historia Alex
Macedoniae de Praeliis. *Argent.* 1
Bernegger. MATTHIAE BERNEGGERI I
M. se ipso minor. *Argent.* 1634. 4

to, che per diciassette anni ha pubblicamente interpretata ed interpreta oggi nello Studio di Pisa la *Politica Istoria*. In Pisa 1645. fol. — Liber duabus solvitur partibus. Prior continet capita CXVIII revissima, in quibus Alexandri res gestae exponitur, diiudicantur, et cum recentiorum principum factis comparantur. Inest etiam examen le-
 historicorum, cum deperditorum tum superstitionum, cum veritati tum fictionibus studiosorum. Posterior pars hanc habet inscriptionem: *De iusti del grande Alessandro supplimento: opera dell'esso* PAGANINO GAUDENZIO. Duplex est complementum. Alterum XLIX, alterum XIX capitibus absolvitur. Utrumque sistit quasi commentarios in loca nonnulla, parte prior breviter totum tractata, atque plures comparationes ac discussiones. Passim insertae sunt narrationes de rebus et viris bello tricennali claris eorumque consura. Auctor politici potius, quam historici scriptes egit. Liber ipse rarioribus quidem, at non rarissimis, ut passim factum, adnumerandus.

Cf. (GOETZII) *Merkwürdt. etc.* T. III. p. 357 sqq.

FREYTAGII *Analecta* p. 375.

(BAUMGARTEN) *Nachrichten von einer Hall. Bibl.*

T. VII. p. 31-34.

CLEMENT T. IX. p. 83 sqq.

JOH. LEHMANNI *Historia Alexandri M. Diff. Lehmanni.*
 rtatione historica descripta. *Witteberg.* 1667. 4.

ELIAE OBRECHT *Diff. Justitia armorum Obrecht.*
Alexandri M. Upsal. 1691. 8.

JAC. ARHENII *Diff. de Graecia triumphante Arhenius.*
sive statu Graeciae sub Alexandro M.) Upsal.
 693. 8.

IOH. GEORG BIRCKHAN *Diff. politico - hi- Birckhan.*
orica de Alexandro M. tyranno. Lips. 1706. 4.

vulgo commemoratur.

Eroismo
etc. *L' Eroismo di Alessandro Magno, e
le più grandi imprese, intraprese dal me
il tempo della sua vita. Roma 17 . .*

*Ouvrage utile en histoire. Ita Leng
p. 38 librum nobis plane ignotum lat*
di Kossin.

DION. BARON. DI KOSSIN,
*derato nella vita di Alessandro il Gran
istorici, politici e morali. Parma 1716
Cet ouvrage peut avoir son utilité pour
le caractère d' Alexandre, et distinguer
son héroïsme, qui étoit plus impétueux q
Lenglet l. c.*

Zeiske. IOH. GOTTF. ZEISKE de A
cornibus insigni, Prolusio. *Soraviae*

Secouffe. DIONYSII FRANCISCI SECO
*tation sur l'expédition d' Alexandre con
in Mém. de l' Acad. des Inscriptt. T. V.*

de Berger. IOH. GUIL. DE BERGER Prolu
*Alexandri meritis in divinam humana
tiam. (Viteberg. 1739.) 4. Vix quide
argumentum spectans erit, quod no*

xandre; in *Mémoires concernant Christine, Reine de Suède*, par Mr. ARCKENHOLTZ. (Amsterd. 1751. 4.) T. II. in append. p. 57 - 76.

DE BOUGAINVILLE *Examen d'un passage de de Bougainville*
à Vie d'Alexandre, où Plutarque rapporte la mort ville.
le Statira, femme de Darius; in Hist. de l'Acad. des
Inscriptt. T. XXV. p. 32 - 39. — Plutarchi
relatio, Statiram puerperio succubuisse, reiicitur,
et in fine monetur, Alexandrum humanum qui-
lem, sed non nobilem seu generosum animum
regia Darii familiam exseruisse.

BONAMY *Reflexions générales sur les Cartes géo-* Bonamy.
graphiques des Anciens, et sur les erreurs que les His-
toriens d'Alexandre le Grand ont occasionnées dans
Géographie; ibid. p. 40 - 53. — Ex ipsis scri-
ptoribus antiquis demonstratur, Alexandri comi-
s maximam partem falsa ac fabulosa de regio-
rum locorumque situ et indole retulisse, et sic
topographos in errores induxisse.

COMTE DE CAYLUS *sur le bucher d'Ephestion; de Caylus.*
id. T. XXXI. p. 77 - 85. Theotisce in collectione
 dissertationum Caylusianarum, a Klotzio et Mau-
 tio adornata, T. II. p. 334 - 343. — Egregie ope
rimorum aliorumque veterum monumentorum
ector locum in Diodori Siculi historia L. XVII il-
lustrat, ubi rogos Hephaestionis, Alexandri amici,
scribitur. Ipse rogos secundum hanc descri-
ptionem illustratam in tabula aenea conspicitur.

Idem sur le char qui porta le corps d'Alexandre;
id. p. 86 - 97. Cum III. tabb. aen. Theotisce
c. p. 343 - 354. — Commentarius est in alium
diodori locum L. XVIII.

Abbé BELLEY *Dissertation sur l'ère de Césarée* Belley.
Liban, et sur les honneurs divins rendus à Ale-
xandre le Grand; ibid. T. XXXII. p. 685 sqq.

Linguet. **SIMONIS NICOLAI HENRICI LINGUET**
Histoire du Siècle d'Alexandre, à Paris 1762. 12 mai.
Seconde Edition corrigée et augmentée, à Amsterd.
 et à Paris 1769. 12 mai. — Scriptio quidem
 valde delectabilis, quae vero magis splendet, quam
 animum sapientia ac doctrina instruit. Tempus
 ante Alexandri imperium breviter, at scite, deli-
 neatur; deinde herois facinora, delectu quodam
 habito, exponuntur.

Riflessioni
 etc. (FRIDERICI AUGUSTI, Principis Brun-
 vico-Guelpherbytani, Berolini degentis) *Riflessio-
 ni critiche sopra il carattere e le gesta d'Alessandro
 Magno, Rè di Macedonia*. Milano 1764. 8. Fran-
 cogallice ibid. eod. 8. *Anglice*, Lond. . . . 8.

de Sainte-
 Croix. **IMMANUELIS GUILIELMI IOSEPHI GUIL-
 HERM DE CLERMONT, Baron DE SAINTE-
 CROIX, Socii Academiae Inscriptionum Parilien-
 sis) *Examen critique des anciens historiens d'Alexan-
 dre le Grand*. à Paris 1775. 4. — Praemio am-
 plo, ab Academia modo dicta proposito, ornata
 est haec dissertatio, seu potius liber, a. 1772.
 Alexandri historiam nondum accurate satis et cri-
 tice scriptam esse, dolet auctor. Quo modo
 omnes fere Alexandri historici laudatores facti
 sint, et qua ratione nobis cavendum, ne ab iis in-
 ducemur, ingeniose aequae ac doctae demonstrat.
 Prima sectione inquit in fontes, e quibus Alexan-
 dri historici hauserint, et quatenus singuli fide di-
 gni sint, docet. Agit cum de scriptoribus deper-
 ditis, tum superstitibus, eosque in classes distribuit.
 Sectione secunda auctor examinat narrationes scri-
 ptorum veterum ratione rerum bellicarum ab Ale-
 xandro gestarum. Idem sectione tertia agit ratione
 vitae eiusdem privatae. Sectio quarta discutit peri-
 tiam historicorum istorum geographicam. Qua dis-
 quisitione mirifice augetur geographia antiqua. Sub-
 iunctae**

iunctae sunt observationes historicae, geographicae et philologicae. Insertam videbis tabulam geographicam, qua Alexandri expeditiones bellicae repraesentantur.

M. GOTTLIEB SCHLÄGEL *Einleitung zu ei-* Schlegel.
ner Alexandropædie, oder, über die Jugendjahre des
grossen Alexanders. Riga 1775. 4.

Eiusdem *Wägung der Grösse des Alexanders.*
ibid. 1777. 4. — Sunt duae prolusiones, quibus
auctor sagacissimus docet, quo modo Alexander
educatus fuerit, qua ratione animum bella spiran-
tem contraxerit, et quo sensu idem cognomine
Magni dignus sit vel indignus. Observationes in-
unt minime e trivio petitae.

Scriptores de Alexandri M. successoribus.

CLAUDII DE SEYSSSEL *Histoire des successeurs* de Seyssel.
† Alexandre, en IV Livres, dont les trois premiers
sont les 18, 19 et 20 de Diodore Sicilien; le quatrié-
me est tiré des Vies de Plutarque. à Paris 1530. fol.
b. *Luxembourg* 1705. 12 mai. Editio posterior
paullo melior dicitur priore, quae libris raris ad-
scribitur.

M. MAMBRINO ROSEO DA FABRIANO *Roseo da*
Historia de successori d'Alessandro Magno, raccolta *Fabriano.*
da diversi autori, ed in gran parte da Diodoro Si-
cilo. Venetia 1570. 12. — Nil fere aliud, nisi ver-
sio libri proxime praecedentis. Inest etiam versio
vitae Alexandri a Plutarcho elaboratae.

CONRADI MANNERT, *Lehrer an der Sebalds* Mannert.
Schule in Nürnberg — *Geschichte der unmittelbaren*
Nachfolger Alexanders, aus den Quellen geschöpft.
Leipz. 1787. 8 mai. — Felici ausu hunc labo-
rem auctor aggressus est et absolvit. *Scriptorum*

capite regnumque pervenientem. In
ratione earum rectores ob summan
se dimicaverint, et sex eorum titulo
verint. Denique ostendit, quo mo
Ptolemaeus, Lyfimachus et Seleucu
perflites manserint; simul describit
ac potentiam regnorum eorum, cu
bus, quas subierint, praecipuis. Adi
hloria Graeciae, proprie sic dictae,
tigono Gonata usque ad tempora so
ci. Appendix sistit recensum criti
scriptorum, qui res post Alexandri
narrarunt, scilicet: *Hieronymi Cardia*
re deperdito Diodorus et Plutarchus
sunt, qui etiam multa de eius vita a
petita tradunt *), *Appiani, Arriani,*
Plutarchi, Pausaniae, Memnonis (e cu
perdito excerpta exstant in Photii bib
lybii, *Polyaeni, Justini.*

*) Cf. SEVIN *Récherches sur la vie et sur*
Jérôme de Cardie; in *Mém. de l'Acad.*
T. XIII. p. 18 sqq.

CAPVT IX.

RIPTORES DE ANTIQUITA-
TIBUS GRAECIS GENERALES.

ter scriptores, supra capite I — IV memora-
ti, v. c. *Gronovii Thesaurum, Pausaniam,*
et aliosque, qui huc etiam faciunt, in cen-
suiunt sequentes:

ERARDI FEITHII (*Elburgo-Gelri, Philo- Feith.*
Archaeologi Graeci) Antiquitatum Homeri-
libri IV. *Lugd. Bat.* 1677. 12. *Amstelod.*
12. *Argentorati*, cura *Eliae Stoeberi* 1743. 8.
Gronovii Thes. T. VI. — Auctor, cuius
ost eius mortem in lucem prodit, antiqui-
puae in Homeri carminibus occurrunt, in or-
systematicum redegit, dum libro primo ex-
ur antiquitates Graecorum sacrae, secundo
ae, tertio domesticae, quarto militares, ad-
de agricultura, de venatione, de musica,
atione, deque variis ludorum generibus,
entationibus. Reperies igitur hic, quae
t Homerus de Diis Graecorum, de locis et
is sacris, de precibus ac votis, de sacrifici-
e sepultura, de lustrationibus, de divinatione.
Occurrunt deinceps Homerica loca de
s eorumque insignibus, iudiciis et poenis;
tractibus civilibus, de haereditatibus, de
is, de liberis ac servis. Tum offendes con-
veterum, vestitum, ornatum, domicilia.
mo de armis, navibus, obsidionibus, proe-
ice ac foederibus, duce Homero, differitur.
ari editio, prioribus multum emendatior,
et indicibus aucta, atque figuris illustrata,
habet: Specimen animadversionum in an-
tes Homericas, cum ab editore ipso, tum
h. *Isaaco Heupelio*, collectarum.

JOH.

Pfeiffer.

JOHANNIS PHILIPPI PFEIFFERI, (Theol. D. ac P. P. in Academia Regiomontana † 1695, postquam religioni Romana-Catholicae se dixerat) Libri IV Antiquitatum Graecarum, gentium, sacrarum, politicarum, militarium et domesticarum. *Regiomonti ac Lips.* 1689. 4. 1707. 4. Nemo ante hunc Pfeifferum antiquitates Graecas tam copiose, quam in hoc opere factum, pertractavit. Et in primo eodem libro ea, quae ad cultum religiosum spectant auctor peruestigat, cumque profectus esset, quae ex naturae lumine, neque ex fabulis, sed rebus potius civitatum, hunc Graecorum cultum esse eruturum, exponit, quae ratione cultum illum prisci illi peregerint, tum veneratione animis, tum adoratione, cuius formulae exhibentur. Deinde penitus cultum hunc consideraturus, in his tribus constituisse illum refert, in sacrificiis libando et sufficiendo, remque declarat per poemata. Qua occasione et praecipua festa in Graecia celebrari solita, et ludi Graecorum solennes certaminaque, Olympica, Pythia, Nemea, Isthmia, et ora cula denique studiose enarrantur. *Secundo* libro res politicas Graecorum auctor persequitur, docetque quo modo initio quidem plurimae Graeciae civitates, e. g. Corinthiaca, Messeniaca, Eliaca, Arcadica, Atheniensis et Spartana, regno paruerint imperio, postea vero paulatim libertati assueverint, variam sub polyarchia fortunam ac vicissitudines varias expertae. Inde de magistratuum apud Graecos electione, vestitu, officiis; de iudiciorum publicorum ratione, de pecunia et commerciis, de mensuris et ponderibus, de rebus civium et iuventutis praecipue institutione, utque, praeter morum disciplinam, ad Gymnasticam, Musicam, Graphicam et Grammaticam eruditi fuerint pueri;

pueri; de spectaculis porro, in theatris exhiberi solitis, comicis, tragicis, satiricis; de publicis civium concoenationibus; de legibus sumtuariis; de vestitu, similibusque aliis differit. Liber *tertius* in exponendis rebus militaribus versatur. Et primum: quidem, quae ad militiam terrestrem pertinent, sive pedestris illa sit, sive equestris, exponuntur; vocabulis, quorum apud Graecos in re militari usus fuit, diligenti studio explicatis. Porro de delectu militum, militari iuramento, militum stipendio; de variis armorum generibus; de obsidionibus urbium, ut oppugnatae hae, ut defensae fuerint; de proeliis eorundemque ineundorum ratione, et id genus aliis tractatur. Denique facto ad navalem militiam progressu, variae navium species, et partes variae, navigantiumque officia, et pugna navalis, similiaque describuntur. *Quartus* liber res Graecorum domesticas completitur, ubi quam plurimos ritus, qui in privata vita locum habuere, sollicite recenseri videas. Copiosus in primis auctor est in exponendis, quae ad coniugium spectant; itaque de requisito parentum aut propinquorum mulieris, antequam duci posset, consensu, de sponsaliorum ritibus, de caerimoniis nuptialibus, de divortiis, de ritibus in puerperio, et post illud servatis, de liberorum educatione aliisque agit. Inde ad alios domesticae vitae actus et instrumenta progressus, ut dormiverint, ut cibum potumque ceperint, ut concionari consueverint, ut ludis privatis indulserint, enarrat, eaque occasione utensilium varia genera, quae familiaria Graecis fuere, describit. Ultimo loco de ritibus funebribus exponit. Subiiciuntur operi tres indices, primus rerum et verborum, isque luculentissimus, alter auctorum, tertius locorum codicis sacri ex antiquitatibus Graecis illustratorum.

rum. Defectus operis libere satis notavit ipse Pfeifferi gener, *Christianus Helwich*, Medicinae Doctor Vratislaviensis. Is enim in vita soceri (a *Gryphio* in Vitis selectis XVII eruditissimorum hominum repetita) p. 589: „*Helwichius*, inquit, ingenue ac libere monebat, stilum non satis purum in opere isto fluere, imo interdum vix esse grammaticum, opus ipsum, quoad rerum tractationem, esse mancum et mutilum, in eo multa esse omisa, alia vix levi brachio tacta, alia a recentioribus longe maiori diligentia exculta, praetermissam sere fuisse tractationem de veterum Graecorum musica, de oraculis, quae tradita sint, non satis esse examinata, ac falsitatis convinci posse, non satis videri penetrasse aut exhaustisse, quae veterum Graecorum concernant architecturam; porro non exacte observatam temporum differentiam ac aetates Graeciae varias; neque enim dubitandum, sicut ex lectione Graecorum auctorum ac poetarum constat, Graecorum mores pro diversitate temporum alios atque alios fuisse; praeterea modum excessisse auctorem in allegandis Lexicis, et quamvis auctoritate Scaligeri, Casauboni, Meursii, Salmasii, Vossii sese tueri posset, fatendum tamen esse, quod, ubi classicorum auctorum et Lexicographorum testimonia simul allegantur, unice illorum auctoritate contentus esse, ubi vero hi sollicitantur, suffragium illorum iure optimo desiderare possit lector. Adiecit denique, sese mirari, cur Alexandrum ab Alexandro, Natalem Comitem, Perottum etc. alleget, nuspiam tamen perdoctos E. Feithii antiquitatum Homericarum libros laudet? Displicere etiam, quod non ubivis citati ex auctoribus Graecis textus Graece allegentur. Haec et alia ubi magna cum libertate exposuisset *Helwichius*, ultimo addit, opus Viri clarissimi.

et si his aliisque forsan naevis laboret, doctissimum tamen esse, et Graecarum litterarum studio apprimè utile ac necessarium, ac ex ipsis hausum; nec in hoc genere scriptum ullum quod omnes antiquitates Graecas complectitur, quantum sciat, prodiisse, quod cum Pfeiffero Syntagmate comparari mereatur." Martini Gesnerus Goettingensis valde hunc librum ait, quod auctor adscripsit loca integra Graecum, ut non oporteat diu quaerere, sed statim et possis in rem praesentem.

Acta Erud. a. 1689. p. 593 sqq.

STRIDANET (*Præceptoris Delphini regis* Danet.
vicarii XIV, Socii Acad. Francogallicae Parisiensis
1709) *Dictionarium antiquitatum Romanarum et Graecarum, in usum Delphini collectum, digestum, et sermone Gallico redditum.*
1698. 4. *Amstelod.* 1701. 4.

JOHANNIS POTTERI (D. Theol. et Archiepiscopi Cantabrigiensis † 1747) *Archaeologia Graeca, or the Antiquities of Greece.* Oxford 1706. II Voll. in 8. Eadem ab anonymo Latina et ab ipso auctore aucta, additis figuris aeneis in *Gronovii Thes. T. XII.* Eadem versio Latine prodiit hoc titulo: *Archaeologia Graeca, veterum Graecorum, praecipue vero Atheniensium, civiles, religiosi, militares et domestici, fusus expressa per Jo. Potterum.* *Lugd. Bat.* 1702. fol. *Anglice*, cum additionibus versionis Latinae. *Lond.* 1706. II Voll. in 8 mai. Cum figg. *ibid.* 1728. II Voll. in 8 mai. Cum figg. aen. *ibid.* Venet. 1733. II Voll. in 4 mai. Cum figg. *Anglice*, (quae editio in fronte sexta nominatur) *Lond.* 1740. II Voll. in 8 mai. Cum figg. *ibid.* 1751. II Voll. in 8 mai. Cum figg. aen. *ibid.*

ibid. 1754. II Voll. in 8 mai. Cum figg. aen.
Nona vice *ibid.* 1776. II Voll. in 8 mai. Cum
 figg. aen. Epitomen Anglicam exhibuit *Rich.
 Jackson* (1769) supra cap. III a nobis laudatus.
Theotista, cum annotationibus et additionibus, a
Joh. Jacobo Rambach, olim ecclesiae Quedlin-
 burgensi, nunc Hamburgensi, *Halae Saxon.* 1775-
 1778. III Voll. in 8 mai. Cum figg. aen. —
 Potterus copia rerum, quas undique corrasit, su-
 peravit Pfeifferum: in eo vero huic similis, quod
 tempora sive aetates non satis distinxerit atque te-
 stimoniorum, quibus narrationem suam fulcire vo-
 luit, curam non sollicitam habuerit. Non sem-
 per etiam, quae omnibus populis communia sunt,
 ab his, quae Graecis propria fuere, nec historica a
 mythicis, secevit. Nihilominus haec Archaeo-
 logia utilitate sua haud caret; est enim, usque dum
 meliora accipiamus, bibliothecae instar. Rousii *)
 fere ordinem secutus Potterus, libro primo capi-
 tibus XXVI egit de Athenarum historia secundum
 certas periodos, de urbe ipsa, de variis Athenien-
 sium magistratibus, de eorum rebus forensibus, de
 suppliciis ac praemiis, de legibus Atticis, quarum
 recensio sat amplius exhibetur. Liber secundus ca-
 pitibus XXV sistit memorabilia de rebus Graeco-
 rum sacris v. c. templis, sacerdotibus, sacrificiis,
 oraculis, vaticiniis, festis, ludisque solennibus.
 Libro tertio continetur res Graecorum militares,
 cum terrestres, tum navales; quarto eoque ultimo
 res, mores et consuetudines domesticae. Quae
 omnia interpres Theotiscus mirum in modum
 prorsusque laudabilem correxit, auxit, citavit.
 Non enim solum segetem annotationum et cali-
 gationum laetam utilemque contextui subiecit;
 verum etiam libro primo addidit appendicem, qua

*) De quo infra inter scriptores de antiqq. Atticis.

ivilem Lacedaemoniorum, Cretensium, The-
um, Corinthiorum, Argivorum, Aetolio-
Archivorum, quid? quod Karthaginensium,
tero neglectam, breviter exposuit. Porro,
nini secundo praemisit Potteri vitam et noti-
plurimorum scriptorum generalium de anti-
ibus Graecis. Quae quidem laude utique
: summam vero meretur propter volumen
m, quippe quod, integrum a Rambachio ela-
um, ea, quae Anglus prorsus omiserat seu
genter dixerat, egregie supplet. Infunt ni-
n IX dissertationes. I. *De chronologia Grae-*
; ubi dilucide exponitur de eorum cyclis,
is, annis, mensibus, diebus. II *De re mo-*
a Graecorum; ducibus Spanhemio, Norisio,
to aliisque huius generis scriptoribus. Sin-
am operam Rambachius in eo posuit, ut pe-
m Graecorum cum nostra comparaverit, ve-
ue eius pretium secundum nostram consti-
. III. *De ponderibus et mensuris Graecorum*;
dum Pollucem, Eizenschmidium, Hostum,
thnotum, propriasque observationes. Pon-
contulit cum ponderibus Berolinensibus,
ras cum mensuris Berolinensibus et Ham-
nsibus. IV *De litteratura et palaeographia*
; duce potissimum Montefalconio. V *De*
orum architectura; praemissis nonnullis de re
ectonica orientali, Aegyptiaca praesertim.
raecorum domiciliis, Homeri tempore. De
n urbibus domisque privatis; de templis,
is, odeis, gymnasiis, thermis, portubus etc.
umnarum ordinibus; de materiis, quibus
ci in aedificando usi sunt, praecipue de
lis marmoris generibus etc. VI. *De re*
orum statuarum. Scite composuit auctor,
ab aliis antea de hoc argumento sparsim tra-
d. *hist. Vol. III. P. II.* R dita

dita fuerunt. Indicem confecit chronologicum sculptorum, quorum memoria ad nos pervenit; praemissis memoratu dignis de eorum operibus. Catalogus statuarum veterum superstitum adiectus mancus est, quia auctor Perriero duce usus est. VII *De arte athletica*; copiose satis. VIII *De re saltatoria atque de choreis Graecorum*. IX *De re theatri*, quantum tironibus sufficiat. — Volumen hocce tertium sigillatim etiam prodit hac inscriptione RAMBACHS *Archaeologische Untersuchungen*.

Cf. Götting. gel. Anzeig. a. 1776. p. 76 sqq. a. 1778. p. 850-855.

Allgem. teutsche Bibl. T. XXXI. p. 282-286. T. XXXIV. p. 264 sqq. T. XXXVIII. p. 558 sqq.

Neue philol. Bibl. T. II. p. 11-30. 285-296.

Hoepfner. PAUL CHRISTI. HOEPFNER (*Conrektoris scholae Halberstadensis*) Graecia antiqua; oder kurze Fragen von denen alten Gebräuchen der Griechen; aus den bewährtesten Griechischen Autoribus classis zusammen gezogen und mit nöthigen Registern versehen. Hal. Magdeb. 1710. 12. — Primum antiquitatum Graecarum compendium Theotisce scriptum, quod vero vix tironum usui respondet.

Pitiscus. PITISCI Lexicon tradit quidem etiam antiquitates Graecis ac Romanis communes, praecipue tamen Romanis peculiares; quapropter infra inter libros de antiquitatibus Romanis commemorandum.

Bos. LAMBERTI BOS, *Lingu. Graec. in Acad. Francoqu. Professoris* († 1717) Antiquitatum Graecarum, praecipue Atticarum descriptio brevis. Francoekeræ 1714. 12. Bernae et Francof. 1716. 12. Hafniae 1721. 12. His editionibus auctoris nomen non praefixum: sequentes vero illud praeferunt.

runt. *Francof.* 1730. 12. *Helmst.* (curante *Julio arolo Schlaegero*) 1739. 8. *Lugd. Bat.* 1740. 8. testimonia e fontibus et quasdam observationes hecit JO. FRIDER. LEISNER (Rector Scholae homanae Lipsiensis † 1767) *Lipf.* 1749. 8. *ibid.* uctius) 1767. 8. *Francogallice* cum Leisneri notis a la Grange, Paris. 1769. 12. — Parvus libellus, sed ad praelectiones aptus, ideoque saepius reusus. Quatuor libris, variis capitibus distinctis, sistuntur res Graecorum religiosae, civiles, militares ac domesticae.

MELISSANTES (i. e. JOH. GODOFR. GRE- Melissantes
ORII) *Neueröffnete Schatz - Kammer Griechischer* f. Gregorii.
Antiquitäten. Frankfurt und Leipz. 1717. 8.
compilatio cruda et vitiosa.

IOH. CASP. SANTAROC *Descriptio brevis* Santaroc.
antiquitatum Graecarum; cum eiusdem Breviario
antiquitatum Rom. *Francof.* 1730. 12.

CHRISTIANI BRUENINGS, *Bremenfis, Gy-* Brüninge.
masfi Crutzenatensis in Palatinatu Rectoris (postea Do-
foris et Prof. Theol. Heidelbergensis † 1763) Com-
mendium antiquitatum Graecarum e profanis sacra-
um, quod *idem* collegit, naturali ordine disposuit,
et ad sacrarum litterarum illustrationem passim ac-
commodavit, indicesque necessarios adiecit. *Fran-*
cof. ad Moen. 1734. 8. Editio auctior et emenda-
ior, cui etiam accessit appendix de triumpho Ro-
nanorum, *ibid.* 1745. 8. *ibid.* 1759. 8. — Au-
stor, dum praesertim codicem sacrum ex antiqui-
tatibus Graecorum profanis illustrare vellet, XXXV
capitibus egit de partus ritibus apud Graecos, de
eorum cibo et potu, de vestitu, de educatione iu-
ventutis, de servis, de coniugio, de militia, de ar-
mis, de castris, de victoria, de militia navali, de
magistratu, de concione, de iudiciis, de poenis et
suppliciis, de religione, de diis Graecorum, de sa-
cer-

Regiments - Verfassung, ihre Religion Tempel, Oracula und Wahrsageren, und Spiele, ingleichen derselben Wiss Gelehrte, und ihre merkwürdigsten G tragen werden. Leipz. u. Gardele
Prima huius compilationis pars, histo antiquae pertractans, supra suo loco

Haver- SIEGBERTI HAVERCAMPI (*l*
camp. *storiarum, Graecae linguae et eloquentia*
tavi † 1742) Antiquitatum Graecarum
Atticarum, brevis descriptio. *Lug*
8 mai. — Succincte pressequé omni
modo in hoc genere memorabilia i
tradita sunt.

Menard. MENARD *Moeurs et usages des Gr*
cap. III.

Bolla. IOH. BAPTISTAE BOLLA *Gri*
thümer. Wien u. Leipz. 1773. 8. -
ria e scriptoribus Graecis excerpta,
Aeliani.

CAPVT X.
SCRIPTORES DE ANTIQVITA-
TIBVS GRAECORVM SACRIS.

SECTIO I.

Scriptores generales.

Omnes fere scriptores, in capite proxime praecedente enumerati, de antiquitatibus Graecorum sacris quoque tradiderunt. Sigillatim vero lataque opera easdem exposuit

IOH. GOTHOFREDVS LACKEMACHER, Lackemacher.
Professor Graecae et orientalium linguarum Helm-
ladiensis († 1736) in libro sic inscripto: *Antiquitates Graecorum sacrae. Helmstad. 1734. 8. ibid. 1744. 8.* — In quo libro, eleganter, concinne ordineque lucido composito, vix quidquam ad hoc argumentum spectans frustra quaesiveris.

Antea scriptores de plurimis rebus huc pertinentibus exposuerunt sequentes:

IOH. FASOLDI *ΙΕΡΟΛΟΓΙΑ* seu de plurimis Graecorum gentilium antiquitatibus ritibusque sacris, in primis de festis diebus, sacerdotibus, templis et aris, de ludis item ac certaminibus *Dissertatio. Jenae 1676. 12. Et in Gronovii Thes. C. VII. p. 521 sqq.*

GOTHOFREDI VOIGTII *Antiquitates Graecorum* nondum Christianorum ecclesiasticae, ex scriptoribus vetustissimis erutae. *Rostoch. 1678. 4.*

Abbé COYER *Dissertation sur la différence des lieux anciennes Religions, la Grecque et la Romaine.* Paris 1755. 12. — Religio Romana erat filia Graecae: cum vero filiae non semper et in omnibus rebus similes sint matribus, Romana etiam re-

ligio non in omnibus Graecae respondet, utpote quae variis additionibus et mutationibus faciem paullo diversam accepit. Quo modo igitur haec se habuerint, ostendere studet auctor, simulque Romanos cultum Deorum sapientiores sectatos esse demonstrat.

Foucher. *Abbé FOUCHER Recherches sur l'origine et l'état de la Religion de la Grèce; in Mém. de l'Acad. des Inscrip. T. XXXIV. p. 435 - 454. XXXV. p. 1 - 88. XXXVIII. p. 337 - 541. —* Octo sunt dissertationes, in quibus auctor acumine critico et philosophico antiquioris Graecorum religionis indolem indagare atque illustrare studet. Passim ingenio nimium indulgere videtur.

SECTIO II.

Scriptores de diis, templis et locis sacris.

Bayer. *GOTTLIEB SIEGER. BAYERI Diff. de Diis vialibus Graecorum. Regiomont. 1718. 4.*

Olivet. *IOSIAE OLIVETI de Theologia Graecanica Commentarius, e Gallico Latine versus a Franc. Odino; in Ciceronis Opp. cura Jos. Oliveti (Paris 1740. 4) T. III. p. 631 sqq.*

Freitag. *FRID. GOTTHILF FREYTAG Prolusio de Graecorum Deis Deabusque ~~κατασκευασ.~~ Numburgi 1743. fol.*

Dickinson. *EDMUNDI DICKINSONI (D. Med. et Archiatr. Caroli II, reg. M. Brit.) Delphi Phoenicizantes, sive Tractatus, in quo Graecos, quicquid apud Delphos celebre erat (seu Pythonis et Apollinis historiam, seu Paeanica certamina et praemia, seu priscam templi formam atque inscriptionem, seu Tripodem, Oraculum etc. spectes) e Josue historia, scriptisque sacris effinxisse, ostenditur. Accedit Diatriba de Noae in Italiam adventu et de origine*

origine Druidum. Oxon. 1655. 8. *Francof.* 1670. 8.
Et in Thom. Crenii Fasciculo Opusculorum ad hi-
storiam et philologiam sacram spectantium (*Roterod.*
1693. 8.) Fasc. I. p. 1 sqq. — Anglus haud
paucas spargit nugas doctas.

CASP. SAGITTARII Diff. de oraculo Apolli- Sagittarius.
nis Delphico. *Jenae* 1675. 4.

CAROLI VALOIS DE LA MARE *Dissertation* Valois.
des richesses du Temple de Delphes, et des différens
pillages qui en ont été faits; in Hist. de l'Acad. des
Inscriptt. T. III. p. 73 - 78. — Sexies tem-
plum Apollinis Delphicum fuisse restitutum, de-
monstrat auctor. Deinde de thesauris ibi recon-
ditis et eorum spoliatione sacrilega, a variis princi-
pibus populisque tentata, disserit.

HARDION *Diff. III sur l'Oracle de Delphes; Hardion.*
ibid. Mémoires p. 137 - 190. — Omnia fere,
quae veteres de hoc oraculo tradiderunt, in his
dissertationibus sedulo collecta et illustrata sunt.
Secunda historiam urbis, Delphorum, exponit.

CLAUDII SALLIER *Nouvelle conjecture sur Sallier.*
l'oracle de Dodone; in Hist. de l'Acad. des Inscriptt.
T. V. p. 35 sqq.

DE BROSSES *Mémoire sur l'oracle de Dodone; de Broses.*
ibid. T. XXXV. p. 89 - 132. Ingeniose, sed non
ubique satis docte, auctor de oraculo isto disputat.
Bene causas exponit, quare oracula per se absur-
da a priscis et incultis Graecis inventa, ab eorum
posteris intelligentioribus credita et tanquam fide
digna culta fuerint.

IOH. IUSTI SPIER Diff. de templi Corinthia- Spier.
ci superstructoribus. *Vitemb.* 1745. 4.

SECTIO III.

Scriptores de Graecorum sacerdotibus et personis sacris.

van Dale.

ANTONII VAN DALE Dissertatio de Pontifice maximo, Vicario Pontificis, Rege sacrorum, Archontibus; in *eiusd.* Dissertatt. Antiquitatis inserv. (*Amstelod.* 1702. 4.) p. 175 - 229. — Magis ad rem Romanam, quam Graecam, spectat. Probatur, regis sacrorum munus apud Romanos a Graecis, et quidem Atheniensibus, originem traxisse, apud quos sacrificiis sacrorumque iudiciis rex sacrorum praefuerit. In Atheniensi republica post abrogatos reges, summi sacerdotii administrationem pro parte quoque Archontibus, in primis eponymo; i. e. illi, qui inter novem annuos Archontes primus erat, et Dionysia sive Bacchica sacra, uti et Thorgelia, curabat, competiisse docet; alterum fuisse regem sacrorum; tertium inter Archontes Polemarchum, qui sacrificavit Dianae et Marti.

Eiusdem Dissertatio de Pontificibus sive ἀρχιερεῖς Graecorum, Asiarchis, etc. *ibid.* p. 230-298. — Ἀρχιερεῖς docet auctor vel singulis urbibus vel provinciis integris praefuisse, et horum quidem exemplo inter Christianos postea ortos Episcopos Metropolitanos. Inde de Asiarchis agit, qui praefides caeterorum Asiae sacerdotum fuerint, atque ludis certaminibusque publicis, quatenus illa sacra essent, Diisque aut Imperatoribus dicata, praefuerint. An autem plures simul fuerint Asiarchae, disquirat, cum Act. Apost. XIX, 31 mentio fiat Ἀσιαρχῶν; quod tamen ita factum scribit, quod illo tempore adefsent, qui olim Asiarchatus munus gesserant. Ex Aristide tamen probat, plures,

videm diversis ex urbibus fuisse Asiarchas, neque ex his primum, caeteros assessores aut so-

In numis etiam conspici saepe plures ac di-
s diversarum civitatum Asiarchas; hos ex
ἐξ ἑῶν, promotos, et τὸ Κοινὸν sive Commune
sim urbium, suum habuisse Asiarcham; qua
ione de hac, aliisque Graecorum Communi-
s, notatu digna affert auctor.

CRIST. SIBERI Diff. de Asiarchis, ad Aëtor. Siber.

31; in *Thesauro theol. philol.* (Amstel. 1702.

T. II. p. 487 sqq.

CRIST. SCHOETTGENII Observatio de Schöttgen.

chis ad Aëtor. XIX, 31; in *Miscell. Lips.*

. p. 178 - 185. — Asiarchas fuisse magi-
m non sacrum, sed civilem, auctor probare.

t.

ETRI ADOLPHI BOYSEN Diff. historica et Boysen.

ad Aëtor. XIX de Asiarchis. *Halas Saxon.*

. 4.

IZSCH. SPANHEMII Diff. de — Vesta et Spanhe-
anibus Graecorum; supra Vol. II. P. I. p. 86 ^{mius.}
laudata.

A. VAN DALE Diff. de Stephanephoris, Pry- v. Dale.

us, Strategis et Scribis Graecorum; in *eiusd.*

laud. p. 360 - 429. — Non de Stephane-

s quibuscunque — omnes enim sacerdotes

atos sacrificasse constat — sed de istis, qui

lare sacerdotum, quin et magistratuum ge-

constituerint, auctor agit. Non alios vero

putat, quam Pontifices Maximos, et vel

ulis, vel alius Dei Deaeve, quin et Augusto-

Augustarumque sacerdotes; praefuisse autem

quoque ludis ac certaminibus, fere ut sacer-

s Neocoros. De Prytanibus Graecorum do-

eos et summos magistratus, et sacrorum

fides, etsi non peculiares certi alicuius Dei

sacerdotes fuisse; plures quandoque in una civitate, praeterquam Athenis, fuisse Prytanes, fuisse quoque Prytanes foeminas, quae tamen in regimine politico locum non habuerint. Strategorum etiam illustre fuit inter magistratus apud Graecos nomen, adeo ut suo adhuc tempore Constantinus Magnus, iam Augustus, *Στρατηγός* Atheniensium appellari voluerit, idque sibi gloriae duxerit; quod munus tamen non idem in omnibus civitatibus, nec idem semper in eadem fuisse, auctor observat. Non tam bellicum, posterioribus saltem temporibus, quam civile seu politicum fuisse, et ad id annonae curam inter alia spectasse docet.

de Berger. IOH. GUIL. DE BERGER Progr. de Stephanephoris veterum. *Viteb.* 1725. 4.

Blanchard. BLANCHARD *sur l'origine et les fonctions des Prytanes, et sur les Prytanens; in Hist. de l'Acad. des Ins.* T. VII. p. 57 - 67. Compilatio sat bona.

Bertram. IOH. FRID. BERTRAM *kurze Nachricht von denen Prytanen und Prytanibus derer alten Griechen.* Halle 1725. 4. — Variæ horum vocabulorum significationes docte exponuntur.

le Moine. STEPHANI LE MOINE Epistola ad Gisb. Cuperum de Melanophoris; adiecta Cuperi Harpocrati. Cf. supra Vol. III. P. I. p. 39 sqq.

Bidermann. IOH. GOTTL. BIDERMANNI de Pastophoris prolusio. Numburg. 1746. 4. Et in *eiusd.* Otiis litterar. (*Lips.* 1751. 8.) P. I. p. 180 - 192.

Rubenius. ALBERTI RUBENII Diatriba de urbibus Neocoris; ad calcem libri posthumi de re vestitaria veterum. *Antwerp.* 1665. 4; et in *Grævii Thes. Antiqq. Rom.* T. XI. p. 1347 sqq.

v. Dale. A. VAN DALE Diff. de Neocoris sacerdotibus, et urbibus Neocoris; *l. c.* p. 299 - 359. — Ex eo, quod quis dicatur *κράτιστος νεοκόρος*, coll-

Illegit auctor, certum fuisse collegium Neocorum, aut saltem unum prae reliquis eminuisse, hunc Κεάτισον forte eundem fuisse, qui tum σιαέχης, tum et Ἀρχιερεὺς XIII urbium Asipropiae dictus sit. Fuisse autem Aedituas quoque foeminas monet, quae certam sacrorum ram habuerint. Inde de origine urbium Neorarum agit, quam deberi Dianae, eiusque ad Ephesios cultui ait, cuius Neocoram s. culcem urbs Ephesiorum se tulerit. Urbibus quibusdam Graecis atque Asiaticis a Caesaribus

Augustis concessum monet, ut essent Neoriae Augustorum, probatque, variis in urbibus, Romae, Caesari et Augusto aliisque, templa fuisse consecrata arasque positas. Has autem urbes Neocoras non solum prae aliis praerogativam iactasse, sed etiam ipsas inter se de primatu contendisse. Rationem inde examinat, unde civitates bis, ter, quaterve factae fuerint Neocorae.

GISBERTI CUPERI Epistolae ad Ant. van Cuperus. Valen de Neocoris; in *Lettres de Mr. Cuper* Amsterd. 1743. 4.) p. 478. 484. 499. Cuperus variis in rebus Antonio van Dale modeste contra dicit.

IOH. ALB. SYLING Diff. philologica de Syling. Νεωκόροις. *Rostoch.* 1702. 4.

CAROLUS VALOIS des Néocores; in *Hist. de Valois. Acad. des Inscr.* T. I. p. 60 sqq.

VAILLANT du titre de Néocore dans les mémoires Grecques frappées sous les Empereurs Romains; ibid. *Mémoires* T. II. p. 505 - 522.

A. VAN DALE Diff. de Agonothetis, Hellenodictis, Alytarchis, Panegyriarchis etc. l. c. p. 506 - 583. — Quid muneris singulis hisce personis in certaminibus sacris fuerit, docte exponitur. *Eiusd.*

Eiusd. Diff. de Gymnasiarchis; *ibid.* p. 584-727. — Munus Gymnasiarcharum seu praefectorum certaminum gymnasticorum, ut plurimum annuum fuisse, ex inscriptionibus auctor docet; nec dissimulat tamen, Athenis quandoque singulis mensibus praepositos fuisse; qua occasione de mensibus Atticis agit, horumque ordinem, et quae ratione cum mensibus Romanis conveniant, docet. Copiose etiam de Cosmetis, Gymnastis, Paedotribis, Aliptis, aliisque Gymnasiorum ministris differit.

Eiusd. Diff. de Fratriis, Thiasis, Orgeonibus etc. *ibid.* p. 728-804.

Loëcher. CASP. LOESCHERI de Engastrimythis Ecloga. *Lips.* 1663. 4.

Meyer. JOH. GERHARDI MEIERI Diff. de Pythoniis ἑργασίμους, seu in Tripodis pelvi, non ex ventre vaticinantibus. *Helmst.* 1727. 4.

Moller. DAN. GUIL. MOLLERI Diff. de Anemocoetis. *Altdorf.* 1707. 4.

SECTIO IV.

Scriptores de festis Graecorum.

Castellanus. PETRI CASTELLANI, *Gerardimontensis* (*Medici et Philologi Lovaniensis* † 1632) Ἑορταλογίον, sive de Festis Graecorum syntagma. In quo plurimi antiquitatis ritus illustrantur. *Antverpiae* (1617). 8. Et in *Gronovii* Thes. T. VII. p. 597 sqq. — Editio Antverpiana, hodie rara, continet eiusdem auctoris libellum de mensibus Atticis De priore *Ed. Corsinus* in Fastis Atticis T. II. p. 291: Omnium, inquit, industriam superavit Petrus Castellanus, qui de Graecorum omnium festis uberime differuit.

Cf. CLEMENT T. VI. p. 372 sqq.

JOH. MEURSII *Graecia feriata, five de Festis Graecorum Libri VI, cum notis et marmore Tav-* Meursius.
Amstel. Lugd. Bat. 1619. 4. Et in Grono-
ves. T. VII. p. 701 sqq.

JOH. IONSTONI (*Medici et Philologi Liegni-* Jonston.
ensi † 1675) de Festis Hebraeorum et Grae-
ca Schediasma. Cui accessit lectionum phi-
losophicarum miscella. *Vratisl. 1660. 12. Jenae*
1712. Et in Gronovii Thes. T. VII. p. 871 sq.

JOH. ULRICI STEINHOFERI (.) Steinhof.
Graecia sacra, s. ritus atque consuetudines vete-
Graecorum circa sacra. Praecedit Historia
Graecae liberae. Tubing. 1734. 8.

CHRISTOPHORI NEANDRI (*Professoris Phi-* Neander.
ludov. - Francofurtani † 1641) *Bacchanalia,*
Historia Bacchanaliorum. Edita ab eisdem
Jo. Chr. Neandro. Francof. ad Od. 1660.
Et in J. G. Clausingii Jur. publ. Rom. (Lem-
burgi 1737. 8.) *T. IV. p. 192 - 339.*

JOH. MANITII *Dissertatio historica de Bac-* Manitius.
chanalibus. Witteberg. 1663. 4.

JOH. HENRICI EGGELINGII, *Reip. Bremen,* Eggeling.
Secretarii († 1713) *Mysteria Cereris et Bacchi,*
ex uno Onyche Sereniss. et Reveren-
ss. Principis ac Domini, Dn. Ferdinandi Alberti,
ps Brunsvicens. ac Luneburg. per Epistolam ad
idem evoluta. Bremae 1682. 4. Et in Grono-
Thes. T. VII. p. 57 sqq. — Imago vasculi
chyni, idque Mantuani appellati haecenus, ex-
stat, quod Franciscus Albertus, Dux Saxoniae
electoris, Caesareae tum temporis summus mili-
taris, in expugnatione Mantuae a gregario ipsi
e quodam oblatum, centum ducatis id rede-
dit, aestimatum vero 150,000 Imperialium
pretio.

pretio. Hic quidem de arte in eodem conspicua dicendi non est locus: sed solummodo narrandum, Cereris et Bacchi mysteria ab artifice in eodem esse repraesentata, et ab Eggelingio docte explicata. Censor epistolae in Actis Eruditorum (a 1683. p. 140-147) non solum vasculi apographum repeti a chalcographo curavit, sed etiam, quae in eo conspiciuntur, suis observationibus illustravit.

Dietz. SUANT. GUSTAVI DIETZ Diss. de Bacchanaliis. *Lips.* 1691. 4.

Salenius. IOH. SALENIUS de orgiis Bacchi. *Holmiae* 1696. 8.

Nicolai. IOH. NICOLAI de ritu antiquo et hodierno Bacchanaliorum Commentatio; in *Gronovii Thes.* T. VII. p. 172 sqq.

Kranewitter. CAROLI FRID. KRANEWITTERI Diss. de Bacchanalibus Gentilium. *Vitemb.* 1710. 4.

Schwarz. CHRISTIANUS GOTTLIB. SCHWARZ in Miscellaneis politioris humanitatis etc. (*Norimb.* 1721. 4.) et quidem capite III de sacrificio Bacchi ex gemma antiqua talia exhibet, quae multo non modo gemmam, sed omnino sacra Bacchi uberius illustrant. Nota quidem, sed utilia tamen sunt, quae, missis aliis coniecturis, de columnis, rudioribus temporibus pro signis et simulacris Diis, ac in primis Bacchi, positis, quae ipsos Deos referent, larga manu congestit. Pluribus etiam locis auctorum veterum confirmat, Bacchi festum celebrantes imitatione comitatus eius, Satyrorum, Panum, Baccharum habitu sacra perfecisse. Quae Musis cum Baccho sit communio, latius disquisit, et Atheniensium *Agronia sacra*, Plutarcho auctore, docet eam ob causam instituta esse, ut ostenderent, inter pocula sermone utendum esse, quod aliquid commentationis atque eruditionis habet. Capite IV antiquum Marmor, *Pompan Baccharum*

referens, luculenter Schwarzius explanavit. ruit potissimum de diversis ritibus caerimoniae Bacchanaliorum. Digressionem eruditam inpanis et *γοπργοις* veterum adiecit.

IATTHABI AEGYPTII (EGITTIO *Italice* Aegyptius.

tur. Fuit bibliothecarius regius Neapolitanus, p. 1745 Comes creatus, paullo post obiit) Senatusconsulti de Bacchanalibus, sive aeneae vetustabulae Musei Caesarei Vindobonensis explicatae *Neapoli* 1729. fol. (Alph. 2. plagg. 12. Tabb. mai. 2.) — Venerabile hoc antiquitatis aeneae monimentum, aenea tabula vetustissima, a rudibus, ut erant tempora, litteris SCtum Bacchanalibus coercendis incisum est, A. 1640. rutiis, inter plurima alia priorum temporum inventa, repertum, et a Principe *Joh. Baptista* Tirioli in Brutiis domino, diu servatum, nodum a. 1727 ab eiusdem nepote thesauro aereo, annitente *Pio Nic. Garellio*, dicatum est. Iama de tam insigni, tamque veteri tabula repercrebuerat, cum viri eruditi ad eam descriptionem certatim irruerent; itaque factum est, ut Odies hoc SCtum typis sit vulgatum. Ex quo pro sunt Batavi, qui Operibus Ciceronis olim iixerunt, *Raph. Fabrettus*, qui Inscription. VI, et *Scipio Massaicus*, qui Hist. Art. Dipl. 15 inseruit. Sed cum hi non satis diligenter cura opera sua sint functi, *Aegyptius* praetera priore possessore, *Cigala*, dum hic in eo ut tabulam ipsam ad Imperatorem mitteret, aretur, ut, si qua haberet, quibus SCtum illustrari posset, in medium conferret, aggressus est, et primo quidem ipsum SCtum aeneae tabulae, archetypo per omnia aequali, incisum, aduravit; deinde historiam ipsam Bacchanaliorum, quae SCtum illud pepererunt, ex Livio apposuit,

posuit, eamque copioso commentario illustravit; porro SCti verba simili commentario persecutus est; denique de gemmis aliquot, numis, caeterisque talibus, quae partem Bacchanaliorum illustrant, et singulari tabula repraesentantur, paucis disseruit. Omnia fere, quae de Baccho a diversis scriptoribus traduntur, in hoc libro exposita sunt.

Cf. Acta Erud. a. 1739. p. 407-410.

Lackemacher.

IOH. GOTHOF. LACKEMACHERI Observatio de ritibus quibusdam Bacchicis a Graecis ad Judaeos recentiores derivatis; in *eiusd. Observat. philol.* (Helmst. 1729. 8.) P. I. p. 17-78.

Freret.

FRERET *Recherches sur la culte de Bacchus parmi les Grecs*; in *Mém. de l'Acad. des Inscrip.* T. XXIII. p. 242-270. — Quae Herodotus de origine cultus Bacchi alique scriptores veteres de eius propagatione et amplificatione in Graecia tradiderunt, critices ope egregie illustrantur.

Dissertation etc.

Dissertation sur l'origine des Bacchanales, tirée de London-Magazine Octobre 1752; in *Journal étranger* a. 1754. Jul. p. 16 sqq.

Meursius.

IOH. MEURSII Panathenaea, sive de Minervae illo gemino festo, liber singularis. *Lugd. Bat.* 1619. 4. Et in *Gronovii Thes.* T. VII. p. 77 sqq. *Eiusdem* Eleusinia, sive de Cereris Eleutinae Sacro et Festo, liber singularis. *Lugd. Bat.* 1619. 4. Et ex auctoris chirographo auctus in *Gronovii Thes.* T. VII. p. 109 sqq.

Forelius.

HENNINGIUS FORELIUS de mysteriis Eleusiniis. *Upsal.* 1707. 8.

Calliachus.

NICOLAI CALLIACHII *Diff. de sacris Eleusiniis et eorum mysteriis*, nunc primum edita in *Paolini Thes. Antiqq. Graec. et Rom.* T. IV. p. 317-4

OH. GUIL. BERGERI de mysteriis Cereris et Berger.
hi programma; in *eiusdem* Stromateo acad.
4 fqq.

OH. AUGUSTI BACHII Diff. pro mysteriis Bach.
liniis. *Lips.* 1745. 4. Et in *eiusdem* Opuscu-
Klotzio (Hal. 1767. 8.) editis p. 1 fqq.

DE BOUGAINVILLE *Recherches sur l'origine* de Bou-
mystères célébrés à Eleusis, en l'honneur de Ceres, gainville.
quelques circonstances de cette fête, et sur les prin-
ci-paux Ministres chargés d'y présider; in Mém. de l'
Acad. des Inscr. T. XXI. p. 83 - 105. — Orig-
mysteriorum Eleusiniarum auctor quaerit in
pto, et quidem in historia Isis et Osiridis.
vero praecipue de magnis mysteriis, in ho-
ra Cereris celebratis, valet: minora Proser-
dicata originem habuerunt ferioem, eoque
stituta videntur, ut iisdem aditus ad maiora
referret. Rationem mysteriorum atque cae-
lias, quibus tirones iisdem initiabantur, de-
t auctor, quantum pro penuria testium ho-
perstitum fieri potuit. Agit in fine de perso-
qui sacra illa administrarunt, v. c. de Hiero-
is, Daduchis, Hierocerycibus etc.

CHRISTOPH MEINERS *über die Mysterien der* Meiners.
, besonders über die Eleusinischen Geheimnisse;
eiusdem Vermischten philos. Schriften T. III.
i). — Auctor sagacitate philosophica et cri-
quirit in societatum secretarum indolem in
rium, et in specie in rationem mysteriorum
iniorum, quae prae reliquis societatibus fe-
in Graecia excelluerunt. Qui Bougainvillii
meritum dissertationes contulerit, vix plura su-
oc argumento desiderabit.

DE LA PORT DU THEIL *Recherches sur les* du Theil
Caractères, pour servir à l'intelligence de l'
l. Hist. Vol. III. P. II. S Hymne

Hymne composée par Callimaque en l'honneur d'Apollon; in Mémoires de l'Acad. des Insér. T. XXXIX p. 185 - 202.

Eiusdem *Recherches sur les Thesmophorias, pour servir de prolégomène à la Comédie d'Aristophane, intitulée les Thesmophoriazuses, et à l'Hymne de Callimaque, en l'honneur de Cérès - Thesmophore; ibid. p. 203 - 236.*

Eiusdem *Recherches sur les différentes fêtes instituées chez les Grecs, en l'honneur de Pallas, pour servir à l'intelligence de l'Hymne composée par Callimaque, sur les bains de Pallas; ibid. p. 237 - 248.*

Gellius. JOH. CONSTANTINI GELLII *Commentarii de Amphidromiis Graecorum. Dresdae 1736.*

Kries. JOH. ALBINI KRIES *de Hymnis veterum maxime Graecorum, Dissertatio Gottingae 1745.*

Strunz. FRIDERICI STRUNZII *Ἰερος Ἀσμα (P) de hymno, in honorem Cereris decantari Vitemb. 1722. 4.*

Eccard. PAUL. JAC. ECCARDI *Ὀὐρανὸς Ἀντίφωτος (P) Diff. de hymno Dianae proprio. Vitemb. 1731. 4.*

Cassel. JOH. PHIL. CASSEL *Diff. antiquaria de sacris in sacrificiis Gentilium, speciatim Cereris, Telluris, Bonae Deae, et Matris Deorum. Magdeb. 1743. 4.*

SECTIO V.

Scriptores de ludis Olympicis, Pythiis, Nemeis, Isthmicis.

Corfini. EDUARDI CORSINI — *Dissertationes agonisticae, quibus Olympiorum, Pythiorum Nemeorum atque Isthmiorum tempus inquit ac demonstratur; accedit Hieronicarum catalogis longe uberior et acuratio. Florentiae 1745. 4 mai. Lips. 1752. 8 mai. — Liber, at*

Atticorum dignus, continet pro numero
istorum quatuor praecipue Dissertationes.
Iusto ordine et critice exponuntur mutationes et
diversa facies, quam Graecorum ludi seu certami-
subierint; simul docte explicantur multa voca-
a, quibus Graeci his in rebus uti solebant.
mpicos ludos non in Elide solum, sed in variis
Graeciae, vel Orientis, urbibus, peractos
demonstratur. Pythicos ludos non secun-
ed tertiis solum Olympiadum annis, constan-
e celebratos esse, idque non ineuntibus, sed
ntibus, ostenditur. Delphis Pythia celebrari
everunt, caeteris omnibus antiquiora credi-
mobiliora. Hinc et in variis urbibus ageban-
Quamvis Nemea Olympiade LIII proxime
Pythia sint instaurata; Nemeades tamen
, aetate posteriore Pindari, demum numerari
perunt post Olympiadem LXV. Ludos Isthmia-
aetate actos fuisse, probatur. Qui vero ter-
Olympiadum annis redibant, Munychione vel
hargelione mense peragebantur etc. Inscriptio-
es nonnullae egregie illustrantur. De honore
et gloria incredibili, quae Hieronicis omnibus,
hoc est, sacrorum certaminum victoribus, veteri
constantique lege concedi consueverat, uberrime
disseritur. Catalogi Olympionicarum, Pythioni-
carum, Nemeonicarum et Isthmionicarum, secun-
dum alphabeti ordinem, additis ubique temporum
notis, summo studio confecti sunt.

Cf. Nova Acta Erud. a. 1751. p. 401 - 408.

AEGIDII STRAUCHII ΟΛΥΜΠΙΚΟΣ Strauch.
ΑΓΩΝ descriptus dissertatione historico-chrono-
logica. Witteb. 1661. 4. Et in Thom. Crenii Mu-
seo philol. et histor. T. I. (Lugd. Bat. 1699. 8.)

p. 365 - 400. — Differitur de nomine et loco ludorum Olympicorum, de eorum auctore, de Iphito, qui eosdem instaurasse dicitur, postremo de certaminum generibus, quae in Olympiathletae iniverunt.

- Bircherodius. IOH. BIRCHERODII Exercitatio de ludis gymnics, praecipue certaminibus Olympicis *Hafn.* 1664. 4.
- Mayer. IOH. FRID. MAYERI Diff. de ludis Olympicis. *Lips.* 1671. 4.
- Upmarck. IOH. UPMARCK Diff. de certamine Olympicis. *Upsal.* 1708. 8.
- Dickinson. EDMUNDI DICKINSONI Periodica exegetis, five celeberrimorum Graeciae ludorum declaratio, opus posthumum; adiecta est vitae eiusdem, scriptae a *Wilh. Nic. Blomberg.* London 1739. 8.
- Dissertation etc. *Dissertation sur les Jeux Olympiques et les Olympiades; in Hist. des Empires et des Republ. depuis le Deluge jusqu'à Jesus Christ (par l'Abbé GUYON)* T. I. P. III. p. 439-502. Paris 1733. 12.
- Berger. IOH. GUIL. BERGERI de ludis Olympicis programma; in *eiusd.* Stromateo acad. p. 867 sqq.
- Banier. Abbé BANIER Nouvelles Remarques sur le fâde d'Olympie, comparé aux cirques de Rome; in *Hist. de l'Acad. des Inscr.* T. IX. p. 22-27.
- Gedoyne. Abbé GEDOYN Recherches sur les courses de chevaux et les courses de Chars, qui étoient en usage dans les Jeux Olympiques; in *Mém. de l'Acad. des Inscr.* T. IX. p. 360-375.
- de la Barre. DE LA BARRE *Dissertation sur les places destinées aux jeux publics dans la Grèce et sur les courses qu'on faisoit dans ces places; ibid.* p. 376-396.
- West. GILBERTI WEST Dissertatio de ludis Olympicis; praefixa eiusdem *Odes of Pindar with several other pieces etc.* Lond. 1749. 4 mai. — Excerpsit auctor plura, quod ipse fatetur, e P. Fabi

licis praecipue, et ex Burettii Opusculis figmenti, postea laudandis: de suo tamen la addidit. In tractando hoc argumento hunc ordinem. Ab originibus ludorum Icorum orditur expositionem; tum, quanta quo instaurati fuerint, narrat; religiosos ludorum persequitur; postea de Olympibitu agit, item de Hellanodicis. Ad cerubi venit, post sermonem de stadio, primo recenset, quae viri corpore ipsi suo subut sunt cursus, lucta, quinquertium, caepanocratium; illis absolutis, ad certamina la transit. Porro dotes enarrat, quas assebat, quisquis ad horum aliquod certadmitti vellet, et exercitia, quibus in ipsa Olympica, ad documenta virtutis coram raecia edenda, quadraginta dies praeparat. Denique de corona Olympica exponit, honoribus et praemiis, quae victores ma-
Ultimo loco, cui bono fuerint haec exerciquirit, ubi *Luciani* colloquium habetur inintextum, quo Solon et Anacharsis de usu stices exhibentur disputantes.

ova Acta Erud. a. 1753. p. 93.

ENONIS MUHLE Diff. de ludis Pythicis. Muhle.

1732. 4.

Dissertation sur le prix qu'on donnoit aux vain- Dissertation
lans les Jeux Pythiques; in Hist. crit. de la etc.

des Lettres T. I. p. 150 sqq. T. V. p. 93 sqq.

PHONSI DES VIGNOLES *Dissertation tou-* des Vigno-
es tems de la celebration des Jeux Pythiques; les.

T. V. p. 99 sqq.

IL MASSIEU *Dissertation sur les Jeux Isth-* Massieu.

in Hist. de l'Acad. des Inscr. T. V. p. 44-48.

Scriptt. de variis Graecorum ritibus sacris. 279

USTI GODOFR. GUNZII Diff. de facibus in Gunz.
; Aesculapii. *Lipsf. 1737. 4.*

ETRI ZORNII Commentatio de usu aereo- Zorn.
tripodum et cymbalorum in sacris Graeco-
Kilon. 1715. 4.

THEODORI LAUDIEN Diff. historica de Si- Laudien.
dis Graecorum, five de ritu convocandi po-
m ad sacra per ligna. *Regiomont. 1716. 4.*

GEORGII LUD. OEDER de Programmatibus Oeder.
corum pro demonstrando Graecae linguae in
usu, liber unus. *Jenae 1717. 8.*

SRAEL. I NESSELHI Diff. de augurio Graec- Nessel.
d. *Upsal. 1719. 8.*

iuatius, aliisque rebus por

Perion. **J**OACHIMI PERIONII (*Cormoensis, Sacerdotis Benedictini, Rhetor et Archaeologi* † 1559) de magistratuum et Romanorum Libri III. *Parisi. Zamostii* Libro de senatu Rom. (*Arg.* p. 200 sqq. In *Gronovii* Thes. T. VI. Et in *Clausingii* Jure publ. Rom. T.

Stephanus. **J**OACHIMI STEPHANI de iuribus Graecorum; in *eiusd.* Libris IV. ne (*Francof.* 1604. 8. *ibid.* 1661. 8.) Thes. T. VI. p. 2675 sqq.

Laurentius. **J**OS. LAURENTII (*Lucensis, Archaeologi*) de Rebuspublicis, Suffragi Accusationibus, Tormentis etc. c. *eiusdem* Polymathia, quae *Vicentiae* diit, excerpta;) in *Gronovii* Thes. T. VI.

Emmius. **U**BBONIS EMMII Descriptio co

STONII VAN DALE Diff. de concilio Am- v. Dale.
 onum, in eius Dissertt. IX ad Antiqq. Graec.
 m. p. 430 sqq. — Docetur, primo concilium
 fuisse XII urbium, quae singulae ad Py-
 1, Thermopylis primum institutam, unicum
 int Pylagoram: tempore vero procedente
 solum plures civitates, sed etiam tandem inte-
 regiones ad hoc Κοινόν s. communitatem ac-
 se, atque hinc quoque factum, ut plures nu-
 Pylagorae simul a civitate seu regione mitte-
 r, quamvis isti plures unicūm solum ferrent
 gium, donec et haec temporis tractu muta-
 r. Denique ex Pausaniae verbis concludit,
 hos populos vel civitates inde fuisse exclu-
 tunc alios allectos. Bis autem per annum
 tantum celebraffe Amphictyones, auctor por-
 docet, initio quidem veris in urbe Delphica,
 vero autumni ad Cereris templum in Ther-
 1is, unde concilium illud Πυλαία fuerit appel-
 l. Consultatum etiam de rebus quibusvis in
 que conventu, contra Marshamum, qui res
 tractatas fuisse Delphis ait, profanas Ther-
 1is, auctor evincit. Membra huius concilii
 tum Hieromnemes, tum Pylagoras, quo-
 illi super hos eminuerint. Agit simul de
 oris, i. e. qui ad consulenda Deorum oracula,
 et peragenda sacrificia, ad donaria offerenda,
 dos solennes celebrandos, familiave mitteban-
 quos inter Architheorus eminebat; nec non
 latim de Hierophantis Atheniensium, qui my-
 praecipue Eleusiniis praeerant et mystas ini-
 unt etc.

DE VALOIS *Dissertation sur les Amphictyons*; de Valois.
Mém. de l'Acad. des Inscriptt. T. III. p. 191-227.

— *de la Diff. sur les Amph.* ibid. T. V. p. 405 -

— Usus quidem est auctor Dalaei disqui-
 titi-

fictionibus: novas tamen et ipse addidit. Dissert de origine Amphictyonum, de numero urbium, quae iure huius concilii gaudebant, de iuramento, quo membra illius obstringebantur, de quaestione, quoties per annum convenissent, de nominibus legatorum, quos urbes ad concilium istud mittebant, de iure suffragii duplicis, de munere Hieromnemonis et Pylagorarum, de ratione, qua ipsi eligebantur etc. Demonstrat denique, quae auctoritate iudices isti floruerint, et quantam vim eorum sententiae atque decreta habuerint. Quia etiam Amphictyonum iussu bella ista nobilia, quae in historia Graeca sacra audiunt, contra sacrilegos suscepta fuerunt, idem auctor comitem quasi dissertationum de Amphictyonibus, addidit historiam bellorum istorum, his epigraphis:

Histoire de la première guerre sacrée; in Mém. de l'Acad. des Inscr. T. VII. p. 201 - 239.

Histoire de la seconde guerre sacrée. I Partis; ibid. T. IX. p. 97 - 112. II et III Parties; ibid. T. XII. p. 177 - 203.

Meursius. JOH. MEURSII Areopagus, sive de senatu Areopagitico liber singularis. *Lugd. Bat.* 1624. 4. Ex auctoris chirographo auctus in *Gronovii Thes.* T. V. p. 2065 sqq.

Dinner. ANDREAE DINNERI (*D. et Professoris iuris Altdorfini* † 1633) Tractatus de Areopago. *Norimb.* 1622. 4.

Dilherr. IOH. MICH. DILHERRI *Diff. philologica de Areopago. Jenae* 1640. 4. Et inter eiusd. *Dissertatt. acad. (Norimb. 1652. 4.)* T. II. p. 284 sqq.

Freher. MARQUARDI FREHERI (*ICti, Philologi et Archaeologi Heidelbergensis* † 1614) *Decitionum Areopagiticarum silva.* S. l. 1615. 4. *Fræ-*

conf. ad Viadr. 1672. 4. (Adiecta est huic editioni Freheri Oratio de constitutionum principalium excellentia.) In *Gronovii Thes.* T. V. p. 2133. Et in *Triga* libror. rarissimor. a *Nic. Hier. Gundlingia* edita *Halae Magdeb.* 1726. 4. — Titulus magis, quam argumentum libri huc pertinere videtur.

IOH. SCHEDII Areopagus, vetustissimum *Schedius*. Athenarum et totius Graeciae tribunal; ad Actor. XVII. 9. *Witteberg.* 1677. 4. Et in *Th. Hafaci et Conr. Ikenii* Thesaurο novo theol. philol. T. II. p. 674 sqq.

STEPHANI DE CANAYE *Recherches sur l'Areopage*; in *Mém. de l'Acad. des Inscr.* T. VII. p. 174-200. — Auctor apte usus est compilatione Meurfiana; selegit et in ordinem redegit, quae ad veram Areopagi faciem cognoscendam facere possint. Curatius etiam inquisivit in originem et auctorem huius tribunalis supremi.

PETRI ECKERMANN Index Areopagita *le- Beckermann* vicer delineatus. *Upsal.* 1744. 4.

ANT. VAN DALE *Diff. de Stephanephoris*, v. Dale. *Prytanibus*, Strategis et Scribis, supra laudata.

GUASCO DI TORINO *Dissertazione sopra l'Autonomia de' Popoli e delle Città Greche e Latine*; in *Dissertazioni dell' Acad. Etrusca di Cortona* T. V. p. 113 - 161.

SECTIO II.

Scriptores de legibus, poenis, suppliciis Graecorum, praesertim Atheniensium.

PARDULPHI PRATEII (*ICti et Philologi Augusto-buroniadis Gallo-Franci* †) *Jurisprudentia vetus Draconis et Solonis, cum Romano iure legum regiarum ac decemviralium diligenter col-* *Prat f. Prateius.*

collata. *Lugd.* 1559. 8. Quem librum cum ob bonitatem tum ob raritatem recudi curavit *Rouardus Otto* in *Juris Romani Thesaur*o T. IV. p. 321-480. — Auctor proponit primo *Dracenis leges sanguinarias*, numero *undecim*, deinde *Solenis*, numero *octoginta quinque*, et praeter ipsas *alias*, quarum non verba, sed sententia superest. Haec accipiunt *leges Romuli XXIV* et *leges duodecim tabularum*, numero *LXXVII*. Per integrum operam auctor leges Graecorum Graecas et Latinas, Romuli vero et XII Tabb. Latinas ipsis, qua sunt potuit, verbis authenticis, repraesentat, et cuiuslibet explicationem brevem, sed erruditam et sufficientem subiungit. Legibus Graecis leges Romanas parallelas ubique addit, qua in re *Petito et Meursio* praefendus est.

Cf. *Observationes Halenses* T. I. p. 82 - 93.

Pet. SAMUELIS PETITI (*Parisiensis, Theologi, Chronologi et Philologi Nemausensis* † 1645) *Leges Atticae, Graece et Latine, commentario illustratae*. S. l. et a. fol. *Parisi.* 1635. fol. mai. (De editione *Parisiensi* 1642 dubitant bibliographi.) Opus etiam *Tomum III Jurisprudentiae Romanae et Atticae*, a *Joh. Gottl. Heinccio* digestae (*Lugd. Bat.* 1741. fol.) occupat. Sigillatim vero quoque, cum animadversionibus *Jac. Palmerii*, *A. M. Salvini*, *C. A. Dukeri* et *Petri Wesselingii*, repetitum est typis *Lugd. Bat.* 1742. fol. — Octo libris opus absolvitur, in quibus omnes leges Atticae superstites sub certis titulis collectae, digestae, atque eleganti diligentissimeque composito commentario illustratae.

Meursius.

IOH. MEURSII *Themis Attica, sive de legibus Atticis Libri II.* *Ultraject.* 1685. 4. Et in *Gronovii Thes.* T. V. p. 1946 sqq. — Meursius passim

passim fictas in Rhetorum Graecorum declamationibus leges affert, a quo diligenter sibi et recte cavet Petitus. Cum tamen neutri horum virorum de alterius instituto quidquam constiterit, cum commentarios suos scriberent; utrumque contulisse, et Meursiana collectanea, quae nulla temporis aut ordinis habita ratione congesta esse ipse auctor non diffitetur — prodierunt enim diu post eius mortem in lucem — ad Petiti capita et titulos retulisse, et alterum ex altero supplevisse, iuvabit Graecarum antiquitatum et iurium studiosum.

ANTONII THYSII (*Acti, Academiae Lugd.* ^{Thysius L.} ^{Thys.} *venit a Bibliotheca, et Philologi* † 1670) *Collatio legum Atheniensium et Romanarum; in Gronovii Thes. T. V. p. 1373 sqq. Excerpta ex Thyfii Memorabilibus celebriorum veterum Rerum publicarum. Lugd. Bat. 1646. 16.*

Huc facit etiam controversia, quae inter ^{Salmasius.} LAUDIUM SALMASIUM olim atque DESIDERIUM HERALDUM intercessit de diversis ad Jus Atticum spectantibus argumentis. Cum enim de modo usurarum mutuo, scribendis signandisque testamentis antea inter illos fuisset controversia, prodierunt tandem *Miscellae defensiones pro Cl. Salmasio de variis observationibus et emendationibus ad ius Atticum et Romanum pertinentibus. Lugd. Bat. 1645. 8.* Quibus Salmasius Heraldio respondet. Sic autem opposuit *Observationes ad ius Atticum et Romanum* Parisiis 1650. fol. ipsius *Quaestionum quodidimarum* tractatui additas; quae erudita controversia multum ad illustrationem iuris Attici conulit. Cf. *Bibliotheca iuris selecta Struvio-Budelana* p. 27 sqq. (sec. edit. VIII.)

mitiores substituisse.

Plutarchus. PLUTARCHI Solon; inter *eius*
rallelas.

Diogenes LAËRTIUS. DIOGENIS LAERTII Vita Solonis
Vitis Philosophorum L. I.

Meursius. IOH. MEURSII Solon, five de
bus, dictis atque scriptis, Liber fin
is 1632. 4. Et in Gronovii Thes. T.

Schmid. GOTHOF. SCHMIDII Diff.
legislatore. *Lips.* 1688. 4.

Mentz. IOH. FRID. MENTZII Cogitationes
Lib. II. cap. 12 de Solonis legibus,
tim. *Lips.* 1701. 4.

Scriptores de poenis et suppliciis

Thomasius. IACOBI THOMASII Diff. de
aliisque cognatis remediis. *Lips.* 16
sa in *Obss. Halens.* T. IX. p. 61-101
ratur causa ostracismi, eius ab exi

RISTOPH. NEANDRI Oratio de Ostraci- Neander.
Atheniensium; inter eius Oratt. posthum.
rosf. 1663. 8.) p. 216-237.

IRIST. FUNCCII Diff. de Ostracismo. Al- Funccius.
g. 1666. 4.

IL. MUELLERI Diff. de Ostracismo. Jc- Müller.
66. 4.

MUELIS SKUNK Diff. de Ostracismo. Skunk.
1671. 8.

ORGII THEGEN Disp. de Ostracismo. Thegen.
1. 1696. 4.

H. IAC. BATTIERII Disp. de Ostracismo Battier.
iensium. Basil. 1699. 4.

H. EENBERG Diff. de Ostracismo. Upsal. Eenberg.
8.

H. GEORGII SCHERZII Diff. de Ostra- Scherz.
Argentor. 1711. 4.

INOZ *Dissertation sur l'Ostracisme; in Mém. Geinez.*
ad. des Inscr. T. XII. p. 145-158. — No-
mnium dissertationum de Ostracismo, huc-
a nobis enumeratarum, fugisse videtur
rgallum. Vix enim credibile est, si scivisset,
argomento tam trito operam impensurum

H. HENRICI BOECLERI Diff. de calculo Boecler.
vae; in eius Diff. accadd. T. I. p. 200 sqq.

ORGII GISBERTI GLOECKNERI 'Αθη- Gloeckner.
ηρος, s. calculus Minervae Disputat. inaug.
litus. Heidelberg. 1676. 4.

ENRICI DE COCCII Diff. de eo, quod de Cocceii.
est circa numerum suffragiorum, ubi de cal-
Minervae; in eiusd. Exercitatt. curios.
v. 1722. 4.) Vol. II. p. 700-733.

VIDIS. CHRIST. FUNCCII Diff. de cal- Funccius.
bo veterum ad Apocal. II, 71. Lips. 1691. 4.

- Dresig. SIGISM. FRID. DRESIGII Diff. de usu
calculor. apud veteres, ad Apoc. II, 17. Lipf.
- Rivinus. ANDREAE RIVINI Διαψηφησης περ
Πεταλισμῶν ἰατρικῆς πολιτικῆς (Lipf.) 165.
in Jul. Car. Schlaegeri Fascic. Dissertt. rar.
quit. (Helmst. 1773. 4.) p. 107 sqq. —
dissertatione seu potius libello doctissimo
lum de poena Petalismi, Syracusanorum
sed etiam de Ostracismo philologice, his
philosophice agitur.
- Münter. THEOPHILI LUDOLPHI MUENTE
de Petalismo; in eiusdem Parergis (Götting
8.) p. 85 sqq.
- Gribner. MICH. HENRICI GRIBNERI Obser
usu tormentorum apud Athenienses; in
Opuscul. select. iur. publ. et privat. (Hal.
1722. 4.) T. V. p. 156 - 162.
- Dresig. SIG. FRID. DRESIGII Diff. de cicuta
nienfium poena publica. Lipf. 1733. 4.
- Bosius. IOH. IACOBI BOSII Dissertationes II
tionibus mortiferis. Lipf. 1736. 1737. 4.
- Schläger. IUL. CAR. SCHLAEGERI Diff. philol.
bitore obaerato secundum ius Hebraicum
cum creditori in servitutem adiudicando.
1741. 4.
- Krebs. IOH. TOBIAE KREBSII Comment
Stelitis Atheniensium. Lipf. 1744.
Στηλη erat poenae genus, quo columnae
culis characteribus inscribatur facinore
men, quem impune occidere unicuique licit

SECTIO III.

Scriptores de Graecorum re militan arte gymnastica.

Praeter scriptores de re militari et armi
rum in genere, v. G. HERM. HUGO
ZSC

HACKWITZIUM, FOLARDUM etc. confusi sunt sequentes:

AENEAS, *Tacticus*, forte Stympthalmus, Arcas. Aeneas. Imperator, qui circa tempus pugnae ad Manum illius gentis res administravit *), scripsit *librum de toleranda oblidione*, qui multum ad militarem Graecorum intelligendam facit, a ubono cum Polybio primum editus et explicatus. Reliquis etiam Polybii editionibus adus est.

Commentaires sur la defense des Places d'Aeneas le Tacticien, le plus ancien des Auteurs militaires, avec quelques Notes. Le Tableau militaire des Grecs du même tems; les Ecoles militaires de l'Antiquité, et quelques autres pieces, par M. le Comte DE BEAU- de Beaufo-
BOBRE. à Paris 1757. II Voll. in 4. bre.

ONOSANDER, Philosophus, ut volunt, Platonis, et officiorum ducis bellici magister, circa annum L post Christ. nat. vixisse videtur, Graece posuit *Strategicum* sive de imperatoris institutione librum. Quem non Graecis solum ac Romanis, sed omnibus, quibus unquam res bellicae esse fuerunt aut futurae erunt, scripsisse videtur. et vel hodie a harum rerum aestimatoribus laudatur atque commendatur. Recentissima editio quam Nicolaus Schwebelius curavit Norimbergae 1622. fol. Cum figg. aen. Cui editioni subiuncta est versio egregia Francogallica, a BEATO ELI ANTONIO JOHANNE DOMINICO, *pro Barone DE ZURLAUBEN*, Helveto, et uno militum in exercitu regis Galliae, adornata et praefatione, in qua de vita Onosandri, de scribendi genere, de editionibus, versionibusque

*) E coniectura Jf. Casauboni in Praef. ad Aeneam p. 1637. T. III. editionis Polybii Gronovianae.

Bibl. hist. Vol. III. P. II.

T

BERTO HENR. BAUMGAERT!
doctas adiecit, in collectione c
pta: *Vollständige Sammlung all
der Griechen* etc. Mannhemii
figg. aen.

Cf. KLOTZII *Acta litter.* Vol.

Arrianus. FLAVIUS ARRIANUS, qu
vinus, de acie instruenda libru
cum aliis eiusdem operibus edim

Polyaenus. POLYAENUS, Macedo, cir
rens, Graece libros octo de st
strum belli ducum, sat elegante
ter tamen, scriptos, posteritati
men, librum sextum et septim
accepisse, dolet. Faciunt enim
scriptoribus ab eo collecta haud
cienda ducum peritissimorum,
simum, ingenia et consilia.
optime de Polyaeno meritus est,
dit *Legd. Bat.* 1690. 8. Eand
pretationem Latinam emendavit
sit *Gregor. Sam. Hist.* 1

rusus est hic Cl. Aelianus et abest integro fac-
a Cl. Aeliano, variarum historiarum scripto-
lomano: Aelianus contra Tacticus fuit Grae-

Optima hucusque editio est, quam Graece
atque curavit et animadversionibus instruxit
s. Arterius, Lugd. Bat. 1613. 4. Baumgärt-
modo laudatus, etiam hunc scriptorem l. c.
monem Theotiscum transtulit atque annota-
us instruxit.

D. H. VAN PAFFENRODE *der Grieken en Ro-* v. Paffen-
se Krygs - Handel eerste Beschryvinge van de rode.
te en Roomse Land-Militie, nu op nieu vermeer-
Leyden 1686. fol. Cum figg. aen.

HERONYMI MERCURIALIS (*Foroliviensis*, Mercurialis
et *Philologi*, mox *Patavini*, mox *Bononi-*
ex Pisani † 1606) de arte gymnastica Libri
Venet. 1569. 4. *ibid.* 1573. 4. (Hae editiones
ariffimae.) *Parif.* 1577. 4. *Venet.* 1589. 4.
aucta, emendata, et figuris authenticis *Chri-*
Coriolani exornata, *Amsterd.* 1672. 4. Et in
Thef. T. III. p. 445 sqq. — Mercurialis
nter e fontibus, quae ad argumentum istud
ant, conquisivit, exercitationum omnium ve-
rum genera, loca, modos, facultates, ratio-
que medicis pensitavit.

FRID. BOERNERI Commentatio de vita, mo-
ribus, meritis et scriptis H. Mercurialis. *Brunsvi-*
gas 1751. 4.

AUGUSTII IOUBERTI f. IOBERTI (*Me-* Joubert.
et *Philologi Montis pessulani* † 1582) de Gy-
mis et generibus exercitationum apud antiquos
rium Liber unus; in *A. H. de Sallengre* nov.
Antiqq. Rom. T. I. p. 333 sqq.

ris, quae in priorem cautionem i
dis vindicatum: ut nunc primum
videri possit. Cum Indice reru
memorabiliuin locupletissimo. *ibi*
in *Gronovii* Thes. T. VIII. p. 175
vere *tessellatum*, multiplicis doctri
fertum atque distinctum! Auctor
gularis eximiaeque eruditionis
iuris et antiquitatum scientia et c
norum gloria praefulgens. Merc
corum gymnasticam oculis, ut it
Faber, iuridicis contemplatus est

Bircherod. IOH. BIRCHERODII Exe
gymnicis. Hafn. 1664. 4.

Falconeri. OCTAVII FALCONERII (*A
logi Romani* † 1675) Inscription
per repertae et notis illustratae;
runt aliae, ex Africanis marmo
scriptae, una cum Dissertatione
meensi. *Romae* 1668. 4. Et in
T. VIII.

- H. HENR. SCHULTZII (Praef. Frid. Hoff. Schultz.) Diff. de Athletis veterum, eorum diaeta situ. *Halae* 1717. 4.
- ANDR. WEBERUS de exercitiis gymniciis. Weber. *ibid.* 1718. 4.
- H. ERNESTI AB AVERSVALDA Exercit. ab Avers-
es academicae de veterum arte luctandi. valda.
ibid. 1720. 4.
- H. ZACHARIAE PLATNERI Diff. de arte Platner.
astica veterum. *Lips.* 1724. 4.
- H. HENR. SCHULTZII Observationes Schultz.
am ad rem athleticam pertinentes. *Halae*
1737. 4.
- TRI JOH. BURETTE (D. et Professoris Burette.
inae Parisiensis † 1748) *Sur la Gymnastique*
nciens; in *Hist. de l'Acad. des Inst.* T. I.
103.
- isdem II *Mémoires pour servir à l'histoire de*
se des Anciens; *ibid.* *Mém.* p. 93-135.
- isdem *Mémoire pour servir à l'histoire de la*
lique, ou de la paume des Anciens; *ibid.*
- 177.
- isdem III *Mémoires pour servir à l'histoire*
lètes; *ibid.* p. 211-291.
- isdem *Mémoire pour servir à l'histoire de la*
les Anciens; *ibid.* T. III. p. 228-254.
- isdem *Mémoire pour servir à l'histoire du Pu-*
s Anciens; *ibid.* p. 255-279.
- isdem *Mémoire pour servir à l'histoire de la*
des Anciens; *ibid.* p. 280-318.
- isdem *Dissertation sur ce qu'on nommoit Pen-*
ans l'ancienne Gymnastique; *ibid.* p. 318-330.
- isdem *Dissertation sur l'exercice du Disque ou*
ibid. p. 330-342.
- e dissertationes Burettianae, interiorem re-
linguarum scientiam criticamque ἀκριβέως
T 3 spiran-

mentis Graeciae veteris conspectu
sertae sunt aliquot numismatum et
inscriptiones, ex autographo b. Fr.
usu antiquitatum athleticarum in
narum interpretatione quaedam p
ROLUS HENR. ZEIBICHUS, in
Prof. publ. *Vitemb.* 1748. 8. —
auctor docte exponit de athletaru
matione apud Graecos; de variis
δοξας significationibus, de athleticis
insignitis, de locis veterum scripto
occurrit, de marmoribus et numi
facientibus, de aliorum definiti
παρὰδοξας, de athleticis, qui bis, te
quies, sex, eodem die vicerint, de
bus etc. de praeparationibus athle
rum, Musicorum, Scenicorum c
citharistarum victoria, numis ex
torum, historicorum, pictorum c
Multae aliae Graecorum res et v

NICOLAI FRERET *Recherches sur l'ancienneté* Freret.
et sur l'origine de l'art de l'Equitation dans la Grèce;
ibid. Mém. p. 286 - 335. — Inest examen do-
 ctum et ingeniosum rei satis singularis, cur nimi-
 um in Homeri carminibus variae dimicationum
 species v. c. curribus, pugnaeque pedestres, oc-
 currant, et de certaminibus equestribus altum sit
 silentium. Loca, in quibus equitationis mentio
 est, comprobare, post bellum Troianum demum
 Graecis artem equitandi innotuisse. Ex hoc silen-
 io Homeri concluditur, artem ex equis pugnandi,
 videtur quod equitationem ipsam, temporibus sic
 lectis heroicis incognitam fuisse; monumenta, in
 quibus pugnae equestres conspiciuntur, temporis
 istius iuniora esse; fabulam de Centauris huc
 ferri non posse.

GABRIEL FARRICY, *Lecteur en Théologie, de* Fabricy.
Ordre des FF. Prêcheurs, de l'Académie des Arcades
à Rome — Recherches sur l'Époque de l'Equitation
et l'usage des chars équestres chez les Anciens: où
on montre l'incertitude des premiers temps historiques
des peuples, relativement à cette date. II Parties. à
Marseille et à Rome 1764. med. 8. — Freretum
 victor confutare studet; quod antea iam fecerat,
 sed minore eruditionis apparatu, AUTHVILLIUS
 in Encyclopaedia Parisiensi s. v. *Equitation*. Sum-
 ma totius operis eo redit, ut demonstretur, de pri-
 ma equitationis origine prorsus nullum exstare
 monumentum vel testimonium, primamque huius
 artis mentionem fieri a Moseh, cum de Aegyptiis
 loquitur. Quod per multas ambages efficitur,
 multaque ad rem minus pertinentia intermiscuntur.

Cf. *Neue Bibliothek der schönen Wissenschaften*. T. I.
 P. 333 - 341.

DE LA BARRE *Dissertation sur les places desti-* de la Barre.
nées aux jeux publics dans la Grèce, et sur les courses
 qu'on

p. 400 - 409.

Consulantur etiam scriptores
eis paullo ante laudati.

SECTIO IV

*Scriptores de ludis scenicis,
sonis s. larvis et salta*

A. De ludis scenicis et theat

Evanthius. EVANTHII et DONATI
Donatus. Comoedia commentatiunculæ;
T. VIII. p. 1681 sqq. Praemitt
bus Terentii editionibus.

De Fabularum, Ludorum, T
narum ac Scenicorum antiqua
bellus, ex optimis auctoribus c
novi Thef. T. VIII. p. 1694 sqq

Casalius. JOH. BAPTISTAE CASAL
et Comoedia lucubratio; *ibid.* p.

Gyraldus. LILII GREG. GYRALDI de

ALBERICI GENTILIS de Actoribus et Spectatoribus fabularum non notandis Disputatio; p. 1626 sqq. Gentilis.

ULII CAES. BULENGERI de Theatro Libano (s. de ludis scenicis, eorumque apparatu, tam Graecos, quam Romanos;) in Graevii Thes. p. 825 sqq. Bulengerius

JOH. LUDOVICI FABRICII de ludis scenicis Fabricius. Thes.; in Gronovii Thes. T. VIII. p. 1714 sqq.

MARCI ANTONII FERRATII Epistola de Media (scripta a. 1698;) inter eius Epistol. Ferracci. 2. 1738. 4.) p. 219-221.

ECOLAI BOINDIN Discours sur la forme et l'architecture du Theatre des Anciens (Grecs et Romains) où l'on examine la situation, les proportions, les usages de toutes ses parties; in Mém. de l'Acad. des Inscriptions. T. I. p. 136-153. Boindin.

JOH. MONTENARI Discorso del Teatro Olimpico di ANDR. PALLADIO in Vicenza. Padova 1698. 8. Cum figg. aen. — Auctor, dum theatrum Vicentinum describit, ad regulas anti-Graeci et Romani exstructum, huius simul structuram et omnes partes exponit. Montenari. Palladio.

Abbé BARTHELEMY Remarques sur le nombre des acteurs, qu'on représentoit sur le Théâtre d'Athènes; in Mém. de l'Acad. des Inscriptions. T. XXXIX. p. 172-184. Barthélemy.

B. Scriptores de Personis, vulgo Larvis.

AGNESILAI MARISCOTTI (Patricii Bononiensis Archæologi † 1618) de Personis et Larvis, antiquæ apud veteres usu et origine Syntagma. Bononiae 1610. 4. Romae 1639. 8. Repetitum Mariscottus.

qu'on faisoit dans ces places; in *Mém. de l'Acad. des Inscri.* T. IX. p. 376-396.

Fraguier. CLAUDII FRANC. FRAGUIER *Discours sur l'ancienneté des Symboles et des Devises, établie sur l'autorité d'Eschyle et d'Euripide;* ibid. T. II. p. 409-418.

Sallier. CLAUDII SALLIER *Discours sur les Signes, qu'on donnoit par les moyens du feu;* ibid. T. XIII. p. 400-409.

Consulantur etiam scriptores de ludis Olympi-
cis paulo ante laudati.

SECTIO IV.

Scriptores de ludis scenicis, theatris, personis s. larvis et saltationibus.

A. De ludis scenicis et theatris in genere.

Evanthius. EVANTHII et DONATI de Tragoedia et
Donatus. Comoedia commentatiunculæ; in *Gronovii Thes.* T. VIII. p. 1681 sqq. Praemittuntur etiam pluribus Terentii editionibus.

De Fabularum, Ludorum, Theatrorum, Scenarum ac Scenicorum antiqua consuetudine, libellus, ex optimis auctoribus collectus; in *Gronovii Thes.* T. VIII. p. 1694 sqq.

Casalius. JOH. BAPTISTAE CASALII de Tragoedia et Comoedia lucubratio; ibid. p. 1598 sqq.

Gyraldus. LILII GREG. GYRALDI de Comoedia, eiusque apparatu omni et partibus, Commentarius; ibid. p. 1474 sqq.

Scaliger. JULII CAES. SCALIGERI de Comoedia et Tragoedia, eiusque apparatu omni commentatio; ibid. p. 1494 sqq.

ALBERICI GENTILIS de Actoribus et Spectatoribus fabularum non notandis Disputatio; l. p. 1626 sqq. Gentilis.

JULII CAES. BULENGERI de Theatro Libellus (s. de ludis scenicis, eorumque apparatu, tam ad Graecos, quam Romanos;) in Graevii Thes. antiqu. Rom. T. IX. p. 825 sqq. Bulengerius.

JOH. LUDOVICI FABRICII de ludis scenicis Liber; in Gronovii Thes. T. VIII. p. 1714 sqq. Fabricius.

MARCI ANTONII FERRATII Epistola de Theatromoedia (scripta a. 1698;) inter eius Epistolas. 1738. 4.) p. 219-221. Ferracci.

NICOLAI BOINDIN Discours sur la forme et la construction du Theatre des Anciens, (Grecs et Romains,) où l'on examine la situation, les proportions et usages de toutes ses parties; in Mém. de l'Acad. des Inscr. T. I. p. 136-153. Boindin.

JOH. MONTENARI Discorso del Teatro Olimpico di ANDR. PALLADIO in Vicenza. Padova 1733. 8. Cum figg. aen. — Auctor, dum theatrum Vicentinum describit, ad regulas antiqui Graeci et Romani constructum, huius simul aedificaturam et omnes partes exponit. Montenari. Palladio.

Abbé BARTHELEMY Remarques sur le nombre des Pièces, qu'on représentoit sur le Théâtre d'Athènes; Mém. de l'Acad. des Inscr. T. XXXIX. p. 172-184. Barthélemy.

B. Scriptores de Personis, vulgo Larvis.

AGESILAI MARISCOTTI (Patricii Bononiensis et Archaeologi † 1618) de Personis et Larvis, eorumque apud veteres usu et origine Syntagma. Bononiae 1610. 4. Romae 1639. 8. Repetitum.

titum cum in *Gaudentii Roberti* Miscellaneis Italicis eruditus T. II. p. 97-167, tum in *Graevii* Thel. Antiqq. Rom. T. IX. p. 1095 fqq.

Traité etc. *Troité sur l'origine et l'usage des Masques; in l'Extraordinaire du Mercure Galant* T. XIV. p. 234 fqq.

Pacichelli. JOH. BAPTISTAE PACICHELLII (*Doctus juris et Sacerdotis Romani*) Schediasma iuridico-philologicum tripartitum, de Larvis, de Capillamentis, de Chirothecis. *Neapoli* 1693. 12. — Magnas ineptias egit Italus, dum non solum ex Pentateucho atque in primis a facie Mosaica prae-lucente, ut vocat, personarum historiam derivat, sed etiam, in altera vita beatos personis indutum iri, quemque iuxta merita sua, fingit.

Boindin. NICOLAI BOINDIN *Discours sur les Masques et les Habits de Theatre des Anciens; in Mém. de l'Acad. des Inscrip.* T. IV. p. . . . *Anglice*, cum observationibus nonnullis auctoris libri: *Reflections on Poetry and Painting; cum Vertoti Dissertation on the Characters of Augustus, Horace and Agrippa* (Lond. 1740. 4.) p. 86 fqq.

de Berger. CHRISTOPH. HENRICI *Nob. Dom. DE BERGER, Polon. Reg. et Elect. Saxon. in Summo provocat. Senatu Consil. Antecess. Curiae Elect. Provinc. Consist. Eccl. Scabinat. et Ord. iurid. in Acad. Vitemb.* († 1737) *Commentatio der Personis, vulgo Larvis, seu Mascheris, vulgo von der Carnevals-Lustbarkeit.* Francof. et Lips. 1723. 4. (Alph. 2 plagg. 18.) Cum tabb. aen. LXXXV. — Quicquid in Personis effingendis omnis antiquitas excogitaverit; quicquid gravis morum censor aut iure consultus in definienda Larvarum ratione statuatur, id omne hoc opus, in quatuor capita dispositum, ob
oculos

Praeter scriptores generales de ci-
baria veterum, V. C. STUCKII
PUTEANUM, BULENGERUM, I
CASALIUM etc. hic notandi veni-

Cornarius. JANI CORNARIII (*Cygnacensis*
logi Northusani et Jenensis † 155
rum veterum Graecorum et h. t
ritibus libellus. Item Platonis Syn-
nophontis. *Basil.* 1548. 12. Et in
T. IX. p. 1 sqq.

Musonius. MUSONII, *Philosophi*, Opus
rum, in quo de helluonibus, bibac-
poculorum, vino, coronis conviva-
tis, musicis instrumentis, bellariis
parasitis, generibus placentarum

Niger. insignibus, a STEPHANO NIGER
in *Gronovii Thes.* T. VIII. p. 246

Gedoyne. NIC. GEDOYN *des plaisirs de l*
Grecs; in *Hist. de l'Acad. des Inscr.*
sqq. — E Platonis et Xenopho-
auctor refert quantum voluntati

JOH. BAPTISTAE CASALII de Thermis et Casalius.
is veterum Tractatio; cum figg. in *Gronovii*
T. IX. p. 633 sqq.

AURENTII JOUBERTI de Balneis antiquo- Joubert.
tum Graecorum tum Romanorum; in *A.*
Sallengre Thes. Antiqq. Rom. T. I. p. 373 sqq.

STAVII FERRARIJ Dissertatio de Balneis Ferrarius.
um; in *Raccolta d'Opuscoli scientif. e filolog.*
p. 445 sqq. et in *Poleni* Thes. Antiqq. Rom.
T. III. p. 295 sqq.

JACHIMI KUEHNII Diff. de lotionibus et Kühn.
Graecorum. *Argent.* 1695. 4. Et in *J. C.*
zori Diff. rar. de Antiqq. Fasc. (*Helmst.* 1743.
161 - 190. — Auctor agit primum cum
Graecorum lotionibus sacris tum profanis; dein-
balneorum etymologia, homonymia, syno-
nymia, origine; porro de balneis ipsis, quae erant
publica vel privata, vel frigida vel calida vel
; postea de unguentis simul adhibitis, de in-
mentis balnearibus, de magnificentia Graeco-
circa balnea quaedam, atque de eorundem
studio circa balnea.

ANTONII COCCHI *Dissertazione sopra l'uso* Cocchi.
appresso gl' antichi dell' acqua fredda sul corpo-
me; in *Diff. dell' Acad. Etrusca di Cortona*
1738. 4.) T. II. p. 193 sqq.

SECTIO II.

ptores de Graecorum nuptiis, puerpe-
rio et institutione liberorum.

Post scriptores de his rebus generaliores, v. c.
BAPT. CASALIUM, BARN. BRISSONIUM.
G. HOTOMANNUM, JOS. LAURENTIUM,
LYDIUM, DE GAYA, ROTTMANNUM,
JOH.

JOH. MEURSIUM, THOM. et CASP. BARTHO-
LINUM, aliosque, videndi sunt sequentes:

Hauptmann. JOH. GOTTF. HAUPTMANNI de nuptiis
Graecorum Commentatio. *Gerae* 1743. 4. *Theo-
tistes in Actis scholast.* T. III.

Philippi. JOH. ANDR. PHILIPPI de nuptiis veterum
Graecorum Dissertatio. *Lips.* 1743. 4.

Junina. LUD. GUIL. JUNII de Gynecæis Græco-
rum Commentatio. *Lips.* 1745. 4.

Bidermann. JOH. GOTTL. BIDERMANNI de coronis
puerperarum aedibus. *Freybergae* 1750. 4. Et
in eiusdem Otii litter. (*Lips.* 1751. 8.) P. I. p. 237-
247. Cum apud Græcos tum Romanos pro di-
verso infantum sexu diversas etiam coronas ianuis
puerperarum affixas fuisse, demonstratur.

Sciffer. JOACH. CHRISTO. STISSERI Diff. de liberis
expositis. *Helmst.* 1677. 4. Recusa *Quedlinb.*
1708. 4.

Frauendorf. JOH. CHRISTO. FRAUENDORFII Diff. de
iniqua liberorum expositione. *Lips.* 1692. 4.

Zang. JER. ZANGII Diff. de expositione infantum
eiusque poena veteri. *Gissae* 1713. 4.

Zeibich. HENR. AUG. ZEIBICHII Diff. de more Græ-
corum infantes exponendi, ex variis scriptoribus
antiquis, maxime Euripidis Jone, illustrato. *Wu-
tzb.* 1753. 4. Auctor rem suam docte eleganter
que peregit.

Claudius. JOH. JAC. CLAUDII Diatribe de meretricibus
et paedagogis; in *Poleni Thes.* T. III.

SECTIO III.

Scriptores de Græcorum luctu, funeribus et exsequiis.

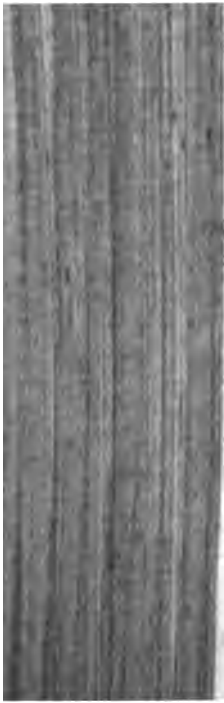
de la Seine. PETRI DE LA SEINE f. LASENA (*Napoli-
tani, Icti et Philologi* † 1636) *Nepenthes Homeri*
live

abolendo luctu liber. *Lugd.* 1624. 8. Et
novii Thes. T. XI. p. 1329 sqq.

GANINI GAUDENTII Exercitatio de fu- Gaudentius
lerorum (*apud Graecos et Romanos;*) accessit
Arcanis Rom. Imperii evulgatis (*Florent.*
4.) p. 71-111.

H. MEURSII de funere liber singularis, in Meursius
Graeci et Romani ritus; in *Gronovii* Thes.
p. 1073 sqq.

H. NICOLAI Tractatus de Graecorum lu- Nicolai.
gentiumque ritibus variis. *Marburgi Catto-*
596. 12. — Auctor, aliquoties a nobis
us, a sepultura nunquam non apud gentes
s neccessaria honestaque habita exorsus, de
is post tertium demum diem elatis differit,
aliquos deinceps ritus progressus, de ista agit
tudine, qua cum accideret, ut vir a pro-
ribus remotus mortem obiret, agnatique ad-
venire non possent, ter eius animam vocave-
Ut vero Graeci huiusmodi homines defun-
quo modo honorarent, inanes ab iis tumu-
le exstructos innuit, quae monimenta ce-
ia vocarint, in quibus describendis sat co-
est. Inter officia vero morientibus et mor-
ram exhibita, primo loco nominat clausos
inquis lectoque assidentibus oculos; deinde
pulsatis ipso mortis tempore vasis aeneis,
deo factum fuisse quosdam ait reputare ut
lamenta fugarent, spectraque et furias ab-
abigerent: ipse vero illuc respexisse morem
arbitratur, ut intelligerent supersites, som-
brutus iaceret decumbens, an vero mor-
tet? Postmodum oculos operculo velatos,
in linteolo a proximis sanguine iunctis te-
ac denique animo in summo quasi ore ver-
et iamiam e corporis hospitio emigratura,
. *hist. Vol. III. P. II.* U oscu-

porro ex penitiorē aedium locū
vestibulo ad ipsum limen colloca-
vel alto lecto impositos fuisse per-
cationem lectica seu arca super
ortum elatos, et iis, qui vi per-
stam vel alia arma praelata legi;
pulcratē insequentes et ad fun-
brat. Nec, quod voce tibiisque
positis funus elatum fuerit, diffu-
de naeniis a mulierculis vel vi-
cantari solitis complura in mediū
traordinario dolore et luctu
aut penitus ad cutem usque crin-
modum vero comam mortuoru
posuisse ait. Enumerat simul ali-
De locis sepulcrorum diversis, e-
miteris modoque sepeliendi in po-
Postea cremationem corporum
infantibus, αὐτοχρησίας, item cri-
bus, ac fulguritis denegatam scri-
structas, et eas cupressō, ne
cremanda, cinctas, aliaque ad re-

Inferias et sacrificia mortuorum; sepul-
onis ornata; habitas in sepultura honora-
funebres orationes; instituta nonnunquam
ilcrum spectacula; susceptamque post obi-
ne de republica meritorum apotheosin dilu-
planat. Reversis domum funestum, lustra-
eius scrutatur, epulisque funebribus inter-
ub finem denique ad statum defunctorum
ortem, quem Graeci olim crediderint, con-
dum sese confert, occasionemque arripit
andi, quidnam fuerit Grecaorum *αἰδης*, eos-
ariam *αἰδην* distinxisse monet.

Ita Erud. a. 1687. p. 52 sqq.

COLI HENRICI LANGII Diff. de luctu Lang.
Graeciae ex Euripide. *Lubecae* 1736: 4.

GERIDI COESI AB AEMINGA Progr. ab Ae-
i aevi antiqui et diversis lugendi tempori-
Tryphirw. 1751. 4.

L. FRID. ECKHARDI Progr. de luctu im-
to apud veteres. *Isenaci* 1758. 4.

Scriptores de antiqui

Meursius. **J**OH. MEURSII libri et lib-
tiquitates Atheniensium il-
pite V indicati.

Stephanus. **H**ENRICI STEPHANI I
Sympraetor, vel de Graeco-
fertimque Atheniensium, sup
novi Thef. T. XI. p. 53 sqq.

Rous. **F**RANCISCI ROUS (*H*
Theologi Puritani, Collegii Mi-
cii, et Archæologi † 1659) A
Libri VII; *or seven Books of*
Londini 1637. 4. Hic liber,
juvenis bono ordine conscrip-
ad fori Attici et iudiciorum
cognoscendam valde utilis est
te, cum Londini, tum Oxo-
est. Vivo adhuc auctore, et

Boganus. **Z**ACHARIAS BOGAN-
mus Duxburgii Quærensia 16

riages, Burials, Feastings, Divinations etc. By
ACHERY BOGAN. Lond. 1674. 4. Nona edi-
tio prodiit *ibid.* 1685. 4. Opus *Batava* civitate
onavit *Henricus van Rhenen*, ecclesiastes Jutfa-
ensis, *Amstelod.* 1688. 8.

POTTERUS et LAMBERTUS BOS, supra ca-
pite nono laudati, potissimum antiquitatum Atti-
arum rationem habuerunt. Potter et
Bos.

SECTIO II.

Scriptores speciales.

TOBIAE ECKHARDI *Diff. de Athenis super-* Eckhard.
itiosis ad Act. XVII, 22. 23. Viteb. 1688. 4. Et
Thes. theol. philol. T. II. p. 461 sqq.

JOH. JAC. HELLERI *Exercitatio de Deo* Heller.
ignoto Atheniensium; in Gronovii Thes. T. VII.
221 sqq.

CHRIST. FRANC. PAULLINI *kurze Abhand-* Paullini.
lung von dem unbekandten Gott zu Athen; in eiusd.
citverkurzenden erbaul. Lust. (Francof. 1697. 8.)
III. p. 620-626.

JOH. LAUR. MOSHEMII *Diff. de ignoto At-* Mosheim.
corum Deo ad Act. XVII, 23. Helmst. 1725. 4.

ANTONII ANSELME *Dissertation sur le Dieu* Anselme.
connu des Atheniens; in Mém. de l'Acad. des Inscr.
IV. p. . . .

JOH. HORNEII *Diff. de praecipuis quibus-* Horneius.
dam diebus festis Atheniensium. Helmst. 1660. 4.

JUL. CAR. SCHLAEGERI *Diff. de Athenienfi-* Schlaeger.
us, civitatem suam sanguine humano lustranti-
us, ad I Cor. IV, 13. Helmst. 1739. 4.

FRID. STRUNZII *Oratio de navibus Athe-* Strunz.
niensium sacris. Viteb. 1719. 4.

num illud iudicium, curatius delictorum reliquorum Athenis constitutum rationem breviter adumbrat.

Idem *sur les Heliaſtes*; ibid. p. 6
differatio est quasi continuatio mo-

Boecler. JOH. HENRICI BOECLERI Institutione magistratuum Atheniensium, 1735. XV et XXX; in *eius* Diff. acad. T.

Born. JACOBI HENR. BORNII de Magistratuum Atticorum, contra Pythagorae, Differtatio epistolica. *Lips.* 1735. 4.
Eiusdem Diff. epistolica de Delphicorum tribunali. *Lips.* 1735. 4.

Krebs. JOH. TOBIAE KREBSII (praefatus) Diff. de Ephetis, Atheniensibus. *Lips.* 1740. 4. Et in *eiusdem* Orationibus et scholasticis (*Lips.* 1778. 81)
De Senatu Areopagitico scriptum. cap. XI.

Hauptmann. JOH. GODOFR. HAUPTMANNI de legibus Atticis, singulatim ab Aristotele...

Eiusdem Progr. de modo, in Attico foro ver-
fandi. *ibid.* 1761. 4. Ex Andocide potissimum.

CHR. GODOFR. GRABENERI de Epimenide, Grabener.
Athenarum lustratore, animadversiones antiqua-
riae, ad Laërt. L. I. cap. X. §. 3. Segm. 110.
Misenae 1742. 4.

JOH. TOBIAE KREBSII Decretum Athenien- Krebs:
fium in honorem Hyrcani Pontificis Max. Judae-
orum factum, Commentario historico grammati-
co critico illustratum. *Lips.* 1751. 4. — Auctor
decretum istud ita exhibet, ut Gelenius idem a.
1691 cum interpretatione Latina ediderat: quia
vero haec versio passim sensu caret ipseque textus
vitiosus apparet, hunc emendatum illamque pror-
sus novam sistit. Loca decreti obscura cum histo-
rice tum philologice illustrantur.

BLANCHARD *Observations sur les Loix qui au-* Blanchard.
torisoient les Adoptions à Athenes; in Hist. de l'Acad.
des Inscr. T. XII. p. 68-74.

JOH. NARDII Animadversio de funeribus Nardius.
Atheniensium; subiuncta *Lucretio*, in usum Del-
phini edito (*Parif.* 1680. 4.) p. 569-586.

CHRISTOPHORI MEINERS, Prof. ord. Phil. Meiners.
Goetting. *Geschichte des Luxus der Athenienser*
von den ältesten Zeiten an bis auf den Tod Philipps
von Macedonien; eine Abhandlung, welche bey der
Hessen-Casselschen Gesellschaft der Alterthümer dem
auf das Jahr 1781 ausgesetzten Preis erhalten hat.
Cassel 1781. 4. Editio altera paullo auctior.
Lemgov. 1782. 8. — Auctor more suo, h. e.
doctrina rara, et acumine subtili, atque ex fontibus
limpidissimis derivat causas, rationem et
eventus luxuriei apud Athenienses, tempusque
definit, quo malum istud ortum fuerit, quo desie-
rit. Periclem cum Aspasia sua vividis verisque
coloribus pinxit.

Reinemier.

JOH. FRIDERICI REITEMEIER (hodie Professoris iuris Viadro-Francofurtani) *Beantwortung der Preisfrage: Welches war der Luxus der Athenienser etc. welche bey der Hessen-Casselschen Gesellschaft der Alterthümer — das erste Accessit erhalten hat.* Goettingen 1782. 8. — Qua ratione ante et post Periclem luxus inter Athenienses se exaruerit, docte ostenditur, luxus publicus a privato probe discernitur, largaque testimoniorum et exemplorum messis exhibetur.

Tychsen.

THOMAS CHRISTIAN TYCHSEN (hodie Professoris Philos. Goettingensis) *über den Luxus der Athenienser und dessen Einfluss auf den Staat; eine Abhandlung welche bey der Hessen-Casselschen Gesellschaft der Alterthümer das zweyte Accessit erhalten hat.* Goettingen 1782. 8. — Observationes insunt super hoc argumento admodum doctae ingeniosaeque, ex assiduo Graecorum scriptorum studio enatae, sine multis verborum ambagibus expositae, admissis solummodo his, quae quaestionem propositam tangunt. Tres luxus istius periodi constitutae, prima sub Pisistrato, secunda, sub Pericle et ad finem usque belli Peloponnesiaci, tertia, ex quo Athenae a Spartanorum iugo per Thebanos liberatae spiritus resumserunt.

CAPVT XIV.

SCRIPTORES DE ANTIQUITATI-
BUS LACEDAEMONIORUM, PRAE-
SERTIM DE EORUM LEGIBUS
ET DE LYCURGO.

PLUTARCHI instituta Laconica; in *eius* Operi- Plutarchus.
bus, v. c. secundum editionem *Francof.* (1620.
d.) T. II. p. 239 sqq.

Separatim eadem, cum Plutarchi excerptis
apophthegmatibus Laconicis, edidit et recensuit
HEOPH. ERDM. GIERIG, Scholae Lennep. ad
hen. Rector, *Lips.* 1779. 8 mai. Qui simul pro-
bat, utrumque libellum a Plutarcho ipso minime
conficisci, sed eundem forte a doctore quodam
scholastico ex aliis Plutarchi scriptis compilatum
esse. —

Eiusdem Lycurgus, inter *eius* Vitas parallelas.

JOH. MEURSII Miscellanea Laconica, supra Meursius.
ap. VI laudata.

ANTONII DE GUEVARA de Lycurgo et le- de Gue-
gibus ab eo latis Dissertatio; in *eius* Epistolis (Co- vara.
m. *Agr.* 1640. 8.) T. I. p. 18-31.

LUD. FRANC. JOSEPHI DE LA BARRE de la Barre.
Éclaircissements sur l'histoire de Lycurgus; in Mém.
de l'Acad. des Inscr. T. VII. p. 262-272. — Au-
tor diversas veterum narrationes de Lycurgo,
usque aetate et vita, examinat easque inter se
conciliare studet.

BOUHIER docte agit de aetate, qua Leobo- Bouhier.
us Lacedaemone regnavit et Lycurgus leges tu-
t, secundum Herodotum; in *Recherches et Dissér-*
tations sur Herodote p. 169 sqq. Affirmat scilicet
Herodotus L. I. cap. 65, Lacedaemonios affir-
masse, Lycurgum eo tempore leges civitati suae

tulisse, quo erat tutor Le-
tis. Meursius iamdudu
rodoti verbis errorem
certum fit, Lycurgum
trigesimo Archelai, qu-
centesimus tertius, in
liquido apparet, textum
re, idque Buhierius tolle

Lochmann. GOTTFR. LOCHMA
Lacedaemonios licentia.

Gribner. JOH. SIGISM. GRI
Lacones licentia. *Lipsf.*
veritate huius legis a Ly-
no sensu dispicitur; quo
saltem iuvenibus — non
impune quicquid rerum
possent, quo et ligna per-
de, furarentur, eo potissi-
paranda necessaria sollert-
derentur aptiores. Hinc
victus, ut cogerentur, in-
tis profligare, laudabantur
cissent, contra deprehe-
Huius legis iustitiam auct-
studet.

Krigel. ABRAHAMI KRIGEL
bus, quas Lacedaemone
tulit. *Lipsf.* 1726. 4.

Hetzer. JOH. CHRIST. HET-
moniorum *Ἐπελασσία*, si-
grinos. *Lipsf.* 1671. 4.

de la Nauze. LUDOVICI DE LA N
loi des Lacédémoniens, qui
pais aux étrangers; in *Mén*

. XII. p. 159 - 176. — Francogallus doctissimus explicat legis istius singularis originem, rationem, commoda et incommoda, effectus et violaciones.

JULII CAR. SCHLAEGERI Diff. philologica Schläger. Helotibus, Lacedaemoniorum servis. *Helmst.*

130. 4.

JOHANNIS CAPPERONIER *Recherches sur l'histoire et l'esclavage des Hilotes*; in *Mém. de l'Acad. Inscr.* T. XXIII. p. 271 - 285. Prima huius dissertationis pars sistit Helotarum historiam succinctam et ex probatissimis scriptoribus, quorum testimonia in margine accurate laudantur, deducam: altera, eorundem statum servilem.

BENJAMINI LISTII de amore Lacedaemoniorum erga pueros honesto Commentatio. *Lips.*

743. 4.

JUL. CAR. SCHLAEGERI Schediasma de iure Schläger. nuptus apud Lacedaemonios; praemissum eiusdem Fasciculo dissertt. rar. de antiquitt. *Helmst.*

743. 4.

GUIL. CHRIST. JUSTI CHRYSANDRI Sym- Chrysan-ola philologica de templo mortis apud Lacedaemonios. *Gottingae* 1748. 4.

JOH. GODOFREDI HAUPTMANNI Prolusio- Haupt- es III de causis et gradibus mutationis Laconica- mann.rum Lycurgi legum. *Gerae* 1765. 4.

(JACOBI WEGELINI, Professoris Hist. in Wegelin. academia equestri Berolinensi) *Politische und moralische Betrachtungen über die spartanische Gesetzgebung des Lycurgus*. Lindau, Frankfurt und Leipzig 1763. 8. — Auctor ingeniosus paulloque aradoxis sententiis indulgens strenuum Lycurgi iusque legislationis defensorem agit. Simul sistere studet imaginem reipublicae perfectae, Spartanae

on recherche par quelles causes et
loix se sont altérées jusqu'à ce qu'i-
ties; et l'on montre que la repub-
précipita vers sa ruine par les mé-
mes degrés. à Nancy 1768. 8
omnes Lycurgi leges recenset,
danda, quae vituperanda sibi
Praestitit etiam, quae libri in
ideoque ab academia inscription-
habitus, cui praemium, optin-
mento dissertationi tunc tempo-
iudicaretur.

Cf. Goetting. gel. Anzeig. a. 17

Mathon de
la Cour.

(CAROLI JOSEPHI) M
COUR, le fils — Par quelles ca-
grés les loix de Lycurgue se sont a-
cédemoniens, jusqu'à ce qu'elles a-
Dissertation qui a remporté le prix
le des Inscriptions. Avec des N
principaux traits de l'histoire de L
on et se trouve à Paris 1768. 8.

praesertim de eorum legibus et de Lycurgo. 317

J. F. VAUVILLIERS (Professoris litterarum Vauvilliers.
aecarum regii Parisini) *Examen historique et po-
que du Gouvernement de Sparte: ou Lettre à un
i sur la législation de Lycurgue, en réponse aux
tes proposés par Mr. de Mably, contre l'ordre na-
el et essentiel des Sociétés politiques. à Paris
69. 12 mai. — Leges istae ab auctore sub
imen acerrimum vocantur, maximamque par-
a, tanquam nimis durae, iniustae et iniquae,
rehenduntur. Idem scriptores, quorum sen-
tiae illi haud arrident, modeste refellit, dictio-
que utitur valde probabili.*

CAPUT

CAPV
CRIPTORES DI
GRAE

De Chronico Pario fr
deliano v. caput se
inscriptionibus Graecis
notamus sequentes.

Allatius. LEONIS ALLATII
tiquorum, et praecipue
Coloniae Agrippinae (f.
8. — *Bartoldus Nih*
protraxit, cum Allatius
dimeret, destitutus esset
re, quae ad chronologia
quidem, sed non ordine
Taedet etiam lectores
sionum Scaligeri, iusto f
terum rarus recentioru

Cf. BAUMGARTENI
Büchern. T. III. p.

CLEMENT T. I. p. 19

Artopoeus. JOH. CHRISTOPH
incertitudine notationi
des; cum *eiusdem* Diff.
et *Cyro* p. 43 sqq. C

Puteanus. ERYCI PUTEANI
ut vere annis mundi re
Gronovii Thes. T. IX.

Schurz-
Beisch. CONRADI SAM.
positiones historico- c
dibus; in *eius* Opp. h
Nr. V. p. 63 sqq. et in
1699. 4.) Nro. XLVII.
quadriennales, interdum
auctor demonstrat.

WILHELMUS LLOYD, *A. M. Episcopi Wigorn.* *Lloyd filii* *), Series chronologica Olympiadum, adum, Isthmiadum, Nemeadum, quibus veteres Graeci tempora sua metiebantur. *Oxoniae* fol. — Primo opusculum prodit cum Pin-ditione Oxoniensi a 1697. fol. sed ty-pothecae incuria imperitiae tam infeliciter excusum, tabulis chronologicis aera Christi a capite ad finem decurreret, cum Olympiadum annis male posita; et praeterea Olympionicarum nomina primum quemque Olympiadum annum apponitur. Huic infortunio ut mederetur, auctor istis manum iterum admovit, ita ut aera ab ipso primum laterculum teneat; proximos Olympiadum et Pythiadum lustra, cum nominibus stadio Olympico victorum; Isthmiadum et Nemeadum trieterides sequantur; quibus apposuit etiam ad singulos ludos spectantia, quae ex antiquis auctoribus, ad certa illorum tempora affixa, esse licuerit. Anni Romae conditae, et Rex Ptolemaei Canone desumpti, columnis praecedentibus accommodantur. Epochae Nabonassar apud Astronomos omnium celeberrima, agnoscitur. Annos ab Orbe condito omisit, propter numerorum maiorem, quam ut melius quis complecti queat, incommoditatem; ubi principum Chronologorum in huius aerae tabulis ineundis subducendisque discrepantiam. rationem sequuntur Notae quaedam chronologicae, de origine et variatione horum ludorum; excipiunt ipsae Tabulae, nominibus praefata victorum Olympicorum, variisque ad ludos spectantibus observationibus historicis subinde distinctae.

*Licet titulus ipse filii nomen prae se ferat: tamen po-
vi vulgo liber tribui solet.*

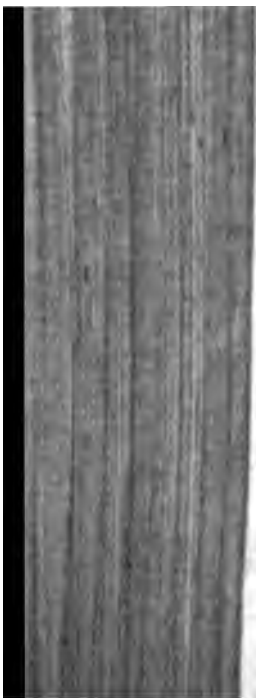
*De veteribus Gr. et Rom. Cyclis
Judaeorum aetate Christi, Differen-
tis necessariis. Inseruntur Tabulae
inedita, ad rem spectantia chro-
nologiae veteri, tam Graecae, quam
Sacrae quoque necessarium. In D
wellus agit de Cyclo Metonis
do a certioribus temporibus ac-
grediendum, et quomodo illa
clic Metonici temporibus incipi-
vilit usus variis probari possit
de Lunares fuisse ut Metonico
Atheniensium menses probat,
gero in contrarium allatis, ita
civilem Prytaniarum, eundem
Multo vero minus duplices
menses civilium mensium non
esse credit. Convenire porro
formae anni Lunaris Metonica
anni argumentis habeant supe-
verius quoque esse de anno M
260 complectebatur. quam d*

ente, sed forte proxime sequente, qui proinde
rabatur; secundam de diebus Julianis in ta-
ad calcem operis adiectis, notatis a solis oc-
id noctem mediam, diei Attico respondentem
tertiam de redundantibus rationibus Metoni-
Cycli sine. In Diff. *secunda* usum Cycli Ca-
i idem civilem adstruit, multisque corrobora-
templis; quorum etiam occasione obiter lo-
Pyanepsionis in anno Atticorum quintum,
re saltem Timocharidis, adversus Petitem
Quibus praelibatis, initium statuit epo-
Nabonassareae. Praeterea observatam pro-
Atheniensibus periodum Calippicam ad
ra usque Dion. Halicarnassaei, annumque
Varron. 747. Post paucos aphorismos,
os recentiores anni Attici mensiumque im-
simos dicit; annorum etiam mensiumque ve-
apud Athenienses formas diu ante Epipha-
et imo etiam Plutarchum et Iosephum, in
udinem abiisse. Agit deinde de Plinii Calen-
coelesti restituto; qui Plinius primus Roma-
astronomiae admodum imperitorum, fue-
il de anno Attico congrue sit locutus. Sub
Christianae initium mutationem factam scri-
psium Atticorum Lunarium in Solares, in
tamen eadem servata sint festa, quae olim
baribus. Porro de hebdomadibus in hono-
pollinis agit, quas menstruas fuisse, et Lu-
ppellari potuisse, etiam in forma mensium
arbitratur. In fine tandem dissertationis
etiam Cycli Calippici et Metonici tradit, il-
le dicit detraxisse rationibus Metonicis diem
etc. Dissertatione *tertia* agit de Cyclis
l. Metone antiquioribus. Ubi primo au-
stronomiam apud Graecos adeo antiquam
fle, quam ipsi gloriantur, perhibet, nec ul-
1, *hist. Vol. III. P. II.* X las

novilunio civili fuisse docet. 6
Cyclos Delphicos et Boeoticos.
Cyclis praedictis Cyclo Boeotico
Calippico, tandem menses Boeotici
la Delphica olim annua, dein me
Diff. *sexta* complectitur ludos Isth-
thiorumque et Sicularum Cyclos; 7
et Cyclos Argolicos. Constituitur
maeorum et aestivorum et hiberni
Argolicos Cyclos eosdem cum A-
dem exordiis esse, probabiliter ded-
va diff. de Cyclis Laconicis, deque
Xenophonte memoratis, ad finem
Ioponnesiaci, agit auctor, primu
moniorum Chronologiam universi
storiae inservire docet: illos vero r
et periodos observasse, et quidem p
tericam. Ostendit etiam, quo p
Thucydidis initium Xenophontis
quomodo sefellerit Usserium, qui a
nervenisse nuntiat Xenophontis opus

m. Monstrat deinde, qua ratione factum mensium plurium dies sextos pro eodem die sint posteri iuniores Ephemeridum Alexandrino. His porro antiquioribus temporibus anni Macedoniani Solaris Usseriani non nec esse potuisse, probat. Postea differit ocha Antiochenorum Actiaca. Chaldaeos Lunari Calippico diu usos esse post tempora Adri M. probat ex Babylonicis Chaldaeorum rationibus a Ptolemaeo conservatis: quae quo pacto fuerint supputatae, nondum ait se viros eruditos. Fulius igitur in illam annum, quam supponunt observationes istae, ellus inquit, adiunctis hanc in rem variorum mensibus Macedonicis, quibus designatae sint, ordinum temporibus et rationibus. Quae explicatis, menses Iudaeorum et dies, respondere Macedonum mensibus et diebus, Lunaribus, dicit, atque ex Iosepho probat, citatur adducitque ipsa exempla ex Iudaeorum

Diff. *decima* omnium copiosissima et ultima os Romanorum Cyclos exhibet, agens pridubus Merkedoniis, qui deerant in Kalendario Romano eo tempore, cum Siciliae Praetor erres; de Kalendis veteris Martii, quae cum orum civili novilunio concurrerunt anno 683; de natali item Augusti; de Parapegma Romano, unde natalem, pro Solaris annis, hauserit Augustus, idemque antiquissimum esse probat, et reformationem Kalendarii, Julius coeperit ad hunc Parapegmatis modum deducit; pro quibus etiam Parapegmatibus intelligenda sint tempestates anni Livianae vetustiorum Livio auctorum. Dein varios merkedonios, qui in quibusdam annis deerant, etiam suppleti sunt, describit, quemadmodum

per Coss. sed per temploru
hosque postea a iunioribus cu
consularibus commissos, prin
de paullatim sincerioribus, na
ro clavorum Capitolinorum a
aliis et rectius a tertio post Re
feri dicit. Monstrat etiam, q
cesserint anni Varroniani in Fi
Archivorum Quindecimvirali
haec Censurum successione
Martio primo anni cyclici me
viris constituto; de intercala
niano anno Epochae suae 3
308; ubi de intercalando po
gasse Decemviros, sed poti
De Fastis porro receptis integri
gium; de exordiis anni Romani
viros; de anni Lunaris apud
ad Numam, sed Tarquinium S
de Cyclo item Pompiliano ei
bus; de argumentis Catonia
Censoriis; de temporibus Ari

n Lunarium apud Romanos cum superius
historia astronomiae; de anno decimestri
omulofictitio; de anno rustico fidereo omni-
tiquissimo; et denique de historia Romana
omulum nulla fide digna, vel Romuli ipsius
dubia. — Singulis his dissertationibus
t in calce operis tabulas plurimas et exacte
atas; addidit quoque nonnulla, vel potius
tius explicat, quod in ipso opere forte non
t, de aetate Hesiodi, Midae et Homeri, item
pore Hegesarchi Tritaeensis Arcadii, quo
s vicerit et Nemaeis.

Acta Erud. a. 1702. p. 87 - 92. 97 - 106.

MUELLIS SQUIRE, *M. A. Fellow of St. Squire.
College, Cambridge* — *Two Essays; the for-
Defense of the ancient Greek Chronology, to
s annexed a new chronological Synopsis: the
an Enquiry into the origin of the Greek Lan-
Cambridge 1742. 8 mai.* — Auctoris

n in eo potissimum versatur, ut lectoribus
dere velit, Graecorum chronologiam mini-
n obscuram esse atque confusam, quam ple-
statuerint. Quam ob causam popularium,
flucti et Newtoni, dubia super hoc argumen-
posita funditus evertere nititur: quem vero
non satis ex voto ei successisse arbitramur.
fis adiecta chronologica historiae Graecae
e sua haud carere videtur.

CORSINI *Dissertationes agonisticae, de Corsini.
v. supra cap. X. sect. V.*

EPHANI PIGHII *Mythologia eis tas ωρας, Pighius.
anni partes, ex symbolis antiqui cuiusdam*

toeumatis argentei etc. cum figuris; in *Gronovii Thes.* T. IX. p. 1185 sqq.

Lalamant. JOH. LALAMANTII de anno Macedonum & Graecorum et de anno Attico Dissertationes; *ibid.* p. 1055 sqq.

Petavius. DIONYSII PETAVII de anno Graecorum, ac nominatim Attico, adversus Diatribam *Alphonſi a Caranza*. Est liber quartus Dissertationum Uranologio adiectarum (*Lutet. Paris.* 1630. fol.) p. 135 sqq.

Petitus. SAMUELIS PETITI de anno Attico Eclogae chronologicae; in *Gronovii Thes.* T. IX. p. 1109 sqq.

Usserius. JACOBI USSERII de Macedonum et Asianorum anno Solari Dissertatio, cum Graecorum astronomorum Paraepemate, ad Macedonici et Juliani anni rationes accommodato; cum *Joh. Seldeno* de anno civili vet. Judaeor. *Lugd. Bat.* 1683. In *Gronovii Thes.* T. IX. p. 1205 sqq. Et post *Usserii Annal. Vet. et Nov. Test. Genev.* 1722. fol.

Noris. HENRICI NORISII Annus et Epochae Syro - Macedonum etc. v. supra Vol. II. P. I. p. 34 sqq.

Gaza. THEODORI GAZAE, (*Theſſalonicenſis, Grammatici et Philoſophi* † 1473) de menſibus Atticis Liber, Graece, cum interpretatione *Joh. Perelli*. *Paris.* 1535. 8. In *Petavii Uranologio* p. 272 sqq. Et Latine tantum in *Gronovii Thes.* T. IX. p. 977 sqq.

Castellanus. PETRI CASTELLANI de menſibus Atticis, nec non de menſibus et anno Graecorum Athenienſiumque Diatriba; cum *eiusdem* Heortologia, ſupra cap. X. ſect. IV indicata. Et in *Gronovii Thes.* T. IX. p. 1081 sqq.

PETRI HAGUELONI (*Mathematici Parisiensis* Haguelo-
saeculi XVI) Calendarium trilingue, seu de mensi- nus.
bus Hebraeorum, Graecorum et Romanorum
Dialogus; in *Gronovii Thes.* T. IX. p. 1017 sqq.

STEPH. PIGHII Themis Dea, seu de lege Pighius.
divina. ubi, praeter alia, multa de Horis; in *Gro-*
novii Thes. T. IX. p. 1137 sqq.

FRERET *sur quelques points de technique de la* Freret.
Chronologie Grecque considérée en général; in *Hist.*
de l'Acad. des Inscr. T. XVIII. p. 143 sqq.

GIBERT *Mémoire sur l'année Grecque*; *ibid.* Gibert.
Mémoires T. XXXV. p. 133 - 149. — Attico
anno solum auctor operam suam impendit, cuius
indelem quinque tabulis explicat, eaque, quae
Scaliger in eundem commentatus est, clariora
reddit.

CAPVT XVI. SCRIPTORES DE INSCRIPTIONI- BUS GRAECIS.

SECTIO I.

C o l l e c t i o n e s.

CYRIACI ANCONITANI (*Archaeologi Jamis XV*) Epigrammata (*Graeca et Latina*) per Illyricum reperta. Sine anno et loco impressionis. fol. Nova editio, hac epigraphie: Epigrammata seu inscriptiones antiquae, Graeco partim idiomate, partim Latino exsculptae, variis basibus, lapidibus ac marmoribus per Illyricum ad Liburniam repertae. *Romae* 1749. fol.

PETRI APIANI et BARTHOL. AMANTII Inscriptiones sacro sanctae vetustatis, non illae quidem Romanae, sed totius fere orbis, summo studio ac maximis impensis terra marique conquestae etc. *Ingolstadii* 1534. fol.

Cf. BAUMGARTENS *Nachrichten von merkwürd. Büchern.* T. V. p. 49 sqq.

CLEMENT T. I. p. 402 sqq.

(MARTINI SMETII) Inscriptionum antiquarum, quae passim per Europam, Liber. Accessit auctarium a JUSTO LIPSIO. *Lugd. Bat. ex offic. Plantin. ap. Franc. Raphelengium* 1588. fol. — Liber tam splendidus tantaque ἀρετῆς procuratus, ut dubitet Burmannus, an unquam simile aliquid ex officinis typographicis exierit. Adiutus est Smetius a *Carolo Clusio*.

JANI GRUTERI Inscriptiones antiquae totius orbis Romani, in corpus absolutissimum redactae. *Heidelb.*

Heidelb. typis Commelinianis 1603. II Voll. in fol. — *Joh. Scaliger* et *Marcus Velserus* opem *Grutero* tulerunt haud vulgarem. *Scaliger* in primis confecit immenso labore indices, quorum rationem plerique postea sunt secuti. Spuriae ad calcem sunt reiectae et additae Notae, quae dicuntur *Tironis*. Eius operis secunda editio facta est, cura *Graevii*, hoc titulo:

Inscriptiones antiquae totius Orbis Romani. Olim auspiciis JOSEPHI SCALIGERI et MARCI VELSERI, industria autem et diligentia JANI GRUTERI, nunc curis secundis eiusdem Gruteri et Notis MARQU. GUDII emendatae et Tabulis aeneis, a BOISSARDO confectis, illustratae, de novo cura JOH. GEORG. GRAEVII recensitae. Acc. Annotationum Appendix et Indices XXV, emendati et locupletati, nec non *Tironis*, *Cicero*nis Lib. et *Senecae* Notis. Praemissa est praefatio PET. BURMANNI. Acc. Panegyrici, *Jano Grutero* scripti a BALTH. VENATORE et FRID. HERMANNO FLAYDERO, in quibus eius vita, mors et opera recensentur, aliaeque laudes ac testimonia. *Amstelod.* 1707. II Voll. in fol. mai. — EDUARDUS HOLTHENUS indices recensuit et locupletavit. Multum quoque consiliis suis et typographum et editores iuvit JANUS BROUKIUSIUS.

Cf. *Acta Erud. Suppl. T. V. p. 1 - 37.* Ubi simul exhibentur notae Gruteri ipsius et Anonymi ex primae editionis exemplo, quod possedit *Joh. Dietericus Michelsen*, D. Med. Glückstädienfis.

CONRADI SAM. SCHURZFLEISCHII Animadversiones in Gruteri Thesaurum Inscriptionum, et Manilli Villam Burghesianam; in H. L. SCHURZFLEISCHII Act. litter. p. 51 sqq. Schurz-
fleisch.

Saxius.

CHRISTOPH SAXII Scholia in Jani Gruteri Thesaurum Inscriptionum; in *eiusdem* Periculo Animadversionum in aliquot classica marmorum syntagmata (*Lips.* 1746. 4.) p. 19 - 47.

Marmora
Arundel-
liana.

Marmora *Arundelliana*, five Saxa Graece inscripta, ex venerandis priscae Orientis gloriae ruderibus, auspiciis et impensis Ill. *Thomae*, *Comitis Arundelliae* etc. vindicata et in aedibus eius hortisque disposita. Accedunt Inscriptiones aliquot veteris Latii ex eiusdem vetustatis Thesauro selectae. Publicavit et Commentariolos adiecit JOH. SELDENUS. *Londini* 1629. 4. Et in *Seldeni* Opp. (*Lond.* 1726 fol.) Vol. II. T. II. p. 1439 sq. — Qui sub imperio Jacobi et Caroli, primorum, Angliam ornavit, Thomas, *Arundelliae* Comes, in Italia complura antiquitatis monimenta sibi comparavit ipse, atque etiam *Guil. Pettaeum* in Italiam, Graeciam, Asiam misit, qui idem ageret. Marmorum antiquorum parte quadam a. 1627 *Londinum* adpulsa, immortalis viri *Roberti Cottoni* voluntate adductus, *Seldenus* anno proxime sequenti eorum descriptionem, cuius titulum exhibuimus, edidit. Mox bellum civile exarsit, eo ipso tempore, quo reliqua lapidum pars vix portum attigerat. Hinc desertis a dominis aedibus *Arundellianis*, marmoribusque neglectis, quaedam surrepta fuerunt, alia mutilata, alia a lapicidis ad aedes reficiendas adhibita. Quod quidem damnum eo maius censendum est, quo pauciora ex iis edita fuerant. Nam *Seldenus* tantum e Graecis XXIX, e Latinis X inscriptiones proposuerat in libro suo. *Pricaeus* quatuor e caelatis marmoribus *Apulejo* suo addiderat. Ex hac clade plura triginta centum marmoribus, eaque inscripta servata fuerunt; quae *Comitis* nepos, *Henricus Howard*, suasu *Johannis Evelyni*, *Oxonienfi* Academiae a. 1667 donavit; collo-

allocata mox in Theatro Sheldoniano ad ornamentum Academiae et viri liberalis aeternam gloriam. Post mortem Seldeni, qui a. 1654. obiit, nova incrementa haec collectio cepit, illatis iis, quae Seldenus possederat, Academiaeque legavit. Accesserunt plura minora monumenta; donata alia, alia emta. Ut igitur hae Inscriptiones ad notitiam hominum pervenirent, atque etiam Seldonianus liber, iam rarior factus, recuderetur, HUMPHREDUS PRIDEAUX luculento eas commentario illustratas edidit, hac quidem epigraphe: *Marmora Oxoniensia, ex Arundellianis, Seldenianis iisque conflata, Recensuit et perpetuo Commentario explicavit HUMPHREDUS PRIDEAUX, appositis eorum nonnulla SELDENI et LYDIATI annotationibus. Accessit SERTORII URSATI de Notis marmorum Commentarius.* Oxonii 1676. fol. cum figg. Accidit deinde, ut WHELERUS illa marmora, quae in itinere cum Sponio per Graeciam facto collegerat, largiretur. Prodiit iam nova Marmorum editio, a MICHAELE MAITTAIRIO adornata, sic inscripta: *Marmora Arundellianorum, Seldenianorum, aliorumque Academiae Oxoniensi donatorum, cum Commentariis Indice.* Secunda editio. Lond. 1732. fol. Ipse pro Maittaireius marmora nunquam inspexit; Wheeleriana cum aliis omisit; suis et aliorum animi-
versionibus, in quibus colligendis viri industria regnabat, ea illustravit, et indice instruxit *).

Post

- *) Praeter inscriptiones ipsas insunt: 1. JOH. SELDENI Commentarii p. 99-199. 2. JAC. PALMERII A GRENTMESNIL, militis Cadomensis, supplementa et notae ad chronicum marmoris Arundelliani, a Seldeno publicati p. 200-221. 3. THOMAE LYDIATI, Oxoniensis, annotationes ad chronicon marmo-

Post ea tempora egregie auctum fuit Oxoniense Museum et locupletatum. *Howards* mortuo, marmora caelata, quae venalia profabant, magno pretio emit GUILIELMUS, *Baro de LEMPSTER*, quae a. 1755 e voluntate possessoris *Henrietta Ludovica, Comitissa de Pomfret, Academiae* donavit, quae cum antea inscriptiones tantum possedisset, nunc etiam statuas et signa accipiebat. Eandem liberalitatem imitati sunt *DARKINS*, qui cum *Bowereio* et *Roberto Wood* amplissimum, utilissimumque in Graeciam et Asiam minorem fecerat, et mox *RAWLINSON* Apparebit ex hac narratione, quantis operibus ferbiat Oxoniense Museum, quarum notitia exteris quoque impertiretur, nova marmorum editio adornata fuit, titulo hoc simplici: *MARMORA OXONIENSIA. Oxonii, e typographico Clarendoniano, impensis Academiae 1763. fol. reg.* — Debetur haec editio splendida generoso et liberali animo

marmoreum p. 222 - 294. 4. JOH. MARSHAM Aera Attica, sive Commentarii in marmor. chronicon, ex ipsius canone chronico excerpti p. 295 - 308. 5. HUMPH. PRIDEAUX Commentarius p. 309 - 509. 6. THOM. REINESII notae ex eiusdem syntagmate inscriptionum antiquarum p. 509 - 526. 7. EDMUNDI CHISHULL notae in marmor III, ex Aethiopicis monumentis excerptae p. 527 - 531. 8. Excerpta quaedam ex THOM. SMITH de septem Asiae ecclesiis epistola p. 532 sqq. 9. Excerpta ex Anglicanis RICHARDI BENTLEY in Phalaridis epistolas dissertatione p. 533 - 540. 10. Marmorum primi et secundi inscriptiones Italice versae cum notulis per SCIPION. MAFFEI, ex eiusdem de translationibus Italiae tractatu p. 540 - 548. 11. HENR. DOWELLI Tabulae chronologicae in marmor prima p. 549 - 552. 12. Editoris coniecturarum et adnotationum cum in ipsa marmora, tum in varias ad eadem doctorum virorum commentationes specimen p. 553 - 604.

JOSEPHI BROWNE, Academiae Oxo-
Vicecancellarii, qui illius perficiendae nego-
mandavit RICHARDO CHANDLERO, qui ^{Chandler.}
praefationem praemisit. Totum opus in
artes divisum est. *Prima* pars exhibet
VII monimenta non inscripta, in tabulis ae-
lii radio exarata; quorum maxima pars
nunc edita fuit. Pars *secunda* in tabulis XI ana-
inscriptionibus notata exhibet, et centum
versiones offert. Eminent inter inscriptiones,
nam partem Graecas, Marmor Chronicon,
a Paro repertum, n. XXIII exhibitum, illu-
stratam ante a Seldeno, Marshamo, Palmerio,
et nunc accuratius descriptum et emenda-
tum; additis quoque variis lectionibus prio-
riorum. Conferenda etiam sunt, quae de
Chronico Paro, in quo historiae Graecorum
lineae a Cecrope, rege Athenarum, usque
ad annum Olympiadis CVI, ductae, nar-
rantur. TONIUS WOOD in *Historia et antiquitate* Wood.
Civitatis Oxoniensis T. II. p. 18 sqq. RI-
CHARDUS BENTLEY loca huius Chronici non- ^{Bentley.}
nulla illustravit in *Dissertation upon the Epistles of*
Isaiah (Lond. 1699. 8.) p. 39 sqq. 205 sqq.
p. 245 et 247. HENRICUS DODWELLUS ^{Dodwell.}
in *Excursionibus*, capite superiore laudatis, uni-
versam marmoris chronologiam sub examen vo-
cavit. Idem ex parte fecit in *Excursionibus dua-*
rum aetatum Phalaridis et de aetate Pythagorae.
1704. 8. Uberiorem illustrationem maxi-
mè artis Chronici obtulit HENRICUS MAS- ^{Mascamp.}
camp. in *Institutionibus historicis* (Duisburgi 1711.
1766-85. p. 124-148. p. 203-218. Versio-
italicam, meliorem ea, quam antea FRANC.
MARINI in *Storia universale* ediderat, et illu-
stravit SCIPIO MAFFEI in *Traduttori* ^{Maffei.}
Italiani.

Italiani, o sia Notizia dei volgarizzamenti d'antichi scrittori Latini e Greci che sono in luce. Venet. 1720. 8. *Francogallica exstat in* LENGLETI DU FRESNOY *Tablettes chronologiques de l'histoire universelle.* T. I. p. 187 - 208. *Theotisce* ab JOH.

Semler. SALOMONE SEMLERO, qui et commentarium historico-criticum doctissimum bonaeque frugis plenissimum addidit; in *Sammlung von Erläuterungsschriften und Zusätzen zur allgem. Welthistorie* (Hale 1747. 4.) T. I. 160^b - 260^b. — Pars tertia editionis Chandlerianae, sex tabulis aere impressis ornata, complectitur inscriptiones CXLV Latinas. Editor commentarios aut interpretationes marmorum omnes omisit. Graecis et aliis (Phoeniciis et Arabicis) interpretationem addidit Latinam. Quae maioribus in marmore litteris Graecis scripta, ea simul minoribus characteribus expressa dedit. Summam vero diligentiam et omne studium posuit in accurate describendis marmoribus. Unde factum est, ut multae inscriptiones meliore nunc, quam antea, facie appareant. Praemisit etiam syllabum, qui lectores fortunam marmorum, locum, ubi reperta, et viros, a quibus inventa, docet. Denique adiecti sunt indices novem utilissimi, diligenterque elaborati.

Cf. KLOTZII Aët. litter. Vol. II. p. 119-130.

Falconerius OCTAVII FALCONERII Inscriptiones athleticae (*Graecae et Latinae*) supra cap. XI. sect. III. laudatae.

Cuper. GISBERTI CUPERI Inscriptiones et Marmora antiqua (*Graeca et Latina*) exposita et illustrata; in *Poleni Nov. Thes.* T. II. p. 241 sqq.

Beger. Inscriptiones quaedam (*Graecae et Latinae;*) in LAUR. BEGERI *Spicilegio Antiquit. (Colon. Brundeb. 1694. fol.)* Segm. III. p. 75 sqq.

ANTONII FRANCISCI GORII, (*Presbyteri* Gori.
entini Baptistarii et Ecclesiae S. Joannis † 1757)
riptionum antiquarum Graecarum et Roma-
um, quae exstant in Etruriae urbibus Pars I —
notis ANTONII MARIAE SALVINII. *Flo-* Salvin.
iae 1727. Pars II. *ibid.* 1734. Pars III. *ibid.*
4. fol. min. Latinae inscriptiones maximam
is partem constituunt.

Antiquae Inscriptiones cum Graecae tum La-
e, olim a MARQUARDO GUDIO collectae; Gudius.
et a JOANNE KOOLIO digestae hortatu con-
que JOANNIS GEORGII GRAEVII, nunc
FRANCISCO HESSELIO editae, cum annota-
ibus eorum. *Leovardiae* 1731. fol. — Le-
tur hic primum Inscriptiones Graecae, non-
i alias vulgatae, septuaginta tres, et Latinae
m. Succedit mox missus alter titulorum
ecorum viginti octo, quos inter postremo loco
ulari plagula, aere non ineleganter expressa,
iparet nobilis illa Inscriptio Sigea, *Βερεσπονδων*
ata; excipiuntque Epigrammata undecim
eca alia; et postremo loco CLXXIII Inscriptio-
Latinae. Additi sunt Indices viginti quinque,
Scaligeri in Grutero exemplum, quam licuit
, elaboratissime compositi. Postremae septem
ulae subitaneis tum *Koolii* tum *Hesseli* notis
uuntur.

f. Nova Acta Erud. a. 1733. p. 145 - 151.

JOH. BAPTISTAE DONII, *Patricii Florentini* Doni.
(1669) Inscriptiones antiquae, nunc primum
ae, notisque illustratae, et XXVI Indicibus au-
: ab ANTONIO FRANCISCO GORIO, pu-
o historiarum Professore. Accedunt Deorum
e tabulis aeneis incisae, cum observationibus.
rentiae 1731 (s. potius 1733.) fol. — E sex mil-
libus

libus inscriptionibus Gorius bis mille selegit, quae antea non editae fuerant.

Cf. ANGELI MARIAE BANDINI Commentariorum de vita et scriptis Jo. Baptistae Doni, Patricii Florentini, olim sacri Cardinal. collegii a Secretis, sui quinque, adnotationibus illustrati. Accedit eundem Doni literarium commercium, nunc primum a hunc editum. *Florentiae* 1755. fol.

Muratori. LUDOVICI ANTONII MURATORII Novus Thesaurus veterum Inscriptionum, in praecipuis earundem collectionibus hactenus praetermissum. *Mediolani* T. I. 1739. T. II et III. 1740. T. IV. 1742. fol. mai. Cum nonnullis figg. aen.

Cf. Nova Acta Erud. a. 1748. p. I. II.

de la Bastie. *Lettre de M. (JOSEPH BIMARD) Baron de LA BASTIE sur le Thesaurus novus veterum inscriptionum de M. Muratori; in Journal des Savans* a. 1739. Dec. p. 549 sqq. ed. Amsterdam.

Leich. JOH. HENRICI LEICHTII Specimen notarum et emendationum ad Graecas Inscriptiones a Muratorio editas; in *Miscellan. Lips.* nov. Vol. I. P. III. p. 450-509.

Eiusdem ad Graecas Muratorii Inscriptiones curae secundae et novae emendationes; cum eundem Carmin. sepulcral. ex Anthologia MS. *Lips.* 1745. 4. Muratorius Inscriptiones Graecas tam male fere omnes exhibet, ut ineptae, nec sensum ullum fundere videantur. Quam ob causam Leichtius eum doctissime castigat. Idem factum in duobus libellis sequentibus.

Hagenbuch JOH. CASP. HAGENBUCHII de Graecis Thesauri novi Muratoriani marmoribus quibusdam metricis Diatriba. *Figuri* 1744. 8.

Eiusdem Epistolae epigraphicae ad Joh. Bonitium et Ant. Franc. Gorium, in quibus plurimae
ant

antiquae Inscriptiones Graecae et Latinae, The-
sauri in primis Muratoriani, emendantur et expli-
cantur. *Tiguri* 1747. 4. Cum figg. aen.

Anonymi Diatribae in inscriptiones quasdam
antiquas (*Graecae et Latinae*;) in *Miscell. Obser-*
vatt. Nov. in Auctores (Amstel. 1740. 8.) T. III.
p. 100 - 163.

FRANCISCI OUDENDORPII Brevis vete- Oudendorp
rum monumentorum, a *Gerardo Papenbroekio*
Academiae Lugduno - Batavae legatorum, De-
scriptio, in duas partes divisa, quarum *prima* Grae-
cos Latinosque titulos etc. et Anaglypha conti-
net. *Secunda* Statuas, Imagines, Capita Deorum
illustrumque virorum, complectitur. *Lugd. Bat.*
1746. 4.

EDUARDI CORSINI Inscriptiones Atticae, Corsini.
ex Cl. Maffei schedis in lucem editae, Latina
interpretatione brevibusque observationibus il-
lustratae. *Florentiae* 1752. 4. Et in Tomo IV
Fastorum Atticorum. — Hoc maioris operis,
nunquam editi, specimen offert inscriptiones
Graecas, numero duodecim. Quodsi non
omnes eodem habendae loco, neque maximi pa-
riter momenti sunt; venia danda est illorum in
Atticas antiquitates amori, qui, novum aliquod
Archontis, aut populi Attici, nomen, aut simile
quid, reperire, in rebus non contemnendis po-
nunt. Corsinio has feligere ideo placuit, quod
sententiis et coniecturis eius de dispositione men-
sium, tribuum, et prytanearum Atticarum, in se-
cundo Fastorum Atticorum tomo propositis, pon-
dus adderent, et unum alterumve novum Archon-
tem populumve Atticum proderent.

Cf. Nova Acta Erud. a. 1753. p. 121 - 125.

Bibl. hist. Vol. III. P. II. Y RICHAR-

Pococke. RICHARDI POCOCKE, LL. D. Societatis Regalis, et Antiquariorum, Londini, Socii Inscriptionum antiquarum Graecarum et Latinarum liber. Accedit Numismatum Ptolemaeorum, Imperatorum, Augustarum et Caesarum, in Aegypto calorum, e scriniis Britannicis Catalogus. Londini 1752. fol. — Permultae insunt inscriptiones Graecae, repertae in Asia minore, Graecia, insulis in maribus vicinis sitis, et in Macedonia. Dolendum autem, quod Pocockius et JEREMIAS

Milles. MILLESIUS, qui etiam curas suas huic collectioni dicavit, ab ea inscriptionum digerendarum doctrina discefferunt, quam, a Scaligero sapienter institutam, Gruterus, Reinsius, Gorius, Muratorius, servarunt. Multa repetierunt, quae iam in aliis collectionibus exstant. Saepius adeo inscriptiones ab aliis exhibitas mutilatas et mendosas recenserunt. Verbo, ita se per totum hoc opus gesserunt, ut nemo futurus sit, harum quidem rerum intelligens, idemque mitioris animi, quem inspectio et usus, ipsaque res, vel invitum in hanc sententiam non pertrahat, fuisse eos aut praeproperos, hoc quidem in genere, bene de litteris mereri, nondum aestimatis viribus suis, et suscepti operis gravitate, aut in eo gerendo existimationis partiumque suarum nimis incurios. Si quis autem severe, quam clementer, de Pocockio pronunciare malit, asseverabit ille non sine veri specie, istum earum inscriptionum, quas ipsis e marmoribus a se iactet exceptas, oculis lustrasse aut nullas, aut perpaucas; sed futilium chartarum excerpta pro inventis suis venditare; aut certe famulis suis describendarum de marmoribus inscriptionum curam demandasse; aut tandem, si ipse defunctus ea opera fuerit, fatendum esse, hominem omni Graecae linguae

SECTIO II.

iptores de inscriptionibus Graecis
singularibus.

MUNDI CHISHULL Inscriptio Sigea anti- Chishull.
a, $\beta\alpha\varsigma\phi\omicron\phi\eta\delta\omicron\nu$ exarata etc. De qua nos supra
P. I. p. 66 sqq. Addimus hoc loco, ean-
ioque exstare in *Muratorii* Thes. Inscript.
IV. p. MMCIII, eamque etiam a sequen-
iisse illustratam.

CH. MAITTAIRE Dissertatiuncula in Sige- Maittaire.
riptionem ab E. Chishull editam; in *eiusd.*
Graecor. Carmin. (Lond. 1722. 4.)
183.

WELLES BARKER *Letter concerning a passa-* Barker.
Sigean Inscription; in *Bibliotheca littera-*
ng a Collection of Inscriptions, Medals etc.
1724. 4.) p. 42 - 44.

ae ad marmor Bosporanum, Jovi Urto Taylor.
apud Chishull Antiquit. Asiat. p. 59; *post*
AYLORIS Comment. ad L. decemviral-
debitor. (Cantabrig. 1742. 4.) p. 23 - 28.

EPHI DE BIMARD LA BASTIE Notae la Bastie.
nor, scriptura Graeca antiquissima, quae
 $\eta\delta\omicron\nu$ vocatur, insigne; in *Muratorii* Thes.
P. I. p. 35 - 48.

UDII SALMASII Explicatio duarum In- Salmassii.
um veterum, Herodis, Attici Rhetoris,
lae, coniugis, honori positarum. *Eiusdem*
adae aras, Simmias, Rhodii, ovum, alas,
, Theocriti fistulam, Notae. Latet. Paris.
. Qui libellus cum esset perrarus, a *Joh.*
nsertus est Novo Thesauro Antiqq. Rom.
Vol. II. p. 608 sqq.

Sponii, Donii, Gortique operibus, e Museo Veronenſi, aliſque libris. Qua via neceſſitatem tollere ſtudit, tot volumina emendi, quibus tituli antiqui continentur. Accurate ſemper indicavit locum, ubi exſtet titulus, et librum, unde ſumptus ſit, adpoſuit varias lectiones, interdum etiam breves notas, adiecit quoque illorum animadverſiones non raro, quorum e libris titulos petit. Tomus ſecundus exhibet inſcriptiones maximam partem Romanas. Inter Graecas maxime memorabilis videtur: *Vetuſtiſſima Inſcriptio, in infula Rhodii reperta, et Venetias in Muſeum Navianum tranſiſſa, aene inciſa.* Adiecti ſunt commentarii THOMAS PERELLI.

Cf. *LOTZII Acta litter.* Vol. IV. p. 390-410.

Chandler.

RICARDI CHANDLER Inſcriptiones antiquae, pleraeque nondum editae, in Aſia minore et Graecia, praefertim Athenis collectae, cum Appendice. *Oxonii* 1774. fol. — Longe aliter in negotio lapidari verſatus eſt Chandlerus, quam popularis eius, Pocockius. Ubique ex eius opere duet ſummum *ἀκριβείας* ſtudium doctrinaque recondita. Magna obſervationum criticarum, philologicarum, et hiſtoricarum vis ineſt. Pleraeque inſcriptiones antea ineditae fuerunt: aliae quidem lucem publicam viderant, at negligenter maxime et mendose; quas quidem Chandlerus integritati reſtituit, correxit, lacunas explevit. Inſcriptio *Sigae* correctior, quam alias, primum locum, in tabulam aeneam inciſa, occupat. Sequuntur aliae, numero CLX et quod excurrit. Huius operis exempla non niſi CCL typis ſunt expreſſa.

Cf. *Goetting. gel. Anzeig.* a. 1775. p. 73 - 80.

Philologiſche Bibl. T. III. p. 128 - 138. p. 215-241.

SECTIO II.

*Scriptores de inscriptionibus Graecis
singularibus.*

EDMUNDI CHISHULL Inscriptio Sigea anti-Chishull.
uissima, *Βερεφονδὸν* exarata etc. De qua nos supra
ol. II. P. I. p. 66 sqq. Addimus hoc loco, ean-
em quoque extare in *Muratorii* Thes. Inscript.
et. T. IV. p. MMCIII, eamque etiam a frequen-
bus fuisse illustratam.

MICH. MAITTAIRE Dissertatiuncula in Sige- Maittaire.
m Inscriptionem ab E. Chishull editam; in *eiusd.*
Miscell. Graecor. Carmin. (Lond. 1722. 4.)
80 - 183.

SAMUELE BARKER *Letter concerning a passa-* Barker.
in the Sigean Inscription; in *Bibliotheca littera-*
a, being a Collection of Inscriptions, Medals etc.
Lond. 1724. 4.) p. 42 - 44.

Notae ad marmor Bosporanum, Jovi Urlo Taylor.
rum, apud Chishull *Antiquit. Asiat.* p. 59; *post*
DE. TAYLORIS *Comment. ad L. decemvirali-*
e sect. debitor. (Cantabrig. 1742. 4.) p. 23 - 28.

JOSEPHI DE BIMARD LA BASTIE Notae la Bastie.
l marmor, scriptura Graeca antiquissima, quae
βερεφονδὸν vocatur, insigne; in *Muratorii* Thes.
scr. T. I. p. 35 - 48.

CLAUDII SALMASII Explicatio duarum In- Salmassii.
riptionum veterum, Herodis, Attici Rhetoris,
Regillae, coniugis, honori positarum. *Eiusdem*
l Dosadae aras, Simmiae, Rhodii, ovum, alas,
curim, Theocriti fistulam, Notae. Lutet. Paris.
519. 4. Qui libellus cum esset perrarus, a *Joh.*
oleno insertus est Novo *Thesauro Antiqq. Rom.*
Gr. Vol. II. p. 608 sqq.

Casaubonus.

ISAACI CASAUBONI Inscriptio vetus Graeca, nuper ad urbem in via Appia effossa, dedicationem fundi continens, ab Herode rege factam, notis illustrata; in *Th. Crenii Museo philol. et hist. (Lugd. Bat. 1699. 8.)* p. 335 - 357. Est eadem inscriptio, quam Salmasius in scripto praecedenti illustravit.

Maittaire.

Inscriptio Triopii fundi ab Herode Attico consecrati; Graece, cum versione Latina FED. MORELLI; et inscriptio statuæ Regillae; Graece cum Latina interpretatione CLAUD. SALMASII. Accedunt Notae IS. CASAUBONI, CL. SALMASII et MICH. MAITTAIRE; in *Mich. Maittaire Miscell. p. 80 sqq. et p. 174 sqq.*

Patin.

CAROLI PATINI Commentarius in tres Inscriptiones Graecas, Smyrna nuper allatas. *Patau. 1685. 4.* Et in *Poleni Nov. Thes. T. II. p. 1041 sqq.*

Cf. *Acta Erud. a. 1685. p. 581 sqq.* ubi et prima istorum inscriptionum aeri incisa exhibetur.

Eiusdem Commentarius in antiquum monumentum Marcellinae, e Graecia nuper allatum. *Patau. 1688. 4.* Et in *Poleni Nov. Thes. T. II. p. 1089 sqq.*

Cf. *Acta Erud. a. 1688. p. 557 - 564;* ubi non solum monumentum ipsum aeri incisum, sed etiam censoris annotationes, Patinianis haud inferiores, in idem conspiciuntur.

Eiusdem Commentarius in antiquum Cenotaphium Marci Artorii, Medici Caesaris Augusti. *Patau. 1689.* Et in *Poleni Nov. Thes. T. II. p. 1133 sqq.*

Cf. *Acta Erud. a. 1690. p. 361 sqq.* Insertum est monumentum, cum Graeca inscriptione a Smyrnaeis posita, aere expressum.

TOBIAE GUTBERLETHI Animadversiones Gutberleth. philologicae in antiquam Inscriptionem Graecam, Smyrnae repertam, auctae et numerorum ectypis ornatae; inter *eiusd.* Opuscula, *Franker.* 1704. 8. Et in *Poleni* Nov. Thes. T. IV. p. 359 sqq.

JOH. ANTONII ASTORII Commentariolum Astori in antiquum Alcmanis, Poetae Laconis, monumentum, allatum e Graecia. *Venet.* 1697. fol. Cum figg. aen. Et in *Galleria di Minerva* (Venez. 1697. fol.) T. H. p. 147 sqq. Et in *Sallengrii* Nov. Thes. T. II. p. 781 sqq.

DAN. HUET et GISE. CHAPER *Lettres sur deux* Huet *Cu-*
anciennes Inscriptions Grecques, trouvées en Orient; per.
in *Mém. de Travoux* a. 1704. Avril p. 241 sqq.

LUDOLPH KUSTER *Explication d'une Inscript.* Küster.
Grecque; ibid. a. 1715. Sept. p. 1590-1603.
Et in *Journal des Savans* a. 1716. May p. 584 sqq.
(ed. Amst.)

FRANC. MONTANI *Dissertazione sopra un* Montani.
Inscrizione Greca e sopra un Basso rilievo della Gal-
leria del Gran Duca di Toscana; in *Giornale de' Let-*
terati T. XXXII. p. 87 - 96.

DE LA ROQUE *Lettre à Mr. Rigord sur une* de la Roque
Inscription Grecque trouvée à Marseille etc. in *Mém.*
de Travoux a. 1714. Oct. p. 1771 - 1781.

Lettre de Mr. RIGORD sur l'explication précé. Rigord.
dente; ibid. a. 1715. Juill. p. 1252 - 1265.

Lettre de Mr. DE VALBONNAIS sur la même de Valbon-
Inscription; ibid. a. 1716. Dec. p. 2226 - 2231. nais.

*Lettre de Mr. DE LA R** à Mr. Rigord au dela R***
sujet d'une Inscription Grecque trouvée à Marseille;
in *Mercur de France* a. 1721. Aout p. 3 - 11.

JOH. MASSON *Inscriptio Graeca antiqua, ex Masson.*
Syriae monumentis a Dno. Maundrell excerpta,
observationibus criticis et historicis illustrata; in
Bibl. litteraria, paullo ante laudata, p. 2 - 6.

- Schwarz. CHRISTI. GOTTLIEB SCHWARZII *Expositio veteris Inscriptionis de Aesculapio et Hygea, Dīs Φιλανθρωποις.* *Altorf.* 1725. 4.
- Maffei. SCIPIONIS MAFFEI *Epistola, in qua tres eximiae et nunquam antea vulgatae Inscriptiones (duae Graecae, una Latina) exhibentur atque illustrantur.* *Veronae* 1732. 4. Et in *Bibliothèque Italique* T. XIV. p. 211-239.
- Maittaire. MICH. MAITTAIRE *Antiquae Inscriptiones duae; Graeca altera, altera Latina, cum brevi notarum et coniecturarum specimine.* *Lond.* 1736. fol.
- Maffei. SCIP. MAFFEI *Esposizione d'una antica tavola di metallo con una infigne Iscrizione Romana e Græca; in eiusdem Osservazioni letterarie (Verona 1738. 8.)* T. III. p. 265 - 307.
- Giorgi. DOMINICI GIORGI *Ragionamento intorno a due Iscrizione Greche, ritrovate, l'una fra le rovine di Troja, l'altra nell' Isola di Delo; in Raccolta d'Opuscoli scientif. e filol. (Venez. 1737. 12.)* T. XV. p. 153 - 211.
- Taylor. *Explicatio Inscriptionis Graecae in antiquo marmore, inter marmora Arundeliana Oxoniae* 1668; post *Taylori Comment.* l. c. p. 31 - 46.
- Marmor Sandvicense, cum commentario et notis JOH. TAYLORI. *Cantabrig.* 1743. 4 mai. Cum II tabb. aen. — *Inscriptio memoriam festi, ab Atheniensibus in insula Delo in Apollinis honorem post quatuor annorum spatium celebrari soliti, servat. Occasionem eadem Anglo doctissimo praebuit, observationes ingeniosas super pecunia Graecorum, super Amphictyonibus, aliisque rebus Graecis, tradendi.*
- Corsini. EDUARDI CORSINI *Explicatio eiusdem marmoris; post eiusd. Notas Graecorum (Florent. 1749. fol.)* p. XCVII -, CXXXII.

J. NIXON, A. M. Marmor Estonianum, seu Nixon.
Dissertatio de sella marmorea votiva, Estoniae in
agro Northamptoniensi conservata. *Londini*
1744. 4. Cum tabula aeri incisa. — Quamvis
marmoris, quod explicandum sibi sumserat auctor,
inscriptionem *Seldenus*, *Reinesius* ac *Tomafinus* du-
lum vulgaverint: tamen, ut de sellae figura, cu-
us illi descriptionem non satis accuratam dedisse
videbantur, antiquitatum curiosis magis constaret,
votivum hoc marmor in fronte dissertationis spe-
landum proposuit. Hoc igitur donarium cum
tulo suo illustraturus, praemittendam sibi putavit
revem *de donariorum antiquitate atque usu* com-
mentationem. Uberius deinde, licet ordine mi-
us probando, illustrant *χαρτήριον* Estonianum,
archidamumque, cuius nomen exhibet lapis, Isi-
s vel Aesculapii apud Smyrnaeos sacerdotem
esse suspicatur.

Cf. *Novi Acta Erud.* a. 1747. p. 133 - 137.

JOSEPHI BARTOLI *Dissertazione sopra la bel-* Bartoli.
lizza d'una Greca inedita Iscrizione; in eiusdem *Dis-*
sertazione del publico Museo d'Iscrizioni eretto in Ve-
rona (Verona 1745. 4.) p. 119 - 222.

EDUARDI CORSINI Dissertatio continens Corsini.
explicationem inscriptionis Graecae; post *eiusd.*
Iotas Graec. Nr. IV.

Eiusdem Dissertatio alia de Inscriptione Spartae
Cl. Fourmontio reperta; *ibid.* Nr. V.

SCIP. MAFFEI *Inscrizione Greca esaminata.*
in Verona 1750. 4.

CAPVT XVII.
SCRIPTORES DE RE GRAECO-
RUM NUMARIA.

SECTIO I.
Collectiones generales.

Goltz. **H**UBERTI GOLTZII (*Venloënsis Gelri, Hystorici et Archasologi, seu Antwerpiani, seu Brugenfis* † 1583.) Sicilia et Magna Graecia, siue Historiae urbium et populorum Graeciae ex antiquis numismatibus restitutae liber primus. *Brugis Flandrorum* 1576. fol. Cum figg. (Quibusdam exemplis praefixus annus 1581.) Cum novis scholiis ANDREAE SCHOTTI. *Antwerp.* 1617. fol. Cum figg. *ibid.* 1644. fol. Cum figg. — In hoc opere Siciliae urbium duodecim, Regum duae, Graecorum etiam in Italia oppidorum, nec non Massiliae, et eius coloniae Antipolis tres ac viginti aeneae numismatum tabellae affabre sculptae videntur, cum accurata Siciliae et Italiae descriptione, amplissimaque eorum, quae ad singularum urbium origines, situm et varios casus spectant, enarratione. Additi indices duo, numis intelligendis apprime utiles; in quorum primo notae singulares, et ea, quae per nexus comprehensionesque litterarum sibi implexarum, vel alioqui per compendium in numis scripta sunt, explicantur: alter, quae in iisdem aut leguntur aut spectantur memoratu digna, recenset. Caeteras velut appendices, dissertationem de coloniis Graecorum, Inscriptiones, quae ad Italiae urbes pertinent, Siciliae historiam ab Augusto, ut titulus praefert, verius ab Arabum imperio ad Carolum V Imp. eiusdem

et Italiae regum, nec non clarorum Siculo-
lenchos indicasse sufficiet. Quum vero per-
huius libri exempla, velut in specimen de-
ta prodissent, JACOBUS BIAEUS, vir in
endi arte celeberrimus, Goltzianas tabulas,
et numismatibus auctas, iterum publicari cu-
hisque ANDR. SCHOTTUS historiam et Schottus.
a, quorum meminimus, a se interpolata et
lita, subiade expressis in margine auctorum
adiexit.

milem operam populis omnibus, apud quos
ta lingua olim vixit, impendere constituerat
ius, cum universum, Graeciae numis anti-
llustratae, opus quatuor in libros distribuisset,
um primum descripsimus; secundus univer-
illum tractum, qui a Pontico litore, ubi Ister
immergitur, ad mediterraneum mare porri-
tertius Asiam minorem, Syriam, Phoeni-
Aegyptum, reliquamque Africam; quartus
ae plerasque insulas complexuri erant. Sed
opere, cum praestantissimus vir mortuus
disiecta, quae singulari diligentia aere ex-
tat, numismata aliquamdiu delituerunt, do-
orum partem comparavit laudatus Biaeus,
cura factum est, ut LUDOVICI NONNII Nonnius.
mentario illustratae prodirent reliquiae, hac
phe:

J.B. GOLTZII Graeciae universae Numisma-
um Commentario LUDOV. NONNII. *Ant.*
1620. fol. Cum figg. — Hoc in volu-
omnes, quae secundo libro destinatae erant,
ae viginti octo urbium, Macedoniae regum
n, publicatae sunt. Perpaucae etiam in ter-
quem Nonnius quartum esse voluit, cuiusque
as XXI exhibuit, desiderari videntur, sed ter-
terciderunt fere omnes; ex clarissimis enim

XIX Asiae et Africae provinciis, quinque ignobiliorum duntaxat, Colchidis, Cappadociae, Galatiae, Ponti, Bithyniae numismata, quatuor tabulis expressa, ad nos pervenerunt. Nonnulli egregii quidem interpretis de re literaria bene meriti voluntatem, nec vulgarem diligentiam praestitisse dubitari tamen potest, an satis instructus fuerit artibus, quae in perfecto antiquario requiri solent, nam facillimos quosque numos pluribus verbis enarrat, eos, qui difficilem explicationem habent, ne strictim quidem attingit: in Graecis vero numismatibus cum saepe turpiter hallucinatur, sui ignorantem interdum in temeritatem vestit, obscura quaevis et incomposita ad arbitrium addendo et reformando.

Cf. BANDURII Bibl. numaria p. 20 sqq.

Rara Magnae Graeciae numismata, collecta et edita a PROSPERO PARISIO, Patricio Romano, a. 1592, nunc denuo edita. Noribergae 1683. 4. — Quae a. 1592 Romae primus evulgaverat numismata, circumposita tabulis, quibus Magnam Graeciam delineaverat Prosper Parisius, Consentinus, iurium Doctor Romanus, ea in commodiorem redacta formam, tabulis suis avulsa, secunda cura edidit JOH. GEORGIUS VOLKAMERUS, Medicus Noribergensis (clarissimus*). Praeferunt ista Graecarum urbium nomina variis ac diversis signis ac formis excusa. Numi in tredecim buxeis tabulis incisi sunt. Quos quidem ipsos, et his multo plures, in Goltzii opere modo memorato evulgatos existare negari non potest: correctiora tamen a Prospero numismata ea esse Arnold. exhibita, in praefatione CHRISTOPHORUS M^o NOL^o.

*) Obiit a. 1693. Consuli de eo potest WILHELMUS Norberg. gel. Lexicon. T. IV. p. 121 sqq.

OLBUS, Norimbergensis, Medicus et eloquentiae, poëseos, ac linguae Graecae Professor, affirmat. Quae tanto commendabiliorem librum unc, Volkameri cura iterum editum reddit, quando exactius recensum praestantissimorum medicas simul et numariae rei scriptorum animis curiosorum et elegantiorum litterarum studiosorum subiicit.

Cf. Acta Erud. a. 1684. p. 14 sqq.

BANDURII Bibl. num. p. 33 et 99.

(OBADIAE WALKER, Socii Acad. Oxonien- Walker.
s, diu etiam ob religionem Romano-Catholicam,
ui addictus erat, Romae commorantis) *The
Greek and Roman History illustrated by Coins and
Medals. Representing their Religions, Rites, Man-
ners, Customs, Games, Feasts, Arts and Sciences.
Together with a succinct Account of their Emperors,
Consuls, Cities, Colonies and Families. In two Parts.
Necessary of Antiquity. By O. W. Lond. 1692.*
— Liber, tironibus scriptus, nihil igitur novi
seu reconditi tradens. Nulla numerum ectypa
dicta sunt; quod utilitati libri haud parum
etrahit.

Cf. BAUMGARTENS *Nachrichten von merkwürd. Bü-
chern.* T. XI. p. 68 sqq.

JOHANNIS HARDUINI, Societatis Jesu Pres- Harduinus.
byteri, Nummi antiqui populorum et urbium illu-
trati. *Parisi.* 1684. 4. Et in eiusdem Opp. se-
lectis (*Amstelod.* 1709. fol.) p. 1 - 216. — Har-
duinus huic rei numariae parti, quae nimirum de
numis populorum et urbium agit, facem attulit.
Affirmare in praefatione non dubitat, hoc opus
suum *Errata Antiquariorum*, nisi iactantiae subter-
ugere voluisset notam, inscribi potuisse; sibi-
que actio auctorum in eodem argumento versa-
torum

torum non tam profuisse, ut proficeret, quanto illi conducerentur; praeterea innumera scire in huius doctrinae genere se animadvertisse, quae nondum a quoquam animadversa sint; explanasse se nunc primum numos sexcentos antea obscuris patefactos innumerabiles antiquiorum lapidum plurimarum urbium, quarum nomina et quae ipsa Ortelium, Holstenium, universum ante se Geographorum gregem latuerint, institutos; aeras variarum gentium proprias, quae chronologicae artis magistros fugerint, designatas; nodos denique complures, inexplicabiles antea et plus quam Gordios viros, non sine ingenti sollicitudine quadam solutos etc. Fatendum quidem, vix plura his inesse, virum tamen doctissimum sapienter obloquendi solo ac sine necessitate ad sententias novas proponendas actum fuisse. In huius libri satis copiosam de re monetaria veterum Graecorum dissertationem ex Plinii sententia subiecit. Numos etiam adiecit addendos, et suo quaque loco inferendos.

Cf. Nova Acta Erud. a. 1685. p. 274 sqq.

(Eiusdem.) *Explication de quelques monnoies de villes, qui sont en abrégé sur les medailles Grecques*; in *Mém. de Trevoux* a. 1711. Mai p. 844 - 866; et in *Journal des Savans* a. 1711. Aout. p. 153 sqq. (Ed. Amst.)

Explication etc. *Explication des anciennes Medailles des Isles de l'Archipel*; in *Mém. de Trevoux* a. 1706. Aout. p. 1344 - 1353.

Anonymi Notulae ad primam editionem numerorum Populorum J. Harduini; in *Miscell. Obs.* auctoris. Vol. VI. T. III. p. 547 sqq.

Haym. NICOLAI FRANCISCI HAYM (Romani, artis musicae periti † 1729) *del Tesoro Britannico*
Paris

*I, ovvero il Museo Nummario, ove si contengono
laglie Greche e Latine in ogni metallo e forma,
ima publicate.* In Londra 1719. 1720. II Voll.

Cum figg. aen. *Anglite* ibid. iisd. II Voll.

Latine hoc titulo: *Theſauri Britannici Pars*

seu Museum numarium, complexum nu-

traecos et Latinos omnis metalli et formæ,

m editos; Latine versa et notulis aucta ab

Comite *Cristiani*. Vindob. 1762. 4. *Pars*

cum annotationibus et appendicula ad Ges-

culas numismatum urbiuin, a *Josepho Khehl*

265. 4. — Auctor narrat, se pro inge-

sibi in patria urbe Roma rerum antiqua-

more, Londini horis subsecivis numos hinc

blatos delineasse, quos cum amici harum

periti vidissent, delineationesque laudassent,

esse, ut eosdem aere exprimere ope aquae

conaretur; non caruisse eam rem, adhibi-

lo maiore diligentia, successu, cumque an-

am supellestem in Anglia infinitam, viris

neque cognitam satis, neque descriptam,

set, huius operis componendi consilium na-

te, in quo, initio a numis factò, quicquid

monimentorum ad antiquitatis scientiam

dam et amplificandam pertinentium, com-

ur, colligeret. Sed in numis edendis viri

mi industria substitit. Graeci numi regum,

n, populorumque Graecorum faciunt inti-

Consularibus Imperialibusque Latinis et

is dehinc sequentibus. Delineationes ut re-

rent exacte numis, quos reddunt, ope-

ledit; fissuras, corrosiones, absumasque

expressit ubique, et artificium cuius-

um, magnitudinem, metallum, ex quo

tus est, accurate notavit; qua ex parte,

im plerosque alios libros, quibus antiqui

numi

tum vero perpetuae consuetudini
multitudinem vultuum' exactam hi-
tribuit. Caeterum ne dissimilitudo
cautos lectores, veriore vultuum
ex Latinis numis addidit, ut, quae
manus sculptoris, rectius appar-
adeo intelligant, Graecos numos
dissimilitudinis doctrinae vestigia, quae
quam propter artificium magni
Annotationes ab ostentatione ei-
longe absunt, cuique liberam sensu
relinquunt, numos notatu digni-
tantum, ab aliis explicata bona fide
tamque brevitatem sectantur. De
quem in adducendis numis habet
Sistit enim numos I) plane non
neque a quoquam in indices nu-
nec vel eos omnes, sed notatu di-
rius obvios, in primis si vel in vul-
sa parte nonnihil sint ab archetypo
aliter eos explicandos putet, III) si
(quae *contremarqués* appellant) nota-

ipsum initium faciunt: numi regum Syriae, one, cuius modo meminimus. Historiam regum in compendio Haymius adiecit, dos observationibus subinde illustratam. Ser numi Phoenicii, regum Commagenorum, us *Massonii* dissertatio inserta, virorum il- n, urbium, et populorum Graeciae, in rte operis collectio numerum Athenien- domitis Winchelsene, ab eodem annota- s doctissimis illustrata, lectorum oculos in vertit, ac denique Imperatorum, in Carau- nentium. Volumen alterum plures, quam io reperiuntur, numerum delineationes, es tamen tabulas aeneas complectitur, ea quod multas separari a textu, cui antea stae erant, unque earum plures numerum incidi curavit auctor, contra quam in pri- umine fecerat. Sed tamen observatum id in Caesareis numis: Regum, virorum il- i, urbiumque memoriam celebrantes, qui ut in primo volumine praecedunt, adhuc o, quo explicantur, inserti comparent. Sub dissertatio doctissimi Edmundi Chishull oc- qua numo Graeco plane singulari et a sa- io Bellorio prolato quidem, sed explicatio- i illustrato, ac ne lecto quidem ita ut par- cem clarissimam foeneratur. Inter reges, i numos Haymius percenset, Parthici haud ium locum obtinent, qui cum omnes Ara- mien gesserint, vix satis distingui inter se . Neque adeo repertus antea erat, qui se- rum, a Justino libro XLI et XLII descri- x numis digestam, exhibere auderet. Ten- nihilo minus Haymius, numosque Parthi- m eos, quos Tristanus, Spanhemius, Pa- Morellius aere expressos dedere, tum vivos *hist. Vol. III. P. II.* Z a se

a se in Anglia, quorum novem delineavit, ad regem certos non infelici successu retulit.

Cf. Acta Erud. a. 1722. p. 49-54. p. 240-244.

Hanthaler.

CHRYSOSTOMI HANTHALERI *Dialecti de numis Themistoclis atque Ambraciorum, Daphnorum, Pagaseorum, Corcyraeorum, Leucadesum, Dyrrachii, Athenarum, Macedoniae primae, Brutiorum; in eiusdem Exercitationibus de numis veterum* (Norimb. 1735. 4.) p. 31-64.

Frölich.

(ERASMI FROELICH) *Animadversiones in quosdam numos veteres urbium. Viennae 1738. 8. Cum figg. aen. Editio altera auctior in A. P. Gessneri Symbol. litter. (Florent. 1751. 8) Vol. VII. p. 1-118. — Opusculum egregia praebet supplementa operum Goltzii et Harduini. Pars prima sistit et illustrat numos Corcyrae nigrae, Cauloniae, Mamertinorum, Ericynorum, Macedonum, Argivorum, Epidauriorum, Lyfimachienfium, Tomitarum, Marcionopolitarum, Romae: altera numos Nicomediensium, Sardianorum, Cynecorum, Erythraeorum, Trallianorum, Attudeorum, Tiberiopolitarum, Amisenorum, Eumenis regis, Elaeusiorum, Coryciatarum et Heracleae, Tripolitarum, Sardenfium, Sinopenfium.*

Gessner.

JOHANNIS JACOBI GESSNERI, *Prolegomena Tigurini, Numismata Graeca Populorum et Urbium; Regum Macedoniae, illustrata notis variorum; Regum Syriae, Aegypti et Arsacidarum; Regum Siciliae, Judaeae, minorum gentium, et virorum illustrium. Omnia, quotquot ex Numismatophylaciis et Scriptoribus de re numaria comparare licuit, integra serie tabulis aeneis representata, adscriptis nominibus Museorum, unde deprompta sunt etc. digesta et edita. Tiguri 1738. fol. Sunt tabulae CXX, ea ratione, quam*

titulus docet, dispositae et elaboratae. Supplementa haud contemnenda exhibent libelli duo sequentes:

ALOYSII Comitris CRISTIANI Adpendicula Cristiani.
ad numismata Graeca populorum et urbium, a
(Joh.) Jacobo Gesnero tabulis aeneis repraesentata.
Viennae Austr. 1762. 4. Cum II tabb. aen. *Editio*
secunda, forte titulo solum mutato, *ibid.* 1769.

JOSEPHI KHELL, *e Soc. J. in Collegio reg.* Khell.
Theres. bibliothecae Garellianae et rei antiquariae do-
cendae Praefecti († 1772.) Adpendicula altera ad
numismata Graeca populorum et urbium a Jac.
Gesnero tabulis aeneis repraesentata. *Vindob.*
1764. 4.

M. FRIDERICI SIGISMUNDI WITZLE- Witzleben.
BEN Selecta quaedam numismata Graeca, inedita
hactenus, nunc vero explicata. *Lips.* 1754. 4.
Cum figg. aen. — Insunt dissertationes quatuor:
I. de numo antiquissimo Delphorum. Addita
sunt varia de origine situque Delphorum, de in-
vento oraculo, aliisque rebus, de litterarum pri-
scarum forma atque origine. — II. de numo
Maronitarum, pari et simili per omnia Thasiorum
numis, in quorum ditione eos fuisse, probabile
auctori videtur. III. de numo urbis Aorni, urbis
in regione Epiri ad Thesprotium finum. IV. de
numo quodam Corinthiorum.

Cf. *Comment. Lips. litter.* T. I. p. 394-404.

ERASMI FROELICH ad numismata regum Frölich.
veterum anecdota, aut rariora, accessio nova.
Viennae Austriae 1755. 4.

Eiusdem Notitia elementaris numismatum an-
tiquorum illorum, quae urbium liberarum, regum
et principum ac personarum illustrium appellantur.
Viennae, Pragae et Tergesti 1758. 4. Cum

XXI tabb. aen. — Huius libri utilissimi hoc loco meminisse iuvat, quia omnis versatur in numis Graecis illustrandis, quorum et sat magnam vim tabulae aeneae eleganter sculptae sistunt. Multi ex iisdem antea inediti fuerant. Auctor, aliis etiam operibus numismaticis clarissimus primo loco de numismatum antiquorum vocabulis, materia, classibus, deque prima eorundem vetustate quaedam delibat, proposita etiam alphabetorum aliorumque characterum notitia, cuius ope legi primum vetusta paene omnia numismatum atque marmorum monimenta facilius possent. Gradu deinceps facto ad urbium et populorum liberorum, atque illustrium personarum numismata, unversae antea praelibavit aliqua, primosque complanare aditus studuit. Singularia deinde, catalogis posissimum, proposuit. Sic caput quartum continet catalogum epocharum urbium et populorum, in eorum numis; sextum vero indicem urbium et populorum liberorum, quorum numismata novimus. Caput septimum agit de regum et principum numis, quorum praevia notitia exhibetur, posteaque exponitur de prima regum classe, videlicet de regibus Macedoniae ante Alexandrum M. Siciliae, Cariae, Cypri et Heracleae Ponticae. Caput octavum de secundae regum classis parte, quae Europaeos et Africanos reges complectitur, post Alexandrum M. ad Christum. Prodeunt igitur Macedoniae reges reliqui, reges Paeoniae, Epiri et Illyriae, Siciliae, Thraciae, Ponti et Bosphori Cimmerii, Aegypti. Caput nonum de regibus secundae classis in Asia, scil. in Asia minore, in Pergamo, Syria, Parthia, Armenia, Cappadocia, Cilicia, Bithynia, Paphlagonia et Galatia. Adde sunt Arabici Damasci reges, ac regum incognitorum numismata. Capite decimo sistitur tertiae classis,

classis, ab aera Christiana circiter ad quartum saeculum, regum notitia brevis; ubi agitur de Thraciae et Ponti regibus reliquis, de regibus Parthicis et Persicis, de regibus Commagenes, Oshroënes, Mauretaniae aut Numidia, et de regibus Judaicis. Capite postremo differitur de numismatibus Heroum, Heroidum, Conditorum urbium et personarum illustrium.

(JOSEPHI) PELLERIN († 1782.) *Recueil des Pellerin. Médailles de Rois, de Peuples et de Villes, qui n'ont point encore été publiées, ou qui sont peu connues; avec les Suppléments.* à Paris 1762-1767. VIII Voll.

In 4. — Seges multiplex laetissimaque omnis generis numismatum in hoc opere splendido continetur, quorum magna pars est Graecae originis. Alio forte loco ampliorem dabimus notitiam. Supplementi loco quoque sunt eiusdem auctoris

Lettres de l'Auteur du Recueil des Médailles des Rois, de Peuples, et de Villes, imprimées en huit Volumes in 4, depuis 1762 jusqu' en 1767. à Francfort et se trouve à Paris 1770. 4. — Maxime in his epistolis memorabiles sunt numi Armeni et illustrationes historiae Armeniae. Nec in his novem voluminibus auctoris, senis venerabilis, opera substitit: addidit potius decimum hac epigraphe:

Additions aux neuf Volumes de Recueils de Médailles de Rois, de Villes etc. imprimés en 1762. 63. 65. 67. 68 et 70; avec des Rémarques sur quelques Médailles déjà publiées. à la Haye 1778. 4.

Abbé LE BLOND *Observations sur quelques Médailles du Cabinet de M. Pellerin.* à la Haye 1771.

4. — Infunt nova numismata, quae Pellerinus post epistolas modo memoratas collegerat.

JOH. FRIDERICI WACKER (Numophylacio Wacker. Electorali Dresdensi Praefecti) *Sendschreiben von einigen seltenen und einzigen griechischen Münzen.* —

Dresden 1767. 4 mai. — Delineatum et explicatum est maximum et gravissimum omnium, quae antea reperta sunt, numisma aureum ex classe urbium. Postea auctor, harum rerum peritissimus, narrat de collectione sua numaria, describit numos nonnullos rariores, atque promittit supplementum operis Pelleriniani, haecenus, quantum nos scimus, non in lucem editum.

Dutens. LUDOVICI DUTENS *Explication de quelques Médailles de Peuples, de Villes et de Rois Grecques et Phéniciennes.* à Londres 1773. 4 mai. Cum IV tabb. aen. — Maior numismatum, primum in hoc libello editorum, pars ad Graeciam eiusque colonias spectat. Nonnulla elegantissimis adnumeranda sunt.

Cf. HEYNIUS in *Goetting. gelehrten Anzeig.* a. 1775. p. 1107 sqq.

de Schachmann.

(CAROLI GOTTL. ADOLPHI DE SCHACHMANN, Equitis Lufati) *Catalogue raisonné d'une Collection de Médailles* (Lips.) 1774. 4 mai. Cum figg. aen. — Ad modum Pellerini numi XLVIII, ante inediti non solum describuntur, sed etiam, licet non omnes, illustrantur.

Cf. HEYNIUS l. c. a. 1775. p. 786 - 792.

Neue Bibliothek der schönen Wissenschaften. T. XIX. p. 60 - 83.

Eckhel. JOSEPHI ECKHEL, *Thesaurus Caesareo numorum geninarumque veterum, et rei antiquariae in Universitate Vindobonensi Praefecti*, Numi veteres anecdoti, ex Museis Caesareo - Vindobonensi, Florentino Magni Ducis Etruriae, Granelliano nunc Caesareo, Vitzaiano, Festeticziano, Savorgnano, Veneto, aliisque collegit et animadvertionibus illustravit. *Vindob.* 1775. II Partes in 4 mai. Cum

Cum XVII tabb. aen. — Numi in hoc opere praestantissimo exhibiti vere sunt anecdoti, quippe qui nec in collectione Haymiana, nec Pelleriniana, nec alia quaque conspiciuntur, eamque ob causam sunt rariores, partim etiam rarissimi. Superat praeterea editor doctissimus Pellerinum scientia rei numariae, veterum linguarum, Graecae in primis, artis criticae, sensuque veri ac pulchri. Ordine geographico prima pars exhibet numos Hispaniae, Galliae, Italiae, Siciliae, Thraciae, Macedoniae, Thessaliae, Illyrici, Epiri, Graeciae, Cretae: pars altera, Ponti, Asiae minoris secundum eius provincias, Syriae, Phoeniciae, Palaestinae, Aegypti, Cyrenaicae, Byzacenes, Mauritaniae. Addita sunt nonnulla urbium numismata obscurae originis, numique Latini.

Cf. HEYNIUS in *Götting. gel. Anzeig.* a. 1776. p. 393 - 397. 402 sqq.

Eiusdem Sylloge I numorum anecdotorum Thesauri Caesarei, cum commentariis. *Viennae* 1786. 4 mai. Cum X tabb. aen. in quibus CXXX numi, antea non editi, sunt expressi, et quidem maximam partem Graeci.

Cf. HEYNIUS a. 1787. p. 246 sqq.

Numismata Graeca non ante vulgata, quae ^{Benedictus} ANTONIUS BENEDICTUS e suo maxime et ex ^{et Odericus.} amicorum museis selegit, subiectisque GASPARI ODERICI animadversionibus, suis etiam notis illustravit. *Romae* 1777. 8. — Sunt XXVIII numi, aeri incisi doctisque observationibus illustrati.

FRANCISCI NEUMANNI, *Canonici regularis* Neumann. *ad St. Dorotheam, Museo Caesareo numorum recentioris aevi Praefecti, Academiae historiographicae*

Matritensis Socii, Populorum et Regum numi veteres inediti, collecti ac illustrati. *Pars prima. Viennae* 1779. — *Pars altera. Acc. Romanorum numi anecdoti et animadversiones in univ. sum opus ill. Pellerini. ibid.* 1783. 4. Cum tabb. aen. XIV. — Numi omnes vel antea prorsus inediti, vel male delineati sive descripti, vel nondum explicati, etiam, ut in opere Eckheliano, ordine geographico recensentur. Ratione delineationis numerorum accuratae, chartae pulchrae ac typorum nitidorum, idem opus a Neumanniano superatur. Nec minor intelligentiae et doctrinae laus Neumanno debetur. Exhibet idem, praeter numos alios rarissimos, nonnullos in urbibus Graecis cufos, quorum antea nulla exstiterat notitia. Animadversiones in Pellerini opus, tomo secundo p. 213 - 244 additae, nemo, qui eodem recte uti velit, negligere debet. Antiquitatis studium, historia et geographia, etiam hoc thesauro multum lucis accipere possunt.

Cf. HEYNIUS l. c. a. 1780. p. 9 - 15. a. 1784. p. 865 - 872.

Hunter et
Combe.

Numorum veterum populorum et urbium; qui in Museo GUILIELMI HUNTER asservantur, descriptio figuris illustrata. Opera et studio CAROLI COMBE, S. R. et S. A. Lond. Soc. Londini 1782. 4 max. Cum LXVIII tabb. aen. in quibus circiter duo millia numismata delineantur. — Magna huius thesauri pars exhibet numos Graecos antea ineditos, docte in ordinem relictos. Aliis iam notis additus est index operum, in quibus eorum descriptio continetur. Hoc opere, atque libris Neumanni, Eckhelii et Pellerini, pars rei numariae, quae numis populorum urbiumque est dicata, novam prorsus faciem et augmentum.

Scriptt. de numismatib. regum Macedoniae. 361

de quibus maiores nostri ante quadraginta
inquaginta annos vix somniaverint, nacta est.

HEYNIUS l. c. a. 1783. p. 1388 sqq.

atalogi numarii, aliique libri huc etiam forte
ndi, in ea bibliothecae parte, quae rei numma-
icata est, enumerabuntur.

SECTIO II.

*Scriptores de numismatibus regum Ma-
cedoniae.*

ures libri e capite superiore huc etiam tra-
praeter eos autem consulendi sunt, se-
es.

Numismata Regum Macedoniae omnia, quae Gessner.
bus celeberrimorum virorum, CROPHII,
GOLTZII, PATINI, SPANHEMII,
QUINI, BEGERI, WILDII, HAYMII,
II etc. ex regis aliisque Numismatophyla-
ctenus edita sunt, additis ineditis et nondum
ptis tabulis aeneis. Repraesentata digessit,
psit et notis variorum doctissimorum viro-
llustrata edidit JOH. JACOB. GESSNERUS,
ixa sunt Prolegomena de Thesauro universali
um numismatum Graecorum et Romano-

Caput de numismatum Graecorum praestan-
su et raritate; *le Catalogue des Medailles Grec-
qui se trouvoient au Cabinet de Mr. de FOR-
T DE LA TOUR, pendant qu'il demeuroit à
Tiguri 1738. fol. Cum VII tabb. aen. —*
Numismata, parco historicae descriptionis appara-
ndecorata, regum Macedoniae plura quidem
erius in his plagulis collegit et enumeravit,
antea usquam factum fuerat *); nihilo mi-

Z 5

nus

Cf. Nova Acta Erud. a. 1741. p. 391 - 397.

nus vero eundem largam messem posteris reliquisse, apparet ex libris Pellerini, Eckhelii, Neumanni, aliorumque recentiorum, partim etiam e libello sequente:

de Kheven-
hüller s.
Frölich.

FRANCISCI ANTONII S. R. I. Comitum DI
KHEVENHULLER (s. potius ERASMI FRÖ-
LICH) Regum veterum numismata anecdota ut
perrara, notis illustrata. *Viennae Aust.* 1752. 4
Cum III tabb. aen. — Praeter alios numos, v. c.
regum Syriae, Parthiae, Mauretaniae, singula
studio numus Archelai, regis Macedoniae, huius-
que vita describitur; simul reliquorum Macedoniae
regum genealogia et chronologia illustratur.

Catherinot.

NICOL. CATHERINOT *Les Philippes de Ber-
ry, ou Dissertation sur les Medailles des Philippe de
Macedoine, qui se trouvent à Berry.* à Bourges
1687. 4.

Schmidt.

JOH. ANDR. SCHMIDT *Epistola ad Henr. von
und zu der Tann, de numo Philippeo, in agro
Tannenli reperto.* *Jenae* 1692. 4.

le Digne.

N. LE DIGNE *Description du Medaillon d'or
antique d'Alexandre le Grand.* à Paris 1601. 12.

de Valle-
mont.

(LUDOVICI DE VALLEMONT *Dissertation
sur une Medaille singulière d'Alexandre le Grand,
par laquelle on justifie l'Histoire de Q. Curce.* à Paris
1703. 12. — Alii numum istum falsum, alii ve-
terem quidem, sed Alexandro recentiorem esse
existimant. Vallemontius ipsius Alexandri aetate
cufum, fideique Q. Curtio confirmandae maxime
appositum esse contendit, atque ita explicat, ut
nihil vero similius excogitari posse videatur, mo-
do hoc unum concedatur, fuisse illa aetate mon-
etarium ita acri ingenio praeditum, ut futura non
coniectura solum, eaque cum praesentibus copu-
landis

scriptt. de numismatib. regum Macedonias. 363

augurari, sed etiam certo velut divine prae-
cire potuerit.

CAROLI CAESARIS BAUDELLOT DE DAIR- Baudelot de Dairval.

*Lettre à Mr. le Marquis de Dangeau sur une
due Medaille d'Alexandre, publiée par Mr. de
mont, où l'on traite plusieurs matières curieuses
quité. à Paris 1704. 12.*

*Iusdem Seconde Lettre sur le même sujet. ibid.
12.*

E VALLEMONT *Réponse à M. Baudelot, où de Valle-
mont.
we détruit tout ce qu'il a avancé contre l'anti-
de la medaille d'Alexandre le Grand, et contre
ffertation faite sur cette medaille singulière. à
DUX 1706. 12.*

GEBERTI HAVERCAMPI *Dissertationes* Havercamp
*lexandri M. numismate, quo quatuor summa
terrarum imperia continentur, ut et de num-
ontorniat. Lugd. Bat. 1722. 4. Cum figg.*

ALII CAROLI SCHLÄGERI *Commenta-* Schläger.
*numo Alexandri M. cum summa raritate
ypo singulari conspicuo, et Thesauri Fride-
i ornamento maximo. Accedit de thesauro
ectilis antiquariae, sive collectione opuscu-
rariorum, quibus viri eruditi numos, gem-
lapidesque veterum Graecorum et Romano-
illustrarunt, proxime edendo consilium.
Burgi 1736. 4.*

*Leipziger gel. Zeit. a. 1736. p. 788-791.
ta Erud. a. 1737. p. . . .*

ALEXANDRI XAVERII PANEL *Remarques sur* Panel.
*remiers versets du premier livre des Machabées,
dissertation sur une Medaille d'Alexandre le Grand,
cabinet de l'hôtel de la ville de Lyon. à Lyon
9. 4. Hispanice ab Emanuele Gomez y Marco.
En*

364 *Scripta.* de numis Graecis singular. quarundam

En Valencia. 1753. 4. Adiectum est archetypum Gallicum.

Om. HENRICI FRID. OTTONIS Numismatis Lyfimachi, Macedonum Regis, expositio. *Hals Magdeb.* 1714. 4.

SECTIO. III.

Scriptores de numis Graecis singularum quarundam rerum publicarum, urbium, insularum.

Beyr. THEOPHILI SIGEFR. BAYERI Numus Aegypti illustratus; in Commentar. Acad. Petropol. (1738. 4.) T. V. p. 361 - 373. Et in eiusd. Opuscula, a Klotzio editis p. 24 - 34. — Adciit Bayerus litteras et monogrammata reliquarum Aethiopiae urbium, in numis conspicuis, cum interpretatione.

Spanheim. EZECHIELIS SPANHEMII Epistola de Ancyranorum numis, in quibus ΑΣΚΛΕΠΙΑ ΣΩΤΗΡΕΙΑ ΙΣΘ. ΠΥΘΙΑ consignantur; inter eius epistolas V, adiect. Andr. Morellii Specimini univ. rei numar. (Lips. 1695. 8.) p. 1 - 99. — Explicat auctor numos duos Ancyrae, in quibus ludi memorantur Aesclepii Soterii, cum Isthmiis et Pythiis coniuncti; ac primum quidem docet, eos ludos Aesculapio, quem vulgo Servatorem appellarent, factos; deinde varia congerit ad Isthmiorum et Pythiorum originem, solennitatem et loca, in quibus edebantur, pertinentia; tum qua de causa Aesclepiis coniungantur, aperit; et Pythiorum quidem rationem constare, quod Apolline natus ferretur Aesculapius: Isthmiorum vero Aesclepios veluti continuationem fuisse. His addit observationes de vasis diversi generis, quae in numis

is, quibus ludorum memoria consignata est, videntur cum insertis singulis pluribusve palmae raris; mox num peculiaris quaedam ratio Ancyraos impellere potuerit, ut in Aesculapii honorem idos instituerent aut renovarent, disquirat; postremo, quae ad Ancyram ipsam spectant, illustrat.

OCTAVII FALCONERII Dissertatio de numo *Apameensi*, Deucalionis diluvii typum exhibente. *Romae* 1667. 8. Cum eiusdem Diss. athleticis. *Romae* 1668. 4. Et post *Seguini* Selecta sumism. (*Parisi* 1684. 4.) p. 223 sqq. — Sermo est de numo Philippi Augusti, Apameae, in Syria, et quidem auctor mavult, cuso, in quo Deucalon et Pyrrha in navigio aquis innatantes, iidemque extra istud magnae parentis ossa post tergum stantes expressi sunt, una cum columbis duabus. hic primum quidem de Apamearum numero et de eorum appellatione atque etymo accurate disputat; inde ipsius numi explicationem aggreditur, et veterisque congestis, quae de Deucalionico diluvio prodita sunt a veteribus, demonstrat, manifesta primum, quae sacre scriptor de Noachi diluvio prodit, vestigia in eorum fabulis apparere. Postea urima e numis collegit sacrorum inter diversas res communionis exempla, indeque *ὁμόνοισιν* urbium non designare solum foederis inter duas pluresve urbes initi societatem, ob quam in singularem numismatibus apponi solitae erant numinum, sed et in unaquaque potissimum colebantur, icones; verum illud vocabulum aliquando etiam ad communem communionem significandam adhibitam fuisse tendit. Denique cum alia hic notatu digna occurrunt, tum haud aspernandae coniecturae ad annos duos, unum Hadriani, in quo Apamea Phry-

. Opuſc. ſacr. T. I. p. 35 - 41.

Oudinet. (MARCI OUDINET) *Reſlexi-
dailles d'Athenes*; in *Hiſt. de*
T. I. p. 219 - 227.

Paſſeri. JOH. BAPT. PASSERII *Diffi-
Ballasorum*; in *Gorii Symbol.*
1749. 8.) Vol. IV. p. 118 - 128.

Beger. LAURENTII BEGERI *Cran-
ca*, eadem et *Helena* dicta et M
habitata, ex numiſmatibus Ge
communem opinionem, quae ad
reſpexit. *Colon. Brandenb.* 1696
rem in libri inſcriptione indicata
ſymbola in numis iſtis expreſſa, ac
ſpertiliones, in quorum formam m
niae filias veteres finxere. Hic
velut corollaria, numi Gythei,
Actiaca celebratur; Nyſae, in qu
re ſibi viſus eſt umbram, cymbae
ſtentem; Athenarum et Creſii,
ſymbola.

Eiusdem Diſquiſitio de numis
ſymbolis, quae Creſii ſymbola, 1696

ensium serpentifera numismata, quae apud Gol-
zium exstant, sistit, et quid in illis serpentes quid
haretra, Bacchique cista mystica et hederæ sibi
reliquit, copiose edisserit et explanat. Existimat quip-
pe, serpentibus his ipsos Creteneses adumbratos
uisse, nec obscure gentis originem iis declarari.
Serpentes adeo Asiae symbolum fuisse, evin-
ere studet. Simul demonstrat, Phrygiam mino-
rem seu Troada antiquissimis temporibus, et
omnium primam, Asiae nomen obtinuisse, inde-
que paullatim nomen hoc toti continenti commu-
ne factum esse. Creteneses vero ab Asia hac, quae
Troianis subsuit, oriundos ex Phrygia per Thra-
ciam et Graeciam in Cretam transiisse, multisque
in rebus Phryges imitatos originemque suam men-
titos fuisse, copiose auctor disserit. Ad corytum
lenique, arcus et sagittas in Cretenensibus numis
quod attinet, nihil iis denotari aliud, quam sagit-
tandi artem, cumque Creteneses eam ab Apolline
didicisse gloriati fuerint, dilucide inde apparere,
quod ab orientalibus Asiae populis eam didicerint.
Apollinem enim solem esse, qui ab oriente surgit
et inde orbem terrarum transit, quique ideo iacu-
andi arte censetur excellere, quod radii solares
agitarum rationem obtineant, idque solem in
Cretenensium quodam numo aperte testari.

Cf. Acta Erud. a. 1703. p. 158 sqq.

DE BOZE *Réflexions sur les Médailles de Cro-* de Boze.
one; in *Hist. de l'Acad. des Inscr.* T. I. p. 235 sq.

(JO. HARDUINI) *Explication d'une Médaille* Harduinus.
for de Cyrene; in *Mém. de Trevoux* a 1727. Aout.
b. 1444 - 1452.

De numis *Ephesiis* v. supra Vol. II. P. I. p. 86 sq.

THEOPH. SIGEFR. BAYERI *Numus Gyrtio-* Bayer.
us, urbis Thessalicae, illustratus; in *Comment.*
Acad.

368 *Scriptt. de numis Graecis singular. quarundam*

Aead. Petrop. T. II. p. 459 - 481; et in eiusd. *Opusculis*, a Klotzio editis p. 54 - 62. — Cum urbis istius tum totius Thessaliae res hac dissertatione illustrantur.

Begerus.

LAUR. BEGERI Meleagrides et Aetolia, a numismate ΚΤΡΙΕΩΝ apud Goltzium, interspersis marmoribus quibusdam de Meleagri intuitu et apri Calydonii venatione. *Colon. Marc.* 1696. 4. Cum figg. — Numum, quem Loll. Nonnius Cyrii in Cypro insula cufum existimaverat, Begerus ad Cyrium, Aetoliae urbem pertinere demonstrat, nec cygnos in eo aut anseres, sed meleagrides aves expressas esse, eiusque typi aenigma explicat.

Oudinet.

(MARCI OUDINET) *Reflexions sur des Medailles de Lacedemone, avec fig. in Hist. de l'Acad. des Insér.* T. I. p. 227 - 234. — De numis, in quibus capita Imperatorum Romanorum conspiciuntur, differitur.

le Blond.

(Abbé LE BLOND) *Recherches sur la ville de Lamia, sur les Maliens, et sur quelques-unes de leurs Medailles; ibid.* T. XL. p. 86 - 93. Cum tabula aenea. — Lamiae, urbis veteris Thessaliae, eiusque incolarum, Lamiorum seu Maliorum seu Meliorum, historiam valde obscuram auctor illustrare studet, ope potissimum numorum. Ex his cum quidam esset, quem *Dutens* vulgaverat (in libello, capite superiore laudato) et Lacedaemoniis tribuerat, Blondius eundem Lamiis vindicare conatur. Contendit nimirum, syllabam ΛΑ, quae ibi conspicitur, Lacedaemonem quidem denotare posse, eandem vero etiam Lamiā significare, maxime vero hanc ob causam, quia nomen tantae pulchritudinis inter Spartanos, artium elegantiorum rudes, minime exarari potuisset.

Quam

mententiam refellere *Dutens* studuit in disser-
ne sic inscripta :

Eclaircissements sur quelques Médailles de Lacédé- Dutens.
e, d'Héraclée et de Mallus; en réponse au Mé-
de M. l'abbé le Blond; ibid. p. 93 - 95. Cum
- aen.

TERRIN Dissertation sur une médaille des Ma- Terrin.
niens; in Mém. de Trevoux a. 1711. Mars
14 - 496.

ARLESTINI L'OREFICE *Dissertatio de nu-* l'Orefice.
genteo Macedonico; in Raym. Duellii Excerpt.
M. hist. (Lips. 1725. fol.) Append. II.
3 - 347.

ZECH. SPANHEMII *Epistola de Nysæorum* Spanheim
in quo Θεογαμία ἐκκελευνικα inscribuntur;
100-133. — Dissertitur de ludorum, quos
innuit; appellatione; de scribis, quod ge-
magistratus in Asia proconsulari frequens fuit;
ecumenici vocabulo; de ludis Iselasticis.

Abbé BELLEY *Observations sur les lettres numé-* Belley.
Grecques, gravées sur les Médailles de plusieurs
de Pamphylie et de Pisidie; in Hist. de l'Acad.
descript. T. XLII. p. 55 - 59.

ZECH. SPANHEMII *Epistola de duobus* Spanheim.
numenorum numis; ibid. p. 209 - 266. — In
numo stat Aesculapius in thessa, quam duo
aurei δαδερχοι trahunt; hunc Spanhemius fuisse
patrum et praesidem Pergamenorum De-
- Deinde de baculo serpente circumvoluto,
ompa sacrorum, de Centauris variorum Deo-
thesiae iungi solitis, de facum usu in myste-
ria colligit, simulque cur Aesculapium
tauri vehant, eique faces praeferant, sollerter
figat. In altero numo stat Jupiter iuvenis
fulmine et hasta; hinc Solis caput, inde Lu-
in imo fluvii duo, de quibus, postquam cae-
ibi. hist. Vol. III. P. II. A a tera

Nonnius C. *Smyrnasorum* v. supra
rat, Beg

re dem MAGII CASP. KIRCHMAYR
meles Molanum (de numo *Thasorum*
nigr Servator.) *Witteb.* 1694. 4.

Oudinet.

ZACHARIAE GOEZII *Differt.*
i numo argenteo *Thasorum*: in
at. de Nummis (*Vitemb.* 1716. 8.

JOH. HENRICI SCHULZE
Thasorum. *Halae Magd.* 1737. 4.

le 7

CAPVT XVIII.

CRIPTORES DE GRAECIA ANTI-
QUA ET NOVA GEOGRAPHICI ET
HODOEPORICI.

PAUSANIAS, supra cap. II. sect. I. p. 176. lau- Pausanias.
datus, huc etiam referendus est.

Plura itineraria, inter scriptores de rebus Os-
nicens Vol. II. P. I. p. 243 - 274. enumerata,
raeciae antiquae et novae statum quoque illu-
ant. Porro commemoranda nobis videntur
quentia.

PETRI BELLONII f. BELON (Cenomani, Belon.
edici et Philologi Parisiensis. † 1563.) *Observa-
ns de plusieurs singularitez et choses memorables en
ce, Asie, Judée, Egypte, Arabie et autres pays
ranges; redigées en trois Livres.* à Paris 1553.

— *Reveuz de nouveau et augmentez de figures,*
d. 1555. 4. Hae editiones Parisinae; prima po-
simum, libris rarioribus adnumerantur. *Ant-
rp.* 1555. 8. Cum figg. Haec editio habet in-
dem rerum. *Parif.* 1588. 4. Et hae editiones
rae sunt. *Latina*, interprete Carolo Clusio, *Ant-
rp.* 1589. 8. Cum figg. ligneis. Editio rara
via. Et cum eiusdem Clusii Exoticorum libris
cem. *Antwerp.* 1605. fol. Haec altera editio
auctore nuncupatur *longe castigatior* et quibus-
m scholiis illustrata. — Bellonius regiones,
fronte libri memoratas, oblitit inde ab a. 1546
que ad a. 1550, iussu quidem et sumtibus Car-
nalis Tournon, quem in hoc et in aliis libris tan-
iam patronum veneratur. In itinerarii libro pri-
o exponit capitibus LXXVI memorabilia Grae-
ae. Diutius moratur in descriptione insularum
andiae, Lemni, aliarumque Archipelagi, montis

A a 2

Athos,

Athos, urbis Thessalonicae etc. In libro secundo capitibus CXV idem sistit iter inde ab urbe Constantinopoli, quam describit, versus Aegyptum, Palaestinam, Syriam et Asiam minorem. Tertius capitibus LVII exhibet multa memorata digna de imperio Turcico, de Turcarum moribus etc. Historiam naturalem auctor haud neglexit. Nonnulla quidem minus accurate traduntur: plurima tamen ita, ut auctori fides habenda sit eumque lubenter audias. *Nicronas* (in *M. T.* XXIV. p. 36 sqq.) Bellonium, plagii à quibusdam accusatum, strenue defendit.

Cf. (BAUMGARTEN) *Nachrichten von einer Hal. Bibl.* T. VI. p. 138 sqq.

DE CHAUFFEPRIE *Nouveau Diction.* T. I. p. 209.

CLEMENT T. III. p. 99 sqq.

Savari de Breves. FRANÇOIS SAVARI, *Sieur de BREVES, Relation des Voyages tant en Grèce, Terre sainte & Egypte, qu'aux Royaumes de Tunis et Alger; avec un Traité fait l'an 1604 entre le Roi Henri le Grand et l'Empereur des Turcs, et trois Discours du dit Sieur. Le tout recueilli par le S. D. C.* (JACQUES du Castet. DU CASTEL.) à Paris 1628. 4. ibid. 1630. 4.

Richard. FRANCIS RICHARD *Relation de ce qui s'est passé de plus remarquable à Saint-Erini, isle de l'Archipel, depuis l'établissement des P. P. Jésuites, avec plusieurs choses memorables.* à Paris 1657. 8.

Boschini. MARCI BOSCHINI (Veneti, pictoris et chalcographi celeberrimi saeculi XVII) *Arcipelago con tutte le Isole, scogli, secche, e bassi fondi, colla descrizione di tutte quelle Isole, et altri luoghi.* In Venezia 1658. 4. Cum figg. aen.

Etat present etc. *L'Etat présent de l'Archipel.* à Paris 1673. II Voll. in 8. — Est relatio itineris, quod legatus Galliarum in aula Turcica constitutus, cui no-

ma

ien erat de Nointel, per insulas archipelagi
ncepit.

JACOBI SPON (Doctoris medicinae, nati ^{Spon et} Lugduni a. 1647, mortui Turici a. 1685.) ^{Wheler.} et
BORGII WHEELER (Equitis Anglici) *Voyage d'*
alie, de Dalmatie, de Grece et du Levant, fait aux
années 1675 et 1676. à Lyon 1678. III Voll. in
1 mai. à *Amsterd.* 1679. III Voll. in 12 mai.
la Haye 1680. II Voll. in 12. à *Amsterd.* 1697.
Voll. in 12. à *la Haye* 1724. II Voll. in 12.
mnes cum figg. aen. *Italice a Casimiro Meschot,*
moniae 1688. II Voll. in 12. *Theotifce a Jo-*
une Menudier, Gymnasii Baruthini Professore,
rimb. 1690. II Partes in fol. ibid. 1713. II Par-
in fol. (Ipsa praecedens haec videtur esse edi-
n, praefixo tantum novo titulo.) Cum figg.
n. — Maxima egregii itinerarii pars Graeciae
nsecrata est; quam ob causam hoc loco ~~et~~
minimus. Licet titulus etiam Wheleri nomen
dat, Sponius tamen ipse omnia scripsit, usus
um passim Angli observationibus. Nec solum
helerus, sed etiam Vaillantius, celeberrimus rei
mariae antiquae arbiter, comes itineris fuit.
n modo situs locorum describit Sponius, ve-
n etiam antiquitates varias, Graecas potissi-
m, quas obvias habuit, illustrat doctissime et
gantissime. Multae insunt Graecae inscriptio-
antea ineditae, historiaeque egregie inservien-
Singularem diligentiam auctor dicavit per-
randis et describendis Athenarum rudibus
erandis. Quum contra nonnulla a Sponio
lata GUILLETUS edidisset *Lettres écrites sur* ^{Guillet.}
Dissertation d'un Voyage de Grece, publiée par
Spon (Parisi. 1679. 12;) statim successit ipso
nio auctore: *Réponse à la critique, publiée par*
Guillet sur le Voyage de Grece de Jacques Spon.
Aa 3 à Lyon

à Lyon 1679. 12. In quo libello Sponius rem suam fortiter gessit. Accusatur tamen plagii à *Thoma Smith* in praefatione ad septem Asiae ecclesiarum notitiam. Caeterum editio Lugdunensis longe praeferenda est sequentibus, minus accuratae typis expressis.

Wheler. GEORGII WHELER *Journey into Dalmatia, Greece and Levant.* Lond. 1682. fol. Cum figg. aen. *Frantogallice*, Ultraject. ad Rhen. 1682. 12. *Amstelod.* 1689. II Voll. in 12 mai. *ibid.* 1692. II Voll. in 12 mai. *Hagae Comit.* 1723. II Voll. in 8. Omnes cum figg. aen. — Quamquam Wheleri itinerarium in plerisque cum Sponiano congruit, haud parum locupletius dici tamen metetur. Nam Sponius cognitioni antiquorum monumentorum praecipue studium suum addixerat, aliarum rerum minus curiosus. Whelerus e contrario, praeter istarum descriptionem, variis observationibus, ad res maxime naturales pertinentibus, animum occupavit; aliquot hebdomadibus etiam diutius in Graecia est commoratus, et regiones quasdam peragravit, quas Sponio videre non contigerat, reditum scilicet maturanti. Praeterea in quibusdam contradicere comitis sui relationibus necessarium duxit, quoniam hunc plus vice simplici commentarios atque diaria sefellisse deprehenderat. Interpres Francogallicus archetypum non perfecte pleneque reddidit; nam potiora tantum capita expressit. Praeclara etiam ex hoc itinerrario disci possunt, siue historiam naturalem, siue litterariam, siue geographiam spectaveris, quam sedulo excolere, erroresque cum veterum tum recentiorum corrigere studuit auctor. Qui quidem occasione variis Strabonis, Pausaniae et aliorum locis luminis non nihil attulit. Complura etiam aeri insculpta occurrunt, ex quibus claris

pe

perspicitur monumentorum, aedificiorum, rud-
 erum etc. figura et situs. Praecipue mentionem
 meretur nova Achaiae, quousque ab auctore pera-
 grata est, tabula geographica; quippe quam omni-
 bus aliis, quotquot antea de hac regione exsta-
 bant, correctiorem esse confidit; in qua promon-
 toriorum, fluminum, portuum, montium, et
 provinciarum nomina antiqua simul cum recen-
 tioribus exprimere pensi habuit: at urbium nomi-
 na recentiora modo adscribere fuit contentus,
 quarum tamen exactam descriptionem in *Traſſatu*
Latino de Attica dare promisit, qui vero, quantum
 nos scimus, nunquam in lucem prodiit.

Cf. Acta Erud. a. 1689. p. 460-463.

VINCENTII CORONELLI *) *Memoris istorio-* Coronelli.
geografiche de regni della Morea, Negreponta e luo-
ghi adjacenti. In Venezia 1685. II Voll. in 8.
 Cum tabb. geogr. *ibid.* 1688. II Voll. in 8. Cum
 tabb. geogr. *Francogallice*, Paris. 1686. 8. *Am-*
sterd. 1686. 12. Cum tabb. geogr. *Anglice*,
 Lond. 1687. 8. Cum tabb. geogr. *Theotisce* . . .
 Continet liber eruditam descriptionem Pelopon-
 nesi seu Moreae et Euboeae sive Negroponti ur-
 bium, castrorum, portuum, incolarum, locorum
 etiam finitimorum, adiunctis nominibus antiquis,
 commemoratione originis variarumque mutatio-
 num, et quicquid uspiam memorabile reperitur
 aut accidit, usque ad a. 1685. Divisus est in
 duos tomos, quorum prior Moreae situm, nomi-
 na antiqua et originem nominis Moreae recenset;
 hinc figuram, amplitudinem, divisionem veterem
 in octo, et novam in quatuor partes, exhibet.
 Enarrantur porro promontoria, montes et sylvae,
 insertis ubique breviter antiquis poetarum fabulis,

A a 4

item

*) De quo v. Vol. II. P. I. p. 94.

item mentione fanorum ibidem exstructorum; sequuntur fluvii, fines, maria, quibus alluitur, cum suis sinibus — ubi exacta descriptio maris Jonii — fertilitas, deliciae, imperiorum varietas, et quæ ratione a Despotis in Turcarum potestatem pervernerit. His accedit commemoratio de pristina amplitudine Venetorum imperii, tam in Peloponneso quam per universam Græciam et regna adiacentia, ut coeperit, utque adoleverit, uti Bertholdo Estio, duce Veneti exercitus, caeso defecerit, eo vero tempore, quo Coronellus scripsit, quasi revivuerit. Posteriore parte sigillatim exponuntur civitates et castella mari adfita, sinus, saxa, insulae non modo propinquæ, sed et aliae maris Jonii. Multa potissimum memoratu digna refert de Euboea insula, quam prisca Chalcidem quoque nominaverunt, nunc Negroponte; et in primis fluxum et refluxum maris mutabilem in euripo Euboico describit.

Cf. Acta Erud. a. 1687. p. 581-585.

D. a. P. D. a. P. *Descrittione delle provincie, che formano la tanto decantata penisola della Morea; divisa in II libri.* In Venez. 1686. 12. Cum figg. aen. Theotisce hac epigraphe: *Der treflichen Halbinsel Morea und derselben unterschiedlichen Provinzen alte und neue Beschreibung, wie auch der Republic Venedig in besagtem Morea glücklich gehabten Success der Waffen. Aus dem Italienischen.* Nürnberg 1687. 12. Cum figg. Altera versionis pars translata e libro sic inscripto: *Successi dell' armi Veneti in Levante.* 1685.

Jos. de St.
Maria.

JOSEPHI DE S. MARIA *) *Viaggio e Navigazione nelle andare e tornare dall' Arcipelago.* Roma 1687. 4.

Nis.

*) De quo Vol. II. P. I. p. 351.

Neuvermehrte Beschreibung der Halbinsel Morea. Neuvermehrte Beschreibung
von Coronelli und andern. Nürnberg 1687. III
 12tes in 8. Cum figg. aen. etc.

FRANCISCI PIACENZAE Opus, huc quoque
 pertinens, supra Vol. II. P. I. p. 92 sqq. re-
 mifetur. Piacenza.

OLFIERTI DAPPER *Befchryving van Morea*, Dapper.
de Eylanden in de Adriatfche Zee, of Golf van
Ionstien, Korfu, Cefalonia, St. Maura, Zante. Am-
 fterd. 1688. fol. Cum tabb. aen.

Eiusdem Naukeurige *Befchryving de Eylanden*
de Archipel der mittellandsche Zee, Cyprus, Rhos,
Negroponte, Patmos en ontrent dezelve gelegen.
 Amfterd. 1688. fol. Cum figg. aen. *Francogallice*
 id. 1703. fol. *Hag. Comit.* 1730. fol. Cum
 figg. aen.

Archipelagus turbatus, oder des schönen Grie- Archipela-
 chens verwißete und erödete Wafferfelder, auf- gus turba-
 tushen zu fehen feyn des Egeifchen und anhangender tus.
 Ionen und Länder vornehme Städte und Raritäten.
 Augfpurg 1688. 8. Cum figg.

BERNHARDI RANDOLPH *Present State of* Randolph.
Morea. Oxford 1689. 4. Cum figg. aen. —
 Descriptum quoque mare circa Constantinopolin,
 ius Smyrnaeus, insulaeque Candia et Rhodus.

PAULUS LUCAS in secundo versus orientem Lucas.
 stituto itinere Graeciam quoque perlustravit va-
 riaeque eius memorabilia litteris consignavit. Cf.
 supra Vol. I. P. II. p. 62.

Voyage historique de la Grèce. à Amst. 1733. Voyage etc.
 7 Voll. in 8.

Nec negligendus est RICHARDUS POCOK, Pocok.
 Lippe qui in operis, supra Vol. I. P. II. p. 92. re-
 censiti, Vol. III. Graeciae veteris monumenta plu-
 ra et oculis usurpavit et in aere delineavit.

Guys. GUYS, *Negotiant de l'Académie de Marseille — Voyage littéraire de la Grece, ou Lettres sur les Grecs anciens et modernes, avec un parallèle de leurs mœurs.* à Paris 1771. II Voll. in 12 mai. — *Augment d'un Voyage de Constantinople à Sophia.* ibid. 1776. II Voll. 8 mai. Cum figg. aen. — *Avec un Voyage du fils de l'Auteur dans l'Asie mineure, et autres additions.* ibid. 1783. II Voll. in 4 mai. Cum figg. aen. *Theotiste secundum editionem primam et cum annotationibus (a Christiano Felice Wajsi)* Lips. 1772. II Voll. in 8. — Maiore voluptate quam utilitate hae epistolae lectores afficiunt. Multa enim insunt e trivio petita, studiumque auctoris assiduum, veteres Graecos cum hodiernis comparandi, trahit illum in errores eumque persuadet, Graecis mores affingere proprios, cum tamen iidem aliis populis, quid? quod omni humano generi communes sint. Nimiam quoque passim videas eruditionis et lectionis copiam profusam. Egregia contra sunt, quae Guyssius super hodiernorum Graecorum moribus, ritibus ac lingua observavit litterisque tradidit. Multa etiam, in tertia maxime editione, a Guyssio iuniore de hodierno imperii Osmanici statu traduntur utilia profecto minusque nota. Tertia editio insuper nonnulla habet a scopo auctoris primario abhorrentia.

Cf. Goetting. gel. Anzeig. a. 1771. p. 918 sqq. a. 1772. p. 1240. a. 1783. p. 1404-1408.

Neue Bibliothek der schönen Wissenschaften. T. XIII. p. 280-289.

Fortgesetzte Betracht. über die neuesten hist. Schriften T. I. p. 59-68.

Allgem. teutsche Bibl. T. XXI. p. 605 sqq.

Bellin. NICOLAI BELLIN *Description géographique du Golfe du Venise et de la Morée. Avec des Remarques*
 pour

et la navigation. à Paris 1771. 4. Cum XLIX
ululis geographicis et ichnographiis. Hoc opere
ographia Moreae mirum in modum aucta.

RICHARDI CHANDLER, *Fellow of Magdalen* Chandler.
Travels and of the Society of Antiquaries — Tra-
into Greece: or an Account of a Tour made at
Expense of the Society of Dilettanti. Oxford
1765. 4 mai. Lond. 1776. 4 mai. Cum tabulis
ogr. et ichnographiis. *Theotists* (a H. C. Bojs et
H. Voss.) Lips. 1777. 8 mai. Cum tabb. aen.
lchnogr. *Belgica*, cum quibusdam annotationi-
s ab O. R. F. W. *Winkelmann*, t'Utrecht 1779.
nai. — Auctorem, antiquitatis et litteraturae
aecae peritissimum, aliquoties in hoc opere iam
idavimus; postremo quidem, ubi de eius col-
tione inscriptionum, a se et sociis in itinere, per
asdam Asiae minoris et Graeciae regiones insti-
to, repertarum, exposuimus (supra in hoc vo-
nine. cap. XVI. sect. I.) Est nimirum diarium,
ius partem, in qua de itinere per Joniam, Cari-
a et Phrygiam narravit, supra Vol. II. P. I.
65 sqq. *) recensuimus. Eadem ratione in hoc
ro iter per nonnullas Graeciae regiones, Atti-
m in primis, ubi diutius Angli isti commorati,
1765 et 1766. peractum describitur. Chandle-
is geographiae veteris atque reliquiarum antiqua-
um rationem potissimum habuit. Multa nova,
et nota quidem, quibus vero aliorum narrationes
onfirmantur, per hoc volumen dispersa sunt.
icile vero apparet, Anglos hosce omnes scripto-
s hodoeporicos, qui ante eosdem Atticam vise-
runt,

*) Ibidem addi potest, librum etiam *Londini* a. 1775. in
4 mai. typis expressum esse. De eodem consuli possunt
Götting. gel. Anzeig. 2. 1776. p. 418-423. *Neue Bibl.*
der schönen Wiss. T. XIX. p. 30-60. *Neue philol. Bibl.*
T. III. p. 106-119.

runt, superasse. Nec parvi faciendae tabulae geographicae et ichnographiae septem, ab auctore additae.

Cf. *Götting. gel. Anzeig.* a. 1776. p. 1106 - 1112.

Neue Bibl. der schönen Wiss. T. XX. p. 213 - 229.

Neue philol. Bibl. T. IV. p. 107 - 115.

Allgem. teutsche Bibl. Anhang zum 25. bis 36ten Band T. III. p. 1556 - 1570.

Comte de
Choiseul-
Gouffier.

Comte de CHOISEUL GOUFFIER (hoc tempore regis Galliarum legati summi in aula Osmanica) *Voyage pittoresque de la Grece.* à Paris 1779-1783. XII *Cahiers* s. particulae, primum volumen, cui alterum haud successit, constituentes, in fol. max. Cum tabulis geographicis et multis figuris aeneis elegantissimis. *Theotisce*, cum quibusdam notulis, (a *Reichardo*, Consiliario et bibliothecario Gothano,) *Gothae* 1780. 1782. II Particulae, quibus solummodo priores quinque vel sex archetypi insunt, in 8. Cum nonnullis figg. aen. et una tab. geogr. — Opus aequè splendidum ac utile. Tabulae enim aeneae, quarum unicuique particulae decem sunt adiunctae, summa arte studioque singulari elaboratae, atque descriptiones rerum in iis exhibitarum doctae sunt lectuque admodum iucundae. Auctor inde ab a. 1776. cum insulas Archipelagi, tum Graeciam ipsam littoraque Asiae minoris perlustravit. Non solum rerum antiquarum, veterum monumentorum, inscriptionum etc. sed etiam historiae recentioris, morum hodiernorum Graecorum, belli superioris, a Russis in Archipelago et in Morea gesti etc. rationem habuit. Passim emendavit, qui ante eum de talibus rebus scripserunt.

Cf. *Götting. gel. Anzeig.* a. 1779. p. 241 - 246. a. 1780.

p. 52 sq. 65 sq. 397 sq. 763 sq. a. 1781. p. 377 sq.

669 sq. a. 1782. p. 333 sq. 510 sq. a. 1783. p. 737 sq.

CAPUT

CAPVT XIX.

SCRIPTORES DE GRAECIA HO-
DIERNA.

Licet mores ritusve Graecorum hodiernorum plurimi cognosci atque disci queant cum e scriptoribus de rebus Osmanicis (Vol. II. P. I. p. 243 sqq.) tum ex itinerariis modo cap. XVIII recensitis: supersunt tamen nonnulli, quibus hic locum dare liceat, eiusmodi potissimum, qui statum Graecorum religiosum descripserunt. Nos quidem in hac bibliotheca historiam ecclesiasticam curare non solemus: libros vero nonnullos huius generis hoc loco recensendos ducimus, quia et alia Graecorum hodiernorum mores et instituta exinde hauriri intelligique possunt. Quorum in censum veniunt:

Turco - Graeciae libri octo, a MARTINO Crusius.
CRUSIO, in *Academia Tybingensi Graeco et Latino Professore* († 1607) utraque lingua editi. Quibus Graecorum status sub imperio Turcico, in Politia et Ecclesia, Oeconomia et Scholis, iam inde ab amissa Constantinopoli, ad haec usque tempora, luculenter describitur. Cum indice copiosissimo. Cum gratia et privilegio Caes. Maiest. *Basileae*, per Leonardum Ostenium, Sebastiani Henricpetri impensa. *In fine legitur* a. 1584. fol. — Omnes fere bibliographi hunc librum rarissimis adscribunt. Non solum vero rarissimus est, sed etiam utilis, cum ad statum Graecorum recentiorum ecclesiasticum tum civilem cognoscendum. Quo modo enatus sit, ipse Crusius nobis narret. Is igitur in dedicatione: „Cum, inquit, *Stephanus Gerlachius* cum generoso Heroë, D. *Davide Ungnadio*, Constantinopolin profecturus esset; de hodiernis Graecis

cis, quae ipsorum religio esset, quae linguae scientia, et alia, certius et uberius informari animum meum volens, Patriarcham ipsorum epistola fatigandum duxi. Cessit ea res ita commode, ut praeter ipsius scripta huc missa, etiam mihi ministris eius, viros apprime doctos, *Joannem et Theodosium Zygomalas*, aliosque nonnullos conciliarem. Unde factum est, ut multas ab eis acceperim litteras perhumaniter ad me scriptas. Accepi quoque Historica quaedam: et satis magnam copiam Epistolarum, a clarissimis Graecorum inter se scriptarum: denique alia non pauca. Sed et alibi versantium Graecorum litteraria mihi notitia amicitiaeque conciliata est. Ex quibus rebus evenit, ut hoc opus conficerem, quod antea non speraveram." Sequitur Liber *primus*, Graece et Latine, sic inscriptus: *Historia politica Constantinopolis a MDCCCXCI usque ad MDCLXIX annum Christi: Latina a Martino Crusio facta p. 1-104.* Postea: *Turco-Graeciae Liber secundus: Historiam Patriarchicum seu Ecclesiasticam, post Constantinopolin a Turcis expugnatam, ad nostra usque tempora continens: Graece et Latine a Martino Crusio editus. Una cum copiosis eiusdem Crusii Annotationibus p. 105-212.* — Liber *Tertius: Varias Graecorum inter se Epistolas ab anno MDCLVI usque ad MDCLXXX Christi, variis in locis scriptas, tribus partibus distinctas habens: quarum Prima vulgares, purius conversas: Altera puriores, in vulgarem linguam traductas: Tertia vero mixtas, seu Ecclesiastico stylo scriptas, continet: Graece et Latine a Martino Crusio editus. Una cum copiosis eiusdem Crusii Annotationibus p. 213-276.* — Liber *Quartus: Variorum et clarorum Graecorum inter se Epistolas LX ab annis circiter XXX ad annum usque MDCLXXX Christi, variis in locis, vario Graecae linguae genere, scriptas continens:*

Graec

raece etc. p. 277 - 345. — *Liber Quintus, in quo Themato - Epistolae, Theodosianae LXII sunt: et est, Scholasticis breviter proponenda Argumenta: quae ipsi erudite tractent, aut dilarent: Graece (cum Italice, tum pure) et Latine etc. Cum aliquibus eisdem Annotationibus* p. 347 - 370. — *Liber Sextus: Batrachomyomachiam Homeri, a Demetrio Phrygiensi Zacynthio, vulgari lingua Graeca conversam: et omnia Carmina quaedam Graeca Crusiana, a Syneone Cabasila, Hierodiatono, Constantinopoli vulgare scripta continens: Graece etc. una cum Crusiani Batrachomyomachiam Praefatione et Annotationibus* p. 371 - 407. — *Liber Septimus: Epistolae Tybingae Constantinopolin, et vicissim Constantinopoli Tybingam, missas continens: Graece etc. Una cum copiosis Crusii Annotationibus* p. 409 - 514. — *Liber Octavus: alias aliquot Epistolae, extra Constantinopolin, inter Tybingensis Academiae Professore, Martinum Crusium, et Graecos, commutatas habens: Graece etc.* p. 515 - 538. — Ultimo loco exit: *Ad Turco - Graeciam Martini Crusii aliquot epistolarum Graecarum Appendix. Cum eiusdem Annotationibus* p. 541 - 557.

Cf. FABRICII *Bibl. Graeca* Vol. VI. p. 676 sqq.

NICERON *T. XIV.* p. 389 sqq.

Hamburg. Bibl. hist. T. X. p. 44 sqq.

(BAUMGARTEN) *Nachrichten von einer Hall. Bibl. T. VI.* p. 148 sqq.

CLEMENT *T. VII.* p. 350 sqq.

DENIS *Merkwürd. der Gessell. Bibl.* p. 459 sqq.

CHRISTOPHORI ANGELI (*Doctores Graecae* Angelus, *linguae Oxoniensis*) *Enchiridion de institutis Graecorum; Graece et Latine. Cantabrigiae 1619. 4.* liam versionem Latinam elaboravit GEORGIUS EHLAVIUS, hac epigraphe: *Status et ritus ecclesiae*

LIBER pontificalis
nunc primum ex regis MS. eu
probatissimis monumentis colle
pretatione, notis ac observat
ecclesiasticae plenissimis illustrat
fol. *ibid.* 1676. fol. — Exhib
mine spisso: 1. Bullae Leonis 2
pro ritibus Graecorum. 2. O
archalis. 3. Ordinationes vari
anagnostae et psaltae, hypodiac
byteri, diaconi. 4. Introitus ev
5. Mysteriorum communio.
giae et dimissio. 7. Ordinatio
chologio, et ex lib. eccles. hier
Arcopagitae, sed falso, ut audi
bitur. 8. Homilia Pontificis co
milia Episcopi consecrati. 10.
consecrati. 11. Ritus electio
aliorum. 12. Professio fidei
precatio. 13. Edicta s. manda
ordinatos. 14. Canones ordina
terae, patriarchales et pontifici
Archimandritarum et aliorum
Imperatoris. 18. Ritus ponendi

lae heortasticae. 24. Libellus abdicationis s. renuntiatio episcopi. 25. Censurae pontificiae. 26. Salutationes pontificiae. Recensum huius operis dat *Richardus Simon* in *Nouvelle Bibl. choisie* P. II. p. 1 sqq. ubi dicit, bonis illud libris merito adnumerandum esse, ipsumque Goari Euchologio, cuius epigraphe subsequetur, palmam praeripuisse.

Cf. JOH. FABRICII Hist. Bibl. suae T. II. p. 363.

BAUMGARTENS *Nachrichten von merkwürd. Büchern.* T. III. p. 357 sqq.

JACOBI GOAR, *Parisini, Ordinis F. F. Prae-* Goar.
dicatorum, S. Theologiae Lectoris, nuper in Orientem Missi apostolici, ΕΥΧΟΛΟΓΙΟΝ sive Rituale Graecorum, complectens ritus et ordines divinae liturgiae, officiorum, sacramentorum, consecrationum, benedictionum, funerum, orationum etc. cuilibet personae, statui, vel tempori congruos, iuxta usum orientalis ecclesiae, cum selectis bibliothecae Regiae, Barberinae, cryptae ferratae, S. Marci Florentini, Tillianae, Allatianae, Corefianae, et aliis probatis MSS. et editis exemplaribus collatum. Interpretatione Latina, nec non barbararum vocum glossario, aeneis figuris et observationibus ex antiquis P. P. et maxime Graecorum theologorum expositionibus illustratum. *Latetiae Parisiorum* 1647. fol.

Cf. FABRICII Bibl. Graec. T. XIII. p. 835 sqq.

LEO ALLATIUS de Templis Graecorum recentioribus, ad *Joannem Morinum*; de Narthece ecclesiae veteris, ad *Gasparem de Simeonibus*; nec non de Graecorum hodie quorundam opinationibus, ad *Paulum Zacchiam*. Colon. Agripp. (s. potius *Amstelod.*) 1645. 8. Cum figg. aen. Allatius.

Bibl. hist. Vol. III. P. I.

Bb

Eius.

Eiusdem de libris et rebus ecclesiasticis Graecorum dissertationes duae. *Parisi*. 1645. 4.

Eiusdem de ecclesiae occidentalis atque orientalis perpetua consensione libri tres. *Eiusdem* dissertationes de dominicis et hebdomadibus Graecorum, et de Missa Praefanctificatorum; cum BARTOLDI NIHUSII ad hanc annotationibus, de communione Orientalium sub specie unica. *Coloniæ Agripp.* (s. potius *Amstelod.*) 1648. 4. — In his, ut in omnibus Allatii libris, magna inest vir eruditionis, ex aliorum scriptorum lectione petita, opinionumque praeiudicatarum, eo minor vero iudicii ingenique.

Cf. BAUMGARTENS *Nachrichten von merkwürd. Büchern*. T. III. p. 346 sqq.

Fehlau. GEORGII FEHLAVII (*Ecclesiasticis Dantiscani* † 1672) Graecia antiqua et hodierna, Ethica et Christiana, orthodoxa et heterodoxa, sacra et profana. *Moguntiae* 1655. 12. *Lips.* 1669. 4. — Utrum hic liber idem sit, quem antea s. v. *Angular* excitavimus, nec ne, dicere non habemus.

Veiel. ELIAE VEIELII (*D. Theol. Ecclesiasticae et Directoris Gymnasii Ulmenfis* † 1706) de ecclesia Graecanica hodierna exercitatio, Allatio, Arcudio et Nihusio opposita. *Argentinae* 1666. 4.

Eiusdem Defensio praedictae exercitationis adversus senem Chium (i. e. *Allatium*) *Francol.* 1666. 4.

Smith. THOMAE SMITH Epistola de Graecae ecclesiae hodierno statu. *Oxonii* 1676. 8. Editio secunda longe auctior et emendatior. *Londini* 1679. 8. Contra nonnullas Angli huius doctissimi de Graecorum dogmatibus sententias scripsit RICHARDUS SIMON, assumpto nomine DE MONT.

Histoire critique de la creance et des coutumes des nations du Levant, publiée par le Sr. DE MONI. de Moni f. Simon.
à Francfort 1684. 12. — Cap. I. agitur de religione et ritibus Graecorum hodiernorum. Cap. II afferitur, a Graecis Transubstantiationis, quam vocant, dogma recipi. Cap. III. ostenditur, quomodo Graeci Eucharistiae Sacramentum adorent. Cap. IV. agit de religione Melchitarum. Cap. V et VI de Georgianis sive Iberis, Colchis et Mingreliis. Cap. VII. de Nestorianis. Cap. VIII. de Indis s. Christianis S. Thomae vulgo dictis. Cap. IX. de Jacobitis. Cap. X. de Coptis. Cap. XI. de Abyssinis et Aethiopibus. Cap. XII. de Armeniis. Cap. XIII et XIV. de Maronitis. Cap. XV. de Muhamedanis. Adiectae sunt in fine notitiae ecclesiarum sub Patriarcha Constantinopolitano, una quam Leo Allatius, altera quam Smithius edidit; dein et ecclesiarum Armeniae sub Patriarcha Egrmlathino dictata Amstelodami ab Uscamo, Episcopo Armenio.

Cf. Acta Erud. a. 1684. p. 490-497.

SMITHIUS causam suam defendere studuit Smith. libello sic inscripto: *Defensio libri sui de Graecae ecclesiae statu contra obiediones auctoris Historiae criticae super fide et ritibus orientalibus.* Exstat in eiusdem Miscellaneis, editis Londini 1686. 8.

Cf. Acta Erud. a. 1687. p. 92 sqq.

PAULI RYCAUT *) *State of the Greek and Armenian Churches.* Lond. 1679. 8. *Francogalliae a Rosemondo, e Gallia in Angliam profugo, Medio-burgi* 1692. 12. *Amsterd.* 1710. 8. — Duabus partibus absolvitur libellus. Altera describitur Christianorum Graecorum status sub Turcarum

B b 2

impe-

*) De quo v. supra Vol. II. P. I. p. 288 sqq.

imperio, ubi auctor, testis oculatus, multus est in praedicanda eorum constantia. Mox septem ecclesiae Asiaticae ex Apocalypsi Johannis recensentur, et eundem fere in modum, ut a Sponio et Whelero in itinerariis factum est, inscriptionibus, in quibus eminet quaedam Sardis reperta, illustrantur. Differit deinceps Rycautus de patriarchis Graecorum et de eorum ritibus religiosi. Altera libelli pars sistit statum Armenorum religiosum. Ex hac notitia paullo plenior reddi potest, quam Vol. II. P. I. p. 51. tradidimus.

Cf. Acta Erud. a. 1693. p. 6-13.

Cyprius et
Hilarius.

PHILIPPI CYPRII Chronicon ecclesiae Graecae, cum commentariis HENRICI HILARII. Lipsiae 1687. 8. — *Phil. Cyprius*, ecclesiae Constantinopolitanae saeculo XIII Protonotarius, composuit Chronicon ecclesiae Graecae, aut, si mavis, catalogum Patriarcharum Constantinopolitanorum; qui libellus cum manu scriptus in manus Nicolai Blancardi, in Academia Franequerana iuris et historiarum Professoris, incidisset, dignus ab eo habitus fuit, quem Latine verteret, et una cum *Christophori Angeli* de statu et ritibus hodiernorum Graecorum commentario, paullo ante commemorato, Franequerae a. 1678. ederet. Cum vero Chronicon illud ieiunum valde, nec ab erroribus immune deprehendisset *Henricus Hilarius*, scholae quondam Cellerfeldensis Rector, mortuus a. 1686, rem gratissimam se Historiae Graecorum Ecclesiasticae cultoribus facturum arbitratus est, si diligenti illud studio recenseret, lapsus auctoris hic illic admissos emendaret, historiamque Patriarcharum haud parum pleniorē atque locupletiorē exhiberet. Id quod ita praestitit, ut et veram Patriarcharum Constantinopolitanorum

rum feriem ab initio nascentis Ecclesiae usque ad sua tempora, quantum fieri potuit, tradiderit, et plerumque acta eorum ex scriptoribus aliis eruta enarraverit, praecipuam vero industriam in describenda accuratius ecclesiae Graecae sub Turcico iugo, inde ab expugnatione Constantinopoleos, facie occupaverit. Ita ergo Chronicon illud auctius multo et illustrius Lipsiae prodit, nonnumquam etiam compendii seu epitomes fines supergressum, in Photii maxime, Nicephori et Cyrilli Lucaris rebus exponendis. Adiecta est operi appendix sistens haud pauca Historiae Patriarchicae inventia, quae in ipsa tractatione proferri commodè non potuere, epistolas in primis doctorum virorum lectu non indignas; nec non notitia Episcopatum per Orientem, quae Imperatorem Andronicum Palaeologum seniore auctorem habuisse creditur.

Cf. Acta Erud. Suppl. T. I. p. 391 sqq.

DE LA CROIX *Etat present des Nations et de la Croix. Eglises Grecques, Armenienne et Maronite.* à Paris 1695. 12. ibid. 1715. 12. — Et huic scriptori res Graecorum non potuerunt non esse exploratae, cum ipse Galliarum Regis ad Imperatorem Turcicum Legato fuerit a secretioribus litteris, saepiusque cum Graecorum proceribus et episcopis miscuerit sermones. Non tamen dissimulat, in hoc maxime se intendisse, dum haec de Graecorum statu commentaretur, ut palam faceret, perperam gloriari Reformatae Ecclesiae doctores, quod Graecos in plerisque Christianae religionis capitibus secum consentientes habeant; quin se hoc ipso evicturum, quod cum Romana potius consentiant Ecclesia, nullumque

adeo Reformati hinc praesidium petere possint. Quod sane consilium num adduxerit auctorem, ut studio partium quid dederit, alii iudicent. De servitute Graecorum dum verba facit, quatuor solum ex antiquioribus familiis superstites esse tradit, Cantacuzenorum, Palaeologorum, Assaniorum et Raliorum. Successisse autem in locum antiquiorum plures recentiores ab illis prognatas, quas Muhamedus II Imperator Constantinopolin, privilegiis quibusdam concessis, evocaverat. Tributa, quae Graeci Turcis pendere olim iussi sunt, levia quidem esse, at avaritia recentiorum Imperatorum ita in immensum aucta, ut intolerabile fere sit, sub quo gemunt Graeci, iugum. Quo pacto tamen nonnulli hoc onere levantur, itidem exponit. Post haec tradit plura memorabilia de Graecorum statu religioso, v. c. de eorum dogmatibus, templis, precibus, festis solennioribus, ieiuniis, et aliis sacris ritibus. Adduntur lectu digna de monastica Graecorum disciplina, de Coenobitis et Anachoretis, de ritu monachos initian- di, de Basilii regulis, quas monachis praescrip- sisse dicitur, itemque de hierarchia ecclesiae Graecae, de quatuor eius Patriarchis, eorum- que auctoritate, iurisdictione et redditibus. Reli- quam libri partem occupant relationes de Ar- menorum et Maronitarum statu religioso.

Cf. Acta Erud. a. 1696. p. 3 - 7.

Heineccius.

JOH. MICHAELIS HEINECCII *Abbildung der alten und neuen Griechischen Kirche, nach ihrer Historie, Glaubens - Lehren und Kirchen - Gebräuchen, in drey Theilen. Mit einem Anhang unter- schiedener hierzu dienlicher und zum Theil noch un- gedruck-*

gedruckter Schriften, GER. TITII, STEPH. GERLACHII etc. *wie auch mit Kupfern und Registern.* Leipzig 1711. 4. — Culus operis hoc in argumento praestantissimi Partis primae caput primum origines ecclesiae Graecae tradit. Caput II de prolapsione illius, erroribus, rituum multitudine, corruptione disciplinae etc. refert, inserto accurato Episcopatum per omnes Provincias catalogo; de ambitione porro Praefulum, Laicorum impietate, ex nimia prosperitate nata, de caerimoniis e superstitione Judaica haustis, de contentionibus et sectis Nestorianorum, Euty-chianorum, Jacobitarum, Armenorum aliorumque; quae omnia ex optimis quibusque atque rarissimis, vetustis aequae ac recentioribus scriptoribus, prudenti delectu habito, hauriuntur. Cap. III magna diligentia lites ecclesiae Graecae cum Romana de Paschatis celebratione per Victorem Pont. Rom. excitatae, de primatu ambabus partibus expetito, et a Joanne Jejunatore flagrantius desiderato, sed a Gregorio M. represso, et nihilominus paullo post a Romanis Pontificibus arrepto; tum turbae iconomachicae et Photianae, per Michaellem Cerularium revocatae; fraudes Pontificum R. in expeditionibus cruciatis satis detectae; unionis consilia Florentiae agitata, sed a Graecis spreta; Hussitarum amicitia Graecis expetita, eorundemque cum Melanchthone et Tubingensibus epistolarum commercia; Cyrilli Lucaris gesta, fata, vicissitudines; eiusdem in Reformatos studia infelici tandem exitu terminata; Cyrilli Contari vitae moresque infames; Parthenii in Reformatos odia etc. exponuntur. Cap. IV. docet, qua ratione in lectione librorum ad cognoscendam Graecorum religionem facientium sit versandum.

Partis secundae capita novem dogmata religionis Graecanicae sistunt. Pars tertia publicum cultum et ritus describit; unde cap. I. varia Clericorum nomina dignitatesque cum vestitu cuique proprio accurate explicantur. Cap. II. loca sacra et templa depinguntur, saeculo secundo nota, splendore post Constantini M. tempora vero aucta. Accedit delineatio altarium, enumeratio reliquiarum, effigies amborum Baptisteriorum, Portarum, Organorum, et si quae alia scitu memoratuque digna. Cap. III. de Festis variis agitur. Cap. IV. de Conventibus, Cantoribus, Cantionibus, Lectionibus, Concionibus, Eleemosynis, Precibus. Cap. V. de ritibus in administratione Sacramentorum etc. Cap. VI. ieiunia, monachatus originem eiusque instituta, vestes, vigiliis, praecipuaque tunc temporis monasteria apud Russos Turcasque celebria, figillatim enumerat. Cap. VII. ritus nuptiales et exsequiales exhibet. Cap. VIII. abusus, tristes quidem et menti pariter ac corpori graves nec sine ludibrio tolerandos, attamen scitu necessarios, sistit. Appendix complectitur: I Iudicium Gerhardi Titii de ecclesia Graeca. II Litteras ineditas. III Relationem de secta Capetonianorum. IV Compendium epistolae Richardi Simonis de artibus cleri Gallicani, synodum Hierosolymae adversus Reformatos in Gallia cogentis. V Synodum adversus Johannem Caryophyllum Lagothetam. VI Confessionem Graecorum, ad Romana castra sese conferentium. VII Catalogum librorum, ad religionis Graecae cognitionem pertinentium.

Cf. *Acta Erud.* a. 1712. p. 90 - 94.

D. JA.

D. JACOBI ELSNER (Consilarii Consistorii, ^{Elsner.}
 Pastoris primarii ecclesiae Reformatae Berolinensis, et Directoris classis philologicae Acad. reg. Scient. Boruss. † 1750.) *Neueste Beschreibung der Griechischen Christen in der Turkey, aus glaubwürdiger Erzählung Herrn ATHANASII DORO-* ^{Doro-}
STAMUS, Archimandriten des Patriarchen zu Con- ^{stamus.}
stantinopel, nebst denen von ihm selbst gezeichneten Kupfern herausgegeben und mit neuen Zeugnissen der berühmtesten Nachrichten und eigenen Anmerkungen erläutert. Berlin 1737. 8. Cum X figg. aen. — Non quae alii de statu Graecorum superiore iam tradiderant, recoquere voluit auctor, sed ea solum ex ore Dorostami, qui diu in eius domo mensaque haesit, testis fide dignissimi, exponere studuit, quae fata Graecorum recentiora illustrant. *Primum caput* huius Dorostami historiam; ablegationem in insulas Aegaei maris, qua stupem ad instaurandam aedem patriarchalem flammis destructam, collegerat, itineris Germanici utramque fortunam, eius eruditionem, et plenam sinceri candoris fidem, describit. *Secundum caput* flebilem emancipatorum et captivorum inter Turcas et Arabes conditionem docet. Additae sunt Patriarchae temporis istius Constantinopolitani litterae ad Germaniae ac Sueciae principes directae. *Caput tertium* huius Patriarchae, cui nomen Paesii III fuit, vitam exhibet; *quartum*, res Monachorum, sacerdotum; et omnium, sacrorum aequae ac profanorum hominum, qui sacris se servitiis addixerat; *quintum*, quae Graecorum sacerdotes doceant et quibus se adstringant fidei regulis; ubi auctor non nisi illa se propositurum pollicetur, quae in publicis scriptis ab omnibus exstant approbata, ab omnibus firma rataque habentur.

Sextum Caput publici divini cultus rationem et scholarum conditionem sistit. *Septimum*, idemque ultimum, hodiernum Graecorum inter Turcas statum civilem explicat. Addita sunt supplementa nonnulla. Auctor passim nimium Graecorum recentiorum praeconem agere videtur. —

Cf. *Nova Acta Erud. Supplement. T. III. p. 8 - 15.*

Eiusdem *Fortsetzung der neuesten Beschreibung der Griechischen Christen in der Turkey.* Berlin 1747. 8. Cum II tabb. aen. — Hoc libro supplementa ad septem singula capita superioris exhibentur. Fidem potissimum Dorostami sui corroborare Elsnerus studet, obviamque ire vult perversis hominum malevolorum iudiciis, quos suae famae inde ab aliquo tempore detractum ivisse queritur. In appendice ingenium felicissimum terrae Palaestinae describit, idque contra varias variorum obiectiones, ex monumentis profanis, aliisque testimoniis geographiis, numisque, ut et ex natura loci, frugum, incolarum, atque occupatione huius provinciae, docte declarat.

Cf. *Nova Acta Erud. a. 1747. p. 566 - 571.*

le Quien.

MICHAELIS LE QUIEN, *Morino Bononiensis, Ordinis Fratrum Praedicatorum* († 1733.) Oriens Christianus, in quatuor Patriarchatus digestus, quo exhibentur Ecclesiae, Patriarchae, caeterique Praefules totius Orientis. *Parisus*, ex typographia regia 1740. III Voll. in fol. — Auctor huius operis doctissimus in eo multos annos elaboravit, ut ecclesiarum Orientis atque Afri-

Africae absolutam conderet historiam, cuius instituti rationem ipse exposuit in Dissertatione, a. 1713. sub titulo: *Oriens Christianus et Africa*, in lucem edita. Non contigit tamen Quenio tam felici esse, ut ipsos universi operis videret natales. Non enim nisi tomus primus ipso vivente prodit, quem tamen secundus et tertius subsequi poterant, ita scilicet ad subeundum praelum parati, ut ne lima quidem, secundus certe, ulterius egeret. Fata omnium ecclesiarum Orientis, quatuor Patriarchatibus, Constantinopolitano, Alexandrino, Antiocheno et Hierosolymitano, adnexarum ex hoc opere disci possunt. Exhibet descriptionem geographicam uniuscuiusque dioeceseos, originem et propagationem ecclesiarum, earum iurisdictionem, iura, privilegia, postulationes, mutationes, seriem episcoporum etc.

FLAMINII CORNELII, *Senatoris Veneti* Cornelius f. Cornaro.
 († 1778.) *Creta sacra; sive de episcopis utriusque ritus, Graeci et Latini, in insula Creta. Accedit series praesidum Venetorum illustrata. Venet. 1755. II Voll. in 4. —* Operis utilissimi pars *prima* complectitur descriptionem insulae Cretae s. Candiae geographicam, ita quidem, ut primo loco tradatur *Christophori Baudemonte*, sacerdotis Florentini saeculi XV, *Descriptio Cretae*; cui Cornelius suas subiunxit annotationes uberrimas, praestantiores fere descriptione ista. Insunt quoque inscriptiones veteres, vel plane antea incognitae, vel non emendatae satis in lucem prolatae. Sequitur alia *Descriptio Cretae*, ex veteri codice MS. bibliothecae Mediceae, uberior quidem superiore, at vitiosior. Pars *secunda* et *tertia* sistunt relationes

nes de episcopis Cretensibus, ab Ughello quidem et Quienio iam enumeratis, a Cornelio vero multo locupletius et accuratius expositis. Inscriptiones veteres et diplomata sat multa inserta gratissimæ sunt dotes harum partium. Quartam occupat historia Cretæ civilis plenissima, in qua exponenda nobilis Venetus Meursium longe superavit. Adiecta est magna vis diplomatum, privilegiorum, epistolarum etc. Historiæ quoque litterariæ opus hocce inservire potest.

Cf. *Gotting. gel. Anzeig.* a. 1757. p. 1130-1135.

Rodotà. *Dell' origine, progresso e stato presente del rito Greco in Italia, osservato dai Greci, Monaci Basiliani e Albanesi, Libri tre, scritti da PIETRO POMPILIO RODOTÀ Professore di lingua Greca nella Biblioteca Vaticana.* In Roma 1758-1760. III Voll. in 4. — Plura qui de hoc opere, a scopo, quem nos respicimus, paullulum abhorrente, scire velit, adeat *Hallische neue gelehrte Zitzungen* a. 1766. p. 217 - 222. 369 - 373, ubi LE BRETUS, Cancellarius nunc Tubingensis, notitiam eius sufficientem exhibuit.

le Bret. Idem JOH. FRIDERICUS LE BRET ipse de Græcorum recentiorum statu religioso duas commentationes lectu dignissimas in lucem edidit. Prior ita inscribitur: *Dissertatio historico-ecclesiastica de statu præsentis Ecclesiæ Græcæ in Dalmatia, quæ ritum Slavo-Servicum sequitur.* Stuttgartardiæ 1763. 4. Posterior: *Acta Ecclesiæ Græcæ annorum MDCCLXII et LXIII, sive de schismate recentissimo in Ecclesia*

clesia' Graeca subnato Commentatio. *ibidem*
1764. 8.

Cf. *Erlangische gelehrte Anmerkungen.* a. 1763.
p. 82 - 86. a. 1764. p. 245 - 248.

Hicce merito iungitur: JOSEPHI MORISANI - Morisani.
NI, S. *Metropolitanas Reginas ecclesias Canonici,*
de Protopapis et Deutereis Graecorum et ca-
tholicis eorum ecclesiis Diatriba. *Neapoli* 1768.
4 mai.

Cf. (LE BREY) in Gattereri *Hist. Bibl.* T. XV.
p. 180 - 197.

CAPVT XX.

SCRIPTORES DE GEORGIO CASTRIOTA, VULGO SCANDERBEG
DICTO.

Dignus profecto heros ille saeculi decimi quinti, plurimis Osmanorum cladibus nobilitatus, conditor regni *Albaniae* et *Epiri*, cui caput operis nostri singulare dicetur. Facta igitur fataque eius persecuti sunt scriptores sequentes:

Barlezio.

MARINUS BARLETIUS, *Scodrensis*, de vitz, moribus ac rebus, praecipue adversus Turcas gestis, Georgii Castrioti, clarissimi Epirotarum Principis, qui propter celeberrima facinora Scanderbegus, hoc est, Alexander Magnus cognominatus fuit, Libri tredecim. *Romae*, sine anno et typographi nomine, in fol. Nonnulli hanc editionem a. 1506 prodiisse putant. Rarissimis certe libris accensetur eiusque descriptio accurata maxime optanda est. Opus utile lectuque iucundum Caspar Hedio parabilius efficere studuit, ideoque illud *Argentorati* apud Cratonem Mylium a. 1537. in fol. typis repeti curavit. *Clement* in *Bibl. curiae* T. II. p. 435 falso accusat Hedionem, quasi afferuerit, se primum hunc librum praelo tradidisse; Hedio enim solummodo in eius titulo inquit, se eundem primum in *Germania* edidisse. Postea *Philippus Lonicerus* Barletii librum, cum eiusdem *Historia de Scodrensi obsidione*, inseruit Tomo III Chronicorum Turcicorum (*Francos*. 1578. fol.) omissis vero nonnullis, quae editionibus superioribus praefixa sunt, v. c. praefatione. Idem liber varias in linguas translatus est. Et quidem in *Latinam* a *Francisco a' Andrada*, *Lisb.* 1567. fol.

In

In *Italiam* a Petro Roccha, Venet. 1568. 8. *ibid.* 1580. 8. Forte idem liber est, quem affert Nicol. Franc. Haym in *Notizia de' libri rari* p. 95: *Gli illustri e gloriosi gesti e vittoriose imprese fatte contra Turchi da Giorgio Castriotto, detto Scanderbeg, Principe d'Epiro.* In Venezia, presso Altobello Salicato 1584. 4. In *Theotiscam* a Johanne Pinciano, Francof. 1577. fol. *Magdeb.* 1604. 4. Aliam versionem *Theotiscam* curavit Gabriel Zschimmer, Dresd. 1664. 8. *Francogallice*, v. postea Lavardin et Poncet. Epitomen libri Barletiani exhibuit Pontanus hac inscriptione: *Scanderbegus, hoc est, vita et res strenue feliciterque gestas Georgii Castrioti, Epiri Regis, ob magna facta Scanderbeg dicti, contra Turcarum immanitatem et perfidiam, quae omnia e suis orationibus et brevi historico contextu cognoscuntur, omnibusque Christianis ad intelligendum, detestandum et debellandum Turcicam rabiem impissimam, praesertim hoc tempore valde inserviunt.* Authore Reverendiss. D. GEORGIO BARTHOLDO PONTANO A Pontanus. BRAITENBERG, S. *Metrop. Eccl. Pragen. Praeposito, Olomucen. et Budissinen. Canonico, Protonot. Apost. Com. Pal. S. Caes. Regiaeque Maiestatis et Reverendiss. Sereniss. Archiducis Maximiliani Consiliario.* Hanoviae 1609. 8. Rara etiam haec epitome facta.

Barletius, Dalmata, Sacerdos Scodrensis (*Scutari*) claruit altera saeculi XV. parte. Errasse, qui olim hunc *Marinum Barletium* et *Marinum Becichemium*, itidem Scodrensem et Professore Brixiensem, unum eundemque esse virum crediderint, omnium optime demonstravit, simulque Becichemii vitam et scripta docte fuseque descripsit, APOSTOLO ZENO in *Dissertationi Vossianae*. T. II. p. 404 et 408 sqq. Barletius noster historicis insigni-

signibus merito adnumeratur, utpote qui omnem Scanderbegi vitam resque gestas, artem bellicam atque ingenium docte et candide exposuit. Ad fidem pertinent illa in praefatione: *A maioribus diligenter relata, et a quibusdam etiam, qui interfuerunt, visa, memoriae mandavi.* Obiit autem Scanderbegus a. 1466. Nonnulla tamen superstitione a Barletio dicta sunt, nonnulla etiam supra fidem verbis exaggerata. Orationes Scanderbegi et imperatorum Turcicorum frequentes ad militem habitas ponit seu fingit; quas potissimum Pontanus excerpsit, breviterque singulis argumenta ex Barletio proposuit. Odium erga Osmanos, pro saeculorum superiorum genio, acerbissimum bonoque viro hodie indignum uterque, et Barletius et Pontanus, ubique exserit.

Cf. VOSSII *Traëtatus de historicis Latinis* p. 574.

Hamburgische Bibl. hist. Cent II. p. 158 sqq.

FREYTAGII *Analecta litter.* p. 68 sqq. et eiusd. *Apparatus litter.* p. 461 sqq.

CLEMENT T. II. p. 435 sqq.

APOSTOLO ZENO l. c.

HORANYI *Memoria Hungarorum* P. I. p. 117 sqq.

Quae vero notitia integra ad verbum exscripta est e Vossio.

DENIS *Merkwürd. der Garell. Bibl.* p. 344 sqq.

Istoria etc. *Istoria e gloriosi gesti e vittoriose imprese fatti contra Turchi da Giorg. Castriotto, detto Scanderbeg.* Venetia 1545. 8. ibid. 1646. 8.

JOH. MARIAE MONARDO *illustri gesti et im-* Monardo.
prose fatte contra Turchi da Gio. Castriotto, detto
Scanderbeg. Venetia 1591. 4.

JACOBI DE LAVARDIN *Histoire de George de Lavardin*
Castriot, dit Scanderbeg, Roi d'Albanie. à Paris
1597. 8. ibid. 1621. 4. Nil fere aliud Lavardi-
nus praestitit, nisi quod Barletium in sermonem
Francogallicum transtulerit.

FRANCISCI BLANCI, *Albani, Episcopi Sap-* Bianchi f.
potensis, Georgius Castriotus Epirensis, suis et Blancus.
patriae restitutus. Venetiis 1636. 4.

SAMUELIS DE PUFENDORF Georgii Ca- de Pufen-
striotae, Scanderbegi vulgo dicti, historia, com- dorf.
pendio tradita. *Stadas* 1684. 12. — Pufendor-
fius hanc historiam iussu Caroli Ludovici, Electo-
ris Palatini, et Johannis Philippi, Electoris Mo-
guntini, composuit. Haec sunt, quae de hoc li-
bello invenire licet, praetereaue nihil. Rarissi-
me occurrere videtur.

DU PONCET (Jesuitae) *Histoire de Scanderbeg, du Poncet.*
Roi d'Albanie. à Paris 1709. 12. — Jacobus
de Lavardin modo dictus Barletii librum quidem
maximam partem Gallice reddidit vel in epitomen
redegit. Sed cum in eius libro praeter veterem
et obsoletam dialectum, nimis longae digressiones,
crebrae orationes militares et invectivae aliaeque
multa inessent, quae lectori taedium aut remoram
afferre possent, his partim neglectis, partim in
compendium missis, partim in commodiorem or-
dinem reductis, Poncetus omnia elegantiore ser-
mone ac ratione ad praesentis saeculi genium ac-
commodata exposuit, atque adeo Barletii labori-
bus velut commentariis usus est ad iustam Scander-
Bibl. hist. Vol. III. P. II. C c begi

begi historiam conficiendam. Interim tamen nihil eorum, quae ad rem ipsam pertinere videbantur, omisit, quin minimas interdum res, interiores consiliorum rationes, et quaecunque institutum hoc ornare, aut laudes tanti herois illustrare poterant, a prima iuventute usque ad mortem eius continua serie diligenter persecutus est.

Cf. Acta Erud. a. 1710. p. 270 fqq.

Bjemmi. JOHANNIS MARIAE BIEMMI, Sacerdotis Brixienfis, *Istoria di Giorgio Castrioto, detto Scanderbegh.* In Brescia 1742. 8. — Hic scriptor Barletium omnesque eius sectatores longe superavit. Mellioribus enim fontibus usus est omniaque vitare studuit, quae exaggerandi speciem habere possint. Ducem in primis secutus est scriptorem anonymum, qui mox post Scanderbegi obitum eius fata Latine composuit; quae vero historia nusquam typis expressa. Epistolas quoque, a Pio II, Pontifice Romano, ad Scanderbegum datas, ante oculos habuit. Opus ipsum libris sex absolvitur. Primus, praeter descriptionem Albaniae regionumque adiacentium brevem, sistit herois originem ac gentem, historiamque iuventutis. Secundus tradit eius lites et bella cum Venetis; tertius et quartus bella et negotia cum aula Turcica. Quintus agit de foedere Alphonfi, regis Neapolitani, cum Scanderbego, auxilioque eidem lato, ut et de principum Albanorum defectu a Scanderbego atque de rebus infausis inde natis. Liber sextus exponit expeditionem Albanorum, Scanderbego duce, in Italia, qua Ferdinando, regi Neapolitano, contra Johannem, Ducem Andegavensem, opem ferre voluerunt, de expeditione

ne

ne cruciata contra Osmanos, obitu Pii II, P. R. interrupta, ac de Albaniae statu post Scanderbegi obitum.

RICHER *Pensées ingénieuses sur les aventures de Scanderbeg.* à Rouen 1750. 8. — Auctor, historiam Scanderbegi multis fabulis inniti ideoque valde suspectam esse, asserere studet: nimium vero dubitare Biemmiique librum haud legisse videtur. —

Geschichte des grossen Castriotto, genannt Scanderbeg, König von Albanien und Großherzog von Epirus. Aus dem Französischen 1780. 8. — **Rivulus** lutulentus e fontibus impuris derivatus. Geschichte etc.

